

תש"ו

ויבאו
אלה הכתובים בשמות

תהלת יי ידבר פי ויברך כל

סדר הכתובים

תלים עם פי רש"י ואבן עזרא / משלי עם פי רש"י
ואבן עזרא ולבב / איוב עם פי רש"י ואבן עזרא
ולבב / דניאל עם פי רש"י ואבן עזרא ורכיבו סעדיה גאון /
עזרא עם פי אבן עזרא ולבב / דברי הימים
עם פי רש"י ולבב / חמש מגילות עם
פי רש"י ואבן עזרא :

והמקראו מנוקדים ונמסרי על פי דרכי הסופרים קדמונינו
אנשי כנסת הגדולה אשר על משעולם ומסלולם דרכנו
בציון אותנו תלוי וקטנות וגדולות ועקומות ונקוד שרבה
על הכתב והכתב שרבה על הנקוד וסתומות ופתוחות
ונכתב ולא נקרא ונקרא ולא נכתב
ואותיות מגוורות

כל אלו מונים עם רב העיון כפי כח האפשר ונדפסו
במכות האדון המהולל לודוויג קיניג
ובכיתו ועל הוצאתו

פה

באזיליאה

למטא אגא למטא

כשר שם קדשו לעולם ועד : אדני שפתי

באו שערי כבודו הצרתי כהלתו

בשנת
ה' לצדק ימלך מלך
ובבית המלך

<p>למול אחת גדולותיו נקלורת: ויריץ כל צבאיו על מסלורת: עלילותיו פליאות גם מגולורת: יקרות כי בכתם לא מסולורת: וכל חפצי לכוני לו תפלורת: והוא ערי להחל גם לכלורת:</p>	<p>אנרל אל אשר כל הנדולורת ברוח פיו יסוכב העגלורת רצונו תעשנה כל הסולורת הדרו אערוך תמיד במלורת משוש לבי פני צורי לחלות וכשמו אכתבה ספר תפלות</p>
--	--

נאם אברהם בר מאיר אבן עזרא הספרדי

זה

ספר תהלות יש בו מאמרים וסם המפורר או המחבר כתוב בראש המזמור ויש מהם
 רבים בלא זכר שם המפורר כמזמור הראשון גם הסני ומזמור יוסב בסתר עליון ואשר
 אחריו מחלוקת גדולה יש בינות המפרשים יש אומרים כי כל הספר לדוד והיה נביא
 והעד כמזנות דוד חיים האלהים וככה לא ימצא בספרינו כי אם על נביא ועוד שאמר בדבריו האחרונים רוח
 יי דבר כי כמו הדובר כי ועוד ומלתו על לשוני ומנחנו סם ידותן מחובר עם דוד במזמור והיה כן כי המזמור
 לדוד ונתנו לידותן לנגן כי הוא אחד מהמנצחים וככה לשלמה אלהים משפטך למלך תן כבודת דוד על
 שלמה בנו ותפילה למשה חיים האלהים הוא לדוד ונתן המזמור לבני משה לסמואל ובניו וככה כל מזמור
 לאסף ולבני קרח לאחד מבני הימן נכד סמואל שהיה מבני קרח ככתוב בדברי הימים ועל זהירות ככל גם
 אלהים באו גויס במלתך כבודת דוד שהתנבא לעתיד על דרך הנה בן כולד לבית דוד יאשיהו סמו ויש
 אחרים אומרים כי אין בספר הזה כבודת לעתיד וכעבור זה כתבוהו הקדמונים עם איוב ומגילות והעד
 מזמור ושיר ותפלה ואמרת כי על נהרות ככל חברו אחד מן המפוררים בבבל וככה אמרו כי כל מזמור לבני
 קרח הוא לאחד מן המפוררים מבני הימן שהיו בבבל ודבריהם יורו על הגלות ולא ימצא ככה בדברי דוד
 ואמרת כי גם אסף סם מפורר היה בבבל ואיננו אסף המנצח שהיה בימי דוד וככה איתן האזרחי חבל
 מזמור בהכרת מלכות בית דוד בימי דדקיהו והמזמורים שאין כתוב עליהם סם לא ידעו הממכרים זה ספר
 תהילות סם המחבר וככה לבני קרח לאחד מזמורו ולא ידעו סמו ואשרי תמימי דרך דברי נער מעשרי ישראל
 היה לו כבוד ממלכי בבל והעד כמה יזכה נער בעיר אכזי וככה גם ישבו שרים כי בדברו ודעתי נוטה
 עם דברי הקדמונים זל כי זה הספר כולו נאמר ברוח הקודש ולמה תמהו ממלת שיר והנה שירת האזינו
 תוכיח גם תפילה לחבקוק גם התנבא על לשון הנדיקים על אלה יי סועתי ובספר ישעיה למה תתענו יי
 מדרכיך וכל מזמור כתוב בראשו לדוד הוא לדוד או לאחד מן המפוררים המתנבאים על דוד על דרך לשלמה
 אלהים משפטך למלך תן סגס הוא לאחד מהמפוררים על שלמה ותפילה למשה הוא למשה ומזמור לאסף
 גם הוא לאסף שהיה בימי דוד וכתוב עליו הנבא על דוד המלך ולבני קרח לבני הימן המפורר וכולם היו בימי
 דוד וכתוב על הימן חנה המלך ולשלמה לאחד המתנבאים על שלמה או על המשיח בנו כאשר נקרא סמו
 ודוד עבדי נשיא להם לעולם על דרך ואתה חל תירח עבדי יעקב והמזמורים שאין כתוב בראשם סם אדם
 יתכן שאינן לדוד אולי הם לדוד במזמור הודו ליי קראו בשמו שאין סם סם דוד והוא לדוד וזה מפורסם בדברי
 הימים כי דוד חיברו על הארון ונתנו לאסף המפורר ולמה תמהו מפרשים בעבור שאין בתחילת הספר
 גבולת דוד כי אין ספק בן הישראלים כי ספר בראשית משה אדונינו כתבו כי ככה קבלו
 אבותינו הקדושים זל אלעזר שאין כתוב בתחילת
 וידבר השם אל משה:

על כן עני' דבוק הוא למקרה טלחתי : כי ידעתי עני' לפי שהוא ידע דרך צדיקים ולפניו הוא להכירה תמיד ודרך רשעים סנואה בעיניו ומועבירה מלפניו על כן לא תהא הקמת דגל לרשעים ליום הדין ולחטאים ליכתב בעדת צדיקים : למה רגשו גוים' רבותינו דרשו את הענין על מלך המשיח ולפי משמעו כ

על כן הזכיר כי תחבנה נפשות הרשעים וזכר זרעם בעולם הזה על כן מלת לא יקמו סטעמו יעמדו וטעם במשפט כמו חת כל מעשה האלהים יביא במשפט ונפתח בית במשפט להורות על חסרון הדעת כדרך בשמים יי' בהשמים חסדך בעבור שהוא יום הדין לכל יום אחד או לכל אחד במוותו וטעם בעדת צדיקים כי התחברותם טוב

ככין לפותרו על דוד עצמו - ל לענין סנאור וימעו פלסתי' כי משחו ישראל חת דוד למלך עליהם ויקבצו פלסתיים חת מחניהם ונפלו בידי ועליהם חמר למה רגשו גוים ונתקבצו כלם : ולאומים יהנו' בלבם ריק ולאומים מנחם פתר לאומי' ואומי' ונוי' כלם קרובי ענין : יתיכנו מלכי ארץ ורוזנים נוסדו יחד ונוי' ורוזנים סיורטם בלעז' כוסדו לסוף פורקונוסיילרונט בלעז' ומה היה העצה נכתקה חת מוסדותימו דיסרוכפלוכמט ל לייקול'חונגלם בלעז' חלו רצועות שקוסרין העול בהם : עבותימו' גוייקולטם בלעז' : יסחק' ילעב' ידבר' לפון הווה הם משמטין : חזי ידבר אלימו' כמו אליהם ומה הוא הדבור ואני נסכתי מלכי למה רגשתם ואנכי מניתי לי חת זה לנסוך ולמלך על ציון הר קדסי : חסברה חל חוק' חמר דוד חוק קצוב הוא ומקובל עלי לספר זאת ולהודיע : יי' חמר אלי' על ידי כתן וגד ושמואל : בני חתה' ראש לישראל הקרנין בני בכורי זהם יתקיימו על ידך כמו סנאמר באבנר כה חמר יי' ביד עבדי דוד חוסי' חת ישראל ובטבילם חתה לפני כבן שכלם תלויין כך : חני היום' שהמלכתך עליהם : ילדתיך' להיות קרוי בני וחביב עלי כבן בטבילם כמו סנאמר ידע דוד כי הכינו יי' למלך על יסר וכי כישחת מלכותו בעבור עמו ישראל ומיניו במלכי ישראל החביבין לפניו שקרויין בניס כמו סנאמר בטלמה הו' יהיה לי לבן ואני חתיה לו לחב ועוד מיניו בדוד במזמר פח הוא יקראני חבי חתה אלי וזכר יצועתי : סאל ממני' התפלל אלי בכל עת שחתה בח להלחם באויבך : תרועים' תרועתם בשבט ברזל הו' החרב : תנפצם' תשכרם והוא לסוף כפוך בכל המקרה חרם המשוכר בשברים דקים : ועתה מלכיס השכילו' כביחי ישראל חנסי רחמים ומוכיחים חמות העולם לסור מרעת' שהקבה פוטט יד לרשעי' זלצדיקים : וגילו ברעדה' כשתבא אותה רעה שכתוב בה לחזה רעה חניפים תגילו ותסמחו חס עבדתם חת יי' :

מטול היכנה לא יזכור רשעי' ביוםא רבא וחגיבין בסיערת צדיקיא מטול דגלי קדם יי' אורח צדיקיא ואורחיהו דרשעי' תהוברו ב לפה מתרגשין עממיא ואומיא מרגנין סריקותא : קימין מלכי ארעא ושלטוניא ותחברון פחרא למררא קדם יי' ולמנצי על משיחיהו : נרעע ית אסרתיהו ונטלוק מננא שלשלתהו : דיתב בשמיא ינחך מימרא דיי דיהך להו : הדין ימלל להו בתוקפיה וברוגזיה יבהל אגו : ואני רביתי מלכי ומניתי על טור מקדשי : אשתעי קימא דיי אמר חביב כבר לאבא לי אנה' זכרה כאלו יומא דין בריתך : בעי מני ואמן נכסי עממיא אחסנתך ואחודתך ש שלטוני סיפי ארעא : תתברנון היך בחוטרא דפולגא היך מן דפחר תתרגנון : וכדין מלכיא אשכילו קבילו מדרותא נגידו ארעא : פלחו קדם יי' ברחלא וצלו ברתיחא : קבילו אולפנא דלמא ירגו ותהוברו

יקמו ז' חס' בקריאה וסימ' ושטע אישה ביום שמעו קרפא' : ואמר יואב יקמו הנגעים בתרא דפסוק' מתיס בל יחיו רפאים בל יקמו' בל יקמו וירשו ארץ' : לא יקמו אשרים וחמנים' על כן לא יקמו רשעי' במשפט' יקמו ויספרו לבניהם דתלים : ב' על יי' לא בקריאה וסימ' ובקר וראתם את כבוד' : ויאמ' משה בתת יי' על-בן : לא יקמו רשעים במשפט וחטאים בעדת צדיקים : כי יודע יהוה דרך צדיקים ודרך רשעים תאבד : למה רגשו גוים ולאמים יהגוריק : יתיצבו מלכי ארץ ורוזנים נוסדו יחד על-יהוה ועל-משיחו : ננתקה אר-מוסרותימו ונשליכה ממנו עבותימו : יושב בשמים יסחק אדני ילעג-למו : או ידבר אלימו באפו ובחרונו יבהלמו : ואני נסכתי מלכי על-ציון הר-קדשי : אספרה אל-חוק יהוה אמר אלי בני אתה אני היום ילדתיך : שאל ממני ואתנה גוים נחלתה ואחותך אפסי ארץ : תרעם בשבט ברזל ככלי עיצר הנפצם : ועתה מלכיס השכילו הוסרו שפטי ארץ : עבדו את יהוה ביראה וגילו ברעדה : נשקו-בר פני-יאנפי

כי התחברותם טוב לכלם הפך חבורת ר רשעים : כי יודע' חין ספק כי הפס הכבד יודע הכללים והפרטים הכללים הם נפש כל חי לכל הברואים והפרטי הם כל מין ומין בפני עצמו או חפי' כל בריה ובריה בפני עצמה כי מעש' ידיו כולם רק דע' הפרט לכל אחד בדרך כלל הן לצדק הן לרשע ידענו ולעולם ידע חומנות הכודעות ובעבור שתעמדה נ כפשו' הדדיק' וסתיינה קיימות לעולם על כן ידע חותם גם ידע כי כפשות הרשעים ת תחבנה הנה הטעם כי דרך הרשעי' לחבדון ואס נפשות הרשעים תחבנה חף כי כפשות פלגים או תהיה מלת רשעים כוללת חטאים ולכיס : למה רגשו הכסן בעיני כי זה המזמר חברו אחד מהמשוררים על דוד ביום המשחו על כן כ כמוב חני היום ילדתיך חו על המשיח ורגשו כמו חברו וכמוהו מ מרגשת פועלי חוץ ולמד לאומים שורס כמו ולחם מלחו' חמק : יהנו ריק בדיבור כמו ולסוני חס יהנה רמיה והדבור נכתקה חף מוסדותימו : יתיצבו' עם הגוים המלכיס והסגנים יחדו ונסדו מוגדת סוד והנה על

ב

לכס' לכן אתה וכל עדתיך' אבינו מת במדבר' ובני אליאב נמואל ורחן ואכרים' והנביא יהוא או חלם' והיא סרת נפש ותתפלל' ויחפאו בני ישראל דברים' לא יוסף עוד שאר ישראל' ובני הנכר הנלוים' או תתענג על יי' לכן כה אמר יי' הנני פקד' השכרוהו כי על יי' תדרי' ונשמד מואב מעם' ססך יצא חשב על' הלא הכושים והלובים' ובעת ההיא בא חנני' וכנענו בני ישראל בעת ההיא' וישב בצר לי דה' כי בשוככם' ועוד דברו עבדיו דה' יתיצבו מלכי ארץ' ישעו ואין מושיע' והתענג על יי' ויתן לך' גול על יי' דרכך' השלך על יי' היבך' אשרי שאל יעקב' ויהי היום ויבאו בני האלהים' וחברו ב' בפסוק רחב נפש גרה סרון' וב' ועל יי' וסימ' ראשיה בשחר ישפטו' אולת אדם תסלף דרכו : בשבטו רפץ בקריאה וסימ' בישעיה ריש סימן יא :

דרך ריבה יי' חת יריבי שהוא מנזר' רב והוא מעלמי העין ריב וכן סוד מוגדת סוד יוד וריבי הפוך והוא תחר חסר חו' הו' מטעם יסוד על דעת החומ' פנה המזמו' שאמ' המשולר כאמ' על דוד חו' הוא התנבא על עצמו הנה מנאנו גוים רבים היו תחת יד דוד ואס על המשיח הדבר יותר ברור וטעם על יי' שיכחו מתחת יד שקול הדעת שנטע הפס בלב כל חדם' ועל משיחו סלא יכחשו לו ויסורו חל משמעו לתת לו מס' נכתקה חת מוסדותימו' מוגדת מוסר גם עבותימו חבלים עבותים והטעם אחד במלות סוכות כי כן דרך כחות כמו מה חקוב ומה חזעום : יושב' בעבור שהזכיר יתיצבו מלכי ארץ חמר כנגדם יושב בשמים שהס למעלה על האדם חמר הנאון כי טעם ישחק שישימם לשחוק וללעג והכסן שהסם ברא הגסם שהוא העצם והסודות שהס מקרים כל אשר יעשה האדם חויבייר צורות חיות וסמו נסגב לבדו מהיותו ביסוד וחק' כי במקרה רק בעבור שהמדבר חדם וככה השומע דברה תורה כלשון בני חדם להבין השומע וככה עשו שהארץ כדמות חדם ותפתח הארץ חת פיה מירכתי ארץ ולמו כמו להס ומלת לעג לעולם עם חות למד כמו ילעבו לי על כן ואויבינו ילעגו לנו דרך כינוי כאשר חפרס : חז' יס חומרים ידבר כמו יאבד כמו ותדבר חת כל זרע המלוכה שהוא לסוף מות כמו חתי דברך מות כמו ותדבר חת כל זרע המלוכה כי כתוב בספר אחר ותדבר מוגדת דבר כבד מאד : חלימו' החוקים כמו חת חילי הארץ לקח וחלינו ככון כי חילי הארץ על דרך חבירי בסן גם הוא בוד כי הוא מוגדת חין חילי' והכסן כי ידבר כמשמעו וחלימו כמו חליהם ועלימו כמו עליהם וככה ידבר חליהם למה רגשו גוים : ואני נסכתי' המלכתי והטעם שהוא נסיכי כמו חמסת מלכי מדין שהיו נסיכי סיחון ודע פי הסמיכה פעם היא מהנכבד לכבזה והפך הדבר כמו חתה הוא מלכי חליהם ואני נסכתי מלכי יי' הוא כחלתו והס עמך ונחלתך וכמוהו להשתחות למלך יי' כבחות שהוא המשיח כדרך וישתחוו לו כל מלכיס כי חילו היה על השס היה הלמד פתוח : חספרה' דברי דוד עם הכבואה שלו חו דברי המפורר מדבר בעדו וטעם חל חק זה שאספר חסים חותו לחק סיסופר והוא חמר חלי בני חתה לעבוד חת השס כבן יכבד חב : חני היום ילדתיך' כמו צור ילדך תשי : סאלי' מנהג האב להחיל חת חבן על כן חמר וחתנה גוים נחלתך : חפסי ארץ' מוגדת כי חפס כסף מקומות נבזרים מיושב : תרועים' תשברס והיה העין ראוי להדגש לולי היותו מהנרון כמו תסוכס תסוכס : בשבט ברזלי' החרב תנפצם הפך רגשו גוים : ועתה מלכיס' הם מלכי ארץ והשכילו הפך על יי' והוסרו הפך מוסדותימו' ושפטי ארץ הם רוזנים : עבדו' הפך דבריהם נכתקה ועבודת השס לירחה ממנו ולא יעברו פיו : וגילו' חס בחגיל חל תסכחו שתרעדו מפחד השס ויש חומרים וגילו כמו תגילו על דרך עלה ומות בהר פרו ורבו שהוא ברכה על דני הים והטעם שתגילו חס רעדתם מהשס : נשקו-בר' הנה עבדו חת יי' כנגד על יי' ונסקו-בר כנגד על משיחו והנה פירוש בר כמו מה ברי ומה בר בטני וכן כתוב בני חתה ומנהג גוים בעולם לשוס ידיהם תחת יד המלך כחמי שלמה חו העבד תחת יך חתני חו לכסף חת המלך וזה המנהג עד היום בחרץ הודו ופן יאחק סב חל השס הנכס כפסוק הרחסון ואס הוא החוק כמו תבלעמו ארץ חנינו סב חל מלת מי כמוכה בחלי' דק חל חמר חויב וככה והקימו חת המסך עד בואם ויש חומרים כי נשקו-מוגדת נשק והטעם נשקו-כלי בר והנה בר כמו ברי לכב והיה ראוי להיותו בור חו יהיה תקנו הבר חו כלי הבר :

ותחברו

זכחו זכחי צדק... וזכחו זכחי צדק... וזכחו זכחי צדק...

זכחו זכחי צדק... וזכחו זכחי צדק... וזכחו זכחי צדק...

עלינו הרם עלינו לנס את חור... פניך לטון הרימו נס חדים נסי...

כל לשון בטיחה על בפי אל וסי... לבדד ג' וסי' בסוף מכה ובסדר בלק...

זכחו זכחי צדק ובטחו אל יהוה... רבים אמרים מיראנו טוב נסרה...

מזמור לרוד: אמרי האזינה יהוה... בניה הגיני: הקשיבה לקול שועי...

כתיבה... סה נסד כתי... סה נסד כתי... סה נסד כתי...

ה לשבחא על חנני תושבחתא... לרוד: מימרי אצית יי אתבון...

עלי ועל חכמי מי יראנו... מלת נסה מהפעלים... עלומי הלמד כס והיה...

ה

הגיני

ל נסד כהגיני

הוא כלס כמו שיחמר... קיס סב שאות ה... האמכעי עלומי שהיה...

דאיוב וא' ובינה לו במראה: דברי ד' ג' חס' וחד מל' וסי' תאבד דברי כוב'...

דאיוב וא' ובינה לו במראה: דברי ד' ג' חס' וחד מל' וסי' תאבד דברי כוב'...

כילא אל חפץ רשע אתה: ונחה לך לחבר... הרשעים מן העולם: לא יגור רע'...

למעלה כי חליך אתפלל תפילתי ומלת לך עש בקר אערך לך מושכת עצמה וחחרת עמה...

אבן עזרא תהלים ו ז רשי תשי

וישמחו וטעם ותסך עלימו בעבור שהזכיר חוסי בך והמלה מפעלי הכפל ובה הסמך בלא דגש על דרך והקל מעליך: כי הפסוק דבק בעליון כי אהבי שמך ישמחו בך בראותם שתדליח הרשעים ותברך הצדיק יש אומרים תעטרנו מהבנין הקל כמו עוטרים אל דוד והכנסו שהיא מהבנין הנכסף על דרך יעטרנו המלך שהוא יעטרנו והו' יוכא לטובי פעולים והפעול בחמת הוא רצון כי הקב"ה מעטיר רצון חת ה' הצדיק הרי שהצדיק פעול במקצת מוחת הקב"ה שהוא עטור מן הרצון אך חת הרצון הוא פעול לבדו בחמת: למנצח על השמיכות השמיכות יש אומרים כלי ריבון יש לו שמונה יתרים או כיוצא יש לו ח' כשימות על כן כתיב בכנימות וזה על הכונס השמיני: יי' הקרוב אלי כי זה המזמור חברו דוד בתלותו ויחי מחלויו או היה דרך נבואה על ישראל שהן נבולות כמו ה' חוליס וחס על הדרך הראשון גם התנבא דוד שיתרפא כתפלת יונה חף אוסף להביט וכעבור העון יוכיח ה' הסס בתחלויו כמו בתוכחות על עון יסרת אים: חנני בעבור שמנח ר' משה הכהן אמלל פתח אמר כי איננו סס שתאר רק הוא חסר כמו וכאשר חני שהכנס וכאשרתי על דרך חני הנב' ראה עני הכני יוסף על מידן ונכון הדבר: נבולו עבמי' שהס מוסדי הנוף ולא ירביש וכאילו הרנישו מוכבי החולי והנה עבמי כנגד הנוף: וכפסי' שהיא קולרה בגוף נבולה יותר מהנוף על כן מלת מחד: עד מתי תהיה כפסי נבולת שחץ כח בה לסכול: שוכה' שישוב מחרון אבן ולמען חסדך הושיעני מחליי לא כ' כאשר חמר יחזיקו כי

ואתה חר מן מליך דחסרין ה' בסוף תיבואת וקרוין וסימ' נמסר במס' רבתיא בערך ה': שובה ה' בטעם מלרע וסימ' ובגוה יאמר שוכה' מחיתי כעב פשעך' שובה יי' חלצה נפשי' והנחם על עבדך' כאפיקי בגב: ישבו ז' חס' בגביאים וסימ' נמסר בסדר לך לך והושע סימן ז': ז' על דברי י' בקריאה וסימ' ויחר לאבגר

וישמחו כל חוסי בך לעולם ירננו ותסך עלימו ועל צו בך אהבי שמך: כי אתה תברך צדיק יהיה בצערה רצון תעטרנו:

ואתה חר מן מליך דחסרין ה' בסוף תיבואת וקרוין וסימ' נמסר במס' רבתיא בערך ה': שובה ה' בטעם מלרע וסימ' ובגוה יאמר שוכה' מחיתי כעב פשעך' שובה יי' חלצה נפשי' והנחם על עבדך' כאפיקי בגב: ישבו ז' חס' בגביאים וסימ' נמסר בסדר לך לך והושע סימן ז': ז' על דברי י' בקריאה וסימ' ויחר לאבגר

למנצח בניגונות על השמינית מזמור לרוד: יהוה אל באפק תוכיחני ואל בחמרתך תיסרני: חנני יהוה כי אמלל אני רפאני יהוה כי נבחרו עצמי: ונפשי נבחרה מאד ואת יהוה עד מתי:

ויחרון כל מסבין במימדך לעלם ישבחון ותשל עליהון ויבחרון בך רחמי שמך: מטול די אנת תבדך לצדיקא יי' הך תריסא ר רענא טבא תכל לנדא:

שובה יהוה חלצה נפשי הושיעני למען חסדך: כי אין בפות זכרה בשאול מי יודה לך: ינעתי באנחתי אשחה בכל לילה מטתי ברמתי ערשי אבסה: עשישה מבסע עיני עתקה בכל צוררי: סורו ממני כל פעלי און כי שמע יהוה קול בכי: שמע יהוה תחנתי יהוה תפלתי יקח: יבשו ויבהלו מאד כל איבי ישבו יבשו רנע:

לשבחא בניגונתא על כנרא דתמניא נימא תושבחתא לרוד: יי' לא ברונך תכניעני ולא ברתך תרדי יתי: חוס עלי יי' מטול דחלש אנא אסי יתי יי' מטול דאתבחרו גרמי: ונפשי אתבחרת לחדא ואנת יי' עד אימתי רוח לוי: טוב יי' פצי נפשי פרק לי בגלל טובך: מטול דלית במותא דכרנך בשאול מן יורי לך:

לרוד אשר שר ליהוה על דברי כושבן ימיני: יהוה אלהי בך חסיתי הושיעני מכל דרפי והצילני פן יטרף באריה נפשי פרק ואן מציל: יהוה אלהי אם עשיתי זאת אם יש עול בכפי: אם גמלתי שלמי רע ואחלצה צוררי ריקם:

אשתלהית בתנחתי אמלל בצערי בכל ליליא על שווי ברמתי דרנשי אטמש: חשבת מן רונני עיני אתבלאית בכל מעיקי: זורו מני כל עברי שקר ארום שמיע קדם יי' קל בכותי: שמיע קדם יי' בעותי יי' צלותי יקבל: יבהתון ויתבהלון לחדא כולדון בעלי דבבי יתוכון ובהתון בשעא:

אשר שר ליהוה על דברי כושבן ימיני: יהוה אלהי בך חסיתי הושיעני מכל דרפי והצילני פן יטרף באריה נפשי פרק ואן מציל: יהוה אלהי אם עשיתי זאת אם יש עול בכפי: אם גמלתי שלמי רע ואחלצה צוררי ריקם:

די שבח קדם יי' מטול די אמר שירתא על תבירא דשאול בר קיש דמן שבט בנימין: יי' אלהי במימד סברית פרוק יתי מכל דרפי ובצא יתי: דלמא יתבר הך אריותא נפשי יפשא ולית דיפצי: יי' אלהי און עברית שירתא דרא בכונתא

אשר שר ליהוה על דברי כושבן ימיני: יהוה אלהי בך חסיתי הושיעני מכל דרפי והצילני פן יטרף באריה נפשי פרק ואן מציל: יהוה אלהי אם עשיתי זאת אם יש עול בכפי: אם גמלתי שלמי רע ואחלצה צוררי ריקם:

אשר שר ליהוה על דברי כושבן ימיני: יהוה אלהי בך חסיתי הושיעני מכל דרפי והצילני פן יטרף באריה נפשי פרק ואן מציל: יהוה אלהי אם עשיתי זאת אם יש עול בכפי: אם גמלתי שלמי רע ואחלצה צוררי ריקם:

אשר שר ליהוה על דברי כושבן ימיני: יהוה אלהי בך חסיתי הושיעני מכל דרפי והצילני פן יטרף באריה נפשי פרק ואן מציל: יהוה אלהי אם עשיתי זאת אם יש עול בכפי: אם גמלתי שלמי רע ואחלצה צוררי ריקם:

אשר שר ליהוה על דברי כושבן ימיני: יהוה אלהי בך חסיתי הושיעני מכל דרפי והצילני פן יטרף באריה נפשי פרק ואן מציל: יהוה אלהי אם עשיתי זאת אם יש עול בכפי: אם גמלתי שלמי רע ואחלצה צוררי ריקם:

אשר שר ליהוה על דברי כושבן ימיני: יהוה אלהי בך חסיתי הושיעני מכל דרפי והצילני פן יטרף באריה נפשי פרק ואן מציל: יהוה אלהי אם עשיתי זאת אם יש עול בכפי: אם גמלתי שלמי רע ואחלצה צוררי ריקם:

אשר שר ליהוה על דברי כושבן ימיני: יהוה אלהי בך חסיתי הושיעני מכל דרפי והצילני פן יטרף באריה נפשי פרק ואן מציל: יהוה אלהי אם עשיתי זאת אם יש עול בכפי: אם גמלתי שלמי רע ואחלצה צוררי ריקם:

התפאר להרחיף נקמת עברה בהתעבך עליהם: ועורה חלי: שאוכל לעשות בהם משפט נקמה אשר צוית ותיכן תרועם בשבט ברזל ואיבית את חויבך זה מנחתי במדרס: ועדת לאומים תסוכבך, חס יחזרו אחרך גייסמת של חונמות להושיע אל תשמע לקולם התרחק מעליהם ושוב ושב במקומך ב זמרום רפוסא בלעז לח למרום שובה להרחות להם שידך עליו: יי ידן ימים הפוך הדן מעלינו ותנהו על החונמות: ידן, לשון יסורין: שפטיני יי כדדיק, וחת ישראל שפוט לפי מעשים טובים שבידם ולא לפי העבירות: יגמר, לשון כליון וכן פתד מנחם גמר חמר גמר חסיד וכן כלם: ותכונן דליק, וכוונן לכנות: חתה ידוע מי הוא הדדיק שתכוננו: אהי דדיק, כן שמך: שופט דדיק, חתה לשפוט דדיק: זועם בכל יום כשפראה את מעשה הרשעי: חס לח ישוב, הרטע מרענו: חרבו ילטום, הנה עליו ילטום פורבירח בלעז וידרך קסתו: ולו, ולרשע הכין הקנה כלי מות: לדולקים, לרודפים כיון כי דלקת אחרי וכן פירשו חזו נהרוג את הרשעים הדולקים את הדדיקים יפעל הקנה וזימנס להמיתם כל דליקה לשון רדיפה היא: יחבל, לשון הריון ולידה כמו שמה חבלתך חמד: והרה עמל וילד שקד, כל מה שהוא מוליד יוגע הכל מסקר בו שאינו מתקיים בידו מתלא חמר כל מה דשקרין מוליד פחתא נסבא: חודה יי כדדיק, כשידיק הדן הגמור לשפוט הרשעים כרעעם: על הבנית, כלי זמר שבה מנת עם מזויים חונמים לעשותם ורבותינו אמרו על חרם שענתיה לירדך כנת כמו שנאמר פורה דרדתי לבדי אך ענן המזמור אינו מוכיח: מה חדיר סמך, יותר מכדי כח ודת התחתונים לא היו התפתחים כדי שתשרה שכינתך בניהם: אשר תנה הודך על השמים וחתה בענותך הנדולה יסדת עוז מפי עוללים וינקים הסרית שכינתך במקדש ותקנתה להודות לך עוז מפי הלויים והכהנים שהם בני חרם גדילים בלבנוך וינקי שדים עוללים לשון ועוללתי בעפר קרני ועל עם הלבלוך נקראו כל תינוקות עוללים: למען צורריך, להודיעם כי עמך אהבנו: להשבית, חרפת חוב ומתנקם האומר לח טובים חתם משאר חונמות ואחי כשאחי רואה עמוך וגו' אחי תמיה בלבי מה חנוס כי תזכרנו: ותחשרהו

קומה יי בחפך, על שוכח בנן ואחי ופלטתים ולא חסר בידם: הנשא התפאר להרחיף נקמת עברה בהתעבך עליהם: ועורה חלי: שאוכל לעשות בהם משפט נקמה אשר צוית ותיכן תרועם בשבט ברזל ואיבית את חויבך זה מנחתי במדרס: ועדת לאומים תסוכבך, חס יחזרו אחרך גייסמת של חונמות להושיע אל תשמע לקולם התרחק מעליהם ושוב ושב במקומך ב זמרום רפוסא בלעז לח למרום שובה להרחות להם שידך עליו: יי ידן ימים הפוך הדן מעלינו ותנהו על החונמות: ידן, לשון יסורין: שפטיני יי כדדיק, וחת ישראל שפוט לפי מעשים טובים שבידם ולא לפי העבירות: יגמר, לשון כליון וכן פתד מנחם גמר חמר גמר חסיד וכן כלם: ותכונן דליק, וכוונן לכנות: חתה ידוע מי הוא הדדיק שתכוננו: אהי דדיק, כן שמך: שופט דדיק, חתה לשפוט דדיק: זועם בכל יום כשפראה את מעשה הרשעי: חס לח ישוב, הרטע מרענו: חרבו ילטום, הנה עליו ילטום פורבירח בלעז וידרך קסתו: ולו, ולרשע הכין הקנה כלי מות: לדולקים, לרודפים כיון כי דלקת אחרי וכן פירשו חזו נהרוג את הרשעים הדולקים את הדדיקים יפעל הקנה וזימנס להמיתם כל דליקה לשון רדיפה היא: יחבל, לשון הריון ולידה כמו שמה חבלתך חמד: והרה עמל וילד שקד, כל מה שהוא מוליד יוגע הכל מסקר בו שאינו מתקיים בידו מתלא חמר כל מה דשקרין מוליד פחתא נסבא: חודה יי כדדיק, כשידיק הדן הגמור לשפוט הרשעים כרעעם: על הבנית, כלי זמר שבה מנת עם מזויים חונמים לעשותם ורבותינו אמרו על חרם שענתיה לירדך כנת כמו שנאמר פורה דרדתי לבדי אך ענן המזמור אינו מוכיח: מה חדיר סמך, יותר מכדי כח ודת התחתונים לא היו התפתחים כדי שתשרה שכינתך בניהם: אשר תנה הודך על השמים וחתה בענותך הנדולה יסדת עוז מפי עוללים וינקים הסרית שכינתך במקדש ותקנתה להודות לך עוז מפי הלויים והכהנים שהם בני חרם גדילים בלבנוך וינקי שדים עוללים לשון ועוללתי בעפר קרני ועל עם הלבלוך נקראו כל תינוקות עוללים: למען צורריך, להודיעם כי עמך אהבנו: להשבית, חרפת חוב ומתנקם האומר לח טובים חתם משאר חונמות ואחי כשאחי רואה עמוך וגו' אחי תמיה בלבי מה חנוס כי תזכרנו: ותחשרהו

ועליה וגו' ועליה חנת פסים, ועליה למרום שובה, ועליה ירעון אחרי: שופט וגו' וכו' נסמר בעמוס סיסן ב: ולו ד רפ בקראו וכו' ולו שתי נשים, שם האחת חנה ושם השני חנה, ולו אחים בני יהושפט, ולו הכן כלי מות חזיו לדולקים: ח' יי אדנינו ג וסימ מה אודי שסך, וחברו של אחיו: ירדף אויב, נפשי וישג וירמס לארץ חיי וכו' ולי לעפר יטכן סלה: קומה יהורה באפר הנשא בעברות צוררי ועורה אלי משפט צוית: ועדת לאמים תסוכבך ועליה למרום שובה: יהוה ידן עמים שפטיני יהוה כצדקי וכתמי עליו: יגמרנא רעי רשעים ותכונן צדיק ובחן לבות וכליות אלהים צדיק: מנני על אלהים מושיע ישיר לב: אלהים שופט צדיק ואל זעם בכל יום: אם לא ישוב חרבו ילטוש קשתו דוד ויכוננה: ולו הכין כלי מות חזיו לדולקים יפעל: הנה יחבל און והרה עמל וילד שקד: בור ברה ויחפרהו ויפל בשחת יפעל: ישוב עמלו בראשו ועל קדקדו חמסו ירד: אודה יהוה כצדקי ואזמרה שם יהוה עליון: למנצח על הגתית מזמור לדוד: יהוה אדנינו מרה אדיר שמך בכל הארץ אשר תנה הודך על השמים: מפי עוללים וינקים יסדת עז למען צורריך להשבית אויב ומתנקם:

ירדוף, יש חומרים יתדדוף נחן כורך כי חן עס נדש שתהיה התיו מובלע ועוד היה ראוי להיות יתדדף: ידמום לארץ חיי בעבור הקלון: וכבודי טעמו הנפש כמו בסודם אל תבא נפשי וכנדה אל תחד כבודי וככה שמח לבי ויגל כבודי ואחריו חף בשרי ישכון לבטח שהוא הנוף על כן טעה רבי יהודה כן בלעם שאמר שכבודי הוא גופי והלא ידע חס לח שמע כי האדם מ מורכב מנפש ונוף והחלק הנכבד הנפש על כן מלת כבוד י והבחינו בכרה הזאת בעבור שמח וכבודי לעב יסכן סלה והנפש אינה יודת לעפר ו והכתוב הוא על דרך משל וככה דבק לעפר נפשי וטע' סלה באמת היה כן: קומה בעברות צוררי בעבור עברותם קוס כנגדם בחפך ויש חומרים שתכעיס עד שתהינה להם עברות ויש חומר התנשא בהתעברות צ צוררי אמר ר' משה ועורה חלי ועורר חלי משפט מגזרת שתסוב מלכות שחול חלי כי שחול לפי דעתו כוש או פחד להזכירו בשמו הנודע וכן בלעם חמר עורר מה סדנת ל להושיענו ועל דעת זה תהיה נזרת ועורה מ מהפעלים היוצאים כ כדרך מלת שב שהיא פעמים יוצאת ופעמים עומדת והנכון בעיני כי ועורה חלי מלה ע עומדת ויחסר כף ממשפ כמו ועיר פרח חרם יולד וכאשר תשמע עדת לאומים המשפט שעשית יבואו מחפסי חרץ וזה טעם תסוכבך וטעם ועליה למרום שובה סימ א השמים לשבית על כסא המשפט על כן אחריו יי ידן עמים גם הוא ככון שהיו עם כוש ע עבדים מהגוים וסכבו חת דוד כאילו סוכבו

חרה כ מה כתיב חרה חיה חרה חיה

צורריך צורריך צורריך

ל ויטל יב מל כלים כל צורריך יסוח יאית דמסרי צ מל צורריך דקס

מחזיקים על אחיהם אדירהם דעורא:

את השכינה כי הוא עבד השם וחופי בו כאשר הזכיר בתחילת המזמור: ועדת, פירש וטעם ועליה שיתנשא עליהם ויראה להם כחו ור' משה חמ' סעדת לאומי הם ישראל וטעם ועליה למרום שובה שינביהנה למרום נחן לפי הנה טעם חז' ריח: יי חל' משה כי טעם שפטיני יח משפטי מחונמים והנכון בעיני כי חתה השם שופט הארץ שפטיני כפי דדיק כי לא נמלתי כוש רעה: יגמר נח רעי' הוא הפועל ורשעים הם פעולים ויש חומרים שיסור רע רשעים: חמר דבי לוי כי ווי ובחן לבות וכליות כוסף ואיננו רק טעמו חתה תדע מי הוא צדיק חו רשע וטעם כליות כנוי לסתרים כמו הכליות שהם נסתרים וטעם אלהים צדיק כנגד ותכונן צדיק מניני, הוא לא יעשה מלחמה כי על השם הוא נשען כי הוא מושעי ישרי לב כנגד ובחן לבות: אלהים, יש חומרים כי צדיק פועל גם ישפוט חמר יזעום יי בכל יום והטעם הוא שופט תמיד ולפי דעתי כי צדיק תאר לשופט ואל זעם השם בכל יום קסוד עם הפסוק שהוא אחריו חס לא ישוב ותחסר מלת חמר כמו להתחזק עם לבבם סלס כאילו הוא חס לא ישוב חמר חרבו ילטום ויש חומרים כי חל כמו אלה על דרך חל נולדו להרפה ותשוב מלת חל למלת רשעים שהיא למעלה: חס, ויכונה, הטעם מכוננת לירות: ולי, לכפשו: כלי מות, שחשב להרוג בו אחריו ור' משה חמר כי פי חס לא ישוב כמו אשר לא ישוב והסך זה אשר נשיח יחטא: לדולקים, עשה חרבו לטוטה באש בעורת נ'ח לדולקים כמו דלקת אחרי רדפת אחרי לדולקים אחרי להורגו: יפעל, החבים: הנה יחבל, כמו חבלתך חמד בטרם יבוא חבל: והרה עמל, הטעם כי תחלתי שוח וסופו חבל כי כל מחשבותיו תעמלך ולא תהיינה: בור, טעם ויחפרהו להוסף בעמקו ומלת בשחת המקום הטבל

כי

אבן עזרא תהלים ט רשי תשיא

כ"י ידוע כי שבעה מעונות למחורות ולחמסה כוכבי לכת והמען השמימי לכבא גדול והתשיעי לגלגל המולות ההולך ממזרח למערב והעשירי כסא הכבוד על כן כתב מעשה הצבעות כי הם עשר והזכיר הירח והכוכבים ולא הזכיר השמש בעבור כי אין יכולת לעין לראותה יומם בעבור אור השמש ויש אומרים כי טעם הודק על השמש כי היא הבריא

ותחסרהו מעט מחללים וכו' מחללים לשון מלחכים שנתת כח ביהושע להדמים החמה וליבם את הירדן במשה לקרוע מי יס סוף ולעלות למרום ובחליהו להחיות את המות: כנה וחלפים: כאן ובקר כמו סגד חלפין כנה לשון פעולה הוא כמו נדירות לכאכ' חובייליץ בלעז יש מדרשי אגד' ואינם מתיישבין לפי המקראות:

שמיך ו' וסימ' והיו שמיך אשר על ראשך' כי אראה שמיך מעשה' ו' הש שמיך ותרד: ו' וסימ' נמסר ביחאל סימן ב': וגם בהמות שדי' ו' פסו וגם ותרין מלך סף ו' נמסר בסדר משפטים ובחוקאל סימן יו': ט' עלמות ב' וסי' עלמות לבן' הוא ינהגו עלמות: אויבי' יא' מל' וסי' רחב פי' על אויבי' ואנקמם מאויבי'

עלמות לבן' יש פותרין עלמות לבן' על מות בנו חכשלוס ולא יתכן פתרונו מפני חומרולבן' ולא חמר הכן ואין לו במזמור ערו' וזכרון לחמן זה הפתרון ויש פותרין עלמות לבן' ככל ואף זה לא יתכן להפוך את השם ואין במזמור זכרון ורחימי במסורת הגדולה שהיא תיבה אח' שהרי חובר לה והוא ינהגו עלמות פתרו מנחם ודוגם מה שפתרו ואינו נראה בעיני ורחימי בפסיקת' שהענין מדבר בעמלק ועשו גערת גוים שמש מחית' וחומר חני למכח עלמות לבן' סוד זה לעתיד לבא כשיתלבן' ילדותן ושחרותן של ישראל ותגלה נדקתם ותקרב ישועת' שימחה עשו וזרעו עלמות ילדו לבן' כמו ללבן' ומנחם פתרו עלמו לבן' נבינו ללמד וכה פתרונו למכח עלמות לבן' למסור נבונות ללמד ויהי לבן' כמו להבין ולבונן עלמות על פס כלי ששמו עלמות כמו שחמור בספר זה על עלמות סוד ודוגם פתרו לבן' פס' אדם שהיה שמו לבן' שהיה נחמס בדוד בימים ההם ומה שהיה חומר גערת גוים חבדת רשע הרשע הזה הוא לבן' ההורב עם נקיים ואף על פי שאף חמה רואה ב במקום אחר אדם שהיה שמו לבן' רק במקום הזה כן חמה מוכח במלכים אחרים שאין ככתבים במקרא רק פעם אחת: כל ככלאומיך' גאולה אחרונה שסקולה כנגד כל הנסים כמו שנחמר לא יחמר חיי' אשך' העלה וכו': משפטו ודיני'

כי אראה שמיך מעשה' ו' וסימ' ירח וכוכבים אשר כוננתה: מה אנוש כיריזכרנו וכן אדם כי תפקדנו: ותחסרהו מעט מאלהים וכבוד והדר תעטרהו: תמשילו במעשי ידך כל שמה תחת רגליו: צנה וארפים כלם וגם בהמות שרי: צפור שמים ורגי הים עבר ארחות ימים: יהוה אדנינו מה אדיר שמיך בכל הארץ:

מטול דאחמי שמיך עוברי א אצבעתך סייהרר' וכבאי די אתקינתא: מה בר נשא מטול תדכר עוברי ובר נשא מטול תסער עלויו: וחסרתא יתיה קליל ממלאכיא ואיקרא ושבהורא תכללינהו: אשלתתיה בעוברי ידך פולא שויתא תחות רגליו: עאן ותירי כוליהון ולחוד בעירי תקלא: צפרי שמיא ונוגי ימא וליתן דחליף אסרטי ימא: אלהא רבונא כמה תליל ומשבח שמיך בבולא ארעא:

למנצח על מות לבן מזמור לדוד: אודה יהוה בכל לבי אספרה כל נפלאותיך: אשמחה ואעלצה בך אזמרה שמיך עליון: בשוב אויבי אחר יפשו ואבדו מפניך: כל עשית משפטי ודיני ישבת לכסא שופט צדק: גערת גוים אבדת רשע שמש מחית לעולם ועד: האויבי תמו חרבות לנצח וערים נתשת אבד זכרם המה: ויהוה לעולם ישב כונן למשפט כסאו: והוא ישפט תבל בצדק ירין לאמים במישרים: והי יהוה משגב לך משגב לעתות בצרה:

לשבתא על מיתותא דנברא די נפק מביני משריותא תושבתא לדוד: אשבח קדם יי בכל לבי אשתעי כוליהון פ פרישותך: אחדי ואבדה במימך אשבח שמיך עלאה: כדיתוב בעל דבבי לאחורא יתקלון ו יהוברון מן קדמך: מטול דעבדתא פורענותי ודיני יתבתא על בורסי דינא זכאהו נזפתא עממירדפלתאי הוברתא גלית רשיעא שומהון מחיתא לעלמי עלמין: וכד נפל בעל דבבא אשתעיו חלותיה וברכיהון אצתדיו לעלמא וקרניהון צדיתא הוברתא דכרנהון מנהון ו מימרא דיי לעלמין מותביה בשמיה מרומא תקין לדינא כורסיה: והוא ירין עמא דארעא בזכותא ירין עממא בתריותא: ויהי מימרא דיי תקוף למסכנא תקוף בעדני עקתא: ויסתכלון

בשוב אויבו אחר' אדרוף אויבו ואשגבו' אל יעלצו אויבי לוי' הצילני מיד אויבי' אויבי יאמרו רע לוי' כי אמרו אויבי לוי' אזי שובו אויבי אחר' מהוללי בני שבוע' פרוץ האלהים: למשפט טו' דגשי וסי' נמסר בשמואל ב' סימן טו':

בשוב אויבו אחר' אדרוף אויבו ואשגבו' אל יעלצו אויבי לוי' הצילני מיד אויבי' אויבי יאמרו רע לוי' כי אמרו אויבי לוי' אזי שובו אויבי אחר' מהוללי בני שבוע' פרוץ האלהים: למשפט טו' דגשי וסי' נמסר בשמואל ב' סימן טו':

הימנו והגן סיבוק למטה הימנו וטעם עובר ארחות ימים שבתכמתו עושה ספונות ויכיר ארחות ימים והזכיר זה בעבור שיצוד הדגים בלב הים ויש אומרים כי על הדג ידבר שישוב עובר ארחות ימים: יי' פעם אחרת ככה בכל דור ודור כי הארץ לעולם עומדת: למנצח עלמות לבן' על מות פתים מלות הם על כן טעה האומר כי הוא כמו על עלמות סוד ועוד למה היה סמוך אחריו ללמד גם האומר כי לבן היה עם משורר כמו בן ויעיאל איננו ככן כי אין משפט הלשון לאמר ליצחק ליעקב בפתיחות הלמד בשם אדם כי השם נודע כאשר פירשתי בספר השם ויש אומרים כי לבן הוא ככל הפוך ועל מות איש הבנים ומות בנו והנכח לדבר רבי דוגם הלוי שהיה עם אחד נסיכי הגוים שלח את ישראל כאשר יפרש במזמור: חוה' טעם בכל לבי בשתר: אספרה בגלוי: אשמחה ומרוב השמחה אומר שמיך ואם הוא נעלה מזמר: בשוב אויבי' אלשי הצורר לא תהיה להם תקומה במות מלכם: ביי משפטו ודיני' לחות כי חמם עשה לדוד והפר ברייתו והתפלל דוד בעבור זה וכשמעה תכלתו וטעם ישבת לכסא לעשות משפט: גערת גוים עלמות לבן' אבדת רשע' הוא לבן: לעולם ועד' מלה קצרה לעולם ועד' ועבור חות התנועה בלות עליו שהוא הראשון בקימן הויו כמו הוכיח לחם ויין: החויב' חמר בן לצרס כי מנחם חרבות בפתח בספר קדמון על כן פירס בו כמו חרבות צורים והנכח בעיני שהחית חטוף בקימן' וחמר רבי משה היה ראוי להיות אבד זכרם המה אבד זכרם אהיה וכמוהו יען אשר נבהת בקומה ויתן נבהך' ולפי דעתו החויב כמו הקהל חקה אחת לכס' וכן הבי' כמו מפי עליון לא תבא והטעם יביאות הרעות והטובו והם הנזרות וככה הוא יען אשר נבהת בקומה ויתן נבהך' ולפי דעתו החויב כמו הקהל חקה אחת לכס' וכן הבי' ואתה החויב בעבור שתמו החרבות שהחרבת לכנח וערים נטשת אבד זכרם חסבת כי תמלט ושכחת כי השם לעולם ישב ויקח הדין ממך על כן חחריו ויי' לעולם ישב והנה הוא קסור עם אבד זכרם הערים הנה ומה השם את שמו ככתוב למעלה והוא הטעם שנמלט לך כמעשיך: ויהי' לך' שחין לו כח שהיה סבל על כן משגב בכרה במשמעו דברי לךך ורבי דוגם פירס בו לשון יחיד מן דברי הכתובות ואין זה מטעם המתמור: ויבטחו

חיותו חויב שחרבות שכתבו היתה עלינו לכנח חוהו עשו שנחמר בו ועברתו סמרה נכח לא' חרבות לשון חורבן וכן פתרונו החויב תמו חרבים לכנח' וכן נחמר בירמיה שממות עולם אתנך ועריך לא תשובנה וערים נטשת' כי תחמר אדם רשעו וכו' וכשוב ועבנה חרבות כה חמר יי' כבאות המה יבנו ואחי אהרום: אבד זכרם' חוהה השעה ויי' לעולם ישב וכו' פס' שלם וכסא' שלם כמו שנח' כסאן חבל קודם שימחה כתוב כי יד על כסיה כס' חסר ושם חליף: והוא ישפט תבל בצדק' ולאומים במישרים' עד בא הקץ היה רגיל לשפטם ברחמים לפי מישרים המבויין בהם דן חוהת כלילה כשהם ישיבים מן העבירות: ויהי' יי' משגב לךך' חילאמנשיה בלעז לשון דכא לעתיד כשיכונן למשפט כסאן יהי משגב לישראל שהם דכים: לעתות בכרה' עתים של כרה: זמרו

וגם ירם יבתי' ב' ענין

ט

ויבטחו

רשי

תהלים

אבן עזרא

זמרו ליה יושב ציון כשיחזיר ישיבתו לזיון תמרו לו כן : אותם זכר חת הדמים שנשפכו בירחאל : חננני יי עתה בגולה : מרוממי בגולתך : טבעו גוים זו היא התהלה אשר חספס : מדעי יי כל זה מן התהלה כודעי לברית כי שליט הוא ומושל ונוקם לאויביו שהרי משפט עשה בהם יוסט'כח בלעג : כוקס

ויבטחו ב' וס' ב' יודעי שמך ויתן בפי שיר חדש : אותם ד' מלאים בכתו וס' וישא ידו להם להפיל ויתן אותם לרדמים לעשות אותם ימי משתה ושמהרה' כי דורש דמים אותם זכר וכל עזרא דכו מל בלא וס' ושבתם אלו ושמתם מצותי ועשית אתם : עניו ה דכתי' עניו וס' כי דורש דמים אותם זכר

רשעי ככשל רשע : הנין כהנה זאת סלה : לשאלה חמר ר' נחמיה כל תיבה הצריכה למד בתחילתה הטיל לה הא ב בסופה כגון מרומי מדברה התיבון ליה והכתוב יסובו רשעים לשאלה חמר רבי אבא בר זבדי למדריגה התחתונה של שחול ו ומהו יסובו לאחר שיכחו מניהנס ויעמדו בדך ויתחייבו יסובו ל למדרגה תחתית של גיהנם : כי לא לכח יסכח יסחל החיבון מלפניו עליהם מה שטיעבו בו : נתקנת עניי לך תחבר לעד : קימה יי דוד מתפלל לפני הבה שיקום וימהר לעשות זאת : אל יעזו עשו לאורך ימים בנדולתו : על פיך כשכיל הכעס שהכעיסוך במקדמך : מורה מרות ועול לא מורה לסון הסלכ' לסון ירה בים ויא מורה לסון תכר : ידעו גוים שהם חנוס ולא חלאת להית נבוכד סולט : תעלים לעתות כברה תעלים עיניך לעתי הצרה : ידלק ירדף כמו כי דלקת אחרי : יתפשו במימו ז' חצוני נתפסים הם העניים בממות שהרשעים חושבים עליהם : כי הלל רשעי מוכב על למה יי תעמוד ברחוק כי עתה עשו הרשע מתהלל ש שמטיב כל תאות כפשו : וכנע בך כחץ יי והגזל שבה חת עכמו לחמ' כחץ יי וסלום יהיה לו בך כמו בך לסון פעל ותדע שחילו היה שם דבר היה הטעם למעלה בלות הרחשוק והיה נקוד פתח וזה נקוד קמץ וטעמו ל למטה ב'ש ואל תתמה על בך שלא חמר בך שהרבה תיבות של ר'ים משמשות כך כגון חייב חרף יי ולא חמר חרף כמו חרף יבן כל לסון כחץ כך פתח מנחס : דשע כנובה חכו שהוא גבה רוח ומנביה וחקף פניו וחפיו בבהותו : כל ידעו כל מזמותיו חמרות לו כל ידעו הבה כל מה שאעשה כי חף משפט : חף חללים לית דין גלית דין : יחילו יכליתו ודמו לו על כן לא יחיל טובו ויש מפרשי יחילו כמו יחולו על ראש יושב : מרום משפטך מנגדו מסוקלים ומרוחקים משפטי יסורין ופודענות שלך מנגדו ש שאינם באים עליו : כל זכריו יפיח בהם בהפחת רוח הוא מפיח בהם והם נופלים לפניו : לוד

ויבטחו ב' וס' ב' יודעי שמך ויתן בפי שיר חדש : אותם ד' מלאים בכתו וס' וישא ידו להם להפיל ויתן אותם לרדמים לעשות אותם ימי משתה ושמהרה' כי דורש דמים אותם זכר וכל עזרא דכו מל בלא וס' ושבתם אלו ושמתם מצותי ועשית אתם : עניו ה דכתי' עניו וס' כי דורש דמים אותם זכר

ויבטחו ב' וס' ב' יודעי שמך ויתן בפי שיר חדש : אותם ד' מלאים בכתו וס' וישא ידו להם להפיל ויתן אותם לרדמים לעשות אותם ימי משתה ושמהרה' כי דורש דמים אותם זכר וכל עזרא דכו מל בלא וס' ושבתם אלו ושמתם מצותי ועשית אתם : עניו ה דכתי' עניו וס' כי דורש דמים אותם זכר

בטערי בת ציון כנגד שערי מות : טבעו זאת התהלה בשחת כמו בשחתם כתפט : ברשת ז' לפי דעתי כי זו כמו חלה וככה עס זו יכרתי לי זו טחאנו לו חלה חומרים חטאנו והטעם ברשת אשר חלה טמאנו ויש חומרים עלה טמאנו ויש חומרים כי זו כמו זאת : כודעי נוקס פועל וסרסו עס כן והכוכן להיות הקמן הקטן תחת פתח כי כל ה התנועות מתחלפות ו להיותו יגזרת תרגום חץ טעם לו והלא מ מזלנו וינקשו מבקסי כפסי והנה שכים שרשים : הנין זה חספר בחמת : יסובו בעבור שהאדם נכרח מחלמה : שכחי תחר כי על משקלים שונים ימזח כמו חפצי רעתי כי לא ישרת ע עבד עכמו ואחר עמו כמו יחי רחובן וחל י ימות וחל יהי מתיו מ מספר ולא למדתי חכמה והטעם תקות עניי לך תחבר לעד : קומה : טעם קומה להראות נבוכד ועונו : חנוס טס המיץ כמו ה ויהי לי שור וחמור והכוכן המלך על כן חמר גוים הם עבדיו : שיתה מורה פתוב בהא וטעמו בחלף הכך קרחן לי מרח : חנוס מוגזרת וחנוס הוא : סלה בחמת : למה יי תעמוד ברחוק חף ספק כי כבוד הסס בכל מקום הוא רק כ כאשר לא יראה עונו ידמה לאיש עומד מרחוק על כן לא יראה חו הוא קרוב ועלים עיניו לעתות שחאנו בצרה : בגלות : בגלותו של רשע

זכר ל קמץ וכל זכר ונקבה זכר

קומה יי אל נשא ידך אמ ללצים הוא יליץ בו לרעהו חוטא טוב שפל רוח את וב חלוק כתיב עמים וקרין עניים וס' וכילי כליו רעים כי לא לנצח ישכח אביון : טבעו ב' ר' וס' טבעו גוים בשחרת עשו טבעו בארץ שעריה : הנין ב' וס' עלי הנין בכנור נודע שמשפט עשדה בפעל כפיו נקס : יעז ג' ב' חס' וא סל וס' קוסה יי אל יעז אנוש יעז בהותו והפיל רבואות ולא יעזו בתרא מל בקצת ספרי מסדרה נססר ג' חס' ויו : כנובה ב' וס' כנבה ארוי כנבה אפול ב' ידרש : דרכו חס' בקריא וס' יחילו דרכו בכל עת חן אלה משוש דרכו לתת לאיש כדרכו וכפרי מעלליו ויהי דוד בכל דרכו משכיל ולא הלכו בניו בדרכו :

קומה יי אל נשא ידך אמ ללצים הוא יליץ בו לרעהו חוטא טוב שפל רוח את וב חלוק כתיב עמים וקרין עניים וס' וכילי כליו רעים כי לא לנצח ישכח אביון : טבעו ב' ר' וס' טבעו גוים בשחרת עשו טבעו בארץ שעריה : הנין ב' וס' עלי הנין בכנור נודע שמשפט עשדה בפעל כפיו נקס : יעז ג' ב' חס' וא סל וס' קוסה יי אל יעז אנוש יעז בהותו והפיל רבואות ולא יעזו בתרא מל בקצת ספרי מסדרה נססר ג' חס' ויו : כנובה ב' וס' כנבה ארוי כנבה אפול ב' ידרש : דרכו חס' בקריא וס' יחילו דרכו בכל עת חן אלה משוש דרכו לתת לאיש כדרכו וכפרי מעלליו ויהי דוד בכל דרכו משכיל ולא הלכו בניו בדרכו :

קומה יי אל נשא ידך אמ ללצים הוא יליץ בו לרעהו חוטא טוב שפל רוח את וב חלוק כתיב עמים וקרין עניים וס' וכילי כליו רעים כי לא לנצח ישכח אביון : טבעו ב' ר' וס' טבעו גוים בשחרת עשו טבעו בארץ שעריה : הנין ב' וס' עלי הנין בכנור נודע שמשפט עשדה בפעל כפיו נקס : יעז ג' ב' חס' וא סל וס' קוסה יי אל יעז אנוש יעז בהותו והפיל רבואות ולא יעזו בתרא מל בקצת ספרי מסדרה נססר ג' חס' ויו : כנובה ב' וס' כנבה ארוי כנבה אפול ב' ידרש : דרכו חס' בקריא וס' יחילו דרכו בכל עת חן אלה משוש דרכו לתת לאיש כדרכו וכפרי מעלליו ויהי דוד בכל דרכו משכיל ולא הלכו בניו בדרכו :

אבן עזרא תהלים יא רשי תשיב

חומר / אשר לא ברע / אשר לא חרהה כמו ואל חרהה ברעתי: חלה / ותוך / לחות על מחשב רע בתוך לבו בסתר כדרך קרבס הוות והוא מרהה שלום וטוב על כן אחרי במסתרים: יטב / כל חורב יושב במקל שאין שם ישוב וזה חורב בישוב: לחלכה / יש חומרים כי הקף לכח הסם ויש להשיב עליהם על חסרון היוז כי בית

לדור ודור אשר לא ברע / לא תבא עלי רעה לדורותי: ותוך / לשון מחשבה רעה הלכה בתוכו תמיד: עיני לחלכה יצפנו / עיניו של עשו לישראל שהם חילך יחרובו / לחלכה עליך יעזב חלכה שניהם במסורת לה מלך המשמשין במקום ד' כנון / וככה / ובעמך תבונה הנצרכה ככל אשר צויתי חלכה הנצבנות עמכה לימדנו המסורת שחלכה

כמו חילך חיל שך ומנחס פתר חותם לחלכה יצפנו וכן יעזב חלך כמו ונפל בעצומי חלכאים ענין נמוכים ומרודים וכה יסוד במלה: ידכה ישוח / כן דרך החורב שמדכה ומפיל ומקטין עצמו כדי שלא יהא ניכר: ונפל בעצומי חלכאים / חיל נשברים / רחיתי במסורת הנדולה חלכאים אחת מחמם עשר תיבות הכתובות תיבה אחת ונקראות שתי תיבות כנון בגד דותחמר להא חסדת למן מלכס תדכחו עמי אף זה חלכאים חיל של נשברים כאיש לשון ונכחה לבב למוות ואת הנון מן הפרש יוכיח עליו למנון הכחות לב דייק למדנו הכן של נכחה ככך של נמוכה וכן של נקלה וכן פתרונו ונפל בעצומי של רשע זה ברמזותיו ובקריבותיו לשון הגישו ענומותיך עוצם עיניו חיל של עניים לא בעצומי על די גבוריו חומר ל סימון חן הרשע הזה מטול בקלילות שלו כירוש חיל חלל גבורים כמותו שחומר ולגברך גברי חיל די בחילה חמ לכפתח לסדרך מיטך ועבד נגו ומנחס פתר חלכאים כמו על וחלך והקף יסוד בתיבה: על מה כאן רשע / להכה לפי שאומר בלבו לא תדרום: רחיתה:

מה שהוא עושה ואתה מחרים: כי חמה / כן דרך שתיבות עמל וכעס: לתת בידך / בכחך חמה מתן יד לרשעי להכליה ברשעים: עליך יעזב חלכה / ישראל עמך שהם חילך הם עוזבים עליך את המשא שתעשה דין ברשעים ומנחס פתר יעזב לשון עזר כמו עוז תעזוב עמו ומנחס פתר חלכה לשון דל וחלך וך יסוד ב בתיבה: יתום חתה היית עוזר / בימים הראשונים: עבור זרועי של עשו הרשע: ורע תדרום רשעו כל תמזא / פושעי ישראל כשרוחף את הרשעים מזליחן לכס נשחש להרשיע חלל מ משתעבד את זרוע הרשעים חס בחת לדרום רשעם של רשעי / ישראל לא תמזחנו: יי' מלך עולם ועד / לאחר שיחבדו גוים מחרצו: לשפוט היתומים ודכים: כל יוסף עוד / עשו: לערוך חנוס / לכתת ולשבור את האנושים וחולים: חילך תחמרו לנפשי נודי ונ' / מהא דונמת כי גרשוני הייס מהסתפח בנחלת יי' שגרשוני מחרץ לחנוס לארץ וכלן / הוא חומר ביי' חסיתי שיחורני להסתפח בנחלתו חילך תחמרו חתם טורדי לנפשי נודי הרבס עוברי הר שלכם חתה עבור הנודדת שכל חס המיטלטל נמשל ל עבור הנודדת מן קינה כדכתיב כ עבור נודדת מן קינה כן איש נודד ממקומו שנדד קך שטרנדנד י ל ההר כ עבור הנודדות / נודד כתיב שהוא נדדס אף בישראל שהחומות חומרים להם כן:

במסתרים / דגשים וסי' אם יסתר איש במסתרים / במסתרים יחרג נקי / לירות במסתרים תם / וסי' בלשון תרגום גברא קטיל שליפא: נשא חר מן יב זונך בקריא מן ב' דוד כתיב א' בסוף תיבותא ודוד כתיב ה' וסי' נשא קוסדה / אל נשא יודך / נסדו רבי אומרים מי יראנו טוב / כפשא וכנניהו שר הלויים / במסה לא תנסו אמר בלבו בל אמוט לדר ודר אשר לא ברע יארה פיהו מלא ומרמות ותך תחת לשונו עמל ואון: ישב במארב חצרים במסתרים יהרג נקי עיניו לחלכה יצפנו: יארב במסתרי באריה בסכה יארב לחטוף עני יחטוף עני במשכו ברשתו: ורבה יטח ונפל בעצומי חלכאים: אמר בלבו שבח אל הסתר פניו כל ראה לנצח:

קומה יהיה אל נשא ידך אל תשבח עניים: על מה נאץ רשע אלהים אמר בלבו לא תדרש: ראתה כי אתה עמל וכעס תביט לתת בידך עליה יעזב חלכה יתום אתה היית עוזר: שבר זרוע רשע זרוע תדרוש רשעו כל תמצא: יהיה מלך עולם ועד אבדו גוים מארצו: תאות עניים שמעת יהודה תבין לבס תקשיב אונך: לשפט יתום וךך בל יוסף עוד לערץ אנוש מך הארץ: למנצח לדור ביהודה חסיתי אידך תאמרו לנפשי נודדו הרבס צפור:

קרב רשעי ארעה / יא תושבתחמא אתון אמרון לנפשי אטלטלי לטורא חיל צפרתי: את יי' אלהיכם / סלא וקומו עברו וקשרו / סלה כל אבירי אדני בקרבי / רפא ויעקב משה אל יי' לאמר / רפה שגריה כי משה / ירושא בן עשרים וחמש שנה דמלכים / ירושה בן עשרים וחמש שנה יתום דדברי הימים / הוא כי לשלג יאמר הוא ארץ / הוא יעבדוך עמים ושתחוו לך / וזוא בן ששעין בן אלון / וזיה ויהי יחר הראש / ושנא את בני כלאו דמלכים / ושנה את בני כלאו דירמיה / ופא ואמר עד פה חבא ולא תוסף / ופד וקומו האנשים וילכו ויצו / והרא וער אלהי ישראל את רוח פול / והרדה הגדה יחבל און והרדה עמל / והפלא יי' בין סקנה ישראל / והפלדה יי' את סכתך ואת סכות זרעך / הכסא צורו הכסף לקח בידו / בכסה תקעו בחרש שופר בכסה / חרבונוא ביום השביעי כטוב לב הסלך / חרבונוא ויאמר חרבונוא אחד מן הפרסים:

אחר שיחבדו גוים מחרצו: לשפוט היתומים ודכים: כל יוסף עוד / עשו: לערוך חנוס / לכתת ולשבור את האנושים וחולים: חילך תחמרו לנפשי נודי ונ' / מהא דונמת כי גרשוני הייס מהסתפח בנחלת יי' שגרשוני מחרץ לחנוס לארץ וכלן / הוא חומר ביי' חסיתי שיחורני להסתפח בנחלתו חילך תחמרו חתם טורדי לנפשי נודי הרבס עוברי הר שלכם חתה עבור הנודדת שכל חס המיטלטל נמשל ל עבור הנודדת מן קינה כדכתיב כ עבור נודדת מן קינה כן איש נודד ממקומו שנדד קך שטרנדנד י ל ההר כ עבור הנודדות / נודד כתיב שהוא נדדס אף בישראל שהחומות חומרים להם כן:

ועד / לאחר שיחבדו גוים מחרצו: לשפוט היתומים ודכים: כל יוסף עוד / עשו: לערוך חנוס / לכתת ולשבור את האנושים וחולים: חילך תחמרו לנפשי נודי ונ' / מהא דונמת כי גרשוני הייס מהסתפח בנחלת יי' שגרשוני מחרץ לחנוס לארץ וכלן / הוא חומר ביי' חסיתי שיחורני להסתפח בנחלתו חילך תחמרו חתם טורדי לנפשי נודי הרבס עוברי הר שלכם חתה עבור הנודדת שכל חס המיטלטל נמשל ל עבור הנודדת מן קינה כדכתיב כ עבור נודדת מן קינה כן איש נודד ממקומו שנדד קך שטרנדנד י ל ההר כ עבור הנודדות / נודד כתיב שהוא נדדס אף בישראל שהחומות חומרים להם כן:

ועד / לאחר שיחבדו גוים מחרצו: לשפוט היתומים ודכים: כל יוסף עוד / עשו: לערוך חנוס / לכתת ולשבור את האנושים וחולים: חילך תחמרו לנפשי נודי ונ' / מהא דונמת כי גרשוני הייס מהסתפח בנחלת יי' שגרשוני מחרץ לחנוס לארץ וכלן / הוא חומר ביי' חסיתי שיחורני להסתפח בנחלתו חילך תחמרו חתם טורדי לנפשי נודי הרבס עוברי הר שלכם חתה עבור הנודדת שכל חס המיטלטל נמשל ל עבור הנודדת מן קינה כדכתיב כ עבור נודדת מן קינה כן איש נודד ממקומו שנדד קך שטרנדנד י ל ההר כ עבור הנודדות / נודד כתיב שהוא נדדס אף בישראל שהחומות חומרים להם כן:

ועד / לאחר שיחבדו גוים מחרצו: לשפוט היתומים ודכים: כל יוסף עוד / עשו: לערוך חנוס / לכתת ולשבור את האנושים וחולים: חילך תחמרו לנפשי נודי ונ' / מהא דונמת כי גרשוני הייס מהסתפח בנחלת יי' שגרשוני מחרץ לחנוס לארץ וכלן / הוא חומר ביי' חסיתי שיחורני להסתפח בנחלתו חילך תחמרו חתם טורדי לנפשי נודי הרבס עוברי הר שלכם חתה עבור הנודדת שכל חס המיטלטל נמשל ל עבור הנודדת מן קינה כדכתיב כ עבור נודדת מן קינה כן איש נודד ממקומו שנדד קך שטרנדנד י ל ההר כ עבור הנודדות / נודד כתיב שהוא נדדס אף בישראל שהחומות חומרים להם כן:

במסתרים / דגשים וסי' אם יסתר איש במסתרים / במסתרים יחרג נקי / לירות במסתרים תם / וסי' בלשון תרגום גברא קטיל שליפא: נשא חר מן יב זונך בקריא מן ב' דוד כתיב א' בסוף תיבותא ודוד כתיב ה' וסי' נשא קוסדה / אל נשא יודך / נסדו רבי אומרים מי יראנו טוב / כפשא וכנניהו שר הלויים / במסה לא תנסו אמר בלבו בל אמוט לדר ודר אשר לא ברע יארה פיהו מלא ומרמות ותך תחת לשונו עמל ואון: ישב במארב חצרים במסתרים יהרג נקי עיניו לחלכה יצפנו: יארב במסתרי באריה בסכה יארב לחטוף עני יחטוף עני במשכו ברשתו: ורבה יטח ונפל בעצומי חלכאים: אמר בלבו שבח אל הסתר פניו כל ראה לנצח:

יא

רשי

תהלים יב

אבן עזרא

כי הנה הרשעים / דואב ודילטורי / הדור המטילין חיבה ביני ובין / ידרכון / לפון דריכה כופל בקשת שכתוב חזק צדיק ליתן רגלו עליו כשרוכה לנטותו קשת

כי השתות / מצודות כמו והיו שתותיה מדוכאים ויש חומרים יסודות כמו וחשופי שת והעד יהרסון וזה רמז לענות שהם כמו יסודות וטעם צדיק מה פעל כי זה פעל אלהים אל תתדעמו על הצדיק על כן אחרינו יי כהיכל קדשו הוא השמים :

יהרסון / על ידיכם נהרנו כהני יי צדיקים שהם שתות של עולם : צדיק מה פעל / דוד שלא הטח מה פעל בכל זאת חתם תשאו עון ולא חני : יי כהיכל קדשו /

יב חלקות ג' וסימ' דברו חלקות / שפת חלקות בלב ולב ידברו / יכרת יי כל שפתי חלקות : עתה אקום ב' וסימ' אשית ביטע יפיה לו / עתה ארום : אתה יי ג' וסימ' אתה יי תשמרם אתה יי לא תכלא רחמיך ממני / אתה יי לעולם תשב : סביב ג' וסימ' בסוף יחוקאל :

ארום היא רשעי נגדין קשתא מתקנין גיריהון על נימא למרמי בקבלא עלוי תקיני לבא : מטול דאין אשיתא יתרעון זכאה מטול עבר טובא : יי בהיכלא דקודשיה אלהא בשמי מרומא כורסיה עיניו חמין תבורו מבחנן בני נשא : אלהא צדיקא בחין ורשיעא ורחמי חטופין סנאת גפשיה / יחית מטרין דפורענו על רשעי מפחין דאשתא וכבריתא וזעפא עלעולא יהבת בלידהון / מטול דצדיקא יי צדקותא רחים תקניא יחמון סבר אפוי :

כי הנה הרשעים ידרכון קשת כוננו חצים על יתר לירות במראפל לישיר לב : כי השתות יהרסון צדיק מה פעל : יהוה בהיכל קדשו יהוה בשמים בסאו עיניו יחזו עפעפיו יבחנו בני אדם : יהוה צדיק יבחן ורשע ואהב חמס שנאה נפשו : ימטר על רשעים פחים אש ונפירת ורוח זלעפות מנת כוסם : כי צדיק יהוה צדקות אהב ישר יחזו פנימו :

הוא ולנסותו ולהוכיחו כדרך כי את אשר י יאהב יי יוכיח רק ה הרשע לעולם יסאלנו : ימטר / דמה הרעה הנאה על הרשעים פ פתאום כמו הפחיס וחברו רקיעי פחיס והם כדמות חכנים שורפים שהם יורדים עם המטר : זלעפות / כמו זלעפה אחזתני כמו דעה : כוסם / חלקם וככה יי מנת חלקי וכוכי והם מ מפעלי הכפל והעד תכוסו על השם : כי חמר רבי משה פנימו תחת פניו וככה כי יסכן עלימו מסכיל ויפת חמר כי הוא על דרך כאם התעו חותי אלהים ולא דבר כנונה כי לא ימנעא לטון רבים עם השם הנכבד רק על סם אלהים לסוד עמוק ולא יבאנו ה הפנים רואים רק ה העינים שהם בס ואין טענה מן פני יי חלקם כי הוא כמו פני יי ב בעושי רע והנכון כי יחזו שב למלת יבחנו בני אדם והם הוא ר רחוק או יחזו החושים כמו אשר ילדה חותה ללוי ומלת ישר תאר והטעם משפט ישר כמו וישר משפטך : למנצח / השמינית :

יב

יב לשבחה על פניא דתמניא נימיתושבחה לרוד : פרוק יי מטול דגמירו טביא ספו ארום מהמניא מן בני נשא : שקרא ממללין אנש עם חבריה ספותא שעיען בלבבהון מנכלין ובלבא שקרא ממללין : יי מן עלמא כל ספון שעיען לישנא דמללא רברבנותא / מן דכפרין בעקרא דאמרין בלישנא נתבר ספונתא עפנא מן רבון דילנא : מאונסא דעניי מן צוחת חשיכי השתא אקום אמר יי אשוי פורקן לעמי ולרשעי א אסחיד בישותא להון : מלין דיי מליא רבין סימא סנינא בכורא על ארעא זקיק שבעתי ומניו /

מזמור לדוד : הושיעה יהוה בי נמר חסיד כי פסו אמונים מבני אדם : שוא ידברו איש את רעהו שפת חלקות בלב ולב ידברו : יכרת יהוה כל שפתי חלקות לשון מרברת גדולות : אשר אמרו יי ללשננו נגביר שפתינו אהנו מי ארון לנו : משד עניים מאנקת אביונים עתה אקום יאמר יהוה אשית ביטע יפיה לו : אמרות יהוה אמרות טהרות בסף צרוף בעליל לארץ מזקק שבעתים : אתה יהוה תשמרם הצנינו מן הדור זולעולם : סביב רשעים יתהלכון ברם זלות לבני אדם :

למנצח על השמינית : מזמור לדוד : הושיעה יהוה בי נמר חסיד כי פסו אמונים מבני אדם : שוא ידברו איש את רעהו שפת חלקות בלב ולב ידברו : יכרת יהוה כל שפתי חלקות לשון מרברת גדולות : אשר אמרו יי ללשננו נגביר שפתינו אהנו מי ארון לנו : משד עניים מאנקת אביונים עתה אקום יאמר יהוה אשית ביטע יפיה לו : אמרות יהוה אמרות טהרות בסף צרוף בעליל לארץ מזקק שבעתים : אתה יהוה תשמרם הצנינו מן הדור זולעולם : סביב רשעים יתהלכון ברם זלות לבני אדם :

אנת יי תנטרונן לצדיקא תנצננון מן דרא בישא הרין לעלמין : חזור חזור רשיעא כהלכין בעלוקא דמצצא דמהון דבני נשא :

חזור חזור רשיעא לשבחה

הנוחה ובוחר מעשיכם ואף על פי שבשמים כסאו נבונה עיניו יחזו חתכם בחזק : יי צדיק יבחן / ואם מפני שאני ליקה ונדקף על ידיכם חתם מתהללים לאמר אלהים עמנו לא כן הוא אך כך מדתו של הנה ליסר ולנסות הצדיקים ולא את הרשעים ה הפשתני הזה כל זמן שידע שבפשתני יפה הוא מיקם עליה וכשחייב יפה הוא ממעט בכתיבה לפי שמתנתקת : שנאה כפשו ומכניע לו את גמול עונותיו לעולם ארוך וזו ימטר עליהם בניהם פחים / לפון פחמי / זלעפות / לפון שריפה ומנחם פתר חותו לפון שער קטב וכן מפני זלעפות רעב זלעפה אחזתני כלומר שערן סער : כי צדיק יי צדקות אהב יורחם על הצדיק ואהב חותם ספנימו יחזו ישר : ישר יחזו פנימו / מוסב על צדיק יי צדקו / אהב וחותם אשר יסר יחזו פנימו ורבותינו פתרו הרשעים ידרכון קשת על שבחא וסיעתו ופתרו לישרי לב על חזקיהו ו וסיעתו כי השתות יהרסון חם השתות נהרסו על ידס צדיקו של עולם מה פעל ואי סדר המקראו / כוכל על המדרס : על השמינית / כנור של שמונה נימין : נמר / כלה : פסו / פייליריט בלעז כמו חפסו וכן פתר מנחם / כי פסו אמונים מבני אדם הכל משקרים כי ומרגלים את ה המקומות אשר אני מתחבא עם ומנדי לשאלו הלא דוד מסתתר עמונו : בלב ולב / בשני לבבות לי מרחים שלום ויש שנאה טמונה בלבם : ללשונינו נגביר / בלשונינו נתגבר : משוד עניים / מחמת שוד עניים הנשדדים על ידכם כגון חני ואנשי וכהני מב ומחמת חכמת חבוני יאמר יי עתה חקום לעזרתא אשית ביטע יפיה לו / אשיתם ביטע ידבר עליהם יפיה לפון דבור הדבה יש בספר משלי ובחזקיק ויפיה לקן ולא יכוב ומנחם פתר חותו לפון מוקם כמו הפח לשבר : חמרות יי חמרות טהורות / הן שיש יכולת בידו לקיימם אבל חמרות בני אדם אינם חמרות שהם מתים ואין בידם לקיים / טהורות בדורות ומתקיימות כל מה שמצטיה עושה והרי הבטיחני ישועה ומלכות : כסף צרוף / הרי הן ככסף צרוף הנלו לכל הארץ : בעליל / לפון גילו הוא בלשון משנה בן שנראה בעליל בן שלא נראה בעליל כן ויש מפרשים בעליל לפון מעלה וכן פירושו כסף צרוף בעליל לארץ כלומר ככסף הצרוף במשובח ובעלילן שבו כי כורי המכרף יעשה אדם מן העפר המשובח לא בעליל כמו עלי בתוך הרפסו בעלי והוא עם כלי שכותשין בתוכו וכן בעליל הכור שמתוכו לתוכו הזהב והכסף זה אינו נראה לפי שאינו קורח עלי המכתם שכותשין לתוכו אלא המכתם שכותשין בו שקורין פילאח בלעז לא בעליל לפון בעליל כלומר אדון הארץ ושבה המלה כנגד השם וגם תרבוט יונתן הוא לפון אדנות ואמר כי חמרותינו כסף צרוף מאדן הארץ שהוא השם שהוא כסף וזקק חותם : תשמרם / לחותם עניים וחבונים הנכדפים מן הדור וז

חמורים כי הוא חם : שוא / חלקות / תואר והמתואר חסד והם חמרו כמו וידבר חתם קשות : בלב ולב / כמו שיש לו שתי לבבות והלשון תליץ בעד האחד : יכרת / נבואה כדרך רפאלי יי וחכמה חותפלה : מדברת גדולות / כמו ומאכלו בריאה : חמר / ללשונינו / בעבור ללשונינו כמו פן יאמרנו לי : מש משד כלם מחמם אחיך ועקב / עתה חקום יאמר יי / דרך נבואה : אשית ביטע / כמו לבו לחמו בלחמי ושתו ביין מסכתי והטעם אשית ישע אשר יפיה לו ידבר כמו יפיה כזבים והוא דבק עם הפסוק הבא חמרו חמרות והטעם כי השם יוסיע מיד אלה המנבירי בלשונם ההינה בתורתו על כן חתם תשמר ומלת בעליל כפול הלמד כדרך סנריר והו' מג' בעל הארץ שהוא חלוני ויהיה כסף צרוף כסף חלוני הארץ : שבעתים / פעמים דבות : חתם / יתכן להיות מש השמרם על חמרות השם ותכרנו המפיח בהם וזו כמו אלה ופירושו כי בני דורו רעים על כן חמרו סביב והטעם שהם מושטטים בכל מקו' להרע ופי' זולות קלון כמו יקר מווללכי הייתי וזולה כל מכבדיה הזיליה והוא חסד הראוי כרוס חלופי זולות כדרך ונבורתך במלחמה אל תהי מרי ואני תפלה ויש חומרים מן זולל וסובא והרשון ככון : למנצח

שהוא כסף וזקק חותם : תשמרם / לחותם עניים וחבונים הנכדפים מן הדור וז שהם דילטורין / מווקק שבעתים / מדרם אגדה יש ומיושב על הכדר רבי יהושע דסיכין בשם ר' לוי תינוקות שהיו בימי דוד עד שלא טעמו טעם חטא היו יודעים לדרוש את התורה שארבעים ותשע פנים לכל דר והו' שבעתים והיה דוד מתפלל עליהם רבוננו של עולם ראה כמה תודתך וחמרתך ברורה ומוקקות שבעתי בלבם חתה יי תשמרם שמוור חותה בלבם תכרנו מן הדור הזה שלא ילמדו דרכיהם להיות דלטורין מן המר / שהן דילטורין / סביב רשעים יתהלכון / לטמון מוקשים להכשילי : כרוס זולת לבני אדם / מקחלתם פענים דעה בגדולתי סנלקחתי מאחרי הבחן למלך וזהו פתרון כרוס זולת לבני אדם כשמתרומם איש הזולל בעיני בני אדם והו' דונמא החומר במקום אחר חבן מחסו הבונים ומדרם אגדה פותרו על ישראל לעתיד לבא כסיתרוממו ומנחם פתר כרוס זולת לבני אדם כראש הזולל לאכול בני אדם ויהי רוס כמו רוס ודאם זולות כמו זולל וסובא

שהו דילטורין / מווקק שבעתים / מדרם אגדה יש ומיושב על הכדר רבי יהושע דסיכין בשם ר' לוי תינוקות שהיו בימי דוד עד שלא טעמו טעם חטא היו יודעים לדרוש את התורה שארבעים ותשע פנים לכל דר והו' שבעתים והיה דוד מתפלל עליהם רבוננו של עולם ראה כמה תודתך וחמרתך ברורה ומוקקות שבעתי בלבם חתה יי תשמרם שמוור חותה בלבם תכרנו מן הדור הזה שלא ילמדו דרכיהם להיות דלטורין מן המר / שהן דילטורין / סביב רשעים יתהלכון / לטמון מוקשים להכשילי : כרוס זולת לבני אדם / מקחלתם פענים דעה בגדולתי סנלקחתי מאחרי הבחן למלך וזהו פתרון כרוס זולת לבני אדם כשמתרומם איש הזולל בעיני בני אדם והו' דונמא החומר במקום אחר חבן מחסו הבונים ומדרם אגדה פותרו על ישראל לעתיד לבא כסיתרוממו ומנחם פתר כרוס זולת לבני אדם כראש הזולל לאכול בני אדם ויהי רוס כמו רוס ודאם זולות כמו זולל וסובא

אבן עזרא תהלים יג יד טו רשי תשיג

עד חנה' ארבעה פעמים כנגד ארבעה מלכות ובשביל כל ישראל נאמר :
פן חיסן המות' שהמיתה נקראת סינה וישנו שנת עולם : אמר נבל בלבנו
ונג' סני מזמורים אמר דוד בספר זה בענק אחד הראשון על כבוד נכר והסני
על טיטוס זה נתנב' על כבוד נכר שעתיד ליכנס להיכל ולהחריבו ואף אחד

מכל חיילותיו מוחה בידו : אף
אלהים' ואלהה על כמותי עב :
השחיתו התעו בו עלילה' מעללים
: הכל סרוגו' אף חיסן בחיילותיו
מוח' בידו : נאלחו' כהפכו לקלקול
: הלא ידעו' חוכלי עמי' אשר נדל
להם כאוכלי לחם סטעמו טעם
מחל ערב : פס פחדו פחד'
סנסתלס נמולו לבלסכר בנו ל
לפחדו פחד כמו שנאמר בחזון
זוהי סנוהי ורעיונהי יבהלני
וקטרי' חרצי' משתריין וחרכובתי'
דל לח נקסן בפירוסיס חחרים
מנחתי הלא ידעו הלא סופס ידעו
מה שעלתה בהם' חוכלי עמי' זרעו
פל כבוד נכר : אכלו לחם' עשו
מסתה בלסכר מלכא עבד לחם
רב : יי' לא קרחו' לא חסבוהו
ולא זכרו' נפלותיו ונודחותיו
במסתיהם ונסתמסו בכליו' ו
ורכותיו פירסו' כל סחינו גול
את ישראל חיכו טועס טעס ערב
במחכלו' חוכלי עמי' נדמה להם
כאוכלי לחם סטעמו טעם מחכל
ערב : פס פחדו פחד' סנסתלס
נמולו לבלסכר וכו' : כי אלהים
בדור צדיק' בדורם של יכוני סהיו
צדיקים ענת עני תביסו' חתם
חומרי' שענתם של ישראל בופה
על סהס בוטח' ביי' כיי' מחסהו
אז יקרב היום סיתן' מציין ישועת
ישראל לעתיד וזו יגל יעקב ישמח
ישראל : לא רגל על לסונו' כמו
וירגל בעבדך חנקיטס בלעו' :
מזמור זה להודיע מלת חסידו'
ודובר חמת בלבנו' הטוב סהו'
חומ' בלבנו הוא חמת וחינו אחד
בפה ואחד בלב : וחרפה לא
נשא' רפולטס בלעו' על
קרובו' חס עבר קרובו עבירה
שס סה עונס עכסו במספט ולא
נשא' עליו חרפתו סיהא פתחו
פה למחרף לומר כך עבר פלטי
קרובך וחפית עליו : נכזה
בעינו כמחם' מי סהוא נכזה
ברענו כמסם בעינו סל צדיק
כגון חזקיהו סנירר עכמות חביו
בצוק : נשבע להרע' לעכמו :
ולא יידר' שבעתו קל וחומר
סחינו ממירה בדבר סחינו ל
לרעתו : וסוחד לא לקח על עני'
להרעו בדיו להטות מספטו
ועד פירסוהו רכותיו לא לקח
סוחד על נקי לנקותו בדין קל
וחומר סחינו לנקח סוחד להטות
המספט : לא

למנצח : עד חנה' הטעם חס לא יהיה נוסע מאויביו ידמה לעיני בני חס כי
אלהיו סכחוהו לא ידע אשר קרהו : עד חנה' חסוב וחסיית עכנת כנפשי כל עת
בעבור היגון סהוא בלבבי יומס בעבור סירוס חובי עלי : הביטה' כנגד תסתיד
את פניך : פן חיסן' סינת המות כי ססמות כח הפעלים : פן יחמר' יכלתו'
יכול פועל עומד על

יג בלבבי ג' וסיס' ודקיסתי לי כחן נאמן' ככל אשר בלבבי עשית דחוא' עד אנה אשית עצות : איבו ז'
וסיס' ותשלטי את איבו' הסצאתני איבו' עד אנה ירוס איבו' פן יאמר איבו' יכלתיו' פי לא ירוע איבו'
יהי כרשע איבו' אשר טפחתי ורבותי : יד' ופסוקים אין אין' במצעות פסוק וסיס' נמסר בישעיה סימן ס'

יג לשבחא תושבחא לך דוד :
עד יג' תשלניני לעלמין עד אין
תסמור זיו אפך מניו' עד אין
אשיו מלכא כנפשי דונגא בלבבי
ימס עד אין יתרום בעל דבבי עלי
אסתכל וקבל צלותי יי' אלהא
אנהר עיני באוריתך דלמא אחוב
ואדמוך עם חביי מותא : דלמא
יימר יצרא בישא אשלתתיה מעיקי
ירגנון מטול אסטי מארתך :
ואנא כטובך אתרחצית ירגו לבבי
כפורקנך אשבח קדם יי' מטול ד'
דפריע עלי טבתא :
יד לשבחא ברוח נבואה על דוד
אמר שטא בלבביה לית שולטנא
דאלהא בארעא חבילו עוברדיון
רחקו טבתא ואשפחו עלי לית
דעבר טוב : יי' משמא אודיק על
בני נשא לסחמי אין אית משכיל
תבע אולפן מן קדם יי' : פולחו
זרו לאחורא כהרא אתרשלו לית
דעבר טוב אפילו לית חר' : הלא
ידעו כל עברי שקר סערי עמי סערו
לחמא שמא דיי' לא בריכו :
תמן דחרו דחלא מטול דמימר
דיי' בררא רצדיקו' מלפת עניא
תבתתו מטול דשויו בני סכריה :
פן ירחיש מציון
פורקנא דישראל פד יתיב יי' גלות
עמיה ירגו יעקב יהדי ישראל :
טו תושבחא לך דוד יי'
פן חמי למדר במשכנך מן חמי
למשרי בטור בית מקדשך :
וממלל קושטא בלבביה : לא אכל
קורצין בלישניה לא עבר לחבריה
בישותא וכסופא לא סובר על
קריביה : דשט באנפוי ובסיר
וירר דחליא דיי' מוקיר דיומי ל
לאבאשא לגרמיה ולא משלחף : סימיה לא יהב בחבוליא ושוחרא על זכאה לא קביל
דעבר

יג כמותי יכלתי לו ו
ויעקו' ויעקו חליך
אז לך : וחכי' ואף לי
חסד שחכטנו בו כי
חס בחסדך ולמען זה א
הבטחו יגל לבי :
למנצח' חמר נבל'
הפך חס בעבור ס
סידמה שאין אלהים
בעבור זה השחיתו
דרכם והתעו בו מ
מעלליהם כמו ו
ובעלילותך אשיחה
אף עושה טובה : יי'
הסקוף' בעבור היות
כבודו במקום עליון
והוא השמים וזה דרך
משל כיהוא מדע הכל
ודרך כל : הכל סר'
מהדרך הישר : יחזו
כאלחו' כמו נסחמו :
אף גם אחדי' אפילו
אחד כמו גם כסחוק
יכאב לב גם לרעהו
יסנא דסואה הרסעים
שהס חומות העולם
הסוכחיס את ישראל
נהעד אכלי עמי : הלא
ידעו' יתמה כלומר
הלא ידעו אלה פעלי
אף בעוד שחכלו עמי
כאילו אכלו לחם ולא
חמרו כי הסס נתן
להם כח על דרך ידיו
רמה וזה הוא יי' לא
קרחו : פס' במקום
שחכלו פס עמי פחדו
בכרה סנחה עליהם
עד שידעו כי הסס ב
בעזרת דוד צדיק כמו
לעזרת יי' בנבוכיס :
ענת עני' הוא ישראל
וכל ענתו היא כי יי'
מחסהו : מי' טעם
מציין כמו מטה עז
יסלח יי' מציון ומציון
יסעך בעבור היות
הכבוד עם הארון
בימי דוד ויתכן ס
סנסכו אנסיס מישרל
אז הוא לעתיד ויהיה
הטעם מציין יסוב ה
הכבוד ומי יתן כדרך
מי יתן כל עס יי' כ
כחיאס : מזמור'
יי' מי יגור באהליך'
ביתך' וכמוהו חיס
לאהליך ישראל : בהר
קדשך' הר המוריה
אז הר ציון קול סידוע
כי הוא הר המוריה

למנצח מזמור
לך דוד : עד אנה יהיה תשבחני נצח
עד אנה תסתיר את פניך ממני :
עד אנה אשיר עצות בנפשי יגון
בלבבי יומס עד אנה ירוס איבו עלי
הביטה עני יהוה אלהי האירה
עיני פן אישן המות : פן יאמר איבו
יכלתיו צרי יגילו כי אמוט : ואני
בחסדך בטחתי יגל לבי בישועתך
אשירה ליהוה כי גמל עלי :
למנצח לך דוד
אמר נבל בלבו אין אלהים השחיתו
התעו בו עליה אין עשה טוב : יהוה
משמים השקיף על בני אדם לראות
היש משכיל דרש את אלהים :
הכל סר יחדו נאלחו אין עשה טוב
אין גם אחד : הלא ידעו כל פעלי
אז אכלי עמי אכלו לחם יהוה לא
קראו : שס' פחדו פחד כי אלהים
בדור צדיק : עצת עני תבישו כי
יהוה מחסהו : מי יתן מציון ישועת
ישראל בשוב יהוה שכורת עמו יגל
יעקב ישמח ישראל :

מזמור לך דוד
יהוה מי יגור באהליך מי ישכן בך
קדשה : הורך תמים ופעל צדק
ודבר אמת בלבבו : לא רגל על
לשנו לא עשה לרעהו רעה וחרפה
לא נשא על קרבו : נבדה'
בעינו נמאס ואת יראי יהוה יכבד
ה נשבע להרע ולא ימר : כספו לא
גרין בנשך ושחד על נקי לא לקח

יג כמותי יכלתי לו ו
ויעקו' ויעקו חליך
אז לך : וחכי' ואף לי
חסד שחכטנו בו כי
חס בחסדך ולמען זה א
הבטחו יגל לבי :
למנצח' חמר נבל'
הפך חס בעבור ס
סידמה שאין אלהים
בעבור זה השחיתו
דרכם והתעו בו מ
מעלליהם כמו ו
ובעלילותך אשיחה
אף עושה טובה : יי'
הסקוף' בעבור היות
כבודו במקום עליון
והוא השמים וזה דרך
משל כיהוא מדע הכל
ודרך כל : הכל סר'
מהדרך הישר : יחזו
כאלחו' כמו נסחמו :
אף גם אחדי' אפילו
אחד כמו גם כסחוק
יכאב לב גם לרעהו
יסנא דסואה הרסעים
שהס חומות העולם
הסוכחיס את ישראל
נהעד אכלי עמי : הלא
ידעו' יתמה כלומר
הלא ידעו אלה פעלי
אף בעוד שחכלו עמי
כאילו אכלו לחם ולא
חמרו כי הסס נתן
להם כח על דרך ידיו
רמה וזה הוא יי' לא
קרחו : פס' במקום
שחכלו פס עמי פחדו
בכרה סנחה עליהם
עד שידעו כי הסס ב
בעזרת דוד צדיק כמו
לעזרת יי' בנבוכיס :
ענת עני' הוא ישראל
וכל ענתו היא כי יי'
מחסהו : מי' טעם
מציין כמו מטה עז
יסלח יי' מציון ומציון
יסעך בעבור היות
הכבוד עם הארון
בימי דוד ויתכן ס
סנסכו אנסיס מישרל
אז הוא לעתיד ויהיה
הטעם מציין יסוב ה
הכבוד ומי יתן כדרך
מי יתן כל עס יי' כ
כחיאס : מזמור'
יי' מי יגור באהליך'
ביתך' וכמוהו חיס
לאהליך ישראל : בהר
קדשך' הר המוריה
אז הר ציון קול סידוע
כי הוא הר המוריה

ובירמיה סוף סימן ח' : ישועת ה' פתחו בקריאה וסיס' התיצבו וראו את ישועת יי' חשף יי' את זרוע קדשו
לעיני' מי יתן מציון ישועת ישראל קדמאה זכר חסדו ואמונתו' לא לכם להלחם בואת : טו ודבר ה' וחס'
בקריאה וסיס' פועל צדקות ודבר מסיס יתעבו' ודבר אמת בלבבו' ודבר ישרים יאהב' ודבר
שלום לכל ורעו : נמאס ב' קמץ וסי' כסף נמאס קראו' נכזה בעינו נמאס : ימר ד' ג' סל וא חס וסיס' לא
חזלמנו ב' בו' חלק עמי יסיר' נשבע להרע' בתרא חס :

בסכך הארון מציון בבית שהכין לו דוד ככתוב בדברי הימים : הולך' זמנכות מי יגור באהליך : תמים' תאר והמתואר חסר הולך בדרך תמים בענייניו ודבריו : ופועל
צדק' עס חכיריו : ודובר חמת בלבבו' עס כל האדם : לא רגל על לסונו' כמו וירגל בעבדך והטעם לגלות המסתרים כדרך המדגלים : לא נשא' על דרך
לא תשא שמע שוח ויס חומרים לא עשה דבר סחרפו בו קרוביו : נכזה' קסור בעינו גם נמאס והטעם כי עובד השם כל מצוה סמור וכל טוב סעשה נכזה ונקל היא
בעינו כנגד מה שהו חייב לעשות לכבוד בוראו וככה מספט הצדיקים סיבסו לעלות אל מעלת קדוש ממנו וכבוד ואמר יכבד כנגד נכזה : נשבע להרע' נשכו כמו
לבוס כי יחיס הכסר : כספו' חמר לא לקח כנגד לא נתן וזה הוא לספט דין עול :

רשי תהלים יו יז אבן עזרא

לא ימוט / והוא ראוי לגור בהליך / לא ימוט לעולם אם ימוט חץ מוטתו מוטת לעולם אלא מתמוטט ועולה / מכתם לדוד / אמרו רבותינו לדוד שהיה מן ותם שהיתה מכתו תמה שכולל מהול וחץ סיטת המקרה נופלת על המדרש כאן יש מזמור שנאמר בו לדוד מכתם יש עם לפרש שיר זה לדוד שהיה מן ותם אבל כאן

עושה חלה / כולל מכות עשה ומכות לא תעשה כמו לעשות את יום השבת כי הטעם כדרך תיקון כמו וימהר לעשות אותם / מכתם / מזמור ככבד כמו כתם פז חן כועס פיוט שתחלתו מכתם / שמרני חל / וטעם שמרני כי חסיתי בך שמרני כי אתה יי והטעם גבור שתוכל להשיעני / חמרת / חומר לכבדו כבד הודית כי הטעם הוא

שנאמר מכתם לדוד חץ לפרשו כן וחומר חכי שהיה אחד מן סמו מיני נעימות הזמור וחלקו בניעימות השיר לא מכתם לדוד לשון עטרה כמו כתם שמשמע דבר זה היה רגיל לומר דוד שמרני חל כי חסיתי בך והיה לו כעטר שכתמר יי ככנה רצון תעטרנו / חמרת לוי חלני חתה ונו / לכנסת ישראל חמרת דוד יש עליך לומר לוי חלק חתה וידך על העליונה לכל הבח עלי לח חמרת לוי חלני חתה לכפשו היה חומי וכן מצינו דומתו ותכל דוד ופתרונו ותכל כפס דוד חף כאן חמרת כפסי לוי חת כפסי יש ע עליך לומר כן להקדוש ברך הוא / טובתי כל עליך / טובות שחתה עושה לי לא עליך הם לגמלני כי לא בדקתי חתה מיטוב לי / לקדושים אשר בארץ המה / בסביל הקדושים אשר המה קבורי בארץ אשר התהלכו לפניך בחמת / וחליתי כל חפצי בס / הם החלדירים אשר כל חפצי וכל זרכי נעשים בסבילם / ירבו עבנות ונו / כל זה אמרו לוי ירבו עבנותם של כופרים בך המהירי וחלדירם לעבוד חל חמרת לח מהרו לשון מוהר דוחיליכט בלעז / כל חסיד נכסיהם מרס / חלני לא חתה כמותם לזרוק דם לעבוד זרה ולא חשח סם עבד זרה על שפתי / יי מנת חלקי וכוכי / כל טובתי הימנו לשון חמר וכוכי וחשכוני כמו תכוסו על השם וכן חדרו מנח / חתה תומך גורלי / חתה הוא חמר הניחות ידי על החלק הטוב שנאמר החיים והמות נתתי לפניך ובחרת בחיים כאל האויב חל חמר ונכחי ידו על חלק הטוב וחמר חת / זה בחר לך / תומך השפלת ידי על הגורל לשון ימך המקרה ישפל כך הוא נדרס ב בסוכרי וגם יש לפותרו לשון תמיכה למדרש החלדה כמו / ויתומך יד חביו ונו / חבלים כפלו לי בכעיימים / כשנפל לי הגורל

דעבר אלן לא יזוע לעלמא / גליפא תריצא לרוד / נטר ירמי אלה מטול דסברית במימרך / מלילת אנת נפשי קדם יי אלהי / אנת ברם טיבתי לא מתהיבא בר סנד / לקדישא די בארעא הנון הודעו כח גבורתי מן שרוא ונותניו בעובדיהון טביא כל רעותי טבא בהון / מסנן צלמניהון מן פתר בן מוחן לקרבא קורבניהון לא אקבל ברעוא נסוכהון ודם ק קורבניהון ולא אדבר שומהון על ספותי / מוהבית בלירי וחולקי אנת חסובר ערבי / ערבינן נפלו לי בבסימתא אוף אהסנתא שפירא עלי / אבריד יי ית דמלבנני אוף בליליא דדאן לי בולית / שויתי יי לקובלי תדירא מטול דשכנתיה שריא עלי לא אווע / בגין דדא לבי ורגן איקרי אוף בסרי ישרי לרוחצן / מטול דלא תשבוק נפשי לשיוול לא רתמסור זכאד למחמי בשחיותא / תהודע לי אורחא דחי סובעא דחדרתא קדם אפד בסימתא בימינך לעלמין צלותא

יו אמרת ז' וסימ' ואת אליה וגם אמרת באוני / אין רואני / ברב דרכך יעתי / דברתי אליך בשלותך / צור את אמרת אני כלילת יופי / וגם האסמות אשר דשמואל / אמרת לוי / אדני אתה / שמה ג' וסימ' לכן שמה לבי ויגל כבדי / וגם הויד המלך שמה שמה / שמה מצרים בצאתם / ויגל ב' בתרי לישני

יהוה מנת חלקי וכוכי אתה תומך גורלי / חבלים נפלו לי בניעימים אף נחלת שפרה עלי / אברך את יהוה אשר יעצני אף לילוח יסרוני כליותי / שויתי יהוה לנגדי תמיד בי מימיני בל-אמוט / לכן שמח לבי ויגל כבודי אף בשרי ישכן לבטח / כי לא תעזב נפשי לשאול לא תתן חסידיה לראות שחת / תודיעני ארח חיים שבע שמחות את פניך נעמות בימינך נצח / תפלה לרוד שמעה יהוה / צדק הקשיבה רגתי האזינה תפלתני בלא שפתי מרמה / מלפניך משפטי יצא עיניך תחזינה מישרים

לרוד קבל יי פניעתי בצדקה אצית שבוחי תצלי אודנד לצלותי בדליא ספותי נכלא / מן קדמך דיני / פוק עינד תהוין חמין תריצותא / בחנתא

וסים וגש יעקב ויגל את האבן / לכן שמה לבי ויגל כבדי / יו תפלה לדוד ב' וסימ' שמעה יי צדק הטה יי אונן עני / משפטי יו בקריאה וסימ' למה האמר יעקב ותדבר ישראל / קרוב מצדיקי מי יריב אתי נעמדה יחד / ואני אמרתי לרוך יעתי / הקשיבו אלי עמי ולאמי / ונתתי את כבודי בגוים / זעף יי אשא כי חטאתי / לכן חכו לי נאם יי כי / העזרה והקיצה למשפטי / מלפניך משפטי יצא / כי עשית משפטי ודיני / ראיתם יי עותתי / חי אל הסיר משפטי / צדק לבשתי וילבשני / כי אמר אויב צדקתי / האף חמר משפטי / על משפטי אכזב /

כמשקל מושיב רחוק מאד / חבלים / לשון חלקים כמו יוסף חבלים וכעיימים תחר כמו הנחשבים והנעימים ותחסר מקומות והוא דרך משל חמר רבי משה כי חף נחלת כמו נחלתי ועוד חפרס דעתי במלת עני וזמרת יה והנכון בעיני שהוא סמוך חל הסם כדרך במזרחי יין / אברך / זאת העצה היתה ממנו תחלה כי הוא המלמד חלם דעת וטעם בלילות בהתבודדו / מעסקי העולם וכליותי רמו לכוחי התולדת שהם בסתר כמו הכליות וטעם יסרוני שחשב בלבנו כל הקודמות להולכים מן העולם הזה על כן נוסר / שויתי / העצה והמוסר הביאוהו לשום השם לנגדו יומם ולילה והנה נשמחו דבוקה בכורחה טרם הפרדה מעל גויתה ובעבו ששויתי השם לנגדי מימיני לא חמוט שיסור מהדרך הישרה / לכן / לבי / הוא סכל הדעת / וכבודי / הנשמה / חף בשרי / הגוף והטעם כי חמר שהוא דבק בכח עליון תעלו נפשו וכח הדבוקו יסמרונו מתחלואים בהסתנות העתים על כן יסכון גופו בעולם הזה לבטח / כי / הזכיר סבת גילת הנשמה כי לא תמות ותחבד / תודיעני / כי במות הגוף אז תודיעני דרך החיים והטעם הדרך שאעלה בה חל השמים להיותי עם מלאכי עליון וטעם שובע שמחות חת פניך סיהנה מזוי סכינה וטעם תודיעני כי אז תחמן הנשמה מעסקי העולם ותראה עין בעין האמת וטעם נעימות בימינך שתתענג על השם וטעם בימינך כנותן מתנות נעימו לאוהבו בימינו

חלונייך ואת חייבת לעובדו ואם לא ייטב לך על דרך חל תהיו כעבדים וחומר רבי שלמה הספרדי / ב בתפילותיו הנה לך לא לי עמדי לפניך ולסם כבודך לא לשכר / פועלותי חמר רבי משה טובתי חיכנו חיו עליך כי חיכני ראוי לכך כמו הקלוסי חמר בארץ המה ולפי דעתי שהוא מבקש רחמים מהשם שיטיב לקדושים אשר בארץ המה והוצרך לומר חמר בארץ כי הקלוסי הם המלאכי כמו וכל קדושים עמך והרבה עזבו לאשר לא יעבדוך רק יעבדו אחרים על כן ירבו עבנותם לקדושים / והנה טובתי כל עליך רקתן הטוב לקדושים וחלדירי חץ אשר כל חפצי בס ופירשו כל רצוני להיות כמותם והמפרס לקדושים על האבות חיכנו מטעם המזמור / ירבו עבנותי אחר מהרו / חמר אחר מהרו והוא מגזר מוהר וימהרה חמר יתקשרו חל עם חמר רק חלני לא חסיד כ נסכיה שהם מעורבים בדם זבחייהם וחפלו שמונתם לא הזכירם בפי / יי / וכוכי / כמו חלקי מבזרת תכוסו על השם וכמיהו לעיל מנת כוכס / ולהיותו מפקה כמו כוכי רייה חיכנו ככין ומלת תומך כמו גתומך שבט כי מוצא רוח כמו מוצי ולהיותו

כמשקל מושיב רחוק מאד / חבלים / לשון חלקים כמו יוסף חבלים וכעיימים תחר כמו הנחשבים והנעימים ותחסר מקומות והוא דרך משל חמר רבי משה כי חף נחלת כמו נחלתי ועוד חפרס דעתי במלת עני וזמרת יה והנכון בעיני שהוא סמוך חל הסם כדרך במזרחי יין / אברך / זאת העצה היתה ממנו תחלה כי הוא המלמד חלם דעת וטעם בלילות בהתבודדו / מעסקי העולם וכליותי רמו לכוחי התולדת שהם בסתר כמו הכליות וטעם יסרוני שחשב בלבנו כל הקודמות להולכים מן העולם הזה על כן נוסר / שויתי / העצה והמוסר הביאוהו לשום השם לנגדו יומם ולילה והנה נשמחו דבוקה בכורחה טרם הפרדה מעל גויתה ובעבו ששויתי השם לנגדי מימיני לא חמוט שיסור מהדרך הישרה / לכן / לבי / הוא סכל הדעת / וכבודי / הנשמה / חף בשרי / הגוף והטעם כי חמר שהוא דבק בכח עליון תעלו נפשו וכח הדבוקו יסמרונו מתחלואים בהסתנות העתים על כן יסכון גופו בעולם הזה לבטח / כי / הזכיר סבת גילת הנשמה כי לא תמות ותחבד / תודיעני / כי במות הגוף אז תודיעני דרך החיים והטעם הדרך שאעלה בה חל השמים להיותי עם מלאכי עליון וטעם שובע שמחות חת פניך סיהנה מזוי סכינה וטעם תודיעני כי אז תחמן הנשמה מעסקי העולם ותראה עין בעין האמת וטעם נעימות בימינך שתתענג על השם וטעם בימינך כנותן מתנות נעימו לאוהבו בימינו

מסנן צלמניהון מן פתר בן מוחן לקרבא קורבניהון לא אקבל ברעוא נסוכהון ודם ק קורבניהון ולא אדבר שומהון על ספותי / מוהבית בלירי וחולקי אנת חסובר ערבי / ערבינן נפלו לי בבסימתא אוף אהסנתא שפירא עלי / אבריד יי ית דמלבנני אוף בליליא דדאן לי בולית / שויתי יי לקובלי תדירא מטול דשכנתיה שריא עלי לא אווע / בגין דדא לבי ורגן איקרי אוף בסרי ישרי לרוחצן / מטול דלא תשבוק נפשי לשיוול לא רתמסור זכאד למחמי בשחיותא / תהודע לי אורחא דחי סובעא דחדרתא קדם אפד בסימתא בימינך לעלמין צלותא

לרוד קבל יי פניעתי בצדקה אצית שבוחי תצלי אודנד לצלותי בדליא ספותי נכלא / מן קדמך דיני / פוק עינד תהוין חמין תריצותא / בחנתא

וסים וגש יעקב ויגל את האבן / לכן שמה לבי ויגל כבדי / יו תפלה לדוד ב' וסימ' שמעה יי צדק הטה יי אונן עני / משפטי יו בקריאה וסימ' למה האמר יעקב ותדבר ישראל / קרוב מצדיקי מי יריב אתי נעמדה יחד / ואני אמרתי לרוך יעתי / הקשיבו אלי עמי ולאמי / ונתתי את כבודי בגוים / זעף יי אשא כי חטאתי / לכן חכו לי נאם יי כי / העזרה והקיצה למשפטי / מלפניך משפטי יצא / כי עשית משפטי ודיני / ראיתם יי עותתי / חי אל הסיר משפטי / צדק לבשתי וילבשני / כי אמר אויב צדקתי / האף חמר משפטי / על משפטי אכזב /

כמשקל מושיב רחוק מאד / חבלים / לשון חלקים כמו יוסף חבלים וכעיימים תחר כמו הנחשבים והנעימים ותחסר מקומות והוא דרך משל חמר רבי משה כי חף נחלת כמו נחלתי ועוד חפרס דעתי במלת עני וזמרת יה והנכון בעיני שהוא סמוך חל הסם כדרך במזרחי יין / אברך / זאת העצה היתה ממנו תחלה כי הוא המלמד חלם דעת וטעם בלילות בהתבודדו / מעסקי העולם וכליותי רמו לכוחי התולדת שהם בסתר כמו הכליות וטעם יסרוני שחשב בלבנו כל הקודמות להולכים מן העולם הזה על כן נוסר / שויתי / העצה והמוסר הביאוהו לשום השם לנגדו יומם ולילה והנה נשמחו דבוקה בכורחה טרם הפרדה מעל גויתה ובעבו ששויתי השם לנגדי מימיני לא חמוט שיסור מהדרך הישרה / לכן / לבי / הוא סכל הדעת / וכבודי / הנשמה / חף בשרי / הגוף והטעם כי חמר שהוא דבק בכח עליון תעלו נפשו וכח הדבוקו יסמרונו מתחלואים בהסתנות העתים על כן יסכון גופו בעולם הזה לבטח / כי / הזכיר סבת גילת הנשמה כי לא תמות ותחבד / תודיעני / כי במות הגוף אז תודיעני דרך החיים והטעם הדרך שאעלה בה חל השמים להיותי עם מלאכי עליון וטעם שובע שמחות חת פניך סיהנה מזוי סכינה וטעם תודיעני כי אז תחמן הנשמה מעסקי העולם ותראה עין בעין האמת וטעם נעימות בימינך שתתענג על השם וטעם בימינך כנותן מתנות נעימו לאוהבו בימינו

ויעם לנצח שלא תפסקנה מתנותי והנה סכר הצדיק מפורס במזמור זה / תפלה / ותעבר הרנה ותפלתו בלחם / מלפניך / יבא דימי מלפניך שתענישני חם עיניך לא תחזינה מישרים / בחנת

תהלים יח אבן עזרא

אפפוני חבלי מות כמו צירים וחבלים ועל כן הוא בשלם נקודות להפריש בינו ובין חבלי מנחה : ונחלי דמה החיוב למים כמולך חסור את מי הנהר חזי המים סטופנו חמר רבי יהודה הלוי ילכ כי בליעל דרך תפלה אל יעלה והוא החיוב וחבלי דרך משל לחבלות המות : בצר לי מהיכלו השמים שכל גזירותיו כתובות וחתומות עם : ותגעש הזכיר הארץ וההרים בעבוד היותם עומדים ואח להם תכונה וזה משל שיתגעשו כל שוכחי דוד מפני חרון השם וחילו היו חזקים כהרים : עלה כמו תשלח חרוך וככה והיתה לטרפה מחלת אש והטעם המות : ויש הטעם שתרד הגזירה על החיובים מן השמים מאת השם הכבוד : וירכב דרך משל והטעם דלת הגזירה במהירות בלי התמהמה ועיכוב : ישת בשחן גלי היס יתגעשו מימי וירכה החיר העולה על כן יולד עם חשך וזה ה הוא חשכת מים עבי הארץ כאשר יהיה עב והוא הענן והטעם דלת הגזירה ואח חלם רוחה חותם : מנונה טעם עביו עבדו עבדו החוק הידוע ברכוב : ברד ונחלי אש הוא כדמות ברזל הסורף גם ממות ברזח והטעם הידחה והפחד בלב החיובים כשמוע קול הרעם : וירעם המים שרעם והזכיר פעם ש שנית ברד ונחלי אש להתחברם רגע אחד : וישלח חזיו ומלת רב פעל עבר מפעלי הכפל על יסקל כי אש תם הכסף והוא מגזרת ורובו והנה רב חזיו וישלח : וירחו חזיקי מים : המוקמות החזקים והטעם לנלות סתר הקמים על דוד וכלל חזיו יתכן להיות הטעם דרך חמרת כי השם ירעיש את הארץ כ כאשר ירצה והטעם שסירכה ממתכונתה ווריד המים מן ה הסמי ומי שיש לו כח לעשות ככה יצילני : ישלח דבריו חזו מלחכנו ויקחני מחלה ש : שהקיפוני : יושבי ממים רבים : כנגד ונחלי בליעל : יצילני כדחה המשל במים : שהוא חיביתתחסר מ מלה שהוא עו : יקדמוני כנגד קדמוני מוקשי מות : ויוציאני למרחב הסך בצר לי אקרא יי : ינמלני דבק עם אשר לכפני וכל זה ע עשה שינמלני כדדקי : כבר ידי על דרך בתום לכפני ובעבור ה היות רוב המעשים בידים הזכיר עמהם בור כדדק ונביקין כפי : כי שמרתי מצות עשה ומלת דרכי תשמע אחרת עמה : ולא רשעתי מדרכי אלהי מצות לא תעשה : כי לא חשכת משפטיו וזה טעם לנגדי : ואהי

רשי

אפפוני חבלי מות כמו צירים וחבלים ועל כן הוא בשלם נקודות להפריש בינו ובין חבלי מנחה : ונחלי דמה החיוב למים כמולך חסור את מי הנהר חזי המים סטופנו חמר רבי יהודה הלוי ילכ כי בליעל דרך תפלה אל יעלה והוא החיוב וחבלי דרך משל לחבלות המות : בצר לי מהיכלו השמים שכל גזירותיו כתובות וחתומות עם : ותגעש הזכיר הארץ וההרים בעבוד היותם עומדים ואח להם תכונה וזה משל שיתגעשו כל שוכחי דוד מפני חרון השם וחילו היו חזקים כהרים : עלה כמו תשלח חרוך וככה והיתה לטרפה מחלת אש והטעם המות : ויש הטעם שתרד הגזירה על החיובים מן השמים מאת השם הכבוד : וירכב דרך משל והטעם דלת הגזירה במהירות בלי התמהמה ועיכוב : ישת בשחן גלי היס יתגעשו מימי וירכה החיר העולה על כן יולד עם חשך וזה ה הוא חשכת מים עבי הארץ כאשר יהיה עב והוא הענן והטעם דלת הגזירה ואח חלם רוחה חותם : מנונה טעם עביו עבדו עבדו החוק הידוע ברכוב : ברד ונחלי אש הוא כדמות ברזל הסורף גם ממות ברזח והטעם הידחה והפחד בלב החיובים כשמוע קול הרעם : וירעם המים שרעם והזכיר פעם ש שנית ברד ונחלי אש להתחברם רגע אחד : וישלח חזיו ומלת רב פעל עבר מפעלי הכפל על יסקל כי אש תם הכסף והוא מגזרת ורובו והנה רב חזיו וישלח : וירחו חזיקי מים : המוקמות החזקים והטעם לנלות סתר הקמים על דוד וכלל חזיו יתכן להיות הטעם דרך חמרת כי השם ירעיש את הארץ כ כאשר ירצה והטעם שסירכה ממתכונתה ווריד המים מן ה הסמי ומי שיש לו כח לעשות ככה יצילני : ישלח דבריו חזו מלחכנו ויקחני מחלה ש : שהקיפוני : יושבי ממים רבים : כנגד ונחלי בליעל : יצילני כדחה המשל במים : שהוא חיביתתחסר מ מלה שהוא עו : יקדמוני כנגד קדמוני מוקשי מות : ויוציאני למרחב הסך בצר לי אקרא יי : ינמלני דבק עם אשר לכפני וכל זה ע עשה שינמלני כדדקי : כבר ידי על דרך בתום לכפני ובעבור ה היות רוב המעשים בידים הזכיר עמהם בור כדדק ונביקין כפי : כי שמרתי מצות עשה ומלת דרכי תשמע אחרת עמה : ולא רשעתי מדרכי אלהי מצות לא תעשה : כי לא חשכת משפטיו וזה טעם לנגדי : ואהי

אפפוני ד וסימ' נמסר בשמואל ב' סימן כב' : סבבני כלהק מל' במא סבבוני בכחש אפרים : ויתגעשו ג' וסימ' ויתגעשו כי זרדה לז' שמואל' וחברו דתהלות' ויתגעשו ולא יוכלו והמו' : וירד ג' פתחין בקריא' וסימ' ויש שמים וירד' וחברו דשמואל' מי עלה שמים וירד' : ויראו ד' וסימ' ויראו אפיקי ים יגלו מוסדו דשמואל'

אקפתני עקבא כאתא דיתבא על מתברא וחיל לית לה למילד והיא מסבגא לממרת וסיעת טלומיא בעתת יתי משרית חיבין אקפוני אקדיפו יתי דמוינין במני קטול : ברעיקא לי אנא מצלי קדם יי וקדם אלהי אנא מתחנן ומקבל צלותי מן היכליה ובעוהי קדמוי מתקבלא באורני ומתעברא : ואתרניפת ואתרנישרת ארעא ואשית טוריא ועו ואתרטישו מטול דתקיף ליה סליק זרניה דפרעה היך קוטרא דבכו שלח רוגזיה באשא בערא דמן קדמוי משתציה מזופרתייה כגומרין די נור דלקא ממימריה : וארכן שמיא ואתגלי יקריה וענן א אמטתא כבש קדמוי : ואתגלי בגבורתייה על ברובין קלילין ודבר בתקוף על גרפי ועפא : ואשרי שכנתיה בערפלא ואתחור בענני יקריה היך מ מטללתא ואחירת מטרין דרעוא על עמיה ומין תקיפין מן רכפת עננין דקבלא על רשיעיה מן רומיה דעלמא : מן זהור יקריה ענני שמיא עברו במזופרתיא כגומרין דנור וברדא דלקא מן מימריה : ואכלי מן שמיא יי ועלאה ארים מימריה רמא ברדא וגומרין די נור : ושדר מימריה היך גירין וברדן וברקין סניאן ו שגשגון : ואתחמיאו עמקי מיא ואתגליאו שתאסיא דתבל ממזופרתיא מן קדם יי מפימר תקוף רוגז : שלח נביוהי מלך תקוף דיתוב בתקוף רומא דברני שזבני מעממין סניאן : שזבני מן סניא ארום עשינין הנון ומן בעלי דבבי ארום אתנברו עלי : אקדמו לי ביום טלטולי והוה מימרא דיי סמך לי : ואפיק יתי לרוחא שזבני מטול דאתרעי בי : ונמלני ככרותי ידי יתיב לי : מטול דנטריות אורחן דתקנן קדם יי ולא הלכית ברשע קדם יי : מטול דכל דינוי גלל לקבלי למעבדהון וקמוי לך אעדי מני : והויתי

אפפוני חבלי מות ונחלי בליעל יבעתוני : חבלי שאול סבבוני קדמוני מוקשי מות : בצר לי אקרא יהוה ואלהי אשוע ישמע מהיכלו קולי ושוועתי לפני תבא באזניו : ותגעש ותרעש הארץ ומוסרי הרים ירגזו ויתגעשו כי תרה לו : עלה עשן באפו ואש מפיו תאכל נחלים בערו ממנו : ויש שמים וירד וערפל תחת רגליו : וירכב על כרוב ועף וירא על כנפי רוח : ישת חשך סתרו סביבותיו סכתו חשכת מים עבי שחקים : מננה נגדו עביו עברו ברד ונחלי אש : וירעם בשמים יהוה ועליון יתן קלו ברד ונחלי אש : וישלח חזיו ויפיצם וברקים רב ויהמם : ויראו אפיקי מים ויגלו מוסדות תבל מערתה יהוה מנשמת רוח אפה : ישלח ממרום יקחני ומשני ממים רבים : יצילני מאיבי עז ומשנאי כי אמצו ממני : יקדמוני ביום אדי ויהי יהוה למשען לי : ויוציאני למרחב יחלצני כי חפץ בי : ינמלני יהוה בצדקי כבר ידי יתיב לי : כי שמרתי דרכי יהוה ולא רשעתי מארתי : כי כל משפטיו לנגדי וחקתיו לא אסיר מני : שלח נביוהי מלך תקוף דיתוב בתקוף רומא דברני שזבני מעממין סניאן : שזבני מן סניא ארום עשינין הנון ומן בעלי דבבי ארום אתנברו עלי : אקדמו לי ביום טלטולי והוה מימרא דיי סמך לי : ואפיק יתי לרוחא שזבני מטול דאתרעי בי : ונמלני ככרותי ידי יתיב לי : מטול דנטריות אורחן דתקנן קדם יי ולא הלכית ברשע קדם יי : מטול דכל דינוי גלל לקבלי למעבדהון וקמוי לך אעדי מני : והויתי

ויראו אפיקי מים דתהלות' ויראו ראשי הברך מן הקדש' וחברו דדדה' די לא בקריא' וסימ' ואפן וארד מן ההר וההר בער באש' ואתפש בשני הלחות ואשליכם מעל שתי' ינמלני יי כדדקתי דשמואל' מלמד די למלחמדו דשמואל' אשר ברכו יי צבאורת' לאמר' כי בראותו ילדיו מעשה' ועל פעל ידי תצוני' אנכי עשיתי ארץ' ועמך כלם צדיקים לעולם ירשו ארץ' פרשתי ידי כל היום' הוה למתפרות' ינמלני יי כדדקי דתהלות' וישב יי לי כדדקי כבר ידי' מלמד די למלחמדו דתהלות' כי סבבני כלבים ערת מרעים הקיפוני' שמע קול תחנני בשועי אלק' פרשתי ידי אלק נפשי בארץ עיפה' לדוד ברוך יי צורי' ופניתו אני בכל מעשי שעשו ידי ובעמל' והנה די נגעה בי' כלם מיראים אותי' וחד וידי נטפו מר ואצבעתי :

אבן עזרא

תהלים יח

תשמו

ואהי תמים כמו תמים תהיה: ואשתמר מעוני כמו מענה לב: וישב הזכיר כבוד ידי לכבוד עיניו כנגד כי כל משפטיו לנגדי: עם חסיד יראה חסדיו: נבר תואר וחיכו סמוך: תתם מובלע תיו שלישי כמו תתחזק והטעם יראה פעלך שהוה תמים או אתה תמים לעים: עם נבר מפעלי הכפל כמו כקל וקמם: תתפל כמו כפתולי אהים על דרך תלחם עד שתנצחמו: כי עני הפך עקם ותושיע הפך תתפל והזכיר עם כי פלא הושיע עם גדול יתשועת אים אחד והזכיר ועינים ראות וחיכס ראות בליה: כי הזכיר כי אתה תחיר נריו והוה מטל למולו הטוב: כי חרף כמו חרפן וכמוהו מוכתם ים חומרים חרף אחרי הגדוד כדרך חרדוף סימכא

עם אחרים ופעם לבדו והטעם לי כך לכך חלכח דבים וטעם כך עמך או בסמך שחקרה: הא הטעם שהוה תקיף ולא יעשה עול רק תמים דרכו וכבר אמ' וחמרתו חן דופי בה וסמך כי היא צרופה שהוה יהיה ל לעולם מגן לחוסים בו: כי וכן עומד כנגדו שלא ימלא חמרתו כי חן חלנה בלתי: האל וכאשר הוה א תקיף אזרכי חיל מתוקפו ו כאשר דרכו תמים כן בתן דרכי תמים וטעם ויתן כי מאתו יסוב ה הטוב: משוה בעבור שהזכיר דרכי הזכיר רגלי ומשוה כמו שוה אזכרו שויתי יי לנגדי לה תמיד: ויעמידני שלא חכסל: מלמד מרגיל למודי הדע למוד מדבר: ונחתה: כל אחת מזרועותי כדרך כנות צעדה עלי סור והלון שרם כמו ונחת עלי ידך ויתכן להיות ונחתה כמו נחת הוה וחות ה הלון לככך כפעל ויחס בית מזרועותי כמו הנמכ בית ה: ונתן הזכיר וימוך כנגד המלמד ידי למלחמה וזאת הענוה שסמת בי היא תגדלני ותעבימני והנה תרדבני כמו על כל רב ביתו: תרחיב קרסולי: כתרגום אשר לו כרעים וטעם תרחיב בעבור: חרדוף ולא חסוב מחמרהם: אחמסם קום שם הפועל כאשר יבלו: ותאזרכי חיל נתת כח לחברי גופי לסכול טורח ה המלחמה: ואזרכי כנתה: כאלו חמר כנתה לי עורף אזרכי בנוסם כמו ידך בעורף אזרכי: יסועו עלי: כמו ותתפלל חכה עלי: ואשחקם: חריקים כמו ורקות

רשי

עם חסיד תתחסד כלומר לבי טכן דרכיו לנמול מדה כנגד מל' חסיד תמים נבר כנגד שלש חבות: עם נבר כאמן: עם עקם כנגד פרעה: כי אתה תחיר נריו כשנלחם בליה בגדוד עמלק הבא על קבל טכאל ויכס דוד מהנסף עד הערב למחרתם: כי כך במכתך: וכאלהי חלג סור כשכח להלחם על יבוס ואמ כל מכה יבוס יהי לראש ולשר הביא יוחב ברעם רענן וכפפו ונתלה בוועלה על ה החומה חמר דוד הלאמני דדיק ונ' קצרו הקדוש ברוך הוה חת ה החומה ודילג במדרש תילים: צרופה ברורה מבטיח ועושה: ויתן תמים דרכי הסיר מדרכי כל תקלה ומכסול עד שגעתה שלם וכבוש: משוה רגלי כאינות רגלי הנקיבו עומדות כיושר יתד משל זכרים: ונחתה קשת כחושה זרועותי ונחתה לשון דרכית קשת כמו חסדך נחתו בי ופעל שלו נחת וכשמתפעל בא דגש ומחסר את הלון ונחתה מנזרת נחתה כמו נחר גרונני מ מנזרת נחר כמו נחר מבוה קף מנזרת נקדף עינו נגדה כמו נגד' ככתנה כנף מנזרת כנף וחין לפתרו מנזרת חתה שהיה לו ל לומ' נחתתה כמו מן עשה נעשתה מן ענה נענתה לא ונחתה קשת כחושה זרועותי חית היא חית לשון דרכית קשת כמו חסדך נחתו והלון אינה יסוד בתיבה אלא כמו נחלו ונדרכה קשת כחושה על ידי ז זרועותי קשתות של נחתה היו תלניו לו ללוד בביתו ורוחץ אותם מלכי האומות ואומרים זה לזה ח אתה סבו שיש כח ביד דוד לזרכן חן זה אלא לירחמו והו' היה שומע וזרכן בפניהם: וענתך תרדבני הרבבה מות ענותך להתנה בה עמי: תרחיב צעדי תחתי המרחיב צעדי חינו נוח ליכול וכן הוה חומר בלכתך לא יצר צעדך: מעדו חיקלורגריט בלעז: הם הרגלים מן האסתורין שקורין קביליח בלעז ולמטה: נחתה לי עורף פונים לי ערפם ובורחים: יסועו

ואהי תמים עמו ואשתמר מעוני: וישב יהוה לי כצדקי כבר ידי לנגד עיניו: עם חסיד תתחסד עם נבר תמים תתם: עם נבר תתברר ועם עקש תתפתל: כי אתה עם עני תושיע ועינים רמות תשפיל: כי אתה תחיר נריו יהוה אלהי יגידה חשבי: כי כך ארץ גרוד ובאלהי ארלג שור: האל תמים דרכו אמרת יהוה צרופה מן הוא לכל החוסים בו: כי מי אלוה מבלעדו יהוה ומי צור זולתי אלהינו: האל המאורני חיל ויתן תמים דרכי: משוה רגלי באילות ועל במותי יעמידני: מלמד ידי למלחמה ונחתה קשת נחושה זרועתי: ונתן לי מן ישעה וימנה תסעדני וענותך תרדבני: תרחיב צעדי תחתי ולא מעדו קרסולי: ארדוף אזרכי ואשיגם ולא אשוב עד בלותם: אמחצם ולא יכלו קום יפלו תחת רגלי: ותאזרכי חיל למלחמה תכריע קמי תחתי: ואיבי נתתה לי עורף ומשנאי אצמיתם: ישועו ואין מושיע על יהוה ולא ענם: ואשחקם כעפר על פני רוח בטיט חוצות אריקים: תפלטני מריבי עם תשימני לראש גוים עם לא ירעתי יעברוני: לשמע און ישמעו לי בני נכר יכחשו לי:

לעבודה זרה שלהם: ואין מושיע שאין בה יכולת וחזרים וקוראים אל יי ולא יענם: ואשחקם לשון כתיבה: חריקים כטיח הכרוק שאינו עב כמו הם מריקים שקיהם לא הורק מכלי אל כלי: תפלטני מריבי עם' שלא חלעש בדין ישראל להטות משפטו ולא לשעבד בישראל יתד מן הרשות: תשימני לראש גוים שאין עונם בהם: לשמע און' אפילו שלא בפני אלא שישמעו שליחותי: ישמעו לי יסורו אל משמעתי ויהיו נשמעים לדברי: יכחשו לי מחמת יראה: יבולו

רשי תהלים יט אבן עזרא

תולו ילאו כגו כבול תבול דמתרנס מילאה תילאה ומנחם פי כגו אחרי בלותו וכפ פי כבול תבול: ויחרגו לטפן חימה מחדרי חימה מתרנמין חרבת מותח: ממנסרותיהם מחמת יסורי מסבדות כלח סאכי מסבדות סס ומייסרן בהן ויחרגו ממנסרותיהם מנחם פתר חותו לטפן רפיץ חגורה וכן פירושו ויתרפו ממנסרותיהם נדוכס כתר ויחרגו ממנסרותיהם ויבסחו מבליהם הנתינים על ר רגליהם ופתרון ויחרגו ויפסחו כדמתרנמין חרבה: חי ה' העושה לי כל זאת: הנותן נקמות לי כן כיתן בי כח להקם מאויבי: ויכר רשע: ויהרע לטפן דכר ליפח חרדיכא כמו ויכנה דמתרנמין דכר וכן חכמו מנחם ונס כן חכר ידבר עמים תחתיו: תחתיו במקמי וחלפי כענן סחאמר וחתן חלם תחתין כתתי כפרך מצדיק: השמים מספרים כבוד הלי המשורר עצמו פירש את הדבר: חץ אומר וחתן דברים חיץ מדברים עם הבריות חלח מתוך שבכל הארץ יח איוס ומיחידים לבריות מתוך כך מספרים הכרי' כבוד חל ומיחידים ומכרכן על ה המאורות: ומעשה ידיו מגיד הרקיע הכובדים וחת המולות שהם מעשה ידיו של הקדוש ברוך הוא אשר הם סס כמו סחאמר ויתן חיותם אליהם ברקיע השמים ומעם מנדיים כבודו: יוס ליוס יביע אומר מעשה בראשית מתחדש מיוס חל יוס לערב חמה שוקעת ונורחת לכקר וימתוך כך יביעו הכריות אמרי שבח על ידי הימים והלילות שמורים את ה הבריות לקלם ולהודו מנחם פתר יביע לטפן מעין כובע: יומה' לטפן הנדה: בכל הארץ יח איוס הן השמים שהם נמתחים על פני כל הארץ ומחמתן כן ביקצה תבל מליהם שהכל מדברי' בנפלא ת שהם רואים: לשמש ססי הקדוש ברוך הוא: חלה בהם בשמים מוחן שהשמש כתין בתוך תקו תכחומא: והוא כחתן יוצא מחופתו בכל בקר והו שאמר השמים מספרים כבוד חל: ותקופתו על קצותם הקפת כבובו מקצה חל קצה: ואין נסתר מחמתו חילמלא כיתין ברקיע התחן לא היה חלם נסתר מפני מפני חמימותו שחמה ולכה ברקיע הסני כדארמינן שבעה רקיעי' הם וילן רקיע שהקים וזול מכון מעון ערבות ומינה להם כסדרן וילן חינו משמש כלום רקיע יס בו חימה ולכה כוכבים ומזלות כו: תורת יי תמימה' גם היא מאירה כשמש כמו סחאמר בסוף הענין מאירת עינים ואומר כי כר מצוה ותורה חור דכר חחר ואין נסתר מחמתו ליוס הדף וליהט חונה היום הבח חבל תורת יי תמימה היא משיבת נפש לררכי חיים ומניחה היא על למדיה מאחורו להט כמו סחאמר ונראה לנס יראי שמי שמש בדיקה ומרפא ונומי: עדות יי כאמנה' נאמת היא להעיד בלומדיה: משיבת נפש' מסיבתו מררכי מיתה לררכי חיים: כרה

כני יבולו כגו כבול תבול: ויחרגו לטפן חימה מחדרי חימה מתרנמין חרבת מותח: ממנסרותיהם מחמת יסורי מסבדות כלח סאכי מסבדות סס ומייסרן בהן ויחרגו ממנסרותיהם מנחם פתר חותו לטפן רפיץ חגורה וכן פירושו ויתרפו ממנסרותיהם נדוכס כתר ויחרגו ממנסרותיהם ויבסחו מבליהם הנתינים על ר רגליהם ופתרון ויחרגו ויפסחו כדמתרנמין חרבה: חי ה' העושה לי כל זאת: הנותן נקמות לי כן כיתן בי כח להקם מאויבי: ויכר רשע: ויהרע לטפן דכר ליפח חרדיכא כמו ויכנה דמתרנמין דכר וכן חכמו מנחם ונס כן חכר ידבר עמים תחתיו: תחתיו במקמי וחלפי כענן סחאמר וחתן חלם תחתין כתתי כפרך מצדיק: השמים מספרים כבוד הלי המשורר עצמו פירש את הדבר: חץ אומר וחתן דברים חיץ מדברים עם הבריות חלח מתוך שבכל הארץ יח איוס ומיחידים לבריות מתוך כך מספרים הכרי' כבוד חל ומיחידים ומכרכן על ה המאורות: ומעשה ידיו מגיד הרקיע הכובדים וחת המולות שהם מעשה ידיו של הקדוש ברוך הוא אשר הם סס כמו סחאמר ויתן חיותם אליהם ברקיע השמים ומעם מנדיים כבודו: יוס ליוס יביע אומר מעשה בראשית מתחדש מיוס חל יוס לערב חמה שוקעת ונורחת לכקר וימתוך כך יביעו הכריות אמרי שבח על ידי הימים והלילות שמורים את ה הבריות לקלם ולהודו מנחם פתר יביע לטפן מעין כובע: יומה' לטפן הנדה: בכל הארץ יח איוס הן השמים שהם נמתחים על פני כל הארץ ומחמתן כן ביקצה תבל מליהם שהכל מדברי' בנפלא ת שהם רואים: לשמש ססי הקדוש ברוך הוא: חלה בהם בשמים מוחן שהשמש כתין בתוך תקו תכחומא: והוא כחתן יוצא מחופתו בכל בקר והו שאמר השמים מספרים כבוד חל: ותקופתו על קצותם הקפת כבובו מקצה חל קצה: ואין נסתר מחמתו חילמלא כיתין ברקיע התחן לא היה חלם נסתר מפני מפני חמימותו שחמה ולכה ברקיע הסני כדארמינן שבעה רקיעי' הם וילן רקיע שהקים וזול מכון מעון ערבות ומינה להם כסדרן וילן חינו משמש כלום רקיע יס בו חימה ולכה כוכבים ומזלות כו: תורת יי תמימה' גם היא מאירה כשמש כמו סחאמר בסוף הענין מאירת עינים ואומר כי כר מצוה ותורה חור דכר חחר ואין נסתר מחמתו ליוס הדף וליהט חונה היום הבח חבל תורת יי תמימה היא משיבת נפש לררכי חיים ומניחה היא על למדיה מאחורו להט כמו סחאמר ונראה לנס יראי שמי שמש בדיקה ומרפא ונומי: עדות יי כאמנה' נאמת היא להעיד בלומדיה: משיבת נפש' מסיבתו מררכי מיתה לררכי חיים: כרה

הנותן ד' מל בקר' וסי' הנותן רוגני' לאק' בים דרך' האל הנותן נקמות לי דתהלות' הנותן חשועה למלכים' אית דמסרי הנותן נקמות לי דמלכ' מל ואינו כי נמצא בכל הספרים מדויקים חסר ולא נסטר עלי' ד' מל' מל' אשכנא דאית דמסרי ההוא דאוריתא הנותן אמר' שפר' מל ומנ' ליה עם ד' מל' ומסריה' מל' אמנ' קהנא

הנותן ד' מל בקר' וסי' הנותן רוגני' לאק' בים דרך' האל הנותן נקמות לי דתהלות' הנותן חשועה למלכים' אית דמסרי הנותן נקמות לי דמלכ' מל ואינו כי נמצא בכל הספרים מדויקים חסר ולא נסטר עלי' ד' מל' מל' אשכנא דאית דמסרי ההוא דאוריתא הנותן אמר' שפר' מל ומנ' ליה עם ד' מל' ומסריה' מל' אמנ' קהנא

בני עממיא יסופון וישלטון
מברניתהון: קים הוא י' וברך' י'
הנקיפא דמן קרמיהי מתיהב לי
תקוף ופורקן ומרומם אלהי
תקוף פורקני: אלהא דעבר
פורענותא לי ומרבר עממיא
דקמינן לאבאשא לי תחותי:

בני עממיא יסופון וישלטון
מברניתהון: קים הוא י' וברך' י'
הנקיפא דמן קרמיהי מתיהב לי
תקוף ופורקן ומרומם אלהי
תקוף פורקני: אלהא דעבר
פורענותא לי ומרבר עממיא
דקמינן לאבאשא לי תחותי:

משויבי מבלי דבכי לחוד על
דקימין לאבאשא לי תגברני מן
גונ ומשרית עבמין דחטופין עמהון
תשובנני: מטול היכנא אודה
קרמד ביני עממיא יי' ולשמך אומר
תושבחתא: מסני למעבר פרקן עם
מלכיה ועבר שיכו למשיחה
לרוד ולזרעה עד עלמא:

משויבי מבלי דבכי לחוד על
דקימין לאבאשא לי תגברני מן
גונ ומשרית עבמין דחטופין עמהון
תשובנני: מטול היכנא אודה
קרמד ביני עממיא יי' ולשמך אומר
תושבחתא: מסני למעבר פרקן עם
מלכיה ועבר שיכו למשיחה
לרוד ולזרעה עד עלמא:

וט לשבחתא תושבחתא לרוד:
דמסתכלין בשמיא משתעין יקרא
דיי ועוברי ידוי מחוין דמרקין ב
באורא: יומא ליומא מוסוף ומביע
מימרא וליליא לליליא פתית ומחויו
מנרעא: לית מימר דתורעמתא
ולית מלי דשנשא דליא משתמע
קלהון: ככולא ארעא נפק
כתח ענינהון ובסיפי תבל מליהון
לשמשא שוי משרוי ויהרא בהון:

וט לשבחתא תושבחתא לרוד:
דמסתכלין בשמיא משתעין יקרא
דיי ועוברי ידוי מחוין דמרקין ב
באורא: יומא ליומא מוסוף ומביע
מימרא וליליא לליליא פתית ומחויו
מנרעא: לית מימר דתורעמתא
ולית מלי דשנשא דליא משתמע
קלהון: ככולא ארעא נפק
כתח ענינהון ובסיפי תבל מליהון
לשמשא שוי משרוי ויהרא בהון:

והוא בצפרא במפקדיה
יפוק היך חתנא דנפק מנגוניה ובטיהרא
יחרי היך נברא למרהט בארעה: מסיפי
שמייא מפקגיה ותוקפיה על סטרהון ולית
דמשמר מן רתחיה: אוריאת דיי שלימתא
מתביא נפש סהרותא דיי מהיכנא מחכמא
שברא: פקוריא

והוא בצפרא במפקדיה
יפוק היך חתנא דנפק מנגוניה ובטיהרא
יחרי היך נברא למרהט בארעה: מסיפי
שמייא מפקגיה ותוקפיה על סטרהון ולית
דמשמר מן רתחיה: אוריאת דיי שלימתא
מתביא נפש סהרותא דיי מהיכנא מחכמא
שברא: פקוריא

כיה טובא ולא אשכנא בשום ספר מונה שיהיה מל
אמנב בקצת תקן סת אשכנא דהוא מל ואין לא
בקימין יוסא דין במל וחם לא טרועי כסאן: יט' ושיש' ה' בקרי' וסיפ' נסטר בסוד' כי תנא' ובישעיה' סי' טב:

כיה טובא ולא אשכנא בשום ספר מונה שיהיה מל
אמנב בקצת תקן סת אשכנא דהוא מל ואין לא
בקימין יוסא דין במל וחם לא טרועי כסאן: יט' ושיש' ה' בקרי' וסיפ' נסטר בסוד' כי תנא' ובישעיה' סי' טב:

הנותן ד' מל בקר' וסי' הנותן רוגני' לאק' בים דרך' האל הנותן נקמות לי דתהלות' הנותן חשועה למלכים' אית דמסרי הנותן נקמות לי דמלכ' מל ואינו כי נמצא בכל הספרים מדויקים חסר ולא נסטר עלי' ד' מל' מל' אשכנא דאית דמסרי ההוא דאוריתא הנותן אמר' שפר' מל ומנ' ליה עם ד' מל' ומסריה' מל' אמנ' קהנא

הנותן ד' מל בקר' וסי' הנותן רוגני' לאק' בים דרך' האל הנותן נקמות לי דתהלות' הנותן חשועה למלכים' אית דמסרי הנותן נקמות לי דמלכ' מל ואינו כי נמצא בכל הספרים מדויקים חסר ולא נסטר עלי' ד' מל' מל' אשכנא דאית דמסרי ההוא דאוריתא הנותן אמר' שפר' מל ומנ' ליה עם ד' מל' ומסריה' מל' אמנ' קהנא

הנותן ד' מל בקר' וסי' הנותן רוגני' לאק' בים דרך' האל הנותן נקמות לי דתהלות' הנותן חשועה למלכים' אית דמסרי הנותן נקמות לי דמלכ' מל ואינו כי נמצא בכל הספרים מדויקים חסר ולא נסטר עלי' ד' מל' מל' אשכנא דאית דמסרי ההוא דאוריתא הנותן אמר' שפר' מל ומנ' ליה עם ד' מל' ומסריה' מל' אמנ' קהנא

הנותן ד' מל בקר' וסי' הנותן רוגני' לאק' בים דרך' האל הנותן נקמות לי דתהלות' הנותן חשועה למלכים' אית דמסרי הנותן נקמות לי דמלכ' מל ואינו כי נמצא בכל הספרים מדויקים חסר ולא נסטר עלי' ד' מל' מל' אשכנא דאית דמסרי ההוא דאוריתא הנותן אמר' שפר' מל ומנ' ליה עם ד' מל' ומסריה' מל' אמנ' קהנא

הנותן ד' מל בקר' וסי' הנותן רוגני' לאק' בים דרך' האל הנותן נקמות לי דתהלות' הנותן חשועה למלכים' אית דמסרי הנותן נקמות לי דמלכ' מל ואינו כי נמצא בכל הספרים מדויקים חסר ולא נסטר עלי' ד' מל' מל' אשכנא דאית דמסרי ההוא דאוריתא הנותן אמר' שפר' מל ומנ' ליה עם ד' מל' ומסריה' מל' אמנ' קהנא

הנותן ד' מל בקר' וסי' הנותן רוגני' לאק' בים דרך' האל הנותן נקמות לי דתהלות' הנותן חשועה למלכים' אית דמסרי הנותן נקמות לי דמלכ' מל ואינו כי נמצא בכל הספרים מדויקים חסר ולא נסטר עלי' ד' מל' מל' אשכנא דאית דמסרי ההוא דאוריתא הנותן אמר' שפר' מל ומנ' ליה עם ד' מל' ומסריה' מל' אמנ' קהנא

הנותן ד' מל בקר' וסי' הנותן רוגני' לאק' בים דרך' האל הנותן נקמות לי דתהלות' הנותן חשועה למלכים' אית דמסרי הנותן נקמות לי דמלכ' מל ואינו כי נמצא בכל הספרים מדויקים חסר ולא נסטר עלי' ד' מל' מל' אשכנא דאית דמסרי ההוא דאוריתא הנותן אמר' שפר' מל ומנ' ליה עם ד' מל' ומסריה' מל' אמנ' קהנא

הנותן ד' מל בקר' וסי' הנותן רוגני' לאק' בים דרך' האל הנותן נקמות לי דתהלות' הנותן חשועה למלכים' אית דמסרי הנותן נקמות לי דמלכ' מל ואינו כי נמצא בכל הספרים מדויקים חסר ולא נסטר עלי' ד' מל' מל' אשכנא דאית דמסרי ההוא דאוריתא הנותן אמר' שפר' מל ומנ' ליה עם ד' מל' ומסריה' מל' אמנ' קהנא

הנותן ד' מל בקר' וסי' הנותן רוגני' לאק' בים דרך' האל הנותן נקמות לי דתהלות' הנותן חשועה למלכים' אית דמסרי הנותן נקמות לי דמלכ' מל ואינו כי נמצא בכל הספרים מדויקים חסר ולא נסטר עלי' ד' מל' מל' אשכנא דאית דמסרי ההוא דאוריתא הנותן אמר' שפר' מל ומנ' ליה עם ד' מל' ומסריה' מל' אמנ' קהנא

הנותן ד' מל בקר' וסי' הנותן רוגני' לאק' בים דרך' האל הנותן נקמות לי דתהלות' הנותן חשועה למלכים' אית דמסרי הנותן נקמות לי דמלכ' מל ואינו כי נמצא בכל הספרים מדויקים חסר ולא נסטר עלי' ד' מל' מל' אשכנא דאית דמסרי ההוא דאוריתא הנותן אמר' שפר' מל ומנ' ליה עם ד' מל' ומסריה' מל' אמנ' קהנא

הנותן ד' מל בקר' וסי' הנותן רוגני' לאק' בים דרך' האל הנותן נקמות לי דתהלות' הנותן חשועה למלכים' אית דמסרי הנותן נקמות לי דמלכ' מל ואינו כי נמצא בכל הספרים מדויקים חסר ולא נסטר עלי' ד' מל' מל' אשכנא דאית דמסרי ההוא דאוריתא הנותן אמר' שפר' מל ומנ' ליה עם ד' מל' ומסריה' מל' אמנ' קהנא

הנותן ד' מל בקר' וסי' הנותן רוגני' לאק' בים דרך' האל הנותן נקמות לי דתהלות' הנותן חשועה למלכים' אית דמסרי הנותן נקמות לי דמלכ' מל ואינו כי נמצא בכל הספרים מדויקים חסר ולא נסטר עלי' ד' מל' מל' אשכנא דאית דמסרי ההוא דאוריתא הנותן אמר' שפר' מל ומנ' ליה עם ד' מל' ומסריה' מל' אמנ' קהנא

הנותן ד' מל בקר' וסי' הנותן רוגני' לאק' בים דרך' האל הנותן נקמות לי דתהלות' הנותן חשועה למלכים' אית דמסרי הנותן נקמות לי דמלכ' מל ואינו כי נמצא בכל הספרים מדויקים חסר ולא נסטר עלי' ד' מל' מל' אשכנא דאית דמסרי ההוא דאוריתא הנותן אמר' שפר' מל ומנ' ליה עם ד' מל' ומסריה' מל' אמנ' קהנא

הנותן ד' מל בקר' וסי' הנותן רוגני' לאק' בים דרך' האל הנותן נקמות לי דתהלות' הנותן חשועה למלכים' אית דמסרי הנותן נקמות לי דמלכ' מל ואינו כי נמצא בכל הספרים מדויקים חסר ולא נסטר עלי' ד' מל' מל' אשכנא דאית דמסרי ההוא דאוריתא הנותן אמר' שפר' מל ומנ' ליה עם ד' מל' ומסריה' מל' אמנ' קהנא

הנותן ד' מל בקר' וסי' הנותן רוגני' לאק' בים דרך' האל הנותן נקמות לי דתהלות' הנותן חשועה למלכים' אית דמסרי הנותן נקמות לי דמלכ' מל ואינו כי נמצא בכל הספרים מדויקים חסר ולא נסטר עלי' ד' מל' מל' אשכנא דאית דמסרי ההוא דאוריתא הנותן אמר' שפר' מל ומנ' ליה עם ד' מל' ומסריה' מל' אמנ' קהנא

הנותן ד' מל בקר' וסי' הנותן רוגני' לאק' בים דרך' האל הנותן נקמות לי דתהלות' הנותן חשועה למלכים' אית דמסרי הנותן נקמות לי דמלכ' מל ואינו כי נמצא בכל הספרים מדויקים חסר ולא נסטר עלי' ד' מל' מל' אשכנא דאית דמסרי ההוא דאוריתא הנותן אמר' שפר' מל ומנ' ליה עם ד' מל' ומסריה' מל' אמנ' קהנא

פקודי מגזרת פקדון והמה הנמנחות בכח הנשמה בכל חלם בהיותו בר מצוה והשם הפקודים בלב והזכיר ישרים עמהם כי כל המשכילים מחכימים עליהם בדרך הישר שאין שם מכוסל ואם משמחי לב כי בעבורם יגיע החכל למעלת סמחת עליהם וכנגד השמש הזכיר ישרים בעבור כי מהלך השמש על סרכי בגלגל המולות והוא

הדר הישר ועוד יתרון לפקודים כי השמש פעמים נוטה מגלגל המישור ושמת לב כנגד השמש כי ככה הוא רק ביום תשמח ולא בלילה והפקודים משמחים תמיד ומצות יי מצות עשה וקראם מצות בעבו שאין כתנו ברובם למה צו ואמר עליהם ברה כי כן הם לכרי לב על כן מ מאירת עינים כאלם שהיה בחשך וכנגד השמש אמר ברה כי אין בה כדמות שחרות בתוכה כמו ללכנה ויתרון המצוה כי העבים יסתירו אור ה השמש ביום ולא כן המצוה ומאירת עינים כי היא אור העולם ביום גם בלילה כי אור הלכנה מורה ברחיית במורות: יראת

מצות יי וסינו לא סכיתין שמואל בזהר

כ

מצות יי ג' וסימן לא שבקתון שמואל בזהר ופירוש ביהושע סימן כב: טהורה ה' ג' מלוב חסר וסימן אשר לא טהרה היא שנים אשר אינה טהרה כל צפור טהורה לשמי ומנחה טהורה יראת יי טהורה ג' בתראי מל וחד וטהורה היא ונקתה: עבדך ז' חסר בסגול וסימן נסמר בסדר בהעלותך: כ' ימלאו

פקודי יהוה ישרים משמחי לב מצות יהוה ברה מאירת עינים: יראת יהוה טהורה עומדת לעד משפטי יהוה אמת צדקו יחדו: הנחמדים מזהב ומפו רב ומתוקים מדבש ונפת צופים: גם עבדך נזהר בהם בשמרים עקב רב: שניאות מי יבין מנסתרות נקני: גם מזדים חשך עבדך אל ימשלרבי או איתם ונקתי מפשע רב: יהוה לרצוני אמרי פי והגיון לבי לפניך יהוה צורי וגאלי: למנצח מזמור לרוד: יענה יהוה ביום צרה ישנבה שם אלהי יעקב: ישלח עזרך מקדש ומציון יסעדה: יזכר כל מנחתך ועולתך ירשנה סלה: יתן לך כל בכך וכל עצתך ימלא: נרננה בשועתך ובשם אלהינו נרגל ימלא יהוה כל משאלותיך: עתה ידעתי כי רושיע יהוה משיחו יענהו משמי קדשו בנבורות ישעימינו: אלה ברכב ואלה בסוסים ואנחנו בשם יהוה אלהינו נזכיר: המה ברעו ונפלו ואנחנו קמנו ונתעורר:

פקודי יהוה ישרים משמחי לב פקודא דיי ברירא מנהרא עיניו: דחלתא דיי דביא קימא לעלמין דינא דיי היכנותא זביאו פחדא: דרגיניו מרהבא ומן אוברוניו סני ובסימין יתיר מן דבשא וכבריתא חליאתא: פרם עבדך אודהר בהון כדנשרין חלופי היכנא אתעביד טבהון דישראל: שלוייתא מן יחכם ומטמירתא זפי יתו ברם מן זדינא פצא עבדך דלא ישלטון בי הרין אהי בלא מום ואהי זפי מחובא רבא: יהוה לרעני מימרי פומי ורננת רעיוני קדמך יי תוקפי ופריקי: לשבחא תושבחתא לחדו: יקבל צלותך יי בזמא דעקבא ישנבך שמא דאלהי דיעקב: ישר סעוד מן בית מוקדשיה ומציון יסעדה ידבר פולהון דורוניתך ועלותך ידון לעלמין: יתן לך פרעיונדך וכל מלכך ישלם: ימרון עפרך נשבח פפורקך ובשוב אלהנא נטקם ישלים פולהון שילתך: השתא ירעית ארום פריק יי משיחיה קביל צלותיה מפותבי דשמא קרושיה בגבור פורקן ימניה: אלו ברתיבין ואלין בסוסון ואנחנו בשום יי אלהנא נדברו אנון נחנו ונפלו ואנחנו אודקפנא ואתחילנא: יי פרוק

וסימן כי שבעת ימים ימלא ואשר ימלא את ידו אשר לא ימלא את ימיו החפץ ימלא את ידו וכל עצת ימלא ימלא ימלא כל משאלותיך עד ימלא שחוק פוך בתרא כתיב ה:

הסמט ויש משפטים בערכי מחישים אה לאה ובעבור זה יטעו בעלי הדין על כן אמר על משפטי השם צדקו יחדו ואחר שהשלי לבכר על יתרון התורה המועלת למשכיל בעהב הזכירה כנגד תענופי זה העולם: הנחמדים אכשי העול מתאווי להיות להם זהב ופזר רב הם אבני יקרות בעבור שהם עומדי וימנאם בשעת הצורך בעבור היותם עומדי בעצמם ולא יחסרו ולא חכמה יתרון עליהם כי האל ימנאם בחייו ובמותו וטעם ומתוקים כי המאכל צריך חלו כל חי טוב ועד אמר כי תענוב החכמה יותר מתענוב המאכל המתוק ואין למעלה מהדבש בעבור היות המאכל תענוב רב והחכמה לעולם גם טעם ומתוקים הם מדבש ונפת למשכילים לבדם לא לכל חלם על כן גם עבדך נזהר בהם כמו הנחמדים וטעם בשמרים עקב רב ידעתי כי בשמירתם סכר רב יקבל השומר והנה יועילו בעולם הזה ובחא: שניאות יתכן היות האלף תחת אות הכפל או תחת יוד כמו שפית החמדה והטעם חכי נזהר בכל מאלי רק אפחד חולי משנה יקרה לי על כן אמר מנסתרות ממני נקני: גם יתפלל אל השם שיסבב סבות כי לא נתכנו עלילות שיחשכו מחברת הזדים ומרעתם ואל ימשלו בן וטעם אז איהיה תם והיה מלה זרה והטעם כי לא יוכל לשומר המצות אם ימשלו בן זדים כי יכריחוהו: יהוה לרצוני אמרי פי והגיון לבי לפניך יהוה צורי וגאלי: למנצח יעקב יי ביום צרה יתכן שזה המזמור חברו אחד מהמפורדים על דוד ויהיה פי למד כמו על דוד כמו לשלמה אלהים מושפטי למלך חן ועל תתמה על לילד לדוד והנה דרך אחרת מזמור שיר ליום השבת או דוד חברו ואומר לכשי יעקב יי ביום צרה או לעכמו ידבר ויש אומרים שהוא על המשח יעקב יי ביום צרה במלחמה וטעם אלהי יעקב כי צרות רבות עברו לו בדרכים והשם שבהו: ישלח מקדש ומציון יסעדה: יזכר פי למה יעזרך כי יזכור כל מנחותיך וזהו הכתוב בתורה והרעותם בחברות ונזכרתם ונושעתם ויש אומרים שעולות היו עושים בעת המלחמות כמו ואתה אפק ואלה העולה: ידעתי ישרפנה חם המזבח ותשוב לטן ומלת ידעתי על דרך וחקרה לך שלא באה האלף קמוצה כמשפט עם תוספת הא על כן אמרו רבים כי הם דומים לפעלים הרבעיים: יתן הטעם שינצח האויב: נרננה כל אחד מאלפי דוד יאמרו לו כך כי כך בישועתך לכחתי ובשם אלהינו נרגל ירום דגליו בעת שימלא השם כל משאלותיך: עתה דברי כל אחד כן ידברו אהם דברי המשורר ברוח הקדש והוא הנכון בעיני ומשיחו הוא דוד או המשיח בנו ומה יענהו בנבורת הישועה שתעשה יין השם לא יימן דוד בעבות הבח אחריו: אלה ברכב יכטמו וביה השם לשון כחות כמו לחמו בלחמי: המה ברעו כנגד אנשי הרכב: וכפלו כנגד אנשי הסוסים כמו ויפול רופנו אחור: שאנחנו קמנו מגזרת וקם הבית: ונתעורר ונתגאה ונתראש כי מועד הפך משכיל:

ברה' מזהרת תורת עדות פקודי מצות יראת משפטי כנגד שמה חרדי משנה ובין כל שם ושם חמשה תיבות עם השם עצמו כנגד ה' חומשי תורה ופירוש בסופן חמת צדקו יחדו כלם יחד מתוקנים בחסד וחמת: מחכימת פתי: נותנת חכמה לפתאים: ונפת צופים ומתקצופים כרויקחם בלעז ומנחם פתח ונפת לפון טפה וכן נפת תטפנה לפתי משכבי: בשמרים עקב רב: נזהרתי בשמירתם בשכיל לב טובך אשר נפתת וללסון היה עקב כמו עקב אשר שמע חברה בקולי דא עקב רב סופן של תלמודי חכמים לבח לידי גדולה עקב לפון סוף ויש לו חבר בלסון משנה ע עקבות משיח: שניאות מי יבין חכי נזהרתי בהם חבל חי חכמך להזהר שלא חשנה בהם וחמה ידעתי בחטאי בפגנה: גם מודי מן הזדונות: אז איהם איהיה תמים אמרו חכמי למה דוד דומה לפותי המחור על הפתחים והם מערימי בדבר יותר מכל חלם תנו לימים לשמו דבר שאין בו חסרון כים מששתה חמיש כאן בכל קטן משתכנלו אמר יש בכל בלא מלח משתכנלו אמר תכנולי מעט לחם שלא ייקבי הככל כך אמר דוד בתחלה על השננות ואחר כך על הזדונות ואחר כך על המרדים פשעים אלו המרדים סמתכוין ל להכעים וכן הוא אמר מלך מואב פסע בני: יהוה לרצוני לפיוס לרצונך: יעקב יי ביום צרה המזמור הזה על שם שהיה שולח את יואב ואת כל ישראל למלחמה והוא היה עומד בירושלם ומתפלל עליהם כענין שחמט טוב כי תהיה לנו מעיר לעזר ואמרו רבותינו חילגולא דוד לא עשה יואב מלחמ: שם אלהי יעקב שהבטיחו בלכתו לחץ ושמר אבטחתו לכך נחמר אהי יעקב: מקדש מהיכל קדשו שהוא שוכן עם: ידענה סלה: לשון שומן כמו ואכל ושבע ודמן כלום יקבלם ברצב כעולות מחים: מנחותיך ועולתך הם התכלות שחתם מתפלל במלחמה: נרננה בישועתך כשיושע חותך הקיבה נרננה כולמ להקבה ובשמו נדבול כתחסף ונעשה חיל: עתה ידעתי זו היא הרננה שדכך עתה ב בתשועה זו שבאה ליואב ולישרא ידעתי שחפץ המקר בי וענכי משמי קדשו כי תשועתם היא תשועתי: אלה ברכב יי שוק האומות שבוטחים ברכב ברזל סלהם ויש שבוטחים בסוסיהם אבל אנחנו בשם יי נזכיר כי לו הישועה נזכיר לשון הקטרה ותפלה כמו מזכיר לבונה את הזכרתה ולפיכך המה יכרעו ויפולו: ואנחנו קמנו ונתעורר: נתגבר עליהם כמ בעוד עמי לסון עזו: בעוד

מנצח יי וסינו לא סכיתין שמואל בזהר

YY 2 3 כ

רשי

תהלים נא נב

אבן עזרא

בעזר ישמח מלך רבותינו פתרוהו על מלך המשיח ונכון הדבר לכוננו עוד על דוד עזמו לתשובת המיני שפקדו בו שאחר שלקח את בת שבע אמר מזמור זה וחרשת לשון דבור ואין לו דמיון ומנחה הביא לו חבר ברשיון כודש מלך כרם ושכיה לשון יבטוח שפתי כי תקדמונו ברכות טוב יקדם שפאלתי מן הקדמת לי ברכתך על ידי נתן הכהן והקיימותי את זרעך וכו' והכינותי את כסא ממלכתך על ישראל לעולם תשית לראשו עטרת כזו ויקח עטר מלכס ותהי על ראש דוד חיים שאלו ממך כשהייתי בורח לחוצה לארץ מפני שאלו הייתי מתפלל אתה לך לפי יי בחרצות החיים נתת לוי שהשיבותני לארץ ישראל חורף ימים למלכותי שאחרת והכינותי את כסא ממלכתך עד עולם תשובה מנחה פתר תשובה תשים תשית לשון אחד להם תחלה לזון חדוה את פניך בגן עזן ודבותינו שדרשוהו במלך המשיח הביאו רחיה לזכר ועד עתה יומן מוטח ולקדמיהו הקרבוהו וחומר והקרבתו וכנס חלי כל ימוט ונחסד עלין הוא כוטח שלא ימוט תמצא ידך לכל חוביך כל מכת ידך שיש לך להביא הבח על חוביך לעת פניך לעת זמריך בחסו גבלעם תכילה הוא זון פרימו מוחץ תחבד להכה הוא מתכלל שיהכר זרעו של עשו הרסע בי כטו עליך רע כנגד טיטוס הרסע שאמר רב חת עמו בל יוכלו לעשותה כי תשיתמו שכם אשר תשית אותם לחלק שיהלכו ישראל את ממונם כמו של והיה סחרה נחתנה וזון במיתרך תכונן על פניהם במיתרי קשתותיך תכונן חרץ ותזמינם לירוח על פניהם רומה יי בעזר על הקמי ונסירה נזמרה חילת הסחר עס כלי שיר לא על כנסת ישראל שהיא חילת אהבים הנסקפה כמו שחר ודבותינו דרשוהו באסתר ומנחה פתר חילת לשון מעוז כמו חילתי לעזרתי חוסה הסחר לשון שחרי ומנחה פתר לשון בקור כמו שומר טוב יבקש רצון וכמו לשחר פניך למה עזבתני עתידה היא ללכת בגולה ואמ' דוד תפילה זו על העתיד רחוק מישועתי ומדברי שאנתי אקרא יומם חני קורח לך מיום איוס ואיך עונה ואתה קדוש ויושב לשמוע תהלות ישראל קדמוס קדמוני וחנני

קראינו ב' בקריאה וסימן כ"י אלהינו בכל קראינו המלך ועגנו ביום קראינו: לא בעזר ג' וחסר בקריאה וסימן נחלת בעזר אל נוח קדש יי בעזר ישמח מלך אתה פוררת בעזר ים שברת ראשי תנינים: ברכות ה' וחסר וחד מל וסימן נפסר בסד וחי: עולם ועד וסימן יי מלך עולם ועד כסאך אלהים עולם ועד ואני כורת

יי: יש אומרים כי המלך דבק עם הושיעה וזה איננו נכון בעבור האמת ואלו חמרו שהיה הפך ביום קראנו יי הושיעה כמנהג תופסי המלחמה בבואם: יעננו המלך שהוא דוד חמון כן יהיה וזה על דרך ברנך הבח כאשר הפרש והכונן שהוא הושיעה חותנו כי השם יודע מחשבתו וככה חנא יי הושיעה נח והפעול איננו כתי' והמלך הוא השם שהוא המלך באמת כי דוד משיחו הוא: למנצח יי בעזר ישמח מלך יי בעזר שכתת לו ישמח וככה ביסועתך: תחות מה טיפ בלבנו: וחרשת מה שידבר בכיו והאלף כוסף בחלף ואזרועך וכמיהו כרשיון מלך פרס: כי תיות תקדמונו לנכח השם ויהיה ה הפועל יוצא לשטים פעוליס בלומר המלך שהוא מוקדם מן ה הזכרות: עטרת זהב עס כז חניס יקרות סביבה כיון מנהג ה המלכי ויתכן היות תיקדמונו לשון נקבה בעבור ברכות כדרך בנות בעדה עלי שור: חיים עס לעולם על לשון רבים לא יפרדו כמו נעורים בתוליס זקונים מלוחים: חרץ ימים עולם ועד עולם הפחו פני דורים גדול כל נוסע לעולם יוסף כבוד: הוד והדר תשובה כמות תשית: כי חמר הסס לחברה והיה ברכה והמסורר חמר ברכות לעד לכנח הוא ורענו: תחלהו מבזר חדוה: כי הטעם חן לו בטחון בגבורתו רק בסס ובחסדו והזכיר עליון כקד בל ימוט: תמצא זהו חסד עליון שהסס חמר לדוד תמצ' ידך והיא הסמאלית וככ ידה ליתד תשלח וטעם תמצא כדרך והזכרתי להס למען ימצאו אותם הקולעים והטעם לא יוכלו לנס ולחפרל ולהמלט: תשיתמו: פניך כעסך פני ה' חלקם ומניה לא היו לה עוד ויש אומרים כי כף כתוב חס כמו בית כדרך בחני הלילה כחצות הלילה: פרימו תיו תחבד לכנח דוד חז למשיח כי אחריו כתוב

יהוה הושיעה המלך יעגנו ביום קראנו: קראנו

למנצח מזמור לדוד: יהוה בעזר ישמח מלך ובישועתך מה יגיל מאד: תאות לבו נתתה לו וארשת שפתיו בל מנעת סלה: פי תקדמונו ברכות טוב תשית לראשו עטרת פז: חיים שאל מפד נתתה לו ארץ ימים עולם ועד גדול כבודו בישועתך הוד והדר תשובה עליו: כי תשיתוהו ברכות לעד תחדדו בשמחה את פניו: ביהמלך בטח ביהוה ובחסד עליון בל ימוט:

תמצא ירה לכל איביה ימינה תמצא שנאיך: תשיתמו בתנור אש לעת פניו יהוה באפו יבלעם ותאכלם אש: פרימו מארץ האבד וזרעם מבני אדם: כי נטו עריה רעה חשבו מזמה בל יוכלו: כי תשיתמו שכם במי ירד תכונן על פניהם: רומה יהוה בעזר נשירה ונזמרה גבורתך:

למנצח על אילת השחר מזמור לדוד: אלי אלי למה עזבתני רחוק מישועתי דברי שאנתי: אלהי אקרא יומם ולא תענה ולילה ולא דומיה לי: ואתה קדוש יושב תהלות ישראל: בך בטחו אבותינו בטחו ותפל טמו: אליה זעקו ונמלטו בך בטחו ולא בושו:

עלך ספרו אבהתנא ספרו במימך ושובתנו: קדמך צלו ואשרתנו ועלך אררתנו ולא בהיתו: ואנא

רעני חיים שאל ממך כי זה אלהים אלהינו יסד ארץ על מכניה: תמצא ידך נ' וסימן תמה נא את אשר תמצא ידך כל אשר תמצא תמצא ידך לכל חוביך: כב אילת נ' וסימן גם אילת בשדה למנצח על אילת השחר אילת אהבים ויעלת חן: יושב ב' מל בספרא וסימן יושב בשמים ישהק ואתה קדוש יושב:

כי כטו מלת טמו יוצאה והפעול הוא רעה: מזמ' ככח ולא יוכלו להוציאה למעשה: כי בעבור היות בלתי נחתא שר שכם והוא כמו שכם אחד והטעם להיותם כחברים על דרך והזכרתי להס למען ימצאו ונולת תכונן דרך קצרה כי הטעם תכונן הקפת בחיבה: רומה שר להודות השס כסוף המזמור כי כל זה יקרה לפיכך בסוף בעת השס כאשר החל יי בעזר ישמח מלך: למנצח על חילת השחר כאשר יראה כח עלות השחר ויא כי הוא שם כלי כינון וידענו כי יוד חילתי כגבר חן חילל בלא דגם על כן הוא רחוק להיות חילת בגזרת מוחת הגזרה והכונן בעיני כי הוא תחלת פיוט נעשה על דרך דברי חסך כמו חילת אהבים וזה המזמור על כועס כינון: אלי חלי פעמים כי בצרה היה וטעם אלי בעבור עזבתני ותחסר מלת חלי כאלו הוא חומר חלי רחוק מישועתי הם דברי שאנתי כמו שאנתי מנהמת לבי והוסף דברי בעבור היותו בן אדם: חלתי התימה כי חמה חלתי וחד לא תענה והטעם כי חן לי חלוה אחר מבלעדך ולא אקרא רגע אחד וחלוס רק ולא דומיה לי: ואתה תהלות ישראל הכי טעם הארץ כדרך בית קדסנו והפארתינו אשר הללך אבותינו וכל זה בעבור היות יושב דבק עם תהלות כי יש אומרים כי טעם יושב שאתה עומד ויושב קדם סלה כמו שוכן על כמו אתה יי לעולם תשב ואתה תהלות ישראל כדרך הוא תהלתך והוא חלתיך ויש אומרים כי אתה הנמצא בתוך תהלות ואתה הוא הקדוש המהולל כדרך בקרבך קדוש: כך בטח בך בהימנח בלא צרה היו לבטח ובעת צרתם שבטחו בך תפלטמו: חליך לכך זעקו ולא נשענו על אחרים על כן לא בושו:

פרוק לן מלך תקיף קבל צלותו ביום מקרינא:

כא לשבחא תושבחתא לדוד: בעשנך יחדו מלך כשיחא ובפורקנך כסא ירגז לחרא: רגרת נפשיה יהברת ליה ופירוש ספותיה לא כליתא לעלמיון ארום תקדמניה ברכון טבן תשויעל רישיה בליל דהב סנינא:

חיי עלמא שאל מפד נתתה לו ארץ ימים עולם ועד גדול כבודו סני יקריה בפורקנך תושבחתא ושבהודה תשויעליו מטול די תשוניה ברכון לעלמיון תחדדנהו בחרותא די מן קדמו מטול דמלך משיחא סגיר בני ובחסדא דעלאה לא יזועו תדבק פחת אידך לכל בעלי דבבך פורענות ימינך תשבח לכל סנאך: תשונון יהוד אתון נורא לעדני רונך יי ברנזיה יסלעמנון ורתיכלנון בעור נהנם: בגיהון פארעא תהובר חרעיתוהון מבני נשא:

מטול דחשילו עלך בישתא חשיבו מחשבון בישן ולא יכילונך: מטול דשוירתנון לעפך פרתך חר באטוני משבנך רתתקון אוזרחוון קדמיהון: אוזרקא יי בעושנך נשבחא ונרוץ בגבורתך: כל לשבחא על ריקוף קורבן תריא דקרבא תושבחתא לדוד: אלי אלי מטול מה שבקרנני רחיק מן פורקני מלי אכליותי: אלהי אנא קרי ביממא ולא רתקבל ובליליא לא שתיקורא לי: ואנת קדיש דמינת עלמא על תושבחון ישראל: קדמך צלו ואשרתנו ועלך אררתנו ולא בהיתו: ואנא

עלך ספרו אבהתנא ספרו במימך ושובתנו: קדמך צלו ואשרתנו ועלך אררתנו ולא בהיתו: ואנא

רעני חיים שאל ממך כי זה אלהים אלהינו יסד ארץ על מכניה: תמצא ידך נ' וסימן תמה נא את אשר תמצא ידך כל אשר תמצא תמצא ידך לכל חוביך: כב אילת נ' וסימן גם אילת בשדה למנצח על אילת השחר אילת אהבים ויעלת חן: יושב ב' מל בספרא וסימן יושב בשמים ישהק ואתה קדוש יושב:

כי כטו מלת טמו יוצאה והפעול הוא רעה: מזמ' ככח ולא יוכלו להוציאה למעשה: כי בעבור היות בלתי נחתא שר שכם והוא כמו שכם אחד והטעם להיותם כחברים על דרך והזכרתי להס למען ימצאו ונולת תכונן דרך קצרה כי הטעם תכונן הקפת בחיבה: רומה שר להודות השס כסוף המזמור כי כל זה יקרה לפיכך בסוף בעת השס כאשר החל יי בעזר ישמח מלך: למנצח על חילת השחר כאשר יראה כח עלות השחר ויא כי הוא שם כלי כינון וידענו כי יוד חילתי כגבר חן חילל בלא דגם על כן הוא רחוק להיות חילת בגזרת מוחת הגזרה והכונן בעיני כי הוא תחלת פיוט נעשה על דרך דברי חסך כמו חילת אהבים וזה המזמור על כועס כינון: אלי חלי פעמים כי בצרה היה וטעם אלי בעבור עזבתני ותחסר מלת חלי כאלו הוא חומר חלי רחוק מישועתי הם דברי שאנתי כמו שאנתי מנהמת לבי והוסף דברי בעבור היותו בן אדם: חלתי התימה כי חמה חלתי וחד לא תענה והטעם כי חן לי חלוה אחר מבלעדך ולא אקרא רגע אחד וחלוס רק ולא דומיה לי: ואתה תהלות ישראל הכי טעם הארץ כדרך בית קדסנו והפארתינו אשר הללך אבותינו וכל זה בעבור היות יושב דבק עם תהלות כי יש אומרים כי טעם יושב שאתה עומד ויושב קדם סלה כמו שוכן על כמו אתה יי לעולם תשב ואתה תהלות ישראל כדרך הוא תהלתך והוא חלתיך ויש אומרים כי אתה הנמצא בתוך תהלות ואתה הוא הקדוש המהולל כדרך בקרבך קדוש: כך בטח בך בהימנח בלא צרה היו לבטח ובעת צרתם שבטחו בך תפלטמו: חליך לכך זעקו ולא נשענו על אחרים על כן לא בושו:

נא

נב

נאכני רחוק הוא שיחמר חיש דעת על עכמו שאיכנו חיש רק ידבר כנגד החיובים שהם יבזוהו ואיכנו נחשב בעיניהם למחומה: כל גזרת לעב קסורה לעולם עם למד: יפטורו בספה יפתחו כמו פטר רחם והבית לך כחות כמו לחמו בלחמי ויתכן שתחסר מלה: גול תאר השם כדמות פועל על מסקל לחם חיש כי הגולל דבריו על השם כדרך גול עלי דרך: ופלטתו כי חפץ בו השם כי טעה האומר כי הגולל חפץ בשם והכתוב חמר חס חפץ בנו יי ורבים ככה: גומי פועל לחס התאר כמו גומי מגזרת נתנח בכהרותיך כמו מוזיאוי והזכיר זה כי הגולל על השם יכלהו כי הכה הוא גומי מבטן שאין דעת לנו ולא כת: עליך הטעם עליך הוסלכתי לח על סדי חמי כי חתה מחבילה ומחיל חתי וחמה

רשי

נאכני תולעת כל ישראל מככה כאיש אחד יפטורו יפתחו כמו פטר רחם ופטר חמור פטר מים: גול א"י כמו לגול ים לחס לגולל יהבו ומשאו יזכרו למען יפלטתו: גומי מוזיאוי ומוסכי כמו יגית ידן חל פיהו: מבטיח על סדי חמי זמנת לחס סדיס לישען עליהם למחיה: עליך השלכתי מרחם נשלכתי מרחם מאז הוצאתני מרחם כמה דלת חמר העמוסים מני בטן מאז נולדו ה הסבטוס נשחט ונהלס: פריס רבים מלכיס חוקי: חבירי בטן גס הוא לשון פריס בבטן שהם סמנים: כתרוני כבבוי ככתר המקפ חת הראש: חריה טורף כבוכד נכר: כדונג טעוה הכימוחה מתו האש: מלקוחי הס החככיים סקולין כחלייס בלעז כ כשחלס מזכר חן דוק מכוו בפע ומחם פתר מלקוחי חכמיילחם בלעז כמו במלקוחיס לקח והמלקוחי הן השייכים חסר דמו למלקוחי חרסים: ולעפר מות לדכחות מיתה: תשפתי חתה מוסבתי לשון שפיתת קדירה שפות הסר ומחם פתר כל לשון שפיתת לשון סימה: כארי ידי ורגלי כליו הס מדוכאים כפי חריוכן חמר חזקה כארי כן יסבר כל עצמותי: חספר כל עצמותי כאב עצמי: המיה יביאן שמחים לחידי: ועל לבוסי יפילו גורלי בנותי חת ככסינו: חילותי כחי כמו הייתי כבבר חן חיל וכמוים לחל ידי: הוסיעני מפי חריה כאשר מקרני ראמים עניתי זה האמורי חסר כבוכה חרזים גובהו ל וחדד מלכיס: חספרה שמך לחמי בהחסף כל ככסייתי וכן חומר להם ידחי יי הללוהו לו הנרים וכל זרעי עיקב: וגורני לשון יראה: ענות עני כעקת דל כל ענייה שבמקרה לשון כעקה ועוד יש לכתור ענות לשון הכנעה כמו לענות מכני שהוא כפע ומתחלל לפניך יחכלו

ואנכי ט' רפ בקריא וסימ' ואנכי עמדת בהר כימים הראשוני' ואנכי הסתר אסתיר פני' נאנכי לא חטאתי לך' ואנכי היום רך ומשוח מלך' רוע הים ויהמו גליו' ואנכי מעשיהם ומחשבותיהם באה לקבץ' ואנכי תולעת ולא איש' ואנכי נטעתך שורק' ואנכי אמרתי אך אשיחך בבגים' וכל רפ דתריסר דכוז: עור ה כל וסימן ואנכי תולעת ולא איש חרפת אדם וכוזי עם: כל ראוי לעיניו לי יפטורו בשפה יניעו ראש: גל אל יהוה יפלטתו יצילהו כי חפץ בו: כי אתה גתי מבטן מבטיחי על שרי אמי: עליה השלכתי מרחם מבטן חמי אלי אתה: אל תרחק ממני כי צרה קרובה כי אין עוזר: סבבוי פריס רבים אבירי בשן כהרוני: פצו עלי פיהם אריה טרף ושאנ: כמים נשפכתי והתפרדו כל עצמותי הרה לבי כדונג נמס בתוך מעי: יבש כחרש כחי ולשוני מרפק מלקוחי ולעפר מות תשפתיני: כי סבבוי כלבים ערת מרעים הקיפוני כארי ידי ורגלי: חספר כל עצמותי המה יביטו יראובי: יחלקו בגדי להם ועל לבושי יפילו גורל: ואתה יהוה אל תרחק אילוהי לעזרתני חושה: הצילה מחרב נפשי מיד כלב יחידתי: הושיעני מפי אריה ומקרני רמים עניתיני: חספרה שמך לאחי בתוך קהל אהלך: יראי יהוה הללוהו כל זרע יעקב כבדוהו וגורו ממנו כל זרע ישראל: כי לא בזה ולא שקץ ענות עני ולא דהסתיר פניו ממנו ובשועו אליו שמע: מאתה תהלתי בקהל רב נדרי אשלים נגד יראיו: ד ישראל מטול דלא בסר ולא שאט צלותהו דעני ולא סליק שכנתיה מביניהו ובצלאיהו קרמוהי מקבלו מנד תושבחתיה בכנישת סניעת עפא נדרי אשלים קביל דחלויו: ייכלון

ואנכי ט' רפ בקריא וסימ' ואנכי עמדת בהר כימים הראשוני' ואנכי הסתר אסתיר פני' נאנכי לא חטאתי לך' ואנכי היום רך ומשוח מלך' רוע הים ויהמו גליו' ואנכי מעשיהם ומחשבותיהם באה לקבץ' ואנכי תולעת ולא איש' ואנכי נטעתך שורק' ואנכי אמרתי אך אשיחך בבגים' וכל רפ דתריסר דכוז: עור ה כל וסימן ואנכי תולעת ולא איש חרפת אדם וכוזי עם: כל ראוי לעיניו לי יפטורו בשפה יניעו ראש: גל אל יהוה יפלטתו יצילהו כי חפץ בו: כי אתה גתי מבטן מבטיחי על שרי אמי: עליה השלכתי מרחם מבטן חמי אלי אתה: אל תרחק ממני כי צרה קרובה כי אין עוזר: סבבוי פריס רבים אבירי בשן כהרוני: פצו עלי פיהם אריה טרף ושאנ: כמים נשפכתי והתפרדו כל עצמותי הרה לבי כדונג נמס בתוך מעי: יבש כחרש כחי ולשוני מרפק מלקוחי ולעפר מות תשפתיני: כי סבבוי כלבים ערת מרעים הקיפוני כארי ידי ורגלי: חספר כל עצמותי המה יביטו יראובי: יחלקו בגדי להם ועל לבושי יפילו גורל: ואתה יהוה אל תרחק אילוהי לעזרתני חושה: הצילה מחרב נפשי מיד כלב יחידתי: הושיעני מפי אריה ומקרני רמים עניתיני: חספרה שמך לאחי בתוך קהל אהלך: יראי יהוה הללוהו כל זרע יעקב כבדוהו וגורו ממנו כל זרע ישראל: כי לא בזה ולא שקץ ענות עני ולא דהסתיר פניו ממנו ובשועו אליו שמע: מאתה תהלתי בקהל רב נדרי אשלים נגד יראיו: ד ישראל מטול דלא בסר ולא שאט צלותהו דעני ולא סליק שכנתיה מביניהו ובצלאיהו קרמוהי מקבלו מנד תושבחתיה בכנישת סניעת עפא נדרי אשלים קביל דחלויו: ייכלון

גמסר ביטעיה סימן לא: ולשוני ג בקריאה וסימן ולשוני מרבן סלקוחי' ולשוני תהנה צדק' לשוני אם יהנה רמיה: הצילה כל ליטא מל במו חסר וסימן ושמע ראובן ויצלהו' ויצלני מחרב פרעה' אשר מצאתם בדרך וצלים' אשר הצלני מיד הארי' ויצלני מכל צרה' כי אתך אני להצילך דירמיה' משויב ומציל: שמע ד בקרי וסימן זה עני קרא ויי שמע' צדקווי שמע ומכל' כי לא בזה ולא שקץ ענות עני' ויד להם מיכזהו וסימ' בלשון ארסי מכיהו צוח מסכינא ואתבו:

עצמותי ודבריהם בעבור היותם בגדי מלוכה ולולא היותו מלך לא היה טעם בדבריו זה רמזי וחמה חילותי ואל עלה על לבך חך יקרא דוד כי השם הוא חילותי ואורו ויסעו ועזרתו וכל חלה מקרים כי חפצו להגיד כח עליון סקבלו: הצילה מחרב' כנגד ענת מרעים: מיד כלב' כנגד כי סבבוי: הושיעני' כנגד חריה טורף ושונב וטעם יחידתי בעבור היות כל נשמת חרס יחידה מתבודדת עם גופה מנשמת הכל ובהפרדה מגוייתה חן תחסף חל הכל וטעם ומקרני ראמים שהם חזקים מכל הקרנות ושמעתי בני חיש חומרים כי הראש יפיל עצמו מהר גבוה על קרני ולא תשכרנה ורמיה חסר חלף כמו ברחוק הליכי בחמה וטעם עניתיני כי כבר עשית לי חסד מצרה כזאת וטעם ומקרני כאלו הייתי על קרני ויש חומרים כי קרניו גבוהים מכל הקרנות והעד ומרס כראש קרני וטעם עניתיני כנגד חקרא יומם ולא תענה: חספרה' כנגד חספר הל עצמותי וטעם לחמי לחנסי סודי: ובתוך קהל אהלך' וזאת היא התהלה שאומר להם: ידחי' ויי הללוהו שב אל שמך הנזכר למעלה וחלה ידחי יי מהנוים על כן חן סם מלת כל כמו כל זרע יעקב וחמר לישראל גורו שיהו כולם ידחיס ויש על חיביהם יתנו העז לסם: כי' ולא שקץ' הרחיק ושחט ענות' מגזרת עני ויש חומרים כמו מענה לשון על מסקל ענות: מאתך' חמה הוא הסבה והיסוד לתהלתו כנגד ואלהלך: יחכלו

תהלים נב נד אבן עזרא

יאכלנו הטעם שהענין יאכלנו וישפיעו מרוב השמחה בראותם כי השם הושיע העני אשר חן עוזרו לו וטעם יחי לבבכם זה יאמר חיש לרעהו כדרך ותחי רוח יעקב חזיהם כי לבנו היה כמת: זכרו טעם אפסי חרץ כי השומעים אף על פי שהם בקצה החרץ זכרו זה הפלא שעשה השם וישבו לעבדו ואלה חיים עניים על כן אמר כל משפחת נוי: כי אז יודו כי לשם לבדו המלוכה וגם הכתוב הוא כמו והכבדוה עוד הכביח שהטעם והטובות כבונות עודד ורבים כמוהו כאלו אמר כי ליי המלוכה ויי מופל בגוים: חכלו זה הפסוק כנגד יאכלנו עניים וישפיעו כי דמיו חרץ הס המתענים בעולם הזה לאכול כל דמיו ודמיו חרץ הפך עניים והטעם חס יתעדנו בעולם הזה

רשי

יאכלנו עניים לעת הנחלה לימות המשיח: יחי לבבכם לעד כל זה חומר לפניהם: זכרו וישבו אלי חכרו האומות הרעה שמזאתנו כסירחו את הטובה וישבו אלי: כי ליי המלוכה כי יראו שחזרת לך המלוכה והממשלה: חכלו וישתחוו כל דמיו חרץ הרי זה מקר מסורס חכלו עניים כל ד דמיו חרץ וישתחוו ליי בהלל נ והודאה על הטובה דמיו חרץ טוב חלב החרץ כל זה יראו אפסי ה החרץ וישבו אלי: לפני יכרעו אז כל מתי האומות מתוך ניהס ולא ירחם עליהם לחיות את נפשם מניהס וכפסו של כל אחד ואחד לא חיה לא יחיה ורבותינו דרשו מן המקרא הזה שהמתיס לפני מיתתם בשע כטילת כסמה רוחץ בני סכינה: זרע יעבדנו וגו' זרע ישראל אשר תמיד עובדים אותו: יסופר ליי לדור סרם המקרא ודרשנו יסופר לדור אחרון לס' ו' ולשבו את אשר עשה לחיותו זרע: יבאו הרשעים ויגדו דקתנו לעם הכולל כי עשה להם דקה: מונוה לדור אמרו רבותינו כל מקום שחומר מומור לדור מנגן ואחר כך סירה עליו סכינה מומור להביא רוח הקדש לדור וכל שחמ' בולדוד מומור סרתה עליו סכינה ואחר כך חמר סירה: יי רועי במדבר הזה שאני הולך בו בטוח אני שלא חסר כלום: בכחות דשא' בנה דשא' לפי שהתחיל לדמות מונוותיו למרעה בהמה שאמר יי רועי כולל על הלשון של יי רועי כאות לשא ומונו זה חמר דוד ביער חרת למה נקרא שמו יער חרת שהיה מנוגב חרת נ והרטיבו הקדוש ברוך הוא מטוב של העולם הבא מדרש ת תלים: נפשי ישיב רחי שהובב בצרת ובמוסה ישוב לקדמותו: במעגלי דקד' בדרכי מישור שלא חסול ביד חובי: בניא צלמות בחרץ חסך ועל מדבר זף חמר כל צלמות לסון חסך פירשו דונס בן לברט: שבטך ומשענתך יסורין שבו עלי ומשען שאני בטוח על חסך סכינה יחמוני סיהו לי לסלוח עון ובטוח אני שתערוך לפני שלחן היא המלוכה: דשנת בשמן ראשי כבר נמשחתי על פיך למלך: כוסי רויח' לשון טובע: ליי החרץ חרץ ישראל ותבל שאר חרבות: על ימים יסדה' שבעת ימים מקיפין חרץ ישראל וחרכע נהרות ירדן וירמך קדמיון ופוגה: מי יעלה בהר יי אף על פי שכל יושבי תבל שלו חן הכל כדי לקרב אליו חלה חקי כפיים וגו' לא

ב מומור לדוד ח' רף וסימן נסמר לעיל ברש ספרא סימן נ': יחזני ב' וסימן מן ארם יחזני בלק' נפשי ישוב יחזני במעגלי צדק' וחסד ה' קמצן וסימן טבא דרף חייא ונטר אסתר' ופי' אך טוב וחסד ירדפוני' ררף צדקה וחסד' חיים וחסד עשית עמדי' שומר הכרית וחסד דעורא' ותשא חן וחסד לפניו: כד כל

יאכלנו עניים וישפיעו יהללו יהודה דרשו יחי לבבכם לעד: זכרו וישבו אל יהודה כל אפסי חרץ וישתחוו לפניך כל משפחת נוי: כי יהיה המלוכה ומושל בגוים: אכלו וישתחוו כל דמיו חרץ לפני יכרעו כל יורדי עפר ונפשו לא חיה על דרך בנות צדעה עלי שור כי אחד יהס לא יוכל לחיות נפשו וזה רמז כי תחבד נפשם בעולם הזה הפך ה העניים שכתוב בהם יחי לבבכם לעד: זרע' ויו לככני וגו' יעבדנו שב חל כי ליי המלוכה והטעם כמו וחסד יי מעולם ועד עולם עלי ריחו וככה בני עבדי יסכנו ותחם מלת אשר כמו עם ל לבבכם שלם כאלו הח זרע אשר ועבדנו והם בני העניים הזכרים למעלה וטעם לדור לדור הבא על כן חרתי יבואו על דרך דור הולך ודור בא! לעם כולל' הוא דור שלישי וטעם דקתו על דרך דקתו עומדת לעד גם בעילס הזה: מונוה לדור יי רועי לא חסר' זה המונו נכבד ודעה עצמו כשה שמשענתו על הדועה והנה השם הוא הדועה חיות על כן לא חסר כל והטעם לא יחסר לי מה שאני כרף כדרך מלח: בנאות הטעם סימכא הדשא ויהיה שם נה קרוב שלא ייגע בכהדים בעת ס פתרין הפה ועל מי הזכיר המים וטעם מנחות הפך נחל סוטר: נפשי יסוכר כי הדועה לא ידפקנו ל להליכו ממרעה חל מרעה בנימוך רק נפשי ישוב בצובה ונחת וטעם במעגלי דקד' שלא יוליכו על נבעות ועל עמקיס וכל זה לא למעני הוא עושה רק למען שמו למען שפר שמו בכל החרץ כי הוא רועה טוב ורחמן ואין כמוהו: גם הטעם חס תקראנה נזירות השמים שהשם גור מימי קדם לבוא רעה בעולם ודמה הרעה לבוא כללנו לא חירא רע לא חירא שרע יהיה לי כי שבטך יראה לי הדרך עד שחזא וזה השבט והמשענת בה יתחם לבו והטעם כאשר תבונתה שנת רעה לעולם השם יסבב סבות לחוס' בו לחיותם ברעב ולהכיל ממות נפשם והטעם מות שאיכנו כדרך התולדת כמו יומי מלחמה ומגפה: תערוך' נגד ברתי' כנגד בניא צלמות על דרך מעוק צדקה והנה השלחן כנגד הדשא וכוכי רויח כנגד על מי מנוחו ורויח תחר השם כמו חסה ויחטבו כי לחס ומים כנגד כל תענוג המטעמים כי מחסבתם ולבם על תענוגי העולם הבא על כן יחיו תענוגי רעב בעבור תענוג עולם על כן חמר חך זאת כל מחשבתי וטעם ירדפוני וטעם ושבתי פעם אחר פעם כדרך כלה שב במרוצתם ויס חומרים כמו וסקתתי מנורת בצובה ונחת תושען והנה הטעם כי לעולם חסע טוב וחסד כל ימי חשב בבית השם להכיר עושי וזאת היא התפלה בחמת כי אז יתבולד מבני חרם: לדוד ליי החרץ ומלוכה' כי הוא על ימים' בעבור שיש מקומות בחרץ יקבלו כח עליון כדרך וזה שער השמי' על כן החל לממר ליי החרץ בעבור בהר יי וטעם ליי החרץ כי בדרך התולדת נכרחה להיותה תחת המים ובחפץ השם יבם קצתה והיא המחצה אשר היא מגילה על כן כי הוא עלי' ויאמר ר' משה כי פי' על כמו עם כמו ויבואו האנשים על הנשים והטעם שלא היה על מתכונת ישרה שיחיו בני חרם עליה כי חס סיהו סביבה ימים ונהרות וכן בלעם חמר כי הפעם שאינה רחוקה מנהר חוים: מי' הר יי זה הר המוריה וזה המומור חברו דוד חמר דבר גורן חרונה היבופי: ומי יקום' הטעם לדור בו:

יחי וכל יחי ויכל דכו' ויכל דכו'

כג

כד

נקי

אבן עזרא תהלים כה רשי תשיח

נקי בעבור היות כל המעשים בידים הזכיר נקי כפי שאל עשה רע והוא בר לבב שהיה העיקר וכפשו עמו כבוד השם כמו נשבע יי כפשו וכתוב כפשי דרך כינוי בעבור כבוד השם על דרך והייתי חני ובכי שלמה חטאים כאשר פירשתי והנה הזכיר המעשה והלב והלשון: ישא' אמר ישא ברכה כבוד לא נשא לשון כפשי:

זה רמז לדור שככה הכית בימייהם בנות דוד ואחר כך שב לכח השם כי זה הדור הם מבקשי פניך: סלה' בחמת יעקב סלה פיר' הם זרע יעקב ואח' כורך לפי אחר שאמר תחסר מלת אהי יעקב שאלו אמרו קדמוניו כי זה רמז להכנס ארץ אל בית קדשי ה' הקדשים על כן כתוב למעלה במקום קדשו וזה שאומר לשערים דרך משל והטעם היות המקום שם הארון ככן מכל הדגו ונשא בעבור הכבוד שסוף שם טעם שערי ופתחי עולם שהם רבים ופתחי עולם שהם עומדים לכח בעבור כבוד הכבוד וטעם מלך הכבוד שבעבורו היה כבוד הבית הגדול:

נפשו יתמה ללא פתח כמסורת גדולה מאלו דכתיבין וכו' בסוף תיבותא וכו' וקריין וכו'

כה

מיו' חס ישאל השואל מיו' זה מלך הכבוד ה' התשובה יי עמו ונבחר שירא' נבחרתו במעשיו וילחם בעבור קדושתו והנה הטעם כי בסוף הכבוד בין ישראל ישבו לבטח כי לא יפחד מן האויב: שאלו פתח ענית רמז לשון הכבוד בבוא הגואל כי לא היה הכבוד בבית שני וראשיכם הראשון בעבור אחר כאלו ח' אמר ושאלו פתחי עולם ראשיכם: מיו' מוספת והוא בעבור שיעמוד בית שלישי ולא הזכיר גבור מלחמה בעבור וכתתו הכבודם לחייתם והארץ תשקט מכל מלחמה וטעם יי כבאות שהיו חכמי הדור כמו מלאכי ה' השם וטעם יי כבאו כי כקרא השם ככה בעבור כבא השמים כאשר פירשתי לא כעבו כבא ישראל כאשר אמר ה' הגאון: לדוד אליך יי

ראשיכם ו בקריאה וסימן ראשיכם אל תפרעו ובגדיכם אתם נצבים היום את הנביא ואת ראשיכם החיים ופאריכם על ראשיכם שאו שערים וחברו: מיהוזה ד' דסמיכוס' מיהו זה ערב את לבו מיהו זה מלך הכבוד תנינא' מיהו זה ואיזה זה הוא אשר מלאו: כה לדוד ב בטעם פור בספרא וסימן לדוד איד' יי

נקי כפיים ובר לבב אשר לא נשאו לשוא נפשו ולא נשבע למרמה: ישא ברכה מאת יהוה וצדקה מאלהי ישעו: זה דוד דרשו מבקשי פניך יעקב סלה: שאו שערים ראשיכם והנשאו פתחי עולם ויבוא מלך הכבוד: מיהו זה מלך הכבוד יהוה עזו ונבור יהוה גבור מלחמה: שאו שערים ראשיכם ושאו פתחי עולם ויבא מלך הכבוד: מיהו זה מלך הכבוד יהוה צבאות הוא מלך הכבוד סלה: לדוד אליה יהוה נפשי אשא: אלהי בך בטחתי אל אבושרה אל יעלצו אויבי לי: גם כל קויה לא יבשו יבשו הבוגדים ריקם: דרכיה יהוה הודיעני ארחותיה למרגי: הדריכני באמתך ולמדני בי אמתה אלהי ישעני אותך קויתי כל היום: זכר רחמי יהוה וחסדך כי מעולם המה: חטאות נעוריי ופשעי אל תזכר כחסדך זכר לי אמתה למען טובך יהוה: טוב וישר יהוה על כן יורה חטאים בדרך: ירד עננים במשפט וילמד עננים דרכו: כל ארחות יהוה חסד ואמת לנצח בריתו ועדתו: למען שמך יהוה וסלחת לעוני כי רב הוא: מיהו האיש ירא יהוה יורנו בדרך יבחר: נפשו בטוב תלין זרעו יירש ארץ: סוד יהוה ליראיו ובריתו להודיעם:

דכי איריא ובריר רעיונא דלא אומי על שקרא לחיבא נפשיה ולא קאם לנכלא: יקבל ברכתא מן קדם יי וצדקתא מאלהא דפורקניו: דגן דראדתכעין ליה דבעין סברא פו יעקב לעלמין: זקפו תרעי בית פקדשא רישיכון ואודקפו מעלני עלמא ועול מלך יקראו: מן הוא דכי מלך יקרא יי עשין ונבר יי מרי נבורתא ועבד קרבא: זקופו תרעי גנתא דערן רישיכון ואודקפו מעלני עלמא ועול מלכא יקראו: מן הוא דכי מלכא יקרא יי צבאות הוא מלך יקרא לעלמין:

כה לדוד קדמך יי נפשי אשול בצלו: אלהיך אתרחצית לא אבהת לא יחרון בעלי דבבי עליו ברם כל דסבריך לך לא יבהתן יבהתון בזוין וסריקיא: אורחתך יי אודעתי הלכתך אליה יתיו דברני בזכותך ואלפנני ארום ארת הוא אלהא דפורקני יתך סברית כל יומא: אדכר רחמך יי ושבנתך ארום מן עלמא הנון: חובי שליחתי ומרדי לא תדכר כטובך אדכר לי אנת מטול טיבותך יי טוב ותרין יי בגין כן מליף חיבא באורחא: מרדך ענותני בדינא ומליף ענותני אורחיה: פל הלכתיה דיי טיבו וקשזט לנטרי קימיה וסדרותיה: מן בגלל שמך יי ותשבוק לחובי ארום סני הוא: מן הוא דין נברא דדחיל מן קדם יי ולפניה באורחא דאתרעי נפשיה בטיבותא תבירת ובגוי יחסנון ארעא: דא דיי נליא לדחלו וקימיה לאודעותהון: עיני

לא נשא לשוא נפשו לא נשבע בשמי וכפשי לשוא מצינו לשון שבועה כופל על כפשו שנאמר נשבע יי כבאות כפשו: זה' שכך מעשיו הוא דוד דרשיו: שאלו שערים ראשיכם' בימי שלמה בנו כפי צרכי להכניס לרון לבית קדשי הקדשים ודבקו שערים זו בזו אמר שערים וארבע רכנות: ולא נענה עד שאמר אל תשב פני מסיחך זכרה לחסדי דוד עבדך: פתחי עולם פתחים סקדושתן עולמית: כפשי אשא' ארון לבי: הבגדים ריקם' הגזענים והחמפנים המוסבים את העניים ריקם מ' מנכסיה כמו וחלצה כדלרי ריקם: הדריכני' אדרומוי בלעז': איתך קויתי כל היום' הוא העולם הזה שהוא יום לחינוך ולילה לישראל: כי מעולם המה' מיומת חלם הראשון שאמרת לו ביום חלכך מ' ממנו מות תמו ונתת לו יום מסלך שהוא חלף שנים: כחסדך זכור לי חלפה' הראוי לחסדך זכור לי חלף מעשים טובי שבדי: טוב וישר יי' וחפץ להצדי בריותיו: על כן יורה חטאים בדרך' תשובה' לא יורה חטאים לרובמים שנאמר תכין לך הדרך ונו מקלט מקלט היה כתוב פרשת דרכים כו' כדלית במכות: למען שמך' הדב סלה לעוני: כי רב הוא' כי גאה לרב לסלוח עון רב: מיהו האיש ירא יי' הקבש יורנו בדרך שהוא יבחר הוא דרך הטוב: כפשו בטוב תלין' כשלין בקבר תלין בטובה כפשו: כי

נפשי אשא' לדוד אליך יי אקרא: הבוגדים ה' מל בלישנא בקריא וסי' ובגד בוגדים בנוד' למה תביש בוגדים יבושו הבוגדים ריקם' ורשעים סארץ יכרתו' אף היא כחתף תארב' אתה מב פתוח באתנחתא בספרא וסי' נססר במסרה רבתא בערך פתח: ועדותה' בלישנא וסימן נססר בחדר ואתחנן: יבחר ה' קמצין וסימן נססר ביהושע סוף סימן ט': בטוב ד' חטפין בקריאה וסימן לא יחליפנו ולא ימיר אתו טוב' ביום טובה היה בטוב' לכה נא אנסכה בשמחה' נפשו בטוב תלין זרעו יירש ארץ:

כפשי אשא' אמר ר' משה טעם כפשי אשא כדרך מנחה כמו וישא משאות והכחן בעיני שהוא כמו וחליו הוא נשאל את נפשו לא לחמר: אלהי יתכן להיות בית כך בטחתי תחת הבית כמו וי' ולמדתי תחת הגוף חו ככה כמבא והנה בטחתי כך חני ראי שאבוס: גם' האמת והראוי שיבשו הבגדים' ריקם כמו חכם והיטם נוסף: דרכך' הם דרכי השם והתולדת שברא בדרך חכמה: ואורחותיך' על יד הנבי' והם הארחות שניות: הדריכני' זה הפסוק נכבד והטעם שיבשם שיעזרהו השם בדרך האמת עד היותו רגיל וזה טעם נלמדני כמו למוד מדבר כעגל לא לומד וטעם אלהי ישעי' שיוסעוהו מכל דבר שימנעוהו ללכת בדרך האמת כי אין לי מיהו חקיה וזאתך: זכור' מבקש רחמי וחמדיו שלא ימלנו על מעשיו הקדמונים שמנעוהו עד עתה להבין דרכי השם בחמת על כן אחריו חטאות ופשעי הפשע שיבא הפושע מתחת הרשות והעל על כל דבר פשע ומטעם כחסדך בעבור כי אתה מקור החסד ומנוע הטוב על כן אחריו טוב ופתחות הבית בדרך שהוא לך השם כאשר החל לדכך יי' הודיעני' והנה יורה החטאים ח' זה הדרך הישר והענוים ידריכם בדרךנו וירגילם עד שהיה להם חוק ומטעם: כל ארחות יי' בתחלה חסד ואחר כך חמת: לנצח בריותיו' עד נוצר חסד לאפים: למען' כי רב הוא' חלפי שהוא רב כדרך כי עם קשה עורף כי חטאתי לך' ויש אומרים למען חלפי עמך והלכתי עיניך עמך סלה: מיהו האיש' הוא הכבוד כמו וחזקת והיית לחים והטעם כי יראת השם תביאנו אל הדרך שיבחר בה: כפשו' טעם כפשו כדרך כי כפשו כל בשר דמו כפשו הוא והיא המטה בהפסד הנשמה וטעם תלין כמו תשכב והטעם עד יום מותו יהיה בעולם הזה בטוב ויש אומרים כי זה רמז לחיי נשמתו ותהיה בטוב: סוד' סודות האלהים לא יגלו כי חס ליריאתו ואף כי אחריתו כפשו ואמר ליראיו כאשר החל ירא יי: עיני

תהלים נו נו אבן עזרא

ענין הכוכב בעיני כי טעם מרשת לגלי תאות היצר הרע והנשמה נתפשת ברשת התאוה וזה דרך מסל נחש הטעם לא יעזרהו חין לחל יליו לזאת מהרשת על כן הוא יוציא: פניה כי הנשמה יחידה וככה הלב וטעם עני בעבור חסרון כמו לעמוד כנגד התאוה: צרות לבבי הוא הסכל הטועה בלב על כן נקרא בשמו והרחיבו פועל עומד והטעם שהם רבות וים אומרים כי לבבי פועל והוא רחוק כי אחריו ממצוקותי: ראה עניי מן עניי ורע עמלי למנוע עצמי מן התאוה: ושא לכל חטאתי שעברו: ראה נעוד שאפחד מאויבי חנם שימנעוני ויהיו סבה שלא אלמד דרכיך: שמרה אל חבוש מאשר חקיה להיות עבד הטעם: תם תוס לבבו ויוסר מעשיו יצרהו

רשי

כי יחיד ועני חני ועין רבים תלויה צי ולנגד חני יחיד לפיכך פנה אי וחנני כי תפילתי צריכה לתפועת כל ישראל: ראה עניי ועמלי ועל ידוהם שא לכל חטאתי: ושכחת חמם שלא כדק: יכרתי ישמרוני: ספטני יי' ובמקום אחר הוא אומר אל תבא במספטוני אחר דוד כשחתה דן את הרשעים ש ספטני כי לפי הרשעים חני צדיק וכשחתה דן את הצדיק לתביאני במשפט: ועם נעלמים הכנסתם בסתר לעשות במחשך מעשיהם: לא חבא חייני רגלי לבא וליכנס במהקלם: בנקיון שאין גול במזות שאני מקיים לולב הגזול פסול: לשמיעי כמו להשמיעי: זמה כל זמה שבמקרא לטון מחשבה יש לטובה ויש לרעה: כל כפלאותיך זה הלל שיש בו לשעבר ויש בו לטוב ויש בו לימות המשיח ויש בו לעתיד לבא: רגלי עמדה במישור בדרכי יסר: בזה

ושא בקריאה וסימן עלה ראש הפסגה ושא ענין ימה' ושא את מספר שמותם דפקוד כל זכור' ושא לכל חטאתי: לו לרוד' בטעם כספרא וסימן לרוד שפטיני' יי' אורי ושעי' ריבה יי' את ירובי לחם' אל תתחר בפרעים' לרוד ברכי נפשי' לרוד אודך בכל לבי' לרוד ברוך יי' צורי' ומקום ג' וסימן ומקום רגלי

עני תמיד אל יהיה בי הוי' יוציא מרשת רגלי: פנה אלי וחנני כי יחיד ועני אני: צרות לבבי הרחיבו ממצוקותי הוציאני: ראה עניי ועמלי ושא לכל חטאתי: ראה איבי כירבו ושנאת חמם שנאוני: שמרה נפשי והצילני אל חבוש כי חסיתי בך: תם וישר יצרוני כי קויתך: פדה אלהים את ישראל מכל צרותיו:

עני מסתכלין תדירא קדם יי' ארום הוא יפיק ממצודתא רגלי' אסרתני לורתי וחוס עלי מטול דיחדי ועניא אנא: עקתיו דלכבי פתן משנוקי אפיק ירתי: חמי סנופי וטרחי ושבוז לכולהון חובי: חמי בעלי דכבי ארום סניעו וסנאתא דחטופין סנו יתי: טור נפשי ושוב יתי לא אבהת מטול דסברית לךו שלימותא ותריצותא וטרונני ארום סברית במימדך: פרוק יי' ישראל מכל עקרותיו:

לרוד שפטיני יהוה בי אני ברתי הלכתי ובי יהוה בטחתי לא אמער: בחנני יהוה ונסני צרופה כליותי ולבי: כי חסדה לנגד עיני והתהלכתי באמתך: לא ישבתי עם מתי שוא ועם נעלמים לא אבוא: שנאתי קהל מרעים ועם רשעים לא אשב: ארתן בנקיון כפי ואסכבה את מזבחך יהוה: לשמע בקול תודה ולספר כל נפל אותיך: יהוה אהבתי מעון ביתך ומקום משכן כבודך: אל תאסף עם חטאים נפשי ועם אנשי דמים חיי: אשר בידיהם זמה וימינם מלאה שחר: ואני ברתי ארך פרני וחנני: רגלי עמדה במישור במקהלים אבך יהוה:

כו לרוד דון יתי יי' ארום בשלמותי אנא הלכית ובי סברית לא אודעו: בחון ירתי ונסי ירתי סנין כליתי ורעיוני: מטול דטובך קביל עיני והלכת בקושטך: לא אסתחרית עם נברי שקרא ועם מטפרין לאבאשאלא אעול: סניתי בנישת מבאשין ועם רשעיא לא אסתחר: אקדיש בזכותא אידי ואחרית ית מדבחד יי': לאשמעא בקל שבחא ולאשתעא כל פרישותך: יי' רחמימית כדור בית מקדשך ואתר משכן יקרך: לא תכנוש עם חביאי נפשי ועם אנשי שדון דמא חיי: די בדיהון עצת חטאין וימינהון מלן שוחדא: ואנא בשלמותי אגיל פרוק ירתי וחוס עלי: רגלי קם בתריצא בכנישת צדיקין אבך יי':

לרוד יהוה אורי ושעי ממי אירא יהוה מעוד חיי ממי אפחד: בקרב עלי מרעים לא אכל את בשרי צרי ואיבי לי המה כשלו ונפלו:

כו לרוד יי' נהורי ופורקני מן אדחל יי' עושנא רחי מן אדלח: כד יתקרבון עלי מבאשין לגרמא ית בסרי מעיקי ובעלי דכביהון אתקלו ונפלו:

אבך ומקום משכן כבודך ומקום הצדק שמרה הרשע: רגלי וסימן כי אסרתני מן ישמחו לי אב אסרתני פטה רגלי רגלי עמדה במישור כי חלצת נפשי ממות באשורי אחזה רגלי עם הלכתי עם שוא וכל רגלי וסימן ויברך יי' אותך לרגלי נר לרגלי דברך:

תמיד יסבים אחר רבי משה כי טעם אל תחוסף סתפלל שלא יהיה אחריתו כאחריתם והכוכב בעיני שלא יתכנו עלילות סתמכר עם החטאים כל ימיו ואף כי עם חבטי דמים שהם מהחטאים: אסר' שיש להם כח לחסוב מחשבות ולסבב סבות לקחת פוחד וממון ויש אומרים כל מומתם לקחת בידם וככה וימינם והטעם כפול: ואני בתמי' בלא זמה והטעם שחכר בתחלה בתמי הלכתי עד עתה וככה חלך וחתה תפלני מומומם: רגלי טעם בתומי תוס לבבי וטעם רגלי ללכת בדרכי יסרה והכוכב בעיני כי אתה תפדני ואני אחך במקהלים ורגלי תעמוד לפניך: לרוד יי' אורי ושעי ממי אירא יס אומרים אורי בלילה שאין עם אור כי הכפס תפחד וישעי ביוסדים אומרים אורי תלוי בדברי הנשמה וישעי בדברי הגוף ומעני חיי קפוד הנשמה בנף על כן לא יפחד מאלים שיפרידם: בקרוב יס אומרים בקרוב מגזרת המלמד יי' לקרב ואחרים אמרו באשר יקרבו אלי' אחר רבי משה כי טעם צרי ואויבי חננים ידועים שהיו סוכאים:

שלא ילך בדרכי עקש גם כוכן הוא סיצנהו מן החובים על כן ח אחריו פדה וכמו ט שהתפלל מהטעם י יצרהו ואל ימטלו בו שוכחו כן פדה כל י ישראל: לרוד שפטיני חמ רבי משה כי טעם שפטיני קח משפטי ועסה לי דין מאויבי הכוכב בעיני טעמו קח הדין ממני חס כ כטה לבי מאחרך על כן כי חני בתומי כמו תמים תהיה: וכי בטחתי שיעזרני להיות לבי שלם על כן לא מעדתני: בחנני ידוע כי הטעם ידוע

הכסדרות והנה הטעם כי חתה תדע לבבי כ כבוח הכסף: כי כא חני הוא חסיד לעולם לנגד עיני: והתהלכתי להרגיל בדרכי ויתהלך חפז: בחמתך מדרך האמת: לא מתי שוא כעלמי מגזרת ונעלם דבר שיעשו דברים לא כן בסתר ויש אומרים מגזרת עלם שהנח חוהב השחוק והלעג: שכתתי הזכיר הליכה ונתהלכתי ואחר כן שבת לא יסבתי ואחר כן הביאה לא חבוש ו והכוכב בעיני כי הטעם לא חבוש כבודם והזכיר כעם אחרת ועם רשעי לא חסב כי מתי שם הם בדבור והרשעים במעשה: ארתן טעם בכקין שלא עשה חת מומות לא תעשה ואלו חסוכב מוכחך בעולו: לשמיעי כמו להשמיעי וכמוהו לשמיד מעחניה וכלאחותך פעול למלת לשמיעי ולספר: יי' אהבתי מעון ביתך כנל לא יסבתי עם מתי שוא וטעם ביתך שם הצדיק העובד שמך בחמת כי שמה

הכוכב בעיני כי טעם אל תחוסף סתפלל שלא יהיה אחריתו כאחריתם והכוכב בעיני שלא יתכנו עלילות סתמכר עם החטאים כל ימיו ואף כי עם חבטי דמים שהם מהחטאים: אסר' שיש להם כח לחסוב מחשבות ולסבב סבות לקחת פוחד וממון ויש אומרים כל מומתם לקחת בידם וככה וימינם והטעם כפול: ואני בתמי' בלא זמה והטעם שחכר בתחלה בתמי הלכתי עד עתה וככה חלך וחתה תפלני מומומם: רגלי טעם בתומי תוס לבבי וטעם רגלי ללכת בדרכי יסרה והכוכב בעיני כי אתה תפדני ואני אחך במקהלים ורגלי תעמוד לפניך: לרוד יי' אורי ושעי ממי אירא יס אומרים אורי בלילה שאין עם אור כי הכפס תפחד וישעי ביוסדים אומרים אורי תלוי בדברי הנשמה וישעי בדברי הגוף ומעני חיי קפוד הנשמה בנף על כן לא יפחד מאלים שיפרידם: בקרוב יס אומרים בקרוב מגזרת המלמד יי' לקרב ואחרים אמרו באשר יקרבו אלי' אחר רבי משה כי טעם צרי ואויבי חננים ידועים שהיו סוכאים:

כו

כו

אבן עזרא

תהלים נח

תשיט

לאס' גם חס תחנה עלי מחנה מהגונים נחם הם רבים נחם הכרתי לכה למלחמה עמהם בוחת והטעם שהטעם חורו וישע' ויש חומרים כי בוחת היא השאלה הנכרת
 אחר כן: אחת' כדאס' לי כי זה המזמור תברו דוד באחרית ימיו כאשר נסבעו אכסו לא תבא עמו למלחמה כאשר המזמור נאס' לאדוני: לחנות בנעם י'
 שיתגלו לו סודות מועצת הבורא שלא ידעם עד כאן: ולבקר בהיכלו' כמו לא יבקר בין טוב לרע והטעם שהכניס היושבים תמיד בבית ילמדוהו ויורוהו ויש חומרים
 לבקר ללכת בכל בקר ובקר בהיכל הטעם כמו הטעם והערב: כי הוא יצפני ולא יוכל לנעת חלי כל חוב: בסכה' הוא ירושלים כמו ויהי בשלם סכה: ביום רעה'
 מערכת רעה מוכבים
 כנגד מזלו וטעם בצור
 כי איהיה בסתר חלה
 כאו חני בצור מרומם:
 ועתה' אף על כי שלא
 יעשה מהיום מלחמה
 יחסי ירום כי הוא ב'
 בסתר עליון: זכתי
 תרועה' פדרך וביים
 שמתכנס כיומי שמת
 חזקיהו' שמעי
 תחסר מלת אשר או
 טעמו זה הטעם הנכבד
 שאני קורא ומחזיר:
 וזכתי ועכתי' זה הלחנה
 כי יתפלל בעד ישראל
 הנלחמים עם הזרים
 כי הם אכסו: לך'
 חמר רבי משה כי לך
 בעבודך כמו אמרי לי
 אחי הוא והטעם אני
 חומימה שזוית לנו ביד
 שלוחך וחמרת לנו
 בקשו פני על כן את
 פניך י' אבקש: אל
 תט' פועל יוצא
 והפעול עבדך כמו קור
 טעו על כן אחרי ע'
 עמתי והטעם עזרתי
 עתה כאשר עזרתני
 מעורר ועל עתה:
 כי אחי וחמי' שהיו
 סבות בואי העולם הזה
 עזובי במוותם וחתה
 חספתני תמיד נחם
 הוא לסוף עתיד כדרך
 פתתי כסף הסדה קה
 מומי יעשו ענל בחרט:
 אחרתי חמר אחד
 מחמתי לב הרובה ל'
 להתנבר על סנאיו
 יוסף בעבודת הטעם:
 אל' בנפס' בתחומם
 בשאלו בנפס: ויפח'
 מדבר חמס פמו ויפח:
 לולא' זה הקסוד כאשר
 לפני כמעט וימסלו כי
 סנאי לולי האמנתי
 בטס וחמרתני לנפסי
 קה אל י' אז יתברר
 יוסר דברי שהייתי
 מוכיח וחמרתני קה אל
 י': חק ויאמן לך'
 פועל יוצא והטעם כי
 הטעם יאמן לך וטעם
 נקיה אל י' תמיד ב'
 ברחסנה ובחחרונה:
 לדוד חליך י' אקרא'
 זה המזמור חברו דוד
 אז אחד מהמסודרים
 עליו' חמר צורי לנבד
 יורדי בור ומלת תחרט
 מבורת דומיה וחמרו
 אל תחרט על רעך
 רעה להפריס בינות הטעמים כי הסרם הוא אחד: שמע' בנפסי' אל מקום הארץ יקראו דברי: ל' מסבב סבות סחתערב עם רשעי' וחמשך עמהם: תן' כפעלים' כנגד
 פועלי חון: כי פעולות הטעם כנגד פעלים: ואל מעשה דיו: כנגד מעשה ידיהם והטעם אלו היו מביים פעולות הטעם לא היו פועלי חון כי ידעו כי הטעם יחרט ויש חומרים
 שזאת תפלה או דרך כבואה וטעם נחם ונחם יקומו עול: ברוך' בדרך כבואה כי כשעמה תפלתו והוא שמע קול תחנוני על דרך ותבא חליך תפלתו:

אם תחנה חר סן יב פסוקים רישא ומצעות אמ אס וס' אמ בגפו יבא' אם ורחה השמש' אם לא ימצא הנגב'
 אם בעליו עמו' אם ענה תענה' אם אתם תבאו אלי' אם ננבים באו לך' אם יתקע שופר בעיר' אם תחנה עלי
 פדנה' אם אבא באהל ביתי' אם תדברנה שפתי' אם כח אבנים כחי: אל תסתר חר סן ד פסוקים אית בהון

אם תחנה עלי מחנה לא יירא לבי כי יב לך חס' אם אין תשרו עלי משרות רשעיו לא
 אדחל ללבי אין תקום עלי קרבא
 ברא אנא סבירי' ורא בעיתי מן
 קדם י' יתרה אתבע דאתב בבית
 מקדשא' דיי כל יומי חיי למחמי
 בבסימותא דיי ולבקרא בהיכליה
 ארום וישנני בטלליה ביום
 בישתא ושמרנני בטמור משכניה
 בכרך מקיף ירום יתי:
 והשתא יתרוורם רשעי על בעלי
 דבכי חוזר חוזר ואכוס במשכניה
 נכסי רעוא אשבח ואביע קדם י':
 קבל י' צלורתי במקראי וחוס עלי
 ורחם יתי: לך אמר לבי בעי אפי
 ית סבר אפך' אתבעו לא תסלק
 שכנתך מני אל תצלי ברונתא
 לעבדך סיועי הויאת לא תטלטל
 יתי ולא תשבקנני אלהא דפורקנני:
 מטול ראבא ואמא' ושבקו יתי ח'
 יכנוש ליו אלפני י' אורחתך
 ודברני בהלכתא תריצא מטול
 תושבתתי: לא תמסרנני ברעות
 מעיקי ארום קמו עלי סהדי שקרא
 וממלי חטופא: אלולדי הימנית
 למחמי בטובא דיי בארעא דחיי
 עלמא: סבור על י' תקוף ועלם
 לךך וסבור על י':

אם תחנה עלי מחנה לא יירא לבי כי יב לך חס' אם אין תשרו עלי משרות רשעיו לא
 אדחל ללבי אין תקום עלי קרבא
 ברא אנא סבירי' ורא בעיתי מן
 קדם י' יתרה אתבע דאתב בבית
 מקדשא' דיי כל יומי חיי למחמי
 בבסימותא דיי ולבקרא בהיכליה
 ארום וישנני בטלליה ביום
 בישתא ושמרנני בטמור משכניה
 בכרך מקיף ירום יתי:
 והשתא יתרוורם רשעי על בעלי
 דבכי חוזר חוזר ואכוס במשכניה
 נכסי רעוא אשבח ואביע קדם י':
 קבל י' צלורתי במקראי וחוס עלי
 ורחם יתי: לך אמר לבי בעי אפי
 ית סבר אפך' אתבעו לא תסלק
 שכנתך מני אל תצלי ברונתא
 לעבדך סיועי הויאת לא תטלטל
 יתי ולא תשבקנני אלהא דפורקנני:
 מטול ראבא ואמא' ושבקו יתי ח'
 יכנוש ליו אלפני י' אורחתך
 ודברני בהלכתא תריצא מטול
 תושבתתי: לא תמסרנני ברעות
 מעיקי ארום קמו עלי סהדי שקרא
 וממלי חטופא: אלולדי הימנית
 למחמי בטובא דיי בארעא דחיי
 עלמא: סבור על י' תקוף ועלם
 לךך וסבור על י':
 כח לדוד לוחד י' אנא קרי
 תקיפי לא תשרוק מני דלמא
 תשתוק מני ואתמתלית עם נחתי
 נובא: קבל בקל בעותי במצלי
 לוחד פר אפרוש ידי בצלו קדם
 היכל קדשו: לא תנגדנני עם
 רשעיא ועם עבדי עולא די ממלתי
 שלמא עם חבריהון ובישתא
 בלבהון: הב להון בעובדיהון
 וכביאת עובדיהון בעובדי דיהון
 פרע להון אתיב פורענותהון להון:
 מטול דלא מתבינין
 לאזריתא דיי ולעובדי אידוי
 יפגרונו ולא יבגנו: ברוך י' ארום קבל קל צלורתי: י' עושני

בוחת חני בנטח' במה שחמוך
 למעלה י' מעות חיי: ולבך בהיכלו'
 לירחות סס בכל בקר ובקר כך
 פירשו דוגם ומנחם חברו עם לא
 יבקר בין טוב לרע אבל דונס
 פתרו לסוף בקר: כי יצפני בסכ'
 בטוח חני שיצפני בבית מקדשו
 ושנינו בסדר עולם שהמקרא הזה
 נאמר על יואש בן אחזיה ס'
 שהסתירו יהושבעת אחותו בעלי
 בית קדשי הקדשים כענין שנאמר
 ויהי חתה בבית י' מתחבא טס
 פרים: בצור ילוממתי העמיד על
 סלע רגלי: זכתי תרועה' זכחים
 שחומר עליהם פיר: לך חמר לבי
 בקשו פני' בשבילך בשליחותך
 חומר לי לבי בקשו כלכם ישראל חת
 פני ואחי שומעו על חת פניך י' אבק'
 לך כמו חן חני כפיד לאל במקומו
 חס לא תריבון במקומו אף כאן לך
 חמר לבי במקומך בא לי לבי חמר
 כן: אל תט' אל תכריע כמוני
 שמים: כי אחי וחמי עזובי
 בשעת תשמים להנחתך כתבוננו
 כיון שבמרו הנחתך זה הופך פניו
 חילך וזה הופך חילך: וי' יאספני'
 הקבה שומר חת הטובה ובר חת
 העובר: בנפס כרי' בתחנות
 סנאי להיות תחומם מתקיימת
 עלי: ויפח חמס' דוברי רעה לסוף
 לסוף אחר לסוף מוקס: לולא
 האמנתי וגו' חס לא שהאמנתי
 בהקבה כבר קמו בי חותם עדי
 סקר וכלוני לולא כקוד עלי למרד'
 שדרסו רבותינו יודע חני שחתה
 כות' סכר לזדיקים לעולם הבא
 אבל חיי יודע חס י' חלק עמה'
 חס לאו: וקה חלי י' נחם לא
 מתקבל תפלתך חוזר וקיה: אל
 תמסכני' אל תרנילני עם רשעים
 אטריליאס מווי בלעו:
 נמסירי

לולא
 כי כתיב כן
 חספתני תמיד נחם
 הוא לסוף עתיד כדרך
 פתתי כסף הסדה קה
 מומי יעשו ענל בחרט:

נח

ד' סלך דמין קדמא ותנינא ותליתאי קרוי ורביעא נסיב ויו וסי' ואתה תחזה מכל העם שרי שרי ושרי ושרי
 ויבחר משה שרי שרי ומשנה תורה שרי ושרי ושרי ושרי' ל' תסתר פניך ממני אל אל אל ואל' דרך
 הנשר בשמים דרך דרך דרך דרך: לולא חר מן טו נקודות בקרי וסי' בסדר מדבר סיני: כח י' אא וסי'
 נמסר לעיל בסים סימן יח: ורעה ט' בקראוהו בישק ונ' טבין וסי' ורעה עינך באחך האבין' ורעה לך את
 דשמואל' ורעה לא תמצא כן סימך דאביעיל' ונשבע לחם ונהיה טובים' אל תמשכני עם רשעים' גם זה הכל
 ורעה רבא' ונ' טבין וסימן ועמד ורעה בעו י' ורעה אתהון את עבדי דוד' ורעה הכרמל והבשן:

הטעם כי הסרם הוא אחד: שמע' בנפסי' אל מקום הארץ יקראו דברי: ל' מסבב סבות סחתערב עם רשעי' וחמשך עמהם: תן' כפעלים' כנגד
 פועלי חון: כי פעולות הטעם כנגד פעלים: ואל מעשה דיו: כנגד מעשה ידיהם והטעם אלו היו מביים פעולות הטעם לא היו פועלי חון כי ידעו כי הטעם יחרט ויש חומרים
 שזאת תפלה או דרך כבואה וטעם נחם ונחם יקומו עול: ברוך' בדרך כבואה כי כשעמה תפלתו והוא שמע קול תחנוני על דרך ותבא חליך תפלתו:

ומשירי אהודנו ומה היא ההודיה יי' עז למן לחותן התלוין כי והם כל בית ישראל בעת שמעו ישועות משיחו הוא ורעם לסון מרעה הבנליי הכינו ליי' והכינו לו חתם בני אילי הארץ מכאן שאומרים חבות ומתם חבר הבולשון כתיבה חילים שרים הבנליי כבוד ועז מכאן שאומרים גבורות כבוד שמו וזקנות השם

וי' לפי דעתי בו בטחתי לכוני רבים כי הוא צוה להם ומשירי כמו בסירי הפך והנותר בבשר ובלחם ואמר ר' משה הכהן יותר מזה הסיר אהודנו יי' עז טעם למן לעזרי כי השם הוא עז לעזרים ומעזר לנעזר והוא משיחו דוד ור' משה אמר כי עז למן כמו לו וכמוהו נבעו למן ואיכנו ככון כי למן טב אל עבד יי' ולעמו:

ויש במזמור זה סמוכה עשרה אזכרות וכנגדן תקנו סמוך עשרה ברכות: קול יי' על המים על ים סוף ירעם משמי יי' וגו' הרעים טורמניטאוס בלעז: קול יי' בכח בשעת מתן תורה כמעט את קולו לבי כחן של ישראל טו והאלהים יענו בקול בקולו של משה: קול יי' סובר חרזים מלכי האומות כענין ס' וירעם יי' בקול גדול על פלסתי וגו' כי מקולי יי' יחת אסור וכשעת מתן תורה כי מי כל בשר וגו' ויחי חתה שמעת וחייית וחומות העולם סומעי ומתים וירקידם כמו עגלי חת הארזים וחת ההרים סכחו לסמוע מתן תורה: לכון וסריון סמות הרים: חובב להבות אש טיילנט בלעז רבותינו פירסו שהיה הדבור של עשרת הדברות יוצא בלהבות אש מפיו ונחקק על הלוחות כתבניתם: יחיל מדבר לטון חיל כילהה: יחיל יי' מדבר קדם הוא מדבר סיני כמו שאמרנו רבותינו במסכת שבת חמשה סמות קראו לו מדבר סיני מדבר צן מדבר קדם מדבר קדמות מדב פארן מדבר קדם סנתקדשו ישראל עלינו: קול יי' יחולל חילות יפחיד ויחיל לעתיד את האומות שהם עכשו עומדו בחזק כחילות כענין שאמר משה רגלי כחילות אמר רבי פנחס כחילים חן כתיב כאן חלל חילות כתיבות סרגלי הכתיבות עומדות יותר מן הזכרי לישנא אחריתא יחולל קריאה בלעז כמו לפני גבעות חוללתי: ויחשוף יערות כמו מחשוף הלכן יקלף עצי היער כלומר יפטיט מכבודם האומות משילים כעצי היער אשר כנובה חרוזים גובהו: ובהיכלי טיבנה: כולו אומר כבוד הכל יקלסוהו שם ויאמר יי' למבול ישב בגדולתו יחידו וגם עתה וישב יי' לבדו מלך לעולם והאלילים כליל יחלף חבל לעמו יתן עז וברכת שלום ורבותינו דרשוהו במתן תורה שכתפחדו ונתבהלו האומות ששמעו: שמה מכל הוא בא להביא לעולם אמר להם כבר נשבע שלא יביא אלה קול ההמון ששמעתם הקדוש ברוך הוא נתן תורה לעמו: שיר חנוכת הבית שיאמרנהו הלויים בחנוכת הבית בימי שלמה:

וברך נ' וסימן השקיפה פסען ועתה הואל וברך דשמואל' הושיעה את עמך וברך אבך: כט אליו כתובים כן בגביאים וכתובים וסימן הנחמים באלים הבנליי בני אלים ידמה ליי' בבני אלים משהו יגורו אים ועל אל אלים ידבר וזכחו ליי' וזכרוהו וזה ואלים ושמואל האלים וירקו חדם דרה: בכח דגשים וסימן יי' עושני ותריסי ביה סבר לפי וסעדני ודאין לפי ומרתושבחתי אודה קדמוי: תקוף להון ועושנא פורקנות משיחיה הוא פרוקית עמך וברך ית אחסנתך זון להון וסובר יתהון עד עלמא

וברך נ' וסימן השקיפה פסען ועתה הואל וברך דשמואל' הושיעה את עמך וברך אבך: כט אליו כתובים כן בגביאים וכתובים וסימן הנחמים באלים הבנליי בני אלים ידמה ליי' בבני אלים משהו יגורו אים ועל אל אלים ידבר וזכחו ליי' וזכרוהו וזה ואלים ושמואל האלים וירקו חדם דרה: בכח דגשים וסימן יי' עושני ותריסי ביה סבר לפי וסעדני ודאין לפי ומרתושבחתי אודה קדמוי: תקוף להון ועושנא פורקנות משיחיה הוא פרוקית עמך וברך ית אחסנתך זון להון וסובר יתהון עד עלמא

מזמור לרוד הבו

ליהוה בני אלים הבו ליהוה כבוד ועז: הבו ליהוה כבוד שמו השתחוו ליהוה בהדרת קדש: קול יהוה על המים אל הכבוד הרעים יהוה יהוה בהדר: קול יהוה שבר ארזים וישבר יהוה את ארזי הלכנו וירקידם כמו עגל לבנון ושריון כמו בן ראמים: קול יהוה חצב להבות אש: קול יהוה יחיל מדבר יחיל יהוה מדבר קדש: קול יהוה יחולל חילות ויחשוף יערות ובהיכלו כלו אמר כבוד: יהוה למבול ישב וישב יהוה מלך לעולם: יהוה עז לעמו יתן ירוהו יברך את עמו בשלום:

מזמור שיר חנוכת הבית לרוד:

תושבחת שירתא על חנוכת בית מקדשא לרוד: אשבחינך

ימנך יי' נאדרי בכח' הרימי בכח קולך מבשרת ירושלם' קול יי' בכח קול יי' בהדר' איש חיל בכח: ישב ה' קמצי' וסי' ישב נא עבדך ואסת בעירי' לבני עמון כה אמר' ובמושב לצים' יי' למבול ישב' יי' בכל צדקתך: בשלום ב' דגשים בקריאה וסימן בשלום שודר יבאנו יי' יברך את עמו בשלום: ל' מזמור ב' בטעם פור וסימן שיר חנוכת הבית' שירו ליי' שיר חדש:

כט תושבחתא כתי מלאכי

בני אלים הבו קדם יי' איקר ועשנא הבו קדם יי' איקר שמיה סגידו קדם יי' בשבהורת קודשא: קלא דיי' שמיע על מיא ברתקוף איקריה אכלי יי' על מיין סניאיון: קלא דיי' שמיע בחילא קלא דיי' שמיע בשבהורא: קלא דיי' מתבר ארזיא ותבר מימרי דיי' ית ארזי לבנון: ושורנון היך עגל לבנון וטור מסרי פרוי היך פר רמיא: קלא דיי' מנסר שלהובין די נורו: קלא דיי' מרשט מדברא מרשט מימרא דיי' מדברא דרקם: קלא דיי' מבטין אילתא ומולח חות חורשא ובמוקדשיה דלעיל כולהון שמשוי אמרין איקר קדמוי יי' בדר טופנא יתיב על כורסי דדינא למתפרע מנהון ויתיב יי' על כורסיה רחמותא ושיזב ית נח ובלך על בנו לעל מי על מיין: יי' אורייתא לעביה יתב יי' יברך ית עמיה בשלום: ל

מזמור שיר חנוכת הבית לרוד:

ימנך יי' נאדרי בכח' הרימי בכח קולך מבשרת ירושלם' קול יי' בכח קול יי' בהדר' איש חיל בכח: ישב ה' קמצי' וסי' ישב נא עבדך ואסת בעירי' לבני עמון כה אמר' ובמושב לצים' יי' למבול ישב' יי' בכל צדקתך: בשלום ב' דגשים בקריאה וסימן בשלום שודר יבאנו יי' יברך את עמו בשלום: ל' מזמור ב' בטעם פור וסימן שיר חנוכת הבית' שירו ליי' שיר חדש:

ובאו להם אצל בלעם ואמרנו לו מה קול ההמון ששמענו: שמה מכל הוא בא להביא לעולם אמר להם כבר נשבע שלא יביא אלה קול ההמון ששמעתם הקדוש ברוך הוא נתן תורה לעמו: שיר חנוכת הבית שיאמרנהו הלויים בחנוכת הבית בימי שלמה:

הידועים בחרזים: וירקידם זה הדבר ידוע ממעשה הרעם: כמו בן ראמים בן מורים בן חנוכה: קול יי' חזק ורעם הרעים מושכת השורפת וטעם חובב שהצב מהצור והטעם בדמיון כאלו חכבס ולפי דעתי שהטעם על הברקים כדרך ועלין יתן קולו ואחריו ישלח חזיון: קול יי' יחיל מדבר' דרך משל כמו תכחיבו בחבכים או רמן לחיות המדבר כאשר יפרס: קול יי' יחולל חילות' הזכיר מדבר כנגד בהדר' והזכיר מדבר קדש בעבור היותו גדול ונורא והזכיר חילות כי לידתן קשה והנה הרעם מחולל והטעם יביא להם החיל מהרה ותלכנה בהפתח הרחם האילה דס בעבור הפחד וטעם ויחשוף יערות יגלה ככפול האילנים' יש אומרים כי טעם ובהיכלו השמים כמו יי' בהיכל קדשו וטעם שהסוככים בני יתנו כבוד לשם ואומרים כמה גדול כבודך ואחרים אמרו כי הטעם על הכהנים והלויים העומדים להתפלל ורבי משה אמר כי הטעם שהסוככים בהיכלו הוא בית המקדש ולא יפחדו כי השם יכבדם שלא יבא להם שום נזק בעבור הרעם על כן אחריו יי' למבול ישב והטעם כי המים השחיתו הרשעים אז נתגלתה מלכות השם כי עשה בהם משפט והנה השם ימלט חסידיו כח וכוני וימית סונאיו ואחרים אמרו כי טעם להזכיר המבול בעבור שהזכיר חלק מנפלאותיו והוא רדת הגשם הזכיר הפלל העצום והוא הגשם הרב בימי נח והוא חות כי השם יושב קדש ולעולם חסדו על עמו על כן אחריו יי' עז לעמו יתן ויש אומרים כי הזכיר המבול בעבור השבועה שהמיי' לא ישחתו כל הארץ ולא תשחת ממלכת השם שהוא מלך החיי' על כן אחריו וישב יי' מלך לעולם ויש אומרים כי מיום שישב לשפט בימי המבול כדחתה מלכותו ויפחדו בני אדם הבאים אחרי המבול כי לפני נח לא היה מבול: יי' תפלה חוברת הקדוש שהשם יתן עז לעמו בעתות הרעם ושלוש יהיה להם: מזמור חנוכת הבית יש אומרים שזה סיכנו המסוררים זה המזמור בחנוכת הבית הראשון ויש אומרי' בחנוכת הבית השני או השלישי כי דמה ימי הגלות לימי החולי כאשר הפרש והקירוב חלי כי זה המזמור חברו בחנוכת ביתו בית חרזים כי הכתוב לא הזכיר בית השם וכמוהו ועוד ובסח לא יבוא אל הבית כאשר פירשתי במקומו וזאתו הזמן חלה דוד ויחי מחלת ייאמר ר' משה כי דוד התחיל כאשר אמר לו נתן כי הוא לא יבנה הבית לשם וכאשר אמר לו כי שלמה בנו יבנה הבית אז התאזר שמחה תחת חבלו כי בנו כמוהו ולא יחפזו האויב ואמר כי יגון הנכס כמסל לחולי הנקף ויותר קשה כדרך רוח חיים יכלכל מחלהו:

הושיע' בעבור שהי' כי השם היה עזו ויעלות לבו התפלל שירעה חת ישראל על כן הושיע וברך להוסיף השם עליהם וישמרם כמו הרועה על כן ורעם ונשחם כלומר שיוסיב במקום גבוה שלא תמוכלה החיו' להיזקס ור' משה חמ' כי נשחם שיתן להם נרכס כדרך ינשאוהו חלפי מקומו: מזמור חלפי מקומו: בני אלים הבו חולי תשתנה תנועת ההא בעבור חות הנדון כמו חת אשר תאפו חנו וכני חלים הם הככבים והעד ברן יחד ככני בקר ואחריו ויריעו כל בני אהים והטעם כפול וטעם להזכיר הככבים כי כפי מערכת ירדו הנשמים בעזרת חלפי האלהים והזכיר פעם חמרת הבנליי כי כן תמיד על דרך נשאו כ נהר' יי' וטעם הבנליי בדבור על דרך תנועת שתדו שהעזו והכבוד לשם לבדו וטעם והשתחוו כהשתחוות העבד לחזונו ברכותו לעשות את אשר יצונו והטעם כי חן יכולת בכוכבים לסנות חת תנועת ודרכי מערכת: קול' הזכיר יי' בעבור הראות כמו ועמו בעת רדת הגשם כאש כתוב בחיוב עושה גדולות עד חן חקר ואחריו הנותן מטר ובעבור כי הזכיר כבו שמו קראו ל' הככו' הרעים וזה פיר' קול יי'

כט מזמור חלפי מקומו:

בני אלים הבו חולי תשתנה תנועת ההא בעבור חות הנדון כמו חת אשר תאפו חנו וכני חלים הם הככבים והעד ברן יחד ככני בקר ואחריו ויריעו כל בני אהים והטעם כפול וטעם להזכיר הככבים כי כפי מערכת ירדו הנשמים בעזרת חלפי האלהים והזכיר פעם חמרת הבנליי כי כן תמיד על דרך נשאו כ נהר' יי' וטעם הבנליי בדבור על דרך תנועת שתדו שהעזו והכבוד לשם לבדו וטעם והשתחוו כהשתחוות העבד לחזונו ברכותו לעשות את אשר יצונו והטעם כי חן יכולת בכוכבים לסנות חת תנועת ודרכי מערכת: קול' הזכיר יי' בעבור הראות כמו ועמו בעת רדת הגשם כאש כתוב בחיוב עושה גדולות עד חן חקר ואחריו הנותן מטר ובעבור כי הזכיר כבו שמו קראו ל' הככו' הרעים וזה פיר' קול יי'

מזמור שיר חנוכת הבית לרוד:

תושבחת שירתא על חנוכת בית מקדשא לרוד: אשבחינך

ימנך יי' נאדרי בכח' הרימי בכח קולך מבשרת ירושלם' קול יי' בכח קול יי' בהדר' איש חיל בכח: ישב ה' קמצי' וסי' ישב נא עבדך ואסת בעירי' לבני עמון כה אמר' ובמושב לצים' יי' למבול ישב' יי' בכל צדקתך: בשלום ב' דגשים בקריאה וסימן בשלום שודר יבאנו יי' יברך את עמו בשלום: ל' מזמור ב' בטעם פור וסימן שיר חנוכת הבית' שירו ליי' שיר חדש:

ובאו להם אצל בלעם ואמרנו לו מה קול ההמון ששמענו: שמה מכל הוא בא להביא לעולם אמר להם כבר נשבע שלא יביא אלה קול ההמון ששמעתם הקדוש ברוך הוא נתן תורה לעמו: שיר חנוכת הבית שיאמרנהו הלויים בחנוכת הבית בימי שלמה:

הידועים בחרזים: וירקידם זה הדבר ידוע ממעשה הרעם: כמו בן ראמים בן מורים בן חנוכה: קול יי' חזק ורעם הרעים מושכת השורפת וטעם חובב שהצב מהצור והטעם בדמיון כאלו חכבס ולפי דעתי שהטעם על הברקים כדרך ועלין יתן קולו ואחריו ישלח חזיון: קול יי' יחיל מדבר' דרך משל כמו תכחיבו בחבכים או רמן לחיות המדבר כאשר יפרס: קול יי' יחולל חילות' הזכיר מדבר כנגד בהדר' והזכיר מדבר קדש בעבור היותו גדול ונורא והזכיר חילות כי לידתן קשה והנה הרעם מחולל והטעם יביא להם החיל מהרה ותלכנה בהפתח הרחם האילה דס בעבור הפחד וטעם ויחשוף יערות יגלה ככפול האילנים' יש אומרים כי טעם ובהיכלו השמים כמו יי' בהיכל קדשו וטעם שהסוככים בני יתנו כבוד לשם ואומרים כמה גדול כבודך ואחרים אמרו כי הטעם על הכהנים והלויים העומדים להתפלל ורבי משה אמר כי הטעם שהסוככים בהיכלו הוא בית המקדש ולא יפחדו כי השם יכבדם שלא יבא להם שום נזק בעבור הרעם על כן אחריו יי' למבול ישב והטעם כי המים השחיתו הרשעים אז נתגלתה מלכות השם כי עשה בהם משפט והנה השם ימלט חסידיו כח וכוני וימית סונאיו ואחרים אמרו כי טעם להזכיר המבול בעבור שהזכיר חלק מנפלאותיו והוא רדת הגשם הזכיר הפלל העצום והוא הגשם הרב בימי נח והוא חות כי השם יושב קדש ולעולם חסדו על עמו על כן אחריו יי' עז לעמו יתן ויש אומרים כי הזכיר המבול בעבור השבועה שהמיי' לא ישחתו כל הארץ ולא תשחת ממלכת השם שהוא מלך החיי' על כן אחריו וישב יי' מלך לעולם ויש אומרים כי מיום שישב לשפט בימי המבול כדחתה מלכותו ויפחדו בני אדם הבאים אחרי המבול כי לפני נח לא היה מבול: יי' תפלה חוברת הקדוש שהשם יתן עז לעמו בעתות הרעם ושלוש יהיה להם: מזמור חנוכת הבית יש אומרים שזה סיכנו המסוררים זה המזמור בחנוכת הבית הראשון ויש אומרי' בחנוכת הבית השני או השלישי כי דמה ימי הגלות לימי החולי כאשר הפרש והקירוב חלי כי זה המזמור חברו בחנוכת ביתו בית חרזים כי הכתוב לא הזכיר בית השם וכמוהו ועוד ובסח לא יבוא אל הבית כאשר פירשתי במקומו וזאתו הזמן חלה דוד ויחי מחלת ייאמר ר' משה כי דוד התחיל כאשר אמר לו נתן כי הוא לא יבנה הבית לשם וכאשר אמר לו כי שלמה בנו יבנה הבית אז התאזר שמחה תחת חבלו כי בנו כמוהו ולא יחפזו האויב ואמר כי יגון הנכס כמסל לחולי הנקף ויותר קשה כדרך רוח חיים יכלכל מחלהו:

האויב ואמר כי יגון הנכס כמסל לחולי הנקף ויותר קשה כדרך רוח חיים יכלכל מחלהו:

כט מזמור חלפי מקומו:

ל

אבן עזרא

תהלים לא

רשי תיב

חרומך כי דליתני כפי מחשבתו שהוא מת וטעם ולא שמת בכתוב במזמור חסדי משיח אל דל כי דרך אחד לשניהם: טעם שועתי חליך לבדך ולא לרופא ותרפאני: טעם כמעט וירד אל הקבר ומאזנו מירדי צור שלם כמו מתת דרפיו טוב: זמרו בעבור היות דוד חסיד בכתוב ולא מת

חרומך כי דליתני הנבחה: ולא שמת חויבי לוי כמו עלי שהיו חומדים חין לדוד חלק לעבד וכשראו שבטבילו כשתחו הדלתות לארץ אז ידו תמוחלו לו הקבה על אותנו עון וכהפכו פני שוכחי דוד כסולי קדירה: ותרפאני היא סליחת עון כמו וטב ורפא לו: מירדי צור כמו מירדתי לבור שלא חרד לביהנס: זמרו לוי חסידיו על מה שעשה לי כי יכולים אתם לחסון בו שייטיב לכם ואפילו אתם שריוי בצער לא תירחו כי רגע קטן בחפז ותייס ברצונו ותייס חרוכים ים בברצותו ובהפייסו: ואני חמרתי בשלוי בשלוותי הייתי חושב לא חמוט לעולם אבל חין הדבר בברשותי כי חס ברשותו של הקבה ברצונו העמיד את הדרי את גזולתי להיות עזו וכיון שהסתיר פניו ממני מיד הייתי נבהל ואקל חליך וחתמך תמיד לאמר לפיך מה בצע ברמינו ואתה שמעת קולי והפכת מספלי למחול לי: פתחת חלחלקם בלעז כמו ופתחת את הנמלים ורבותינו דרשו כל המזמור על מרדכי ואסתר והמן בפסיקתא זוטא: ואני חמרתי בשלוי חמר המן חליך חקרתי חמרה חסת וכו' עד היה עוזר לי: הפכת מספדי למחול לי חמר מרדכי וכל ישראל: מזמרו בלייסיך בלעז: תכחני מונח לאשמוני בלעז כמו לך נחה את העם הזה: הסגרתני ליכלחשמוני בלעז ומנחם חבר אותו לטון סגירה וכן כל לטון סגור: בידך חפקיד רוחי קומכלריה בלעז חפקיד רוחי תמיד לבי שאתה פלית אותי מצרה: השמרים הבלי שוא המצפים לתשועת עז: עשמה

חסיך חסדי דוד יבשר החסידים שאם קרה להם כאשר קרהו הםם יבליס: כי טעם חיים חרוכי כמו חסדי מדות גדולות ודרך משל חמר כי הכבי ילין או יחסר הפועל כמו אשר ילדה אותה והטעם בערב ילין המלך בכבי ולבק ברנה כי חסרון הבית בכל המקרה הרבה כמו הנמל בית יי: ואני חמר רבי משה זה טעם ויהי כי יסב המלך בביתו כ כאשר עשה נתן כל ח אשר בלבבך עשה וזה רחוק והכוכן כאשר יקרה לכריח בגופו ו ובחוקתו שיחשו סככה יהיה תמיד ולא יבוא לו חולי שיחלם כמו: יי עתה חלע כי כחי מחתך היה בביראותי כי עת שהסתרת פניך הייתי נבהל חמר ר משה כי העמדת הטע העמדתני להררי עז כמו למען זמריך כבוד שהוא כבודי ואחרים אמרו כי יוד להררי ס ימון המדבר והטעם לשום אותנו כמו הר וי יהודה הלוי חמר כי להררי כמו הררי בסד כי מסקלי השמות מ משתנים: חליך יספר כי לא מנח מה לעשות כי חס לקרוא ולהתחן ולומר מה תועלת במותי כי הדם הוא הנפש וכתו ופרט לכפש: הירך עפר ככתוב וישוב העפר אל הארץ: הפכת שמח פייתיה עד מלאת כ כשמתו לעבוד בוראו ולהכיר מעשיו כי ב בעבור זה נכרח וטעם מתחת סקי דרך משל כמתחבל על כפפו וטעם ותאזרכי לחיווק: והטעם חכי חודך כל ימי למען יודך וזמריך כל חסם סים לו כבוד והטעם כשמת חכמה ובעבור כי המסכילים מעטים חמ כבוד ולא כל כבו: למנח: כך יי חסיני אל חבושה לעולם כתנו לאחד מהמשוררים לנגן: כך טעם כי חויבי חמם הם לי חמם: הטה דברי תורה כלשון בני חלם לי הנטוע חן ישמע מבלי חן: לבית מצבות מקום גבוה שלא יפחד בו מהחויב: כי סלעי כגד צור מעז ומצודתי כנגד בית מצבות וטעם תכחני בעבור גבוה קשה וטעם תכחני מרסת חלה טמנו לוי חומרים כי כמו זאת: בידך הטעם שלא יוכל החויב לקחמה ובעבור שכתנה לבקדן הזכיר יי חמת בעבור הפקדון וטעם יי שלא יוכל בעל כח לחנסו: שכתתי השמרים הניחוש והקסם חיו זה יס יכל למלחמה כי בטחוננו על השם לבדנו: חבילה והנה חס גברה ודי לא חשמת רק בחסדך: ולא הסגרתני מזרת סגירה כאלס כסגר נתן למוסרה: במרחק רגלי שילך למקום שיהיה הפך הסגרתני: חגני

העלית ג בקריאה וסימן לך עלה מזה אתה והעם ושמעו מצרים כי העלית יי העלית מן שאול נפשי חייאתי ולבקר ב וחסר וסימן בערב ילין בכי ולבקר רנה והם על המפתח: מה בצע ב וסימן כי נהרוג ארת אחינו וכסנו את דמו מת בצע ברמי בודתי אל שחת פתחת ב וסימן למוסרי פתחת שקי: ותאזרכי ב וסימן חלי ארומך יהוה פי דליתני ולא שמחת איבי לי: יהוה יאלהי שועתי אלקי ותרפאני: יהוה העלית מן שאול נפשי חייאתי מירדי צור: זמרו ליהוה חסידיו והודו לזכר קדשו: כי רנע באפו חיים ברצונו בערב ילין בכי ולבקר רנה: ואני אמרתי בשלוי בל אמוט לעולם: יהוה ברצונך העמדתה להררי עז הסתרת פניה הייתי נבהל: אליך יהוה אקרא ואל יהוה אתחנן: מה בצע ברמי בודתי אל שחת הירך עפר היגיד אמתך: שמע יהוה וחנני יהוה היה עזר לי: הפכת מספדי למחול לי פתחת שקי ותאזרכי שמחה: למען זמריך כבוד ולא ידם יהוה אלהי לעולם אודך: למנצח מזמור לדוד: בך יהוה חסיתי אל אבושה לעולם בצדקתך פלטני: הטה אלי אונה מהרה הצילני הירך לי לצור מעוזי לבית מצודות להושיעני: כי סלעי ומצודתי אתה ולמען שמך תנחני ותנהלני: תוציאני מרשת זו טמנו לי כי אתה מעוזי: בידך חפקיד רוחי פריתה אותי יהוה אל אמת: שנאתי השמרים הבלי שוא ואני אל יהוה בטחתי: אגילה ואשמחה בחסדך אשר ראית את עני ידעת בצרות נפשי: ולא הסגרתני בידך אויב העמדת במרחב רגלי:

אשבחנך יי ארום אוקפתני ולא אחריתא בעלי דכבי עלי: יי אלהי צילתי קדמך ואסתני: יי אסקתא מן שיול נפשי קומרתני כן למחת לנוכא: שבהו קדם יי חסידיו ואודו אדכרות קדשיו: מטול רשעתא רונזה חיי עלמא ברעותיה טבא ברמשה מברית בבכותא ולצפרא מקים ב בתשבחתא: ואנא אמרתי במתבי ברזחצנה דלא אזוע לעלמא: יי ברעותך אתעתדתא לטוריא עשיניא סליקתא שכנתך הוירתי מתבהל: קדמך יי אקרי ולתך אלהי אצלי: מה ממון אית ברמי במחתו לבי קבורתא אפשר ד דשבחונך נחת עפרא רחוייתון הימנותך: קבל יי צלותי וחוס עלי יי הוי סעיד לי: אפכתא אלי לחננין לישריתא סקי וזרותני ח חרוא: מן בגלל דישבחון יקרי עלמא ולא שתקון יי אלהי לעלמא אשבחנך: לא לשבחא תושבחתא לדוד: במימך יי סברית לא אבהת לעלמא בצדקתך שויב יתי: אצלי לותי אודך בסרהוביא פציירתי הוי לי לכך עשין לחוסנא כריכא למפרק יתי: מטול דתוקפיו ורוחצני ארת ובגלל שמך דבר יתי וזון יתי: אפק יתי ממצרתא דגן דפרסין לי ארום אנת עושניו באודך אמני רוחי פרקתא יתי יי אלהא קשיטא: שנאתי דנטרין עובדן דדמין ללמא ו ולשקרא ואנא על בליתי: אבוע ואחרי בטיבותך די חמית ית סגופי ידעתא בעקתיך דנפשי: ולא מסרתני באידא דבעיל דבנא אקמתא לרוחא רגלי: חוס עלי

שמחה: ידם ב וסימן לכן המשכיל למען זמריך כבוד: וחד ישב בדר וידם: לא למנצח מוסרי רפ וסימן עד אנה יי תשכחני השמים מספרים יעני ביום צרה יי בעז ישפת מלך בך יי חסיתי אשרי משכיל אל דלי בבוא אליו נתן הנביא שמע אלהים קולי לך דמיה תהלה חלצני סארם רע: ראית ה ה בכתובים ד חסר ה ואחד מל וסימן אשר ראית את עני: אם ראית נגב ותרץ ראית איש חכם בעיני האיל אשר ראית ראית כי אתה עמל בתרא ראית כתוב וכל שאר קריאה דכוו חסר בטב מל בלישנא וסי וראית אתה ונאספת לך הגד למלך אשר ראית:

למנח: כך יי חסיני אל חבושה לעולם כתנו לאחד מהמשוררים לנגן: כך טעם כי חויבי חמם הם לי חמם: הטה דברי תורה כלשון בני חלם לי הנטוע חן ישמע מבלי חן: לבית מצבות מקום גבוה שלא יפחד בו מהחויב: כי סלעי כגד צור מעז ומצודתי כנגד בית מצבות וטעם תכחני בעבור גבוה קשה וטעם תכחני מרסת חלה טמנו לוי חומרים כי כמו זאת: בידך הטעם שלא יוכל החויב לקחמה ובעבור שכתנה לבקדן הזכיר יי חמת בעבור הפקדון וטעם יי שלא יוכל בעל כח לחנסו: שכתתי השמרים הניחוש והקסם חיו זה יס יכל למלחמה כי בטחוננו על השם לבדנו: חבילה והנה חס גברה ודי לא חשמת רק בחסדך: ולא הסגרתני מזרת סגירה כאלס כסגר נתן למוסרה: במרחק רגלי שילך למקום שיהיה הפך הסגרתני: חגני

עשפה כהתה לסין עשפית שחרס כותן זכוכית לנגד עיניו לראות לעבר הזכוכית
 דבר חץ אותה מרחיה ברורה: ועשמי עשמי לסין רקב כלא חכלס עש: מכל כררי
 מאת כל כררי הייתי חרפה לנדוף: ולסכני חמי חרפה מחד ופחד למיודעי
 חמיסקטיסן בלעז מתשחדים על קודתי: ככלי חובד: ההולך לחבד כללסון
 חבידה חץ הלסין נופל על בעל
 חבידה לומר הוא חבל אותה חלא
 החבידה חובדת ממנו כלא חסר
 תחבל ממנו החובדת לא בקסת:
 דבת רבים: ענת רבים דבת
 פרלרין בלעז לסין מוכב שפתי י
 ישנים וכן כל דבה שבמקרא:
 מגור מסביב: שמיירחץ ומפחדין
 חותי: בהוסדס: בהתעבס: וממו
 לסין מחסבה: בידך עתותי:
 עתים העובדים עלי על פיך הם
 ונבזרותך: א חבוס: כי קרחתיך
 אחרי שקרחתי חץ כלה סחבוס:
 ידמו לשחול: ישתקו ויטמו למות:
 הדוכרות על כדוק עתך: שאומר
 לשחול עלי דוד מבק דעתך: עתך
 סרה דבר שאינו כמוני ועת מסס
 ודוכס פתח חותנו לסין דבר גדול
 נקסה כמו עתקונס נבדו חיל הן
 עתך ולמכס עתך: מה רב טובך
 ידעתי לעולם הבא יש סכר טוב
 לירחך ומכל מקום בעולם הזה
 שהרסעים מקיפין חותם חמי י
 מתפלל עליהם שתסתירם בסתר
 פניך: מרוכסי חיש מחבורי רשעי
 המתקשרים יחד להרע להם:
 בעיר מזור: בקעילה כשאמר
 שחול עלי כסגר לבח בעיר דלמים
 זכרתי: וחמי חמרתי בחשוי
 כשיחמתי מקעילה ובלתי מדבר
 מען והייתי נחפס ללכ מפני שחול
 כי השיגי ושחול ואכשו עוטרים
 לי חל אכסי לתפסס: חמרתי בלבי
 נדרתי ככרתי לסין גרון הכורת
 חת הען על סס גזירתו נקר גרון
 כך כי דוכס ומנחם חברו כמו
 נדרסתי וחץ לודמיון בתורה:
 חמוני כוכריי: כמו שומר יי חת
 המחמיכים בישועתו וסומכין עליו:
 על יתר: מדה במדה מכונה כחץ
 על יתר הקסת חן יש לפתור על
 יתר חבל כנגד חבל קוכנגד קו
 לא יתר הוא לסין גחנה כמו יתרה
 עשה פירו ומסלס על יתר ומסלס
 בגחנה לעושה גחנה: חזקו ויחמץ
 לבבכם: כמו שרחתים טעפה לי
 להוסיפי שהחלתי לו: לדוד
 משכיל: חמרתי חסמים כל מומר
 סנחמר בו משכיל על ידי תורכין
 חמרתי: חשרי כשו פשע: שהקבה
 כושח פשעו ומכסה חטאיו כשו
 חכסרדלית בלעז ולא יחשב לו עון
 ובלבד שלא תהא ברמו רמיה
 להיות בדעתו לסוב חל קיחו:
 כי

פחד ב' בטעמא לעיל וסימן לולי אלהי אבי אברהם ופחד יצחק' ופחד למיודעי ראי בחוץ' וחד מלרע ופחד
 ורחב לבבך: אויבי יא מלאים וסי' נמסר בשמואל א' ריש סימן ב' ובתלים סימ' ט': בנאוה ב' וסי' בגאוא ובגודל
 לבב לאמר' בנאוה וכו': צפנת ג' בקרי' וסימ' מה רב טובך אשר צפנת ליראיך' ואלה צפנת בלבבך' כי לבס
 חוס עלי יי ארום עיק לי בלא את
 מרוגזא עיני אתעק נפשי וכריסי
 ארום שציאו ברונא חיי ושני
 בתנחתא תקל בחובי חילי ונאברי
 חשכו: מן כל מעיקי הויתי כסופא
 ולשבבי לחדא ודלוחא לירעין לי
 דחמין לי בשוקא ערקין מן קרמי:
 אתנשיתי היך שכיבא מן רעיונא
 הויתי כמן דפחד תבירו: מטול די
 שמעית טיב ביש דאמרין עלי עממין
 סניאין רתיתא מחזור חזור ב
 באתכנשיהון כחדא עלי למסב
 נפשי חשיבו: ואנא עלך רחיצתי יי
 אמרית אלהי אנתו באיך ומני
 פורקני פצי ירתי מן יד בעלי דבבי
 ומרדפי: אנהר סבר אפך על
 עבדך פרוקני בטובך: יי לא אבהת
 ארום קררתך יברהרונ רשיעי
 ישתקו ויחתו לשיול: תתפקון
 ספות שקרא דמללו על צריקתא
 גרופין בניותנותא ובסרנותא:
 כמה סני טובך דאטשיתא לדחלון
 מנך עבדת לסברין עלך למפרע
 להון אנר טב קביל בני נשא:
 תטברנו בטומרא בערן
 דונך מנדודי נבריא תטטנון בר
 במטלתא מתגרת לישניא:
 ברוך יי ארום פרש טיבורתיה לי
 בקרתא בריכתא: ואנא אמרית
 באתבעתי למערוק וישתציתי
 מקביל יקרך בקושטא שמערת קל
 צלותי באתחננותי לתך: רחמו
 יתי כל חסידוי מהיטניא נטיר מן
 בישוי ופריע על דורכני דעברין ג
 ניותנותא: תקופו ויתעלם רעיונכו כל דכלן למימרא דיי? לב לדוד טבלא
 סבא אמר דוד טובו דמן דשבקין ליה מרודו חפין על חטאוי:

חנני יתכן טעם העמדת כי חני חטמה בחסד טעמית עמי טעברו ולא
 הסברתי ריק עתה צר לי מאל ולא מרחב רבים פי טוה המזמור על חולי שקרהו
 טעם עשפה בכעס בעבור היות כעס האויב עלי עשפתי כולי כאלו עש חכלי ודימה
 היגן שהוא בלב לחוס הגוף וטעם עיני שהמחלל הרואה החולה יתעבהו כל חכל
 תתעב כפסו וטע' כפסי
 הנפש המתחלה סכחה
 כטוע בכבד וככ' הכתו'
 חומר הנפש החוללת
 ובטני רמו לקרב ה
 העליון טעם המחלל
 והנה הטע' כי כח הגוף
 חלש כב' חכלו עש: כי
 כלוי בחסרון המחלל
 דרך מפל והזכיר ה
 העבמות טעם מוסדות
 הגוף: מכלי הזכיר כי
 מפחת נדרתי מבח לו
 חרפה: ולסכני מחד'
 היה חרפה להם בעבו'
 טעם קרובי לוי: כדדו
 מוני' כאלס טיברח
 מרחות חלי קסה ודבר
 מנוחה וננוח למראה:
 כשכחתי שחרס לא
 יזכרי ככלי חץ חפץ
 בוכאשר יחבל לא י
 יביקס: כי יתכן היות
 כשכחתי מפחת השס
 בעבור שלא ישיגי
 כאלו שכחתי בעבור
 שאמר אחר כך כי ס
 שמעתי דבה רעה ס
 סיניחו עלי שיפחד מ
 ממה כל השומע חן
 טעמו להיות לי מגור
 מכל סביבי: בהוסדס י
 מנזרת סוד: וחמי חף
 על פי שיחשבו האויבי
 ששכחתי חלי כך ח
 חבטת ולידה כי חתה
 חלתי: בידך כנגד
 השומרים הכלי שחא כי
 עת ישועתי בידך לבדך
 הוא: החירה מלת על
 כמו א' כמו ותכלל על
 יי כמו יחר יי כניו כי
 ההנה במנוק כיושב
 בחסך על כן החירה:
 תחלמנה' בעבור
 שהזכיר למעלה כי ס
 שמעתי דבת רבי והנה
 עתך כדרך וידב' חתם
 קשות והנה יחסר דבר
 וטעם כדוק כמוני:
 מה' וחלה הדוכרים
 עתק לא ידעו הטוב ס
 שככתי ליריחך וכבר
 עשית כמה טובו' בגלוי

צפנת משכל: אהבו בקריאה וסימן שנאו רע' אהבו את יי כל חסידיו: ומשלם ג' בקריאה וסימן ומשלם
 לשנאו אל פניו להאבדו' ומשלם עין אבות אל חיק בניהם אדריהם' ומשלם על יתר עשה גאווה' אנך: *
 לחוסים כך וזה טעם נגד בני חרס: תסתירם: וככה כל יריחך תסתירם וסתרם הוא שתסתיר פנים מחשבים מעותים: מרכסי
 מנזרת והרכסי לבקעה ייש חומרים תסתירם בסתר טירחו פניך מגריב לשונות ייש חומרים בסתר חפך וכעסך מהס בריב לשונות
 כי דבת רבים: ברוך יי' יש חומרים כאלו הייתי בעיר מצור חן אז חומר בעיר מצור ברוך יי': וחמי נדרתי' מנזרת גרון
 שהוא כלי לכרות בו ייש חומרים שהוא הפוך וכאשר חמר עייך חמר שמעת: אהבו' לסין כווי כמו חזונו שועלים: חמוני' תחר
 כמו פסו חמוני: על יתר' הנותרים מחאפי הנחיה ומלת לעשות לתקן הסבות כמו וימחר לעשות אותו ויתכן היות גחנה חסר בית
 גם יחסר מלת מעשה כאלו חמר ומסלס על יתר עושה מעשה בגחנה: חזקו' חמר לחסידים אהבו בעבור גורל מעלתם ולמיחלים
 חזקו: לדוד משכיל חשרי נפשי פשע' יתכן היות זה המזמור על טעם פיוט תחלתו משכיל חן בעבור שכתוב בו חסכילך ומלת
 כשו פשע מבעלי האלקי בח על דרך בעלי ההא חן שניהם נמצאים והעד וכסו את כלימתם וכסוי פעול כי וכוסה קלן פועל יוצא והטעם
 כי המוכה חן הגנוע בעבור פשע שעשה בגלוי על כן חמר חודה עלי פשעי ייש שאלה קסה הכה מבחמו דוד חומר כי חסר חני ולא
 נתן חסידך חס כן חך מבחמו בכמה מזמורים שיש לו פשעי ועונות כי פשעי חני חרע והתטובה כי לבו היה שלם עם השס ולא
 פשע ולא חטא ריק כנגד בני חרס יש לו פשעות בשבנה וחחרים חמרם שהח מוכר בעד חחרים טעם בגלגל חס כן מה יעשה במלת כי
 פשעי חני חרע שהח בדבר בת טבע ועוד חפרסנו:
 חמרי

לב

אבן עזרא • תהלים לז • רשי תשנא

הנה כסוי חטאה הוא העושה תשובה וסדר חרין השם ממונו ולא כדחתה חטאתו שלא היה עליה עונש טעם יחסוב ממשכב או חסכון ורמיה כמו מרמה ויש אומרים ואף ברוחו להיות כקסת רמיה ועוד אפרטנו: כי אם שתקתי שלא חזכר כלכור בני אדם בלו עמי בשחתי כמו האריה סורים קול: כי ידך מכתך כי

כי החרשתי / כאשר החרשתי מלהתודות על פשעי לפיכך: בלו עמי / מרוב חטאות דלגתי כל היום שהייתי דוחק מפני הפורענות: כי יומם ולילה / היה כבד עלי מורח ידך ונזירותך: כהפך לשד' לחלוח עלי וכן לשד השיון לחלוח סמך כך פירסו לזכר ומנחם חכרו לסון שלידה כמו משור עניים רשעי זו שדוכי: בחרבוני קץ על סיבם

המכה ביד הים: לשד' / מונרת לשד השמן / והטעם הליחה החמה סכה חיי האדם גם בחרבוני קץ דרך משל טיבשה הליחה וימי קרבו למוות: הטחתי / כנגד כסוי חטאה / ועוני כנגד לא יחסב / לו עון ופשע כנגד כסוי פשע וטעם אורה ל להתודות וטעם נשאת ברוח הקודש או שנסח עני היום עוני: על זאת / שאת נוסח עון: לעת מנחם / כדרך דרשוני / בהמנחם / ובקשתם משם אתי / חלהך / ומנחת או כאשר ימחא לבנו מנוחה ממשכבות ופני מעסקו וכרכיו אז יתפלל על דרך על כן מנח עבדך את לבני טעם לטעם מים רבים רמז להמית / ח חייביו במים כמו ימשי ממים רבים או המות והתחלוחים והמשלים למים שהתנבשו וטעם רקבי המים ייקו ח אחרים וכאלו הוא קשור עם אליו לא יגיע וכמוהו בלשוננו ה הרבה: אהה / יתכן להיות מנח כמו חויף או הצרת החולי כמו צר ומצוק והעד רביא מכאובים: דני פלט / אמר דני משה תשובתי פועל ינחא לשכיס פעוליס קולות מלאכי שאלט והנה דני כדרך ותעבור הדנה והם י יוכיחו ויחמרו ח חשכילך בדרך זו תלך כמו זאת ותחסר בית מן דני ויש אומרים כטעם רמז: חלתהו / זאת היא העצה: בסום כפרדי / דרך צחו בלא ויו כרע כחח לי ופעמים יחסרו הכף אמר דני משה הטעם

לז אשריד בטעם וסי' נמסר בריש סופר: בלוד וסי' לא בלו שלמותכם מעליכם / בלו מרוב הדרך מאד / שלמותיהם לא בלו דעורא / כי החרשתי בלו עצמי / ידך ה' חסר בסיפ' וסי' קוסה / אל נשא ידך / ותנחת עלי ידך / תכבד עלי ידך / אם אלך בקרב ארה / פותח את ידך: הבן ה' בקריאה וסימן ויען / אליו יען אשר שאלת

אשרי אדם לא יחשב יהוה לו עון ואין ברוחו רמיה: ביה החרשתי בלוד עצמי בשאתי כל היום: בני יומם ולילה תכבד עלי ידך נהפך לשד' בחרבני קין סלה: חטאתי אודיעך ועוני לא בסיתי אמרתי אודה עלי פשעי ליהוה והתה נשאת עון חטאתי סלה: על זאת יתפלל כל חסיד יאליה לעת מצא רק לשטף מים רבים אליו לא יגיעו: אתה סתר לי מצר תצרני רני פלט חסובני סלה: אשכרה ואודה בדרך זו תלך אעצה עלי עיני: אל תהיו בסום כפרד אין הבין במתגורסן עריו לבלום כל קרב אליה: רבים מפאובים לרשע והבוטח ביהוה חסד יסובנו: שמחו ביהוה וגירו צדיקים והרנינו כל ישרי לב:

רננו צדיקים ביהוה לישרים נאווה תהלה: הודו ליהוה בכבוד בנבל עשור זמרו לו: שררו לו שיר חדש היטיבו נגן בתרועה: פי ישר דבר יהוה וכל מעשהו באמונה: אהב צדקה ומשפט חסד יהוה מלאה הארץ: בדבר יהוה שמים נעשו וברוח פיו כל צבאם: כנס כנר מי הים נתן באוצרות תהומות: רפופיה כל חיליון דמפנים היד ויקא מו' רימא יתבגון באפותיקי תהומות: וירחלון חכמה ומדע: והכלבים עיני נפש / מדי עגרויקת אתכם / אל תהיו כסום כפרד / חכמת ערום הבין דרכו / וסימן בלשון ארמי הוון כלביא שאלין חכמתא לסוסיא: לז' לישרים / בקריאה וסי' רננו צדיקים ביי לישרים נאווה / ורח בחשך אור / יצפון לישרים תושיה / וא לישרים בלבותם: צדקה ומשפט / וסימן ושמו דרך / אהב צדקה ומשפט / עשה צדקה ומשפט: תהומות ד' מל דבלוסי' כנס כנר מי הים / יעלו הרם ידו תהומו / בדעתו תהומות נבקעו / באן תהומות חוללתי / ועין כסוד בשלח בפסוק תהמת יכסומו:

כחורב הקין מפני דחב' כובד ידך שהייתי דוחב על חטאי ולפיכך חטאתי חודיעך תמיד ולסון הווה הוא / כי חמרתי טוב שאודה עלי פשעי ליי ועתה כשהודתי וחמרתי לכתן הכביח חטאתי נשאת עון חטאתי כענף שנסס גם יי העביר חטאתך רננו: לעת מצוא / בהמנחך לקבלת פילתו ומה היא זהות רק לשטף מים רבים אשר לא יגיעו את שלא ימול ביד החומות שהם כמים שוטפי / וכן מצינו שהתפלל דוד על זאת וחמ' אפלה נח בדי' / כי רבי רחמינו וביד אדם אל אפולה: חמה סתר לי / להסתר בבך מפני פחד חויב: תצרני / כמו תשמרני: דני פלט / רנה של הצלה: תשובתי / לסון הווה הוא סכבתני תמיד דני פלט וכך חמרתי לי / חשכילך וחורך דרך ללכת: איעצה / חרמוולך בעיני רמז מה תעשה איעצה לסון קריצת עין כמו עונש עיני לחשוב תהפכות בספר משלי: אל תהיו כסום כפרד / שאינו מבין בין העושה לו טובה לעושה לו רעה כשאתה ממתגס בו במתג הוא בולס פיו ומכסכם ברסנו וכשאת מקרדו ומקדצנו חמה כרי לבלום ולסגור פיו ולייסרו במתג וכן כשאתה מעדהו עליו ומיפחו כל קרוב חליך שלא יקרב אף להזיקך כשאתה מיפחו במתג ורסן עדז לבלום בשעת עריו שאתה מקרדו ומקדצנו חמה כרי לסגורו במסג וכן שלא יקרב חליך בלימה בלסון משנה לסון מסגר פיו בולס דגלי מבלמות במסכת בכורות ומנחם חכרו לבלום וכן על בלימה לסון תוכן: כנבל עשור / של עשור מיני נעימה: כנל / לסון גובה וכן תרגס חוקולוס נכנו כמו כל קמו כסוד וכן פיר' מנחם ואין כל וכאד פוין: גותן באוצרות תהומות / תחת הארץ: השגיח

הבין ח' וסימן הוון פלביא שאלין חכמתא לסוסיא

לז

אל תהיו כדמות הסום שהוא כריך למתג ולרסן וחמר עריו כמו לחיו ובמוהו המטביע בטוב עליך: לבלום / מלה ידועה בלשון חז"ל / וטעם כל קרוב חליך להזיקך ויא כי כל קרוב חליך חלילה לך מהיותך כסום כדרך ועבת רשעים רחקה מני ויא כי תחסר מלת חותנו כאלו כתב במתג ורסן תפארתו לבלום חותנו ועוד עריו על דרך למנחם עונו למנחם: רבים / אמר דני משה מי שלא עם לבו לשמור אורחותיו חולי מעדו אשוריו ובעבור זה נקרא רשע ויתכן שהוא הנשוי פשע וטעם והבוטח ביי' שלא ישען על הרופאים כחשח ודע כי הכתוב לא התיר להתרפאות רק ממכת בן אדם כי השם לבדו הוא רופא ישראל ורפואתו לחזק כפשוטו והוסף על יראתו: סמחתי / הכדייקים שלא חטאו הם שמחים שלא יבוא עליהם חולי כי רופאם שהוא השם הוא שומרם והוא יסיר כל מחלה הנמנחים במחלסם: רננו צדיקי / השמיעו קול ונאווה מנורת תהוה והבין לבין כפעל על משקל וכל נעשה במחשבת ויש אומרים כמו כאה בלשון תלמוד: הודו / כנבל עשור / אמר דני משה ככל כעשור על דרך כרע כחח לי וכמוהו ככבס חלוק ככבס חלוק כי הכף ישמש בעבור שנים כלרך בית באל שדי יעשה חכמו והער שהם שנים עלי עשור ועלי ככל: סירו לו / בעבור שנים כאלו כתוב הטיבונגן לו בתרועה כדרך אל באפק תוכיחני: כי / דבר יי' הם גזרותיו וסגור ונקראו דברים שהכל על ידי המלאכים שהם עושי רצונו וככה הודו כל הנביאים גם חכמי הלב וטעם שמחו עם זה הכתוב כי הצדיקים בשמחה וברננה לעולם ואינם מתעצבים על מה שנזר עליהם השם כי הכל יוסר וחמונה: אהב / הזכיר יוסר עש דבר כי הוא הכנן וחמונה עם המעשים סויבויח לאור כל תעלומה וכליה כמו בלק כדי להסוות הכל וחסדו כולל הכל על כן חלד יי' מלאה הארץ: בדבר / שב להזכיר הדבר כי לא החלקים לבלום דקיים בדבר השם רק הארשים והזכיר השמים וברוח פיו כמו בלבר יי' בעבור כי כל הנבראים באלץ וכל ההווה עם תלוים במערכת השמים: כונס' / והנה הזכיר באלץ בתהלה כי היא המונק והנחמו הנולדים ממנה וחמר כך השמים וחמר כך הים ולא הזכיר גלגל הרומ והאם כי לא דבר רק על הנכחה לעין אמר דני משה לא יגלה שטח הארץ שהיא היבשה רק בעמוד המים כמו כל שיקנו המים והנה כונס מנורת לך כנס את כל היהודים ומתן באוצרות הטעם כפול:

יירחן

תהלים לד

אבן עזרא

ייראו והנה הכל כבדו והנה ראוי הוא שיראו חשי הארץ מהעם ויחדרו חל דברו והזכיר כל הארץ כדרך וכל הארץ באו מצרימה : כי הוא אמר : בחפץ וברצון לא בכלי : הוא כנה ועמד' הטעם כפול כאלו אמר כי הוא אמר והוא כנה בוני' ועומד כאשר פירשתי כדרך וכרך ולא חשיבנה כי כח הטעם בכח כל פועל עבר חזעתידי : ו' ואחר כך טענתו עומדת חץ כח לכל הגנים להפך חותה רק הוא יפר ענתם : ענת י' כנגד ענת גנים : מחשבות לבני' דרך משל כנגד מחשבות עמים : משמים' בעבור שהזכיר נבורת הטעם אמר כי הוא יודע סתרי לב והנה הוא חכם ואמין כח וטעם השקוף כאלו רואה הכל בעיניו והזכיר השמים כי הם סביבות כל הארץ ואמר חל כל יושבי שלא יפקד מהם חיש :

רשי

השמים הביט : היוצר יחד לבס' לכ כלס יחד ויודע כל המחשבות ורבותיכו הסיבהו א ממכון שבתו השגיה יחד לבס היוצר ודרשו ימאן סנלן כסקרין כסקרין אחת : בסנותו חת טעמו כענין סכ' ויתו על דלתו השער ונו' וישנו חת טעמו בעיניהם טענה דברו וטעמו נעשה עצמו שוטו והרירי רירי על עקני : לפני חבימלך' כך כל מלכי פלשתים נקראו וכל מלכי מצרים פרעה ונעמי טעמו חכיס קורין לו חבימלך ומדרש חגל שהיה נדיק בחבימלך שלא רצה להרנו והגשיו חומרים לו הלא זה דוד מלך הארץ כדחיתא במדרש תהלים : ב' י' תהלהלל נפשי' מתבאר חני ומתהלהלל שיש לי שטרנך כזה להגש' ולהגן : תהלהלל נפשי שטרונכטרח בלעז : ישמש ענוי' כפלאו שעשה לי מתוך מהללי יבינו חותם ושמחו : מנורותי' לשון פחד כמו ויגר מואב : הביטו חלמי' כל חותם שהביטו לוי מתוך כרתם : ונהרני' האירו פניהם : יחפרני' יתביישו כמו וחפרה הלבב' ובושה החמה : טעמו ורחו כי טוב י' טעמו דברו : יראו' הי' יראים לשון בינוי : רשו' לשון דלות : כל טוב' ניסון כך בלעז כמו כל מלאכה :

בקס

מסרה

טעמו בעיני' לדוד בשנותו את טעמו לפני' על כן עמד טעמו ורדו לא נמר' ודוד וטעמו כצפתי' בדבש : הביטו ב' וסי' הביטו ארוחת תיסא' אליו ונהרו : יראו נ' בקרא' וסי' אך יראו את י' ועתק יראו את ע' יראו את י' קדשו :

לנתלה טו וסימן נמסר בסדר ויקח קרח : בני האדם ו' וסי' אשר בנו בני האדם' אמ' י' הסיתך בוי' את לבב כל בני האדם דמלכיס דתפלת שלמה' והכרו דרה' משמים הכיטי' להודיע לבני האדם' וכל קהלת דכו' עורנו ב' וסי' עורנו ומגנו הוא' עורנו בשם י' : לד' טעמו ד' בקרי' וסי' והיה טעמו כטע' לשד השמן' וישנו את

וירחלון מן קדם י' כל יתבי ארעא מנייה ירתתון כל דידי תבל' מטול דהוא אמר והוי הוא פקד ואתקיס' י' תבר מלכת עממיא בטל מחשבת אומיא' מלכתא די לעלמא קימא מחשבת ל לביה דררי דריא : טובוי דנברא די אלהיה עפא די בחר לאחסנא ליה : מן שמיא אסתכל י' חמא ית כל בני נשא' ממדור בירי מותביה אודיק לות פלי יתבי ארעא : די ברא יתהון מכון פחדא לבהון ומתבונן לכל ע עובריהון לית מלבא מתפרק בסגעי חילותיה נברא לא מתפצי בסגעי חיליה : שקרא סוסא לפורקנא' ובסגעי רוקפיה לא משתויב : הא עינא די מסתכל לרחלון מניה לסברין לטיבוריהו למפצי ממותא נפשחון ולקימותהון באולצנא נפשנא מסתביא לפורקנא די סעודנא ותריסנא הוא ארום במימריה יחדי לפנא מטול דבשום קודשיה אתרחצנא יהי טובך י' עלנא היכמה דסברינן עלך : לד' לדוד פד שניית מדעיה קדם אבימלך ופטריה ואול' אברך ית' בכל ערן תדירא תושבתיה בפומי' במימרא די תושבתה נפשי ישמעון ע ענותניא ויחרון : הבו רבותא קדם י' עמי ונרזמס שמה פחדא תבעית אולפן מן קדם י' ועני ומבל דחלתי פצייתי' אסתכלו לותיה ואתנהרו ואפיהון לא עצבו דין ענינא צלי קדם י' שמע ומבל עקתוי פרקייה : שרי מלאכא די חזור חזור לרחלון מניה ושיב הנון אשתמודעון וחמון ארום טב י' טובוי לגבר דאתרחין במימריהו דחילו מן קדם י' קדישוי ארום לית חוסרנא לרחלוי בני אריון אתמסכנו וכפנו ותבעוי אולפנא די לא חסרון כל טובא אזילו

ויראו מיהוה כל הארץ ממנו ויגורו כל יושבי תבל : ביה הוא אמר ויהי הוא צוה ויעמד : יהוה הפיר עצת גוים הנאי מחשבות עמים : עצת יהוה לעולם תעמד מחשבות לבו לדר ודר : אשרי הגוי אשר יהוה אלהיו העם יבחר לנחלה לו : משמים הביט יהוה ראה את כל בני האדם : ממכון שבתו השניח אל כל יושבי הארץ : היצר יחד לבס המבין אל כל מעשיהם : אין המלך נושע ברב חיל גבור לא ינצל ברב כח : שקר הסוס לתשועה וברב חילו לא ימלט : הנה עין יהוה אל יראוי למיחלים לחסדו : להציל ממות נפשים ולחיותם ברעב : נפשנו חתרה לירורה עורנו ומגנו הוא : כי בו ישמח לבנו בי בשם קדשו בטחנו : יהי חסדך יהוה עלינו כאשר יחלנו לך : לדוד בשנותו את טעמו לפני אבימלך ויגרשוהו ולך : אברכה את יהוה בכל עת תמיד תהלתו בפני : ביהוה תתהלל נפשי ישמעו עננים וישמחו : גדלו ליהוה אתי ונרוממה שמו יחדו : דרשתי את יהוה וענני ומכל מגורותי הצילני : הביטו אליו ונהרו ופניהם אל יחפרו : זה עני קרא ויהוה שמע ומכל צרותיו הושיעו : חנה מלאך יהוה סביב ליראוי ויחלצם : טעמו וראו כי טוב יהוה אשרי הגבר יחסרהבו : יראו את יהוה קדשו כי אין מחסור ליראוי : בפירים רשו ורעבו ודרשו יהוה לא יחסרו כל טוב :

היוצרים שוכים על כן הוא לבדו יבין חל כל מעשיהם : חץ המלך' חץ הגזרות כמחשבת היוען הגדול בבני חכם והוא המלך והנה מה תועלת יש בעצתו והנה חייבונוסע בעבור רוב כח שיש לו והטעם על מחכותיו : שקר' בעבור שאמר הטעם התתן לסוס גבורה ו והטעם על סוס המלך והחיל : לא ימלט' הפעול חס' והוא כפסו : חנה עין י' על דק וחסימה עיני עליו : ועיך שיש עליו : אל ירחיו' ממנו לבדו לא ממלך שהוא בשר ודם ולא יחלו רק ל לחסדו לבדו : להציל ממות' חרב חו דבר : כפסו' בעבור שראינו יראי' השא והמייחלים לו כמלטו על כן כפסו חכתה לו וטעם עזרנו כנגד ברוב חיל שהזכיר עם המלך ומנינו כ כנגד המלך כמו מנינו כ ראה חלמיהם : כי בו ישמח לבנו' כנגד ירחיו' והי' הזכיר חסדך ויחלנו לך כנגד למיחלים לחסדו : לדוד בשנותו את טעמו' טעמו לבו ופסלנו ודעתו כמו מ' מסיבי טעם וחכיס היו לו שני שמות וכמוהו רבים : אברכה' בכל עת' בהיותו במרחב חו ככר חו כטעמו חו בשנותו חותנו' ביי' בו אתהלל עד שישמעו עננים תהלת' וישמחו : גדלו' כאודבר עמהם ובקס' מהס שיעזרוהו לגדל את הטעם : דרשתי' ספר להס שדרש הטעם בכר לו ונענה : הביטו' טעם חלני זה שהזכיר אחרי כן עני קרא וכמוהו ח' ארמנו ולא עתה והוא דך כוכב מיעקב :

ונהרו' יאורו כהנהם הפך אל יחפרו מנורת המנורות וכתרנוס וכהורח עמיה שריה ויס חומרים מנורת ונהרו חליו מנורת נהר : זה' שמעי' עבר כמו כאשר חבב בעבור היותו באתמחת' חונה' בעבור שסבבהו עבדי חכיס והטעם שלח מלאך להצילו על דרך יסלח מלאכו לפניך וטעם סביב שטעם מלאך טס המין כמו והי' לו סור וחומר ונהנה הטעם מלאכים רבים ככתוב בדברי אלישע ואלעמי שאינם נראים במראה העין הם כועים בלב באמת : טעמו' מנורת טעמו זה הוא מראה הלב ורחו מראה העין : יראו' אמר רבי משה היה ראוי להיות יראו כמו קראו רק בח' משונה בעבור שלא תתערב עם יראו נדיקים וטעם קדשוני הם העוזבים תאות העולם ועסקיו וטעם יראו שלא תיראו שיבוא לכם נזק חו מחסור חבילו מלאכה : כפירים' יש חומרים הכופדים בעיקר והנכון בעיניי שחס בני חלם הדומים לכפירים לטרוף ברוב חלם חנה רשו ורעבו' ודורשי' י' שלא יבקסו לחס רק מהטעם לבדו ויס חומרים כי כאשר תפסוהו חכשי חכיס הרעבוהו ובעמנו לפני חכיס היה רעב והטעם בחסדו עזרו כדרך חלמיהם : לבנו

לד

אבן עזרא

תהלים לה

תשנב

לכו הזכיר בנים שהם צדיקים לימוד: מן תהות הכל לחיות בנים רבות על כן חוהב ימים חרוכים כמו חנשי מדות חנשי לכב והנה הטעם ימים ידועים כיומי פלוגי שחיה ככה: כבוד, חמר לקדושים היראה בלב כי מעלתם גבוהה להשמר בלסוף ובמעשה: סוד מרע, מכות לא תעשה, ועשה טוב מנות עשה: בקם שלום, כי חן משכבו הנבים לפקט שררה ולהתגבר זה על זה: עיני, הזכיר העינים והאזניים הסתר והגלוי: פני, חרון חף שיראה בפנים כמו וכניה לא היולה: צעקו, בשוכם מרשעתם ויש חומרים כי זה הפסוק טב אל שונת הצדיקים והכבון כאשר דברתי והעד קרוב: לשכברי לב, הם טעמו מדרכם הרעה: רבות, הטעם חס תלחו צדיק שבאו עליו רעות אל יחם כי הטעם יכלנו

רשי

בקם שלום, במקומך: ורדפהו, בלחן אחר: פני, פנים של זעם לישראלם בלעז כמו ופמתי פני באים ההוא כך חברו מנח: צעקו, הצדיקים ווי שמע: רבות רעות צדיק, הרבה רעות ופחדים בחות עליו ומכלם כנול: שומר, הבה כל עצמותיו: תמותת רשע רעה, תמותת חס, הרשע הרעה שהוא עושה תמותת תמית: לא יאשמו, לא יתחדשו לאמר אשמונו שחסינו כך רפונטילונט בלעז: ריבה, חת יריבי, עשה מליבה עם חותם טעופים מריבה עמי: לחם, לסוף מלחמה וכן לחמי הלחם עם הלחמים עמי: והרק חנית, הזדיון כמו חריק חרבי וירק חת חניכיו: וסגור לקדחת רודפי, הגן בני וביניהם כמחיבה: לכפשי, חימיו מאיחאש בלעז כמו כודה שוהה לכפשי: חסך וחלקקות, שניהם יחד כדי שחליקו רגליהם ב בחלקקות והחשך חינו מניחם להשמר מן החלקקות כלא לכן יהיה דרכם להם כחלקקות ב בחפילה יחיו ויפלו בה: הפרו לכפשי, שוהה ליפול בה: שוהה, חסך בדוחינה בלעז: ורשתו חסך טמן, כן דרך לטמן הרשת ולכסותו בקם או בעפר כדי שלא ירגיש בה בעובר עליה עד שנלכד בה: וכפשי תגל, כשחראה במפלתם: כל עצמותי, יקלסוך על כך, כי עתה יקומון עלי תמיד עדי חמם ונ: ותפילתי

החפץ ג' וסימ' החפץ ימלא ידו, החפץ את שלום עבדו מן האיש החפץ חיים: מדבר ה' בקריאה וסי' נמסר בסדר ויצא וביחזקאל סוף סימן א' ובסי' ט' בעשי ג' כתוב יוד בקריא וסי' ויעשו כל חכם לב בעשי המלאכ' אל תקנא בעשי עולה פני י' בעשי רע להכרית מארץ: מהנה ז' וסימ' נמסר בסדר ויקרא וברמיה סימן ה' **לְכַרְבָּנִים שָׁמְעוּ-לִי יִרְאֵת יְהוָה אֲלֹמְרָכֶם: מִי־הָאִישׁ הַחֲפֵץ חַיִּים אֲהַב יָמִים לְרֵאוֹת טוֹב: נֶצַח לְשׁוֹנֵךְ מֵרַע וּשְׁפִתֶיךָ מִדְבַר מַרְמָה: סוֹר מֵרַע וְעָשִׂה טוֹב בְּקִשׁ שְׁלוֹם וּרְדַפְהוּ: עֵינֵי יְהוָה אֶל-צַדִּיקִים וְאֲזִינוּ אֶל-שׁוֹעֲתָם: פָּנֵי יְהוָה בְּעֵשִׂי רַע לְהַכְרִית מֵאֶרֶץ זָכָרִם: צַעֲקוּ וַיְהוֶה שְׁמֵעַ וּמְבַל-צָרוֹתֶם הַצִּילֶם: קְרוֹב יְהוָה לְנַשְׁבְּרֵי-לֵב וְאֶת-דַּכְאֵי רוּחַ יוֹשִׁיעַ: רְבוֹת רַעוּת צַדִּיק וּמְבַלֵּם יִצְלִיגוּ יְהוָה: שִׁמְרֵם כָּל-עֲצָמוֹתַי אַחַת מֵהֵנָּה לֹא נִשְׁבְּרָה: תְּמוֹתַת רַשְׁעֵי רַעַה וּשְׁנֵאֵי צַדִּיק יֵאֲשֻׁמוּ: פוֹדֶה יְהוָה נַפְשׁ עַבְדּוֹ וְלֹא יֵאֲשֻׁמוּ כָּל-הַחוֹסִים בּוֹ: לְדוֹר רִיבֵה יְהוָה אֶת-יְרִיבֵי לֶחֶם אֶת-לַחְמֵי: הַחֲזֹק מִן וְצַנֵּה וְקוֹמָה בְּעוֹרְתִי: וְהִרְק חֲנִית וּסְגַר לְקִרְאֵת רִדְפֵי אֲמַר לְנַפְשִׁי יִשְׁעֲתֶךָ אֲנִי: יִבְשׁוּ וַיְכַלְמוּ מִבְּקִשְׁי נַפְשִׁי יִסְגּוּ אַחֲוֹר וַיִּחְפְּרוּ חֲשָׁבֵי רַעֲתִי: יְהוִי כַּמֶּזֶץ לְפָנֵי-רוּחַ וּמִלֵּאד יְהוָה דוּחָה: יְהִי דֶרֶכְךָ חֶשֶׁךְ וְחַלְקֵי-קֶרֶת וּמִלֵּאד יְהוָה רִדְפֶם: כִּי-חָנַם טַמְנוֹ לִי שַׁחַת רִשְׁתָּם חָנַם תִּפְרוּ לְנַפְשִׁי: תְּבוֹאֵהוּ שׁוֹאֵה לֹא-יִדַע וְרִשְׁתּוֹ אֲשֶׁר טַמְנו תִּלְכְּדוּ בְּשׁוֹאֵה יִפְלֶבֶה: וּנְפִשִׁי תִגְלֵ בִיהוֶה תִשִּׁישׁ בִּישׁוּעָתוֹ: כָּל עֲצָמוֹתַי, תֵּאֱמַרְנָה יְהוָה מִי כַמוֹךְ מִצִּיל עֵנִי מִחֲזַק מַמְנוּ וְעֵנִי וְאֲבִיּוֹן מִגִּזְלוֹ: יְקוּמוּן עֲדֵי חַמֶּם אֲשֶׁר לֹא-יִדְעָתִי יִשְׁאֲלוּנִי:**

אזילו בניא קבילו מני דחלתא דני אליף יתכון: מן נברא דבעי חיי רחם יומיא למחמי טבא: טור לישנך מביש וספותך מלמלא נבלא: זור מביש ועבד טב בעי שלמא ורדף בתרוהי: עינוי דני לות צדיקיא ואורנוי לקבלא צלותהון: פרצופא דני רגיו בעברי בישא לשצאה מן ארעא דכרנהון: צלון צדיקיא וקדם יי שמיע ומבל עקרתהון פצנון: קרוב יי לתבירי לבא וית מביכי רוחא ופרוק: ספיאין בישן מערען לצדיקא ומן פולהון פצא ליה יי: נטר לכולהון אברוי חרדא מנהון לא מתברא: מיתותא דרשיעא בישא וסגיא צדיקא ויתגבון: פרוק יי נפשא דעברוי ולא מתחבין כל דסברין במימיה: לה לרוד אתגר יי במרי תגרתו סדר קרב קבל בעלי קרבתו: אתקיף תרים ועגיל וקום בסערי: ושלוף מורגיתא וטררוק לאורעות דרפי אמר לנפשי פריקד אנא: יבהתון ויכספון תבעי נפשי ירתעון לאחורא ויתכנעון חשלי בישותי: יהון היך מוזא קדם ועפא ומלאכא דני דחי: יהי אורחתהון חשוכא וחכירא ומלאכא דני דריף להון: ארום ממן פרסו לוהתי שיח מצרהון ממן כמנו לנפשי: תיתיה שליא לך יתחבם ומצרתיה די פרס הצדירה בשליא יפול בה: ונפשי תחרי במימרא דני תרוץ בפורקניה: כולדהון אברי תהוון אמרין יי מן כותך פצי עניא מן תקיף מניה ועניא וחשיבא מן אנסיה: קימין סחרי חטופין מן דלא חבימרת שילין לי:

מכולם: סומר, והטעם שחפילו על חבריו טום כזק גדול לא יהיה והכי העצמו בעבור שהם מוסדות הנוף: תמותת, רעה אחת מיד תמותת ה הרשע כנגד רבו רעות צדיק: פודה, ולא יאשמו, כמו וסוכאי צדיק יאשמו וכמוהם תאחסם סמרוך: לדול ריבה יי חת יריבי, יריבי ים חומרי שהוא הפוך כמו חס טוב ת תסוכו חס טוב יסיבני יי והכנסו בעיני שהם סנים שרשים: החזק, הטעם כי המנן והכנה שחקה למלחמ' חן מעשני עליהם דק עליך שתחוקני ותחזק מניני: והרק, כאלו חת הוא סתריק ה החמית: וסגור, לסגור עליהם שלא יסיגוהו א

לה

בדרכם חרדיו: חמר, כי התסועה תהיה מהסם: יבוסו יסוגו חמור, כמו יסגו מוכיץ כפעל כי חילו היה מבעלי הלוץ היה כמו יפלו בלב חויבי המלך: יהוי יתכן שיחה הדוח המון אל מקום ויכוח בו דק חס היה המלך דומה לא יכוח לעולם דק יתפור כולו על שלא ימצא: יהי, הטעם בכרחה עד שלא ידעו חי זה דרך יבדחו: ומלחך השם דולפם, עד שלא יכלו: וחלקקות, כפול כמו סחרחר סחרחרות ו הטעם חשך עב וחלק סיוכל כח הדגשת המשום להכירו כדרך וימש חשך שהוא כמו כאשר ימשם העור ולהיותו כמו ויאמש חיכנו ככח כלל: כי, שחת, מנורת ישוח על משקל חסך זורה ברחת מנורת רוח: תבוהוה, לכל אחד רעה שישתאה כל שומעה: תלכדו, כדרך ויה שמו חסך יקראו: ונכפשו, רמו לכסמה העליונה ו ויקרחה כפס בעבור היותה קסורה עמה: כל עצמותי, רמו לנוף כי העצמות מוסדותיו וכאלו תדברכה ותעלכה כי חן אלהים דק השם סיכול להציל זה העני: יקומון, יבחר למה יביא השם עליהם הרעה ותבוהם שוהה לא ידעיה כנגד חסך לא ידעתי וטעם ישאלני ישאלני מה שלא ידעתי דק בעדות חמם:

ויחזקאל סימן ט' פודה ל' נפש עבדיו וחד פרה ראש: לה יריבי ב' חד פתח וחד קמץ וסימ' ושמע לקול יריבי דירמיה ריבה יי את יריבי בתרא פתח: ישעתך ו חס בליש וסימ' וינבל צור ישעתו ותהי חתשעה ביום ההוא' מי יתן מציון ישעת ישראל, ולכה לישעתה לנו' אמר לנפשי ישעתך אני ובעב עברת ישעתו: ונפשי ה' וסימ' ונפשי אשר פדות, ונפשי ידעת מאד, ונפשי תגיל ביי' ונפשי נבהלה מאד, ונפשי אשים בכפי: כל ב' קמצי בטעמא וסימ' כל עצמותי תאסרנה יי מי כמוך, כל אחי רש שנאוהו וכל מקף דכון במא כי הגדלת על כל שמך, וחד וכל בשליש עפר הארץ, בספר מסרה ראיתי שמונה כל פעניי בך ונמסר ג' קמצי וטענת כי זה הוא במקף:

היותה קסורה עמה: כל עצמותי, רמו לנוף כי העצמות מוסדותיו וכאלו תדברכה ותעלכה כי חן אלהים דק השם סיכול להציל זה העני: יקומון, יבחר למה יביא השם עליהם הרעה ותבוהם שוהה לא ידעיה כנגד חסך לא ידעתי וטעם ישאלני ישאלני מה שלא ידעתי דק בעדות חמם:

תהלים לו אבן עזרא

יסלמוני והרעה הוא שכול לכפשי והוא עס: ואני יסבר טובתו והוא בחלותם לבשו סק והנה ידענו כי כל עיני דבק עם נפש לעולם הוא כוס ועיניתם חת כפשותיכם וכפשי כענה תשביע יום ענות אדם כפשו ואם כן מה טעם להוסיף מלת כנס והבית פתוח והטעם כי ביום שכבד עליו חלו קרחו חוהביו וחביריו כנס והיה יום ידוע גם אני עניתי בנ כפשי: ותפלתי על חיקי תשוב: אמר רבי לוי הטעם שהייתי מתפלל ואני משתחוה וכדכה והכוכן כדרך והטעם לשכנינו שבעתים אל חיקם שיתן לי השם כמו תפלתי ובקפתי מהטעם בעבורו: כרע התהלכתי דבק עם כחבל חס והכוכן שהוא עם קודר כנגד קודר כי מנהג האבל להלביש עיניו קדרות: ובכלעי הרמו בחלי מבורת והוא כולע על ירכו בעבור שילחה לעמוד על ד רגליו וללכת ככל כ בריח: ככיס תחר על משקל מתים והוא מבורת ונכה רוח כמו גחיס ויש חומרים כמו נכה רגלים כנגד ובכלעי וטעם ולא ידעתי שהם עירוי חיים שהכרתים ובקרתים בחליים נחשבו נכיס פחותים מהם לבקר חותי וחלעב שלא ידעתי מיהם קרעו בסרי ר דרך משל שידברו ל דעות בוי ולא דמו מבורת דממה מפעלי הכפל כמו תמו דברי חייב: בחכפי יש חומרים שהחכפי י יחמרו דבר שילעגו להם בעלי עונם וזה הפי חרוך חץ לו טעם והקרב חלי שאלה החכפים שהם חכפי ל לעג הלעג בעיניהם כמעט לחלו על דרך אוכלי עמי חכלו לחם על כן לנעלה קרעו ב בסרי והעד סכן הוא הבח חחריו חרוך עלי סינמו: חרבי כמה תראה ולא חרחה בקמתך מהם: מוטויהם טס כחלו הוא משוחתס כי יש שמות במתכונת זכרי ונקבות וטעם מכפירים ששיניהם לו כשיני חריה: חוקרי דר כי בהנצלו יורה השם בגלוי: חלי סקר קסור עם חויבי כמו שפאלי חנס י יקדצן עין לסגור קצה העין רוח כמשפט ללעג: כי אמר רבי משה כי רנעי חרץ ב בקיעי חרץ והטעם רוח למסתור ופמחו עורי רנעו וישאם: ויחיבו מלת החס רמז לפקמ: חריתה כנגד רחיתה עיני: אל תחרש: כנגד חמרו: העירה שניהם פעלים חנס יוכחי חויה העירה יוכח והטעם ענמך כדרך קודר הלכתי

רשי

ותפלתי על חיקי תשוב: כלומר ואם יחמרו לח עניתי כפשי חלח לרעתם שיכבד עליהם חליים תפילתי שהתפללתי עליהם תשוב חלי: כרע כחל לי התהלכתי כאו היו לי אחי ורעי התהלכתי מיצר עליהם על כרתם: כחבל חס: כבן המתחבל על חמו חו כאם המתחבלת על כנה: קודר לשון שחרות: שמותי לשון שבלות: ובכלעי שמחו ונחשפו וכשחני כולע ששכר בח עלי שמחו ונחשפו: נחשפו עלי נכיס חנשים פסחים כמו שחננו מתרגמן נכה חנירה ומנח' חדרו כמו נכחי חיימנו ישיין כלעג: קרעו ולא דמו: חלו היו קודרעין חת בסרי לח היה דמי ט שותת לחרץ כשמלכין פני: בחכפי לעגי מעונ וגו' בשביל חכפית של ליכנות חכילה ושתיה שמחניפין לשחול בשביל שיחכילם וישקס חורקים עלי סיניהם מעונ לשון חכילה כמו חס יסלי מעונ לחליהו ומנחם פתר חותו לשון עונת לחם וכן חס יסלי מעונ: כמה תראה: כמה חרץ חפיש יס לפיך לרחות כל חלה: משוחיהם מחשך שלהם: מכפירים יחידתי מוסב על השיבה כפשי השיבה מכפירים יחידתי: חויבי סקר שמעידין עלי מה שלא עלה ב מחשבתני מעולם אל ישמחו במפלתי שונחי ששוכחים חותי אל יקרבו עלי עין וללעג בעיניהם על מפלתי יקרבו ביחלנט כלעג: על רנעי חרץ: על דכחי חרץ וכן רנעו הים עורי רנעו וכן פי רנעו: האח החס לשון שמחה מתהלל בתאות לבו מרוב שמחתם שרואי תאותם מתקיימת: העירה והקירה פמליח של מעלה לשפט משפטו מאויבי: נחם פסע לרשע בקרב לבי וגו' הרי זה מקרח מסורס יש בקר לבי שהפסע הוא יצר הרע חומר לרשע שלא יהא פחד חלשים לנגד עיניו בקרב לבי כאדם שאומר כמדומה חני: כי החליק הפסע א הרשע חלקלקות בעיניו כדי שימנח הקדוש ברוך הוא את עונו לשנוח חותו: חל להשכיל להטיב מנע ענמו מהשכיל להטיב מעשיו: יתיב

פרעין לי בישתא חלף טבתא בען למתכל לנפשי: ואנא בעדן מרעותהון לבישרת סקא סנפירת בצומא נפשי וצלותי על עובי תתוב היך חברא והיך אחא דילי הלכית היך אבילא דמרגאבל על אמיה חפיר שחית: ובתברי חרו ואתבנשו מרגפנשין עלי רשיעיא דמכין לי במלהון וליא חפומית אלו מבועין משכי ולא מפקין דמא: במלי שעיעותא ומרהביא ומקניא מעסן עלי כפיהון: יי כמרה ארת חמי ארתוב נפשי משליתהון מבני אריויא נושמי: אורי קרמד בכנשתא רבא בעסא תקיפא אשבחנד: לא יחרון עלי בעלי דבבי שקרא סנאי מנן רמזין בעיניהון: ארום לא שלמא ממללין ועל צדיקי ארעא דנחין בעלמא ההוא מלי נכלין מחשלין: ואפתיאו עלי פמהון אמרו חרוא חרוא חמת עינא: חמיתא יי לא תשתוק יי לא תחרחיק מני ו ארעו ורתיקין לדיני אלהי ומרי נצחני יי לתנתי: הון יתי כצדקתך יי אלהי ולא יחרון עלי: לא יימדון בלבהון חרואת נפשיא דלמא יימרון נמרנא יתיה: ובהתון ויתבנעון פחדא דחרון על בישרתי ילבשון בהתא וכסופא דמתרברבן עלי: יבועון ויחרון תבעי צדקי ויימרון רתירא יסני יקרא דיי רצבי שלמא דעבריה: ולישני תרגן צדקתך כולי יומא תושבחתך: לו לשבחת לעבדא דיי לרוד: אמר מרדא לחיבא במציעות לבכי לית דחלתא דיי לקבל עיניו: ארום שעיע ליה בעיניו למשבח חובין למסני אולפנא: מלי פומיה רשעא ונכילו פסק למשכל לאוטבא: רשיעא

ולא ידעתי ה' וסימן נמסר בירמיה סימן יא: מעונ ב' וסימן אס יס לי מעונ: בחנפי לעגי מעונ: השיבה נ' בקרי וסימן ועתה השיבה אתהן בשלום השיבה נפשי משואהים השיבה לי ששון ישעך: ארץ ד' פתחין באחנחת וסימן כי לא שלום ידברו נוראות בצדק תעננו תחת שלש רגזה ארץ דוד הרבות שניו: אלהי ח' קסצין וקפין יסלמוני רעה תחת טובה שכול לנפשי: ואני בחלותם לבושי שק עניתי בצום נפשי ותפלתי על חיקי תשוב: כרע כפא לי התהלכתי כאבל אס קדר שחתי: ובכלעי שמחו ונחשפו נחשפו עלי נכיס ולא ידעתי קרעו ולא דמו: בחנפי לעגי מעונ חרץ עלי שנימו: אדני כמה תראה השיבה נפשי משאיהם מכפירים יחידתי: אודר בקהל רב בעם עצום אהלרד: אל ישמחו לי איבי שקר שנאי חנס יקרצו עין: כי לא שלום ידברו ועל רנעי ארץ דברי מרמות יחשבון: וירחיבו עלי פיהם אמרו האח האח ראתה עיננו: ראתה יהוה אל החרש אדני אל תרחק ממני: העירה והקיצרה למשפטי אלהי ואדני לריבי: שפטני כצדק ירוה אלהי ואל ישמחו לי: אל יאמרו בלבם האח כה נפשנו אל יאמרו כלענוהו: יבשו ויחרו יחרו שמחי רעתי ילבשו בשת וכלמה הפגדלים עלי: ירגו וישמחו חפיצי צדקי ויאמרו תמיד יגדל יהוה החפץ שלום עבדו: ולשוני תהנה צדקת כל הימים תהלתך: למנצח לעבד יהוה לרוד: נאם פשע לרשע בקרב לבי אין פחד אלהים לנגד עיניו: כי החליק אלו בעיניו למצא עוניו לשנא: דברי פיו און ומרמה חדר להשכיל להטיב:

וסימן נמסר בסדר בלק וכל אסף דכו': בלבם ט' וסימן נמסר ביחזקאל סימן יד: החפץ ג' וסי' לעיל סי' לד: ולשוני ג' וסימן נמסר לעיל בספרא סימן כב: לו למנצח לעבד יי לרוד ב' וסימן את דברי השיבה הזאת נאם פשע לרשע: ומרמה ה' וסימן ופקרו על כל הדולג תאבד דברי כוב ואתה אלהים תורידם דברי פיז און ומרמה הוות בקרבה ולא ימיש:

כרע

העירה

לו

שהוא יוכח ובעבור שהעירה והקירה למשפטי חבר אלהי הטעם העירה אלהי למשפט והקירה חדני לריבי ולפי דעתי בעבור שאמה אהי ואתה חדני והטעם האדון שלי כיעס חלף חלף הוא כתוב: שפטני קח לי משפט דק מהם: אל תשמח נפשי ויתהללו בלשונם: יבשו וטעם ימדו כנגד נחשפו עלי נכיס ופעול מגדילים חסר והוא לשון חומה: ירונו כאשר יבשוני שמתי רעתי אז ישמחו החפצים לראות דקון ויגדלו כנגד המגדלים עלי: ולשוני כנגד חמרו האח ומהנה דקין כנגד שפטני ככדקן וטעם כל היום שכה יהנה תמיד: למנצח לעבד יי לרוד טעם לעבד יי בעבור שהזכיר דברי הפושעים והמורדים בשם הנכבד: נחם הטעם זה החשוב בקרב לבי כי הפסע כאלו ידבר אדם הרשע אל תפחד על כן חץ חלשים לנגד עיניו: כי החליק מנורת חמריה החליקה כמו נחכחי חיס חלק כי החליק דבר הרע בעיניו למנצח השם עונו ויסחארו על דרך האלהים מצא את ען עבדך: דברי ונקשר חלעם למל כמו ויחלנו לכנת העיר: חץ

אבן עזרא תהלים לו רשי תשנב

און' על משכבו בלילה: יתיצב הפך המשכב ביום: על דרך לא טוב: מנות לא תבשה: רע לא ינאם הטעם כפול: כדחתה ה' החסירה ממלת י' בשמים הכין כסאו על כן לפתח הבית וטעם זה הפסוק כי חני עבד הפס כי חלע כי חסדו כולל הכל והטעם כי אין למעלה מהשמים במראה העין ויש אומרים כי השמים

יתיצב על דרך לא טוב: ה' כה נתן לפניו דרך הטוב ודרך המות והוא בומר לו דרך לא טוב: י' בהשמים חסדך' בשביל הרשעים הללו אתה מסלק חסד מן המתחננים ומנבואה אמונתך עד שחקים לסלקה מבני אדם: דדקתך יקרה מן הכרית: כהררי אל' בשביל מעשי הרשעים ומשפטך באים לעולם עד תהום רבה: לא דקתך כהררי אל

מיקור החסד ומנוב ה' החמונה: דדקתך' חמ' ר' משה כי דדקתך לא יוכל בני אדם ש' שחתה כי היא כהררי אל והנכח כי היא כסגב לדעתה כהררי א' המקיפים סלח יוכל אדם להגיע לפס וככה דעת מוספטיך כהתום רבה שהיא עניוה ש' סלח ירחנה אדם ו טעם אדם ובחמה שהוא יספוט כל מרגיש על דרך ומיד כל חיה אדרשנו: מה בעבור שהזכיר אדם ובהמ' הזכיר הנכבד' מהאל' ויהי יקר ישרת בעבור שנים כמשפט כאילו נתנו ומה יקדים בני אדם אשר בכל כ כנפיק יחסין או מה יקר לכל אחד מהם: יריון' כמו ירבוין וטעם ביתך הם ה המתבודדים לעבור ה השם נביתם והעבודה תרסן כפס ודעת ה השם תערכם וטעם כחל סלח יפסק: כי מקור חיים' חיי ה המסמה העליונה סלח תמות: באורך כרחא חור' כינוי לשכר ה העולם הבא כי אין דבר בעולם הזה נכבד מהאור והוא עצם ו נאזינונו: מסך' ט טעם לידועין שהם ב במעלה העליון והזכיר מוסך בעבור שחסדו בשמים ומוסך משמש בעבור אחר והוא ו מוסך דקתך לישרי לב שים להם מעשים טובי ואם לא היו כמו יודעי הטעם: אל' ה הטעם אל תבואי רגל חנשי נאווה והטעם על דרך ישכבה כאילו אמר סלח יתחברו עמו

משפטך תהום רבה דור מן ד' מלין בקריאה עשור סופרים וסי' אחר תעברו' אחר האסף אל עמך קדמו שרים אחר נוגנים' משפטך תהום רבה: נראה ה' וסי' נמס' בישעיה סימן ה' וירמיה סי' סב: לו' לדוד ו' בטעם וסי' נפטר לעיל בספרא סימן כ': ימלו ב' וסי' כי כחציר פהרה ימלו' ובראש שכולת ימלו:

רבה: לא דקתך כהררי אל מי שחתה רוצה לעשות דקת עמו חתה מנבואה ומתקפו כ כהררי אל לטון תקוף כמו וחת חילי הארץ לקח: מוספטיך תהו רבה' מי שחתה רוצה לדון אותו וליקח נקמתך ממנו חתה מורדו עד תהום רבה מוספטיך יפס' ויחל' כל: אדם ובהמ' תושיע י' בני אדם שהם ערומי' בדעת כאלם הדחשון ומסימין ענמה כבהמ' בענמה תושיע י': מה יקר חסדך' אינו כדי להמסך על הרשעי' הללו אבל בני אדם אשר בכל כנפיק יחסין הם יריון מדטן ביתך ונו': א' תבואי רגל נאווה' א' תבואי רגל הרשעים הללו בעת קבול סכר להיות ח חלקם עם הרשעים לטון חלק חלל' א' תבואי רגל הרשעים אל תבואי רגל' ממוקמי שכולי לרס מסכה חלקי והליקן בטובה כענין סכחמ' לכן בארשם מפנה ירשנו וחז' פס כפלו פועלי און פס יבנו במפלתם ופס דוחו ולא יכלו קים: אל תתחר במרעים' מוכיח את ישראל הוא סלח יתחרו בהנלחת המרעים לעשות כמעשהם כמו וחך פ תתחרה את הסוסים לרסן ב במרונתם חלל' בלעז: אל תקחא בגוסי עולה' לעשות עולה כמעט: ימלו' שרונט ט טר' קיין בלעז לפון כריתה: בטח ביי' וחל תאמר חס לא חנול וחנכוב אז וחתן לעני דקתה במה התפרנס: ועבה טוב' וחז' תשכח חרץ לחורך ימים ו תרעה אזונה תאלב ותתכרנס מוסכר האמה שהחמנת בהכח לכחך עליו ולעשו טוב: והתענג על י' התענג בתכטוקים על מפענתו של ה' ה'ה: ג' כל י' דרך' ג' כלל עליו כל כח' ד' דום ליי' המות לישועתו כמו חס כה יאמרנו אליו דומו דיהונתן ומנחם הכרו לטון דממה כמו יודם אהרן וגם כן פתך טוב ויחיל ודומם ודומם מודה לו: ו נהתחולל' לטון תהלת: אל תתחר' לאמר חדשע כמותו נחללה כמותו: הרך מ' הרך מהרשעי' סלח יבא עליך חף: ועזוב' דבר המביא עליך חמתו של הק' כי המרעים שחתה רוצה עתה מנלחמים הם יכרתו: ועוד מעט' כשתמתין עוד מעט תראה כי אין הרשעי' והתבוננת על מקומי' והסתכל על מקום שהיה פס ואינו כי מת וחבד: וחך

רשעי' חשיל על שויה יתעתר על אורח דלא טב ביש לא ירחקו: ב' בשמי שמיא טובך הימנותך עד שחקי' צדקותך רמא היך טוריא תקיפא דינד עמיקין היך תהומא רמא בני נשא ובעירא תפרוק י' כמה יקור טובך י' ובני נשא בטלל שכינתך ישורון לרוחצו: יתרוין פרהו ברכתא דביתך ומבוע ב' בסמותך תשקנון: ארום עמך טיפי מין חיינו בזיו יקר נחמי נ' נהורא' נגוד טובך על ידך וצדקתך על תריצי לבא: לא תארענני רגלא דנינתנא וידיהון דרשיעא לא תטלטלנני: תמן נפלו עברי שקר יתנו ולא יוסיפון למקם:

לדוד לא תגנב במבאשין למהו לו דכותהון ולא תטנין בעברי' מלומא למורנו עמהון: מטול דסופיהון היך עסקא בסרהובא יתמוללוין והיך ירוק דתאה ינתרון רחץ במימרא דיי ועבר טב שרי ארעא ו' כ' בהימנותא ותתפנק על י' ו' לך משילי לכד' פלי על י' ארתהך וסבור על מימריה והוא יעבר: ויפוק היך נהורא צדקך ודינד היך טיהראו שתוק גדם י' ואוריך ליה לא תגנב ברשיעא דמצלח אוריהו בגברא דעבר עיצת הטאין: אוריך מרניו ושבוך רחמא לא תגנב ברם לאבאשא: מטול דמבאשין יתחיצון ודסכרין במימרא דיי הנון ורתון ארעא ותוב פנעיר ולית רשיעא ותתבונן על אתריה וליתו:

במרעים אל תקנא בעשי עולה: כי כחציר מהרה ימלו וכירק דשא יבולין: בטח ביהוה ועשה טוב שכך ארץ ורעה אמונה: והתענג על יהוה ויתן לה משאלת לבך: גור על יהוה דרכך ובטח עליו והוא יעשה: והוציא כאור צדקך ומשפטך בצהרים: דום ליהוה והתחולל לו אל תתחר במצליח דרכו באיש עשה מזמות: הרף מאף ועזב חמה אל תתחר אד להרע: בימרעים יכרתו וקני יהוה המה ירשו ארץ: ועוד מעט ואין רשע והתבוננת על מקומו ואינו:

משפטך החסיד בליש בקריא וסי' כן משפטך אתה חרצת' והוציא כאור צדקתך ומשפטך בצהרים' ואל תצל מפי דבר אמת' קולי שמעה כחסדך ומשפטך' תחי נפשי ותהללך: על מקומו ב' וסי' איש על מקומו יבא בשלום' ועוד מעט ואין רשע:

און יתיצב על משכבו יתיצב על דרך לא טוב רע לא ינאם הטעם כפול: כדחתה ה' החסירה ממלת י' בשמים הכין כסאו על כן לפתח הבית וטעם זה הפסוק כי חני עבד הפס כי חלע כי חסדו כולל הכל והטעם כי אין למעלה מהשמים במראה העין ויש אומרים כי השמים מיקור החסד ומנוב ה' החמונה: דדקתך' חמ' ר' משה כי דדקתך לא יוכל בני אדם ש' שחתה כי היא כהררי אל והנכח כי היא כסגב לדעתה כהררי א' המקיפים סלח יוכל אדם להגיע לפס וככה דעת מוספטיך כהתום רבה שהיא עניוה ש' סלח ירחנה אדם ו טעם אדם ובחמה שהוא יספוט כל מרגיש על דרך ומיד כל חיה אדרשנו: מה בעבור שהזכיר אדם ובהמ' הזכיר הנכבד' מהאל' ויהי יקר ישרת בעבור שנים כמשפט כאילו נתנו ומה יקדים בני אדם אשר בכל כ כנפיק יחסין או מה יקר לכל אחד מהם: יריון' כמו ירבוין וטעם ביתך הם ה המתבודדים לעבור ה השם נביתם והעבודה תרסן כפס ודעת ה השם תערכם וטעם כחל סלח יפסק: כי מקור חיים' חיי ה המסמה העליונה סלח תמות: באורך כרחא חור' כינוי לשכר ה העולם הבא כי אין דבר בעולם הזה נכבד מהאור והוא עצם ו נאזינונו: מסך' ט טעם לידועין שהם ב במעלה העליון והזכיר מוסך בעבור שחסדו בשמים ומוסך משמש בעבור אחר והוא ו מוסך דקתך לישרי לב שים להם מעשים טובי ואם לא היו כמו יודעי הטעם: אל' ה הטעם אל תבואי רגל חנשי נאווה והטעם על דרך ישכבה כאילו אמר סלח יתחברו עמו

הזכיר הרגל והיד וטעם אל תכירי מדטן ביתך למקום אחר: פס' הטעם יפלו במקום שהסגבל הכירי פס לפני בואם חלי ויש אומרי' ברין הרגל לבוא חלי תכשל ובהתחוק היך להכירי יהיו דחיים כמו דחה דחיתכי לכפול ופי' פס כמו אז וכמוהו פס יבעקו ולא יענה ויתכן היות פס רמו למקום שנפלו פס פועלי און בימים קדמונים והטעם שחלע כי יד רשעים לא תכירי כי יפלו הם כחשך כפלו הדומים להם בזמן שעבר: לדוד' אל תתחר ים אומרים כי תתחר מבנין התפעל מנירת חרון וטעם במרעים בעבור המרעים ויהי על משקל אל תתגר בם ויא כמו תתחרה את הסוסים חלע' שהוא מהבנין הקל: כי החציר הוא היך וככה הענומיה הרים חציר חת החציר וחת הבצלים: ימלו' מפעלי הכפל חלע' שהלמד חסר דגש כמו העזה פניה: בטח' אמר דבי משה הנכון להיותו עשה טוב ובטח ביי' רעה אמונה ופנין ארץ ויתכן היות האחרון סבת הראשון חס המעשה טוב תהיה לבטח ואם תרעה אמונה תשכן על הארץ' רעה אמונה כמו שומר אמונים כי הרועה כמו שומר ויש אומרים שטעם ורעה סלח אמר בטח ביי' וחל תמנע מעשות טוב וטעם סכן ארץ כל ימי חייך תשכן על הארץ' רעה אמונה כמו שומר אמונים כי הרועה כמו שומר ויש אומרים שטעם ורעה סלח יוכל בזול ועשוק כבני עולה: והתענג על י' שתבקש כדכך כסכיר יקוה פעלו: גול' על משקל סוב כדך השלך על י' יהבך ודכך כמו כדכך וכמוהו לב אדם יחשב דרכו: והנחיא' הטעם שיעשה כדכך ויתנקס בגלוי כמו האור אז יראה דקתך: דום' והתחולל' ים אומרים שהוא מנורת תוחלת ואחרים חמוה שהוא מנירת חל כילדה והוא הכסן והמלה כפולה כדכך והתבונן וטעם לו בעבורו כמו חמרי לי אחי הוא וסבול החיל בגללו על כן יהיה אל תתחר מן חרון ופי' במחלת בעבור עזלית ועל פי' תתחרה את הסוסים סבול ודום להפס ובין כך ובין כך עם אונים אל תתערב: הרף' חס יכעיסך בעבור היותו עשיר וחך כיהנה אל יחרה חך להרעלו ואם על פי' אל תתחרה לא תתערב עמו להראות לו אהבה וטובה ואין בלבך רק להרעלו: כי הטעם יכרת זרעם: קני' היך תמת הלוי וחת המלה מהבנין הקל: ועוד' דום ועטו ותראה בעיניך יום הכרת הרשע הנזכר:

חף: ועזוב' דבר המביא עליך חמתו של הק' כי המרעים שחתה רוצה עתה מנלחמים הם יכרתו: ועוד מעט' כשתמתין עוד מעט תראה כי אין הרשעי' והתבוננת על מקומי' והסתכל על מקום שהיה פס ואינו כי מת וחבד: וחך

הזכיר הרגל והיד וטעם אל תכירי מדטן ביתך למקום אחר: פס' הטעם יפלו במקום שהסגבל הכירי פס לפני בואם חלי ויש אומרי' ברין הרגל לבוא חלי תכשל ובהתחוק היך להכירי יהיו דחיים כמו דחה דחיתכי לכפול ופי' פס כמו אז וכמוהו פס יבעקו ולא יענה ויתכן היות פס רמו למקום שנפלו פס פועלי און בימים קדמונים והטעם שחלע כי יד רשעים לא תכירי כי יפלו הם כחשך כפלו הדומים להם בזמן שעבר: לדוד' אל תתחר ים אומרים כי תתחר מבנין התפעל מנירת חרון וטעם במרעים בעבור המרעים ויהי על משקל אל תתגר בם ויא כמו תתחרה את הסוסים חלע' שהוא מהבנין הקל: כי החציר הוא היך וככה הענומיה הרים חציר חת החציר וחת הבצלים: ימלו' מפעלי הכפל חלע' שהלמד חסר דגש כמו העזה פניה: בטח' אמר דבי משה הנכון להיותו עשה טוב ובטח ביי' רעה אמונה ופנין ארץ ויתכן היות האחרון סבת הראשון חס המעשה טוב תהיה לבטח ואם תרעה אמונה תשכן על הארץ' רעה אמונה כמו שומר אמונים כי הרועה כמו שומר ויש אומרים שטעם ורעה סלח אמר בטח ביי' וחל תמנע מעשות טוב וטעם סכן ארץ כל ימי חייך תשכן על הארץ' רעה אמונה כמו שומר אמונים כי הרועה כמו שומר ויש אומרים שטעם ורעה סלח יוכל בזול ועשוק כבני עולה: והתענג על י' שתבקש כדכך כסכיר יקוה פעלו: גול' על משקל סוב כדך השלך על י' יהבך ודכך כמו כדכך וכמוהו לב אדם יחשב דרכו: והנחיא' הטעם שיעשה כדכך ויתנקס בגלוי כמו האור אז יראה דקתך: דום' והתחולל' ים אומרים שהוא מנורת תוחלת ואחרים חמוה שהוא מנירת חל כילדה והוא הכסן והמלה כפולה כדכך והתבונן וטעם לו בעבורו כמו חמרי לי אחי הוא וסבול החיל בגללו על כן יהיה אל תתחר מן חרון ופי' במחלת בעבור עזלית ועל פי' תתחרה את הסוסים סבול ודום להפס ובין כך ובין כך עם אונים אל תתערב: הרף' חס יכעיסך בעבור היותו עשיר וחך כיהנה אל יחרה חך להרעלו ואם על פי' אל תתחרה לא תתערב עמו להראות לו אהבה וטובה ואין בלבך רק להרעלו: כי הטעם יכרת זרעם: קני' היך תמת הלוי וחת המלה מהבנין הקל: ועוד' דום ועטו ותראה בעיניך יום הכרת הרשע הנזכר:

תהלים לו אבן עזרא

וענוים הפך רשעים וטעם רוב שלום כי בחלוד רשעים יהיה שלום בארץ: זומם חומר לזדיק חייב אתה לטנוח את הרשע ולא תתערב עמו כי הוא חושב עליך מזימות רעות ואם בלך דבר חסרון אז יחרוק עליו שינוי להחזיק ממך: חלני והרשע לא ידע כי הטעם שהוא יודע העמידות יסחק עליו דרך משל: חרב בהיותה בידן היא סבורה על כן פתחו ויש חומרים כי פתיחת חרב היא הלטימה וכמוהו והמה פתיחות והנה החרב בגלוי והקטנת בסתר: חרבם מלם בלבם טב אל הרשעים כי הטעם יגמול להם כפעלים: טוב הון מעט לזדיק יסמח בנו: מהמין הוא ממון כמו נמי אוהב בהמון אך הכל יחמיון: כי הזכיר הזרועות שהם דורכות הקטנות והזכיר כי הקטנות תשברנה ולא יבא הזק

רשי

וחרק כמו חרקו סן חרקיילנט בלעז: חרב פתחו הרשעים פתחו חקיקומלכירנט בלעז תגר וחרכו מתחילים הרשעים מליהם: טוב מעט לזדיק טובים מעט חכמים שהולכי לעזרת הצדיקים: מהמין רשעים רבים חמרפל וחכיריו התחילו מלחמה בעולם בשביל לשבות את לוט ולהתגרר באברהם ומעט חכמים שהיו עם אברהם הצליחו והרגו כל אותן החיילכים: ידע יי ימי תמימים מכיר את מעשה ימיהם: ונחלתם וקבלו סכרה מאתו לעולם תהיה: כיקר כרלי כאור עין בקר הנראה שחרית מלבק על מרחבי בקעה שאינו מתקיים כרים מיסור כמו כר כרחב כיקר לשון אור יקרות ויש כותרין כיקר כרים ככבוד כבשים שמפטים אותן לטבח: לזה רשע ולא ישלם וזדיק חונן ונותן הבה שהוא זדיקו של עולם חונן משלו ונותן לזה ש שהלמה מה שהוא גמול ממנו: כי מברכיו של זדיקו של עולם ירשו ארץ: מעדו גבר מ מי שהוא גבור ביראת הבה ציטחאש דופולט בלעז: כוננו בורכט חבייטין בלעז: יכל ל זכורנלא בלעז לשון ותפל מעל הנמל: כי כמו חס: לא יוטל לא יושלת להיות נעיב: נער ה הייתי פסוק זה סר העולם אמרו דחילו דוד לא קט כולי האזי כל היום הזדיק חונן עניים ומלוה להם: זרעו זה שהזכיר לזדיק סופו לזכרה: כי זדיק יהנה תחילה בלבו חכמה לראות דין שפסקה תורה לכל דבר ואחר כך לסונו תדבר משפט: לא תמעד חסודיו לא יחליקו עניו: ומתערה

לטכור וכל וסימ ואני ככבש אלוף יובל לטבח: כי מלאו ימים לטבות אורדם ככרי לטבות לטבות ישיר דרך: ידע מל וסימ נמסר בספר שמואל חלק א סימן כו: תמימים כל חמימים בתמימות מל בסא חסר יוד בתרא וסימ ידע יי ימי תמימים וכל דבערא דכוו כתיב כן בסא מל וסימ שבעת ימים תעשה

וענוים ירשו ארץ והתענונו על רב שלום: זמם רשע לזדיק וחרק עליו שניו: ארני ישחק לו כי ראה כי יבא יונו: חרב פתחו רשעים ודרכו קשתם להפיל עני ויביון לטבות ישראל דרך: חרבם תבוא בלבם וקשתותם תשברנה: טוב מעט לזדיק מהמון רשעים רבים: כי זרועות רשעים תשברנה וסומך צדיקים יהוה: ידע יהוה ימי תמימים ונחלתם לעולם תהיה:

וענותנין ירתון ארעא ויתפנקון על סניעות שלמא חשב רשיעא ביש על צדיקא ומעסי עליו ככיו: יי יתך עליו ארום דמא ארום על יומא דתביריה: הרבא שליפו רשיעא ומתחו קשותהון ל למקטול עניי וחשיבו למכום תריצי אורחא: ספהון תעול בלבחון וקשותהון יתברון: טב קדם יי זעירות צדיקא מרכפת רשיעין סניעין: ארום דרועי דרשיעא יתברון ותמיד צדיקא מימרא דני: ידעין קדם יי וימיהון דשלמין ואחסנתהון לעלם תהו: לא יבהתון בעדן בישתא וביומי אולצנא סביעין: ארום רשיעא ייברון ובעלי דבבא דני היך יקר פלגיסין דמן אולא מתפטמין וסופיהון מתנכסין היכנא רשיעי וסופון וכתנן נהנם יברון: מוויף רשיעא ולא פרע וצדיק מחים ויהבו מטול דמתברכין במימרא ירתון ארעא ודמתלשטין במותא ישתיצון: מן קדם יי פשיעין דנכרא מתקנן ואורחתיא יתמי ו ארום יפול מרע לא ימות מטול דני סער בידיה: טלי היות ברם סיבית לא חמיר צדיקא שביקא ובנוי תבעין לחמא מחוסרנא: מן בגלל דכל ימא הים ומוויף ודרעיה לברכתא: סטי מביש ועבר טיבו ושרי להי עלמא: ארום יי דהם דינא ולא ישבוק ית חסידוי לעלם מנשרין ובגידהון דרשיעא ישתיצון: צדיקא יחסנון ארעא וישרון לעלמין עלהי:

לא יבשו בעת רעה ובימי רעבון ישבעו: כי רשעים יאברו ואיבי יהוה ביקר כרים כלו בעשן בלו: לזה רשע ולא ישלם וצדיק חונן ונותן: כי מברכיו ירשו ארץ ומקלליו יפרתו: מיהוה מצעדי גבר בוננו ודרכו יחפץ: כי יפיל לא יוטל כי יהוה סומך ידו: נער הייתי גם יזקנתי ולא ראיתי צדיק נעזב וזרעו מבקש לחם: כל היום חונן ומלוה וזרעו לברכה: סור מרע ועשה טוב ושכן לעולם: כי יהוה אהב משפט ולא יעזב את חסידיו לעולם נשמרו וזרע רשעים נכרת: צדיקים ירשו ארץ וישכנו לעד עליה: פי צדיק יהנה חכמה ולשונו תדבר משפט: תורת ארדיו בלבו לא תמעד אשריו: צופה רשע לזדיק ומבקש להמיתו: יהוה לא יעזבנו בידו ולא ירשיענו בהשפטו:

פומא דצדיקא דנין חובמתא ולישניה ממללא דינא: נימוסא דאלהיה בלביה לא מדעועין אסתורוי: מסתבי רשיעא לצדיקא וכעו למקטלוידי: יי לא ישבקניה ביריה ולא יחביניה במדיניה: סבר

שער השאת ליום דיחזקאל יוטלג במל ואחס וסימ כי יפל לא יוטל בחיק יוטל את הגורל הגם אל מראו של בתראה חס: זרעו בקריא וסימ נמסר בסדר בלב: ולשונו ז מל וסימ נמסר בשפטו סימ ז ובזכרה סימ יד: צופה ג ב מל וא חס וסימ צופה רשע לזדיק צופה פני דמשק צפה נתחך לבית בתרא חס:

אנזכך והוא בקם לחם וסמלה: זרעו הקטן שהניח בעבור זכות האב כל היום בימי יחיה בטוב וזרעו אחריו לזכרה כמו כל רוחי יברכהו: סור מרע מנאת לא תעשה ועסה טוב מנאת עשה וסכנן כמותטכנן וכמוהו פרו ורכו עלה ומות בהר: כי טעם ולא יעזב הזכיר כי הצדיק אינו נעזב כי הטעם לא עזבהו לעולם נשמרו הוא זרעו והפך זה זרעו רשעים נכרת: צדיקים בעבור שהזכיר ושכון לעולם אמר זה משפט הטעם וחוקי אמת טעם בארץ: פי כבר הזכיר כי הצדיק עשה חסד לחונן מהונו עשה חסד ללמד חכמתו ולהורות האובדי: תורת ספר כי תוכו כבודו: צופה בדחות הרשע כי באחריותו נכל ממעלת העושר כדר ובאחריותו יהיה נכל אז יקח הצדיק ומרוב קנאתו יבקש המיתו: יי טעם ולא ירשיענו שהטעם יראה נזקת הצדיק והזכיר זה כי הרשע חס לא יוכל בקנאתו להמיתו יבקש תולדה על הצדיק סתן לו ממון או שהצדיק עשה לו חסם:

טו תמות בלא עתך על כן הדבר תלוי ב במעשיהם: ונחלתם סינחילו בניהם או ה הנחלה והחלק סתן להם הטעם: לא עת רעה כמו דבר והמת במלחמה חו ברעב לא בא יומו כדברי דוד: כי והרשעים יאברו בימי הרעב והרעבון: כי קיקר כרים כחלב הכבשים כמו עס חלב כרים המושמים בעטן סיכלו רע אחרי רע ויש חומרים כיקר כ כרים כעשב העמקים כמו כר נרחב וכמוהו ככר הירדן והוא ככול כמו בבבת עינו וטעם בעטן כאשר יבעיר בהם המבעיר את ה הבערה וכלו הראשון על היקר וכלו השני על הרשעים ובאה המלה מלעיל בעבור סוף פסוק: לופ בשעת זרכו וזדיק חונן ונותן כי יחון ע עליו על דרך חס רעב סונחך: כי טעם מ מברכיו ברכת יי היא תעסיר: מיי טעם מצעדי תנועותיו: כבר בלשוננו הוא מלא דעת כמו לכוכא ה הנבדרי ומי שהוא מלא דעת זדיק יהיה: ו ודרכו יחפץ הטעם חפץ בכל דרכו ואם הוא יחסר בית על כן לא יצליח: כי יוטל ויטלך כמו והטלוי חל הים ויש חומרים כי יפול במחטבתו: נער כיסיתי זה ב כנעורי חקנתי: נעזב לנמרי כמו כי לא

צדיקים וזדיקים

כי אמרתי כן ישמחוני לכך אנו שותק' כי אומרים אנו בלבנו אם נבטע עות סוף ירחו במפלותינו וישמחו לנו כמוט רגלינו ויגדילו עלינו לומר הלא הייתם מתפארים בתשועתכם : כי אני לצלע כבון : לכך אנו דוחפים כן ישמחו לנו לפי שמלומדים אנו במכות ומוככים ומזומכים לספר תמיד : ומכאן לבני מתומן

הוא לבא עלי תמיד : כי עוני חזירי לבי מניד לי את עוני ולפיכך אני דוחף וירח מחטאתי שלא יגרום לי צלע ומכאוב :

חיים עצמם : מעצמיים חיים בשלום ובטובה : ודבר והגדילו שחאי על דבר סקר : תחת ידפי טוב' בפסיל שחכמו דבקים בהקפה ובמכות : לידותן' סם אדם אחד מן המזמורים וגם כלי סיר היה סם שמו ימותן ומדרש הגדה על הדמות ועל הדיכין והגזירות של צרה הנגזרות על ישראל : אמרתי אשמרה דרכי וגו' אכחנו היה בלבינו לסמור את עצמינו על כל הצרות הצרות עלינו שלא כהדר נדבר קסה אחר מרת הדין חלב סהרסעים לגלגל המזכרים לנו : מחסום' כמו לא תחוסם סור חמוס' למנט בלעז

ונחלמנו דומיה ימים רבים וגם החסינו מטוב חפי מדברי תורה יוכני ידחתם ונתוך כך כאיבנו נעכר ונכהל וכסעתקנו סם לבינו בקרביו ובהיזון לבינו בבוחר בנו כמו חסוהו גורם לנו שאנו מדברים בלבושינו לכניך ווו היא בלנו מדברים הודיענו ו' קצנו עד מתי כהיה בצרה נדע מתי נהיה אכחנו חללים מומנה : הנה טפחות' מזורים הס ימי האדם כדבר הנמדד בטפחים כן ימי האדם קצובים : וחללי' ויקיתנו כאן נגדך חלד לסון חלודה רדויל בלעז :

כל אדם נכב' כל אדם חי הבל הס חיו ומבבו : אך בצלם בחשך פירשו דונט לסון כלמת נמנחס פירשו כלס ממש כמו כי בצלם אלהים עשה את האדם ולא יתכנן דברתי : אך הבל הוא כל המייה ותלום סלהס :

יכבד' תבוטה בצדה כל ימות הקביר : ולא ידע מי חוספס' חינו ידע מי חוספס לבית סמח לפני החסיף ימות' ועתה מה קויתי' מה היא השאלה אשר אני שואל ומייתל ממך חיתה אלא שמפסעי הצללי : וחכמת' עשו הככל אל תשימי הכח גס עליו נבנים ומכאובות שלא יוכל לומר לי חתם לוקי' חלנו אן אנו לוקים זהתפילה הוחת גרמה להביא יסירי הלהים על החומות : כי חתה עפית' סהכחת עלינו צרה יותר מכל החומות : מתגרת ידך' ממורה מכותך תגרת לסון יצר מוחב והתיו יסוד פופל ב

רגליו' וס' נמסר לעיל בסי' ס' כו : אל תעזבני חד סן כפסו רישיתן ומצעותחן אל א' וס' נמסר בשמואל חלק ב' ס' א' : טל מוחטא ג' ושני' בכתיבתהו וס' ואחשך גם אנכי אותך מחטולי' חלילה לי מחטא יי' מחדלי' אשמרה דרכי מחטא' אנך' אורי' טו נביא טי' נח' טוא : סם ב' אפתח ואקסץ וס' זה לחסנו סם

ארום אמרתי דלמא יהרון עלי בארועות רגלי עלי אתרבבו ו ארום אנא לתברא מעמד וכיבי לקבלי תריא' ארום חוכי אתני אטיצף מן חטאי : ובעלי רבבי חי עלימו וס' יצין סנאי על שקרא : ופרעין בישתא חלף טבתא מסטגן לי חלופי דרפירת טבו לא תשקנני יי' אלהי לא תרחיק מני : זרין לסיעי יי' פורקני' לט

לשבחא על מרת בית מקדשא על פפיה דידורגון השבחה' לדרו אמרתי אנטור אודהי מלמתי בלשני אנטור לפופי זממא בדאיית רשיעא לקבלי :

אתאלמית שתקית בטלית מן פתמי אורייתא מטול היכנא כיבי ממרטיטו רתח לבי בנושמי ברנני חדלק אשתא מלית בלשני :

אודע לי אורח סופי ומשחתה דיומי מנא אגון אידע אימתי אפסוק מן עלמא : קלילן סדרתא יומי וגושמי כלמא לקבלד ברם בולא ללמא חשיון ברם בולהון צדיקאי קמין לחי עלמא ברם בדיוקנא דיי יתהלך נברא ברם ללמא משתגשוין כניש וליא חכים מטול מנא מן בגשנון

וכרון מנא סבירת יי' אוריכותי לוחד היא : מן בולהון מרדי פציי יתי חסודי סכלא לא תשוני עליו אתאלמית ולא אפתח פומי מטול די אנתי עבדתא : אעדי מעלי מכתשך מפחרת נבורת ידך אנא שציתי : במסכנותא על חוקך יתרדי בר נשא ומסירת היד עמר דאתגדריס גושמיה ברם ללמא כל בר נשא לעלמא קביל צלותי יי' ובעותי אצית ולדמעת ו לא תשתוק ארום היך גיזרא אנא נבך תותבא היך בולהון אבהתי : אשלי מני ואויל עד לא אהד ולא אתי' : לשבחה

הצטיידנו' סם לבי בקרבי' בתראפתחוכל שום בר נשדכו' וקסץ : בצלם' וס' בצלם אלהים' שופך דם האד באר' אך בצלם יתהלך איש' יחמונ' וס' בישעי' ס' יז : כליתי בחד כתי' אוס' סתג' ידך' אני כליתי מכל ארח רע כלאתי רגלי' בתרא כתי' א : השע ב' פתחי' וס' השמן לב העס' השע מסני ואבלגיה :

בתיבה כמו תנוכה תלוכה תקימה תחיכה כן פירש מנחם וחפי אומר שאין תגרת לסון מגור סהיה לו לומר תגורה כאשר יאמר מן יוסב תנוכה ויקס וירס וילן מקימה תרומה תלוכה כן יאמר ויתר תגורה אנו מגורה כמו מגור מסכבי ומגורתם חביח להם הולמת שאין תגרת לא כמו למה התגרה ברעה אל מתגורו בס שפעל סלו גרה כמו קיה אוה צוה שפעולתם תקיה תלוה מזה כן יאמר מן גרה תגרת וכן פירשו ממכות ידך אשר חתה מגרה עלי אני כליתי : בתוכחות' הכמכות בתורה על עונינו סהעיני לפיכך ייסרתנו בהס : ותמס כעס חמדתי' הרקבת בסרינו ככנד סחלכו עט חמודי כשרו סהוא חמדתי' : הפע ממני' הרק ידך מלהלקומי' ובלבניה' וחמהקה' קיה

כ' כי אמרתי פדישמחוני רגלי במוט רגלי עלי הגדילו : כי אני לצלע נכון ומכאובי נגדי תמיד : כי עוני אניד אראג מחטאתי : ואיבי חיים עצמו ורבו שנאי שקר : ומשלמי רעה תחת טובה ישטגוני תחת רדופי טוב : אל תעזבני יהוה אלהי אל-- תרחק ממני : חושיה לעזרתי ארני תשוותי :

למנצח לידיתון מזמור לרוד : אמרתי אשמרה דרכי מחטויא בלשוני אשמרה לפי מחסום בעד רשע לגנדי : נאלמתי דומיה החשתי מטוב וכאבי נעכר : חס' לבי בקרבי כהיגי תבער אש דברתי בלשוני :

הדיעני יהוה קצי ומרת ימי מרה היא ארעה מה חדל אני : הנה טפחות' נתתה ימי וחלדי כאין נגדה אך כל הבל כל אדם נצב סלה :

אך בצלם יתהלך איש אך הבל יהמיון יצבר ולא ידע מי אספס : ועתה מה קויתי אדני תוחלתי לה היא : מכל פשעי הצלני חרפת נבל אל תשימיני : נאלמתי לא אפתח פי בי אתה עשית : הסר מעלי נגעה מתגרת ידך אני כליתי : בתוכחות על עון יסרת איש ותמס בעש ח חמודי אך הבל כל אדם סלה :

שמעה תפלתי יהוה ושוועתי האזינה אל דמעתי אל תחרש בי גר אנכי עמד תושב ככל אבותי : השע כמני ואבלגיה בטרם אלך ואינני :

הצטיידנו' סם לבי בקרבי' בתראפתחוכל שום בר נשדכו' וקסץ : בצלם' וס' בצלם אלהים' שופך דם האד באר' אך בצלם יתהלך איש' יחמונ' וס' בישעי' ס' יז : כליתי בחד כתי' אוס' סתג' ידך' אני כליתי מכל ארח רע כלאתי רגלי' בתרא כתי' א : השע ב' פתחי' וס' השמן לב העס' השע מסני ואבלגיה :

וטע' הכלס מערכות המשרתי' וכובדי עליון שלא יעמדו רנע אחד על מתכונת אחת וחכמי המלות יודעי' זה ויהימין קבון ממון כמוומי אהוב בהמון : יצבור' מעט מעט ולא ידע מי חוספס כולס רנע אחד במוות' : ועתה' הנה בא קצי מה תקיה יס לי ריק תוחלתי לך היא והיא : מכל' כי בעבור פשעי חליתי : כאלמתי' בעבור סהזכיר הרפת נבל אמר הבט כי נאלמתי לענות לו : הסר' מתגרת ידך' מפחד ידך שפעמו מכתך כמו יוגר מואב וכמסקלו לכל תכלה סהוא מגורת וכל בשלס כאשר הפרס : בתוכחות' על דרך והוכח במכאוב ידענו כי תיסר אדם בעבור עונו במכאובים : חמודי' חמדת גפנו והנה חמדנו היתה הבל' : שמעה תפלתי' הנה תפילתנו ודמעתי כמסקה הרופאים : כי גר אנכי עמד' ככתוב בתורה : השע למנצח

הצטיידנו' סם לבי בקרבי' בתראפתחוכל שום בר נשדכו' וקסץ : בצלם' וס' בצלם אלהים' שופך דם האד באר' אך בצלם יתהלך איש' יחמונ' וס' בישעי' ס' יז : כליתי בחד כתי' אוס' סתג' ידך' אני כליתי מכל ארח רע כלאתי רגלי' בתרא כתי' א : השע ב' פתחי' וס' השמן לב העס' השע מסני ואבלגיה :

הצטיידנו' סם לבי בקרבי' בתראפתחוכל שום בר נשדכו' וקסץ : בצלם' וס' בצלם אלהים' שופך דם האד באר' אך בצלם יתהלך איש' יחמונ' וס' בישעי' ס' יז : כליתי בחד כתי' אוס' סתג' ידך' אני כליתי מכל ארח רע כלאתי רגלי' בתרא כתי' א : השע ב' פתחי' וס' השמן לב העס' השע מסני ואבלגיה :

כי הנדילו' לדבר או הפועל עומד וטעם פן ישמחו לי כמו פן יאמרו לי כי הנה כמוט רגלי וחליתי הנדילו עלי : כי כדרך וכלעי שמחו וכאספו והנכון כי ככון חני להיותי צולע שלא אוכל לקום ימים רבים ולהיות מכאובי נגדי תמיד : כי וחי מודה לאכסס ונה טעם חגדי וחלגז לבי : וחויבי יס אומרים כי עוני אניד בלבי חלגז מחטאתי כן חמע וחויבי חיים : ומשלמי' דברנו יוכיח כי הוא בקר' בחלי' והטיב להס כאש ספר בזמור אחר : אל תרחק ממני ככנד מרחוק עמדו : חוסה' לפי דעתי חוש לעזרתי חתה יי סחתה השועתי כמו חמו לכפשי ישועל חני ור' משה חמ' כי חוסה יסרת אחר וככה הוא חוסה לעזרתי יי' חוסה לתשועתי : למנצח לידותון' כבר הזכרתי בראש הספר ולפי דעתי ספייט ידוע היה בדורס וחכמי ידותון אנו אחר חכמי שיעבחנו והיה ראש הפייט לידותון גס זה המזמור כמו העליון כי על מחלתו ידבר וטעם אמרתי בלבי וטעם ח אשמרה דרכי תולדתי ומנהני כמו וכל דרכי הסכנת והטעם שלא חזכר כמו ידב' החולה מרוב צערו וכחילו בפי מחסו' אשמרנו להיותנו בפי ולא חסירנו : בעול רשע לגנדי' סבא לכך חותי : כאלמתי' החסיתי חכי שאלדבר טוב : חס כל כך חס לבי סבהני תבער אש : דברתי ב בלשוני' הטע' כפול אנו זה הוא שדברתי : ה הודיעני' מה חלל חכי תואר הס' והטעם כמה אעמוד עם יושבי חלד : הנה' מעט מועד כ כדבר סימודד כ בטפחות וחלדי כמו חלל ככסס וכסב ו ומלה ושלמה : אך כל הבל' הוא כל אדם והטע' כמו הבל הבליס וטעם נכב כן הוא ל לעולס לא יסתל סיסור מועלת הבל : אך כי יסתבה בכלמו מיוס אל יוס ומעט חל עת כדמו הנהר המתהלך ואלמו עומד ויא כי בכלס כמו בלמו והנכון בעיני כי האדם דומה לכלס וכאשר יסתל ה הכלס כן יסתל הוא

ארום אמרתי דלמא יהרון עלי בארועות רגלי עלי אתרבבו ו ארום אנא לתברא מעמד וכיבי לקבלי תריא' ארום חוכי אתני אטיצף מן חטאי : ובעלי רבבי חי עלימו וס' יצין סנאי על שקרא : ופרעין בישתא חלף טבתא מסטגן לי חלופי דרפירת טבו לא תשקנני יי' אלהי לא תרחיק מני : זרין לסיעי יי' פורקני' לט לשבחא על מרת בית מקדשא על פפיה דידורגון השבחה' לדרו אמרתי אנטור אודהי מלמתי בלשני אנטור לפופי זממא בדאיית רשיעא לקבלי :

אתאלמית שתקית בטלית מן פתמי אורייתא מטול היכנא כיבי ממרטיטו רתח לבי בנושמי ברנני חדלק אשתא מלית בלשני :

אודע לי אורח סופי ומשחתה דיומי מנא אגון אידע אימתי אפסוק מן עלמא : קלילן סדרתא יומי וגושמי כלמא לקבלד ברם בולא ללמא חשיון ברם בולהון צדיקאי קמין לחי עלמא ברם בדיוקנא דיי יתהלך נברא ברם ללמא משתגשוין כניש וליא חכים מטול מנא מן בגשנון

אבן עזרא תהלים מ מא תשכה

למנצח קנה קויתתי קנה מלה זרה על דרך השלם כמו יסור יסרנייה: ויט חלי בעבור שהוא שוכני מרום יושבי בשמים: ויעלני דרך משל כי הייתי בספלות ברעות סבבני מהחויבים יס אומרי שאון מנצרת שואה והנכון שאון מים רבים חוטיט והא היון יסרת אחרנית כלך חת יוס הסביעי ואין לו חדר רק בין מוולה מים עכורים וטיט עב והזכיר סלע כנגד בור וכונן אסורי לעלות אל הסלע: ויתן טעם לאלהינו בלסון רבים בעבור יראו רבים ויראו: אשרי אז יאמרו אל רבים בעלי הכח לעזרו כמו המהכבת רב: וטני תרגום נוטה: רבות זה הוא השיר החדש ורבות תאר למלת נפלאותך על דרך רבים כל רבים עמים ומחשבותך גזרותך: חלינו בעבורנו

רשי

קנה קויתתי במצרים ומזמור זה גם הוא כנגד כל ישראל: ויט חלי חזנו: מבור שאון מחשבים של מצרים ומשאון המייתס: מ מיטט היון מן הים היון לסון רכס פיניס בלעז: כונן הכין אסורי ונעדי: סיר חרס סירת הים: רהבים לסון נסות כמו ירהבו הער שהס הרהיבוי: וטני כוב הסטים מדך ה היסר אחרי הכוב של עז וטני ח איטורלכנך בלעז: נפלאותך ומחשבותך חלינו בשבילנו בדת עולמך לנו קרעת חת הים ומטבת מרחוק להטיב לנו היחרתנו במדבר ארבעים סנה מפני האמריים שקצב חת האילנו והחריבו ארכס כשטמעו סיטראל יוצאן ללכת לרשת חת ארכס: חן ערוך חליך חן חן לדמות לך כל מלך ומושיע לסון ערך כמו כערכך חן אהפריסייר בלעז: חנידה נחברת חס בחתי להניד ו ולדבר עזמו מספר: זבח ומחה לא חפצת ביום מתן תורה כענין סכאמר ועתה חס תשמע בקול יי וגו' וכן בירמיה הוא אומר כי לא דברתי חת חבותיכם ולא צויתי וגו' על דברי עולה או זבח כי יקריב מכס חמרתו ולא הזקקתים חובה ל להכביד עליהם תמיד ומספן חיס חלא נחת דוח סאמרתו ונעשה רבוי ודבר מועט: חניס כרית לי לאמר שמעו בקולי כרית עשיתם חלולות לשמוע: חז בשעת מתן תורה חמרתו לפניך הנה בחתי חליך במסורת בריתך נעשה ונשמע ודבר זה כתב עדות עלי במגלת ספר ב בתור משה: ותורתך בתוך מעי חף מחבלי על פי תורתך הוא לא חלכתי בהמה טמאה וטבלי: בשמתי דרך סירה על הים סיר על הבאר סירת דבורה: לא חלכתי לא חמנע לסון ויכלא הנפס לא תכלה רחמיך לא תמנע: יכרני יסמרוני: חכמו סכבו: לספותה לכלותה כדמרתמיך על תס כל הדור עד דסף כל דרס: נסמו יתמהו: על עקב בשתס כ כשיקבלו בשתס על עקב הכל במדה סמרו וברך סהלכו ל למולי על עקב ועקבותיך לא מודעו בחיך בעקבי הכאן כ כולס לסון מדרך קך רגל הס טרליכס בלעז על עקב חכניס טרליכס בלעז: האומרים לי החח האומרים עלי בשבילי החח כשהנדה באה מתהללס בחידינו כל עני ואביון שבתלים חינו חלא כנגד ישראל: יחשוב לי יתן לי לב לחשוב עניתי ואבינותי להוסיפי יחשוב לי כניסויטי בלעז: חל

מ' ויקם כ בקריא וסיס ויקם משה את המשכן בפסוק ויקם את החצר סביב למשכן ויקם יי שפטי וועקובני ישר דעתניאל וחברו דארהו בן גרא ויקם את עמודים לאולם דשלמה ג בפסוק ויקם יי את דברו דמלכס וחברו דדה ויקם יי שטן לשלמה ויקם לו אלהים שטן ויקם מובח לבעל וישב ויבן את

למנצח לדוד מזמור: קנה קויתתי יהוה ויט אלי ושמע שועתי: ויעלני מבור שאון מיטט היון ויקם על סלע רגלי בונן אשרי: ויתן בפני שיר חדש תהלה לאלהינו יראו רבים ויראו ויבטחו ביהוה: אשרי הגבר אשר שם יהוה מבטחו ולא פנה אל רהבים ושטי כזב: רבות עשית אתה יהוה אלהי נפלאותיך ומחשבותיך אלינו אין ערך אליך אנדרה ואדברה עצמו מספר: זבח ומנחה לא חפצת אנשים ברית לי עולה וחטאה לא שאלת: אז אמרתי הנה באתי במגלת ספר כתוב עלי: לעשות רצונך אלהי חפצתי ותורתך בתוך מעי: בשרתי צדק בקהל רב הנה שפתי לא אכלא יהוה אתה ידעת: צדקתך לא כסירתי בתוך לבי אמונתך ותשועתך אמרתי לא כחדתי חסדך ואמתך לקהל רב: אתה יהוה לא תכלא רחמיך ממני חסדך ואמתך תמיד יצרוני: כי אפפור עלי רעות עד אין מספר השינוני עונתי ולא יכלתי לראות עצמו משערות ראשי ולבי עזבני: רצה יהוה להצילני יהוה לעזרתי חושה: יבשו ויחפרו יחד מבקשי נפשי לספותה יסנו א אחור ויכלמו חפצי רעתי: ישמו על עקב בשתס האמרים לי האחי האח: יששו וישמחו בך כל מבקשיך יאמרו תמיד יגדל יהוה אהבי תשועתך: ואני עני ואביון אדני יחשב לי עזרתי ומפלט אלהי אלהי אל תאחר: למנצח מזמור לדוד:

ואנא עניא וחשוכא יי יחשב טב לי עלי סיועי ושזבותי אתה אלהי לא תאחר: מא לשבחא תושבחתא לדוד: טובוי

הבמות וחברו דדה ויקם את העמדי על דדה ויקם את דברו אשר דניאל ויעלני מבור שאון שטיט היון ויקם ערו בעקב: יכלתי ג בקריא וחס וסי נפתולי אלהי נפתלתי עם אחתי ומה יכלתי עשות בכס השנוני עונתי אגך: תאחר ג בקריא וסי אתה אלהי אל תאחר אלהי חושה לי עזרי ומפלטי הקשיבה ועשה ואל:

החח האומרים עלי בשבילי החח כשהנדה באה מתהללס בחידינו כל עני ואביון שבתלים חינו חלא כנגד ישראל: יחשוב לי יתן לי לב לחשוב עניתי ואבינותי להוסיפי יחשוב לי כניסויטי בלעז:

חן הוא כמשמעו ואמר חלינו כנגד חלינו: חן ערוך חן יכולת בחלס שיערס חליך והסוף יוכיח ויש ח אומרים שהוא כמו יעמך ליי וחס היה כן עזמו מספר ישוב חל כפלאותיך: זבח ס שלמי ומנח במדחשת ומחבת והטעם כי מ מחשבותיך להטיב ח חלינו לא בעבתי שלמי ונהה הזכיר אחר זבח ומנח העולה והחטא חמר רבי משה כי מלת לא חפצת יסרת ב בעבור אחר והטעם לא השמעת כוחת ב באזני בדברך עמי בהר סיני והנכון בעיני לא בקשת זבח רק כ כרית לי חזני שחשמע בקולך כמו הנה שמוע מוכח טוב: חז חמר רבי מרינוס כי דוד ידבר כנגד כנסת ישראל וזה רמו לדבר חבותינו בסיוני נעשה וכשמע והנכון בעיני חומר זה בעל כפסח כי בעת ברתי כדר כדר נטה לכותבו שיער סיר חרס ועתה בחתי לסלס הנדר והנכון שהנדר הוא לעשות מה כל חפצי: ותורתך בתוך מעי כסת על דרך חכול חת המנלה הזאת: בשמתי דקי ומלת בשמתי לחבר כל בסר להניד דבר חדש טוב חן רע כמו יען המבסר: כדקמך כנגד בשמתי דק והנה בגלוי ובסתרי חתה חסדך וחמתך ס סספרתי לקהל רב הס יכרני מכל כר: כי העונס והרע הבא על האדם יקרא עון כי הו היה הסבה לכיח הדעה כמו גדול עוני ויגדלען בת עמי חס יקרך עו וככה השינוני עונותי ולא יכולתי ל לראות על דרך וכסה חת עין הארץ בעבור שאין לעונתי מספר חן ולא יכולתי לראות מראה חלב כמו יכר יעקב: נלכי עזבני שחילו כסחמתי בלא לב: רצה לעזרתי

ותורתך לומר משפטיך ליעקב וכל אב רבתי דכו

מז

חוסה לאות עזרתי חן סס התאר כמו לעזרני: יבוסו לספותה כמו האף מספה: יסומו יסומו הס כסוף הבוסת סיעשו לי ויש חומרים כנגד סכר כמו לעולם עקב והנה בשתס על סני פירושי דקדוקס אחד: יסיון זה טעם בשמתי דקי: וחני חשב עזמי כי חני עני ואביון ולא אוכל לעמוד לפני אויבי: יחשב לי זה והטעם שפלות לבי חולי במקום בעבורי כמו הוא הנלחם לכם: אל תאחר פועל עומד כמו מדוע אחרו: למנצח חסרי משכיל: זה המזמור על חלינו: חסרי

רשי תהלים מב אבן עזרא

אל דל חולה לבקרו כענין שחומר מרוע חיה ככה דל לחמנו: ביום רעה וז
גהינם ובעולם הזה מה שברנו יי שמרהו ויחיהו למי שמבקרנו ומטיב לו: על ערש
דני ערש לייט בלעו כמו והנה ערשו ערש ברזל כשיחלה גם הוא יסעדנו מהו על
ערש דני זה יום שביעי של חולה שהוא דוח מאד כך נדרש בחגרת תילים: כל

חסרי יש אומרים משכיל כמו מוכיט כמו מסתכל הוית והנכון מנזרת סכל שישיש
לבו שישיכיל במעשה השם עם החולי ודל בממון גם בבשר והוא החולי כמו ככה
דל בן המלך דלות ורעות תאר ויש אומרים שמשכיל פועל ינח וזה המבקר ודבר
על לבו וישכילנו וטעם ביום רעה מערכת עליונה כנגד מולדו: ימלטו יי

מסכנו הפכת בחליו חף כ
בטעה שחלו כבד עליו סנהפך
כל מרגעו ומנחתו: חני אמרתי
יי חנני חני חן לי מבקרים ל
לטובה וכשחני צועק מתוך חוליו
ואומר יי חנני ונני חניי שמחים
עליו ואומר דבר הרע לי מתי ימות
ונני: שוח ידבר מראה עיניו
כחילו הוא מיכר וכס הוא יושב
לפני יקבץ לבו מחשבות חן
לעצמו מה רעה ידבר בצאתו
וכסיוחא לחן מדבר אותה: עלי
יחשבו דבר שהוא רעה לי ומה
היא המחשבה דבר בליעל יצוק
בו כל רעיונות טענה יצוקו
וישתכנו בגבו והיחיל ואשר
פכב לא יוסף לקום כך מקללים
אותו: הגדיל עלי עקב מארב
כמו ואת עקבו מים לעיר: כזאת
ידעתי ונני כשתחנני ותקיימני
חדעני חכמת בי כאשר לא ידע
חויבי תרעשת שמחה עלי וחלה
כי בתומי תמכת בי: ברוך יי
כשפוקים מחולי חברך כן:

טובו דמשכיל לעני מסכנא
לרחמותיה ביום בישותא וישבניה
יי ונטרניה ויחניניה ויטבניה
בארעא ולא תמסרניה ברעות
בעלי דכבו: מימרא דיי ויענייה
בחייה ויתגלי ליה על שווי מ
מרעיה לאחיותיה כל משכביה
אפקת בעדן מרעיה ואכסנתיה:
אנא אמרתי יי הוסי עלי אסי נפשי
משול דחבית קדמך בעלי דכבי
יימרון ביש עלי אימתי ימות ויבד
שמיה: ואין אתא למקבל אפי
שקרא ימלל ברעיוניה יכנוף ע
עולא ליה יפוק לשוקא ימלל:
בחדא עלי ממללין בחשי כל
סנאי עלי חשלו בישתא לוי
ממלל טלומא יתך ביה וימר דין
דמרע לא יוסף למקום אוף
גבר דתבע שלומי דארעוצית
עלוי מבדי סעודתי אתרברב עלי
לחכמא ואת יי הוסי עלי ואקימני
מרע ואפרע להון: בחדא
ידעית ארום אתרעית בי ארום
לא אתנבר עלי בעלי דכבי ל
לאבאשא ואנא בשלמותי סעדתא
בי ואוקמתני קדמך לעלמא:
ברוך שמיה דיי אלהי דישראל
מן עלמא דדין ועד עלמא דאתי
יימרון צדיקיא אמן ואמן מב
לשפחא בשכלא טנא על ידיהון
דכני קרח: הוך אילא די מרננ
על פצדי מנא היכנא נפשי
מרננא לותך יי צחת לך נפשי
לא ליה תקיפא חיה וקימנא
אימתי אעול ואחמי יי שכנתא דיי:
כל יומא אן חוא אלהך: אלון נפאי אנא דביר ואשור עלי רעיוני נפשי כד אעבר טללא

סא דל כל ליש קסצ' במב פתחן וסיס נמס בספר שופטים סימן ו: יסעדנו לעל ערש דיי וישערנו ל
כמו חי כבו חרון: אויבויא מל וסיס נמסר בשמואל א' ריש סימן ב ובסיפ' דא סימן ט: יושבו ב וסימן יחד
עליו ותלחשו: ולא יעפור כי יחשבו עליו מחשבות: אוכל דל מל בקרו וסי' כי אם הלחם אשר הוא אוכל
אשרי משכיל אל דל ביום רעה
יפלטו יהוה: יהוה ישמרהו
ויחיהו אשר בארץ ואל תתנהו
בנפש איביו: יהוה יסעדנו עלי
ערש דני כל משכבו הפכת בחליו:
אני אמרתי יהוה חנני רפאה נפשי
כי חטאתי לך: אויבי אמרו רע לי
מתי ימות ואבד שמו: ואם בא
לראות שוא ידבר לבו יקבץ און לו
יצא לחוץ ידבר: יחד עלי ותלחשו
כל שנאי עלי יחשבו רעה לי:
דבר בליעל יצוק בו ואשר שכב לא
יוסף לקום: גם איש שלומי אשר
בטחתי בו אוכל לחמי הגדיל עלי
עקב: ואתה יהוה חנני והקימני
ואשלמה להם: בזאת ידעתי כי
חפצת בי כי לא ידע איבי עלי:
ואני בתמי תמכת בי ותציבני לפניך
לעולם: ברוך יהוה אלהי ישראל
מהעולם ועד העולם אמן ואמן:
ספר שני למנצח משכיל
לבניקרח: כאל תערנ עלי
אפיקימים בן נפשי תערנ אליך
אלהים: צמאה נפשי לאלהים
לאל חי מתי אבוי וארצה
פני אלהים: היתה לי דמעת
לחם יומם ולילה באמר אלי כל
היום איה אלהיך: אלה אוברתי
ואשפכה עלי נפשי כי אעברי

לכדו ולא על יד אדם
וטעם ישמרהו שלא
יוסף החולי ויחיהו
כי יפחד מהמות:
ואשר בארץ סיחיה
שנים רבו יחד מאכשי
דורו ולא יראו סוגח
תאותם ותיו תתנהו
לפועל שחינו כתוב
כמו שחר ילה אותה
והטעם חמרת הטעם
אין בזירתו או תהיה
התיוולכח הטעם ו
וכאן במקרא הרבה:
יי דני עס כמו
מדוע: יסעדנו מעט
מעט בהתהפך ה
החולה או התהפך
דבריו וענינו על מ
משכבו והנכון כי
הפכת נכח הטעם ו
והטעם דרך מול
סגהפכהו על משכבו
מזד חל כד ותסעדנו
והטעם כי חן צורך
לכני ארס סיעודוהו:
חני הטעם כאשר
אומר בתפילתי בחלי
יי חנני ורפאני חלע
שחטאתי לך על דרך
כי עס קשה עורף הוא:
חויבי חן יאמרו ל
לי בעבורי כמו ואמר
א פרעה לכני יסל הסך
מעשה המשכיל זה
הדבר יאמרו לחארי:
וחס בח' אחד לבקר:
שוח ידבר לי כמה
חרה לי שחתה חולה:
ידבר לאחרים דבר
בליעל עלי בצאתו ל
לחן ידבר לחויבי ה
האחרי שלא ראו אותי
דבר רע חלי קס קבוע
בו כמו לבו יצוק כ
כמו חבן: גם שלא
היה לי חויב שהי' אוכל
לחמי והטעם כי חני
סבת חיי: הגדיל עלי
עקב הטעם הגדיל
עקיבו שלא בח לבקרני
וסס לכפשו מעלה ב
גדולה: וחתה חנני
כנגד דבריהם: ד
דבר בליעל יצוק בני
והקימני כנגד לא י
יוסף לקום: בזאת

הטעם כי לא ידע כמו שמחת המנצח ביום המלחמה כדרך עלי פלסת חתרוע:
ואני בתומי בעבור תומי ויח כי תומי דמ לבד יחת הנקף והוא הנכון: ברוך עלי
כן חני חייב לברך את הטעם בכל זמן והוא מהעולם ועד העולם ואומר פעם אחרי
פעם חמת וחמת: בשלמו פירוש הסכר הראשון הולאות לשם: למנצח לכני
קרח' לכני קרח לאחד מבלי הימן כד שמואל הנביא' חמר רבי משה כי זה
המוזמר נאמר בבבל ויש אומ' כי ידבר על לשון חכמי הגלות הזאת' ומשכיל חסר
פעול ויש אומרים שהוא סס כמו והודי נהפך עלי למשחית ולפי דעתי כי פייט
תחלתו משכיל: כחלי ידע הוא דבר החלי האוכל הכתשים פיתחמם קרבו חן
בקם אפיקי מים חוקים וחלי על לשון נקבה כמו עי בת שנתה: צמאה המים ירוו האדם רגע ויחיה ותשוב כפשו אליו ולא כן הלחם על כן דמה הכספו לבית הטעם כהכסף
הצמא על המים ובעבור כי חיי בני אדם תלויים במים על כן לחל חיי: מתי חבוי יתאווה ביאת הגואל: ואראה פני אלהים' זהו יראה כל זכורך: היתה יש אומרים
הוא צמא ודמעת שהם מים כמו לחם לו וטעם הדמעה בעבור חוקך הגלות ואינו עולה לרנל לטמוח ויש אומרים שהוא בוכה ומתל דמעות כמו מאכלו מים ולילה תפ
בסתר ובזלוי וטעם חיה אלהך שהיית עולה טלם פעמים בטנה לראות פניו: אלה' זכור הימים הקדמונים בעלותו לרנל:
טעם

והקץ וריקה נפשו' אם יעונו ונפלו על פי אוכל' גם איש שלומי אשר בטחתי אוכל לחמי: אויב' וחס
וסיס נמסר לעיל בספרא סימן ו: מהעולם חר מן כב מלך נסבן סה בריש תיבות ולית להון זונא וסיס'
גמס בפס רבתא בערך מ: סב תערוג ו' ב' חס' וא' מל וסיס' גם בהמות שדי תערנ אליך' כאיל
תערנ ב' בפסוק וחס: באמור ו' בקריא וסיס' באמר יי אלי הקהל לי את העם ואשמיעם' באמר להם עם
אלה ומארצו' באמר אלי כל היום איה' אנך:
הות לי דמעתי למברי יומם ולילי בדימר לי סנאה
אלון נפאי אנא דביר ואשור עלי רעיוני נפשי כד אעבר טללא
והקץ וריקה נפשו' אם יעונו ונפלו על פי אוכל' גם איש שלומי אשר בטחתי אוכל לחמי: אויב' וחס
וסיס נמסר לעיל בספרא סימן ו: מהעולם חר מן כב מלך נסבן סה בריש תיבות ולית להון זונא וסיס'
גמס בפס רבתא בערך מ: סב תערוג ו' ב' חס' וא' מל וסיס' גם בהמות שדי תערנ אליך' כאיל
תערנ ב' בפסוק וחס: באמור ו' בקריא וסיס' באמר יי אלי הקהל לי את העם ואשמיעם' באמר להם עם
אלה ומארצו' באמר אלי כל היום איה' אנך:
הות לי דמעתי למברי יומם ולילי בדימר לי סנאה
אלון נפאי אנא דביר ואשור עלי רעיוני נפשי כד אעבר טללא

מב

אבן עזרא תהלים מג מד רשי תשנו

סך לשון השבן סך בני חלם לא סך לשון סך וסוכה כלל בעגלות כב שהיו מחזקות כמין סוכה ושמן כללון חגדה סקפסטאות וחסקופיטוי: חדרם / חדרה עמהם כמו מדדים עגלים וסיימי והאשה מדדה את בנה ותיבה זו משמשת כשתי תיבות חדרה עמהם חנוייה חמוץ סגבלא בלעז ומכאן חדרו לשון ידיות כמו כתיי את

וטעם בסך כמו מוסך השבת שהיה בהר הבית ויש חומרים עם כלל החונג' כמו סך השבן / חמר בן לברט כי חלם כפול והוא כמו חלום ומי יתן וידוע כי כלל הפועל לעולם לא יכפל ומה טעם לחמר ידוע ואחריו בקול רכה ותודה והקרב חלי שהוא לשון משכה חתנועע כאילו חמר חדרה עמהם עד בית חללים וכמהו חדרה

ידיות נכפיו בכף חוביה ודונס פתר חדרם לשון דממה וכן דוס ליי והתחללו לו ופתרון חדרם חללם ואחרים עד חבא בית ח חללים ברנה כמו חסמרה לפי מחסום בעוד רשע לבדי וכמו ואחי כמרס לא חסמע וכחלם לא יפתח פיו ודס הוא שורס בתיב / חדרם חדרה עמהם כמו ולא יכלו דברו לשלום דבר עמו ב בשלום: המון חונג' שהיו הולכי לחוב ועל ככה יסד הפייט עונס המון חונג' וסוטף ככה ו מדרס חגדה לשון יוני סקורין לבריכת מים חונגין: תשתוחחי / לשון כי שחה לעפר נכפיו ו וסח כשהוא מדבר בלסון מ מתפעל התיי חולקת את חזניות שרסי התיבה כדרך כל תיבה שיסודה שין בתחילתה: החמילי המתניי וכפי לגחולה: חזכך מחרץ ירדן / ממה ס שעשית לנו בירדן והרי חרמון אחר כל הכעס שהכעסוך ב בסיטוס הונסת לנו את הירדן: מהר מצער / מהר סיני שהוא צעיר לשחר ההרים אחר ס שהכעסוך בו במעשה העגל ס סלחת לעוונתו והלכת עמו כל חלה חני זוכרת בגלותי שמענת מלהטיב לי וגיזקתיך מתחדש עלי זו אחר זו: תהום חל תהום קורח צרה קורחה לחביתה: לקול כנורך / טיסקחלס בלעז המקלחים עלי פודענות כמים שוטפי עד כי כל משברך ונליך עלי עברו משברך לשון גלי יס על שהים גליו עולים למעלה ו ומשתברים ונפלים: יום יצוה יי חסדו / יבא האור של גחולה ויצוה יי חסדו לנו: ובלילה ב בחשך הגלות והצרה: סירה עמי / תהא חנייתו בתוכנו סירה לשון חנייה כדמתרגמין ויחן ושרא וזו למדתי מתוך מסורת הגדולה שחבר את זה עם ויהי סירו חמסה וחלף בחלפא ביתא של סתי תיבו החלוקי בפתרון לימד סחף זה לשון סיר ומדרס האגל פותרו לשון סיר וכן הוא פותרו סכך ישראל חומרי להבא זכרו מה שעשית לנו במכרים מצוה אחת שזינתנו ביו בערב הפסח ושמרנוה ובלילה גחלחנו ושרנו לכנך את ההלל ועכשף הרבה מצות חני שומרת ואף חלה גחלחי ועל זאת חומרה לחל סלעי למה סכחתינו ונומ': קורד' / לשון סחרות כמו וקדר עליהם: ברנח בעצמותי

ישועו / מל בקרו וסי לקמן בהלילא סי קיו: ברנח ב' וסי' לפתוח פה ברנח / ברנח בעצמותי חרפוני: מג למה ג רפין וסי למה זנחתי למה קדר קדם רפסו / למה שכחתי / למה שמתני למפגע / וכל למה רפי טעמו מלרע במא למה שמתני למפגע לך / וכל למה דגש טעמו לעיל ואם הו' סמו' לאותו / אחע רפי טעמו בלחודי אתחיל במשרין דצדיקי ער בית מוקדשא דיי בקל ב בעותא ותושבחתא אתרנושרת עממין דאתין למחנ לירושלום: מה תתמכין נפשי ותרגשי עלי אוריכי לאלהא ארום תוב א אשבחניה בפורקניה דמן קדמוי: אלהי עלי נפשי תתמכך בגין פן דפרונד יתבי לתלמה בארע ירדנא ויתבי טורי חרמוני ועמא דקבילו אורתיא בטורא דסיני דמביד ועיר: תהומא עלאה לתהומא ארעא קרי לקל זלחי מרביד היבנא בולחון מתברך ונליד עלי עברו: יום יפקוד יי טוביה ובלילה תושבחתיה עמי צלותא לאל די נטיר חיי / אימר לאלהא רוחצני למה אשליתי למה בקבלא אויל ברחוק בעל דבכאו בדרקטלין נרמי בזמן דמחרפין יתי מעיקי פד אמרין לי כל יומא אז הוא אלקד: מה תתמכין נפשי ומה תרגשי עלי אוריכי לאלהא ארום תוב אשבחניה בפורקניה דמן קדמוי די הוא אלהי / מן דיון יתי יי בדין קשום ועלך למנצי מצותי מ' עמא דלא זפי מן גבר נביל וטלוצא תשזבנניו ארום אנת הוא אלהא עושני למה שבקתני למה חפיר איויל ברחוק בעיל דבכאו שדר נהורד והמנותך הנון דפרונני ועלון יתני לטור בית מוקדשא ומדרשי בית ש שבקתך: ואעול לקרבא קורבניה למדבך דיי אלהי די מניה חרות בעותי ואודי קדמך בבנרא יי אלהי / מה תתמכין נפשי ומה תרגשי עלי אוריכי לאלהא ארום תוב אשבחניה בפורקניה דמן קדמוי די הוא אלהי / מד לשבחה לרוד על ידיהו דבני קרח שכלא טבאו יי באורננא שמענא אבהתנא אשתעיו לנא עובדא דעבדתא בימיהו ביומא די מלקדמין / אנת בידארבורתך עמא כנענא תרבתא ונצבתנון לבית ישראל בארעהו

בסך ארדם ער בית אלהים בקול רנה ותודה המון חונג: מה תשתוחחי נפשי ותהמי עלי החולי לאלהים כי עוד אודנו ישועות פניו: אלהי עלי נפשי תשתוחח על-כן אזכרה מארץ ירדן וחרמונים מ מהר מצער: תהום-אלתהום קוריא לקול צנוריה כל משבריה וליד עלי עברו: יום יצוה יהוה חסדו ובלילה שירה עמי תפלה לאל חיי: אומר: לאל סלעי למה שכחתי למה קדר אלק בלחץ אויב: ברנח בעצמותי חרפוני צוררי באמרם אלי כל היום איה אלהיך: מה תשתוחחי נפשי ומה תהמי עלי החולי לאלהים כי עוד אודנו ישועת פני ואלהי: שפטני אלהים וריבה ריבי מגוי לא חסיד מאיש מרמה ועולה תפלטני: כי אתה אלהי מעי למה זנחתי למה קדר אתה לקל בלחץ אויב: שלח אורך ואמתך המה ינחוני ביאונני אל הר קדשך ואל משכנותיה: ואבואה אל מזבח אלהים אל-אל שמחת גילי ואודך בכנור אלהים אלהי: מה תשתוחחי נפשי ומה תהמי עלי החולי לאלהים כי עוד אודנו ישועת פני ואלהי: למנצח לבני קרח משכיל: אלהים באזנינו שמענו אבותינו ספרו לנו פעל פעלת בימיהם בימי קדם: אתה ירד גוים הורשת ותטעם ומה תרגשי עלי אוריכי לאלהא ארום תוב אשבחניה בפורקניה דמן קדמוי די הוא אלהי / מד אבהתנא אשתעיו לנא עובדא דעבדתא בימיהו ביומא די מלקדמין / אנת בידארבורתך עמא כנענא תרבתא ונצבתנון לבית ישראל בארעהו

כל סנתי ובהא המלה מוכן כפעל כדרך ו נלחמוני חנס: מה ינחם נכפיו וטעם ישועות פניו על דרך הושיעה לו ימינו דרך מוסל או ישועות פעול עם פניו כדרך פני יי מלקס ומחסר מלת את או עם: אלהי תשובת מה תשתוחחי וטעם מחרץ ירדן שהיו בחיס למעדים מעבר הירדן מזרחה וטעם חרמונים הרים גם מצער עם הר: תהום / כטעם הפרס יזכור הזיכורים סירדו המים מההרים ה הנבניה וטעם תהום חל תהום קורח שהיו מתחברי מימי הכנור' למטה כדרך ושעיר חל רעהו יקרא וטעם שהיה מתענב בעברו חל ההרים המי ירד' כמו משברי הים ונליו ויכסו אותו בימי חקן והמפרס זה הפסוק על דבר הגלות חינו ו קסור באשר לפניו ו ואחריו: יום יספר הליכמו ביום עם החונגים לבטח בחסד השם ובלילה היו ס שרי כמו חבל הנביל' והזכיר כי השיר תפלה לא סיר כדברי חשק: לחל חי / שיחיהו עד ראותו בית יי: אומר / טעם לחל סלעי שהיה סלעי בראשונה: למה שכחתי הטע בעבו חונך הגלות: למה קודר חלך / כמו חבל הלוכס קדרו: ברנח / כחמר יחמרו לי חיה חלהיך היה לי כמו רנח בעצמותי ככה היתה זאת החרפה נחשבת בעיני מהי טעם ישועות פניו כי הוא ישועות פני והוא חלה מימי קדם כנגד חיה חלהיך ישראל: שפטני / קח משפטו מחלה המחרפי חותי והס רבים על כן חמר מגוי וטעם לא חסיד בעבור היותי טוב ממנו וטעם מאיש מכלל ומפרט או רמו למלך על הגוי: כי טעם חלה מעוזי כי חן עזו לי לקחת משפטו ממנו רק כך: סלח חונך / כנגד קודר אתה חלך / ואמתך כנגד מאיש מרמ ומלת ינחוני כנגד אתה חלך: הר קדש / הר המוריה ומשכנותי העזרות העמידו להבנות בבית שלישי: ואבואה / חל חל / שהוא שמחת גילי וטעם אלהים חלהי שירחה גוי לא חסיד שחתה חלהי: מה / ברנח הקודש שיחיל יס חל הסם: למנצח לבני קרח' חלהים בחזינו שמענו / והאספרים היו חבותינו שהיו כדקיים והס נחמנים ועוד טעם חבותינו שכל חב חובת את בנו ולעולם לא יורנו רק האמת לבדו: חתה / כבר הזכרתי כי משפט העברים לחסר הבית כמו מנחתי בית יי וככה חתה בידך כחונך או במכתך ויש וטעם טב חל חבותינו ולמד

מלרע וזה מהם יצאומן הכלל שאעפ שהם סמוכי / לאחע נדגשי וסי' למה הציתו עבדיך / למה היה כאבי נצח / למה אירא בימי רע / למה הרונחתי / למה אבכה ארצ וכל דסמך לשאר אותיו דגש בסג' וסי' לעיל: חרפוני צוררי / נדמה לי כאילו הורגים אותי כך עבדו בעצמותי מה שצוררי מכעיסן ומחרפין אותי: פני וחלחי / הקבה שהוא חור פני וחלחי עדיין יס לי בו תקוה ולמה תהמי: שפטני / נקמני: מגוי לא חסיד / הוא חלום שגב עשן בן שני כדקיים ולא למד ממעשיהם: סלח חונך וחמיתך / מלך המשיח שנדמה לחור של ערכתי כד למשיחי וחלחיה הנכיה שהוא חמיתי נכיה בחמן: ינחוני / מינטרנטמוני בלעז: חל חל חל הקבה שהוא שמחת גילי: וחונך בכנור / על שהוצאתני מגלותי: בחזינו שמענו / מכאן חתה למד שהיו מדברי בני קרח בשביל דורות הללו הבאים אחריהם שאילו בשביל עצמם לא היה להם לומר חבותינו ספרו לנו שהרי הם עצמם ראו ניסי המדבר והיס והירדן ומלחמת יהושע כך מפורס בחגדת תילי: תרע

מלרע וזה מהם יצאומן הכלל שאעפ שהם סמוכי / לאחע נדגשי וסי' למה הציתו עבדיך / למה היה כאבי נצח / למה אירא בימי רע / למה הרונחתי / למה אבכה ארצ וכל דסמך לשאר אותיו דגש בסג' וסי' לעיל: חרפוני צוררי / נדמה לי כאילו הורגים אותי כך עבדו בעצמותי מה שצוררי מכעיסן ומחרפין אותי: פני וחלחי / הקבה שהוא חור פני וחלחי עדיין יס לי בו תקוה ולמה תהמי: שפטני / נקמני: מגוי לא חסיד / הוא חלום שגב עשן בן שני כדקיים ולא למד ממעשיהם: סלח חונך וחמיתך / מלך המשיח שנדמה לחור של ערכתי כד למשיחי וחלחיה הנכיה שהוא חמיתי נכיה בחמן: ינחוני / מינטרנטמוני בלעז: חל חל חל הקבה שהוא שמחת גילי: וחונך בכנור / על שהוצאתני מגלותי: בחזינו שמענו / מכאן חתה למד שהיו מדברי בני קרח בשביל דורות הללו הבאים אחריהם שאילו בשביל עצמם לא היה להם לומר חבותינו ספרו לנו שהרי הם עצמם ראו ניסי המדבר והיס והירדן ומלחמת יהושע כך מפורס בחגדת תילי: תרע

מלרע וזה מהם יצאומן הכלל שאעפ שהם סמוכי / לאחע נדגשי וסי' למה הציתו עבדיך / למה היה כאבי נצח / למה אירא בימי רע / למה הרונחתי / למה אבכה ארצ וכל דסמך לשאר אותיו דגש בסג' וסי' לעיל: חרפוני צוררי / נדמה לי כאילו הורגים אותי כך עבדו בעצמותי מה שצוררי מכעיסן ומחרפין אותי: פני וחלחי / הקבה שהוא חור פני וחלחי עדיין יס לי בו תקוה ולמה תהמי: שפטני / נקמני: מגוי לא חסיד / הוא חלום שגב עשן בן שני כדקיים ולא למד ממעשיהם: סלח חונך וחמיתך / מלך המשיח שנדמה לחור של ערכתי כד למשיחי וחלחיה הנכיה שהוא חמיתי נכיה בחמן: ינחוני / מינטרנטמוני בלעז: חל חל חל הקבה שהוא שמחת גילי: וחונך בכנור / על שהוצאתני מגלותי: בחזינו שמענו / מכאן חתה למד שהיו מדברי בני קרח בשביל דורות הללו הבאים אחריהם שאילו בשביל עצמם לא היה להם לומר חבותינו ספרו לנו שהרי הם עצמם ראו ניסי המדבר והיס והירדן ומלחמת יהושע כך מפורס בחגדת תילי: תרע

תהלים מד אבן עזרא

וללד לאומים משרת כמו שכתובו כל האומים ומלך ותשלחם כח חליהם כמו ותגורם: כי מלך כחרבם שב אל אבותינו: כי ימנך וזרעך ואור פניך כי רציתם זה לבדו הושיעם: אתה ידבר המפורר על לסוף ישראל וטעם להזכיר יעקב בדבריו המלאך הגדול אחי מכל רע: כך בעזרתך נוכל לנבח כרינו שלא ירעו לנו גם בשמך נבוסם: כי דברי דורך קפת מהמונינו וחרבי הנבחר שיש בכו על כן בלסוף יחד: כי גם רחינו בעינינו שהושעתנו מזרינו והתברר מה שספרו אבותינו לנו: באלהים הללנו כל היום: נחבר תהלות והטעם שהללנו כפשוטו שאתה מלכנו: חף חמר הירושלמי כי יחסר בית והטעם בחף נחת ואיננו ככון כי לא היה דבק כמו חף יי' ואלו היה בדברנו היה ה

רשי

החלף קמוץ רק הוא כמו גם בשחוק והנה כי הושעתנו בימים ה הראשונים והביעות משנחלו ועתה לא די שלא הושעתנו חלף עד שזנחתנו ומכלימו כנגד הכיסו: תשיבנו לא די שלא תעזרנו חלף שמינינו עד שתביח מורך ב בלבבנו לברוח: ומשנחלו ססו למני כמו להם ממזכנו: תתכנו ים ממנו הרונים ים ממנו כ נמלטו זריים בחרנו: תמכר ים ממנו עבדים כמכרים בלא הון דב או חס: ולא רבית במחיריהם הטעם כפול: תשימוני הנשחרים ממנו הם לחרפה למכרים ח חותנו בהיותנו ב בחרנינו: תשימוני הרמיקים מחרץ ים: מוד כנגד וביע רחשם וללד בלאומים שרם כמו ולאום מ מלאום יחמך: כל חפילו יחיד יהודי בגוי יחרפוהו מקול הטעם בזון בפרהסיא: כל באתנו בזה אלינו כי המלה מהפעלים ה העומדים: לא כסוג בנין כפעל ומלת לא תשרת חרות ולא תט חסורינו: כי במקום תניס המס תחת כן כמו בחיץ לקץ הימין והטעם בתחמית הים מיקום התנייני וחשכת מים זה בלמות דרך משל והעד דכיתנו כ כטע דכיס ויס חומרי במקום חץ סס יישוב רק תניס ובמת יענה: חס שכתנו כנגד לא שכתוך: וכפרנו כ כפינו כנגד לא תט חסורינו מני ארחה: הלא חס היה צריך יוכל לחקור זאת וחף כי הוא ידע תעלומי: כי והעד הכחמן לדבריו כי פרצנונו חנו כהרנים על דבר כבוד שמך וברצוננו נחשבו ככחן טבחה חלפ שכתנו בני חיים יסן הוא וייקץ: למה או אחת כדאס מסתיר כפיו שלא יראה מה יעשו חויבו או רחית ושכחת על כן תשכח עניינו ולחצינו וטעם תשכח כנגד לא שכתוך: כי מה תקוה תהיה לנו (נפשינו שהיא מן השמים העליונים שמה לעפר והלך לחרץ הוא הקבד וטעם בטוננו ה ח הניף: קומה לעזר חותנו חזי קומה אתה שהיית עזרתה לנו: למנח

מך ארץ יד קמצין וסיס נמס' בישועה סי יד: צוה ג בקרי' וסי' את הכהנים נשאי ארץ ועתה צוה ויכרתו לי ארזים דשלמה אתה הוא מלכי אלהים: ולא תצא ו דספכי וסי' ולא תצא משם אנה ואנה דשמעי' הנה נתגו עליך עבותי' תאנים הלאת ולא תצא' ולא תצא בצבאותינו' וחרץ חברוהי ולא תצא אלהי: אויב

תברת עמיא ופסרתנון ארום לא כנבורת סיפיהון יריתו ארעה וחקוף אדרעיחון לא פרקת להון: ארום ימנך ואדרע גבורתך ונהור זיו יקרד ארום כל זמן דעסיקו ב באריותא אתרעיתא בהון אנת הוא מלכי אלהא בעדנא הדא פקד פורקנות דבית יעקב ו במימרא מעיקנא ננח בשמך נכבוש כל דקמין עלנא ארום לא בקשתי אנא רחיץ וסיפי לא תפרוק יתיו ארום פרקתנא מפעיקנא ומשנאנא איתיתא עליוהון בהתאו במימרא דני אנן משבחין כל יומא ושמד נודי ל לעלמי עלמין לחוד אשליתא ואכספתנא וללא תשרי שכנתך בחילונא אחרותנא קדל קדם מעיקא ומשנאנא כבשו לנא: מסרתנא היד ענא למיכלא וביני עממיא בדרתא יתנא זבנתא עמד מן דלא ממונא וללא א אסינתא קנינא בפרוניהון שויתנא קלנא לשיכבנא ממקנותא ותורפיתא לחורנותנא שויתנא למחלא בעממיא מטול רישא באומיא כל יומא כסופי לקבלי ובהתת אפי חפתניו מן קלא דמחפר ומגדף מן קדם בעל ד דבבא ונקים נקמתא כל דא ערשת יתנא וללא אשלינך וללא שקרנא בקימך: ללא זר פליג וזוחות לבנא ואת אסינתא א אסתורנא מן תריות ארחתך: ארום אכפתנא באתר ירודין ו נחפיתא עלנא בטולא דמותא אין אשלינא שום אלהנא ופרישנא בצלו ידנא לטעותא דעממין נ גובראין: הלא אלהא יבשקר דא ארום הוא חכים טמירי לבא ארום מטולתך אתקלנא כל יומא אתהשכנא כענא דמסירא לנכסא: אתנבר למה תהי כנבר דמין יי אתער אלהנא לא תתנשי לעלמא: למה שכנית יקרד תסלק תשלי סגופנא ודוחקנא: ארום שיחא לעפרא נפשנא דבקת לארעית גוברא מעיננא: קום סיע לנא ופרוק יתנא מטול טובך: לשבחה ומתנקם ב' וסי' מקול מותרף ומגדף מפני אויב' להשבות אויב ומתנקם: תעלמות ב' וסי' הלא אלהי יחקר זאת' ונד לך תעלמות חכמה: הקיעה ג' וסי' הוי אומר לעץ הקיעה' הקיעה אל חונת לנצח' הקיעה לפקד כל הגוים והקיעה למשפטי: דבקה ב' לארץ בטוננו' דבקה לעפר:

ומתנקם ב' וסי' מקול מותרף ומגדף מפני אויב' להשבות אויב ומתנקם: תעלמות ב' וסי' הלא אלהי יחקר זאת' ונד לך תעלמות חכמה: הקיעה ג' וסי' הוי אומר לעץ הקיעה' הקיעה אל חונת לנצח' הקיעה לפקד כל הגוים והקיעה למשפטי: דבקה ב' לארץ בטוננו' דבקה לעפר:

נרע לאומים הרעות לטבעה חומות גדולת ופילחתם מפנינו זאתה בידך נבנתך הנרעתם מ שתוך חרעס ותטע לחבותינו בתוכס: רציתם לסוף רצון: צוה ישועות יעקב' גם עתה: כבוס קמינו' כרמוס וכרפוס חויבנו לסוף מתבוססת בדמין תבוס פופת והיו כנבורים כוסיס צטיט חונות: חף נחת ומכלימו חף חס אתה תכלימו חנו שמך לעולם נוד: תשיבנו אחר' לסוף הווה הנה: ססו למני' כזון נכסינו חיס לנו: פריתנו' אפנדילסנוס בלעו: כי לכיתנו במקום תניס' כי זה מומס בלסוף כאשר וחף כאשר השפלתנו בחרץ ערבה ושחה מדבר מקום תניס' וכסית עלינו ככלמת חסך חף בכל זאת חס שכתנו סס חליהנו הוא יחקור זאת כי הוא ידע תעלומי' ונ': ככחן טבחה' ככחן של טבחה: וכדלו למען חסך' חין חנו כחיס ככה מעשינו חלף למען חסך עשה: על

אבן עזרא תהלים מה רשי תשנ

על שופנים / לכבוד תלמידי חכמים יסרו הסיר הזה שהם רבים כשופנים ונחיש כשופנים ומרטיבים מעשים טובים כשופנים : משכיל / על ידי תורגמן : סיר ידלות / סיר זהבים סיר של שנה להם להאיהב על הכריות ולהאיהב תורתם עליהם : רחם לבי / כך התחיל המסורר בסירו הסרין לבי בקרבי דבר טוב

למנצח על שופנים / פיוט ככה תחלתו : ידיות / כמו זהבות : רחם / ידבר לבי דברי המסורר ויש אומרים דברים שהוא מוציא מלבנו וזה המזמור כאמר על דוד חן על המשיח בנו סכן שמו ודוד עבדי נסיה להם לעולם : מעשי / זה הסיר שעשה : יפית / יש אומרים כי הוא כפול כמו סחרחרת וסחרחר לחסרון לבנה חלומות

בשכחך חתה תלמיד חכם רחם לפון נענוע וכן כל לשון סירוף גריחוש : חזן חני מעשי למלך / הסיר הזה סירלתי ועשיתי חני חזמרו למי שהוא הנון למלך סג בדי מלכים ימלכו : לשוני / זה בסירים כעט סוכר מהיר / רחמי ביסודו של ר משה דרסן מהיר בלשון ערבי בקי : יפית מבני חכם / העוסקין במלכות חיי סעה למה לבי סהזק חן בשפתותיך להורות בהלכה האזק כמו נספך כמו לכתב ויזק שמן : על כן ברקן / כמו ס סכאל יי עז לעמו יתן ומה סכרן יי יברך את עמו בשלום : חנור חרנך על ירך / להלחם מלחמתה של תורה והוא הוודק זהו הדך : על דבר חמת / להורות כדת ולהתנהג בענות דך : ותוך / התורה נדבר החמת שפעסוק בו היא תורה חתך טכסיס המלחמה לעשות ייניך נורחות לבי סהזכיר ת תלמוד התורה בלשון מלחמה נופל בו לשון ייני המיומנת ל להלחם : חתך שונים / בלב חויבי המלך / שונים חנייסוף בלעז והדייה מקרא מסורס מ מבני סהתלמידים קרוין חניס סכאלר כחיס ביד גבור כן בני הנעורים ותלמידי חכמים ס המזוייסיס בהלכה קרויסי חויביס זה ליה לפי סעה סכאלר לא יבושו כי ידברו את חויבי בעשר : עמיס תחתך יפלו / בסכר התורה יפלו החמוי מתתיהם סל ישראל : יכסחך אלהיס / כסחך סר וסופט לעולם ועד כענין סכ כתתך אלהיס לפרעה ולמה ב בשביל ששבט מישר סכט מ מלכותך שמשפטך חמת ורחוי חתה למלך : משחך / שמן ששון / כל לשון גדולה נופל עליה לשון משיחת שמן כדת ס המלכים : מר וסהלנת קציעותי קדה מתרמיין קציעותי : כל בדלותך / כל בנדך מרחיס כריח בשמים ומדכסו כל בדינותך וסכרונך מתכפרים ומרחיס ריח ערב : מן היכלי סן מגי שמחוך / יתר מהיכלי סן משוכחיס היכלות המתוקיס לך מן עדן לסמחך מהס סן חיבויירח בלעז מני שמחוך היכלות אשר מני הם שמחוך הטתני סכרך : בנות מלכים / יזו מבקשות חותך כענין סכאלר וסרותיהס מניקותך : ביקרותך / קוף דבס לפי שהוא לשון בקור וקף על פי סכמוב יוד לפניה רחמי בקוד רב סעדיה מיבה זו סמורה עם מי נתן למשיסה יעקב סכמוב בו יוד והסמך מודגסת ומחס סכרו לשון ייקר כמו יקר מכלי סן : סגל / מלכה כמו והסגל יוסבת סכלו וססתין בהון מלכא ורכבכמהי סגלתי וסחייתיס חסתך תתיכב לימיך : בכתס חופיר / כקבוצת עדי זהב הבח מאופיר : סמעי בת ורחי / סמעי כנסת ישראל ורחי דרך הטוב : נהטו חזק / לתורה / וסכחי עמך / סחומות שחת גדילה ביניהם : ובית חניך / עבודה זרה סעברו חבותך בעבר האהר : ויתחו המלך יפוך / חס תעשי כן יתחיה המלך הכה לכוני מעשיך : ונת

מה לשבחא על יחבי סנהדרין דמשה דאחאמץ יבואה על ידיון רבני קרח שכלא טבא ותשבחתא ואודאתא / בעא לפי ממלל טב אימר אני עובדי למלכא ממלל ליטני מוחי היך קולמוס ספרא רגיל : שופרד מלכא משיחא עדיף מבני נשא אתייהב רוח נבואה בספותך מטול כן ברנך יי ל לעלמא / גרו סיפד על ירפד נברא למקטל מלפין עם שלטון הודך ושיבהודך / ושב הודך סגי בגין כן תצלה למרפב על סוסי מלכותא על עסק הימנותא וקשוט וענותנותא וצדקתא וילפנד יי למעבר דחילן ביד ימינד / גררד שליפין למקטל אוכלוסין עממין התותך יפלו ובני קשתך ישתלחו בלב סנאי מלכא / פורסי יקרד יי קים לעלמי עלמין חטרא תרצתא חוטרא דמלכותך / מטול די רחמתא צדקתא וסנייתא רשעא מטול היכנא רפנד יי אלהד משהא דכניא ואקסיל אלואין וקציעתא מתגמרין כל לבושיך מן היכליא דמכבשין בשין דפיל מארע מני יהודנד / פלבי מלכותא אתין למקבל אפד וליקריותך בזמן דמערת ספר אורייתא בסטר ימינד ומתכתבא באובריון דמן אופיר / שמעי כנשתא דישראל אורית פומיה וחמי פרישת עוברוי ותצלי אודנד לפתגמי אוריתא ותתנשי עוברין בשין דרשיעי עמיד וברית טעורת דפלתת בית אבונד / ובין ירגנ מלכא שופרד ארום הוא רבונד ותסגדיו ליה / ויתבי

רשע יזתחזק וסיס נמסר במיכה סימן ז : עמך הוסיס הכוזק ארת האשה / בפרסות סוסיו דמוס את כל חוזותיך / הנה עמך נשים בקרבך / שמעי בת וראי והשי אונך / עמך עמי / חזר ועמך כולם :

למנצח על ששנים לבני קרח משביל שיר ידות : רחש לבי דבר טוב אמר אני מעשי למלך לשוני עטי סופר מהיר : יפית מבני אדם הוצק חן בשפתותיך על כן ברכה אלהם לעולם : חנור חרנך על ירך גבור הורה והורה : והדרה צלח רלב על דבר אמרת ועננה צדק ותורה נראות ימינד : חציה שגונים עמיס תחתך יפרו בלב אויבי המלך : בסאך אלהים עולם ועד שבט מישר שבט מלכותך : אהבת צדק ותשנא רשע על כן משחה אלהים אלהיה שמן ששון מחברך : מרוואהלות קציעות פל בגדתך מן היכלי שן מני שמחוך : בנות מלכים ביקרותיך נצבה שגל לימנה בכתם אופיר : שמעי בת וראי והטי אונך ושכחי עמד ובית אביך : ויתאו המלך יפוך כי הוא אדנד והשתחוילו :

רשע יזתחזק וסיס נמסר במיכה סימן ז : עמך הוסיס הכוזק ארת האשה / בפרסות סוסיו דמוס את כל חוזותיך / הנה עמך נשים בקרבך / שמעי בת וראי והשי אונך / עמך עמי / חזר ועמך כולם :

כי חנה חלומה חס כן חן יהיה יפית כי לחסרון והתשובה כי כפל העין והלמד הוא לחסרון רק הפא ו והעין כהסם כפוליס א הס בחל ליתרון והעד תשנסני סהו יותר מן תשני / יפית בתחרו ונורתו : הוכך חן / עגורת ויכין על העולה כחילו החן ה הוכך כפיו והנה בגלוי יספר צערת גופו ו דבורו שהוא נאה ועל דרך משל יגיד כשמנו סהיה ככונה וחכמתו סהיה רחבה כי הדבור הפנימי ימחא בשמנת האדם : חנור / נס יספר גבורותיו כי ככה רחוי להיו הגבור התמים וטעם גבור חתה הגבור חן יספר כף כדרך ויקרא חריה שהוא כחריה חן יהיה חסר כף כחריה נמור זה הוא הודך : חסר כית כמו כי ססת ימי עשה כחילו חמר ובהדך כלח סטעס גבר לח / אכלה בימת והטעם סיצלח בעת סירכב ויס חומדים כי כלח הוא מונרת כן ילח כלח והנה יספר עם גבורותו חמוכתו וענותו ונדקתו ומלת וענוה צדק כן עומדת ובין כסמכת והטעם ענוה עם צדק : ותוך / ייניך הפועל והפעול חסר כחילו הוא כתוב ייניך תורה חותך ל לעשות גבורות גורלו מלחמות על דרך כ נכבדות מדובר כן ורבי יוסי חמר כי ותוך מונרת ויחס אלהים והאות סחחריו כתוב חתך שונים וככן היה לולי סמלת ויגרס ירה להם לגנאי וזה לשבח : חתך / בתהלה הזכיר חרנך וחמר נס חתך שהס שונים בעת שהעמים תחתך : יפלו יפלו חתך בלב חויבך על כן בהה מלת יפלו במקום חתנח כחילו היא סמוכה כי היא תסרת בעבור סתי מלות : כסחך / יש אומרים כמו אלהיס לא תקלל והגחון חמר כסחך יכן אלהיס ולפי דעתי סמלת כסחך תשמש בעבור חחרת כדרך והגבוהה עודד הנביא שהוא כמו והגבוהה נבואת עודד הנביא וככה זה כסחך כסח אלהיס כמו ויסב סלמה על כסח יי והחומר כי כסחך לנוכה השס הפסוק הבח חחריו יכחיסנו : אהבת / חס המזמור על דוד יהיה מחביריך סחול וחס על המשיח חסידים חחרים בדורו : מור / מחלוקת במלת מר והאומרים כי חללות הוא הנמצא עם דני היס חנינו ככון כי כתוב כאלהיס נטעי ויש אומרים כי נס קציעות מין חמר סיס לו ריח טוב ודרך לשון הקדש לומר חלם פטדה וברקת להיות הויעס החחרון חן בלא יי כמו חלם סת חנוס חס כן היה רחוי להיות מר חללות קציעות חן מר חללות וקציעות חולי בהה זהה המלה על דרך זרה והכנן סקציעות מונרת המקצועות והמלה סמוכה אל בדלותך וטעם לדבק טעם בדלותך חמר כחילו הוא מן היכלי סן מן אשר שמחוך חוישוב מן היכלי סן כי מסס היו מובחיס והחומר כי מני סס גוי חן מדינה חנינו ככון בעבור היות סן נקוד בקיץ קטן על דרך כל מוכרת בטעם סחינו סמוך אל חמר : בנות / בוקרותך / מונרת יקר בשפמות היקריות סך עמסה הן בנות מלכים והחומר שהוא מונרת בקורת תהיה לא דיבר ככונה כי חן מחלוקת שהוא ביד כתוב רק המחלוקת בין בעלי המסורת והקריאה כי החמר יקרא ביקרותך על דרך בימינו והסני כדרך מישיני עפר והסגל היא המוכנת העמידה למשכב והעד מלת יסגלנה ועל דעת החומר כי זה המזמור נאמר על דוד הוא כמשמעו ועל המשיח בנות מלכים היקריות והסגל מדינתו : סמעי / חס על דוד חמר המסורר לסגל וטעם וסכחי עמך כדרך עמי סתגייך ותשוב לתורת דוד וחס על המשיח ידבר יהיה פירוש בת קהלה כמו בת יהודה על דרך לעבוד השס סכס חמת יתחאו / חס על דוד כמשמעו וחס על המשיח המלך הוא השס חן המשיח / ונת

מה

תהלים מו מו אבן עזרא

ובת' אס על דוד יחסר הבית וככה הוא ובבת צר עם בת צור והפעול כל כבודה ואס על המשיח דרך משל: כל כבודה' וטעם כנימה שהיתה שוכנת לכניס בחמונה ולא היתה כראית לכל: כל' מנחנו דוד שלקח בת תלמי מלך נסור: לרקמות' הללוד תחת בית: מובל' בת מלך: תובלנה' אס על המשיח הנה הטעם שהם בעצמם יבואו לא באונם ובת מלך עם ריעותיה שהם בארמון המלך תבואכה בהיכל מלך הוא דוד אס המשיח: תחת' הדור שעבר יבוא דוד אחר כי דורך הוא אמצעי וזה נכון על דוד גם על המשיח: אס אומרים לנוכח דוד כי בעבור בניו שהיו שרים יעמוד זכר שמו ודוד אל דוד יספר הוד דוד ויס' אומרים כי שמך לנוכח השם הנכבד כי ה

רשי

ובת צר כמנחה פניך יחלו' כמו ויחל משה וכאשר זה תזכי שביח לך עשו הרעע אשכרים ודורון אונתם שהם עכשו עשירי עם: כל כבודה בת מלך פנימה וגו' זהו שנאמר והביאו את כל אחיכם מכל הגוים מנחה וגומר אונתם שכל כבוד תלוי בהם והם כניסיה של מלך אשר כהנו ע עכשם בכניעות עתה בגדיהם חשוני' ממשכנות זהו של כהני גדולים משכנות קאטונס בלעז: לרקמות תובל למלך' בבני ריקמה יביאום מנחה למלך על כל הארץ לרקמות חלכות בלעז: בתולות אחריה ריעותיה מן האומות ילכו אחריהם כענין שנאמר והחזיקו בכנף אים יהודי וגו' אלמ' ללכה עמכם כי שמענו אלהים עמכם: מובאות לך' כלפי הקבה אמרו המשורר: תחת אבותך וגו' לכל אחד מישראל אומר: אזכירה שמך' כלפי הקבה אמר המשורר: על עלמות' שם של כלי פיר בדברי הימים: בהמיר ארץ לעתיד לכה ביום שנאמר הארץ כבוד תבלה ראו בני קרח נס שנעשה להם שנבלעו כל ס סכיבותם והם עמדו באויר נ ואמרו לישראל ברוח הקדש שדונמת הנס הזה יהא עשוי להם לעתיד: יחמרו מימי' ירנשו רפס וחומר וטיט כ כמספוטס ומנחם חברו כמו מעי חמרמזו דברזכרונט בלעז: ירעשו הרים בגאותו' של הבה הנזכר בראש המזמור: כהר פלג' שושרהייילס בלעז כהר נן עדן: לפנות בקר לקץ הנחולה: המו גוים' לסון הומה: תמונ' תמס כן פתר מנחם וכן כמונו כל יושבי כנען וכן למונ לב אכל דונס פתר אונתם לסון הנעה וכן ה ההמון כמוו וילך והלוס וכן כלס: אשר שם סמות' אשר שם ארצות הגוים סממה: משכית עלחמות' מעלינו: עד קצה הארץ' שכל ארצות הגוים יהיו עמונו בשלום: קסת' הגוים יסכר: עגלות יסרף באש' רכבי מלחמות האומות: הרפוי עמכם כל הגוים מלכא עוד על ירושלים: ורעו כי אכני אלהים' שאעשה בכס דין: ארום בניו' אתרוםם בנקמתו אשר אעשה בגוים: תקעו קף' התערבו יחד זה עם זה להריע לאלהים בקול רנה: ידבר

ממשכנו' מל וס' בסד' תצוה: תשיתמו' ובסיפר' וס' תשיתמו כתגור אש' כי תשיתמו שכם במיתרי' לשרים בכל הארץ: מו אה' כט' רף וס' נס' במס' רבתא בערך אה: נהר פלגיו דרמן יא פסוקי' ריש' וסופיהן נון וס' נוע ארעה' כי תהיה באדם' נתנו נעבור' נביא מקרבך סאחד' נודו סאחד בכל' נהר ויתבי כרבי' דצור בתקרובתא' ייתון ואפיד' ישפחון לבית' מ מקדש' עתירי עממי' כל שפר ארנ נכסי פלכי אוצרי' מ מלכיה' דמשפרן מלגיו יקרבו לכהני' דמרפצין דרהבא סנינא לבושיהון: בלבושי ציורין יקרבו קורבניהון קדם מלכיה דעלמא ושאור חבריהון די מ טרפדרין ביני עממי' ויתרין בחרוא לותיד לירושלים: ויתרין בחרון ותושבתא ויעלון בהיכלא דמלך עלמין: באתר אבהתך יהוין צדיקי' כנד תמננו ל לרכבי' בכל ארעה' בעדנה ההיא תימרון נרפר שמך בכל דר ודר מטול היכנא עמי' דמתגירין ויהודון שמך לעלם ולעלמי' ע עלמין: מו לשבחא על ידיהון דבני קרח ברוח נבואה בזמן דאתבסי אבוהון מנהון ו והנון אשתזבו ואמרו שירתא: אלהא לנא רוחצנא ועושנא סיעתא בעקתא נשתכח לחרא: מטול היכנא לא נרחל בערן דאשתלחיפו אבהן מן ארעה' טר מתמוטין טוריא בפילגוס דימא רבא: מתרנשין מטשטשין מוהי מן עפרהון מתרנפין טוריא ב בגיותנותך לעלמין: עמין היך גהרין ומבועיהון אתין ומחרין קרתא די' ומצלין בבית מקדשיה די' משכניה דעלאה: שכנתא די' בגורה לא תווע וסיענה' בזכותיה דאברהם דצלי עליה לעדני צ צפרא: במתן אוריתא לעמיה אתרנשו עמי' אודעו מלכותא בר ארים קלירה וכד יהב אוריתא לעמיה אתמוננו יתבי ארעה' מיכרא די' צבאות בסעדנא תקוף לנא אלהא דיעקב לעלמין: אזילון חמון עובריא די' דשו צדון ברשעי ארעה' מ בשל קרבא ער סיפי ארעה קשתא יתבר ויתרע מורניתא תריסר עגלין יוקיד בגורא' פסקו מן קרבא וידעון ארום אנא' רמא בעמי' רמא על יתבי ארעה' מיכרא די' צבאות בסעדנא תקוף לנא אלהא דיעקב לעלמין: מו לשבחא על ידיהון דבני קרח תושבתא: כל עמי' תקעו ידא בחרוא יבבו קדם' בקל תושבתא: ארום

ובת צר' במנחה פניך יחלו עשירי עם: כל כבודה בת מלך פנימה ממשכנות זהב לבושה: לרקמות' תובל למלך בתולות אחריה רעותיה מובאות לך: תובלנה בשמחת וגיל תכאניה בהיכל מלך: תחת אבתיך יהיו בניך תשיתמו לשרים בכל הארץ: אזכירה שמך בכל דר ודר על כן עמים יהודון לעלם ועד: לבני קרח על עלמות שיר: אלהים לנו מחסה ועו עזרה בצרות נמצא מאד: על כן לא נירא בהמיר ארץ ובמוט הרים בלב ימים: יהמו יחמרו מימין ירעשו הרים בגאותו סלה: נהר פלגיו ישפחו עיר אלהים קדש משכני עליון: אלהים בקרבה בל תמוט יעזרה אלהים לפנות בקר: המו גוים מטו ממלכות נתן בקולו תמונ ארץ: יהוה צבאות עמנו משגב לנו אלהי יעקב סלה: לנו חזו מפעלות יהוה אשר שם שמות בארץ: משכית מלחמות ער קצה הארץ קשת ישבר וקצץ חנית עגלות ישראל באש: הרפו ודעו כי אנכי אלהים ארום בגוים ארום בארץ: יהוה צבאות עמנו משגב לנו אלהי יעקב סלה: לבני קרח מזמור: כל העמים תקעו קף הריעו לאלהים בקול רנה:

מו

מו

השם הנכבד כי ה המזמור יודה השם על גדולת דוד ורעו: למנצח לבני קרח על עלמות' שם פיוט יש אומרים כי מרע בני קרח היה זה המשורר בימי חזקיהו בסוב ס סכמריב אמור והנכון בעיני כי ידבר על י ירושלים על המלחמו: אלהים' הטעם אס תבוא עלינו כרה מ מאויב הוא עזרנו: על' בעבור היות מקן גבהו השמש מתמעע ממעלה אל מעלה ו ומזל אל מזל על כן אמרו בעלי התולדות כי יח עמם שכתוב היבשה יס והים יבשה ואחרי כן אמרו כי ה הטעם חילו היה כן אעפי שלא יהיה כי השם שם גבול למים כל יסובן לכסות ה הארץ: יהמו' טעם בהמות הים יתעכר מיומיו כמו חומר נס ההרים ירעשו בעבור רוחות שהם תחת ה הארץ והשם יוציאם: בגאותו סלה' באמת כאשר פירשמי: נהר הטעם אס יחמרו מימיהם נהר ירושלים שהיה נחון: פלגיו ישפחו' כל יושבי עיר אלהים שהוא קדוש משכני עליון: אלהים' נחם ההרים ימונו ה הר ציון לא ימונו טעם לפנות בקר בעת המי' הים חל כל יום: המו יתכן כל שהזכיר שהוא דרך משל על האובים כדרך חזי המי' סטפונו או טעמו חו הים יהמה וההרים ימונו בגאות השם חף כן הגוים על כן המו נס מוט: תמונ' הטעם הפך תולדתה שהיא יבשה מאד' יי' חזירחו העמי' כי השם עמנו כי לא כמוט כ כמוהם: לכו' יחמרו חלה לחלה ושמות כמו שמות והטעם ארצות הממלכות בעת ת תמוטינה: משכית' מירושלים חלוי ברוח הקדש על דבר גו: יסרף באש' הטעם באש' כלי הנשק חו מוזן הנלחמים: הרפוי דברי השם שאמר לאומות העולם טרם טבור קשתם: יי' כבאות' ואין פחד ממלחמות אחרי כן כי נשבתו: למנצח לבני קרח' זה המזמור לימות המשיח ודבי משה אמר כי בבבל נאמר ויש אומרים כי בימי דוד בהעלותם הארץ והעד עלה אלהים בתרועה וחינו נכון בעבור יבחר לנו את נחלתנו והמפרש זה הסיב זה רמז להר המוריה כי לא נדע כאשר נאמר זה המזמור: כל' אס על ימי דוד יהיו כל העמים שהיו תחת יד דוד ואס עלימי המשיח כמשמעו והוא הנכון:

פלגיו' נחירת כצאן עסך' נהר אבותם עשה פלא' נפת תטפנדה' נפתי משכני' נר אלהים' נשקי קשר מסינים ברה: שמות' וס' ביחזקאל סימן לן' מירושלים חלוי ברוח הקדש על דבר גו: יסרף באש' הטעם באש' כלי הנשק חו מוזן הנלחמים: הרפוי דברי השם שאמר לאומות העולם טרם טבור קשתם: יי' כבאות' ואין פחד ממלחמות אחרי כן כי נשבתו: למנצח לבני קרח' זה המזמור לימות המשיח ודבי משה אמר כי בבבל נאמר ויש אומרים כי בימי דוד בהעלותם הארץ והעד עלה אלהים בתרועה וחינו נכון בעבור יבחר לנו את נחלתנו והמפרש זה הסיב זה רמז להר המוריה כי לא נדע כאשר נאמר זה המזמור: כל' אס על ימי דוד יהיו כל העמים שהיו תחת יד דוד ואס עלימי המשיח כמשמעו והוא הנכון:

אבן עזרא תהלים מח רשי תשכח

כי זה הוא קול הרנה הכרתו כמו ותעבור הרנה ידבר יהי כעדר בתוך הדברו והטעם הוא מלך על כל הארץ והנה הכל בידו יבחר חס בבבל או על ימי המשיח ישוב ישראל אל נחלתם: עלה על ארון שבנו בעלה ויראה ואלהים אמרו הטעם כי השם ימים תחתינו ועת שבריע עליהם בחזונותנו וקול שופר השם יעלה ממנו על כן קראו עליון זמרו הטעם זמרו השם שהוא כודע ב

ידבר עמים תחתינו יתן דבר בחלומות תחת כפשינו להיות חמתו מתקדמת בהם נאמנו כנולי כענין שנאמר ונתתי כפרך מכרים וגו' ומנחם חבר ידבר לשון הנהגה יבחר לנו וגו' ויחזירנו לתוכה ואז יתעלה בתרועה וקול שופר שתקע לפניו בשיר על עולות וזבחי שלמים ונאמר זמרו אלהים וגו' מלך אלהים על גוים כך יאמרו הכל יסב על כסא קדשו עכשיו הכסא שלם והנדולה נכרת ויבדו כי נאספו לעירו כ

השם שהוא כודע ב במועטיו בשקול דעת הלב ולמלכנו שנודע לנו לבדנו בשכון ה כבודו עמנו כי כעבור שהזכיר זמרו הטעם זמרו השם שהוא כודע ב במועטיו בשקול דעת הלב ולמלכנו שנודע לנו לבדנו בשכון ה כבודו עמנו כי

על כל הארץ זמרו הטעם זמרו השם שהוא כודע ב במועטיו בשקול דעת הלב ולמלכנו שנודע לנו לבדנו בשכון ה כבודו עמנו כי על כל הארץ זמרו הטעם זמרו השם שהוא כודע ב במועטיו בשקול דעת הלב ולמלכנו שנודע לנו לבדנו בשכון ה כבודו עמנו כי

כי יהיה עליון נורא מלך גדול על כל הארץ ידבר עמים תחתינו ולא ימים תחת רגלינו יבחר לנו את נחלתנו את נאון יעקב אשר אהב סלה עלה אלהים בתרועה יהיה בקול שופר זמרו אלהים זמרו זמרו למלכנו זמרו כי מלך כל הארץ אלהים זמרו משבט נקמה בניו זמרו זמרו למלכנו זמרו כי מלך אלהים על גוים אלהים ישב על כסא קדשו נדיבי עמים נאספו עם אלהי אברהם כי לאלהים מנגי ארץ מאד נעלה שיר מזמור לבני קרח נדול יהודה ומהלל מאר בעיר אלהינו הר קדשו יפה נוף משוש כל הארץ הר ציון ירכתי צפון קרית מלך רב אלהים בארמנותיה נודע למשגב ביהנה המלכים נועדו עברו יחדו המה ראו בן תמהו נבהלו נחפזו רעה אחותם שם חיל ביהודה ברוח קדים תשבר אניות תרשיש כאשר שמענו בן ראינו בעיר יהודה צבאות בעיר אלהינו אלהים יכוננה עדי עולם סלה דמינו אלהים חסדך בקרב היכלך בשמך אלהים בן תהלתך על קצווי ארץ צדק מלאה ימינה ישמח הר ציון תגלנה בנות יהודה למען משפטך סבו ציון והקיפורה ספרו מדליון שיתולבם לחיליה פסגו ארמנותיה למען תספרו לרוח אחרון כי זה אלהים אלהינו עולם ועד הוא ינהגנו על מור

ארום י עלאה דהילא מלך רב על כל ארעא יקטל עמיא במונתגא חלופנא ואומיא יכבוש תחות רגלנא ירעי לנא למירת ית אחסנתנא ית בית מקדשא ד דיעקב דרחים לעלמין יתעלי י בביבא בקל שופרא שבהו קדם שבהו שבהו למלכנא ש שבהו ארום מלך כל יתבי ארעא שבהו קדמו בשבלא טבא מלך על עמיא יתב על בורסיה דקודשיה רבני עממיא אתבשו עממיא די מהימנין לאלהא דאברהם ארום קדם יתריסי ארעא לחרא אתעלא

לכתיב עמים תחתינו

לכתיב עמים תחתינו

מח שירתא ותשבחתא על ידהו דבני קרח רב ומשבח לחרא בירושלם קרתא דאלהנא וכטור בית מקדשיה שפיר היך חתנא חרות כל יתבי ארעא טורא דציון שדא דצפונא קריתא דמלכא רבא בבריתיהא איתידע לתקופא ארום ה מלכא אתחברו עברו פהדא הנון חמון היכנא תמהו על נסאי ופרישתא אתבדילו אוף ערקו זעיא אחדתננו תמן רתיתא היך אהא ילרא בקדום תקופא כאשא דמן קדם יתבר אלפיא דטרסם ימרון בני ישראל היך מה די שמענא היכנא חמינא בקרתא די צבאות בקרתא דאלהנא ישבללנה ער עלמי עלמין אשוניו י טובך במקיעות היכלך היך בשמך י היכרין תושבתך על ספי ארעא יציקתא מלא ומינך יהדי טור ציון יבוען בתושבחן כ בנישתא דבית יהודה מטול דינד שווי לבכון לאובלוסדא דמן לעיל ארום דין הוא אלהנא שכנתיה בגורה ומדוריה בשמיא לעלמי עלמין הוא ידרבנא ביומי טליותנא לשבחה נדיבי עמים נאספו מח גדול כלהק מל כנא חס בליש וסם לא תכירופנים ובמרא גדול ובאותות ובמפתים כי גדל מעל שמים ברוח קדים בוכי ברוח קדים עזה כל הלילה תשבר אניות ארץ בסגול וסי נסם לעיל בסופר סים לה לבכמ בקריא וסם ואקחה פת לחם וסעדו לבכמ אחר תעברו וראיתם ושש לבכמ ועצמתים כדשא תפרחנה שיתו לבכמ לחילה פסגו ארמנותיה ל פסגו ל עולם ועד דסמיכי בקריא וסם נססר בריש ספרא סיסן כא

מח שירתא ותשבחתא על ידהו דבני קרח רב ומשבח לחרא בירושלם קרתא דאלהנא וכטור בית מקדשיה שפיר היך חתנא חרות כל יתבי ארעא טורא דציון שדא דצפונא קריתא דמלכא רבא בבריתיהא איתידע לתקופא ארום ה מלכא אתחברו עברו פהדא הנון חמון היכנא תמהו על נסאי ופרישתא אתבדילו אוף ערקו זעיא אחדתננו תמן רתיתא היך אהא ילרא בקדום תקופא כאשא דמן קדם יתבר אלפיא דטרסם ימרון בני ישראל היך מה די שמענא היכנא חמינא בקרתא די צבאות בקרתא דאלהנא ישבללנה ער עלמי עלמין אשוניו י טובך במקיעות היכלך היך בשמך י היכרין תושבתך על ספי ארעא יציקתא מלא ומינך יהדי טור ציון יבוען בתושבחן כ בנישתא דבית יהודה מטול דינד שווי לבכון לאובלוסדא דמן לעיל ארום דין הוא אלהנא שכנתיה בגורה ומדוריה בשמיא לעלמי עלמין הוא ידרבנא ביומי טליותנא לשבחה נדיבי עמים נאספו מח גדול כלהק מל כנא חס בליש וסם לא תכירופנים ובמרא גדול ובאותות ובמפתים כי גדל מעל שמים ברוח קדים בוכי ברוח קדים עזה כל הלילה תשבר אניות ארץ בסגול וסי נסם לעיל בסופר סים לה לבכמ בקריא וסם ואקחה פת לחם וסעדו לבכמ אחר תעברו וראיתם ושש לבכמ ועצמתים כדשא תפרחנה שיתו לבכמ לחילה פסגו ארמנותיה ל פסגו ל עולם ועד דסמיכי בקריא וסם נססר בריש ספרא סיסן כא

מח שירתא ותשבחתא על ידהו דבני קרח רב ומשבח לחרא בירושלם קרתא דאלהנא וכטור בית מקדשיה שפיר היך חתנא חרות כל יתבי ארעא טורא דציון שדא דצפונא קריתא דמלכא רבא בבריתיהא איתידע לתקופא ארום ה מלכא אתחברו עברו פהדא הנון חמון היכנא תמהו על נסאי ופרישתא אתבדילו אוף ערקו זעיא אחדתננו תמן רתיתא היך אהא ילרא בקדום תקופא כאשא דמן קדם יתבר אלפיא דטרסם ימרון בני ישראל היך מה די שמענא היכנא חמינא בקרתא די צבאות בקרתא דאלהנא ישבללנה ער עלמי עלמין אשוניו י טובך במקיעות היכלך היך בשמך י היכרין תושבתך על ספי ארעא יציקתא מלא ומינך יהדי טור ציון יבוען בתושבחן כ בנישתא דבית יהודה מטול דינד שווי לבכון לאובלוסדא דמן לעיל ארום דין הוא אלהנא שכנתיה בגורה ומדוריה בשמיא לעלמי עלמין הוא ידרבנא ביומי טליותנא לשבחה

מח שירתא ותשבחתא על ידהו דבני קרח רב ומשבח לחרא בירושלם קרתא דאלהנא וכטור בית מקדשיה שפיר היך חתנא חרות כל יתבי ארעא טורא דציון שדא דצפונא קריתא דמלכא רבא בבריתיהא איתידע לתקופא ארום ה מלכא אתחברו עברו פהדא הנון חמון היכנא תמהו על נסאי ופרישתא אתבדילו אוף ערקו זעיא אחדתננו תמן רתיתא היך אהא ילרא בקדום תקופא כאשא דמן קדם יתבר אלפיא דטרסם ימרון בני ישראל היך מה די שמענא היכנא חמינא בקרתא די צבאות בקרתא דאלהנא ישבללנה ער עלמי עלמין אשוניו י טובך במקיעות היכלך היך בשמך י היכרין תושבתך על ספי ארעא יציקתא מלא ומינך יהדי טור ציון יבוען בתושבחן כ בנישתא דבית יהודה מטול דינד שווי לבכון לאובלוסדא דמן לעיל ארום דין הוא אלהנא שכנתיה בגורה ומדוריה בשמיא לעלמי עלמין הוא ידרבנא ביומי טליותנא לשבחה נדיבי עמים נאספו מח גדול כלהק מל כנא חס בליש וסם לא תכירופנים ובמרא גדול ובאותות ובמפתים כי גדל מעל שמים ברוח קדים בוכי ברוח קדים עזה כל הלילה תשבר אניות ארץ בסגול וסי נסם לעיל בסופר סים לה לבכמ בקריא וסם ואקחה פת לחם וסעדו לבכמ אחר תעברו וראיתם ושש לבכמ ועצמתים כדשא תפרחנה שיתו לבכמ לחילה פסגו ארמנותיה ל פסגו ל עולם ועד דסמיכי בקריא וסם נססר בריש ספרא סיסן כא

מח שירתא ותשבחתא על ידהו דבני קרח רב ומשבח לחרא בירושלם קרתא דאלהנא וכטור בית מקדשיה שפיר היך חתנא חרות כל יתבי ארעא טורא דציון שדא דצפונא קריתא דמלכא רבא בבריתיהא איתידע לתקופא ארום ה מלכא אתחברו עברו פהדא הנון חמון היכנא תמהו על נסאי ופרישתא אתבדילו אוף ערקו זעיא אחדתננו תמן רתיתא היך אהא ילרא בקדום תקופא כאשא דמן קדם יתבר אלפיא דטרסם ימרון בני ישראל היך מה די שמענא היכנא חמינא בקרתא די צבאות בקרתא דאלהנא ישבללנה ער עלמי עלמין אשוניו י טובך במקיעות היכלך היך בשמך י היכרין תושבתך על ספי ארעא יציקתא מלא ומינך יהדי טור ציון יבוען בתושבחן כ בנישתא דבית יהודה מטול דינד שווי לבכון לאובלוסדא דמן לעיל ארום דין הוא אלהנא שכנתיה בגורה ומדוריה בשמיא לעלמי עלמין הוא ידרבנא ביומי טליותנא לשבחה נדיבי עמים נאספו מח גדול כלהק מל כנא חס בליש וסם לא תכירופנים ובמרא גדול ובאותות ובמפתים כי גדל מעל שמים ברוח קדים בוכי ברוח קדים עזה כל הלילה תשבר אניות ארץ בסגול וסי נסם לעיל בסופר סים לה לבכמ בקריא וסם ואקחה פת לחם וסעדו לבכמ אחר תעברו וראיתם ושש לבכמ ועצמתים כדשא תפרחנה שיתו לבכמ לחילה פסגו ארמנותיה ל פסגו ל עולם ועד דסמיכי בקריא וסם נססר בריש ספרא סיסן כא

שמעו זאת כל העמים ל פי שמעו זה מוסד על בני חכם הבוטחים בעשרם חמ כל העמים שכולם כריכין ייסור: חלד' היא הארץ על שם שהיא כושבת וחלודה רדוילייח בלעז ורבותי פירשו על שם החלודה שהיא ביבשה וחיה בים דתנו רבנן כל שיש ביבשה יש בים חוץ מן החלודה: גם בני חכם בני חכמה שנקרא האדם הגדול בענקי בני ישמעאל

למכח שמעו זאת כל העמים זה המזמור הוא נכבד מאד כי יש בו מפורש חור העולם הבח וכשמת החכמה שלא תמות: שמעו זה הדבר שהוא יודיע הוא כולל לכל חי שנפתח השם באפיו נשמת חיים על כן האזינו כל יושבי חלד: גם ככה חקרא בני חכם שאין להם מעלה חן פים להם שהם נולעים וזה טעם וכני חים העשירים ו

וכני קטורה גם בני חים בני נח שנקרא חים צדיק והגות לבי מחשבות לבי תבונת הים: חטה למשל חזני לדברי הורה שנקראת משל הקלמוני חפתה לכס חידתי זאת בכבוד וזו היא החידה למה חני כדך לירח בימי רע ביום פקודת עון לפי שזמן עקבי יסובבי עונות ש חלני דם בעקבי שחני מולול בהם שהם בעיני עבירות קלות הם מרשיעות אותי בדין וכל סכן העשירים הבוטחים על חילם ומה בדע בממונס הלא חח לא יוכל לפדות את אחיו בממונו לפי שחם באים לפדות חים את אחיו יתיקר פדיון כפסם מכל הון ל לפיכך על כרחו חל הוא לעולם מולדותו ויקר שיחיה לכח ולא יראה הסחת ומנחס חבדו לסן מניעה כמו חוקיר חכום מפז נאך עמם בחמת קרי כלומר וימנע פדיון כפסם: כי יראה חכמים ימותו ואין כדולץ מן המות לפיכך על כרחו הוא חל ליגע ולטרות על פדיון אחיו: חילם ממינס בחכמים כאמר מיתה שאינס מתים בעזו חלא הנוף בלבד וכסיל ובער כחל חכמה שהנוף והכשמה חבדים: קרבם בתימו לעולם מחשבות לבנות להם בתים שיתקיימו לעולם: קראו בשמות את בתיהם שהם בונים למען יהיה להם לזכרון כגון ויקרא שם העיר כסם בנו חנוך חכמינו כנה חכמינו סליקוס בנה סליקוס: ביקר' לשון יקר ותפחה: ככל' שטות: נמשל' לשון משל: גדמו' לשון דממה: ואחריהם צפיהם ירבו כלה והבאים אחריהם ידברו בהם ויספרו ב צפיהם מה חירע לראשונים ירבו' לשון הרבחת דברים

מט האזינו ח' וסימ' נמסר בישעיה סימן כת: חכמות ד' וסימ' פי ידבר חכמות חכמות בנתה ביתה ראמות לאויל חכמות: למה ה' דגשו דסמיכי לאה וסימ' גם לעיל סימן סג ועין שם: וחלד ב' וסימ' וחלד לעשות הפסח ויקר פדיון נפשם: לדור ודר ד' דסמיכי כתיבן דור קדם מל ותנין חס' וסימ' מט לשבחה על ידיהו דבני קרח תושבתה: שמעו אחיותי ד' כל עממי אצותו כל דירי ארעם: אוף בני אדם קדמא אוף בני דיעקב כהרא זכארה ו וחיבנה: פומי ימלל חוכמתא ורננת לבא בינא: אצלי למתלא אודני אשרי למפתח בכנרא א אוחרת: מטול אדחל ביום אסערות בישא אלה דחוברת סורחני בסופי יחורנני ו לחיבא די מתרחצין על נכסהו ובסינאאת עתריהו משתבחין: אחוהי דאשתבא לא מפרק יפרוק גבר מנכסוי ולי יהב לאלהא פורקניה ויהי יקיר פורקניה ויפסוק בישותיה ופורענותא ל לעלם: ויהי טוב לחי עלמא לא יחמי דין גהנם: ארום יחמון חכימא רשיעיא בנהנם יתדנו כהרא כסיליא ושטיא יידרון וישבקון לצדיקא ממונהו: בבית קבורהו ושרון לעלם ולא י יקובון ממשפניהו לדרי דריא מטול דאתרברבו וקונז שום ביש עלוי ארעא: ונברא חיבא ביקרא לא יבית עם צדיקא אמתיל היך בעירא אשתוא ללמא: דין ארחתהו גרם שטותא להו ובסופהו בפומיהו יתנון סורחנותהו לעלמא דאתי: היך ענא צדיקא שוו למותא וקטלון ותברו צדיקא ופלחי אוריתא ותריציא אלקו מטול הכי גופיהו והו בלון בנהנם בנלל דאוישיו ירהו וחיילו בית מדור שכנתיה דיליה: אמר לכן ישבו ציים קרבם בתימו לעולם ואנחנו עמך וצאן מלכותך מלכות כל' וא חלוף ונבתי לדור ודור כסאך: ורדו וסימ' גם ישרים לבקר' ורדו בהם וישבו: וא רפי ורדו בדת הים:

למנעח לבני קרח מזמור: שמעו זאת כל העמים האזינו כל יושבי חלד: גם בני אדם גם בני איש יחד עשיר ואביון: פי ידבר חכמות והגות לבי תבונות: אטה למשל אונני אפתח בכנור חידתי: למה אירא בימי רע עון עקבי יסבני: הבטחים על חילם וברב עשרים יתהללו: את לא פרה יפדה איש לא יתן לאלהים כפרו: ויקר פדיון נפשם וחלד לעולם: ויחיעוד לנצח לא יראה השחת: פי יראה חכמים ימותו יחד בסיל ובער יאכדו ועזבו לאחרים חילם: קרבם בתימו לעולם משבנתם לדור ודר קראו בשמותם עלי אדמות: ואדם ביקר כל ילין נמשל בבהמות נדמו: זה דרכם בסל למו ואחריהם בפיהם ירצו סלה: כיצאן לשאול שתו מות ירעם וירדו גם ישרים לבקר וצירם לבלות שאול מוגבל לו:

והאביונים: פי' בח ללמד על כל חכמה נעלמה מהם נחמיו הלכ יזכירה א בדך חידה וטעם ו הגות והתבונן שהנה לבי: חטה' חכמה זאת החכמה כדך משל כמו לא יראה חור ככאן לשאול שמו ובעבור כי חידה שתומה גם סגורה על כן חפתח וטעם בכנור פי זה המזמור יזמר בו ויתכן להיות טעם חטה גם חני חטה חזני ל למשל והטעם גם חוכים כפשי: למה הטעם למה חגיע לקנות הון בעבור יראתי ימי ה הזקנה כאשר כתוב עד אשר לא יבוגע ימי הדעה והם ימי ה הזקנה כי בתחלה החל בכחנותיך: עון עקבי' דבק עם למה חירא והטעם כי בקנותו הון חולי ח חכמתך לבקשו מדרך סיקרני עון והטעם שאלך בדך לא ישרה ואותו העון לשלם ס סכיבי יהיה כחילו חל למה חירא בימי רע ולמען עין רגלי יסובני הבוטחים אמר רבי משה כי הוא פעול ללולת חירא ואין לו טעם והכחן כי ה הבוטחים תחלת דבר והטעם הנה הבוטחים על חילם עשרם כמו ע עשה לי את החיל הזה: חח' חמר רבי יונה כי טעמו אחד ואחרים אמרו כי טעמו כמו וחומר חח והכחן בעיני כי חח פעול והחיים הוא הפועל כחילו חמר הנה העשירים לא יוכלו לפדות אחיהם גם כפסם מהמות וזה המזמון מה יועילנו והנה הוא חן חים פודה אחיו מהמות ולא עוד רק גם כפשו על כן ויקר פדיון והטעם וחלד שלא יהיה זה לעולם: ויחי' וחייך יחשוב הקופה ההון: כי' והלא יראה חכמים ממנו ימותו בכל דור והזכיר מות עם החכמי ויחבדו עם הכסיל והבער כי ילכו לאבדון והכסיל הולך דך עקשו והבער שלא יבן כמו הבחמה ונשיהם יחבדו: חילם' כנגד הבוטחים על חילם: קרבם' יש חומרי כי הוא הפוך קברם והח הבית הנקרא בית עולמו וטעם קראו בשמות שבו בנינים על קברם ויש חומרים כי טעם קרבם כמו ויקרב חים במחשבתם שיעמדו בתומו ולפי דעתי שהוא חסר בית כחילו הוא בקרבם והטעם בקרב האחרים שיעזבו להם חילם והטעם לא נשאר להם זכר רק שיחמר זה בית פלוני וזה המבדל בנה פלוני וזה טעם קראו וכל זה לא יועיל: וחלם' יש חומרים כי ביקר זה היקר שלו שהוא המזמון לא ילין עמו במותו רק יעזבו ויהיה כל ילין כמו כפשו בטוב תלך והנה האדם נמשל כבהמות שימותו גם הם במותם: נדמו' ככרתו והידועלמי חמר נמשל האחד שהוא הפרט נדמו הכלל: זה' ואחריהם הם בניהם ירצו ללכת בדך זה וטעם בפייהם כי התיבווס פכה ויש חומרים

מט

הם ירצו את עונם: ככאן' שתו' כמו שתו בשמים פיהם והטעם שמו עצמם במחשבתם שהם ככאן: מות ירעם' כי סופם לטבח: וירדו בהם ישרים' זה חמר מותם והם חרבעה יסודים שאינם מורכבים שהאם מורכבת בו תשוב חל האש והרמח חל הרמח והאים חל המים והעצמות שהם ממתכונת העפר חל העפר וטעם לבקר כנגד ילין והטעם חמר חני יום חז יחלו ונורס כמו ונורותם וכמוהו כתבונם עבדים כתבונתם והטעם כי השאול שהוא למטה שסם הנוף הוא יכלה הגורה וטעם מובל מהזבול שהוא דר בו כל אחד משם יבוא לו הכלוי ורבי משה חמר כי תחסר מלת הרודים וישרים שלא יוכלו בני חכם להמלט ורבי יונה חמר מובל לו משפט שמים על כל אחד:

חף , כבר הזכרתי בספר כי הכפס והכנסמה והרעה הם אחד לנשמת אדם העלוונה העומדת לעד ולא תמות ונקראה נפש גם רוח בעבור שלא תראה לעין כי אם עם אלה ובעבור היותו המפורר מלא רוח חכמה ומכתב הסם חרות על נשמתו על כן אמר חף אלהים יפדה נפשו מיד שאלו שלא יתכן שהוא חומר שלא ימות כשאר בני אדם כמי צבר יחיה ולא יראה מות וזה טעם יקחני שתדבק נשמתו בנשמה העלוונה שהיא נשמת השמים וכמוהו כי לקח חותמו אלהים ואחר כבוד תקחני : חף , נשכ עוד להוכיח ענינו כאשר החל חטא למשל חזני או יוכיח המשכיל חס כן אל תירא חס היית בלא הן ותקח לא נשכיר : כי , יקח הכל , אפילו חלק ממנו כדרך וכפסנו יבשה חף כל והנה

רשי

חף אלהים יפדה נפשו , חכל חני שהייתי למשל חזני אלהים יפדה נפשו שלא חף כל שאלו כי יקחני בחיי ללכת בדרכיו : כי נפשו בחייו יבדק , הדשע מבדק את נפשו בחייו וחומר ש שלום עליו נפשו לא יחונק שום רעה אבל אחרים חף חומרים עליו כן : ויודק כי תטיב לך , ואתה חס תשמע לדברי הכל ויודק כי תטיב לכפסך לישר את דרכך : תבא עד דור חבונני , כשתסליס ימך ותמות תבא ותראה את דור הדשעים חבונני של רשע נדונים בניהוס אשר עד נכח לא יראו חור : חדם ביקר ולא יבן , דרך החיים נתונה לפניו שחם יך בה הרי הוא ככד וחיו מבן את הטוב : חל אלהים י , חקרה אלוה האלהים י : שמו : דבר ויקרא חרץ , כולה והוא הופיע מניין שהוא מכלל יופי מכלל פס דבר פרמנט בלעז ועל גחולת העתיד כתבא : יבא חלשנו וחל יחדש , עוד על דס עבדני השפוך : יקרא חל השמים , לפקוד על שרי האומות שבמרום , וחל הארץ לפקוד על מלכי האדמה : לדן עמו , לנקום נקמת עמו כמו כי ידן יי עמו ודס עבדני יקום : חסכו לי חסידי , ועוד יקרא לסמים וחלרץ שיחספנו לו הנלוות כענין שנחמד עורי כפון ובחוי תימן : כרתנו בריתי עלי זבח , סקבלו את התורה בברית חבח כענין של הנה דס הברית אשר כרת יי וגו' : לא על זבחך חוכיך , חס חייך מביא לי זבחים ולא נבדי עולותיך תמיד איני שם עיני ולבי על כך : לא חקח מביטך פר , לא סלך חס חלל עלי : ממכלאותיך , הוא דיר הבחן כמו גור ממכלה בחן פחלק בלעז : בהמות בהררי חלף , הוא המתוקן לסעודת העתיד שהוא רועה חלף הרים ליום וכל יום ויום חס צומחים : וית שדי עמדי , רמס בגדה זח על סם שהס זום ממקו למקום חסכמומנט בלעז : עמדי , חני יודע את כלס : האוכל בסר חבירים , לא חמרתני לך להביא זבח שאני כריך לחכילה חלל נחת רוח לפני שאמרתני ונעשה כצוני :

אבותיו ג' של וסי' וגם כל הדור ההוא נאספו , כל לבבו הכין לדרוש , תבא עד דור אבותיו : ג' אלהים יי' ג' וסי' אל אלהים יי' הוא ידע וישראל ב' בפסוק , מוסור לאסף אל אלהים יי' : הופיעו וסי' סחר פאר , מציון סכלל יופי , אל נקמור יי' וא' והופיע אור ענינו : לדן ג' וסי' ועמד לדן עמים :

אך אלהים יפדה נפשו מיר שאל
בי יקחני סלה : אל תירא כי יעשר
איש ביי ירפה כבוד ביתו : כי לא
במותו יקח הכל לא ירד אחריו
כבודו : כי נפשו בחייו יבדק ויודק
כי יטיב לך : תבוא עד דור אבותיו
עד נצח לא ירא אור : אדם ביקר
ולא יבין נמשל כבהמות נדמו :
מזמור לאסף אל אלהים
יהוה דבר ויקרא ארץ ממזרח שמש
עד מבוא : מציון מכלל יופי אלהים
הופיע : יבא אלהינו ואל יתרשא
לפניו תאכל וסביבו נשערה מאד :
יקרא אל השמים מעל ואל הארץ
לדן עמו : אספר לי חסידי ברתי
בריתי עלי זבח : ויגידו שמים צדקו
כי אלהים שפט הוא סלה : שמעה
עמי ואדברה ישראל ואעידה בך
אלהים אלהי אנכי : לא על זבחיך
אוכיחה ועולתיך לגנדי תמיד : לא
אקח מביתך פר ממכלאתיך עתודים
כי לי כל חיתו יער בהמות פחררי
אלף : ידעתי כל עוף הרים וזיו
שדי עמדי : אס ארעב לא אמר
לך כי לי תבל ומלאה : האוכל
בשר אבירים ודם עתודים אשתרה :

בנשו לתי חסידי די גורו קימו וקימו אוריתי ואתעסקו בצלותא דאפתילא לקורבנא :
ויתנו אנגלי מרומא זכותיה ארום אלהא דינא הוא לעלמא : שמע עמי ואמלל ישראל
ואסדה בך אלהא אלהא : לא מטול דבחד דלא קרבנא קדמי בגלותא אנא מוכח לך
ארום עלותך דקריבו אבהתך לקבלי תדירא : לא קבלית מן אידך תורא מן ערדך ברחי :
ארום דילי כל חיות חורשא [ועתרת לצדיקא בנן ערן] בעעריא דכין ותור בר דרעי
בכל יומא : בטורין אלפא : גלון קדמי כל מיני עופא דפרחין באויר שמיא ותרגול ברא
ודקרבולי שרון בארעא ורישיה מטי בשמיא : מרגן קדמי : איני ימשי זמן קרבנא תדירא
דקריצתא לא אימר לך ארום דילי ארעא ומליה : לא קבלית בשר נכסרת פטמיא ודמא
דברחי לא זריקו כתניא קדמי :

יקרא אל השמים מעל , ולא זכר לדן עם שתקף : ממלאותיך ל עתודים , ממקדשך ל נורא אלהים , יגשך ל עשו אחי ומעולך ל רעפן רשן , למנותיך ל אתה וארון , ללחמך ל ללחם ביתך :

הטעם להזיח את חסידי ישראל סכרתנו עם השם ברית וטעם עלי זבח בעבור הזבח כחילו חמר על דבר זבח : ויגדו , המלאכים לעולם הם עדים כי אלהים לעולם שופט דבק הוא וזאת היא התוכחת : שמעה , הטעם לא כרתי חף ברית רק שיהיה לך לאלהים וזהו הוא אלהי אלהי אנכי : לא , ועתה לא חוכיךך על זבחיך חס לא מקריבם לפני כאשר חמר ירמיהו עולותיכם סמו על זבחיכם זבחיך חס זבחי חטאת ואשם ועולותיך להיחם נבדי תמיד : לא , חף לי בורך לקחת מבונך פר הזכיר הגדול הקרב לגבי המזבח : ממכלאותיך , כמו גור ממכלה בחן והחלף והחל מיתחלפין : כי , נזיחינתו כוסף כניו בנו בעור : בהררי חלף , חלף הרים חז חלף פרסאות חז חס חלף פרים ורבי משה חמר שהוא כמו סגר חלפק הרים מלאים בקר בעבור הזכיר כי חף כה באדם לדעת כולם כי רבים הם : וזו שדי , שהס בגדה וכן חלס לא רדה בהס כי חס רחוקים מהיישוב : חס , חמר רבי משה חילו הייתי כאשר שם לי בורך לא היית מוכף למת לי מחמר יש לו וחף לו רק מעט וכדי הכל קל וחומר שחף לי בורך : האוכל , חבירים , חס הפרים כאשר הזכיר מביטך כר :

בתחלה הזכיר כי ה הן לא ימלטנו ממות ועתה יזכר כי לא יועיל אחרי מותו והטעם כי חס יקנה חכמה תועילנו אחר מותו כי חף תועלת בהן רק בחייו שיחכל ויסתה חס טעם כי כפסו בחייו יבדק : ויודק , הטעם העני והעסיר : כי תטיב לך , יחמר למשכיל שתבקס מיה שיהיה לך טוב בחחרונה על כן חמרינו : תבוא , שב חל כפסו של העסיר ככתנו למעלה : עד דור חבונני , שהיו כמוהו בלא חכמה : עד נכח לא יראו חור , זהו הסכר ותענוג הנשמה לאור באור חלוניה סכתכה והוא לקחה וכפה בספר בן נוריון יקרא חור העולם ה הבח חור הגדול וכבר הזכרתי טעמו : חדם , חמר דבי יהודה הלוי חכ וחס ביקר בל ילין פי יש עם חלס יקרא סלח ילין והטעם סלח יסכס וימות והוא כבוד הנשמה וכן חלס סלח למד לא י יבן על כן כבהמות : מזמור לאסף , חל , הטעם תקיף לעשות משפט על כן אלהים וטעם יי שהוא סוכן עד בלי סיני : ויקרא חרץ , קרא יסכני הארץ הדדים ממזרח שמש ועד מבואו כך הוא היישוב חף על פי שאין מושב מכל ה הארץ רק פחות מ יוהרביעיה ברחיות גמורות : מנין , שהוא באמצע היישוב באורך וכרוחב : הופיע , כבוד השם : יבא , חלה דברי הכדיקי סיקון שיסמיד הכושעים בו וזה טעם חס לפניו : כשערה חלפ שהוא כמו בטין הוא כרנה סערה : יקרא חל השמים , חל המלאכים : וחל הארץ , חל המלאכים לעולם הם עדים כי אלהים לעולם שופט דבק הוא וזאת היא התוכחת : שמעה , הטעם לא כרתי חף ברית רק שיהיה לך לאלהים וזהו הוא אלהי אלהי אנכי : לא , ועתה לא חוכיךך על זבחיך חס לא מקריבם לפני כאשר חמר ירמיהו עולותיכם סמו על זבחיכם זבחיך חס זבחי חטאת ואשם ועולותיך להיחם נבדי תמיד : לא , חף לי בורך לקחת מבונך פר הזכיר הגדול הקרב לגבי המזבח : ממכלאותיך , כמו גור ממכלה בחן והחלף והחל מיתחלפין : כי , נזיחינתו כוסף כניו בנו בעור : בהררי חלף , חלף הרים חז חלף פרסאות חז חס חלף פרים ורבי משה חמר שהוא כמו סגר חלפק הרים מלאים בקר בעבור הזכיר כי חף כה באדם לדעת כולם כי רבים הם : וזו שדי , שהס בגדה וכן חלס לא רדה בהס כי חס רחוקים מהיישוב : חס , חמר רבי משה חילו הייתי כאשר שם לי בורך לא היית מוכף למת לי מחמר יש לו וחף לו רק מעט וכדי הכל קל וחומר שחף לי בורך : האוכל , חבירים , חס הפרים כאשר הזכיר מביטך כר :

נכח

תהלים נא אבן עזרא

טעם להזכיר כל זה כי הקרבנות שצויתי שתקרבנולפני לא יועילו לי רק לכס להקריב תודה עם סמירת התורה שאין קרבים ממנה לגבוה רק האומרים טוב מהעולה בלא תורה: וקרואני הטעם אם הקרבנות נדר ונדבה לשמור מוצא שפתך אם תקראני ביום כרה פעם אחרת אהלך גם אתה תכבדני למלא כלך: ולרשע בעבור שהזכיר בתחלה לדון עמו הנה התוכח עם החסידים ועתה ידבר עם חכם שהוא רשע כי הטעם ישנאנו זה טעם מה לך לספר חוקי ואתה חייך פומרס: ואתה המוסר פיסרתך להיטיבך: אם מתוך כמו רצוא ושוב ויהיו שנים

רשי

זבח לאלהים תודה התודה על מעשך ושוב אלי זהו זבח שאני חפץ בו ואחר כך שלם לעליון כדרך כי אז יתקבלו לרצון: ותכבדני שזה הוא כבודי שאושיע את הכוטחים בי: ונתח ברייתי תורת: ונתן עמו בתרבות ללכת עמו: תצמיד מרמה תגביל אהלך רמיה לדבר רעה תצמיד אנוסאם בלעז כמו צמיד פתיל: כבן אהרן שחף לך דין ורבי עמו שאינו יורש עמך: דופי דבר כחלי לגנותו ולסון יהדכנו: דמי סבור אתה שהיה כמך להרצות במעשך הרעים: וזבח תודה המביא לי זבח של תשובה והולאה על עונותי הוא יכבדני: וסם דרך השב אלי אני מלמד וסם דרך לחוטאים לסוב אלי אני אראנו בישועתי וחסותי כגדי תמיד מתוך שאני מתחרט ודואג עליו דומה לי כחילו הוא לפני תמיד כל טעה: לך לבדך חטאתי לפיכך בידך לסלוח נאף מה שהלעתי לאחיה לא הרעתי אלא לך שהזרת על הדבר למען תצדק בדברך: כמו במנהגך כח היה לי להתגבר עלי כירי אלא פלא יחמרו העבר נחם את רבו שאמרתי לפיכך בחכמי ונסכי ובחכמי ולא נמוצאני שלם כדי שתצדק אתה ולא אני: לא למען תצדק בדוברך אם תמחול לי תצדק בדין לככה כל הרשעים שאינם שבים שלא יוכלו לומר חילו עשית תשובה לא העלנו: הן בעון חוללתי וחדך לא חטאתי ועיקר יצירתי על ידי תפמים היא סכמה עונות בחים על ידי לא עיקר יצירתי מזכר ונקב סכלם מליחי עון יש מדרסים למקרה זה ואינם מתייבשים לפני ענין המדבר במזמור: יחמתני לסון חמימות כמו ויחמנה הנאן ב בבואן לשתות: הן חמת חפצת בטוחות והריני מודה על החמת כי חטאתי בטוחות אלו כליות שהן חלקית ומנחם חברו עם כמותי קשת וכן מי שת בטוחות חכמה ופתרון לסון משך כ כאשר יש לקשת משך כן יש משך לדעת: ובסתם חכמה תודיעני וכלב שהוא סתום הודעתני חכמה להתודות: תחטאתי

ולרשעב וסים ולרשע אמר אלהים מקרה אחד לצדיק ולרשע: אמר אלהים ו' וסים בסדר בראשית: ותשלך וסים את הילד פלח דאבימלך דברי אחרך אנך: אראנו ב' פתח וסים בישע אלהים נפלאות: נא חנני אלהים וסים חנני אלהים בחסדך כרב רחמך כי שאפני אנוש כי בך חסיה נפשי:

זבח לאלהים תודה ושלם לעליון נדרך: וקרואני ביום צרה אהלך ותכבדני ולרשע אמר אלהים מה לה לכפר חקי ותשא בריתי עלי פיך: ואתה שגאת מוסר ותשלך דברי אחרך: אם ראית נגב ותרוץ עמו ועם מנאפים חלקך: פיך שלחת ברעה ולשונך תצמיד מרמה: תשב באחוזיך תדבר בכן אמר תתן דפי: אלה עשיתי והחרשתי דמית היות אהיה כמוך אוכיחך ואערכה לעיניך: בנידנא זאת שכתי אלוה פן אטרף ואין מציל: זבח תודה יכבדני וסם דרך אראנו בישע אלהים: למנצח מזמור לדוד: בכוא אליו נתן הנביא כאשר בא אל בית שבע: חנני אלהים כחסדך כרב רחמיה מחרה פשעי: הרבה בבסני מעוני ומחטאתי טהרני: כי פשעי אני אדע וחטאתי נגדי תמיד: לך לבדך חטאתי והרע בעיניך עשיתי למען תצדק בדברך תזכה בשפטך: הן בעון חוללתי ובחטאי יחמתני אמי: הן אמת חפצת בטוחות ובסתם חכמה תודיעני:

שבוק מרודי סונעאת חורני מן עויתי ומן חובי תרפי יתי: ארום מרודי קדמי גלן וחובי לקבלי תירא: קדמך בלחודך חבית ודביש קדמך עברית מן בגלל דתנפי יתי במללותך תברור יתי בר תרוץ: הא בעווא אתיליית ובחובא עברת מני אמי: דא קושטא רעיתא ככולן ובטמור לבא חובקנא תהודעני: תרו עלו

תצדק נ' קפוא פחח וס' נסם בישעי סוף סמן מן: בעון ד' פל בליש' וס' העבר נא את עון עברך דדד' וחכינו עד אור הבקר ומצאנו עון: הן בעון חוללתי ובחטאי עונותיו ילכדנו את הרשע:

כ רצוא ושוב ויהיו שנים
טרם' אנוסאם רצון
נתרצה להתחבר עמו
פך' לדבר מה
שהוא רע לאחר:
תצמיד חבור דברי
רמיה: תשב' כמוסב
לכיס והנה שלחת כ
ברעה בני שאינם ק
קרובים לך: חלה
טעם והחרשתי בעבור
שחזי ארך חפי וכחילו
החרשתי: דמית' כי
חינו יודע הנסתרות
כמוך על כן אחריו ח
אוכיחך והערכה ל
לעיניך כמו ערכ לפני
והטעם כי בן אהרן לא
ידע מה סדברת בסתר
ויאמר רבי משה לא
יתכן לומר שמר סמרת
מו שמור חסמך בשוף
תחת סין שמור כי חס
בקימ גדול וככה ע
עשות אעשה והנה מה
יעשה במלת היות ח
איהיה כמוך ואין ח
אחרת וזולתה: בינו
שכחי חלוא' הס
הנבכים והמנאפים
ומזכירי דבה ודימה
הרעה שתבא עליהם
לטרף האריה שאין
מכיל מידו כי הרועה
יוכל להציל מהדוב או
מהזאב או האריות
טרפה שאין מכיל מ
מידו כי הרועה יכול
להציל מהדוב ולא
כמו שיכל מפני ה
האריה: זבח זה
הוא יכבדני: וסם
דרך' מי התברר
לנהדרך הישר כמו
וישימו ויסילו והנה
טעם וישמחו כמו
ישכילו ובית בישע ח
אלהים כמו אראנו
בישועתי: למנצח
בכא אליו נתן הנביא
בהתנבאות נתן על
דוד ואמר לו גם יי
העביר חטאתך לא
תמות כי מלת נס ת

והרץ
לומר ונתן
אף סבתות

נא

תורה כי כבר עשה תשובה על כן אמר לו העביר חטאתך וכבר פידשת ידבר בת שבע כי לא היתה חמת איהם בחמת: חנני כחילו התחנה עשתה לו חמם שהתגברה על דעתו וטעם פשעי בעבור דבר בת שבע ודבר חוריה: הרב' לסון ציוני כמו הרף ואגידה לך ויהיה כבסני שם הפועל כמו לכבסני או יהיה הרב שם כמו הרבה ויהיה כבסני ציוני והנה דימה הנסמה סנתחלה לעשות מה שאיכנו כסין כדבר מטוקף שהוא כריך לכיבוס וטהרה: כי וטעם חטאתי בעבור מה שכתב בעבור שלא שמר מצות הפסם והנה פשעי כנגד האדם: לך' זאת היא החטאת שהוא נגדי תמיד היא סחטאתי לך לבדך וטעם למען תצדק קסור עם פשעי אני אדע הטעם אני מודה ואין להוכיחי או יהי קסור עם חכמי כי אני מודה ואתה חמרת כי תסלח לטבים מתודים מעונם: הן בעבור התחנה הנטועה בלב אדם כחילו בעון חוללתי והטעם כי בשעת הלידה היצר הרע נטוע בלב ומלת יחמתני זרה כחילו יחמה ממני על דרך ליחמנה ויש אומרים כי זה רמז לחמה שלא ילדה רק אחר שחטאה: הן חמת' הטעם חלב שחטאתי חמונת לבי בחלאתך לא הסתבטה זה הוא אשר תחפון ומרצה מן האדם: בטוחות' המקומות הנעלמים שהם מוכני הלב וקדמוניו אל אמרו אלו כליות שהם מוכפות בחלב כמו מי שת בטוחות חכמה: ובסתם' תורני ותודיעני הדבר הנעלם ממני ולפי דעתי כי הטעם כבולות' תודיעני טבה אל חמת כי עקר חמתה והת' לסון נקבה חמת מארץ תצמח כדרך בת והנה בתו הוא בנתו וככה חמתו ולסון רבות חמות לא חמתים כאשר לא יחמר מן בת בתים כי חס בנות: תחטאתי

תחטאני דמה זה המקרה סקרה לנשמה כנגד צדעת בנוף על כן תחטאני בחזון ומלת חלכין מהפעלים העומדים הלכינו שריגיה תשמיעני טעם שטון בעביר היה כצטו מתחבלת תגלה כן לתוקף כח הנוף הסתר דרך משל והטעם שלא יראה חרון אף השם לב בעבור שהזכיר כי חולל בעון והטעם התאווה הנטושה הביאתהו לחטא יתפלל אל השם שיגורנו על ירכו שלא יחטא פעם אחרת חטא כזה הנה לב טהור ורוח נכון הטעם כמול חל פחד שיפול מועלת חכמי רוח הקדש ומחאנו בחזרת ימיו שאמר רוחי דבר בי השיבה בעבור היותו קודם שיחטא שמח כילא חטא מימיו על כן טעם השיבה ותיו תמכני קטורה עם רוח נדיבה והטעם שתמכני

רשי

תחטאני בחזון כמו שמתאר המצורע וטומא מת תשמיעני טעם ושמה סליחת החטא עכמות דכית כשכעסת עלי לכו טהור ברא ליה אלהים שלא חכשל עוד ורוח קדש חל תקח ממני שלא יהא רוח הקודש מרוחק ממנו השיבה לי טעם ישעך רוח הקדש שנכתלקה מעלי נדיבה לשון נדיבות קנינות חלמה פושעים דרכך ממני ילמדו וישובו אס ירחו שתסלח לי הדיכתי מדמים שלא חמות בחרב על עונשו של חוריה שהרנתי יי ספתי תפתח מחול לי ויהיה לי פתחן פה ל להגיד תהלתך כי לא תהפוך זכתי שחך זבח חטאת בל על ה המזיד ואתנה שחם תחשק חתננלך הטובה לבנות בית מקדש בתוכי בימי שלמה בני מה תתהלל ברעה הנבחר למה תתהלל ומתפאר ברעה שאמה עושה חמה הנבחר בתורה חסד חל כל היום להגיד חת הכרדף על ידך לא חסד חל כל היום חילו לא נתן לי אחימלך לחם מדומה חמה שאמו ברעבי יש חסד בהכה על ישראל כל היום וחם לא נתן לי יתנו חמרים מלוטש מחודד עושה רמיה חתך הכשר עם השיער יתכך לשון נדיבה יתקך לשון שכיבה ויסתך ויעקרך ושרשך ישרם אחריך לעקור כל השרפים דיטאשריחצירי בלעז ועליו יסחקו והו השחק שיחמרו עליו הנה זה הנבחר חשך לא שם מבטחו בהקבה ראו מה עלתה בני יעז בהונתו מתגבר היה ברשעו ואני

אל כן פסקו רישי ומצעות אל אל וסימ נממר בשמואל ב' סימ א' וחטאים ד' וסימ' ואנשי סדם רעים' ושר פושעים וחטאים' וחטאים בעדת צדיקים' וחטאים אליך ושובו: חומות נ' מל דמל וסי' ישועת ישית' יערי מצור חומות דלתים' השיבה ברצונך' וז' כתיב חמות חס' וז' קדמא וכל ירמיה דכו' בנב' וסימ נסטר תהי עלי הוד פהנא דמרדי באזובא על כסאבא מוי אדיותא מן קטום תורתא ואדפי תסנהני ומן תלניא אתחנך: תבשרנני חרוא ואדיוצותא תביען תושבחתא איברינא דשפתא: סליק אפך מן הזבי וכל עויתי מחי: לב בריר ברי לי אלהא ורוח מבון ברחלתך חרית בגויו: לא תטלוק יתי מן קדמך ורוח נבואת קודשך לא תסלק מני: אתיב לי אוריך למדון בפורקנד ורוח נבואה תסמכני: אאליף למרודינא ארתך ותיבאי קדמך יתובון: פצי יתי מדון קטול ה' אלהי פורקני תביע לישני צדקתך: ספותי פתח באורייתא ופופי יתני תושבחתך: ארום לא תצבי נכסת קודשא ואתן עלתא לא תהרעני נכסת קודשא דאלהא נפשא מתברא לב תביר ושפי אלהא לא תבסור: אוטיב ברענתך ית ציון תשכלל שורי ירושלם: בכון תצבי דבחין דצדקתא עלתא ונמיר רהבון יסקון פהנניא על מדבתך תוריון: נב לשבחה על שכלא טבא על ידוי דדוד: בר אתי דואנ אדומא ותיני לשאול ואמר ליה אתא דוד לבירת אחימלך: מרה תשתבח בלישנא בישא נבר למשדי אדם ופאה חסדא דאלהא כל יומיא: אתרנושתא רתחשב בלבבך לישנך הוד אומל חריף עביר מלי מלישונותא: רחמתא ביש מן טב שקרא מלמלא צדקתא לעלמין: רחמתא כל מלי סלעמיתא לישנא דנבילו: לחוד אלהא יתרענך לעלמין יתברנד ויטלטלנד מלמתב במשכנא ויילשנך מן ארע חייא לעלמין: ויחמו צדיקא בפורענותא דרשיעא וירחלון מן קרם יי ואמטולתיה יתחבון: ויימרון הא נברא דלא שוי מימרא דיי עושניה סבר בעתריה עשין בממוניה: ואנא

תחטאני באזוב ואטהר תכבסני ומשלג אלבין: תשמיעני ישועת ושמחה תגלנה עצמות דכית: הסתר פניה מחטאי וכל עונתי מחה: לב טהור ברא לי אלהים ורוח נכון חדש בקרבי: אל תשליכני מלפניך ורוח קדשך אל תקח ממני: השיבה לי ישועת ישועתך ורוח נדיבה תסמכני: אלמדה פושעים דרכיך וחטאים אליך ושובו: הצילני מדמים' אלהים אלהי תשועתי תרנן לשוני צדקתך: אדני שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך: פי לא תחפץ זבח ואתנה עולה לא תרצה: זבחי אלהים רוח נשברה לב נשבר ונדכה אלהים לא תבוה: היטיבה ברצונך את ציון תבנה חומות ירושלם: אותחפץ זבחי צדק עולה וכליל אז יעלו על מזבחך פרים: למנצח משכיל לדוד: בבוא דואנ האדומי ויגד לשאול ואמר לו בא דוד אל בית אחימלך: מהתהלל ברעה הנבחר חסד אל כל היום: הוורת תחשב לשונך בתער מלטש עשה רמיה: אהבת רע מטוב שקרי מדבר צדק סלה: אהבת כל דברי בלע לשון מרמה: גם אל יתצר לנצח יחתך ויסתך מאהל ושרשך מארץ חיים סלה: ויראו צדיקים ויראו ועליו יסחקו: הנה הנבחר לא ישים אלהים מעונו ויבטח ברב עשרו יעז בהיותו:

רוח נדיבה להתנדב עד חלמה: פושעים כנגד כי פשעי חכי חלע וחטאים כנגד וחטאתי: הדיכתי בעבור הרגת חוריה וטעם תרן לשוני צדקתך כי חיינו רוח נחייב מיתה כי הוא לא צוה להרוג חיותו רק מהשבתו רעה ה היתה לשונו במקום הספנה: יי תעזרני להגיד תהלתך: כי לא שאלת בתורתך ובקשת להקריב עולה אז חטאת בעבור עון כוה: זכתי תשובה היא התשובה כזכתי חללים והתשובה היא לב נשבר ונדכה: הטובה אמר אחד מחכמי ספרד כי חלה השנים פסקו הוסיפם אחד מהחסידי שהיה בבבל שהיה מתנפל לפני השם ומתפלל המונוור הזה ונהריו לדבר זה ב בעבור שלא נודע כי ציון הוא המקו הנבחר רק בעת זקנות דוד גם נכון הוא שחומר ברוח הקודש: אז זכתי נדק' הס השלמים ועולה היא עולת תמיד ומוספים וכליל מנחת כהן: למנצח משכיל כועס פיוט תחלתו משכיל והטעם להגיד כי ח חזרית רשע רעה: בבא' קינר הכתוב לספר המעשה כי ידוע הוא: מה' אומר לנוכח דואנ מה ת מתהלל ברעה חמה הנבחר לעשות רע וטעם חסד חל כל היום רק יש להלל חסד חל שהוא כולל חותנו אז טעמו חל ידעת כי חסד יי עמי כל ה היום והעד שאמר ב בחזרתו בטחתי ב בחסד אלהים עולם ועד ויש חומרי שהוא חסר כף כחסי יי: הנות' אמר על הלשן תחשוב בעבור כי ה הלשון כמו מליץ ועל יתו תראה המחשבה וטעם הנות דברים ההווים כפי מחשבותיך' יא כי רמיה מן רמה בים יח מנורה מרמה כי הסורס אחד: אהבת' יומר ויא תחת רק בלשון הזה לא מנחמו: סקר' שדבר שידע אחימלך כי בורת היה דוד על כן כהרג' אהבת הטעם חמה אהבת רע: אהבת' דברי בלע' שילעוך וישחיתוך חמה לשון מרמה על כן חמרי: גם אל' בעבור היותו נכד לכתי השם על כן אמר יתקך השם ויסתך מאהל: ושרשך מארץ חיים סלה: כאשר שרשת משפחת אחימלך, סלה באמת דרך תפלה אז ברוח הקודש: ויראו צדיקים' ויסיפון ליראה השם: הנה' ויהיה דואנ למשל ויחמרו הנה הנבחר שבטח על עשרו וטעם יעז בהונתו כאשר חמה הנות תחשוב לסונך: ואני

נב

ביחזקאל סימ כו: נב בבוא חמל וסימ כי אם בבוא אחיכם בבוא כל ישראל לראות את פני יי בבוא אדוני בית רמון בבוא איש בית יי בבוא אליו נתן הנביא בבוא דואנ האדומי בבוא הזפים בבוא רשע באגם כח' וחרן ובבא וסי' ובבא הנשיא עם הארץ: ועליו וסי' מטה מנשה' ועליו חגור חרב מצומדת' ועליו כסבנה עיר' תשתחוזו ועליו תקטירו' עדינא בן שווא הראובני ראש לראובני דה' ויראו צדיקים ועליו יסחקו' ועליו יצץ נזרו:

ההווים כפי מחשבותיך' יא כי רמיה מן רמה בים יח מנורה מרמה כי הסורס אחד: אהבת' יומר ויא תחת רק בלשון הזה לא מנחמו: סקר' שדבר שידע אחימלך כי בורת היה דוד על כן כהרג' אהבת הטעם חמה אהבת רע: אהבת' דברי בלע' שילעוך וישחיתוך חמה לשון מרמה על כן חמרי: גם אל' בעבור היותו נכד לכתי השם על כן אמר יתקך השם ויסתך מאהל: ושרשך מארץ חיים סלה: כאשר שרשת משפחת אחימלך, סלה באמת דרך תפלה אז ברוח הקודש: ויראו צדיקים' ויסיפון ליראה השם: הנה' ויהיה דואנ למשל ויחמרו הנה הנבחר שבטח על עשרו וטעם יעז בהונתו כאשר חמה הנות תחשוב לסונך: ואני

תהלים נג נד נה אבן עזרא

רשי

והני שחול בבית השם בעבור היות דוגמא נעדר על כן אמר ויסרך וטרסך מהכנין הכבד והטעם להכרית השורש ומכנין הפעיל להכך : חודך כי עשית משפטיו מדוהב : וחקיה שמך שתעשה לו כמעשהו שתנקמני ממנו : למנצח על מחלת ים חומרים כי מחלת מוגרת חלול כמו במכסת כפפות מפעלי הכפל וזה איכנו ככון כי במכסת סמוך והככון על כונס פיוט תחלתו מחלת מסכיל כבר פירשתי : ויאמר רבי משה חמר ככל בלבו בעבור שהשחיתו דרכו והככון בעיני שהדבר הפוך ובתחלה חמר לשון יחיד ונחלק כן לשון רבים חוטא ומחאיא : השחיתו דרכם והתעיבו בעול שיעשו והבית חסר כמו הנמצא בית יי והפסוקים פירשתיים במזמור הראשון : לא היה פחד כמנהו כמו זה העם לא היה עם כמנהו ומלת חונך מוגרת חנה והכף לנכח השם חו הנשיח ובעבור היות המלה מהפעלים העומדים על כן פירושה החוכים עליך ומלת חונך בח על דרך כשמעתי עק ותיו הביעות לנכח דוד הביעות חותם כי אלהים מחסם : מיי פירשתי : למנצח בניכות תחלת פיוט : אלהים בשמך : שאני קורא והטעם בעבור שמך : ובגבורתך : ולך הנבונה שתקח דיני מהיפיים : אלהים תפלתו בלב : לחמרי פי בלשון כי עקר תפלה בפה כמו ויכלל לא כיללתי : כי זרים שאינם מעיני ועריבים הם הויפיים : הנה חמר ד משה חן טעם חדני במכני כפשו שהוה חמד מהסומכי דק טעמו הוא לכדו כנגד כל הסומכים ולפי דעתי שהתכלל שהסם ידיוהו ממשקפי רעמו ועמוד לחשר יבמכוהו ולא ילשיכוהו : ישיב הרע שחשבו לעשו לי הסם ישיבם להם וטעם באמך כי הם עומדי על דמים והולכי רכיל ומשקפי להרדני חסם : כנדבה באשר תצמיחם כי זה חודה וחומר ומלת היליני שבה לשמך הכתוב בפסוק הראשון : לנכח האזינה אלהים תפילתי הטעם שזה האזינה כדרך כן חרם באון ואל תתעלם בעין לראו חיד יתחנן לפני הטם : הקסיבה חריד חזק וכמוהו זהוה כאשר תרדי כהה על המון מזדים ואירידהו בעק חלני וירדתי על ההרים חף על פי שהוה שרם חמר זרכים ככה וירדה על פי חריד שהוא כמו חזק מלת הקסיבה : מקול

נַגְמַלְתָּ ד' וְסִי וְיִלְךְ עִשׂוֹ אֶל יִשְׁמְעָאֵל וַיִּקַּח לּוֹ רַחֲבֵעַם אִשָּׁה אֵת מַחֲלַת לְמַנְצַח עַל מַחֲלַת מִשְׁכַּל דְּאִמְרָ נָבַל עַל מַחֲלַת לַעֲנֹ מִשְׁכַּל : יוֹפְסוֹקִי אֵיךְ כָּל חַד אֵין אֵין בְּמַצְעֹ פְסוֹקוֹסִי נִמְסִי בִישְׁעִיהִי מִ' וּבִירְמִיָּה סוֹף סִימָן ח' : יִשְׁעוֹת ל' כְּתִיב כֵּן חֵס וְזוֹ קִרְמָא וְחִבְרֵוֹ קִרְמָא הוּא חֵס דְּחֵס וְנִמְנָה עִם הוּוֹ חֵס בְּלִישׁ : נַד וְאֵנִי כֹזֵר רַעֲנָן בְּבֵית אֱלֹהִים בְּטַחְתִּי בְּחֶסֶד אֱלֹהִים עוֹלָם וְעַד : אֹדְךָ לְעוֹלָם כִּי עֲשִׂיתָ וְאִקְוָה שְׁמֶךָ כִּי טוֹב נִגְדַּח חֲסִידֶיךָ : לְמַנְצַח עַל מַחֲלַת מִשְׁכַּל לְדוֹד : אִמְרָ נָבַל בְּלָבוֹ אֵין אֱלֹהִים הַשְּׁחִיתוֹ וְהַתְּעִיבוֹ עוֹל אֵין עֲשֵׂה טוֹב : אֱלֹהִים מִשְׁמֵי הַשְּׁמַיִם הִשְׁקִיף עַל בְּנֵי אָדָם לְרֹאוֹת הַיִּשְׁמִשְׁכִּיל דְּרִשְׁאֵת אֱלֹהִים : כָּלוּ סָג יַחְדוֹ נִאֲלָחוּ אֵין עֲשֵׂה טוֹב אֵין גַּם אַחֵר : הֲלֹא יִרְעֶנּוּ פְעָלֵי אֵין אֲכָלֵי עֵמִי אֲכָלוּ לַחֵם אֱלֹהִים לֹא קָרָאוּ : שֵׁם פָּחַדוּ פָּחַד לֹא הָיָה פָּחַד כִּי אֱלֹהִים פָּחַד עֲצֻמוֹת חֲנֹךְ הַיְבִישְׁתָּה כִּי אֱלֹהִים מֵאִסָּם : מֵיִתָּן מֵצִיּוֹן יִשְׁעוֹת יִשְׂרָאֵל בְּשׁוֹב אֱלֹהִים שְׁבוֹת עִמּוֹ יָגֵל יַעֲקֹב יִשְׁמַח יִשְׂרָאֵל לְמַנְצַח בְּנִינּוֹת מִשְׁכִּיל לְדוֹד : בְּבֹא הַזֵּיפִים וַיֹּאמְרוּ לְשֹׁאֵל הַלּוֹא רֹד מִסְתַּתֵּר עִמָּנוּ : אֱלֹהִים בְּשִׁמְךָ הוֹשִׁיעֵנִי וּבְגִבּוֹרֶתְךָ תִּרְנְנֵנִי : אֱלֹהִים שְׁמַע תְּפִלַּתִּי הַאֲזִינָה לְאִמְרֵי פִי : כִּי זָרִים קָמְרוּ עָלַי וְעַרִיצִים בִּקְשׂוּ נַפְשִׁי לֹא שָׁמוּ אֱלֹהִים לְנַגְדָם סֵלָה : הִנֵּה אֱלֹהִים עוֹר לִי אֲדַנִּי בְּסַמְכֵי נַפְשִׁי : יִשׁוֹב הָרַע לְשֹׁרְרִי בְּאִמְתָּךְ הַצְּמִיתֵם : בְּנִרְכָּבָה אֲזַכְּתֶךָ לְךָ אֹדְךָ שְׁמֶךָ יִהְיֶה כִּי טוֹב : כִּי מִכָּל צָרָה הִצִּילֵנִי וּבְאֵיבֵי רֵאתָה עֵינֵי : לְמַנְצַח בְּנִינּוֹת מִשְׁכִּיל לְדוֹד : הַאֲזִינָה אֱלֹהִים תְּפִלַּתִּי וְאֶל תִּתְעַלֵּם מִתְחַנְתִּי : הַקְּשִׁיבָה לִי וְעַנְנִי אֲרִיד בְּשִׁיחִי וְאֶהְיֶה : כָּבוֹא ח' מ' ל' וְסִי מ' סִימָן נב' : מִסְתַּתֵּר ד' וְסִימָן וְכָאוּ הַזֵּיפִים וְצִדוֹ וְיַעֲלוּ הַזֵּיפִים : אַתְּחָא אֵל מִסְתַּתֵּר בְּבֹא הַזֵּיפִי וַיֹּאמְרוּ לְשֹׁאֵל הַלּוֹא : יִשׁוֹב חַד מִן דְּכַתְּבִי יִשׁוֹב וְקִרְיָן יִשִּׁיב וְסִי יִשׁוֹב הָרַע לְשׁוֹרְרֵי הַתְּאִמָּן בּוֹ כִּי יִשׁוֹב וְרַעַךְ וְנִמְוֹל יִדֵי אָדָם יִשׁוֹב לּוֹ : הַצִּלְנִי ג' ב' קִמְצִי וְאֶ פִתַח וְסִימָן הַצִּלְנִי מִדִּי אֲרִיד וְסִימָן חֲדָחֵךְ כִּי מִכָּל צָרָה הִצִּילֵנִי מִכָּל מַגְוָחֵי הַצִּלְנִי : קִרְמָא פִתַח וְסִימָן חֲדָחֵךְ וְאִרְיָה פִתַחוּ פִּמִּיָּהוּ : נַה' הַאֲזִינָה יוֹ וְסִימָן נִמְסֵר בְּמַסְחָה דְּבַתָּא בְּעַרְךָ אֵין : תִּתְעַלֵּם ב' חַד פִּתַח וְחַד קִמְצִי וְסִימָן וּמִבְּשִׁיךְ אֵל תִּתְעַלֵּם : הַאֲזִינָה אֱלֹהִים תְּפִלַּתִּי בְּתֵרָא פִתַח :

ל' פתח ואל קמ

ל' פתח ואל קמ

ל' פתח ואל קמ

ל' פתח ואל קמ

ל' פתח ואל קמ

ל' פתח ואל קמ

ל' פתח ואל קמ

ל' פתח ואל קמ

ל' פתח ואל קמ

ל' פתח ואל קמ

ל' פתח ואל קמ

ל' פתח ואל קמ

ל' פתח ואל קמ

ל' פתח ואל קמ

ל' פתח ואל קמ

ל' פתח ואל קמ

ל' פתח ואל קמ

ל' פתח ואל קמ

ל' פתח ואל קמ

ל' פתח ואל קמ

נב

נב

נד

נה

אבן עזרא תהלים נה רשי תשלא

מקול הטעם שירים קולו עלי עקת כתרנומו כרה הבאה חלי מהרעוים
אומרים שהם מזכירי תעיק ימיטו מבזרת ומטה ידו עמך והוא מהבנין
הכבד והפעול הוא חזן לבי רמז לפחד הכפס מקול החויב כאשר יפחד כל
השומע קול שגנת חריה יראה ורעד היחיה בלב והרעד בנגון ואומר יש

עקת לסון מזכיר כי ימיטו עלי חזן דואג ואחיתופל מכריעים עלי עונן להורות
שחני בן מות ומתירים את דמי יחיל דואג הכה ארחיק כדוד ונו' אחישה
מפלג לי חס היו לי ככפים הייתי מרחיק לבד וממחר להציל כפשי מידם שהם
כרוח סועה רוח סערה עוקרת חילנות כמו ויסע כען ומנחם חדר סועה כמו ויסעו
בני ישראל כלב לטובים

אומרים חדר תרבוט
כקף והזכיר יונה
שהיה עם בני חס ו
ועמה ישגרו המלכים
ספריהם: הנה היה
מרחיק עצמו מן ה
היישוב וילך במדב' חז
טוב לו בחמת: חיש'
חז ימלט מהחויב ומלת
אחישה מהפעלים ה
היוצאים וכמוהו י
יחשה מעשהו: מרוח
סועה כמו מסעה
על דרך חס יעלה ל
לשמים שיחו ור' משה
חמר אחישה מפלט
לי מהרוח ומן הסער
שימנעוני לעוף: בלע'
כפתח הלמד בעבור
אות הנרון: פלב
לשונם דרך צמות
וטעם פלב שיקרם מה
שקרה לדור הפלגה
שכולם התחכרו בעיר
לעשות לי חמם:

בלע'
5 ו' בלע'
וימנעוני

יומם דימה המדינה
לעגול ואמר כי חמם
ועיר סביבותיו ה' הקו
הסוכב וחזן ועמל כ
כנקודה מה טעם ב
בקרוב: הנות בקרב'
הטע' כפול: מרחובה
הוא הקו הרחב הוא
הסוכב והוסף טעם
לא ימיש: כי עתה
יזכיר חכמי היוזמה בני
ואיבונה: חש' חרפתו
כי חויבו הוא: הנדיל'
פועל או הנדיל לזכר
והטעם כי יוכל חס
להסת' מהחויב ולא כן
מחובה היודע סודו:
ואתם ידבר עם
אחד מהם: כערכי
כחשב בעיני כמוני:
אשר יחדיו היינו
מודברים פודנו והיה
מתוק לנו: ברנש'
בחכמה אחת: ישי'
חמר רבי משה הטעם
ישי מות וטעם ישי
שיה' המות נושה להם
שיקה את כפסם ו
ואחרים אמרו מגזרת
כשני אלהים שישכחו
המות ולא יעלה על

וינעם
5 וחדויעם

ובאף ב' וסי' ונלחמתי אני אתכם כי ימיטו עלי און בקרבי יא וסי' נמס' ביהושע סימן ט': פלצות ד' וסי'
תעה לבני פלצות בעתתנו וכסתה אתכם פלצות יראה ורעד יבא בי אם זכרתי ונבהלתי: וריב ד' ג'
מל וא חס וסי' שרף סוררים וריב לוי עם יהודה כי ראיתי חמס וריב בעיר ורב לא ידעתי אחקרהו'
מקול אויב מפני עקת רשע בי ימיטו
ה עלי און ובאף ישטמוני לבי יחיל
בקרבי ואימות מות נפלו עלי:
יראה ורעד יבא בי ותכסני פלצות:
ואמר מי יתן לי אבר בינה אעופרה
ואשבנה: הנה ארחיק נדד אלון
במדבר סלה: אחישה מפלט לי
מרוח סעה מסער: בלע אדני פלב
לשתם בי ראיתי חמס וריב בעיר:
יומם ולילה יסובבה על חובתי
ואון ועמל בקרבה: הנות בקרבה
ולא ימיש מרחבה הך ומרחבה:
כי לא אויב יחרפני ואישא לא
משנא עלי הנדיל ואסתר כמוני:
ואתה אנוש בערבי אלופי ומידעי:
אשר יחדו נמתיק סוד בבית אלהים
נהלך ברנש: ישימות עלימו ידו
שאול חיים בירעות במגורם
בקרבים: אני אל-אלהים אקרא
ויהוה ישעני: ערב ובקר וצהרים
אשיחה ואהמה וישמע קולי:
פרה בשלום נפשי מקרב לי כי
ברבים היו עמדי: ישמע אלי
ויענם וישב קדם סלה אשר אין
חליפות למו ולא יראו אלהים:
שלח ידיו בשלמיו חלל בריתו:
חלקו מחכמת פיו וקרב לבורבו
דבריו משמן והפרה פתחורת:

ובאף ב' וסי' ונלחמתי אני אתכם כי ימיטו עלי און בקרבי יא וסי' נמס' ביהושע סימן ט': פלצות ד' וסי'
תעה לבני פלצות בעתתנו וכסתה אתכם פלצות יראה ורעד יבא בי אם זכרתי ונבהלתי: וריב ד' ג'
מל וא חס וסי' שרף סוררים וריב לוי עם יהודה כי ראיתי חמס וריב בעיר ורב לא ידעתי אחקרהו'
מקול אויב מפני עקת רשע בי ימיטו
ה עלי און ובאף ישטמוני לבי יחיל
בקרבי ואימות מות נפלו עלי:
יראה ורעד יבא בי ותכסני פלצות:
ואמר מי יתן לי אבר בינה אעופרה
ואשבנה: הנה ארחיק נדד אלון
במדבר סלה: אחישה מפלט לי
מרוח סעה מסער: בלע אדני פלב
לשתם בי ראיתי חמס וריב בעיר:
יומם ולילה יסובבה על חובתי
ואון ועמל בקרבה: הנות בקרבה
ולא ימיש מרחבה הך ומרחבה:
כי לא אויב יחרפני ואישא לא
משנא עלי הנדיל ואסתר כמוני:
ואתה אנוש בערבי אלופי ומידעי:
אשר יחדו נמתיק סוד בבית אלהים
נהלך ברנש: ישימות עלימו ידו
שאול חיים בירעות במגורם
בקרבים: אני אל-אלהים אקרא
ויהוה ישעני: ערב ובקר וצהרים
אשיחה ואהמה וישמע קולי:
פרה בשלום נפשי מקרב לי כי
ברבים היו עמדי: ישמע אלי
ויענם וישב קדם סלה אשר אין
חליפות למו ולא יראו אלהים:
שלח ידיו בשלמיו חלל בריתו:
חלקו מחכמת פיו וקרב לבורבו
דבריו משמן והפרה פתחורת:
שמיא מלקרמיו לעלמיו ורשעי דלא מלקרמיו דלא מהשנין אורחתהון בישא וקלא דחלו
מן קרם אלקא אושט ירוי באנשי שלמיה אפס קמיהו שיעצו יתיר מן שמן דגובנין
מלי פובייה ויהי קרבא לביה רכיבן מלוי יתיר מן משח ואנון מורגין דקטולו טלוק

הנדליוהו שלא ישמע חס להם
ומנחם פתר פלב לסון חילוק:
בלע' לפאלי בלע' כמו הטיב
ידו מבלע כן פתר מנחם: כי
רחיתי חמס וריב בעיר' עלי דם:
יסובבה החמס והריב: הנות'
שכרים: תוך ומרמה' לסון
מכה: כי לא אויב יחרפני'
מימי ששח חרפתו חלל קמתי
עליו והרבתיו: לא משנא גוי עלי
הנדיל' וחכי ברחמי ונסתרתני
ממנו חבל חתה על כרתי חכי
נושא את חרפתך שאת' מחרפני
לפי שאתה חס גדול בתורה:
חנש כערכי חיש חסוב כמוני:
מיודעי כמו חלופי לסון וחלעך
בשם דמתרגמי ורביך ומנחם
פי כי לא אויב יחרפני ואישא יש
עליו מן העני' מי יתן לי חסר יונה
אעופרה ואשכנה חילו יכולתי
להעלות חסר הייתי טס נגוד
מפני עקת רשע כי בנחתי מקרב
יעדת כריבים גלון במדבר סלה
חז לא אויב יחרפני ולא הייתי
נושא כלימתו ובשחמו ולא נסתרתני
מפניו כאש הייתי נסתר מפניהם
כשהייתי בתוכם ופתרון זה לא
יתכן מפני הפסוקים הכתובים
אחריו והם ואת חנש כערכי אפי
ומיודעי חסר יחדיו נמתיק סוד
בבית אלהים נהלך ברנש לכן
פתר חותם דונס בענין אחר וזה
פתרוננו כי לא אויב יחרפני ואישא
חרפתו ולא משנא גוי עלי הנדיל ו
ואסת' ממנו כי חס חלופי ומיודעי
חסר יחדיו נמתיק סוד בבית ח'
אלהים נהלך ברנש והדבר הזה
ידוע כי האדם קשה עליו חרפת
האויב מחרפת האויב ונס יוכל
להסתר מחויבו ולא יוכל להסתר
מחובה בהגידו לו את כל לבו כן
מוכיח הענין: אשר יחדיו'
היינו רגילי להמתיק סוד בתורה
ובבית אלהים היינו מהלכים
ברנש ברוב עם בבית אלהים
בבתי מדרשות: ישי מות עלימו'
ישיח הכה עליהם את מלאך המו'
ישי יסכךך ויסיט לסון הנחש
השיחי ותוכל ומנחם פתר ישי
לסון יש כמו חס ישכס עושי' חסר
ישנו פה: במגורם' במלנס:
ערב ובקר וצהרים' ערבות
ושחרות ומנחם שלש תפלות:
מקרב לי מן המלחמה הבאה
עלי' כי ברבים היו עמדי ונו' כי
זאת עשה לי בשביל הרבים שהיו בערמתי להתפלל עלי שנחמר וכל ישראל ויהודה
אזהבים את דוד: ישמע אל תפילתם של חותם רבים: ויענם המלך שהוה
ישב קדם: אשר חין חליפות למו לאותם הרשעים הרודפים אותי חין כתובים לכה
אל יום תפילתם חין חרידים מיום המיתה: שלח ידיו' זה אחיתופל הרשע שלא
טגדיט בלע': בשלמוני' במי שהיה שקט ושלם עמו: חלקו' לסון חלקיקות:
מחמאות פיו: לסון חמאה והלם הראשונה יסוד נופל היא בתיבה כמס של מעשה
ולם של מאמר: וקרב לבו' לבו למלחמה: והמה פתיחות' מנחם פתר
לסון חרבות כמו ואת חרץ נמרוד בפתיחה כפיות חרב ואומר חכי לסון קללה הוא
בלסון חרמי כדחמ' כתב חמימר פתיחה עילנה והוא שטר שמתח': יהבך

בתרא חס: ימיש ו' וסי' בסדר בשלח וברמיה סי' ט': ומרמה ה' וסי' לעיל כספרא סימן לו': ירדו ה' וסי'
עתה ירדו פלשתים הרבו כל פריה ירדו לטבח ישי מות עלימו' יעלו הרים ירדו בקעות יעלו שמים
ירדו תהמות: וישוב ב' חר חס' חר מלא וסי' וירש העם כלו' ישמע אל ויענם קרבא מלא: חלקו ב'
בתרי לישני וסי' חלקו את נחלתם דיהושע' חלקו סחמאות פיו וקרב לבו:

לכס עד שירדו חיים שאלו חס כן תהיה דרך ישי כדרך אל תמחי צור ילך תשי
שהמלה מלרע ויש חומכוס שהוה חסר ח'קף מן השיחי והוא קרוב והטעם ישיחם
עד שלא ירבישו וירדו חיי' שאלו חמר רבי משה במגור' בחבורתם כמו העוד הזרע
במגורה והכנון בעיני בחרץ מגוריהם כנגד בעיר: חני' חקרה אל אל עד רדתם
שאלו חיים ערב' תחלת הלילה ובקר תחלת היום וצהרים חזי היום וכל חס יוכל
לדעת חלה העיני' במראה עיניו רק בחזי היום לא יוכל להתבונן בכל רק כשיעבור
קרוב מחזי עשה: פדה' מקרב לי שלא נגעו בו וכת' ברבים היו עמדי כמו לחמו
בלחמי והטעם על המלחמה כי רבים אשר לחמו: ישמע אלי' שוב לדבר על חויבו
שרעות במגורם: ויענם' מגזרת עני ידללס והנכון בעיני יענה בס כמו לא נגענוך
שהוא נגענוך: יושב קדם' כמו שוכן הוא יענם בחמ': אשר חין חליפות' שיתחלף
מולם מאב לרע' ולא יראו אלהים' שיש בידו להחליפני: שלא' כל אחד ידיו בשלמוני פי'
חזת הנרון וטעם פת כמו דברי פיו: וקרב' כמו המלמד ידי לקרב' והמה פתיחות' חרבות לאושות או שלופות כמו חרב פתחו רשעים:

תהלים נו נו אבן עזרא

הסלך חומר לנפשו או לכדיק הסלך על הסם משחק: והוא יכלכלך יסכלך כמו השמים לא יכלכלך ומי יכלכלך את יום בואו ויום חומרים שמתל יהבך כמו נתנך והטעם המשח שנתן הסם עליך ורבי משה חמר כתנך טעמו שנתן לך לחם עד עתה והוא יכלכלך לעתיד כמו ויכלכל יוסף ואין זה מטעם המזמור: ואתה מ' מס תורידם שבה לאשר רבו דבריהם: לא יחזו ימיהם' סלח תמלח מספר ימיהם: ואני חבטח בך' שתמלח מספר ימי כי אני עבדך כאשר הבטחתי בתורתך או ואני חבטח בך שתורידם בחצי ימיהם לשחת: למנצח על יונת חלם' על כועס פיוט תחלתו יונת חלם רחוקים ומכתם דבר נכבד מכתם כו: חכני' שאפני' כדרך משל הוא חבימך או עבדיו: שאפני' הטעם כמו

רשי

יהבך' משחק רוח הקדש מטיבה לו כן: יכלכלך' יסכול משחק כמו השמים ושמי השמים לא יכלכלך לסוף כלכול מתורגם מסוכר כתרגום יונתן בר עזיאל: מוט' מעידת רגל: יונת חלם רחוקים' על עזמו חמר שהיה רחוק מחרץ ישר' חבל חכיש והיו אחיו של גלית מכקסין רעות מואכים להורגו שנחמר הלא זה דוד מלך הארץ וה' היה ביניהם בינה חלמת: שאפני' מצפיה לבלעני גולוסיר בלעו כמו שאפה רוח: לחם' לסוף מלחמה: מרוס' הכה שהיה יושב מרוס: בחללים אהלל רכרו' חף בסעה שהיה בח עמי במדת הדין אהלל עברו וחבטח בו: כל היום דברי יעצבו' מעצבין אותי רודפי עד שכל דברי פי עכב וצעה: יגורו יצפוני' המה חורכי ולכיס במק' שהם מקיים שאני חלך סס ו נשומרים את עקבי טרבע בלעו לרגלי ולהולך רודפי סס כל זה היה קובל על רשעי ישראל ה האורבים לו ומאומת' ברח אכל חכים: יגורו' ילינו: יצפוני' יארכבו: כאשר קון לנפסי' כשהם יודעים ומקיים לי דרך זו ילך: על חן פלט למו' למנחם הכלה ועושר על דבר חן נרשע פלט כמו לפלט מצפים שכר ממת שאלו על כן: באף עמים הורד' באכך הורד חומה זו שאני בתוכם מחכמתם ו וממחכותם שאומרים להרגני: כדי ספרת' אתה ידעת מיני המקומות שנדדתי לכרוח' סיס דמעת' בכחך סלך ותהא שמורה לפיך: הלא בספרתך' במנייך נתננה למנותה עם שאר כרותי ומנחם חכרו לסוף ספר ממש: בחללי אהלל' ביי' אהלל' על מדת הדן ועל מדת הרחמים אהלל: באור החיים' לשוב לארץ ישראל: למנכח חל תשחת' כך כינה דוד המזמור הזה כסביל שהיה קרוב למות ויסד מזמו זה לאמר חל תשחת אותי יי: חכני' חכני' סלח אהרוב וסלח אהרוב: עד יעבור הנות' עד תעבור הרעה: חרף

ואתה אלהים ה' וסימ' היום יודע כי אתה דאלהו' אתה אלהים תורידם לבאר' הלא אתה אלהים ונתתנו קדמא רפסוק' שמעת לגדרי' גדול אתה וגדול שמך: נו' אלם ב' וסימ' לסנצח על יונת אלם רחוקים' אלם צדק תדברון: רחוקים כלהו חס' במו סל וסימ' נמסר ביהושע סימן ט': חנני אלהים ג' וסימ' טלוק על יי סברך והוא יזון יתך לא יתן לעלמא חוסרנא לצדיקא: ואתה אלהא במימך תוחירת יתרוון לנהנם עמיקא נברי מרי קטול ונכילו לא יחמון פלגות וימיהון ואנא אתרחץ במימך: נו לשבחא על בנשתא דישאל דמתילא ליונה שתוקא בעדן די מרתרחין מן קרויהון וחרוין ומשבחין למרי עלמא היך דוד מפיך ושלים פד אחרו יתיה פלשתאי בנת: חוס עלי יי אלהא ארום שפיני תחזותי ושפי נבר חיב כל יומא מביחא דחקנניו שפיני נרמי מעיקי כל יומא ארום סניעין מעיקין מניחין לי אלהא עלאה די כורסיה במרומא: יומא דאדחל אנא עלך אתרחץ: במדרת דינא דאלהא אשבח במימריה באלהא אתרחץ לא אדחל מה יעבר בסרא ליו כל יומא מטולתי מרחץ עלי כל מחשבתהון לבישו ויטשון בכמנא הנון אסתורי וטמרון היבטה דמתניו עברו לנפשו על שקרא די כידהון רוקן יתהון ברניו עמיא תמסכן אלהא: יומי טלטולי מניחא אנתי שוי דמעתי בזיקד יי הלא בחושבנך: הבן יתובון בעלי דבכי מחזרי קבל יומא דאצלי רין ידעית ארום אלהא בסעדי: במדת דינא דאלהא אשבח במימריה במדרת רחמין די אשבח במימריה: במימרא דאלהא סברית לא אדחל מה יעביד בר נשא ליו: עלי קבלית אלהא נרדיך אשלים קורבני תרון קרמך: ארום פציתא נפשי מקטול הלא רגלי מן נקופא למהלכא קדם יי בנהור חייא: נו לשבחא על עקתא בזמן די אמר דוד לא תחבל אתאמר על יד דודך מפיך ושלים במערקיה מן קדם שאול באספלידא: חוס עלי אלהא חוס עלי ארום במימך אתרחצת נפשי ובטלל שכתב אחי רחין עד דיעבר אתרנושא:

השלה על ירוה: יהבך ורוח יכלכלך לא יתן לעולם מוט לצדיק: ואתה אלהים תורידם לבאר שחת אנשי דמים ומרמה לא יחצו ימיהם ואני אבטח בך: למנצח' על יונת אלם רחוקים לדוד מכתם באחו אורו פלשתים בנת: חנני אלהים כי שאפני אנוש כל היום לחם ילחצני: שאפני שוררי כל היום כי רבים לחמים לי מרוס: יום אירא אני אליך אבטח: באלהים אהלל דברו באלהים בטחתי לא אירא מה יעשה בשר לי: כל היום דברי יעצבו עלי כל מחשבתם לרע: יגורו יצפוני המה עקבי ישמרו כאשר קון נפשי על און פלט למו באף עמים הורד אלהים: נדי ספרתה אתה שמה דמעת' בנאדה הלא בספרתך: אז ישובו אויבי אחר ביום אקרא זה ידעתי כי אלהים לי: באלהים אהלל דבר ביהוה אהלל דבר: באלהים בטחתי לא אירא מה יעשה אדם לי: עלי אלהים נרדיך אשלים תורות לך: כי הצלת נפשי ממורת הלא רגלי מדחי להתהלך לפני אלהים באור החיים: למנצח אלת שחת לדוד מכתם בברחו מפני שאול במערה: חנני אלהים חנני כי בך חסיה נפשי ובצל כנפיה אחסיה עד יעבר הוורת:

מלנין למה שאפני צורדי כל היום ויס לי מלאכים רבים במרוס כלחמי' בעבורי כי מלת לחמים ואחריה למד היא למר' כי הטעם בעבורת הו' כמו הנלח לכס רק עם מלת עם לגנאי: יום' חלך' כמו עליך כמו חלה נער הזה התפללתי: א בחללים טעם דברו שהתנבא עליו שמואל סימולך על ישראל על כן בחללים בטחתי שימלח דברו: כל יעצבו' מנורת עזבון והטעם יעצבוני בעבור דבר שאני בטוח בשם: יגורו' מנורת גדוד שהיו רבים ולא חוכל להמלט על כן ישמרו רגלי סלח אהרוב: עלי בעבור האון שיש כלכס או בעבור האון שהם מלאים ממנו ש סימני פליט להם ו והורידם באף חס הם רבים על כן הזכיר עמים: כדי' כמו כדודי וישב בארץ נד: ספרת' הטעם אתה מדע כמה פעמים חכי נודד ממקומי והיה דרך צנות נודי עם כנחך והטעם כי ט טפנותי שהם דמעותי ספורו' הס להסם וזה הטעם הלא בספרתך וכאילו הם מחוברות כנחך דרך משל סלח אכדה טפה מהם: חן' הטעם כאשר ירחו חויבי שאני קורח ב בסמך יפתחו וטעם זה ידעתי בזה ידעתי: בחללים' חן חומר בעזרת הסס להלל הדבר סדבר לי שמואל פעם אחרי פעם: בחללים' חן חיה בוכח בסס לעולם: עלי' יס חומרים כי הנדר בחללים בטחתי ויתכן סנדר עולות והוא הנכון כי ככה חני חייב לסלס נדרי על הטובה שנמלתני: למנכח חל תשחת' בכרחו מפני שחול' על נתי פיוט תחלתו חל תשחת וחברו במערה חף על פי שאני במעל' חן לי מחסה וולתך: הנות' יס חומרים כמו מקרה יען הנה להס למלך: אקרח

נו נרא' שחח גורם כן יצפוני

חן לי מחסה וולתך: הנות' יס חומרים כמו מקרה יען הנה להס למלך: אקרח

אבן עזרא תהלים נח רשי תשלב

חקה טעם עליון בעבור היותו בתחתית: יסלח בעבור עליון: כפסי בתוך לבאים חסכה: בעבור עדת שאלו טעם לנהיג כחילו כתוב בתוך לנהיג וטעם שינה' האומרי רע אל שאלו בעבורו: רומה' הרחה שחמה רם על הסמי' להושיעני וירחה כל הארץ כבודך פייסו השומעים תשועתך: רשת' כסף פועל עומד על לשון זכר כמו כל

חקה שחפי' ויושיעני מחרפת שחפי האומר לבלעני שחפי גלושכטמוי בלעו: כפסי בתוך לבאים' חכבר ועמשה שהיו לבאים בתורה וחיכס מוחים בשאלו: חסכה לנהיג' חסכה בלוהטים חכבלוהי' חכך בלעו בין הזיפים סלואטים אחר לשון הרע: רומה על השמים' הסתלק מן התחתונים שחכס כדי שתשרה שכינתך ביניהם ועל הארץ ת

תתכבד בזו: כסף כפסי' האויב: נפלו בתוכה' סופן ליפול בתוכה כסף קליח בלעו לשון זנוקף לכל הכפופים: ככון לבי חללים ככון לבי' כאמן עמך בודת הדן ונחמן עמך במדת הרחמים: עורה כבודי ולא חישן עד שלש שעות בכבודי כשחר מלכי: עורה הנבל וככור העירה אותי חמה הנבל וככור התלו על מטתי פתוח לנדר הכפוי וכיון שמונע חנות לילה רוח כפוכית ונכסבת בו ודוד עומד ו עוסק בתורה: חעירה שחר' חני מעורר את השחר וחין ה

השחר מעוררני: מוכת' טס נעימות סיר: האמנם' לשון חמונה הוא' האמנם חלם צדק תדברון וגו' מומור זה חמר על שבה אל המעגל אשר שאלו שוכב שם ולקח את החנית ואת הנפחת והלך לו וקרח הלח ת תענה חכבר כלומר הלח יש לך עתה להוכיח לשאלו ולהראותו שעל חנס הוא רודפני שאלו ר דכתי הרגתי וכך חמר בשינוי האמנם' כאלם מפיכ הדק שהיה לכס לדבר והמיטרים שיש לכס לשפוט הדק אשר תדברון: חף בלב עולות תפעלון' ולא עוד חלם סבלכבס חתם חודשים רעה לפעול עול עולו' כמו עולות כאשר יחמר משור שוררים ומעיר עיירים ושלטים עיירי' להם שהם לשון עיר וקריה: בארץ חמם ידכס תפלסון' בתוך הארץ' חתם מכרעים חמם ידכס עד שהוא שוקל מסקל רב תפלסון קונטלפייסן בלעו: זורו רשעים מרחם' מומעי חמם הם נעשים זרים להב' כדרך שיעשה עשו ויתרוכזו הבנים בקרבה זורו כזורו כמו שמו שמים וימרדוהו ורבו רומם מעט כולן לשון כפעלו חמת למו' חרם יש להם חרם להרוב את הבריות כדמות חרם הכחם: כמו פתן חרם יחמם חזנו' חשר חוטם חזנו הכחם כשהוא מוקף נעשה חרם בחינו חחת וחוטם חזן הסנית בעפר שלא ישמע את הלחם שהחבר משביעו שלא יזיק' חשר לא ישמע וגו' מחובר למקרח שלפני חוטם חזנו בשביל שלא ישמע לקול מלחשים: חובר חברי' שיעוד ללחום את הכחם: מלתעות' שנים הפנימיו סקירין מייטליס בלעו: ימחשו: לעצמי שיהו נחמסם בעיניהם גודלנה וכמו במים יתהלכו דומת כל ברכים תלכנה מים מדמעתו: ידוך חניו' הקרה לכגס כדי שיתמללו יתמגל שיחנטפלויהיחין בלעו: שבלול

לא יא קמצין וסימ' קום עלה בית אל' ונקומה ונעלה בית אל' לאל גמר עלי' המפניו תשאון' ויאמרו לאל סור ממנו' האומרים לאל סור בתרא' גם הוא עין פלילי' לכן אנשי לבב' וירב אמרו לאל' הן אני כפיך לאל: שחר ח' וקמצו' וסימ' נמסר בישיעה סוף סימן ח' גדל ג' חוס' בליש' וסימ'

אקרא לאלהים עליון לאל גמר עלי:
ישלח משמים' ויושיעני חרף
שאפי סלה' ישלח אלהים חסדו
ואמתו: נפשי בתוך לבאים אשכבה
להטים בני אדם שניהם חנית וחצים
ולשונם חרב חדה: רומה על-
השמים אלהים על כל הארץ
כבודך: רשת' חכינו לפעמי כסף
נפשי ברו לפני שיתנה נפלו בתוכה
סלה: נכון לבי אלהים נכון לבי
אשירה ואזמרה: עורה כבודי עורה
הנבל וכנור אעירה שחר: אודך
בעמים אדני אומרך בלאמים: כי גדל
עד שמים חסדה ועד שחקים אמתה:
רומה על שמים אלהים על כל-
הארץ כבודך:
אל תשתח לרוד מכתם: האמנם
אלם צדק תדברון מישרים השפטו
בני אדם: אף בלב עולות תפעלון
בארץ חמם ידכס תפלסון: זורו
רשעים מרחם תעו מבטן דברי כזב:
חמת למו כדמות חמת נחש כמו-
פתן חרש יאמם אזנו: אשר לא-
ישמע לקול מלחשים חובר חברים
מחכם: אלהים הרם שנימו
בפימו מלתעות כפירים גרנון:
יהוה: ימאסו כטורים יתהלכו-
למו ידרך חציו כמו יתמללו:

החניו כ כלל את אשר יביאו וכל דבר הכו

השם חסדו וזה הוא כי גדול עד שמי' גבעור כיים לגבהות השמים חקר וח' חקר לחסדך על כן חמרוי רומה על השמים: למנחם האמנם חלם' אז כי חלם קהל כמו מ מאמים חלומי ור משה חמ' בעבור סגולתם מדכ' הדק הזה הוא הדבור בחמת: חף עולות' כמו ועולות קבכה פיה בלכבס העול שתעשו וזה ה המומור כאמר על ה הסופטים: חמם ידיכס' דם השוחז וטעם תפלסון תפקלו אותו עד שלא ירגיש חרם בחמם שתעשו והטעם תעשו חמם כחילו הוא מפולס: זורו' פועל עבר על מוסקל כי חורו עיני ו והטעם כי מועת הולרס הם זרים בתולדותם משחר הילודים ותעו כפול בטעם: חמת' סמוך ולא ככתב למי כסמך כדרך ושכורת ולא מיון וטעם חמת הם מומית וטעם חוטם חזנו הוא שספ' אחרי כן אשר לא ישמע ולא לקול חובר חברי' אלהים' בעבור שהם טורפים בפיהם ידמה חותם לכפירים כי ה הלשון בנינות הסיני': ימחשו' החלף תחת חות הככל כדרך אשר בזוח נהרים חרשו: יתהלכו כמו ידוך חצו תחסר מלת הדורך כמו ויהמר ליוסף כחילו הוא כמו: ידוך הדורך חצו והזכיר חצו מוקם קטמו כי דריכת הקשת היא בעבור לידות החצים: יתמללו' כמו ימללו ויבס: כמו

אצלי קדם אלהא עלאה תקיפא די פקד לעבוביתא דיגמר באספלידא [ארום פצינתא נפשי ממותא דמיתין בי חיביא חלה רגלי מלתקלא בחוכא מטול דאמיל קדם יי בגנתא דערן למחמי בנהור צדיקיא] עולא אמטולתי: ישדר מלאכיה משמי מרומא ויפרקני חסר שיפי ל לעלמין ישדר אלהא טוביה וקושטייה: נפשי חירא בר במצע שלרהובין אדמוך ביני גומרין די מלהטין בני נשא דכפיהון הייז מורגרתא וגררין ולישנהון הייז סיפא חריפא: אתרורם על מלאכי שמיא אלהא על כל יתבי ארעא אוקרדו: מצדמא אתקיננו לאסרתורי בוף נפשי ברו קדמי שיחא נפלו במצעיה לעלמין:

נשאו ברים רשיעי מה רין בלבא עילא תעברון בארעא חטוף איריכון יתקנון אתעבדו נוכראין רשיעא מן מעון תעז מן בריסא ממללי כרבותא: ארסא להון בגנו ארסא דחויא הייז חורמנא חרשא דמטמטס אדגיה: די לא יקבל מלי חרשא אסרי נחשיא ומן רטני רטון הוא חפים: אלהא תרע בפיהון וניכי בני אריון תתרע יי יתמסון בחוביהון הייז פיא יזלון להון ונגיד גררוי אמטולהון ויהון מתגוררין: הייז

מכון לבי לאוריתך יי מכון לבי להחלתך אשבח ואמרו אתער יקרו אתער לשבחא על פום נבלא ונברא אתער לצלותא דקרין: אודי קדמך בעפאי יי אשבחנך באומיא: ארום רב עד צית שמיא טובך ועד שחקים קושטיך: אתרורם יי על מלאכי שמיא אלהא על כל יתבי ארעא אוקרדו: נח לשבחא על עקתא בזמן די אמר דוד לא תחבל על יד דוד מפיך ושלים: חברים בקושטיא שרקיין צדיקי בערן מצו חמי לכוון דצדקתא מ מרתמללין תריוצותא תרינון בני

לא תכיר פנים' ובטרא גדל וכאתות ובמופתים' כי גדל עד שמים חסדך: נח האמנם' חוס' וסימ' לא אוכל כבודך' ישב אלהים את דמלכים ותמלת שלסה' וחברו דדה' האמנם אלם צדק' וא האף אמנם: שמיעה לקול יח' וסימ' ולאדם אמר כי שמעת לקול אשתך' וישמע אברם לקול שרי' ושמעו לקולך ובאת אתה ווקני ישראל' ישמעו לקול האות הראשון והאמינו' ולא ישמעו לקולך ולקחת מסימי' ויאם אם שמע תשמע לקול יי אלהיך והישר' וישמע משה לקול חתנו' ולא שמעו לקול דודר אף יי דריש שפטים' שמעתו וחרגו בטני' ולא ישמעו לקול אביהם דבני עלי' הוישבט בגנים' ועתה שמע לקול דברי יי דשמאל' וישמע לקולם דויפרצו בו עברו דשאל' וישמע לקולם ויעש כן דבן הדד' ולקולי אתם שמעים דיהוא' ושמע לקול יריבי דירמיה' אשר לא ישמע לקול מלחשים' ולא שמע עמי לקולי' ועין במסרה רבת בערך קול:

מכון לבי לאוריתך יי מכון לבי להחלתך אשבח ואמרו אתער יקרו אתער לשבחא על פום נבלא ונברא אתער לצלותא דקרין: אודי קדמך בעפאי יי אשבחנך באומיא: ארום רב עד צית שמיא טובך ועד שחקים קושטיך: אתרורם יי על מלאכי שמיא אלהא על כל יתבי ארעא אוקרדו: נח לשבחא על עקתא בזמן די אמר דוד לא תחבל על יד דוד מפיך ושלים: חברים בקושטיא שרקיין צדיקי בערן מצו חמי לכוון דצדקתא מ מרתמללין תריוצותא תרינון בני

לא תכיר פנים' ובטרא גדל וכאתות ובמופתים' כי גדל עד שמים חסדך: נח האמנם' חוס' וסימ' לא אוכל כבודך' ישב אלהים את דמלכים ותמלת שלסה' וחברו דדה' האמנם אלם צדק' וא האף אמנם: שמיעה לקול יח' וסימ' ולאדם אמר כי שמעת לקול אשתך' וישמע אברם לקול שרי' ושמעו לקולך ובאת אתה ווקני ישראל' ישמעו לקול האות הראשון והאמינו' ולא ישמעו לקולך ולקחת מסימי' ויאם אם שמע תשמע לקול יי אלהיך והישר' וישמע משה לקול חתנו' ולא שמעו לקול דודר אף יי דריש שפטים' שמעתו וחרגו בטני' ולא ישמעו לקול אביהם דבני עלי' הוישבט בגנים' ועתה שמע לקול דברי יי דשמאל' וישמע לקולם דויפרצו בו עברו דשאל' וישמע לקולם ויעש כן דבן הדד' ולקולי אתם שמעים דיהוא' ושמע לקול יריבי דירמיה' אשר לא ישמע לקול מלחשים' ולא שמע עמי לקולי' ועין במסרה רבת בערך קול:

בזוח נהרים חרשו: יתהלכו כמו ידוך חצו תחסר מלת הדורך כמו ויהמר ליוסף כחילו הוא כמו: ידוך הדורך חצו והזכיר חצו מוקם קטמו כי דריכת הקשת היא בעבור לידות החצים: יתמללו' כמו ימללו ויבס: כמו

בזוח נהרים חרשו: יתהלכו כמו ידוך חצו תחסר מלת הדורך כמו ויהמר ליוסף כחילו הוא כמו: ידוך הדורך חצו והזכיר חצו מוקם קטמו כי דריכת הקשת היא בעבור לידות החצים: יתמללו' כמו ימללו ויבס: כמו

טבלול ים פותרין לימאח כלעו וים פותרין כמו טבלול מים וכפל הללד כמו מן ימל קצירו ימולל: תמם נמס והולך תמם פס דבר הוה המס יסוד עיקר הוה והתיו בו יסוד נופל כמו תיו של תבל עשו: כפל חמת טלפח כלעו סאין להס עינים והוה תנעמת דמתרנמינן חסותה כד פירשנוהו רבותינו וים פותרין כלל של חמה כמו חמת הזמה וים תיו בלח דבקות כמו עטרת תפארת תמונך כמו כפל של חמה טלח חזו הנפלים שמש וללסון ראשון הוה כפל וחמת כמו וחכי ככבס חלוק שהוה כמו כבס וחלוק ופי מונח ככבס וחלוק הוה סוד חף כחן כפל וחמת זיה להניה: בטרס יבנו סירותיכס חטד חסר בטרס יעו קיזיס רכיס שולס להיות חטדים קסיס כלל עד טלח גדלו בני הרשעים: כמוחי כמו חרון כלומר בבגורה ובחזוק ובחרון יסערה הקנה חי לטון גבור: ויחמר חסר חך פרי גלדיק וחו יחמרנו הבגרות ודחי ים פירות ותשלום סכר במעשה הנדיקים טקיס הקנה כקמתם: ים חלהים דיון שופט רשעים בחחק: חלתשתת כך קרח סס המזמור על פס שהיה קרוב למות ולהיות נסחת ומבקס רחמים על הדב: ויסמרו חת הבית כשאמר צהס מיכל חולה הוה והברייתו בלילה יגורו עלי למוס בביתי לשמרוני: בלי עון לא חטאתי להס: ויכוננו מזממיס להרנו: הקיצה לפקיד כל הנויס וחת חלה הרשעים שפוט כמפטי הנויס ועליהס חל תחן: יסונו לערב וגו' הנה יביעון בפייהס פתרון שני מקראות הללו נופל זה על זה יסונו לערב לא דיס מה שעשו ביום חלה חף לערב יסונו על רעתם לסמור טלח חבת וחכח מן העיר ומה עשו ביום הנה כל היום יביעו בפייהס לרגל עלי חל שחול: חרבות בשפתותיה וחומר בלכס מי שומע: וחמה יי חסר תלעג לכל גוים תשחק בס לרשעים הללו: ענו חליך חשמורה: ענו ותקפו של חויכי החזק עלי חליך חשמורה וחכמה לעזרני הימנו: יקדמי יקדים לי עזרתו קודס שתשלט בי יד שונאי: ירחמי בשוררי מה שאני תנאכ לרחות: חל תהרגס:

כמו טבלול בדברי הקדמוני זל כרח טבלול והוה כדמות דג במי שימס בהליכתו וים חומרים כי למד טבלול כפול והוה כמו טבלול מים גם הוה ככון ועתה חומר דקדוק חסת דע כי ההא סימן לשון נקבה עטרה תפארת וכאשר יחליפו ההא בתיו תשוב המלה מלעיל בין שתהי המלה סמוכ כמו תפארת ישר חוניה סמוכ וככה עטרת תפארת וככה חסת בתחל חסה וחח כן חסת בין שתהיה סמוכה כמו חסת חיס חו לא תהיה סמוכה כאסת יפת תואר: בטרס יבנו חמר רב היי זל כי גמילת פרח העץ כמו קסוד וכדברי חכמי ישראל חבינות והנה הטעם בטרס שימלו הסירות ויסוב חטד יסערה השס מ ממקומס וטע חכח' הס ככח חמי טה לחי: כמו חרון כחל סיסע' העץ ממקומו בחרון וים חומרי בטרס יבנו המבניס שיגדלו ס סירותיכס שהס קיזיס קטני ויסובו כמו חטד טה גדולי כמו טיעפה חמי בחרות חסו כן יסערה השס: ישמח דיק כנגד חלס דקד: ויחמר ספטיס המלחכיס כי ממזון סבת תבואחה הנזרות על כל חרץ בדבר השס הנכבד: למנחת בשלוח שאיל: הצילני תשנבני חמה משנבי כי הייתי במקו שכל: הצילני טעס ומחנשי דמוס כנגד להמתו: כי יגורני כמו יתקבצו וכמוהו העוד הזרע במגורה וים חומריס יסכנו סכיב הבית: בלי חטעס כי לא פסעתי ולא חטא לי ולא עון סבעבור זה ירוננו ל להקס ממני וטעס עורה כנגד ויסמרו חת הבית: וחמה טעס חלהס כבאות כי חמה חלהי כבאות מעלה בשמיס וחלהי כבאות מטה שהס ישראל: חל תחן כל בוגדי חון בחיה גוי יהיו: יסובו דמה חותס לכלביס שהס נוכמיס בלילה לסמור המדינה ככה חלה שומרי הבית: הנה יביעון כמו הכלביס נוכמיס: כי מי יחסבו כי חן חלהיס שומע כולס: וחמה דרך משל ויסמרו חת הבית על כן חמר הקיזה: חלהי הוה סכתי חסדי שידע טלח פסעתי להס הוה יקדמי ללסלס להס כפעלס: ירחמי בשוררי כלבניס הס יביעון לחל וטעס בחליך הס ישראל: והודיימו ממעלת עפרס: מנגנו הוה מלכנו בחמת רמו בעבור שחול המלך שבה להמיתו: חטאת קסוד עס והודיימו בעבור חטאת פימו: וילכו בבחוכס כנגד כי מי שומע: ומלחה ומקצת חולות והכחפס שעשו יספר זה לזה: כלה פעמיס מעט מעט וכסוף ואינימו וטעס מוסל ביעקב כאשר הזכיר חלהי ישראל חלהי ישראל והטעס כי

נט ויטברוב דגשי וסיס בשלח שאול ושמרו הבית משמרת אלהים: הקיצה נ' וסיס' הוה אומר לעץ הקיצה הקיצה אל תנחז לנצח הקיצה לפקד כל הגוים וא הקיצה לשפטי: אשכורה חד ס' וזנן קדמא שין ותנינא זין וסיס נמסר בכלכיס חלק ב' סיסן יא וחלופי' נ' וזנן קדמא זין ותנינא שין וסיס

כמו שבלול תמם יהלך נפל אשרת בל חזו שמש: בטרס יבנו סירותיכס אטר כמוחי כמו חרון ישערונו: ישמח צדיק כי חזה נקס פעמי ירחין ברס הרשע: ויאמר אדם אך פרי לצדיק אך יש אלהים שפטים בארץ:

למנצח אל תשחת לדוד מכתם בשלח שאול ושמרו את הבית להמיתו: הצילני מאיבי אלהי כמתקוממי תשובני: הצילני בפעלי און ומאנשי דמים חושעני: כי הנה ארבו לנפשי יגורו עלי עזים לא פשעי ולא חטאתי יהור:

בלי עון ירצון ויכוננו עורה לקראתי וראה: ואתה יהוה אלהים צבאות אלהי ישראל הקיצה לפקד כל הגוים אל תחן כל בני און סלה: ישובו לערביהמו ככלב ויסוכבו עיר: הנה יביעון בפייהס חרבות בשפתותיהס ליימי שמע: ואתה יהוה תשחק למו תלעג לכל גוים: עזו אליה אשכרה כי אלהים משנבי: אלהי חסדו יקדמי אלהים יראני בשררי: אל תהרגס פן ישכחו עמי רחמי עמו בחילה ו הורידמו מנגנו אדני: חטאת פימו דבר שפתימו וילכדו בנאונס ומאלה ומבחש יספרו: כלה בחמה כלה ואנימו וידעו כי אלהים בשל בעקב לאפסי הארץ סלה: וישובו לערב יהמו ככלב ויסוכבו עיר: חמה ינעון לאכל אס לא ישבעו וירינו:

נמסר בסוד וישמע יתרו: חטאת פתחן וסיס נמסר בסוף תצוה ובשמואל א' סימ' ב' וידעו יא רפץ בקריאה וסיס היום הוה יסגד כל הקהל הוה ענני ענני ועתה אלהינו הושיענו דמלכיס וחברו דישעיה אים אפוא חכמך למען יראו וידעו דישעיה כי יחו לו לעבדים דה' וידעו כי אתה שמך כלה בחימה וידעו כי ידך זאת:

כי תוכל לחכס בכל עת על כן חל תהרגס בהביעס עונו חמה חל פהעח לו בעצמו: חליך חשמורה כטעס ליל סמורים הס כנגד ויסמרו חת הבית על כן חמר הקיזה: חלהי הוה סכתי חסדי שידע טלח פסעתי להס הוה יקדמי ללסלס להס כפעלס: ירחמי בשוררי חותני: חל יתפלל לסס טלח יהרגס רנע אחד כן ישכחו עמי מעשי השס ברשעים: הימעמו לכקס לחס כאשר הזכיר בכלביס הס יביעון לחל וטעס בחליך הס ישראל: והודיימו ממעלת עפרס: מנגנו הוה מלכנו בחמת רמו בעבור שחול המלך שבה להמיתו: חטאת קסוד עס והודיימו בעבור חטאת פימו: וילכו בבחוכס כנגד כי מי שומע: ומלחה ומקצת חולות והכחפס שעשו יספר זה לזה: כלה פעמיס מעט מעט וכסוף ואינימו וטעס מוסל ביעקב כאשר הזכיר חלהי ישראל חלהי ישראל והטעס כי

נמסר בסוד וישמע יתרו: חטאת פתחן וסיס נמסר בסוף תצוה ובשמואל א' סימ' ב' וידעו יא רפץ בקריאה וסיס היום הוה יסגד כל הקהל הוה ענני ענני ועתה אלהינו הושיענו דמלכיס וחברו דישעיה אים אפוא חכמך למען יראו וידעו דישעיה כי יחו לו לעבדים דה' וידעו כי אתה שמך כלה בחימה וידעו כי ידך זאת:

כי תוכל לחכס בכל עת על כן חל תהרגס בהביעס עונו חמה חל פהעח לו בעצמו: חליך חשמורה כטעס ליל סמורים הס כנגד ויסמרו חת הבית על כן חמר הקיזה: חלהי הוה סכתי חסדי שידע טלח פסעתי להס הוה יקדמי ללסלס להס כפעלס: ירחמי בשוררי חותני: חל יתפלל לסס טלח יהרגס רנע אחד כן ישכחו עמי מעשי השס ברשעים: הימעמו לכקס לחס כאשר הזכיר בכלביס הס יביעון לחל וטעס בחליך הס ישראל: והודיימו ממעלת עפרס: מנגנו הוה מלכנו בחמת רמו בעבור שחול המלך שבה להמיתו: חטאת קסוד עס והודיימו בעבור חטאת פימו: וילכו בבחוכס כנגד כי מי שומע: ומלחה ומקצת חולות והכחפס שעשו יספר זה לזה: כלה פעמיס מעט מעט וכסוף ואינימו וטעס מוסל ביעקב כאשר הזכיר חלהי ישראל חלהי ישראל והטעס כי

היך וחיל התבללה די מאס אורהיה היך נפולא ואשונה די סמין ולא תמון שמישא: עד לא יתעבדו רשיעיא רכיבי אקשון היך אטרדא עד דהנון רטיבין ד כבוסרדא בעלעולא ישצנון: יחדי צדיקא ארום חמא פרענורדא מנהון אסתורין ישונו בארס ר רשיעיא וימרון בני נשא ברס אית אגר טב לצדיקא ברס אית אלהא דרינוו בתיחן בארעא:

נט לשבתא על עקתא בזמן די אמר דוד לא תחבל על יד דוד סביך ושלים בר שדר שאול ונטרו ית ביתא למקטליה: פצי יתי מבעלי דכבי אלהי מן קיפיו עלי ת תשובנני: פצי יתי מעבדי שקר ומן גוברין קטולין פרוק יתי:

ארום הנה כמנו לנפשי מתבנשין עלי עשינין לא על סורחני ולא על חובי יי: עד לא עון רחמי ומסדרין קרבא אתגבר לקדמותי וחמי: ואנת יי אלהים צבאות אלהא דישראל אתער לכסער על כל עממיא לא תחוס כל שליטי שקר לעלמינ: יתובון לרמשא מתרנשין סיד ככלב ויחזרון קרתא: הא יביעון בפומהון מליא דשנין היך סיפא בספותיהון יהמרין נתגבר ארום מן הוה די שמע ויתפרעו:

ואנת יי תנחך להון תתלעב לכל עממיא: עושני לך אנטור ארום אלהא שובותי: אלהא טובי יקדמיני אלהא יחמני נקמתא במעיקי: לא תקטלנו מן יד דלמא יתנשון עמי טלעל יתהון מן ברתיהון ברעוקבך ורמססן יתהון מן ממוניהון תריסנא יי:

מטול חובת פומהון ומסלל ספותהון יתאחדן בגיותנותהון ארום מן מומתא ומן שקרא ישמעון: שצי יתהון ככלו שצי יתהון עד די ליתנון וינדעון ארום אלהא שליט בעקב לספי ארעא לעלמינ: ויתובון לרמשא יתנשון היך ככלב ויחזרון קרתא: הנון יטלטלון למבו בזתא למיכל ולא ייחזון עד די יסבעון ויביתון:

נמסר בסוד וישמע יתרו: חטאת פתחן וסיס נמסר בסוף תצוה ובשמואל א' סימ' ב' וידעו יא רפץ בקריאה וסיס היום הוה יסגד כל הקהל הוה ענני ענני ועתה אלהינו הושיענו דמלכיס וחברו דישעיה אים אפוא חכמך למען יראו וידעו דישעיה כי יחו לו לעבדים דה' וידעו כי אתה שמך כלה בחימה וידעו כי ידך זאת:

כי תוכל לחכס בכל עת על כן חל תהרגס בהביעס עונו חמה חל פהעח לו בעצמו: חליך חשמורה כטעס ליל סמורים הס כנגד ויסמרו חת הבית על כן חמר הקיזה: חלהי הוה סכתי חסדי שידע טלח פסעתי להס הוה יקדמי ללסלס להס כפעלס: ירחמי בשוררי חותני: חל יתפלל לסס טלח יהרגס רנע אחד כן ישכחו עמי מעשי השס ברשעים: הימעמו לכקס לחס כאשר הזכיר בכלביס הס יביעון לחל וטעס בחליך הס ישראל: והודיימו ממעלת עפרס: מנגנו הוה מלכנו בחמת רמו בעבור שחול המלך שבה להמיתו: חטאת קסוד עס והודיימו בעבור חטאת פימו: וילכו בבחוכס כנגד כי מי שומע: ומלחה ומקצת חולות והכחפס שעשו יספר זה לזה: כלה פעמיס מעט מעט וכסוף ואינימו וטעס מוסל ביעקב כאשר הזכיר חלהי ישראל חלהי ישראל והטעס כי

נט

אשמרה

נחמי

אבן עזרא

תהלים ס

רשי

תשלג

ואני עזר כנגד עוון חלקי אשמורה וחסוך כנגד חללי חסדי ולבקר הפך הכלבים...
כיון כי ינומו: כי היית מסבג לי: טעמת תפילתי ממתקוממי תסבגי: עזר הזכיר...
בתחלה עשו עשאו וחמדו וחסדו ובעבור זה אמר חסד עזר כי חסדו עזר וזמרתה וזמרתה וזמרתה

ס' שושן ב' פתחין וסימ' מעשה שושן באולם' למנצח על שושן עדות' וכל שושן הבירה דכות':
אתג' פתחין בטע' וסימ' נמסר בספרא ריש סים' זו: אלהים ונחתנו ג' ובספרא וסימ' אלהים ונחתנו
ופרצתנו: הלא אתה אלהים ונחתנו ולא תצא: ותברו הלא אלהי: נחתנו ב' דף ושי' שמחה בלבי' ליראיך נס'
להתנוסס: אעלוחו ג' ב' חס' וא' ס' וסי' ונאני ביי' אעלוהו דחבוק' אלהים דבר בקדשו' וחברו' קדמא מל':
ולא תצא ו' וסימ' נמסר ביוזקאל סימן' כד' ובספרא סימן' נד': באלהים ו' דף וסי' נמסר בספרא סימן' נז':

הזכרתי כי כח סס הפועל בעבר גס בעתיד וככה זה אלהים דבר בקדשו בדבר
קדשו בדרך נבואה לשמואל שמלכתי תעמוד על ישראל לא כממלכת שואל וטעם
שכס היא העיר וככה סוכות וטעם אהלך סלעולם תהיה בחלקי ואפקיד עליה
פקידי: לי טעם שכס וסוכות טעם ליוסף על כן גלעד ומכסה ואפריס בעבור
היות בית יוסף חרץ ישראל יהודה כנגד וכן כמו יהודה יעמד על גבולו מנגב
ומעוז סמוך ולא תשתנה בעבור היותו מפעלי הכפל: מואב' ארץ ארצם כמו
פיר' הנה מצאנו פה עלי פלשת התרועעי הפוך ור' משה הכהן פירש בו הנה על
הדום שהוא חוק אשליך מעלי חסדי אתה פלשת שהתרועעי עלי כדרך שמת בחור
בילדותך בואו בימא: מי' הייתי מחשב מי יובילני לעיר ארם שהיה במבוא חף חכי
הייתי משיב לפעמי יששן זה הטעם שנחני עד ארם והנה מחשבתי נהפכה בעבור
הלא אתה אלהים ונחתנו והטעם מה יעשו צבאותינו אם לא תצא עמם: הבה תן'
תיו עזרת תחת ה'א' כמו וסבת לכשיחאו הוא חסר ה'א' והטעם עזרתה: וסוף תשועת
הדום' כנגד צבאותינו: באלהי' מתנבא ברוח הקדש שהוא ינבא באחריו: למנצח
אשממם בהם כסיר של נחשת המוכן לרחוך בו: נעלי מסגר שלי: עלי פלשת התרועעי' התחברו עלי ממסלתי להיות מסועבדים לי כינת מארץ פלשתים וכן ענה סכבסן
דוד: מי יובילני עיר מצור' אז לעיר מבצר לכבוש אותה חס לא אתה תעזור אותי על מבצרי ארם מי יובילני עיר מצור' אלהים בפירושם אחרים מנחתה כן על מבצרי ארם
אשר נחתי עתה עליהם: ולא תצא' ואיך ינבא: יבוס' ירמוס:

ואני אשיר עזר וארנן לבקר חסדך
כי היית משגב לי ומנוס ביום צר
לי: עזר אליך אומרה ביאר הים
משגבני אלהי חסדי:
למנצח על שושן עדות מכותם
לדוד ללמד: בהצותנו את ארם
נהרם ואת ארם צובה וישב יואב
ויך את אדום בניא מלח שנים עשר
אלף: אלהים ונחתנו פרצתנו אנפת
תשובב לנו: הרעשתי ארץ פצמתה
רפה שבריה כימטה: הראית עמך
קשה השקיתנו יין תרעלה: נתתה
ליראיך גם להרתנוסס מפני קשט
סלה: למען יחלצון ידירך הושיעה
ימינה ועננו: אלהים דבר בקדשו
אעלוחו אהלך שכם ועמק סבורת
אמויך: לי גלעד' ולי מנשה ואפריס
מעוז ראשי יהודה מחקקי: מואב
סיר רחמי על ארם אשליך נעלי
עלי פלשת התרועעי: מי יובילני
עיר מצור מי נחני עד ארם: הלא
אתה אלהים ונחתנו ולא תצא
אלהים בצבאותינו: הבה לנו עזרת
מצר ושוא תשועת אדם: באלהים
נעשה חיל והוא יבוס צרינו:

ואפלא עזרה' עמי הוון דבית גלעד ועמי הוון דבית מנשה ונגברון דבית אפריס עושנא דרשי
ומדבית יהודה ספריא דבית אולפני: בעשית מואבאי אשמשו רגלי בארם גברי הוון היך דוד
שווני על פרקת קרל גברי ארם טלקית מסני עלוי פלשתאי ביבי בנשתא דישראל: מן הוא
דיוביל יתי לקרמא חרובא דצור מן הוא דדברני עד ארם: הלא אתה ה' שבתנא
ולא תפוק אלהא עם חילותנא: הב לן סערא סמעיקא וכן הוא פוקנא דבר נשא:
במיסרא דיי נעבר חילא והוא יבוס מעיקנא:

כשחמלט מהס לבקר חסדי עזר: עזר חלקי' חלקי שאתה עזר ומעוזי חלקי
חומרה: על שושן עדות מכתם לדוד ללמד' תו' מכתם לשון כתם פו דבר חמוד
ורבו' דרשו על דוד שהיה מנהיג עצמו כמך ות' חפילו במלכותו וחגד' אחר' שהיתה
מכתו תמה שנולד מהול עכ: מכתם לדוד' על עדותן של סנהדרין שנמשלו לשונתה
סכ' שררך חג' הסהר ונו' סוגה
בשופכים כסנכרך שילמדוהו מה
יעשה כשנלחם עם ארם נהרם
ושלח את יואב עליהם אמרו לו לא
מבנינו של יעקב אתם והיכן היא
השכונה שנשבע ללכך עד הנל
הזה ולא היה יודע מה להשיב בה
לו חלל דוד אחר לוכך אמרולי בני
ארם בחווסאן את סנהדרין אמרו
לה ולא הם עברו תחל את השכונ'
סכ' מן ארם יכחי בלק מלך מואב
ועוד כושן דסעתי' חרמי היה וישב
יואב ויך את ארם ונו' סמונה
עשר חלף הכתובים במלכים
ובדברי הימים הרג חבישי פעם
ראשונה ויואב סים עשר חלף
כשעב מהכות את ארם: בהצותנו
כמו בהצותם על י' שנלחם בהם
על שצורו לבני עמון: ונחתנו
פרצתנו' כשנפלה ארם בידו כשה
ברוח הקדש טעתידיס דומיים
למשול בישראל ולגור בישראל
גזרות רעות עמד וביקש רחמים
על שבעוד הגלות הרבה ברות
סבלנו בימי השופטים מאויביו
סביב: אכפת' קצפת עלינו
מענה תשובב רצונך עלינו:
הרעשתי' ארצנו בכמה
בישות: פצמתה' סברת אותה
ורחימי בדברי דונס שהוא לשון
ערבי חבל לא פירש אותנו וביסודו
סל רבי משה הדרשן פירשו לשון
קריעה ורחימי הכיוא לדבר וקדש
לו חלוני מתורגם ופניס חף חכי
חומר ופניס סתרגס יונתן לשון
תקן חלון הוא בכל הפתחים
סיס להם פצמין: רפה שבריה
כי מטא' לשון רבואה וחף על
פי שכתוב בה'א הרבה תיבות
משמעות כן' כי מטא לשון
ספלות: יין תרעלה' האוטס
את הלב ועוטפו דעל לשון
עטיפ' הוא כמו ונברשו' הורעלו
ובלסון מסנה מדיות רעולות:
כתת ליריחך נס' נסיונות סל
ברות הרבה: להתנוסס' להיות
מנוסי' בהם חס יעמדו בירחך
: מפני קושט' לקטט מדותך
בעולם שנשמתן להם הטובה לא
יהרהרו האומות אחרך חלל
יקטטו דיכך ויהמרו יפה הטוב להם כי הם עמדו לו בכמה נסיונות: יחלבו'
ינבלו מרעה: הושיעה ימיך' אשר השבות אחור בהתחוק חויביהם עליהם:
וענני' כי חס תענני יחלבו הם שאני נלחם בסבילים: אלהים דבר בקדשו' סקבן
הגליות וזרעו ימשלו בהם לא אלהים דבר בקדשו שאהיה מלך עליהם' אעלוהו
בישועתה בפי אחר מנחת' אלהים דבר בקדשו' לעזרני כדכתי' כי ביד דוד עבדי
אושיע את עמי ישראל' החלקה סכס' החלקה להם סכס בכסי חויביהם: ועמך
סוכות אמרד' סוכות זה איני יודע מאתו אושה היא לו ידעתי סוכות סבהו לו
ישראל כשכסעני ישראל מרעמסס היכן הוא' בפירושם אחרים מנחתה' החלקה סכס'
אחור להם נחלת יעק אביהם' ועמך סוכות אמרד כשאחלקהו לים' ששכס' וסוכות
בקצה חרץ כנען הין כמו סמכינו תחילת ביחמו של יעקב לחרץ דרך סוכות ושכס
לא ועמך סוכות אמרד סכות לשון ברות ודמיונות כמו סכ' ואת סכות מלכס אמרד
חכי מווד את ברותם כמו סנחמר פני חבלים להמית וסני חבלים להמית: לי
גלעד' למלך עליהם: מחוקקי' שדים שלי מחוקקי לשון סרות סמחיקי וסכות
ספרי' ומוזה כמו לא יסור שבת מיהודה ומחוקק מבין רגליו: מואב סיר רחמי'
התחברו עלי ממסלתי להיות מסועבדים לי כינת מארץ פלשתים וכן ענה סכבסן
על מבצרי ארם מי יובילני עיר מצור' אלהים בפירושם אחרים מנחתה כן על מבצרי ארם

תהלים סא סב אבן עזרא

למנצח : שמעה אלהים רנתי : נגינת פינת והעד שהוא סמוך שהוא נקוד בפתח : שמעה רנתי : בגלי נפתלי בלב כנגד חנה : מקצה הארץ : שהיא רחוק מאהל יי' או הוא הטעם חלף שאני בקצה הארץ שהו מקום שכל כבוד ירום ממוני והטעם שיהיה רם ממוני סם תנחני : כי ותמיד היית למגדל עז על כן אתאזה חנורה ולהיותי חוסה בכל כפופך באמת : כי למד לדברי כוסף כמו הסלישי לאבסלום והטעם שגדרתי נדר חס תמלא שאלתי לסכון באלהיך וטעם נתת ירושת סאלוד בארץ ישראל סנתת ירושה לירחי שוק : ימים הטעם שתבקש שתחיה סנים רבות שיטב בבית הסם לעבדו כנגד עולמים וטעם תוסף כמו ירחת יי' תוסף ימים רק התלו לכח הסם : יטב יין על

רשי

מקצה הארץ : חלף שאני רחוק מוחסי שאני משלח על חויבי למלחמה חלף חקרא בעטף לבי עליהם ועל מה אני קורא לך שתנחני כבוד שהוא רם וחוק ממוני : חנורה באהלך עולמים זכני בעולם הזה ולעולם הבא : בנת ירושת ירחי שוק : החזרת ערי ירושתם על ידי : ימים על ימי מלך תוסף : חס נגזר עלי זמות כבוד תוסף ימים על ימי עד ססנותי יהיו סכני סנה כמו שני דור ודור : יטב המלך לעולם לפני אלהים : חסד וחמת שהוא עוסק בהם יהו מוומניס לנצרו : מן הזמנה כמו וימן יי' יקייץ : כן חזמרה : כמו שתטוב לי כן חזמרה שוק להיותי משלם נדרי יום יום : על ידותן : סם כלי סיר ומדרס חגד על הדמות ועל הדיכין הנגזרים על ישראל מחויביהם : דומיה כפטי : מצפה כפטי כמו דוס ליי זהתחולל לו : לא חמוט רכה : מוטות גדולות ומדרס חגדה ר דבה ניהנס : תהותמו : מנחס פירס מוגרת התיו לאכלה נ יתח רחסי עם עד אכה תחסמו על חס ולי כראה שיש לכותרו לטון הוות ויהא חל ותיו שורס כאסר יאמר מן מת מות כך יאמר מן יסוד הת הוות ולטון רביס הוות והיא לטון מחשבת גזרמית ויש מפרסין תהותמו כמו תארכו כלומר תארכו ל לטונכ על בני אדם כרע ודיעזו ללטון הערב כשמלכה בדברים : כקיר כטוי : המוכן ליפול על בני אדם : משחתו : לפי שחתם יגוריס מן בני אדם שמה ימלך וישלם לנס גמולכם יענתם להדיח עליו הרעה : כפיו על כל אחד ואחד מהם יברכו וברקבם ובמחשבתם יקללו סלה : אך הכל בני אדם : ואל תראו מהם מאח שהנה מחסה לנו בעת צרה סלה : במחוזיס בעלות : חס בחולעלות במחוזיס הס והכליהס שון כן כפאטו נמדרשו לענין הזנות : חיל

סא לשבחא על תושבתן לדודו קבל יי בעותי אצית צלותיו מן סיפי ארעא קרמך אצלי באשתלהיות לבי בכרד תקיף דמתבני על טינר דם בני דבר יתי ארום הותא רחין לי קושטא דעשוניא מן קדם בעל דבכא : אדור במשכנך לעלמיא אתרחץ במלל שבתך לעלמין ארום אנת יי שמעתא נדרי יהבתא ירותא לדחלי שמך וימן על יומי מלכא משיחא תוסף שנוי היך דרי עלמא דרין ודרי עלמא דאתי ו יתיב לעלמין קדם יי טיבו וקשוט מן מרי עלמא נטרון ליהו בכן אשבח שמך לעלמיא פד אשלים נדרי ביום פורקנא דישיראל וביום דיתרבי מלכא משיחא למהו מליך : סב לשבחא על דיו דירותו תשבחתא לדודו ברם לאלהא שתקא נפשי מניה פורקני : ברם הוא תוקפי ופורקני משוכי לא אזוע ביום עקא רבא ו עד זמן זמות מתרגשין על גבר חסיד התעבדון קטולין כולדון היך שור דסטי היך גודא רעיעתא ברם פד יומן לאוטבא מרמלכין למנרד יחון פרבובא בפומהון וברכו ובלבדון ולטון לעלמין ברם לאלהא שתוקי נפשי ארום מניה סברי : ברם הוא רתוקפי ופורקני משוכי לא א אזרעו על אלהא פורקני ויקרי תקוף עושני סברי באלהא סברו במימריה ככל ערן עפא רבית ישראל שרו קדמוי זחוי לבבון אמרו אלהא סבר לנא לעלמין : ברם לכא בני נשא בדיכא בני גבר פד יסבון בני נשין במסחתא יתקלון מלהון הנון פרמיהון מן למא הון פחדא : לא תיכלון

למנצח על נגינת רנתי : שמעה אלהים רנתי הקשיבה תפילתי : מקצה הארץ אליה אקרא בעטף לבי בצור ירום מפני תנחני : כי היות מחסה לי מגדל עז מפני אויב : חנורה באהלך עולמים אחסה בסתר כנפיד סרה : כי אתה אלהים שמעת לנדרי נתת ירושת יראי שמך : ימים על ימי מלך תוסף : שנותיו כמו דר ודור : ישב עולם לפני אלהים חסד ואמת מן ינצרהו : כן אומרה שמך לעד לשלמי נדרי יום יום : למנצח על ידותו מזמור לדוד : אך אל אלהים דומיה נפשי מפני ישועתי : אך הוא צורי וישועתי משוכי לא אמוט רבה : עראנה תהותתו על איש תרצחו כלכם כקיר נטוי נדר הדחיה : אך משאתו יעצו להדיח ירצו כזב בפיו יברכו וברקבם יקללו סלה : אך לאלהים דומי נפשי כי ממוני תקותי : אך הוא צורי וישועתי משוכי לא אמוט : על אלהים ישעי וכבורי צור עוי מחסי באלהים : בטחו בו בכל עת עם שפכו לפני לבבכם אלהים מחסה לנו סלה : אך הבל בני אדם כזב בני איש במאזנים לעלות המה מהבל יחד :

סב דומיה ד' א' חס' וס'ם ולילה לא דמיה לי : נאלמתי דומיה : אך אל אלהים דומיה נפשי : לך דומיה תהלה קדמא חס : ירצו ד' וס'ם או אז יכנע לבבם הערל : והארץ תנחם סהם : ואחריהם בפיהם ירצו סלה : אך משאתו יעצו להדיח : מחסה ס' רפ' בליש בקרא וס' בטחו בו בכל עת : אלהים לנו מחסה ועז : וי' סצין ישאנ : כמות הייתי לדבים : אל תהיה לי למחנה : טוב לחסות ביי מבטוח : וחברו טוב לחסות ביי : ישלם יי פעלך ותהי משכרתך שלמה : חנני יי כי בך חסיה נפשי : וכל אחסה דכור רפי בנא ובצל כנפין אחסה : מסורתא אחרתי מחסה ג' ב' דנשי וא' רפי וס'ם וי' מחסה לעמו : אלהים לנו מחסה : ואלהים מחסה לעו סלה :

בטחו : אחר שהוכיח המהותתים שב לדבר אל עם השם בטחו בו על כן בלשון רבים : אלהים מחסה לנו סלה : כי עם מעם השם יפזכיר מחסה כנגד מחסי באלהים : אך : באלם אל תבטחו כי הם הכל וכזו ואלו עלו במחוזיס בני אדם ובני אדם היותם פחותים מההכל דרך משל כי הם הכל הבלים כדברי סלמה בנו :

סא

סב

מסקל כן חת בני ישראל ותחסר מלת חסד כמו עם לבבכם שלם וכבי כמוהו וככה הוא חסד וחמת מנה שיצרהו כמו וימן יי : כן וכמו זה המזמור חזמרה שמך לעד ואשלים כ נדרי כל היום : למנצח לידותו נרא שיהו כועס פינת תחלתו ל גורם כן לידותו שחברו ידותו המסורר חו חסד ח חברו עליו ולהיותו כלי רחוק הוא : אך טעם חך למה הוא כפטי דומיה כטעם דוס ליי דומו עד הניענו ליכס על מסקל על חלה חני בזכיה לכא ישועה לה רק לשם לבדו : אך ולא היה לי מושיע זולתי ובעבור שהזכיר למעלה כי ממוני י ישועתי הזכיר כאן הוא ישועתי וטעם לא חמוט אל תהום רבה הסך משוכי כי מחסו תהום על לסון הקב' תהום דוומתתו : עד טעם לא חמוט על מחשבת בן אדם סימוט על כן יוכיחם לאמר עד אכה ת תהותתו מוגרת הוות תחשבנו עליו וכמכח ליש תרצחו קמוצה על כן הוא כיעל סלא נקרא סם פועלו כמו ובמים לא רוחבת כי הקמץ והסורק ו והחולס ימכחו בבנין הזה וזה דרך תפלה וטעם כקיר כטוי ש שתהיו ככה וכטוי על מסקל עצום חו הוא מהפעלים היוכאס ו והעד הדחיה שהטעם כפול : אך משחתו הטעם כמו הלא שחתו תבעת אתכם כי נשא אשא להם ו הזכיר להדיח חתנו בטוב אחר נדר ה הדחיה : אך : ואני אומר לכפטי חך לשם לבדו דומי כפטי : אך : פעמים רבות היה צורי וישועתי : עלי חס כן חן עלי לבקש שאושע ויהיה הכבוד לי רק על השם שהוא יושעני ויכבדני :

אל

אבן עזרא תהלים סג סד רשי תשלד

אל הטעם הזכיר בתחלה אל תבטחו בכני אדם להושיעכם ואל תבטחו בממוכס...

סג מוזמר לדוד ח' רף וס' נמסר בריש סיפרא סימן ג' ועוף ב' וס' כי אמרו העם ועוף בארץ ציה...

אל תבטחו בעשק ובגזל אל תהבלו חיל כי ינוב אל תשיתו לב כי ינוב...

מזמור לדוד בהיורו במדבר יהודה אלהים אלי אתה אשתדך צמאה לך נפשי כמה לך...

בשירי בארץ ציה ועוף בלימים כן בקדש חזיתך לראות עוזך וכבודך...

ביטוב חסדך מחיים שפתי ישבחונך כן אברכה בחיי בשמה אשא כפי...

נפשי ושפתי רננות יהללי פי אס זכרתיה על יצועי באשמרות אהנה בך...

כנפיה ארגן דבקה נפשי אחריה בי תמכה ימינך והמה לשואה יבקשו נפשי יבאו בתחתיות הארץ...

יגורו על ידי חרב מנת שעלים יהיו והמלך ישמח באלהים יתהלל כל הגשבע בו כי יסכר פי דוברי שקר...

למנצח מזמור לדוד שמע אלהים קולי בשיתי מפחד אויב תצר חיי תסתירני מסוד מרעים מרגשת פעלי און...

חיל כי ינוב חס תרחו רשעים שממוכס מצליח ונדל אל תשיתו לב חיל ממוז ינוב...

יבמח לסון תנוכה אחת דבר חללים ששמעתי מתוכה שתיים ומה הן השתיים...

כי עז לך לסלם לחים כמעשהו והפניתי כי לך יי החסד ומחיוה דבור שמענוס מדבור שכי...

אל תבטחו בעשק ובגזל אל תהבלו חיל כי ינוב אל תשיתו לב כי ינוב...

מזמור לדוד בהיורו במדבר יהודה אלהים אלי אתה אשתדך צמאה לך נפשי כמה לך...

בשירי בארץ ציה ועוף בלימים כן בקדש חזיתך לראות עוזך וכבודך...

ביטוב חסדך מחיים שפתי ישבחונך כן אברכה בחיי בשמה אשא כפי...

נפשי ושפתי רננות יהללי פי אס זכרתיה על יצועי באשמרות אהנה בך...

כנפיה ארגן דבקה נפשי אחריה בי תמכה ימינך והמה לשואה יבקשו נפשי יבאו בתחתיות הארץ...

יגורו על ידי חרב מנת שעלים יהיו והמלך ישמח באלהים יתהלל כל הגשבע בו כי יסכר פי דוברי שקר...

אחת ככר הזהירנו הטס פעס ופנים כי העזו לסס הוא לבדו והוא לבדו יתן עזו ל...

כי עש קסה עורף הוא בחחרונה לך השסד ממזור לדוד בהיותו במדבר טעס זה המזמור שהיה כסוף ללכת אל קרית יערים מקום הארון בעבור הסתתרו מפני שאול...

כמו שחר טוב הוא מנורת שחר כמו ולבדך בהיכלו מנורת בקר צמאה לך והנה נפשי כצמח אל מים ובטרי יבס כי אין למלת כמה חדר ב במקדש בחרץ כאלו הייתי בחרץ כיי שחץ פס מי וחרץ עוף כי נענה חרץ לסון זכר כעת חרץ ורבי כמנהו כן הנה אחסב בלבי וחרחך והטעם כאלו הייתי בקר וחכי כואה עורך שהוא הארון כמו ויתן לשבי עזו וכבודך השכינה כיו טוב הוא בעיני לראות חסדך שחמה שונן בקרב ישראל מחיים על כן שפתי ישבחונך כן ככה אברכך בעווי ו ובברכת שמך אשא כפי וכמוהו רבים כמו חלב כמו חלב הארץ ובח חסר בית כמו שבעתי חלים וטעם ושפתי רננות שחרן לך בכל שפה שחדעל או פי שיהלך יהיה כבה שחרן לך כל שפה וזה קשור עם הבח אחריו חס כחשר אוכרך תתענב אז נפשי באשמורות הטס שלם כי אני חייב להודות לך כי אתה עזרתני ובהיותי בכל כנפך חרנן כעוף המננן דבקה אין אהבה לכפשי רק אחרך נס אתה עזרתני להדבק בך וזה טעם כי תמכה ימינך והמה לא הזכיר פס המלפניס והמגלים סודו לשאל רק רמו במלת והמה לשואה כמו תבואהו שואה יבואו המה בתחתיות חרץ כמו שואה וספלה ממנה יגירנהו יגירנהו יגירנהו כמו ויאמר ליוסף כל אחד מהם והמלך יס אומרים כי הוא שאל והכחו בעיני כי הוא דוד וטעם כל הכסבע בו באמת כמו תסבע כל לסון והעד פי דוברי שקר יס אומרים כי טעם הנסבע בו בעבור שבעת שאלו למנכח שמע אלהים קולי בשירי טעם קולי שתבור חיי תסתירני מסוד הסוד הוא בסתר על כן תסתירני מרגשת כי הטעם דרכו קשתם בחיים יס אומרים כי דבר מר שח אל לשונם או פעלם זה

סג

סד

ליריות במסתרים תם יורונו בחזיהם יספרו לטמון מוקשים ידברו אל המלך בערמה דברים טמינים שחיי המלך לא הבין למה היו עושה כן והם היו מתכווני לטמון לדכאל מוקשים להלכד בהם שחמרו לדריוש חתייעטו כל סרכי מלכותה וכו' לקיימה קיים מלכא וכו' טלא יתפלל פוס חרש תפלתו לפני פוס חלוא חוץ ממך עד שלשים יום יחפשו עולות

ליריות במסתרים על כן תסתירני ולא ידעו מאת העם סהוה רוחם יחזקו זה יחזק את זה לעשו הרע יחפשו מבני הקל וכפתח סימן העתיד בעבור אות הנרון כמו עלונו חסידים בכבוד עולות מנזרת עול כמו ועילתה קפצה פיה ודעת מדקדקי ספרד כי חסדי יי כי לא תמנו כמו תמנו והנן במקום אות הכפל והעד על זה כי לא כל רחמי ועד שני כי לא מנחנו מנחת הנזרה בפעלים עלומי העין סקראום חכמי זרפת סניס ועד שלמי כי תמנו חפס מחופס ס שאיננו בחתכת הוא פתוח וחלו היה כמו כי עתה שבנו היה קמון והנה טעמו שיתמו ל לחפס המחופס וכל זה בסתר וזה טעם וקרב חיש ולב עמיק ויורס כנגד לירות חן פתאום כנגד פתאום יורונו וכסיליהו כנגד סנא לסוס וייראו כל חרש סראה מעסה הסס סגמל המרעיס כפי מחסבתם לעשות לזדקיקס ולתמימים יסמח דקיק סהוה תס כנגד לירות כ בוסתרים תס ויסקף חומק למכח לך דומיה תהלה זה המזמור חברו דוד ב היות הארון חו חברו אחד המסוררים בהכנות בית המקלס והו הנכון בעיני דומי מנזרת דמות חו הוא כמו חן לחלום דומיה כפסי כטעם דוס ליי והתחולל לו דמו עד הניענו איכס והטע פי התהל ממכת לך בזיון מן הכחיס סמה להלל במקיס הארון וסמה לך יסילס כדר סומע כי בית היוקדס בית תפלה כקרח לכל ה העמים כאשר הזכיר סלמה בתפלתו על כן יבואו כל בסר עדך עד מקומך דברי קסור וכתוב למעלה

במסתרים ו דגשים וס' אם יסתר איש במסתרים במסתרים יורו נקי לירת במסתרי וס' בלשון ארמי נברא קטל שלימא עולת נ כתוב כן חס ו בתרא וס' אנבי שלמות תבנה אף בלב עולת הפעלון יחפשו עולת טמנו חפשי ועין ברוש סדר מקץ ומעשהו וס' ויאמר מנזח עתה בא דברך ואיש בסעון

ליראת במסתרים תם פתאום יורו ו לא ייראו יחזקו למו דבר רע יספרו לטמון מוקשים אמרו מי יראה למו יחפשו עולת תמנו חפשי מחפש וקרב איש ולב עמיק ויורס אלהים חן פתאום היו מכותם ויבשילרו עלימו לשונם יתנודרו כל ראה בס וייראו כל אדם ויגידו פעל אלהים ומעשהו השבילי ושמח צדיק ביהוה וחסה בו ויתהללו כל ישרי לב

למנצח מזמור לרוח שיר לה דמיה תהלה אלהים בציון ולה שלם נדר שמע תפלה עדיך כל בשר יבאו דברי עונות גברו מני פשענו אתה תכפרם אשרי תבחר ורתקרב ישכן חצריך נשבעה בטוב ביתך קדש היכלך נוראות בצדק תעננו אלהי ישענו מבטח כל קצוי ארץ ויס רחיקים מכין הרים בכחו נאזר בגבורה משבית שאון ימים שאון גליהם והמון לאמים וייראו ישרי קצות מאותתך מוצאי בקר וערב ת רנין פקדת הארץ ותשקקה בגבורתא ומאד רגוש ימיא ורגוש גליהו ורכפת אומיא ודחילו יתבי ספין מאתותך מפקני צפר ורמש תסדר בפומהו שברא אדרכתא ארעא ואשקיתיה סוני ומעשהו ויראו כל אדם ויידו סה דומיה ד וס' נמס בספ ריש ס' סב י שלם ב קמץ וא פתח וס' לך דומיה תהלה חן צדיק בארץ ורא מצוה הוא ישולם קדמא פתח קדוש ג חס וס' מלכים יראו וקמו נדר פלגו ישמחו עיר אשרי תבחר ותקרב ישכן חצריך וכל קודש חס בסא וועס על ברית קודש קצוי ארץ וס' נמסר בישעיה ס' כו

שכל בשר יבאו עדיך כי אתה שומע תפילה ששמעת תפילתי בהתודותי עונותי וכפרת כל פשעני חו המזמור חברו המסורר בסנת בזורת והתפללו אל הסס ושמע תפלתם וטעם גברו מני דברי המסורר המתפלל כי חני הודיתי כי הייתי רב עונות וחני ועמי פשענו על כן בלה צרת הבזורת תבחר בחסרון מלת אשר כמו לכל יבוא גבורתך וכנה הוא אשרי אשר תבחר בו ותקרב שישכן חצריך וטעם נשבעה תענו הנשמה בעבודת הסס בבית המקדש וישרת בטוב נס אשר עמו בטוב קדוש היכלך והטעם בטוב הכבוד סהוה הקדוש וישרת בטוב נס אשר ביתך אתה הקדוש בהיכלך נוראות הטעם כאשר יעבוד הגוי את הסס ישב בטח בלי פחד חוב ולא רעב והטעם כאשר חני יראים חו תענו להושיענו וטעם כדק כאילו כתוב כדקך חו כדקך שפעינו תשובה וכפרת פשעינו אמר ר משה מבטח כל קצי חרן כל חנפי כמו וכל הארץ באו מצרימה וחנפי רחוקים והטעם כי תשיע סהס בקצות הארץ וביס ואין יכולת בחרס להושיעם ולפי דעתי בעבור היות קצות כל נוף חניס גופות כמו בורח קצות הארץ וטעם ויס רחוקים בעבור הבזורה לפי סכא להזכיר גבורת נשמים אשר באזר בגבורה משבית מספיל וכן וחסה בחזר ישבחה בשוה גלוי אתה תשבחס מוצאי בקר וערב תרכין לך את הבריות ושבתי הקצות בבקר אומרי ברוך יוצר המאורות ובערב ברוך מעריב ערבים פקדת הארץ כשאתה חפן להטיב אתה פוקד את הארץ ומסקה אותה רבת

בטח בלי פחד חוב ולא רעב והטעם כאשר חני יראים חו תענו להושיענו וטעם כדק כאילו כתוב כדקך חו כדקך שפעינו תשובה וכפרת פשעינו אמר ר משה מבטח כל קצי חרן כל חנפי כמו וכל הארץ באו מצרימה וחנפי רחוקים והטעם כי תשיע סהס בקצות הארץ וביס ואין יכולת בחרס להושיעם ולפי דעתי בעבור היות קצות כל נוף חניס גופות כמו בורח קצות הארץ וטעם ויס רחוקים בעבור הבזורה לפי סכא להזכיר גבורת נשמים אשר באזר בגבורה משבית מספיל וכן וחסה בחזר ישבחה בשוה גלוי אתה תשבחס מוצאי בקר וערב תרכין לך את הבריות ושבתי הקצות בבקר אומרי ברוך יוצר המאורות ובערב ברוך מעריב ערבים פקדת הארץ כשאתה חפן להטיב אתה פוקד את הארץ ומסקה אותה רבת בטח בלי פחד חוב ולא רעב והטעם כאשר חני יראים חו תענו להושיענו וטעם כדק כאילו כתוב כדקך חו כדקך שפעינו תשובה וכפרת פשעינו אמר ר משה מבטח כל קצי חרן כל חנפי כמו וכל הארץ באו מצרימה וחנפי רחוקים והטעם כי תשיע סהס בקצות הארץ וביס ואין יכולת בחרס להושיעם ולפי דעתי בעבור היות קצות כל נוף חניס גופות כמו בורח קצות הארץ וטעם ויס רחוקים בעבור הבזורה לפי סכא להזכיר גבורת נשמים אשר באזר בגבורה משבית מספיל וכן וחסה בחזר ישבחה בשוה גלוי אתה תשבחס מוצאי בקר וערב תרכין לך את הבריות ושבתי הקצות בבקר אומרי ברוך יוצר המאורות ובערב ברוך מעריב ערבים פקדת הארץ כשאתה חפן להטיב אתה פוקד את הארץ ומסקה אותה רבת

במסתרים וס' אם יסתר איש במסתרים במסתרים יורו נקי לירת במסתרי וס' בלשון ארמי נברא קטל שלימא עולת נ כתוב כן חס ו בתרא וס' אנבי שלמות תבנה אף בלב עולת הפעלון יחפשו עולת טמנו חפשי ועין ברוש סדר מקץ ומעשהו וס' ויאמר מנזח עתה בא דברך ואיש בסעון

במסתרים וס' אם יסתר איש במסתרים במסתרים יורו נקי לירת במסתרי וס' בלשון ארמי נברא קטל שלימא עולת נ כתוב כן חס ו בתרא וס' אנבי שלמות תבנה אף בלב עולת הפעלון יחפשו עולת טמנו חפשי ועין ברוש סדר מקץ ומעשהו וס' ויאמר מנזח עתה בא דברך ואיש בסעון

סה

רחיקים

רשי תהלים סו סח אבן עזרא

מימים שמיים לטון מוח: כל ירחי אלהים הם הנרים שיתנוירו: חליו פי קרחתי כשהיינו בגולה קראנונו וכברנו רוממותנו בלשוננו: נרום כמנו וכתרומוס מכ בפי קרחתי חליו נרומוס סמ מלה רוממות סלו מוכן תחת לסובי להוכיחו בפה כמו וכחידה תחת לסוכו: חן חס רחמי וננו לא פעל עמנו כחטאתינו

שמע אלהים ג' וס' כי שמע אלהי את קול הנער שמע אלהים הקשיב: סו יאר ב' וסמ פנו ארץ יאר פנו אתנו סלה ואינון מן אב מן בב ברושיה וסמ נסמ במסדה רבת בערך יוד: מישר י סל וסמ נסמ במלכי סמ ב' ארץ יג רף בקריאה וס' לקמן בס' סח: נתנה יבולה ד' חס את בליש

עולות מימים על משקל מתים והפס חסר וככה עולות כבשים שמיים בעלי נוח: חלים הם הנדוליס וסלה בחמת: לנו חסר עטה אלהים לכפסי: חליו פי יחסר בית כמו כי שעת ימים בפי קרחתי: נרומוס ויותר מרומוס היה תחת לסוכי רמוז ללכ נים חומרים כי הטעם כפול ורומוס כמו ומוקד וסוקף: חן כחסר

הייתי קורא בפי חילו היה חן בלכי לא היה הטעם שומע מה שחני קורא והאות סלה היה חן בלכי: חן כמו

חן נודע הדבר: חן כדוך סעזרכי להתפלל ולא הסיר וחסדו היה שחטתפלל חליו: למנצח אלהים יחכנו נס זה המזמור לא ידענו מי חברו: חללים יחכנו כמו חנונו חתם כמו חסר חן וטעם יברכנו ס פיסיף על חסר יחוננו וטעם יאר פניו

מיוחס מל דמל יחד חס יוד קדל וחרנו קיים

עולות מימים אעלה לך עם קטרת אילים אעשה בקר עם עתורים סלה: לכו שמעו ואספרה כל יראי אלהים אשר עשה לנפשי: אליו פי קראתי ורומוס תחת לשוני: און אס דראתי בלבי לא ישמע אדני: אכן שמע אלהים הקשיב בקול תפילתי: ברוך אלהים אשר לא הסיר תפילתי וחסדו מאתי:

למנצח בנינת מזמור שיר: אלהים יחננו ויברכנו יאר פניו אתנו סלה: לדעת בארץ דרכך בכל גוים ישועתך: יודוך עמיס אלהים יודוך עמיס בלם: ישמחו וירגנו לאמים כי תשפט עמיס מישר ול אמיס בארץ תנחם סלה: יודוך עמיס אלהים יודוך עמיס בלם: ארץ נתנה יבולה יברכנו אלהים אלהינו: יברכנו אלהים וייראו אותו כל אפסי ארץ:

למנצח לדוד מזמור שיר: יקום אלהים יפוצו אויביו וינסו משנאיו מפניו: כהנדה עשן תנדה כהמס דונג מפני אש יאברו רשעים מפני אלהים: וצדיקים ישמחו על צו לפני אלהים וישישו בשמחה: שירו לאלהים זמרו שמו סלו לרכב בערבורת ביה שמו ועלו לפניו: אבי יתומים ודגן אלמנות אלהים במעון קדשו:

אבוהו דיתמי נדניהו דארמלן אלהא במדור בית שכינת קודשיה ו אלהא די מוזג זוגים יחידאין לבר זוגא כחדא דאפיק בית ישראל דהוון אסירין במצרים על עובדיהוון דאבהתהוון כשרין בפומבי ברם פרעה ומשריתיה דסרכו לשלהותהוון שרון צחיתיו:

בנתנה וסמ ונתתי נשמכם בעתם ונתנה הארץ ונתן עץ השדה את פרוי נס י יתן הטוב ארץ נתנה יבולה: סח אויבו ה' סל וסמ' הנה בן גולד לך יקום אלהים יפוצו רימות ימך צרוי אויבו ילבשו בשת ברצות י דרכי איש גס אויבו: ביה ב' וסמ כי ביה יאר עולמים סלו לרוכב בערבורת ביה שמו:

במלחמה על כן הזכירה והעד שהחל יקום וזה דומה לכברי משה קומה יי והטעם כי בקומו ינסו מיד המשנאים וטעם הקימה הראות נבורתנו: כהנדוף בא תנדה שלם כמו וכל עכביס נתנושו: כהמס שס הפועל מפעלי הכפל: דונג עושה: יאברו רשעים הם הנלחמים עם דוד: וכדיקים שס עם דוד והס ישראל ישמחו: שירו יחמרו אלה לאלה שירו לאלהים: סלו כמו סלסלה כענף הללו: בערבבות שס לשמים ודבי משה חמר נקרא כן שמים בעבור שהח רחב גס חמר כי מלת סלו כמו סולו סולו המסילה וטעם לרוכב בערבבות הוא החונג אל בית הסס שהוא רוכב ערבה והנכון שהוא לרוכב בשמי סמי קדס ובעבור כי התנועות שלם האחת עולה כמו האס ופננדו הדר והענית יודדת כמו הארץ וזה כנוד הספלה והערבה חמנעית כתנועת הנבל ובית ביה מזמרת והטעם בשס הזה סולו חותנו ורומוסו לא כחסר חסבו רבים כי הבית עיקר עד שיעש כן עם כל האותיות וככה כי ביה יי תוקף הנכוח: חבי חלפ סהוה עלין שהוא רוכב בערבבות כמו כי רס יי וספל יראה והוא היתוס חסר חן לו עוזר ואפילו דעת חין לנזכרה בתורה כי יי אלהיכס הוא אלהים וחמרו עושה מספט יתוס ואלמנה וטעם במעון קדשו חף על פי סכבדו מקום גבוה ויתומים בתחתית התחתית שהיא הארץ:

ס סמנחא חן בעיניו כ כחסר כסחל מחתנו: לדעת חז יהי נודע דרך הסס לכרך ה המעטים ולהוסיפם: יודוך נס יודוך חז עמיס: ישמחו ה הטעם הנה בעבור ה מטובות שתעשה ע עמנו: יודוך עמיס גס בעבור משפטוך כי תנדיק דיק ו תרשיע רשע ותסקיט הארץ בהשפט הרשע גס על זה יודוך: חרץ יוסב לכאר מה טעם יברכנו שהארץ תתן יבולה: יברכנו אלהים בכל מעשינו חז יראו חותנו כל חפסי חרץ סלח סמענו חס כבולו וחת נודלו: למנצח לדוד יקום אלהים יפוצו אויביו זה המזמור ככבד מאל ורובי מפרטים פ פירסוהו על מתן ת תורה ועדות יי בס סיי בקדש דק לא י יוכלו לדבק הטעמים כי חסר סכבסו לארץ יסיב לבקיעת הים כחל חבותינו מוכרי וזאת חנינה דרך כ כסנח והנכון בעיני כי זה המזמור חברו דוד על המלחמה שהיתה לו עם ערלים ורוב מחנהו היה יהוד ובנימוז וזבולן ונפתלי חז כרחתה נבורתם

מח ונוסו משנאיו מפניו: כהנדה עשן תנדה כהמס דונג מפני אש יאברו רשעים מפני אלהים: וצדיקים ישמחו על צו לפני אלהים וישישו בשמחה: שירו לאלהים זמרו שמו סלו לרכב בערבורת ביה שמו ועלו לפניו: אבי יתומים ודגן אלמנות אלהים במעון קדשו:

אבוהו דיתמי נדניהו דארמלן אלהא במדור בית שכינת קודשיה ו אלהא די מוזג זוגים יחידאין לבר זוגא כחדא דאפיק בית ישראל דהוון אסירין במצרים על עובדיהוון דאבהתהוון כשרין בפומבי ברם פרעה ומשריתיה דסרכו לשלהותהוון שרון צחיתיו: בנתנה וסמ ונתתי נשמכם בעתם ונתנה הארץ ונתן עץ השדה את פרוי נס י יתן הטוב ארץ נתנה יבולה: סח אויבו ה' סל וסמ' הנה בן גולד לך יקום אלהים יפוצו רימות ימך צרוי אויבו ילבשו בשת ברצות י דרכי איש גס אויבו: ביה ב' וסמ כי ביה יאר עולמים סלו לרוכב בערבורת ביה שמו:

אלהים

עלון שמנין אסיק גדקד עם קטורת בוסמין קרבן דכרין א אעבד תורין עם ברהיא לעלמין: אזילו שמעו ואשתעו כל דחללי דאלהא מה דעבד לנפשי: לתיה בפומי קריתי ותושבחה תחורת לי שני: שקר אין המיתי בלבי האפשר די לא ששמע יי בקושטא שמע אלהא אצית בקל צלותי: ברוך אלהא דללא אעדי צלורתי וטוביה מני: סו לשבחה בנינתא תושבחהא ושרתא ו אלהא יחוס עלנא ויברכנא ינהר זיו אנפו עמנא לעלמין: להודעא בארעא אורחך בכל עממיא פ פורקנד: יודון גדקד עממיא אלהא יודון גדקד עממיא כולדוון: יחרון וירוצון אומיא ארום תדון עמיא בתירוצא ואומיא בארעא תדברנון לעלמין: יודון גדקד עמיא אלהא יודון גדקד עממיא כולדוון: ארעא יהבת אבה יברך יתן אלהא אלהא: יברך יתן ארעא ו ידחלון יתיה כל ספי א ארעא ו סח לשבחה לדוד תושבחה ושרא: יקום אלהא יתברדון בעלי דבבו ו וערקון סנאוי מן גדמוי: היכמה דשקוף תננא ישקפון היכמה די יתמסי שעינא מן קדס אשא יהובדון רשיעינא מן קדס אלהא: וצדיקינא יחרון וירוצון קדס יי ויחרון פחדו א שפחו קדס אלהא שפחו שום יקררה קלסון לירגב על בורסיה יקררה בערבורת יה שמירה וביעו קדמוי: אבוהו דיתמי נדניהו דארמלן אלהא במדור בית שכינת קודשיה ו אלהא די מוזג זוגים יחידאין לבר זוגא כחדא דאפיק בית ישראל דהוון אסירין במצרים על עובדיהוון דאבהתהוון כשרין בפומבי ברם פרעה ומשריתיה דסרכו לשלהותהוון שרון צחיתיו:

עלון שמנין אסיק גדקד עם קטורת בוסמין קרבן דכרין א אעבד תורין עם ברהיא לעלמין: אזילו שמעו ואשתעו כל דחללי דאלהא מה דעבד לנפשי: לתיה בפומי קריתי ותושבחה תחורת לי שני: שקר אין המיתי בלבי האפשר די לא ששמע יי בקושטא שמע אלהא אצית בקל צלותי: ברוך אלהא דללא אעדי צלורתי וטוביה מני: סו לשבחה בנינתא תושבחהא ושרתא ו אלהא יחוס עלנא ויברכנא ינהר זיו אנפו עמנא לעלמין: להודעא בארעא אורחך בכל עממיא פ פורקנד: יודון גדקד עממיא אלהא יודון גדקד עממיא כולדוון: יחרון וירוצון אומיא ארום תדון עמיא בתירוצא ואומיא בארעא תדברנון לעלמין: יודון גדקד עמיא אלהא יודון גדקד עממיא כולדוון: ארעא יהבת אבה יברך יתן אלהא אלהא: יברך יתן ארעא ו ידחלון יתיה כל ספי א ארעא ו סח לשבחה לדוד תושבחה ושרא: יקום אלהא יתברדון בעלי דבבו ו וערקון סנאוי מן גדמוי: היכמה דשקוף תננא ישקפון היכמה די יתמסי שעינא מן קדס אשא יהובדון רשיעינא מן קדס אלהא: וצדיקינא יחרון וירוצון קדס יי ויחרון פחדו א שפחו קדס אלהא שפחו שום יקררה קלסון לירגב על בורסיה יקררה בערבורת יה שמירה וביעו קדמוי: אבוהו דיתמי נדניהו דארמלן אלהא במדור בית שכינת קודשיה ו אלהא די מוזג זוגים יחידאין לבר זוגא כחדא דאפיק בית ישראל דהוון אסירין במצרים על עובדיהוון דאבהתהוון כשרין בפומבי ברם פרעה ומשריתיה דסרכו לשלהותהוון שרון צחיתיו:

אבוהו דיתמי נדניהו דארמלן אלהא במדור בית שכינת קודשיה ו אלהא די מוזג זוגים יחידאין לבר זוגא כחדא דאפיק בית ישראל דהוון אסירין במצרים על עובדיהוון דאבהתהוון כשרין בפומבי ברם פרעה ומשריתיה דסרכו לשלהותהוון שרון צחיתיו:

בנתנה וסמ ונתתי נשמכם בעתם ונתנה הארץ ונתן עץ השדה את פרוי נס י יתן הטוב ארץ נתנה יבולה: סח אויבו ה' סל וסמ' הנה בן גולד לך יקום אלהים יפוצו רימות ימך צרוי אויבו ילבשו בשת ברצות י דרכי איש גס אויבו: ביה ב' וסמ כי ביה יאר עולמים סלו לרוכב בערבורת ביה שמו:

במלחמה על כן הזכירה והעד שהחל יקום וזה דומה לכברי משה קומה יי והטעם כי בקומו ינסו מיד המשנאים וטעם הקימה הראות נבורתנו: כהנדוף בא תנדה שלם כמו וכל עכביס נתנושו: כהמס שס הפועל מפעלי הכפל: דונג עושה: יאברו רשעים הם הנלחמים עם דוד: וכדיקים שס עם דוד והס ישראל ישמחו: שירו יחמרו אלה לאלה שירו לאלהים: סלו כמו סלסלה כענף הללו: בערבבות שס לשמים ודבי משה חמר נקרא כן שמים בעבור שהח רחב גס חמר כי מלת סלו כמו סולו סולו המסילה וטעם לרוכב בערבבות הוא החונג אל בית הסס שהוא רוכב ערבה והנכון שהוא לרוכב בשמי סמי קדס ובעבור כי התנועות שלם האחת עולה כמו האס ופננדו הדר והענית יודדת כמו הארץ וזה כנוד הספלה והערבה חמנעית כתנועת הנבל ובית ביה מזמרת והטעם בשס הזה סולו חותנו ורומוסו לא כחסר חסבו רבים כי הבית עיקר עד שיעש כן עם כל האותיות וככה כי ביה יי תוקף הנכוח: חבי חלפ סהוה עלין שהוא רוכב בערבבות כמו כי רס יי וספל יראה והוא היתוס חסר חן לו עוזר ואפילו דעת חין לנזכרה בתורה כי יי אלהיכס הוא אלהים וחמרו עושה מספט יתוס ואלמנה וטעם במעון קדשו חף על פי סכבדו מקום גבוה ויתומים בתחתית התחתית שהיא הארץ:

אלהים

אבן עזרא

תהלים סח

רשי תשלו

אלהים ביתה על דרך כי בית יעשה לך יי ועש להם בתים חיים וביתו עם לבית והטעם כי היחידים ישימם רבים ויושיבם ומלת בכושרות קשורה עם חסרתי כאלו חמר חסורים בניקים וטעם כושרות הכבל טעמו כמו ידיו שלחה בכישור טעם סוררים העושים חסם ליתונני ומלת צחיחה כמו צחה צמח כמו והשביע

בצעדך ב' וסימ' משדה ארום' בישמן סלה: ארץ יג רף בקריאה וסימ' ארץ מצרים לפניך במיטב הארץ ארץ רפאים תחשב' ארץ חטה ושערה ארץ אשר לא במסכנת תאכל' ארץ אשר יי אלהיך דרש' ארץ אלהים מושיב יחידים ביתה מוציא חסירים בבשורות אד סוררים שכנו צחיחה: אלהים בצאתך לפני עמך בצעדה בישמון סלה: ארץ רעשה אף שממים נטפו מפני אלהים זה סיני מפני אלהים אלהי ישראל: גשם נדבות תניף אלהים נחלתך ונלאה אתה כוננתה: חיתך ישבו בך תכין בטובתך לעני אלהים: אדני יתן אמר המבשרות צבא רב: מלכי צבאות ידון וידון ונתת בית תחלק שלל: אסדת שכבון בין שפתים כנפי יונה נחפרה בכסף ואברותיה בירקרק חרוץ: בפרש שדי מלכים בה תשלג בצלמון: הר אלהים הר בשן הר גבננים הר בשן: למתי תרצון הרים גבננים ההר חמר אלהים לשבתו אף יהודה ישכן לנצח:

אלהים מושיב יחידים ביתה מוציא חסירים בבשורות אד סוררים שכנו צחיחה: אלהים בצאתך לפני עמך בצעדה בישמון סלה: ארץ רעשה אף שממים נטפו מפני אלהים זה סיני מפני אלהים אלהי ישראל: גשם נדבות תניף אלהים נחלתך ונלאה אתה כוננתה: חיתך ישבו בך תכין בטובתך לעני אלהים: אדני יתן אמר המבשרות צבא רב: מלכי צבאות ידון וידון ונתת בית תחלק שלל: אסדת שכבון בין שפתים כנפי יונה נחפרה בכסף ואברותיה בירקרק חרוץ: בפרש שדי מלכים בה תשלג בצלמון: הר אלהים הר בשן הר גבננים הר בשן: למתי תרצון הרים גבננים ההר חמר אלהים לשבתו אף יהודה ישכן לנצח:

ארץ ארץ שמעי' ארץ נתנה יכולה' ארץ רעשה אף שממים נטפו' ארץ פרי למלחה' ארץ נתנה ביד רשע' ארץ עיפתה כמו אפל' אל תכסי דמי' ארץ מסנה יצא לחם:

תראה בשירת דוד חמר ותנעם ותנעם הארץ ומוסדי והטעם כמעט היה הופך כל העולם ובעבור היות הארץ עומדת חמר רעשה הארץ כאשר רעש הר סיני בינס מתן תורה מפני השם ורבי משה חמר כי זה סיני טעמו הנה זה עד בעמוד הכבוד עליו וטעם אלהי ישראל כי בעבור ישראל ירד האלהים על הר סיני: גסם הנה טעם אלהים בצאתך לפני עמך לספר תחלת נכוח ישראל ומלת תניף תרוה כמו כפתי משכבי: נחלתך היא ארץ ישראל והטעם כי השם ירוה אותה לעולם כדרך חמדי עיני יי אלהיך בה וטעם ונלאה חילו היתה נלאה חמה כוננתה חומה: חיתך קהלתך כמו חית פלשתיס והנה יספר שכנכו ישראל לחרצם וטעם תכין לנכח השם שהיתה לישראל בעת עניי תכין להם שמתים להם: חדני חמר דבק עם המבשרות והטעם השם יקיס דברי הנשים המבשרות בסוריהן: צבא רב מישרחל כי תאותם וכל שאלתם שתגביר ישראל וזה הוא האומר מלכי צבאות ידון וידון מפיכס והטעם כי מלכי צבאות הגוים יברחו מפניכס ידון פעמי: ונות בית הקהלה ששאלה בירושלם שלא יצאה למלחמה תחלק שלל אף כי היצאת: אס' בין שפתים' כמו שפית הסיר שהוא כעין שחרות והטעם לא תפחדו מהחויב כי חילו הייתם שוכנים בין שפתים חתם לבנים כמו יונה שהיא כחפת בכסף: ואברותיה בירקרק חרוץ: למתי תרצון הרים גבננים ההר חמר אלהים לשבתו אף יהודה ישכן לנצח:

מושיב יחידים ביתה ישראל שהיו מפורדן כנפס יחד חים חים מנלחו והושיבם בית שלם וכניסיהו שלימה: מושיב חסירים בכושרות הוציא את ישראל ממצרים בחדש שהוא כשר להולכי דרכים לא חמה ולא צנה: חך סוררים מצרים: סכנו צחיחה' כשאררה חרצם ציה וצמחה: מצאתי בצעדה' כשצעדתה בצעדה בצעד סלך' סלה סם הדחיתנו זה דרך לעולם לכל צרה נחולה:

זה סיני' גס הוא רעם מפני יי אלהי ישראל: גסם נדבות תניף' עוד זאת עשית לנו חס הוצרכנו לגשמים הכיכותה ו הטלת עלינו תמיד גשמי נדבה וצרכה: נחלתך ונלאה חמה כוננת' כשהיתה נחלת חרצך נלאה וצמחה למטר חמה כוננת חומה' מצאתי נחלתך ונלאה הקרינה נחלתך והיא נלאה כ כלומר פעמים שהיא כך: חיתך ישבו בך' עדתך ישבו בך כמו ויחפפו פלשתיס חת מחניהם לחיה' לא חיתך כנסת ישראל קרינה בהמתו וחיתו של הבה: תכין בטובתך' כשיצאו ממצרים הסיבות במדבר חרבעים סנה לפי שעמדו כנעניים ונדעו חת החילנות ובתוך כך שעכנו ב במדבר עמדו ותקנו הכל: יי יתן חומר המבשרות ונו' חומר מחמר עוד הוא ישלג בקול להשמיע צבאות הגוים הרבים ומהו האומר מלכי צבאות הגוים ידון וידון יתגדלו ו יושלכו מתוך חרץ ישראל וכנסת ישראל סקיה נות בית תחלק חת שללם כמו שנחמר והיה סחרה וחתהנה קדש ונו': חס תשכבון בין שפתים ונו' כל זה האומר יחמר להם חס חתם שכנתם בין תחומיכם והתענותם בתענוגים זאת מלתי כנסייתי כנפיה נחפה בכסף ומהו הכסף והסרוץ כ בפרש שדי ונו' כשפירש הבה לכניהם תורתו חמר המלכים נשלים ומתלכנים בה בחרץ צלמות וחשך חו נחפו כנפיה בכסף וחמדתה של תורה ומצות כנפי יונה פלומה בלעז:

ואברותיה' ככפס שעושפת בהן בירקרק חרוץ' פתר דכס בן לברט החרץ הוא זהב ולכך נתנו המסורר חבל הכסף:

בירקרק חרוץ הוא הזהב אשר יוצא מארץ החוילה ומארץ כוס ויתב טוב מאד מאד לא הוא ירוק ולא הוא חרום ולכך קראו בירקרק כמו לכן חמדס שמינו לא לכן ולא חרום ולכך ככפל בירקרק חמדס: מלכים' חלו תלמידי חכמים כמו שנחמר בי מלכים ימלכו: בפרש' לשון ופרשו את השמלה בורדן את הדבר כשמלה חדשה: הר אלהים הר בשן' והיכן פירשה בהר סיני שהוא הר אלהים וסמוך לבשן בעבר הירדן: הר גבננים' הר המיוחד בהרים: גבננים' לשון הרים על סם גובהם כמו ותבני לך גב כל דבר גבוה קרוי גב: למה תרצון הרים גבננים' כל זה מוסב על יי יתן חומר עוד יחמר להם למה תרצון הרים גבננים למה תרצון חתם ההרי' גבננים הנבואה להשחית חת ההר אשר חמד אלהים לשבתו עליו שכינה הוא הר הבית אף הוא נכח ישכון עם קדושתו קדושת עולם משכבחר לשבתו לא סרת שכינה במקום חמר' רחיתי ביסודו של ר' משה הדרשן רצד הוא מארב בלשון ערבי חבל מנחס פי' תרצון כמו תרצון אף חותם לשון נופל על הסיטה הזאת:

כמו מי ימין לי חבר כינה: בירקרק עץ הזהב וכמו ונהפכו כל פנים לירקון והטעם מהרה תתנער מן השחרות ויראה הלבון: בפרש' טעם שדי כמו מנח כחשר פירש הכניד ומלכים הם מלכי חרץ ובה טב אל חיתך ישבו בה ותשלג יראה הלבון כמו השלב הנמצא תמיד בכללון והוא הר ידוע הנמצא בעבר הירדן מזרחה: למה יספר שבה חרץ ישראל: הר גבננים' מגזרת חו גבן חו דק חולי ככה הוא: למה תרצון' תשפלו חתם הרים גבננים וזה הטעם דבק עד חס תשכבון בין שפתים והטעם לא תשפל הר בשן כי חמה הר שחמדו המלאכים לשבת בן אף השכינה תשכן עם:

חסירים אסירי סלכנו

רכב אלהים וגו' עוד זה מוסב על יי' יתן חומר להזכיר חבת עמו חף כשנבילה רכב אלהים רבותים של חלפים טכאים סכונים מלכים חדים ויי' היה ביניהם בסיני בקדש חף עם עליית חתה כבוד עמי משה בן עמרם למרום סבית סכי חת התורה וקחת מתנות מן העליונים לתתם לבני אדם: וחף סוכרים לסכון יה

אלהים חף עוד גרמת טשכן הקבה במסכן בתוך עם שהיו סוכרים וממדים ומקציפי חוננו: ברוך יי' ונו' זה מן הסידר החמור למנלה סירי לחללים: יעמום לנו יתן לנו ישועה דבה מכל עומם ככל אשר נוכל שחת מכחתי יום יום יעמום לנו כל הימים כן ניהנ בנו לכל דבה ישועתה: האל לנו אל למוסעותי אל מושיע הוא לנו ולכניו יש הדבה תוכחות מיני מות תוכחות דרכים אל הימות חף לה עלינו הוא נותנס חבל ימחן בהם ראש חובית: קדקד שער קדקד של עשו שהוא חיס שער המתהלך תמיד באשמו וחיו חזר מרעתו: חמר יי' מבטן חסיב כי כן הבטיח להשיב חוננו מתוך ח חכירי בטן ומחיי חיס: למען תמחן רגלינו: בדם כשומחן חת ראש החוב תהא רגלינו בוקעת בדם תמחן לשון בוקע בתוך הדם כמו מנחה וחלפה דקתו כמו בקעה ולשון מנסה הוא והיו עולי רגלים בוקעים עד חרכובותיהם בדם לא תמחן עם כלי ששוחבין בו יין מן הכזב מוחן שמו במסכת עבודה זרה ו לשון כלביך מדם האויבים:

בס' ג' מפיך רפי' וסי' קו תהו וקול המון שלו בה / ארני בס סיני בקדש' פי' תרין קדמאי דהיינו זולת ארני בס' הם יוצאין מכלל דין מפיך ויו והרין דארני בס' יוצא ג' מכלל דין מפיך יוד ועיין בשע' המפיקן בספר רבת: אמר ארתיכון האלהים תרין רבין דגור דליק תרין אלפין דאנבליא מדברין להון שכנתא דיי' שרת עליהון על מורא דסיני בקדושה / סלקתא לרקיע [משה נבא] שביתא שביתא [אלפתא] בתנמי אורייתא [הבתא] להון מתנן לבני נשא וברם סרבניא די מרגירין ותיבין בתתוכא שרת עליהון שכינת יקרא דיי' אלהים: ברך יי' כל יומא ויומא טעון לנא מוסר פקודיא עלי פקודיא תקיפא די הוא פורקנא וסעדנא לעלמין / אלהא לנא תקוף ופורקן ומן קדם יי' מתגרון ברשיעא מותא ומפנקות נשמתא בסרבניא ו ברם אלהא יתבר ריש בעלי דבבו ונמר שער גבר די מתהלך בחובו / צדיקיא דמיתו ואתאכלו מן חיות בר' אמר יי' מבותנן אתיב אתיב צדיקיא די ישתניקו ב במצולתיה דימא / מן בגלל דיחמון פורענות רשיעא יטמשון רגליהון ברם קטליון לישן חיות בר' מן תרגוון דהנון מן בעלי דבבא מנהון יסבעון: חמון בית ישראל הליכות שכנתא על ימא אלהא אמרין הליכת אלהא מלך

רכב אלהים רבותים אלפי שנאן אדני בס סיני בקדש: עליית למרום שבית שבי לקחת מתנות באדם ואף סוררים לשבן: יה אלהים: ברוך אדני יום יום יעמם לנו האל ישועתנו סלה: האל לנו אל למושעות ולרודה אדני למות תוצאות: אד אלהים ימחן ראש איביו קדקד שער מתהלך באשמו: אמר אדני מבשן אשיב אשיב ממצלות ים: למען תמחן רגלי ברם לשון כלביך מאיבם מנהו: ראו הליכותיה אלהים הליכות אלי מלכי בקדש: קדמו שרים אחר נגנים בתוך עלמות תופפות: במקלות רכבו אלהים אדני ממקור ישראל: שם בנימן יציער רדס שרי יהודה רגמתם שרי זבלון שרי נפתלי: צוה אלהיה עוד עזרה אלהים זו פעלת לנו: מהיכלך על ירושלים לך יובילו מלכים שיי: גער חית קנה ערת אבירים בעגליו עמים מתרפס ברצי כסף בזר עמים קרבות יחפצו:

רכב / זה דבק עם חמד אלהים לסבתו וטעם רבותים כמו סביבות חליטע רכבות רבות: חלפי' פנים במספר כמו חלף חלף וחלף סנחן תחת יוד בניין קניין יי' כי זה רמז למספר הלויים במדבר וחין זה מטעם הממונר וטעם יי' כס השכינה כס בסיוני בקדש ויחסר כף כמו ועיר פרח חלם יולד והנה הטעם כי קדושת חרץ ישראל בהר סיני: עליית דברי בן חלם ללוד וזה חמרו בכוח ה הקדש חו תפלה וטעם למרום המפחדים ה הנבזיים: לקחת מתנות בחלם / העכדים הנמכרים וחף סוכרים ויכרתו ברית עמך הסוכרים שיתגייירו ויסכנו עם מקום השכינה: ברוך חלמי יודה השם שהבביר יוד: יעמום לנו ברכותיו יי' כי הפעול הוא ישועתנו ויהיה האל בעבור אל למוסעות לנו האל לנו הוא לבדינו למוסעות ויש לו תוכחות וסבות להמית ארבינו: חמר פירוש רבים דחיתי וחין חמד מהס קסוד בחשר לכניו וחחיו ולפי דעתי כי פירוש כי החוב הוא אל בטן אל חרץ ישראל ככה יסוב אל ביתו כאשר יסוב הטובע במצולת ים וטעם חמר כך גזר השם כאשר פירשתי בכמה מקומות: לשון תמחן רגלך כף רגלך לנוכח דוד כי עליית למרום נתיו תמחן רגלך ל לשון נקבה כמו רגלי עמדה במיסוד ותהיה המלה מהפעלים ה העומדי חו תיו תמחן לכח דוד וזה דרך משל ור' יהודה חמר כי תמחן הפוך כמו חמוץ בגדים: לשון כלביך רמז לחויבים שהיו מדברים על דוד מאויבי מדם חויבים / מנחה כמו מן הוא והלאה ובה משונה בעבור היותו סוף פ פסוק וי' מאויבים מהכלל ומנחה כמו ש שמן מנחה רמז למלכ' וחחרי חמרו כי מנחו

כמו זווה והשלת נקודות חף מנחה שימצאות תחת קמן גדול כי הוא פתח קטן: ראו ישראל חלו הדרכים וההליכות שהלך השם עם ישראל פעם אחרי פעם וטעם בקדש השמים כמו הככבים ממסלותם: קדמו תופפות סם התחר חו פועלות מפעלי הכפל ונקמן הפח בעבור היותו סוף פסוק רק מתפפור על לבביהן מעלומי העין: במקלות / ממקור ישראל / היוצאים ממקור ישראל כמו ומי יהודה יבאו: שם בנימן צעיר / במספר כי היה הזמן קרוב לדבר פילגש בבבעה חו בעבור היותו קטן מכל הבנים וטעם רודס הרודה שיש להם והלם סימן במקלה ובה בקמן קטן תחת גדול כמו המעלם מים ורנמתם כמו שרים וככה רגם מלך וכבר הזכרתי זה הפסוק בתחלת המזמור: צוה יעד' לכח דוד וזה עזה כמו הנבירה חתה האלהים פעלת לנו והנה משקל עזה כמו חקה: מהיכלך הטעם כי מהיכלך הכף לכח דוד עד המקומות הרחוקים שהיינה המנחות המובחות לך: גער' כמו הנני גוער לכס שאח בו בית: חית' קהלת חיתך יסבו בה: קנה' החיה שהרמחים חרכים כמו הקנה וכן שם רמחיהם בלשון קדר: בעגלי עמים' כמו עדת חבירים כמו חבירי בטן פרות הבטן והטעם כפול גער בהם עד שיהיה כל אחד מהם מתרפס לפניך / ברצי כסף לתת מם אחר שפזרו כל האלפים החפצים להלחם עמך / בזר כמו ורכוש להם יבזרו וקרבות כמו המלמד ידי לקרב: יחתי

פל עלמא בקדושא / אקדימו ואמרו שירתא בחר משה ואהרן דמנגיין קדמיהון בפצע נשיא צדיקתא די עם מרים מתופפן / גיני כנישיא בריכו אלהא רומכו יי' עובריא במעי אמהון ורעא דישראל / תמן בנימן יציער בשבטא דמן שירויא נחת לימא מטול היכנא קבל מלכותא מן שירויא ובתריהון נחתו רבכבי יהודה רגמו ויהוון שבטא אבניו וקבילו רבנותא בתרהון רבני זבלון הוון תגריהון רבני נפתלי הוון גברייהון / פקד אלהא עושנך אתעשן אלהא שרי בבית מקדשא רנן דעכרת לנא / מן היכלך תקבל קורבניא על ירושלים שכנתא שריא מפנקטיהון לך יתוון מלכיא קורבניא / נזוף במשרית תיבין תרע יתגוון ריזי קנא כנישת גברין דמרתחצין בעגליא טעות עמיא רעותיה בעמיא די מתעסקין ברעותא באורייתא דזיקא מן סימא בדר עמיא דאבהא קרבא צבין / יתוון יי' ג' רף וסימ' אם לא שריתך לשוב' הגני פקד אל אמנן / מבשן אשי' בתרא כתי' אדני: הליכו ד' וסי' הליכו' עולם לו' הליכות אלי מלכי בקדש' הליכות שבא קו' / צופיה הליכות ביתה כן כתיב / תבקוק הליכות כתיב / איוב הליכת כתיב' ושאר יהוון הליכות כתיב: ג' פסוקי שרי שרי וסימ' גמסר בסדר וישמע יתרו:

כמו זכרון ונבטלי וכן חמר לו זכר אלהים עונך' לא רנמתם רקמתם לבוסי בניו דקמתם לשון חרמון כך חדרו מנחם: עוזה אלהים ונו' עכסו חזר המשורר לתחילתו שהתפלל יקום אלהים ויפזו חויביו עוזה אלהים והתגבר אשר כל חלה פעלת לנו ומהיכלך על ירושלים ונו' וממה שירחו המלכים כבוד היכלך אשר על ירושלי' יובילו לך דרוגן וסי': גער חית קנה' הוא עשו שנמשל כחזיר יעד הדד בין הקצים: עדת חבירים בעגלי עמים' עם שסמנו ועשתו כפרים חבירים בתוך שאר האומות שאינם חלף בעגליים לכנדם: מתרפס ברני כסף' אינם מתרבים לכל אדם חלף חס כן מרצה להם מעות: בזר עמים' פזרת את הסכטים כלא חף חובב עמים ותמיד קרבות יחפצו חפצים להלחם בנו: יחתי

אבן עזרא

תהלים סט

רשי תשלו

יאתיו חשמי' סגנים כחשמונאי' וכוס תרין ידיו בזהב: ממלכות המביאות
הימם לדוד: לרובב' בקסוד בית כדרך הנהמה אשר חני רוכב בה והטעם
שמי השמים וטעם קדם יש לו סוד כנגד בני הדור ופעוליתן קול עז: תנו' פירס
מה הוא הקול שהטעם אמר תנו עז להודות בדבור: על ישראל' שהם סגולתו מכל

יאתיו חשמי' וזו כשתחריב את עמו ויקום מלך המשיח ויחולך דודנות ממזרי
ומכוס ומנחס פתר חשמי' סט מדינה יוסבי חשמונה והפותרים כוהרין חות
לסון דורון: סירו לחלה'ם' שהראה גדלו ונחל את עמו: הן יתן' הן נותן: כורח
חלה'ם ממקדשך' ממה שהזכרתו אתה ירחי' חם למקדשו לא נשא פנים קל וחומ'
לרשעי האומות ומדרס חנך' אל

החלק עליהם תראה
באותו: ועזו בשחקים
' כי זמס ינח העז
לישראל: נורח' יהיה
מורח חלה'ם בחרץ
ממקום המקדש ב
כדרך כרע' יי מצינ
והנכח כי בית המקד
בחרץ מכין כנגד בית
המקדש בשמים כמו
מה שער השמי' והוא
סוד מביסה ובעבור
שהזכיר תנו עז לאהים
בדבור' סודו' שהו' כעל
העז אמר שהעז ב
במעשה בחמת נס
התענומות השם יתן
אותם לישראל והודו
לסם על כן כדרך ח
חלה'ם: למנכח על
שזמס' פינטחאלתו
כן: הושעני' כי
בחו מים' המטל
האויבים למים כמו
ימשני מים רבים:
טבעתי בין' רכס
כמו מטיט היון:
וחץ מעמד' העין
בקמן חטף כמו היה
מעמד במרכבה והיה
רחוי להיותו בפתח כי
הוא ס' ד' משה אמר
שהוא סס על מוסקל
מוקטר מונס והשתנה
בעבור חות הנרון:
ושבולת' כמו הנהר
וטעם טטפתני כמעט
קט והיא תטטפני כ
כדרך וכמה לא כ
נותנה כי והעד כי
הוא מתפלל אחר כן
אל תטטפני: ינעתי
' נחר' מנורת וחרה
כחשתה ובה הלון
שכור כדרך אל מקדשי
כינחל והוא בניין כ
פפעל מפעלי הכפל:
כלו עיני' בעבור
היותו מוחל: רכני'
מזמיתי' כדרך
מוחשבתם וככה ירח
בלק' בן צפור מלך מ
מוחב וילחם בישראל
והאנשי' דמ' חחרה'
חלה'ם אתה' דין
החמת: אתה ידעת'
חם הייתי חול':
וחשמתני' לאלה הצוררי'
בסנה' חו בודק חאם'
יזכיר חויבי שקר ולמד
לחולתי' נוסף כלמד
הרבו לחבכר: אל'
יי' כבאות' שהוא חלה' השמים כי הצבאות שמה הם'
על סלח יכירני חחי כחילו הייתי זר: כי טעם קבלת ביתך
היה חזקתו כי כח השם כפועל סעבר' חו עתיד וככה הוא
והככה' החזקתו כי כח השם כפועל סעבר' חו עתיד וככה הוא
והככה' החזקתו כי כח השם כפועל סעבר' חו עתיד וככה הוא

סט

שירי לאלהים ב' ובענינא וסי' שירו לאלהים זמרו שמו' ממלכות הארץ שירו לאלהים: ועזוד' וסי' דרשו
יי' ועז דתהלות' וחברו דר' ועזו ואפו על כל עזובי דעורא' ועזו בשחקים: ממקדשך ב' מל בליש'
וסי' מרחב עונך בעול רכלתך' נורא אלהים מסקדשך: ברוך אלהים ב' א' ר' וא סף אשר לא הסיר

יאתיו חשמי' סגנים כחשמונאי' וכוס תרין ידיו בזהב: ממלכות המביאות
הימם לדוד: לרובב' בקסוד בית כדרך הנהמה אשר חני רוכב בה והטעם
שמי השמים וטעם קדם יש לו סוד כנגד בני הדור ופעוליתן קול עז: תנו' פירס
מה הוא הקול שהטעם אמר תנו עז להודות בדבור: על ישראל' שהם סגולתו מכל

יאתיו חשמי' וזו כשתחריב את עמו ויקום מלך המשיח ויחולך דודנות ממזרי
ומכוס ומנחס פתר חשמי' סט מדינה יוסבי חשמונה והפותרים כוהרין חות
לסון דורון: סירו לחלה'ם' שהראה גדלו ונחל את עמו: הן יתן' הן נותן: כורח
חלה'ם ממקדשך' ממה שהזכרתו אתה ירחי' חם למקדשו לא נשא פנים קל וחומ'
לרשעי האומות ומדרס חנך' אל

יאתיו חשמי' סגנים כחשמונאי' וכוס תרין ידיו בזהב: ממלכות המביאות
הימם לדוד: לרובב' בקסוד בית כדרך הנהמה אשר חני רוכב בה והטעם
שמי השמים וטעם קדם יש לו סוד כנגד בני הדור ופעוליתן קול עז: תנו' פירס
מה הוא הקול שהטעם אמר תנו עז להודות בדבור: על ישראל' שהם סגולתו מכל

יאתיו חשמי' וזו כשתחריב את עמו ויקום מלך המשיח ויחולך דודנות ממזרי
ומכוס ומנחס פתר חשמי' סט מדינה יוסבי חשמונה והפותרים כוהרין חות
לסון דורון: סירו לחלה'ם' שהראה גדלו ונחל את עמו: הן יתן' הן נותן: כורח
חלה'ם ממקדשך' ממה שהזכרתו אתה ירחי' חם למקדשו לא נשא פנים קל וחומ'
לרשעי האומות ומדרס חנך' אל

יאתיו חשמי' וזו כשתחריב את עמו ויקום מלך המשיח ויחולך דודנות ממזרי
ומכוס ומנחס פתר חשמי' סט מדינה יוסבי חשמונה והפותרים כוהרין חות
לסון דורון: סירו לחלה'ם' שהראה גדלו ונחל את עמו: הן יתן' הן נותן: כורח
חלה'ם ממקדשך' ממה שהזכרתו אתה ירחי' חם למקדשו לא נשא פנים קל וחומ'
לרשעי האומות ומדרס חנך' אל

תפלת' ותעצמו לעם ברוך אלהים: סט מעמד ב' והמלך היה פעמד במרכבה' טבעתי בין מצולה ואן
מעמד: אדני' ח' כתוב כן באורייתא ובכתובין וסי' דאמר אברם אדני' מה תתן לי' ודאמר אדני' ח'
במה ארע כי ארשנה' אדני' אתה האלות' ואתפלל אל' ודאמר אדני' אל תשחת' ואני קרבת אלהים לי
טוב' אל יבשו בי קיוד' אבא בנבורות אדני' ח' כי אתה תקותי אדני' ח' וכל נביאים דכוו' אדני' ח' כתוב
בטה' ח' אלהים וסי' נסדר במלכ'ם ב' סימן ט': ואבכה ג' וסי' בעור הילד ח' צמתי' ח' וחי כשמעני את
הדברים האלה ישבתי ונחמתי' ואבכה בצום נפשי:

יאתיו חשמי' וזו כשתחריב את עמו ויקום מלך המשיח ויחולך דודנות ממזרי
ומכוס ומנחס פתר חשמי' סט מדינה יוסבי חשמונה והפותרים כוהרין חות
לסון דורון: סירו לחלה'ם' שהראה גדלו ונחל את עמו: הן יתן' הן נותן: כורח
חלה'ם ממקדשך' ממה שהזכרתו אתה ירחי' חם למקדשו לא נשא פנים קל וחומ'
לרשעי האומות ומדרס חנך' אל

יאתיו חשמי' וזו כשתחריב את עמו ויקום מלך המשיח ויחולך דודנות ממזרי
ומכוס ומנחס פתר חשמי' סט מדינה יוסבי חשמונה והפותרים כוהרין חות
לסון דורון: סירו לחלה'ם' שהראה גדלו ונחל את עמו: הן יתן' הן נותן: כורח
חלה'ם ממקדשך' ממה שהזכרתו אתה ירחי' חם למקדשו לא נשא פנים קל וחומ'
לרשעי האומות ומדרס חנך' אל

יאתיו חשמי' וזו כשתחריב את עמו ויקום מלך המשיח ויחולך דודנות ממזרי
ומכוס ומנחס פתר חשמי' סט מדינה יוסבי חשמונה והפותרים כוהרין חות
לסון דורון: סירו לחלה'ם' שהראה גדלו ונחל את עמו: הן יתן' הן נותן: כורח
חלה'ם ממקדשך' ממה שהזכרתו אתה ירחי' חם למקדשו לא נשא פנים קל וחומ'
לרשעי האומות ומדרס חנך' אל

תהלים סט

אבן עזרא

וואת היא תפלתו הכולל מציט זה הוא בין וממעמקי מים כנגד מצולה: אלי ואל תאטר עלי פיה כי יש שם מים חיים ותאטר כמו תסתם ותסגר כמו חיש אטר יד ימינו: ענינו כי טוב חסדך הטעם מציט זה הוא טוב לי: ואל בעבור היותו במקום נסתר במעמקי מים: קרבה חמר רבי משה כי קרבה כמו וקרב אותם ומלת גאלה כמו גאלתה וככה יפרש רבי משה קרבה גאלת כפשי כמו וקרב אותם שהוא ציוני כמו בלע יי פלג לשונם על כן וקרב כולו פתוח וגאלה עם פתח כמו זהבה שללה על כן הוא גאלתה כך פי לי החכם שיהיה והנכון שהוא כמו זכרה לי וגאלה ציוני על דרך ולמדה את בני ישראל חן תחסר מלת

ישראל חן תחסר מלת חסר וכן הוא קרבה אל כפשי חסר גאלה והטעם מי גאלה וטע' למען חובבי שיעשו לי חמם: אהיה ידעתי מה שיש בלבם לחרפתי כי נגדך כל כררי: חרפה חרפת חסר יחדפני השפילו לבי: וחלושה האלף סימן המדבר ותחסר אלף וחלש נכח סורק תח חולס כמו ישפוטו הם: לנוד כמו לנוד לו: ויתכו בברותי בעבור ששם כאשר הזכיר וחלש בנשם כפשי והעם רעב וכמח בברותי מנזר הכרייה: יהי כנגד ויתמו בברותי ראש: ולשלומים תחת שלומים כללך ותהי להם הלכנה לחבן: תחשכנה כאשר לא כה ירחו וימדו אז יפלו: סכך קסור כאשר לפניו כחש יפלו ספוך עליהם למעלה זעמך שחם ברחו ישינם ח חרון חכך כאשר לא ימלטו הם תחרט ט טירתם: כי חמר רבי משה ולהכחיב חלליך יספרו זה לזה שאחכנו מוכים וחללי: תנה תן זה העון שישפירו ויתהללו עם עונם: ואל יבואו חמר רבי משה כי טעמו בדרך דקה שתעשה עמם ולפי דעתי ספי הכתוב הבח חחריו ועם צדיקים אל יכתבו: ימחו כבר פירשתי בספרי כי סל החיים הם השמי' ושם כל הנזירות העתידות להיותם כתובות ביום הבראש: וחני' תסגבני כנגד עני: חללה וטעם בתורה שאודה החסד שנמלני: ומיטב משור' מט' משור ישרת חח כחילו הוא כתוב משור מפר כדרך ככבש חלף פ ככבש כחלף כי השור גדול מהפ וחך יסמוך שור אפר כמו קח את פר השור: מקרין מפרים סב אל הפר דרשו חללים רחוקים אל יכתבו ובכתב בית ישראל אל יכתבו ועל ספרן כולם יכתבו: ויהי' וס' וחי עוד לנצח לא יראה השחת ראו ענוים וישמחו וחי ויתן לו מזהב שכא: וירשוה ד' וס' נס' בישעיה ס' ס': ואהבי ד' וס' נס' בהושע ריש ס' ג':

וממעמקי אילן מליך לית דכור וממעמקי ל הצילני מטיט ואל אטבעה וממקדשי ל זקן בחור ובתולה ומבועצותיה ל ויאכלו ספרי דרכם ומצוקותיהם ל ויצעקו אלי בצר להם וממנה ל הוי כי גדול היום והוא וממען ל קדשו יתן קלו שאנ ישאנ ומסורח ל ויראו מסערב את שם וי' ומסערבה ל למען הצילני מטיט ואל אטבעה אנצלה משנאי וממעמקי מים: אל- השטפני שבלת מים ואל תבלעני מצולה ואל תאטר עלי באר פיה: ענני יהיה כפי טוב חסדך כרב רחמיך פנה אלי: ואל תסתר פניך מעבדך כי צר לי מהר ענני: קרבה אל- נפשי גאלה למען איבי פדני: אתה ידעת חרפתי ובשתי ובלמתי נגדך כל צוררי: חרפה שברה לבי ואנושה ואקה לנוד ואין ולמנחמים ולא מצאתי: ויתנו בברותי ראש ולצמאי ישקוני חמץ: יהי שלחנם לפנייהם לפח ולשלומים למוקש: תחשכנה עיניהם מראות ומתניהם תמיד המער: שפד עליהם זעמך וחרון אפה ישינם: תהי טירתם נשמה באהליהם אל יהי ישב: כי אתה אשר הכית רדפו ואל- מכאוב חלליך יספרו: תנה עון עלי עונם ואל יבאו בצדקתך: ימחו מכפר חיים ועם צדיקים אל יכתבו: ואני עני וכויאב ישועתך אלהים תשגבני: אהללה שם אלהים בשיר ואגדלנו בתורה: ותיטב ליהוה משור פר מקרן מפרים: ראו ענוים ישמחו דרשי אלהים וחי לבבכם: כי שבע אל- אביונים יהוה ואר- אסיריו לא בזה: יהללוהו שמים וארץ ימים וכל רמש בס: כי אלהים יושיע ציון ויבנה ערי יהודה וישבו שם וירשוה: וזרע עבדיו ינחלוה ואהבי שמו ישגבנו בה:

פצא יתי מן גלותא דמתילא לטינא ולא אטמוע אפצוי מן סנאי דרמין לעומקי מוי: לא יגלי יתי מליך תקיף וליא יסלעם למחפי עלי מצולתא חסין ולא רהפתח עלי גהנם פומה: עני יתי יי ארום טב חסדך דהיך בסגיוערת רחמך תסתכל לותי: ואל תסתלק שכנתך מעבדך ארום עיק לי ס סרהב עני יתי: קרב לות נפשי פרוק יתה מטול דלא אחרברכו עלי בעלי דבבי פרוק יתי: את ידעתא קלני ובהתי וכסופי לקבלך קימין כל מעיקי: קלנא תברת לבי וזה היא תקיפא ואמתנית למרי מספרתא ולייתתהון ולמרי תנחומין ולא אשפחית: ויהבו בסעודתי מרירת רישי חורמני ו ולצחותי אשקיאו יתי חלא: יהי פרזורהון דסדרו קרמי בגבלי קרמיהון לקולא ונגבסתהון ל לתקלא: יתחשכן עיניהון מן למחמי וחרציהון תדירא תזעוע: שדי עלויהון רונדך ותקוף רונדך ירבנן: תהי משכנותהון צדיא במשכנותהון לא יהי יתיב: ארום די אנת בחיתא רדפו ומן דכאיב על קטולך ושתעין: הב עזרת על עונתהון ולא ידכון למעל בגבישת צדיקד: יתמתון כספר דכרו תשיג ועם צדיקא לא יתפתבון: ואנא עניא ובאבא פורקנד אלהא תשובנני: אשבה שום אלהי בשירא וארפניה ב בתורתא: ותשפר צלותי קדם יי מן תור פשים ובחיר דקריב אדם קרמי דקרמו קרנוי לטלפוהי: תכון ענותניא ויהדון תבעי אולפן מן קדם אלהא וחי לבבון: לא בסר: ושבחוניה מלאכי שמיא ויתבי ארעא יפיא וכל דרחשין ברהון: ארום אלהא יפרוק ציון וישכלל קרוין דיהודה ויתבון תמן וירתונה: ובני עבדיו יחסנו ירתה ורחמי שמייה ישרון בגוה: לשבחה

רשי ואל תאטר חן תחסר עלי: צרה ככריה זו את כיה לבלעני תאטר כמו אטר יד ימינו שחינו ומסתמם בה: קרבה אל כפשי קרב אלי: גאלה גאלת אותה: וחלושה וחלש כמו כי חלושה מכותיה וכמו וחלש הילד דבת שבע ואם תאמר היאך האלף זו משמשת שורש ומשמשת סימוס המייסב הדבנ' אל המדב' כן דרך תיבה שתחילתה אלף כגון וזהב את יעקב חני אהבי אהב הרי הוא כמו ואלהב וכן חסף חסף כמו חסף: לנוד שיבואו לי חלובים לנוד לילכחמי: בברותי בסעודתי כמו תבא נח תמר אחותי וחבר מידה: ראש מרה: ולשלומי כשיקו לשלום יהפך שלומים למוקש: כי את העם הזה אשר אתה הכית רדפו אתה קצפת מעט והם עזרו לרעה: ול מכאוב חלליך יספרו דבריה לכה בעצה נשחיתם בהיותם באבים: ומיטב הלולי ליי: משור פר' הו' סור שהקריב חלם הראשון שכבדא בקומתו וכיום שנקרא סור ביום הביאו ס שהשור בן יומן קרוי סור שכחמר סור או כסב או עז כי יולד בן ביום כדמה לפר שהוא בן שלש: מקרין מפרים קרנותיו קדמו לפרסותיו שהדי בקומתו ובקרניו כבדא וראשו יבא מן האר' תחילה כדרך כל הנולדים הנוחיתן ה האר' נמחה קרני קדמו לרגלי: למה

ידעו מסורח שמש ומצרים ל כי נער ישראל ואהבהו ומשפט ל מעצר ומשפט: יכתבו ד' וס' יסורי בארץ יכתבו ועם צדיקים אל יכתבו ובכתב בית ישראל אל יכתבו ועל ספרן כולם יכתבו: ויהי' וס' וחי עוד לנצח לא יראה השחת ראו ענוים וישמחו וחי ויתן לו מזהב שכא: וירשוה ד' וס' נס' בישעיה ס' ס': ואהבי ד' וס' נס' בהושע ריש ס' ג':

לכד שגרה קדנו ופרסמו הטעם שאינו קטן מאד: ראו ויחי לבבכם ככה רפה בלשון ישמעאל כמו ביום השלישי וישח חברהה את עיניו ויעזב את עבדיו ואתם דרשו חללים רחוקים לבבכם: כי חביונים כנגד שהזכיר וחני עני וכחאב: חסידע' כחשבת חוביני שיאסרוהו ואם על בני הנלות יתד ככן: יהללוהו סוכני שמים והארץ ועובדי ימים או לך משל כמו ההרים והנבעות יפנחו לפניכם דנה: כי ייש חומרים כאשר חללנו יהללוהו שמים וחלף ואם על הנלות יהללוהו בהושעו ציון והזכיר ערי יהודה שיש להם חלק בירושלם: וזרע הטעם וירשוה הם ובניהם בימי דוד או בימי המשיח: למנח

אבן עזרא

תהלים ע עא

תשלח

למנצח לוד להזכיר נועם פיוט תחלתו כן: אלהים חסדו בעבוד אחר בתחלה כאלו כתוב אלהים חסדו להזכיר נר אלהי נשמת אדם ורבים ככה: יבואו כאשר תעזרני מיד יבואו: יסגנו אחר: כין כפעל כמו יבואו יחדיו מגזרת סיג יראה סיג: יסגנו על עקב כמו בעקבי הכחץ ויש הזמרים בעבוד עוכס ושכר שמביישים חובתי כמו בשמרת עקב רב כמו תגמול וחלף ישיבו כאשר יבואו הם אז ישיבו מבקשך וירימו קול: ואני כמשמעו עני וחביב או כעני וחביב או כמחשבת האויבים ולי כמו חמרי לי אחי הוא: אל תאחר עזרי פועל יבוא או פועל עומד אל תאחר כמו מדוע אחרו להיתקן עזרי: כך יי חסיתי הנכון בעיני כי זה המזמור דוד חברו כמו המזמור ברכי כפסי

רשי

לוד להזכיר לטון תפילה הוא כמו והכחונבסס יי אלהינו כזכיר וכן בדברי הימים להזכיר ולהודות ליי וכמדד תילי רחמי משל למלך שבעס על כאנו וסתר את הדיר והזיח את הכחץ ואת הרועה אחר זמן החזי את הכחץ וכה את הדיר ולא הזכיר את הרועה אחר הרועה הרי הכחץ מוחזר והדיר בני ואני חביב כזכר כך למעלה מן העכץ כאשר כי אלהים ישיע ציון וגומ ואחבי שמו יסכנו בה הרי הדיר בניה והכחץ כנוס והרועה לא נזכר לכך כאשר לוד להזכיר אלהים להזכיר: יסגנו על עקב בשתם מדה במדה כמו פעסו לי: על עקב בחנות מעגל עכמו חכמיסטראשם בלעז: האומרי עלי: האח לטון חדה ברחונו בחיבו כדכוננו: חוסה לי לעזר: לבא תמיד בחנותו מעט להככל בתוכו מן הרודף: צוית להושיעני פעמים רבות הושעתני על ידי סליחך וחומך כמו חומס וכן אשרו חמך כגול: חתה גווי חתה מוכחי ומעבירי כמו יגנו שלום כינו חיס ונעופה: כמופת הייתי לרבים רבים ראו כרתי ודאגו פן יקראם ד דוגמ כרתי פן אהיה להם לאות כאשר היקרה לזה כן יקרה לנו כענין סחמור והיה יחוקאל לכס למופת: לעת זקנה חס זקנתי בחטאים כלומר שחטאתי הרבה: כי אמרו חובי לי חמרו חובי עלי ונעעני יחדיו לחמר ח אלהים עמנו חן חנו כעספן עלי סכבר ככסל בעביר: ואני תמיד חייל לישועתך וכסתושיעני חוסף על תהלתך: לא ימייתי ספורות של דקות והתשונות שעשית עמי: אבא להודות ולהלל בגבורותיך: ועד הנה עד היום כמה עבד עלי: לכל

ע למנצח ב בטעם וסימ למנצח דקוה קויתי למנצח להזכיר: בשתם ד וסימ הנני עשה את כל מעניך דסוף צפניה ישימו על עקב בשתם ויעשו כמעיל בשתם ישובו על עקב בשתם: ויאמרו ט רפי וסימ בישעיה סימ יד: תאחר ג וסימ נסס בסים סימ מ: עא מעון ד וסימ והכסת צר מעון למה תבעטו היה לי לצור למנצח לוד להזכיר: אלהים להזכירני יהוה לעזרתי חושה: יבשו ויחפרו מבקשי נפשי יסגו אחר ויכלמו חפצי רעתי: ישובו על עקב בשתם האמרים האח האח: ישישו וישמחו בה כל מבקשיך ויאמרו תמיד יגדל אלהים אהבי ישועתך: ואני עני ואביון אלהים חושה לי עזרי ומפלט אתה יהוה אל תאחר: בה יהוה חסיתי אל אבושה לעולם: בצדקתך תצילני ותפלטני הטרה אלי אונך והושיעני היה לי לצור מעון לבוא תמיד צוית להושיעני כיסלעי ומצודרתי אתה: אלהי פלטני מיד רשע מבף מעול וחומץ: כי אתה תקותי אדני יהוה מבטחי מנעורי: עליה נסמכתי מבטן ממעי אמי אתה גווי בה תהלתי תמיד: כמופת הייתי לרבים ואתה מחסיעני: ימלא פי תהלתך כל היום תפארתך: אל תשליכני לעת זקנה בכלות כחי אל תעזבני: כי אמרו אויבי לי ושמרי נפשי נועצו יחדו: לאמר אלהים עזבו רדפו ותפשוהו כי אין מציל: אלהים אל תרחק ממני אלהי לעזרתי חושה: יבשו יכרו שטני נפשי יעשו חרפה וכלמה מבקשי רעתי: ואני תמיד איחל והוספתני על כל תהלתך: פי יספר צדקתך כל היום תשוועתך בי לא ידעתי ספרות: אבוא בגברות אדני יהוה אזכיר צדקתך לבדה: אלהים למדתני מנעורי ועד הנה אני נפל אותך: מעול בגבורתך ריי אלהים אדבר צדקתך בלחודך: מן טליותי ועד העדנא אשני פרושתך: ולחור

למנצח לוד להזכיר: אלהים להזכירני יהוה לעזרתי חושה: יבשו ויחפרו מבקשי נפשי יסגו אחר ויכלמו חפצי רעתי: ישובו על עקב בשתם האמרים האח האח: ישישו וישמחו בה כל מבקשיך ויאמרו תמיד יגדל אלהים אהבי ישועתך: ואני עני ואביון אלהים חושה לי עזרי ומפלט אתה יהוה אל תאחר: בה יהוה חסיתי אל אבושה לעולם: בצדקתך תצילני ותפלטני הטרה אלי אונך והושיעני היה לי לצור מעון לבוא תמיד צוית להושיעני כיסלעי ומצודרתי אתה: אלהי פלטני מיד רשע מבף מעול וחומץ: כי אתה תקותי אדני יהוה מבטחי מנעורי: עליה נסמכתי מבטן ממעי אמי אתה גווי בה תהלתי תמיד: כמופת הייתי לרבים ואתה מחסיעני: ימלא פי תהלתך כל היום תפארתך: אל תשליכני לעת זקנה בכלות כחי אל תעזבני: כי אמרו אויבי לי ושמרי נפשי נועצו יחדו: לאמר אלהים עזבו רדפו ותפשוהו כי אין מציל: אלהים אל תרחק ממני אלהי לעזרתי חושה: יבשו יכרו שטני נפשי יעשו חרפה וכלמה מבקשי רעתי: ואני תמיד איחל והוספתני על כל תהלתך: פי יספר צדקתך כל היום תשוועתך בי לא ידעתי ספרות: אבוא בגברות אדני יהוה אזכיר צדקתך לבדה: אלהים למדתני מנעורי ועד הנה אני נפל אותך: מעול בגבורתך ריי אלהים אדבר צדקתך בלחודך: מן טליותי ועד העדנא אשני פרושתך: ולחור

למנצח לוד להזכיר נועם פיוט תחלתו כן: אלהים חסדו בעבוד אחר בתחלה כאלו כתוב אלהים חסדו להזכיר נר אלהי נשמת אדם ורבים ככה: יבואו כאשר תעזרני מיד יבואו: יסגנו אחר: כין כפעל כמו יבואו יחדיו מגזרת סיג יראה סיג: יסגנו על עקב כמו בעקבי הכחץ ויש הזמרים בעבוד עוכס ושכר שמביישים חובתי כמו בשמרת עקב רב כמו תגמול וחלף ישיבו כאשר יבואו הם אז ישיבו מבקשך וירימו קול: ואני כמשמעו עני וחביב או כעני וחביב או כמחשבת האויבים ולי כמו חמרי לי אחי הוא: אל תאחר עזרי פועל יבוא או פועל עומד אל תאחר כמו מדוע אחרו להיתקן עזרי: כך יי חסיתי הנכון בעיני כי זה המזמור דוד חברו כמו המזמור ברכי כפסי חת יי אהי גדלת מחד כי הוא דבק: כך חתה השם עומד לכח על כן לא חבוט לעולם: בצדקתך הטעם שתדן בצדק כי חובי א יעשולי עול: היה לי כמו מעון להסתר בו על כן אחתי לבא ת תמיד כי כל מעון הוא למעלה וטעם צוית שהבטחתי סמואל או על דרך הוא צוה ניעמד כמו דבור הסס שהטעם על הגזרו על די המלאכים: אלהי התברר טע בצדקתך וחומך כמו אשרו חמך: כי חן לי תקוה וולתך וככה ח חותך קויתי מו הייתי על האדמה וזה הוא מבטחי מנעורי: עלך גווי כמו יגנו שלום על כן תהלתך כן ת תמיד: כמופת הטע בעבו סנסמכתי עליך וחתה סמכתי הייתי כמופת לרבי שלא היו נוהגים כן כדרך זה היה יחוקאל לכס למופת: ימלא כנגד כן תהלתי ככה גד סימאל פי והטעם כל ימי: אל הטעם כאשר עזרתי מנעורי עזרני עת זקנתי: כי לי בעבודי כמו פן יאמרו חובי לי ושומרי נפשי שהייתי מחשב שהם עזרני כועצו יחדיו עם חובי: לחמר זה הזמרים וחומרים אלה אלהים אל תרחק חס רחוק יום ישועתי יחשבנו כי ר דחקת ממני: יבואו שוטני נפשי הם שהיו חזקני שוטני נפשו: ומבקשי רעתי הם חובי: ואני הטע חס רחוק יום ישועתי חני תמיד חייל וחוסף להללך: פי דקתך שעשית לאחרים ועמי בימים הראשונים והתשונות שעשית: כי לא ידעתי כדרך כי עם קשה עורף הוא חף על פי שלא חדע מספדיהם וחולם ספורו תחת סורק על מסקל גבורו: אבוא נספר גבורותיך ובעבוד כי מספתי רבים מהגבורים להסתדר על כן אזכיר דקתך לכך: אלהים כמה היה משפטי להללך כי חתה למדתני כמו רגילות כמו פרח למוד מדבר וגם עזרני להלך כמנהגי: זרועך

מעון יי מעון אתה וכל שום קרתא דכו: אדני יי ח כתוב כן באורחא וכתובי וסימ נסס לעיל בסיפרא סימ ט: בכלות ג רדנן חד כ חוד ב וסימ ככלות אל תשליכני לעת זקנה ותהלות בכלות ונהמת באחריתך דמשלי: כרים אורידם כרים לטבח: כרים ערב וכל נשיאי קדר: ככבים והמשכילים יחירו כוחר הרקיע בכבים נלאית ברב עצתך ואינן מן אב חד כ חוד ב וסימ נסס רבתא בערך ב: והוספתי ד ב סלרע חד חס וסימ והוספתי על יסדך על כל תהלתך וב סלעיל וסימ וגדלתי והוספתי: וגדלתי והוספתי חכמה ימך חס:

כמה היה משפטי להללך כי חתה למדתני כמו רגילות כמו פרח למוד מדבר וגם עזרני להלך כמנהגי: זרועך

רשי

תהלים עב

אבן עזרא

לכל יבא גבורתך, לכל אשר יבא חילי הגבר גבורתך: ונדרתך אלהים, אשר היה עד מרום שני המקראות מחוברים על הגיד זרועך לדור: תרננה שפתי עס זמר קול הכבוד כשחומר לך בכבוד: לסלמה על שלמה כנו התבלל הפילה וזו שגכה ברוח הקודש שהוא עתיד לשלול מאת הבה לב להבין לשמו מוספס: מוספטיך חכמת

זרועך, תוקף זרועך: לדור, הבח: לכל יבא, לכל אשר יבוא הטעם פוזל כמו דור הולך ודור בא: ונדרתך, גבוהה מנדקת כל צדיק כדרך ומרום על כל ברכה ופתי חמר שלא חוכל לספרה כי גבוהה עד מרום והגדולות שעשית לאות כי חץ אלהים כמוך: אשר, לספר הגדולות שעשה ודימה הצרות כאילו היה בתהומות הארץ:

מרב, מכני הכבוד על דרך יוכן זכא זכב וחל הגדולות ככבוד אשר עשית גדולות וטעם תנחמני בעבור הצר שעברו עלי: גם, חמתך זה הוא חמתך שהוא חייב להודות תרננה הדגם לחסרן לון שלישית כי המלה מפעלי הכפל והטעם כאשר חומר לך בכנו גם שפתי תרננה גם כפטי תרנן הזכי כדי עם הכפס כי זה מוסל בנוף: גם, עתה חומר בכבוד רק תמיד לשוני תהב נדרתך בלא כנו על כן מלת גם והזכיר כי בשון חו חסרו חרן כי חץ לי פחד: לשלם למלך תן: כבואת דוד חו אחד מהמוסררים על שלמה חו על משה והוא חות למד כמו ב בעבור כעו וללוי חמר כי תומך וחוריק לכח השם והחל אלהים בעבור משפטך והטעם שהשם נתן לו דעות לעשות משפטו אלהים ופכה ונדקתך ושיהיה סופט צדק וזכה פירו ידן וטעם וענין שהשדים גם העשירי יתגברו עליה: ישאלו הטעם כי בהו המלך סופט צדק ירכ שלמה בחרן וטעם הרים שחן שם יישוב וטעם צדק בעבור הצדקה ישאלו הרים ונבעות שלום כדרך כבעל כ פער ויש חומרים כי ח מדוה כל בצדקה כמו שלום: ישפטו כדרך שפטי אלהים ישעה להם מ משפט ועוסיק הוא הלוקח הזן חבירו ב במרמה ופיתוי ובהכרח ושלמה ברוב חכמתו יכיר העוסיק: ירחק, וכאשר ירכ העוסיק ירחק כל העוסיקים וטעם עס שמש כל הימים שתעמו הטעם וככה ולפני ירח כדרך ידכאום לפני כס:

עד וקח י וקח

הראיתנו תחינו תעלנו תלתינו קרני ניו יואינון סן פלץ דכחינו ו בסוף תיכות וקריין וסוף גםם במס רבת בכערכת אות ו: פדית ג בטעם וס אשר פדית בגדלך אשר הוצאת ונפשי אשר פדית בידך אפקד רוחי פדית ל כתיב כן: עב ועניך ג בליש וסם כי לא יחדל אביון ידן עסך בצדק ועניך חית

וזהו הוד עד זקנתא וסיבותא אלהא לא תשכוכ יתי עד דאתני תקוף אדרעד לדר דרי לכל דו יירתי כח גבורתך: וצדקתך אלהא עד שתי מרומא דו עברתא רבון אלהא מן כותך: דו אחמתני עקז סניעז ובישן תתוב תחי יתנא וכתדחמא ארעיתא תתוב תסק יתנא ו תסני רבויתי ותחזור תנחמני: לחור אנא אורי קרמך בעני זמר ונבלא אתני קושטך אלהי אשבח קרמך בכנרא קדישא וישראל:

תבוטן ספתי ארום אשבח קרמך ונפשי דו פרקתא: לחור ליטני כל יומא תרגו צדקתך ארום בהיתו ארום אתחסרו תבעי ב בישותי: עב על ידוי דשלמה אתאמר בכבואה אלהא הלקת דינד למלכא משיחא הב וצדקתך לבריה דרור מלכא: ידן עסך בצדקה ועניך בהלקת דינא ו ישלון יתבי טרתיא שלמא לבית ישראל ונלמתא בזכותא: ידן עני עסא ופרוק לבני חשיכא וישוף נברא טלומא: ידחלון מנד עם מסק שמשא ויצלון ק קרמך קדם מנהר סיהרר דרי דריא: יחות הוד כטרר דרענא על עסבא דניזו מן גובאי הוד ר רסיס מלקושא דנטפין על עסבא דארעא: יסנון ביומוהי צדקינא וסניעי שלמא עד דו ישתיצון פלתי סהרר: וישלות מן סטר יפא נבא לסטר יפא נבא ומן פרת עד ספי ארעא: קרמוי יתננון אפרביא ובעלי דבבוי עפרא וילחכון מלכיא דטרסים וניסי יפא דאוקינוס תקרובתא ותיבו מלכיא וסבא וסבא דורון יקרבוני: ויסדרון ליה כל מלכיא כל עממא ושתעברון ליה: ארום יפצי חשיכא דבעי מטו ועניא ולית סעיר ליה: יהוס על מסבניא וחשיכא ונפשת חשיכא ופרוק: מאונסא ומחטופין ופרוק נפשיו ויהי יקיר ארמהו קרמוי ויהי עניך אל תשכח: ויראוך ד' סלוא ד' חס וס' נמסר בישעיה סימ' לה: ופרח ד' ב פתחין וז' קסצין וס' מסוה ופרח והשכחי ופרח כשושנה וך שרשי ו' ופרח ביטוי צדק צדק כחמר ופרח: ורד ב' וס' ורד מיעקב והאביר שריר ורד מ' עדיס:

וגם עד זקנה ושיבה אלהים אל תעו בני עד זרועך לדור לכל יבא גבורתך: וצדקתך אלהים עד מרום אשר עשית גדולות אלהים מי כבדך: אשר הראיתני צרות רבות ורעות תשוב תחינו ומתהמות הארץ תשוב תעלנו: תרבי גדלתי ותסב תנחמני: גם אני אודה בכלי נבל אמתך אלהי אזמרה לך בכטר קרוש ישראל: תרננה שפתי כי אזמרה לך ונפשי אשר פדית: גם לשוני כל היום תהנה צדקתך ביי בישו כי חפרו מבקשי רעתי: לשלמה אלהים משפטך למלך תן וצדקתך לבן מלך: ידן עסך בצדק ועניך במשפט: ישאלו הרים שלום לעם ונבעות בצדקה: ישפט עניי עם וישעי לבני אביון ויכא עוסיק: יראוך עם שמש ולפני ירח דור דורים: ירד כמטר עלנו כרביבים זרוף ארץ: יפרח בימיו צדק ורב שלום עד בלי ירח: וירד מים עד ים ומנהר עד אפסי ארץ: לפני יכרעו צימ ואביו עפר ילחנו: מלכי תרשיש ואיים מנחר ישיבו מלכי שבא וסבא אשר יקריבו: וישתחוו לו כל מלכים כל גוים ועברוהו: כי יציל אביון משוע ועני ואין עזר לו: יחס על גדל ואביון ונפשות אביונים וישעי: מתוך וכחמס ינאל נפשמ ויקר דמם בעיני:

עניך אל תשכח: ויראוך ד' סלוא ד' חס וס' נמסר בישעיה סימ' לה: ופרח ד' ב פתחין וז' קסצין וס' מסוה ופרח והשכחי ופרח כשושנה וך שרשי ו' ופרח ביטוי צדק צדק כחמר ופרח: ורד ב' וס' ורד מיעקב והאביר שריר ורד מ' עדיס:

דינד שנות בתורה: וצדקתך לצדקת הדן מלך וכן מלך שניה בשלמה חמורים, לך משפטך למלך תן הייסודין יהו כלים בי והצדקה עשה לבני שיהיה שלום בימיו: ישאלו הרים, בימיו שלום לעם ומהו השלום שההרים נושא כשהן עושין פירי חין עין הבדחת צרה ויקרח חיס לרעהו אל תחת גפן ואל תחת תחינה: ונבעות בצדקה, ונבעות ישאלו להם שלום עלי ידי הצדקה שיעשו: ירחוק עם שמם, ממנו ילמדו ישראל ליראה חותך כל ימי השמש והירח לדור דורים: ולפני ירח בעוד הירח קיים והס לבניו והרכה ים בלסון משנה בפני הכית ושלם בפני הכי ירד כמטר על גו, ירד דברו בתוך עמך ובלבס כמטר היוחד על ירך הנוזו סהו כריך לנשמים לאחר שבזוזו כענין שחא והנה לקס ח' גזי המלך: זרוף ארץ, לסון טיביס הוא בלסון חרמי ב במסכת יומא הוא מוטו זרופי ד דמיה: יפרח בימיו צדיק ישראל: ורב שלום יפרח בימיו ויהי שלום זה ארוך עד לעולם וכל תפילה זו כתקיימה חן מדבר זה לפי ששלמה חוטל לפיכך לא נמשכה מלכותו ש שהמלכות נמסרת לדוד על תנאי חס ושמרו בכך חת דרכי ישראל כרחו בימיו שנחמר יהוד וישראל רבים כחול ונ' ורוב שלום היה שנחמר וישב יהודה וישראל ל לבטח חיש תחת נכנו כל ימי שלמה: וירד מים עדיס כל חרן ישראל מים סוף ועד ים פלשתים: ומנהר עד אפסי ארץ, כי הו רודה בכל עבר הנהר ונ' צימ כחות של שרים כדמתרנ' וזכר מד כתיס וסיען וסתחון מרומחי: מלכי תרשיש ואיים מנחה ישיבו, כי חני תרשיש למלך בים עם חני תירס אחת לשלם שני תבא חני תרשיש ונ': מלכי שבא, מלכת שבא אשכר דורון: כל גוים יעבדוהו וכל הארץ מיחלי' ינמ' לשלמה והמה מיחלין חיש מנחתו מתוך ומחמס' מנכות ומגול, מצ מתוך לסון תוך תוכו בעלי מזמו חורסי חון כמו חיס תככים: ינאל כפסס, על ידי משפט ונדקה שיעשה בהם: ויחי

בית המשפט חו ירד משפט שהזכיר ישפט עניי כדרך יערך כמטר ומלת גו מפעלי הכפל מנורת לגזוז גזי המלך: זרוף, מלה מארבע חותיות חין ריע עה וטעמה רוני חו שבע: יפרח, המטר יפרח על כן הזכיר יפרח והטעם שירכו הצדקים ויפרח רוב שלום חו רוב שלום יהיה בימיו עד שלא יהי ירח והטעם תמיד: ירד, חס על שלמה יס חוקיינוס ומנהר כהר יוכח מעין שהוא בתחלת מורה ועד אפסי חרץ שהוא בסוף מערב: לפני, צימ, השוכנים בחרן, ציה והנכון בעיני בעלי הספינות כאשר כתוב בתשיבת כל שנה יתנו מם: אשכר, כמו מנחה: וישתחוו, פרט להזכיר מלכי תרשיש ושבא ואחר כן כלל וישתחוו לו כל מלכים כל גוים שהם תחת ידיהם: כי, האעם כי הוא ידן המלכים גם העמים והמלך והעני ככנד אחר ויכלנו: יחוס, על הדל ואביון מהעמים: מתוך, הוא העוסיק כסתד, וחמס בגלוי מנורת כחמסו עקיבך וחלעז שהם חכיונים: ויקר דמם, כדרך דמ' לו והטעם יקריס הס בעיני לא יכזה שיהרגו על כן אחרינו: ויחי

אבן עזרא

תהלים עג

רשי תשלט

ויחי' כל אחד מהם ולא די שיהיו עד יעסירוהו וזה טעם ויתן לו מזהב שבה
 ויתפלל בעדו כל עני' יהי' העני כפיסת בר כמו פס ידא קף זרעת בר בחרץ או
 בראש הרים וירעם זה הפרי שהוא הבר והטעם סיהיה גדולסירעם כעני לבתן:
 ויציגו מעיר' כמו בעיר הפך והנותר בכפר ובלחם ויש חומרים כי בר כמו כבוד
 ידי ואף טעם לו: יהי'

ויחי' שלמה: ויתן לו הנה מזהב שבחוכן היתה גם עומר גם כבוד אשר לא היה
 כמוך וגו': ויתפלל בעדו תמיד וגו' היא התפילה היא הברכה כשהנה חנו' לחדם
 ברוך תהיה לשון תפילה הוא: פיסת בר' לשון פיסין תוספת ורבו ורבותינו
 פירשוהו לשון גלוסקיחו' ליינות המשיח וכל המזמור במלך המשיח' דא פיסת בר
 לשון רצון כמו פיסם שהבריות

ויתן ירפין וסמ' נמסר במלכים א' סימן יד: ויתפלל ג' רפין וסמ' ועתה השב אשת האיש כי נביא הוא'
 יסגור לו ויתפלל אליו' וחי ויתן לו מזהב שבא' אנך: וברוך ז' וסמ' נסם בסדר לך לך: עג שפכה
 חד סן יד מלין כתיב ה' בסוף תיבוחא וקרין וסמ' ז' נסם במלכים ב' סימן ד': חרצבות ב' ומב' ליש וסמ' ז'

מתפייסין ומתרכין מאת המקום
 כפנתן שובע בעולם: ירעם
 כלכנן פריי' חטין נסין כפירות
 האילן ככליות של סוד הגדול
 שהיה בימי שמעון בן שחט:

ויהי ויתן לו מזהב שבא' ויתפלל ג' רפין וסמ' ועתה השב אשת האיש כי נביא הוא'
 בערו תמיד כל היום יברכנהו: יהי
 פסת בר' בארץ בראש הרים ירעם
 כלכנן פריי' ויציצו מעיר בעשב ה'
 הארץ: יהי שמו לעולם לפני שמש
 ינין שמו ויתברכו בו כל הגוים
 אשרהו: ברוך יהוה אלהים אלהי
 ישראל עשה נפלאות לבדו: וברוך
 שם כבודו לעולם וימלא כבודו את
 כל הארץ אמן ואמן: כלו תפלות
 דוד בן ישי':

ויחי' ישראל: מעיר' מתוך
 ירוסלם כעשב הארץ: יהי שמו'
 של שלמה נזכר לעולם בעושרו
 ובחכמתו: לפני שמש ינין שמו'
 כל ימי השמש גדל שמו ינין
 לשון מלכו' ושררה כמו ואחריתו
 יהיה מנון ולניי השליט על נכסי
 אחרי חמרו בלבס נינס יחד מ'
 מלכיהם יחד: ויתברכו בו'

חדם חומר לבנו תהי חכס ועשיר
 כשלמה: ברוך יי' העושה
 נפלאות גדולות בדרת האש מן
 השמים על ידי שלמה בני: כלו
 תפילות דוד' רבותינו דרשו כלו
 כל חלו תפילות דוד לכלול כל
 הספר על סם דוד ואף מה ש
 שאמרו בני קרח ועשרה זקנים
 על סם שהוא נקרא נעים ומירות
 ישראל' ויש לפתור כלו כמו

מזמור לאסף אך טוב
 לישראל אלהים לברי לבב: ואני
 כמעט נטוי רגלי באין שפכה אשרי:
 כי קנאתי בהורלים שלום רשעים
 אראה: כי אין חרצבות למותם
 ובריא אולם: בעמל אנוש אינימו
 ועם אדם לא יננעו: לכן ענקתמו
 גאווה יעטף שית חמס למו: יצא
 מתלב עינמו עברו משכיות לבב:

כסתימו כמו רומן מעט שומן
 שמים ואם כן הוא לא נכתב ה'
 המזמור במקומו ואף מוקדם
 ומאוחר בספר ונרחץ הדברים
 שלעת זקנתו כשהמליך את ס'
 שלמה חמרו: אך טוב לישראל
 חלשים' לפי ענין המזמור

מדבר בצרות הבאות על עובדי
 המקום לכן פתח בו כך וזהו
 פירושו אלעב שאני בעק ומתמה
 על צרותיה: שלישראל יעתי כי
 הנה טוב להם ולטובתם הוא
 מביא עליהם את הרעה כדי ל'
 לזכותם לחיי העולם הבא: ואני'
 מטרם שומי זאת אל לבי כמעט
 נטיו רגלי וסופכו חסורי לנטות
 מאחרי המקום: כי קנאתי
 בהוללים' במערכבי דרכיהם
 אשר הייתי רואה את שלומם'

עג תושבחה
 על ידוה דאסף ברם טב לישראל
 אלהא לברירי לבא: ואנא בעיר
 אתמוטטא רגלי כלמא דאזרעעא
 אסתרי: ארום טננית במתלעביא
 בעדן די שלם רשועיא אחמי:
 ארום ליתיהון תוריהו ומצטערין
 מטול יום מתתהון אתפענן מ'
 מחשבתהון ופטיס ואלים לבהון:
 בלעות גברין דמתעסקין באוריתא
 ליתיהון לענן ועם בני נשא צדיקי
 דסבלין יסורי לא מתפתשין: לכך פו עטרתנו גיותנותא כלילא דמשון ברישיהון היא מן
 דתוף דילהון שנתא מן שומנא פראופהון עברו חושביהון הפורת לבא: יתמקמין

בזהו לים מערכבים כמו סבך מהול במים: כי אין חרצבות למותם' לשון חסיר'
 כמו פתח חרצבות דעס מסגרי כבלי דשע שאוסרין בהם העניים אף כאן אין
 יסורין למיתתם המתים בהם מהם מתים בריאים כאולם בלא יסורין ורבותינו
 פירשו חרצובו נטריקין שאין חרדין ועצבין מיום המיתה דא שאין הקבה מאחר
 כבינס לכן ענקתמו גאוה בעבור זה שאין יסורין באין עליהם העניקותם הגאוה
 לעלות על חוחרם בסות הרוח: יעטף שית חמס למו' החמס שעושין עושה אותם
 שמינס ועוטף את שתותיהם וענבותיהם בעובי שומן ובשר: יצא מחלב עינימו'
 עיניהם בולטות מרוב שומן כל אחד כחום עיניו מוסקעות: עברו משכיות לבב'
 יותר ממה שלבם מייחל ומצפה באה להם תאוותם עברו בהשגת ידם את
 תאוות לבם: ימיקן

פתח חרצבות רשעי' כי אין חרצבות למותם ובריא: בעמל ב' וסמ' ותקצר נפשו בעמל ישראל'
 בעמל אנוש אינימו' וחד בעמל בסגול וסמ' וינע בעמל לבם: מחלב ז' וסמ' הגה שמע מזבח טעב'
 חרב ליי' מלאה דסב' בפסוק' מרם חללים מחלב גבורים' כי רוחה בשמים חרבי' ועפרם מחלב דושן'
 יצא מחלב עינימו' ואכלהו מחלב חסדה:

והטעם
 דברי אסף חן ידבר על לשון כל משכיל ונטית הרגל לסור מהדרכים הישרים
 שהם דרכי השם כדרך באשורו אחזה רגלי כי בעבור שהרגל הולכת על כן דימה
 חמונת הלב שירגילה בה בהליכה ונולת נטיו שלימה כמו צור חסיו בו והנה כאן
 היה ראוי להיותו כמו כמעט ושפכו כמו נטיו כאשר חסורי כמו רגלי כי הטעם
 כפול כמשפט לשון צמות רק כאן לא מצאנוה רק על אפס ומה שאינו ודרך
 משל הזכיר לאשורים שנשפטו כמים כדרך כמים נשפכתו בעבור שלא נשאר בכלי
 מחומה כמו שפכו אשורין ואין לו במה ילך: כי הנה סבת זה הדבר שקינא
 בהוללים לשון פועל על משקל הסובבים בעיר מגזרת ויתהולל: כי מלת חרצובו'
 דביעיה ובספר ישעיהו פתח חרצבות דעס הנה פתח כעס התר ואם כן תהיה
 חרצבות' כמו אבדות והטעם שהיה ראוי סיהיו קשורים בעולם סימיתם מהרה
 ור' משה הכהן אמר כי אין חרצבות עד מותם ואולם הם בריאים כאילו כתוב

והטעם
 ואולם כל אחד מהם בריא וזה איננו ככונ שתהיה מלת אולם שהיא מלת טעם באחרונה כי היא כמו לכן חזן רק אך בלתי זולתי למען בעבור כי כן לא ימצא בכל המקרא
 ואחרים חומרים כי אולם חסר קף והטעם כל אחד בריא כאולם ויש חומרים כי הוא חסר ב'ית והטעם באולם כל אחד בריא באולמו וטעם להזכיר אולם כי הוא דר
 בבית נכבד פיס לו אולם כמו האולם של בית הסם הנזכר בדברי הימים או בעבור שהדירה באולם בריאות לבוף בעבור האויר שהוא מגולה ויש סתר מלמעלה והכנן בעיני
 חסר שהזכיר פלום רשעים אראה במייהם גם במוותם ימותו בלא פנעים ותחלואים ונעים ומכאובים כאילו אין לכפסם קשורים עם גופם ואולם על משקל טובם והטעם
 כוהם שהוא כח התולדת השומרת הגוף והוא מגזרת יש לאל ידי והנה הטעם ימותו במוותם בלא יגיעה ובחיייהם כח תולדתם חזק ובריא: בעמל' בעבור היוותם
 עשירים: ועם אדם' הטעם כפול או בבא נע באויר שהוא כולל הם ימלטו מהננע ולא הצדיקים: לכן' ענקתמו' מגזרת וענקים לגרברותך כדמות זר זהב ויעטוף
 מגזרת המעטפות: שית' כמו שית זונה כמו דרך ויש חומרים כי יעטוף כמו תפלה לעני כי יעטוף וטעם שית פאה והטעם כי החמס יעטוף להם לכל פאה כאילו הוא
 ברשותו: יצא חמר' ל' משה עינימו כמו כעין הבדולח מרוב החלב יצא וכראה עין יפה למראה ויש חומרים מרוב חלבם כאילו יצא עינימו כדרך עינים להם ולא יראו'
 זמלת משכיות על דעת ר' משה כמו מחסבות כי הסכוי כינוי ללב לאחד פנים טעמים כאחד כתרנו' יצא' כאילו משכיות מראות כמו ולבי ראה הרבה חכמה ודעת ויהי פי'
 שכיות החמדה או יהיה כטעם ואכן משכית מנוירת והצדיקים הם המחשבות וטעם עברו עברו חן בני אדם לחשב: ימיקן

ויתן ירפין וסמ' נמסר במלכים א' סימן יד: ויתפלל ג' רפין וסמ' ועתה השב אשת האיש כי נביא הוא'
 יסגור לו ויתפלל אליו' וחי ויתן לו מזהב שבא' אנך: וברוך ז' וסמ' נסם בסדר לך לך: עג שפכה
 חד סן יד מלין כתיב ה' בסוף תיבוחא וקרין וסמ' ז' נסם במלכים ב' סימן ד': חרצבות ב' ומב' ליש וסמ' ז'

עג
 ואני
 כמעט נטוי רגלי באין שפכה אשרי:
 כי קנאתי בהורלים שלום רשעים
 אראה: כי אין חרצבות למותם
 ובריא אולם: בעמל אנוש אינימו
 ועם אדם לא יננעו: לכן ענקתמו
 גאווה יעטף שית חמס למו: יצא
 מתלב עינמו עברו משכיות לבב:

ימיקו את ריעיהם: ודברו ברע עושי: לעסוק חכונים: ממרס ידברו כגון פרעה וסנחריב וכו' נכר מי יי' אשר חסמע בקולו מי בכל חלתי הארצות חלה על במותי עב וזהו שמו בשמים פיהם: לכן ישוב עמו הלוט לפי שמו רוחים דרך רשעים בלחה ישובו אל דרך הרשעים לחמו בדרכיהם הלוט כמו מי הכיחך הלוט פה: ומי מלא ימצו למו: ומי סל פלג המלא הם דברי תורה הם כחשבים למו תמנית ומולזים בעיניהם: ואמרו איכה ידע אלי איכה נוכל למו שיש דעה בהכה ותורתו חמת: הנה חלה רשעים הם ועובדים על תורתו והרי הם סלוי בעולם ומגדלים כח ועושר וסלוי עולם לסוף סלה: הסגנו הגדילו ומנחם פירש ישוב עמו הלוט ישוב הרשע להלוט חת עמו סל הקבה והרחשו למדתי מדבריו סל ר' מאיר בר יצחק סלית כבוד זל: אך ריק זכיתי לבכי כל זה מוסב על ואמרו איכה ידע אל נכס חומר אך לריק ועל חס חסו שומרים מנתנו סל הקבה והרי חסו כנעני כל היום ותוכחתי נראית כל היום תמיד מקר לבקר מ מתחדשות צרות חדשות: חס אמרתי אספרה כמו אמר חס חס אמרתי לבכי לספר חת הכל כמו שהוא כל מה שעמו חומר על זאת הנה דור בניך בגדתי כלומ' חס חסות בונדי ורשעי: ואחשבה לבכי: לדעת זאת מה היא מדתו סל הקבה כן הוא עמל בעיני נראית היתה מדה זאת לי עמל ולא מפט: ער אשר בחתי אל מקדשי אל חסר בירושלם ורחיתי מה שחידע ב בסנחריב וזה הבינתי לאחרית הרשעים שהוא לחבדון ואמרתי אך כל הטובה הבאה להם חלקות הם שהקבה מחליק להם הדך סלה שמהא נחה וחלק למען לא יתנו לב לשוב חלוט ויחבדו: אך בחלקות תסית למו כל הטובה הבאה להם שהרי סופם הפלתם למשאות: מן בלהות מן שדים: כחלוט מהק' כשינה שאין לה קן

בנקין ג' בליש' חד חס' וס' ג' עגלך שמרן' ארזץ בנקין כפי ואסובה' וארזץ בנקין כפי קדמא חס': ה' כתיבן היא וקריין הוא וס' ואחשבה לדעת זאת' ויתרון ארץ בכל היא ותלך ותעשה כדבר אליהו תנינא דפסוק' כי הוא זמה והיא עון פלילי תנינא דפסוק' יי' אלהינו כל החמק הזה' וחילוף' ג' כתיב' הוא

ימיקו וידברו ברע עשק ממרום ידברו: שתו בשמים פיהם ולשונם תהלך בארץ: לבן ישיב עמו הלוט ומי מלא ימצו למו: ואמרו איכה ידע אל ויש דעה בעליון: הנה אלה רשעים ושלוי עולם השגו חיל: אך ריק זכיתי לבכי וארזץ בנקיון כפי: ואתי נגוע כל היום ותוכחתי לבקרים: אס אמרתי אספרה כמו הנה דור בניך בגדתי: ואחשבה לדעת זאת עמל היא בעיני: ער אבוא אל מקדשי אל אבינה לאחריתם: אך בחלקות תשית למו הפלתם למשאות: אך היו לשמרה כרנע ספו תמו מן בלהות: כחלוט מהקין אדני בעיר צלמם תבוה: כי יתחמץ לבכי וכליותי אשתונן: ואני בער ולא ארע בהמות הייתי עמך: ואני המיד עמך אחזת ביד ימיני: בעצתך תנחתי ואחר כבוד תקחני:

תמקמקון מן פטמא וימללון לאבאשא ולטלומא מן רום לבהון ימללון ושיאו בקדשי שמיה פומרהון ולישגרהון מצלהכה בקדשי ארעהו בכנ תבו על עמיה דיי לאלקיותהון ומחונון במחופין ודמעין סביעין סחרתין להון וימרון הכרין ידע אלהה ואית מנדשא בעל ארהו הא אלו רשיעא דיתבין בשלותא בעלמא דרין ארביקו נכסין קנו חילא: ברם לסריקותא זכית לבכי ושוזבית בגרירי ודי' והיותי פתיש כל יומא ומכסנותי לצפירי: אין אמרית אשתעי דכמתהון הא על דר בניך ארשעית: וחשיבית למדע ית דא לעות הוא בעיני ער זמן פורקנא דאיתי לות מקדשי אלהה אתבין לסופהון: ברם בקבלא שויתא להון רמיתנן לשהותא: דהכרין היו לצרו כשעתא כלו אשתיצון מן אתרנשון: היך חלמא מן גבר דמתער יי לוזם דינא רפא באתער יתהון מן בית קבורתהון ברנן דמותהון תבסרו ארום יחוש לפי וכולתי בערן פאשא: ואנא תדרר אעמד אחרתא ביד ימיני: במלפתך תדרנני ובתר דשלים איקרנא דאמרת עלי לאיתאר תסבנני מן

ואנא שטיא ולא אידע היך בעירי במלפתך תדרנני מן

וקרי' הוא וס' ותלך ותעשה כדבר אליהו קדמא דפסוק' כי ערך מאתמול' כי הוא זמה והיא עון פלילי קדמא דפסוק: ולא אדע ג' וס' בישעיה ס' מ:

שהיא סינת עולם כן היתה להם ויח' מלח' יי' ויך במחנה אשור: יי' בעיר בלמס תבוה בירושלם שהרעו עליה סס כתבוה בלס דמותם וכסרפו כלס: כי יתחמץ לבכי מטרס שראיתי מפלה זו ברוח הקדש היה לבכי מתחמץ על דרך הרשעים שאלחה ובכליותי הייתי משתונן לסוף מרב סנן וכסוהו מתפעל התיו ניתנת באמצע שורס התיבה כדרך כל תיבה סיסוד תחילתה סין: ואני הייתי בער ולא היותי יודע מה היא המדה וכבהמה הייתי עמך ואני חלפ' שהייתי רואה כל זה תמיד הייתי עמך ולא זמני מידחתי: אחזת ביד ימיני להחזיקי בירחתיך בסקרבו רגלי לנטות מדרכך כמו שאמור למעלה כמעט נטוי רגלי: תנחתי בחייתי: ואחר כבוד תקחני חילו היה טעם על כבוד היה שתרונו לח' שהסלמת לסנחריב כל הכבוד שפסקת לו תקחני חליך הפלאת כסך לישראל והחרכת חת בסנחריב עכסניו שהטעם על ואחר זה פתרונו ואחר לכבוד תקחני משכתי חליך לכבוד ולתפארת: מי

ימיקו מגזרת המק בסדו הפועל יואח והפועל חסר כאילו ימיקו כדבורס שלימים ידברו בדבור רע העושק והחמס שעמו ולא ייראו מהסס וזה טעם ימרוס ידברו כי אין מרוס עליהם: סגנו' דגסות התיו כי היא מפעלי הכפל סיחשבו כי אמרות פיהם כאילו הם בשמים פהס גזירות אין להסיבס והאחר המדבר כזאת הוא מהארץ וזה טעם ו ולסנס תהלך בארץ והנכון בעיני כי סמו בשמים פיהס שהס מדברים בשס ו במלאכיו ולסנס כ כמרנלי' שהס הולכים בארץ לדבר ולספר סמן חו דופי ודבר שמינחא כדדקיס וטעם תהלך כאילו הולכת לשמוע דופי: לכן אמר רבי משה הלוט תוחר מגזרת והלמה סיסרס כאילו כתי' הלוט קמוץ ההא וסורק בלוי כדרך מ מוכה וכנעו: ומי מלא' חסר כוס: ימצני מגזרת ומצית ובאה המלה מלעיל כעבור היות הטעם בתחלת מלת כמו כי זה משפט הלסון כמו עשה לי חת החיל הזה וסל למו סב אל הכזכרי בתחלת המזמור והס כרי לבב והנכון שהוא סב למלת עמו כי יואח בלסון יחיד ורביס ולפי דעתי שהלוט כמו הנה כמו הבא עוד הלוט חיס כי עמו ישוב כעבור זה סרוואה חו ישוב מגזרת סוכב חו ישיב אל לבו ולא ידע מה טעם זה: ואמרתי יס חומרים הרשעים ולפי דעתי שהחומרים הם עס הפסס והעד הנה חלה רשעים: הנה הטע' שהדדקיס יודעי' דעת חמת שיש חלונה כשגב מודעת חרס

והוא חכס לב שידע הכללים שהס עמודים והחלקים שהס הפרטים הם משתנים בכל עת על כן לא ידעס הפסס כי חיס עמודים והנה הספק בידס כעבור ראותס הרשעים שהס סלוי עולם כנפוס ורבי עושר כמו עשה לי חת החיל הזה: אך דברי המשכיל וטעם זכיתי לבכי שמחשבתי מחשבת חמת ואחמנתי זכה עס הנורח וכעבור זה כברח האדס עד היות כשמתו בחייו זכה ומזהירה ככוכבים וטעם בנקין כפי סלח עשה מעשה גיחול וטינוף מה שאינו ראו לעשות והזכיר כפי כי רוב המעשים בכפיים: ואני נגעו' מהרשעים ויוד ותוכחתי סימן הפועל כי הרשעים יוכחיהו הפך ותוכחתי לא חביתס שהוא סימן הפועל ולפי דעתי כי נגעו מפאת ראשו לסכלו עמל לכבוס יכרו ותוכחתי לכפסי' וטעם לבקרים בכל בקר כמו חדשים לבקרים: חס' דברי המשורר חס אמרתי לבכי חו חומרתי: אספרה כמו' חלה ומלת חלה חסרה כדרך יי' הטוב יכפר בעד אותס שאכלו הפסח כי לא כתוב כי כל לכבוס אל חזקיהו אהיה בנגד כדור בני הפסס סלח תהא חמינת לב באמונתס והנה יחסר בית הנה כדור בניך הם סקבלתי התורה מפייהם: ואחשבה' כאשר חסבתי לדעת זה הסוד לא יכולתי לו זה הוא עמל בעיני: ער' עתיד תחת עבר כאילו ידבר על זמן עומד כאשר פירשתי וטעם מקדשי אל שסס כהני הפסס ומכמי ישראל והס גלו זה הסוד והוא חבינה לאחריתם כי לא הובח האדס בעולם הזה להעניב בו חוליהו מלך חו עסיר ריק שתהיה חמרינו טובה מה הוא סכר כפשות הדדקיס: אך' הרשעים בעולם הזה במפומים בדברי חלקות ולכסוף יהיו למשאות כמו שוחה ומסוחה לתוהו ואשר חיינו כדרך רשעים להסמרס בסופס יא כי למשאות מגזרת הנחש הסיחתי והטעם כפול: אך' טעם ספו תמו על כפשותם: בלהות' כמו בלהות חתך כי יס סיסוב לאין ולהבל והעד ואיך: כחלוט' שאין בו חמת בהקץ החולס ככה כלמס יהיה בזוי בעיר והטעם שהיו נשכחים כי נשכח זכרס: כי' אי יתחמץ מגזרת חומץ דרך מסל כי ישוב לבי חומץ עס כליותי עת שאשתונן מגזרת חן סנן ור' משה פירש בו בלסון חכמינו זל חמץ חת הדין: ואני' הייתי בתחלה לנגד סלח ידעתי סוד הרשעים כבהמה עד שמדתי ונגלה הסוד לי וזה הוא ואני' טעם אחזת ביד ימיני ולא נמותו פעמי כאשר הזכיר נטוי רגלי: בעצתך' תקחני' מלת לקיחה בלא דבר הוא המתכררת כשמת הדדק עס העלויים שאינס נוף ולא ימותו לעולם על כן בדברי חנוך ניתהלך חנוך חת האלהים שהרגיל כפשו להמהלך עס המלאכים עד פלקחו הפסס והנה יבקס זה המשורר עזרני וכחתי והרגילי בעצתך ואחר שתעשה לי זה הכבוד חו תקחני וכמוהו כי יקחני סלה חו פי' ואחר נאחר כן תקחני נחתי כבוד כאלה המלאכים: מי

אבן עזרא תהלים עד רשי תשמ

מיו חמר רבי משה הטעם כל הפסוק הוא בשמים להיטו עם המלאכים כחילו חמר כל חמר לי הוא בשמים ועמך חין לי הפסוק בחרץ חמר רבי יהודה הלוי מכ מי הוא שאני מבקש הוא בשמים כדרך מי לך כל המחנה הזה חמר פגמתי ולפי דעת הגאון כי תחמר מלת זולתך חמר בשמים ולפי דעתי כי חין לי הפסוק בשמים ובחרץ חמר חכוד גופי על כן חמריו: כלה שאריו זה הגוף ולבני זה הנפש המתחווה שהיא כח התולדת רק כור לבני כטעם תוקף ולבני כדרך חמריו לבכנס וחמריו עיכוב טעם כור לבני הוא הדבק העומד לעולם ולא יאבד על כן חמר זה: כי כדרך יחד כסיל ובעד יאבדו: כל זונה ממך הוא היוצא במחשבתו ונבלעט מרשו הטעם: ואני קרבת אלהים כנגד דחקך וטעם לי טוב כי זה הוא הטוב בחמת: שמי חמר שמי השורט כדרך ו וכתרי להם כרי שלום להתחברות שני תווין: מלאכותיך: לשון דבש והיחיד מ מלאכה ומזאת הגור' מלאך והמלה רבעיה הנקרא כן בעבור ש טעושה תמיד מלאכת הטעם וכחמר יחכם המטכיל ויכיר מ מלאכות הטעם ויכול לספרם בלבו חן חמר חן ידע דעת עליו ובעבור זה כ נבחר כל האדם: משכיל לחסד למה אלהים זנחת מלת משכיל תחלת פיוט והנה זה המזמור על אותו הטעם: למה פעול: זנחת הכחן בעבור שדמה הכעם לחס על כן נקרא חמר: זכור טעם קרית שהיו כמו נמכרים ב במזרים: יתכן להיות שבת כחלתך שבת שהוא כחלתך כמו והם עמך וכחלתך חן כחלתך ויהיה שבת סמוך והעד הר ציון: הרשימה הטעם כדרך קומה יי חמר רבי משה הכהן כי למשוואות טעם תחת טעם הפועל כחילו כחוד להשוואות כל הרע אויב בקדש כל אויב שהרע בקדש כי הוא הפסוק כמו כל תשא עון וקח טוב שהטעם כל עון תשא ולפי דעתי כי למל למשוואות כמו בעבור כללך כן יאמרו לי והנה הוא הרשימה פעמיך בעבור כחלתך הנזכרת למעלה שהוא משוואות נכח כל חמר אויב בקדש וכן כל תשא עון כל שתשא עונינו תקח הטוב שיש בדינו והוא האדות לשונינו שטפתינו טובות מפדים להביא וזה הונו שהוא וקח טוב לא יוכל חס להבינה חך תשמם רק כלשון יסמעהל שכמוהו פא דפה וככה טוב ויחיל ודומם ביום הסליחי וישא חכרהם חת עיני ועמד חת עבדיו: שאנו נקראו המקדשים מועדים בעבור התחברות עם ישראל במועדים וכמוהו שרפנו כל מועדי חל בחרץ וזאתותם כפי מחשבתם כדרך והאנשים רדפו אתריהם: ידע חמר רבי משה כי זה קסור עם הפסוק שהוא חמריו והוא מספר כי עת בנות שלמה חת בית יי ונחזי החוכים חת האנשים חושב המביא בתי הידים בגרון לחזוב חת החבן כי הגיע מעלה למעלה וככה הוא ידע למעלה כהביא המביא בסבך עץ קרדומו ולפי דעתי כי בעת שיעבדו הקרדומו בסבך עץ לכרו העץ שהיה לבנין הבית היה לו שאח למעלה: ועתה בכסיל וכילפות כלי ברזל להסחית ויש חומרים כי כסיל מצורת כסילן וכלמת בהתחלף הכף בקוף שהי מקלבים כמו כובע וקובע: שלחו הלמד קל וחף על פי שהוא מהבנין הכבד כמו בפסוי חמר בן בלעם כי זה הפסוק שהנכחן שלחו חס במקדשן ויתכן שהטעם שהיה האם סביב וכחילו המקדש מסולח: חמריו ניגם חמר וזו ולא הזכיר מי חמריו מרינום חמר כי ניגם מצורת לא תנוג חף על פי שמלת לא תנוג מהבנין הכבד וניגם מהבנין הקל כדרך וניגם ולפי דעתי שזה נכח והנה העד חמר הינה: אותותינו הפך טמו אותותם וטעם אותותינו כפי פירשנו דברי הנביאים: עד מתי פעול: יחרף הוא חת סמך בדרך למה אלהים זנחת לנכח: למה תטיב כדרך תטיב חמר ימינו יך הסמאלית כחילו הזכיר שתי ידך דרך מסל והחמת שתכלה מקרב הפסוק שם שהוא אויבך:

מיו לי בשמים שום מלאך שבחתי לי לחלוא לא בחרתי חלוא חותך: כלה שאריו כחלוא בשריו ולבני לך כלה שאריו לשון תחווה כמו כלת כפסי לישועתך: זונה ממך ככרד ממך: מלאכותיך סליחותיך רוח הקדש הבא בלבי לחומרנו: יעסן חמר כל הכועס נחיריו מוניחין עפן: קרית קדש לפני ברית עולם שנחמר מעון חתה היית לנו בטרם הריס יולדו: זה שכנת בני תקון לשון הוא כמו זו חטאנו לו והוא כמו אשר שכנת בני: הרשימה פעמיך למשוואות נכח הגבה פעימות ובהלות טלך שהיו לחויבך למשוואו נכח על כל אשר הרע החיוב ב בבית המקדש כן חכרו מנחם עם ותפעם רוחו למשוואות לשון חורבן כמו שהיה תשאה שמה: מועדיך הוא בית המקדש אשר נחמר בו ונועדתי לך שם: טמו אותותם כשבבר ידם להחריבו חן טמו להם חת אותות קסמיה שהם אותות חמת ומה הם ה הקסמים קלקל בחמים סאל ב בתפריס: יודע כמביא למעלה בסבך עץ קרדומו: יודע החיוב כשהיה מכה בפערי פ פתחי המקדש שהוא כמביא מ מכותיו למעלה ברקיע ומניין היה יודע שהרי היה רואה שהיה העץ מסבך וחזון חת הקרדומו וכולען כמו שאמרנו רבותי כלהו בלעת כהו חד תרעה דירושלם: בסבך עץ קרדומו לשון לחחו בסבך העץ סוכך חותם והם כ נסבכין בני: ועתה חלפ שהיה רואה שלפני הכה קסה לא נמנע מלהלום כל פתחיה וכל שעריה יחד: בכסיל וכילפות כלי משחית סל נכרים הם ונקרדומו בחן לה תרנס ויתכן בכסיליה כילפות לשון ערבי הוא כך פירס דונס והוא מכלי הנכרים: יהלומן החיובי: חמריו בלבם ניגם יחד: כינס מוסליהם וכן ינון טמו וחמריו יהיה מוכן כל מוסליהם מהשבה חמת להם הרשעונים כחחרונים להזדונג לכטרוכ סל ישראל תחילה וחחר כך תדונג להם ומדע שהרי שרפו כל מועדי חל שהיו בחרץ כל כתינועד סלו כלסמי החריבו שילה נכוד נכר החריב בית ראשון רומיים החריבו בית שני: אותותינו שהבטחנתו ביד כחיך חין חמו רואים חותם בימי רבים שאנו בגולה נתכח חסך על ימי הגלות: עד מה עד מתי כהיה בצרה זו: מקרב חיקך כלה השליכה והוצא אותה מתוך חיקך והלחם כאויבך כלה לשון גרם כמו כלה גרם יגרם: וחלשים

זונה ב' חד חס' וחד מלאוסי' אם זנה אתה ישראל הצמתה כל זונה מסך קדמא חס: עד יעשן ב' וסימ' לא יאבה יי סלוח לוי' למה אלהים זנחת: בצאן ב' וסימ' וכל חום בצאן לבן יעשן אפך בצאתך סרעיתך: קרדומו ג' בליש וסימ' ועל אביסלך הר צלמון קולה כנחש ילך כי בחילי בסבך עץ קרדומו: כלה מן פותך דילי בשמיא אלה את ועפך חברא לא צביתי בארעא: אשתי צא נושמי ולבבי תקיפא רבחיני לבבי וחולקי אלהא לעלמא: ארום הא רשעיא די מתרחקין מנך יאברון שצייתא כל דטעי מן פתר דחלתך ו אנא למקרב בני לי טב שוית בני אלהים רוחצני לאשתעיא לצדיקיא כולחון פקודי שליחותך: שכלא טבא על ידוי דאסף למרה אלהיא רחקתא לעלמין ירקף רונך בעאן רעיתך: אדכר בנשתך דקנירת מלקדמין פרקת ממצרים שכטי אחסנתך טור ד רציון דנו די שריתא שכנתך ביה ז ארים אסתורך למשוק אומיא לעלמין דבכל חיליה אבאיש בעל דבכא בקדשא אכלין מעיקך במצע ומניך שוון זאתותהון א אתיא: יצלה בקורנסא היך גבר דמרים יריה בסביך קיסיא למקטע בבולבאן וכרין גליפיהא גרין כהרא בקופיץ ובמפסלת דיוסטר סחין בכמרוזופין: אדליקו בגורא בית מקדשא לארעא אפיסו משפן דאתקרי ביה שפך: אמרו בלבהון בניהון כהרא א זוקידו אבהתהון כל מערעיא אלהא בארעא: אתונא דיהבו לנא נבייא לא חמינא לית תוב נביא ולית עפניא דידע עד אימתי: עד אימתי אלהא יחסר מעיקא ירחיק בעל דבכא שפך לעלמין: למה תתיב ירך וימינך למפרוק מן נו עטפך אפיס ושיצי עקתא: ואלהא י בליש וסימ' אקים אל עלי' והכית את ארם באפק' או הכית את ארם' וישליכו לאחין' וככלות כל זאת' מקרב חיקך כלה' כלה בחסה ב' בו' הלא תאנף בנו עד כלה' לכלא הפשע' בתרא כתיב א':

זונה ב' חד חס' וחד מלאוסי' אם זנה אתה ישראל הצמתה כל זונה מסך קדמא חס: עד יעשן ב' וסימ' לא יאבה יי סלוח לוי' למה אלהים זנחת: בצאן ב' וסימ' וכל חום בצאן לבן יעשן אפך בצאתך סרעיתך: קרדומו ג' בליש וסימ' ועל אביסלך הר צלמון קולה כנחש ילך כי בחילי בסבך עץ קרדומו: כלה מן פותך דילי בשמיא אלה את ועפך חברא לא צביתי בארעא: אשתי צא נושמי ולבבי תקיפא רבחיני לבבי וחולקי אלהא לעלמא: ארום הא רשעיא די מתרחקין מנך יאברון שצייתא כל דטעי מן פתר דחלתך ו אנא למקרב בני לי טב שוית בני אלהים רוחצני לאשתעיא לצדיקיא כולחון פקודי שליחותך: שכלא טבא על ידוי דאסף למרה אלהיא רחקתא לעלמין ירקף רונך בעאן רעיתך: אדכר בנשתך דקנירת מלקדמין פרקת ממצרים שכטי אחסנתך טור ד רציון דנו די שריתא שכנתך ביה ז ארים אסתורך למשוק אומיא לעלמין דבכל חיליה אבאיש בעל דבכא בקדשא אכלין מעיקך במצע ומניך שוון זאתותהון א אתיא: יצלה בקורנסא היך גבר דמרים יריה בסביך קיסיא למקטע בבולבאן וכרין גליפיהא גרין כהרא בקופיץ ובמפסלת דיוסטר סחין בכמרוזופין: אדליקו בגורא בית מקדשא לארעא אפיסו משפן דאתקרי ביה שפך: אמרו בלבהון בניהון כהרא א זוקידו אבהתהון כל מערעיא אלהא בארעא: אתונא דיהבו לנא נבייא לא חמינא לית תוב נביא ולית עפניא דידע עד אימתי: עד אימתי אלהא יחסר מעיקא ירחיק בעל דבכא שפך לעלמין: למה תתיב ירך וימינך למפרוק מן נו עטפך אפיס ושיצי עקתא: ואלהא י בליש וסימ' אקים אל עלי' והכית את ארם באפק' או הכית את ארם' וישליכו לאחין' וככלות כל זאת' מקרב חיקך כלה' כלה בחסה ב' בו' הלא תאנף בנו עד כלה' לכלא הפשע' בתרא כתיב א':

כמו והם עמך וכחלתך חן כחלתך ויהיה שבת סמוך והעד הר ציון: הרשימה הטעם כדרך קומה יי חמר רבי משה הכהן כי למשוואות טעם תחת טעם הפועל כחילו כחוד להשוואות כל הרע אויב בקדש כל אויב שהרע בקדש כי הוא הפסוק כמו כל תשא עון וקח טוב שהטעם כל עון תשא ולפי דעתי כי למל למשוואות כמו בעבור כללך כן יאמרו לי והנה הוא הרשימה פעמיך בעבור כחלתך הנזכרת למעלה שהוא משוואות נכח כל חמר אויב בקדש וכן כל תשא עון כל שתשא עונינו תקח הטוב שיש בדינו והוא האדות לשונינו שטפתינו טובות מפדים להביא וזה הונו שהוא וקח טוב לא יוכל חס להבינה חך תשמם רק כלשון יסמעהל שכמוהו פא דפה וככה טוב ויחיל ודומם ביום הסליחי וישא חכרהם חת עיני ועמד חת עבדיו: שאנו נקראו המקדשים מועדים בעבור התחברות עם ישראל במועדים וכמוהו שרפנו כל מועדי חל בחרץ וזאתותם כפי מחשבתם כדרך והאנשים רדפו אתריהם: ידע חמר רבי משה כי זה קסור עם הפסוק שהוא חמריו והוא מספר כי עת בנות שלמה חת בית יי ונחזי החוכים חת האנשים חושב המביא בתי הידים בגרון לחזוב חת החבן כי הגיע מעלה למעלה וככה הוא ידע למעלה כהביא המביא בסבך עץ קרדומו ולפי דעתי כי בעת שיעבדו הקרדומו בסבך עץ לכרו העץ שהיה לבנין הבית היה לו שאח למעלה: ועתה בכסיל וכילפות כלי ברזל להסחית ויש חומרים כי כסיל מצורת כסילן וכלמת בהתחלף הכף בקוף שהי מקלבים כמו כובע וקובע: שלחו הלמד קל וחף על פי שהוא מהבנין הכבד כמו בפסוי חמר בן בלעם כי זה הפסוק שהנכחן שלחו חס במקדשן ויתכן שהטעם שהיה האם סביב וכחילו המקדש מסולח: חמריו ניגם חמר וזו ולא הזכיר מי חמריו מרינום חמר כי ניגם מצורת לא תנוג חף על פי שמלת לא תנוג מהבנין הכבד וניגם מהבנין הקל כדרך וניגם ולפי דעתי שזה נכח והנה העד חמר הינה: אותותינו הפך טמו אותותם וטעם אותותינו כפי פירשנו דברי הנביאים: עד מתי פעול: יחרף הוא חת סמך בדרך למה אלהים זנחת לנכח: למה תטיב כדרך תטיב חמר ימינו יך הסמאלית כחילו הזכיר שתי ידך דרך מסל והחמת שתכלה מקרב הפסוק שם שהוא אויבך:

תהלים עה אבן עזרא

רשי

זאלהים מלכי מקדם והרי חתה
 גסועתינו מקדם: ראשי תכני /
 הם מצריי סנקראו תנינים סנ /
 התנין הנדול וגו': ראשי לויית /
 פרעה נקרא כן שנחמר יפקוד /
 ו' בחברו הקסה על לויית וגו':
 שתננו מחל לעס לבייס כתת /
 ממונו לעס ישראל לחוכלו לבייס /
 לכתות ונבלות שהנבלת בייס /
 פיעות כמו וסיס מיד כתיס כ /
 בתרזומו וסיען: חתה בקעת /
 צישראל מן הצור מעיינות: חתה /
 הובסת ירדן סהוא כהר חיתן: /
 לך יום נחולתס סל ישראל: חף /
 לך לילה ועמד היו בצרות הלילה: /
 חתה הכינות מאור ושמש: חתה /
 הכינות להס מאור התורה: חתה /
 הצבת להס כל נבולו חפס כל /
 טוב: קן וחורף חתה יצרתס הרי /
 זה דונמת סבועות חוקות קציר /
 יסמך למלא שנית לנו סדר הסני: /
 זכור זאת אויב וגו' ואחרי סכל /
 תסועותינו בך זכור זאת אשר /
 אויב חרף חותך בהסמיו חותנו: /
 האל מתן לחית לבחודי האומות /
 כמו ויאספו פלסתיס לחיה: כפס /
 תורף תור סלך יוכתן תירגס לסון /
 תוריס וכני ונה התור הנה מסמת /
 הזכר בן זונה חיה מדוננת לחת /
 חף ישראל לא החליפוך באל אחר /
 חף על פי שרחת מהס והיו כ /
 כאליונה: חית עניך כפס עניך: /
 הבט לכרית אשר כרת לחבותינו: /
 נאות חמס ננה חמס לסון מדור: /
 אל יסוב דך ככלס אל יסו דך /
 מלפניך בתפילתו ככלס: חרפתך /
 גדופיך כמו זאת אויב חרף: אל /
 גשחת חת ישראל: הודינו לך /
 חלהיס על הטובה הודינו חף על /
 הרעה וקרוכ בפיו סמך תמיד: /
 סכרו דודותינו כפלותיך תמיד: /
 בי חרף מועד כסיס לנו יוס טוב /
 חין חנו עסוקיס כנכול פה ו /
 וכקלת ראש ככל הגוים: חני /
 מישריס חסכות חנו נתנין אל /
 לבינו להללך ולסבךך מעין ה /
 המאורע ליוס: נמוגיס חרף וכל /
 יוסביה וגו' ביוס מתן תורה /
 כשהיו נמוגיס החרף וכל יוסביה /
 מתחילי שהתנית עס מעשה ב /
 כראשית חס לא יקבלו ישראל חת /
 התור תחזרו לתוהו ובהו: חככי /
 עמך ישראל תכנתי עמודיה פ /
 כשחמרתני כעשה וכסמע: /
 להוללס לרשעים המערכביס /
 חת ישראל: כי

גבולות למלך רמל אתה הצבת / וב' גבולות כתיב וס' ואסיר גבולות עמים / וגבולות ישועו / וב' חס' דחם' וס' / יצגבולות עמים / ויתן להם משה לבני גד דמטות / ושאר גבולות כתיב חס' וזו בתרא: עניך ג' בליש' וס' / כמסר לעיל בס' ס' עב: ישוב ה' ד' חס' וחד סל' וס' אכל מסכניא צפרחא בירושלם ואתנחם ופי' הנה חרש

ואלה מלכא דשכינת קודשה / מלקדמין עבד פורקנא בנו ארעא / אנת גורחא בעושנך מוי דימא / אנת תברתא ריש תניניא ושנקת / מצראי על יפא / אנת תרעתא / ריש גברי פרעה יהבתנון לגמרא / לעם בית ישראל וגושמיהון / לירוריו / אנת בועתא מעינא מן / פיפא והיו לנחלא אנת יבשת / מניח נחלי ארנונא ומניח יובקא / ויורדנא דהון תקיפיון / די לך / ימא לתוד די לך ליליא את / אתקנתא סיתרא ושמשא / את / אקמתא כל תחומא דארעא קיטא / וסתוא אנת בראתנון / אדכר / דא בעל דבבא מנרף ו' עפא / טפשא דרחיק שמד / לא תמסור / לעפא דמתיולין לחיות ברא / נפשת מאלפי אוריתד חיהון ד / דענד לא תתנשי לעלמין / אסתפל לקימא דגורחא לאכהתן / ארום אתמלאו בניהון חשוכא / פרים על ארעא ואונאותא וחטופין / לא יתוב מסבן מכסוף עניא / וחשוכא ישבחון שמך / קום / אלהא נצי מצותך אדכר קלנא / דעמד מן מלכא טפשא כל יומא / לא תתנשי קל מעיקד אתרנושת / דקיסין לקבלך דסלקא תיריא / עה לשבחא בזמן די אמר / דוד לא תחבל עמד תושבתא / על ידוי דאסף ושרא / אודינא / לך יי אודינא וקריב שמך אשתעינו פרישותך / ארום אידע זמנא אנה תריצן / ארון: מתמססין ידוי ארעא וכל יתבהא אנה אתקנית עמודהא לעלמין: / אמרית למתלעבין לא תתלעבון ורשיעיא לא תרימון אקרן / לא תרימון למרוכא / אקרכו איתן די ממללין בתוקפא ובגדופין / ארום

למניח אל תשחת / מזמור לאסף שיר: הודינו לך / אלהים הודינו וקרוב שמך ספרו / נפל אותיה: כי אקח מועד אני / מישרים אשפט: נמנים ארץ וכל / ישיבה אנכי תכנתי עמודיה סלה: / אמרתי להוללים אל תהלו / ולרשעים אל תרימוקרון: אל תרימו / למרום קרנכם תדברו בצואר עתק:

מזר' ועתה קרא נא באוני העם / אל ישב דך נכלס' ישב ויצר' / כי נדר נדר עבדך אם ישיב כן כתיב' / ישב אפך ותגחמני: עה וקרוב ד' וס' וענה איים באלמותי / כי קרוב יום וקרוב יום ליי' הודינו / לך אלהים הודינו וקרוב לשמוע מתת הכסילי זבח: עמודיה ד' ג' מל' וא' חס' וס' את קלעי הדגור דמסכנא / קרמא' וחברו דמסכנא תניי דפקודי' / אנכי תכנתי עמודיה חצבה עמודי' / שבעה' וא' ועמודיה יתפלצן / דמסכנא תניינא דפקודי' חס' עמודיה כתיב חס' ו': עתק ד' וס' יצא עתק מפובס' / הדברות על צדיק עתק' / תדברו באואר עתק' / יביעו ידברו עתק' / וא חון עתק וצדקה בצירי:

שהזכיר שחגן צורריך בקרב מועליך: שאון קמך / יהי עולה תמיד עד הגיעו חליך אל הסמים וזה דרך משל: למנחם אל תשחת / על כועס פיוט תחלתו אל תשחת: הודינו / בדיבורך ללוד וגם בחסרונך ככון הוא כמלת זמרה חזמך ויזמרו לך וטעם פעמים להזכיר כי / נודה לך כעס אחרי כעס חו בכל זמן: וקרוב סמך / לעניתי כי ספרו לנו חבותינו ולא הזכיר המספרים כמו אשר ילדה אותה והנכין / שאלה המספרים הם נביאים שספרו לנו על סמך: כי כדרך כי חביא הקן אשפוט מיסרי: כמני' / אז תשא הארץ וכל יוסביה וטעם / חכני תכנתי אז ידעו סחכני הוא שתכנתי עמודיה לפנים בחמת ועמודיה הם הכיה טלח תמוט ועתה בהתמוט ידעו כי לי הארץ / אעשה חככי: אמרתי / דברי המסור: אל תרימו קרן / על שהוא כנילכס והס בני חדם כמוכס: חלי' הטעם לא די לכס שתרימו / קרנכס על חביריכס עד שגאוה לככס להרימו על רמים עליכס ועתה תדבמו בצואר עתק כמו ירין חלוי בצואר ועתק תלך כמו יחא / עתק מפוכס חו יהיה קוחר הנוחר: כי

כדרך ויפרפרני הפך שלו והטעם כי ממסלתך מוסלת בארץ כאשר הזכיר בקרב הארץ בים ובתנינים אשר בנוים חומרי' / כי זה רמז לבקיעת ים סוף והטעם שברת בשוכו / לחרבה ויס חומרים כי התנינים פרעה וסליסיו: חתה' אמר רבי משה כי כל שומה בים וגופו גדול יקרא לויית והאות שהזכיר ראשי ולא ראש אחד ולפי דעתי שלויית / דג גדול ותחסר מלת כל כמו ראשי כל לויית והנה הטעם כמנו מחל לעס לבייס סהס סוכניס כטיה כנגד היס וידוע כי יס מקימות שיחללוהו מעת לעת בזמן ידוע ורבי / משה אמר כי לעס ל / לבייס כמו לעבדך ל / ליעקב וטעם לבייס / לחכמי הספינו: חתה / בקעת' ביבטה כמו / יבקע צורים במדבר: / חיתן' סס כמו וישב / היס לפנות בקר ל / לחיתנו: לך' הטעם / שחתה עושה חלה ה / הנפלאות בכל זמן ב / ביו' וכלילה כי המוסלי' / בהס חתה הכינותס: / מאור' הוא הירח / והזכירו לפני הסעשע / בעבור שהסליס במלת / לילה כי כן דרך ה / המקרא וחיתן לעשו: / חתה' הטעם שהזכיר / הדבר והפכו בקעת / והובסת וכולס בארץ / והזכיר כי הסעשה / גבולת הס נכביס ל / לעולס ולא יתחלף ה / היישוב וטעם קן / וחורף בעבו היות רוב / היישוב בפחת סמאל / וקצתו בפחת דרוס / וטעם להזכיר זה עס / גבולות חרץ כי בהיות / במקום אחד קן הוא / במקום אחר חורף: / זכור' וחני חומר / לחיוב זכור זאת: ועס / ככל' אשר נאזו סמך / כמו עס לככס סלס: / חלי' לחית' פתח כי / הוא סמוך והסמך חלוי / חסר כמו שפעת חני / רוחה והטעם חית ה / הסדה ותוך כמו סתי / תגרי' ויח לחית כמו גער / חית קנה חית פלסתי: / הבט לכרית' בפתחות / הלמד סהוא ידועה ו / ומלת הבט תסמס ב / בעבור חחרת והבט / מלאו וטעם מחסכי / חרץ כנגד הבט טעמו / המקימו' הכסתר' סס' / כאו' כמו נאות דועי: / חלי' סס לא יסוב הךך / ככלס לעולס יהללך / כל עני וחביון: קומה' / טע' ריבך שהחוי חרף / סמך ויוד מני כוסף / כמו מני אפרים: חלי' / טעם קול צורריך הוא

ישב
 ה' ל חס' וס'
 חס' וס'
 חס' וס'
 חס' וס'
 חס' וס'
 חס' וס'

עה

אבן עזרא

תהלים עו

רשי תשמיא

כי חל תחשבו כי בטבת השם לספוט כי יש במזרח או מערב או במדבר הרי שהוא נבד ארץ ישראל מי שיושיע ורבי משה אמר כי כל מה שיש במזרח או במערב הכל ברשות השם ויש אומרים כי זה רמז לחכמת המזלות החושבים כי הטוב והרע והכבוד והקלון הכל באדם הכל במערכת הכוכבים והיתד הכחשון הוא המזרחי גם המערבי גם הדרומי

כי לא ממוחא השמש וממערבו מן המדברות שחתם מפרשים בשיירא להרבות ממון לא בכל חלה להרים קרן: כי חלהים טופט: על כל הרעה פעושים: זה יספיל וזה ירים: הנבואה יספיל והנמוכים ירים: כי כוס התרעלה בידו: ויין חמר: חוק ויכנס בלעז: מלא מסך: הכוס מלא מוג למחוג ולהשקות את כל הגוים: ויגד מזה: מזה הכנס יפך ויקלח את

לעלם יח חס וסי' במס' רב' בערך עו: עו נודע ג' קמצין וסי' נודע וי' משפט עשה: נודע ביהוד' אלהי: נודע בשערים בעלה: וא' נודע קמץ מה שהיה כבר נקרא: שמה ה' רף וסי' למסר בסדר ויחי: מהררי ג' וסי' סן ארם יגדני בלק מלך: במעונות אריות: נאור אתה אדיר: יראה ב' וסי' ולא יראה בוגדה יהודה: ויגד מזה: מזה הכנס יפך ויקלח את חת מסתיהם לשון מים המוגרי: ואחי חביד לעולם: מזה והלחה את נקמתו ונבורתו: וכל קרני רשעי: על עשו חגדעס כענין סכאמר ונתי את נקמתי בחלום ביד עמי ישראל ישראל יגדעו קרן עשו ואז תרוממה קרנות צדיק על עולם ישראל שהם שבתו של הקבה: שמה שבר רשפי קסת: על סכארי' ואוכלוסיו רשפי קסת חין רשפי קסת לשון רשפי חס שחין לשון רשפי חס נופלים בקסת וזה רפי ורשפי חס דגס ורשפי קסת לשון לחומי רשף דמתדנמי עוף ובני רשף יגביהו עוף וכן ומקניה' ל' לרשפי לכפרי: וכן ובני רשף בני עפיפה הם שדים יגביהו לעוף חף זה לשון חנים המעופפים כענין סכאמי ומחך יעוף יומם שמה שבר רשפי קסת חנים שהקס מעופף וכל המזמור הזה מדב' במפלת סכאריב שלא מבינו חויב נופל בירושלם חלה הוא: כחור חמה חדירי: לשון כחור מקדשו כחלת ברית עבדך מכאן את חויבך וקמיך ומטאטאן מן העולם כחור על פס מעשיו נקרא כמו חנוך ורחו' וקנח על פס שהוא חונן שהוא מרחם שהוא מקנח: חדיר מהררי טרף: חוק מעניקים טורפים ה הנבואה כהרים ולנגד חין ג' השתוללו כמו וחארי כן חתחבר חחוייה עם יהושפט כמו התחבר ונבזר השתוללו מנזרת מולך יעזבי שולל והוא לשון מסנה ושלו כטוטי' סוני והתיו נופלת כלשון המתפעל בחמצה התיבה ככל תיבה ש' שתחילת טין: כמו שנתם: כדדמו בטינה לשון תנומה: ולא מכאן ידיהם וכחם כסבחת ליפרע מהם: כדדס ורכב וסוס: וזו של ורכב טפילה היא כמו חלה בני כבעון וחיה וענה וזו של וחיה טפילה ה היא: מזה חפך: משעת שחתם כועם: משמים השמעת דין: כשנתכח ישיעה על כודענותו של סכאריב ונתקיים בו ארץ ישראל שיראה ממנו ומחלוכו וזו ש' טקטה: בקום למשפט חלהים: לעשות משפט באויביו להשיע חזקיהו וסיעתו: כי חמת חלם תודך: כעסן של רשעים גורם שהבריות מודים להקדוש ברוך הוא כשהם מרחין כעסם והקבה נפרע מהם הכל מקלסין לפניו ואף הם עצמם מקלסין לפניו כשהוא חן כעסם כלום כמו שמצינו בכתוב כד כשהסליך את חכניה מישאל ועזריה לכבשן האם מה נאמר שם יהא שמה דחלה מברך ונו' ועל ידי כן שארית החמות תחבור תעכב ותחיל שחר הרשעים מעוכבים ונמנעי' מלהרחות גחונתם וחמותם תחבור לשון עכב' כלשון מסנה פנימת הסכך כדי שתחבור בו הצפורן ושמעתו משמו של רבי אלעזר הנאון בר' יצחק שהיה מביא המקרא הזה עדות לאותה מסנה ויש עוד לפתור חניר' זו כמשמעה לשון חנירה ופירושו לך כחה לחבור חימה ולעשות קבחה כי הכח והיכולת שלך ולשון שארית זה הוא מחחר שחמת חלם חונה כל חנורות חימה לך: כדד

הוא כנגד מדב' הרי' הם המופלים על כל האדם ולא הזכיר היתד הרביעי כי חין כח לו בעבור היתו תחת ה הארץ: כי הנה השם הוא השופ' על כן חין רחוי לכס להרי' קרן בחכמתך חו' בנבורתך חו' בעשרת: כי חמרי פועל עכר מגול' חומר מים רבים כמו עכור: ונר מזה: ומה כל כך הוא הכוס מלא וחמר על הכוס מלא גם ש' שמרי' כדך רוח גדולה וחוק והנה חין העליון ישנו הרשעים שחיים גמורים והשמרים כפי מעלתם: ואחי' דברי המשורר: לעולם כל ימי חביד זאת הכנולה לבני חלם חולי ויכחו ה זה הוא מדת השם הנכבד: וכל חגדעי' בדבור כמו וילחם ב ישראל על בלק גם תנו עז לחלהים: תרוממה קרנו צדיק: הפך חגדע: למנחם בנינות: על בנינות שונות חו' כועס פינט מחלתו כן: כודע: כדך כי כודע דוד לכל וטעם ביהודה שהם יושבי ירושלם: ויהי בשלם: היא ירושלם חולי נקרה כי כן היא שלימה כנגד שער ה השמים חו' שהיא רחוי' להיות בשלם חו' קרנ' כן על דרך תפלה כדך שאלו שלום ירושלם: שמה חמר רבי משה כי זה המזמור נאמר על מלחמת חויב סכר על ירושלם וכלל ודימי' חחי' לרשפי וכנינו' שהם עפים וסכר ישרת בעבור אחר וסכר מגן וחבר וכלי מלחמ' ב

כי לא ממוחא ומפערב ולא ממדבר הרים: כי אלהים שפט זה יספיל וזה ירים: כי כוס ביד יהוה ויין חמר: מלא מסך ויגד מזה ארץ: ואני אניד לעלם אומרה לא להי יעקב: וכל קרני רשעים אנדע תרוממה קרנות צדיק: למנחם בנינות מזמור לאסף שיר: נודע ביהודה אלהים בישראל גדול שמו: ויהי בשלם סוכו ומעונתו בציון: שמה שבר רשפי קסת מגן וחורב ומלחמה סלה: נאור אתה אדיר מהררי טרף: אשתוללו: אבירי לב נמו שנתם ולא מצאו כל אנשי חיל ידיהם: מגערתה אלהי יעקב נרדס ורכב וסוס: אתה נורא אתה ומי יעמד לפניך מאז אפך: משמים השמעת דין ארץ יראה ושקטה: בקום למשפט אלהים להושיע כל ענוי ארץ סלה: כי חמת אדם תודך שארית חמת תחגר:

ארום לית בר מני ממדנה ועד מערבא ולא מן צפונא דמדבריא ומן דרומא אתר טוריא: ארום אלהא דין וזכי דין ומאיך ודגן ירוםסו ארום כס דלוט ביד' ויחמר עשין מלי מזינת מרתא לטלילא מדעת די רשעיא ומה דשרי מניה קשי מן דין קדמין ברם דודיהא ופקטיהא ימצוון ישחון כל ר' רשעי ארעא: ואנא אתני לעלם נסיא אשבת לאלהא דיעקב: וכל תקוף דום רשעיא אמאיך אלתלשון בהוקפדון יתרום תקוף רומהון דצדיקיא: עו לשבחא בת שבתא תשבתא על ידא דאסף שירא: אתידע ברבית יהודה אלהא ברבית ישראל רב שמייה: והוה בירושלם בית מקדשה ומדור בית שכנית קודשיה בציון: פר עברו בית ישראל רעותיה אשרי שכנותיה בנייהון תמן חבר גרין וקמתין דעמיא מניחי קרבא תריסא וסדרי קרבא בשל לעלמין: נהיר דחיל את אלהא משבח מן בית מקדשך וזעזעו מן קדמך מלכיא דירבין בכרפי טוריא אתר בית פנישורת

אשלהון מעליוהון זיני קרבא גברי לבא אתנמנו בשנתהון ולא ספיקו כל גברי חילא למיחד זיניהון בידיהון: ממופתך אלהא דיעקב דמכו ארתיכו ופרשין אתעקרו: את דחיל את הוא אלהא ומן יקום קדמך מעדן דיתקוף רוגד: מן שמיא אשמעתא דין ארעא דעממי דחילת ארעא דישאל שדוכת: אמרין צדיקיא יקום לדינא עם רשעיא אלהא למפרק מן ידהון כל ענותי ארעא לעלמין: פר אנת רגו על עפך אנת מרחם עליהון והגון יודון לשמד ושארך דרתתך דאשתאר לך מן רוגיא די רגותא תגרו לחבלא עמיא: תא ארום פר יתקוף רוגד על עפך יתובון וידון לשמד ואנת תאב מן רוגיא ברם על שאר עמיא מני רוגיא תגרו: נדרו

ארץ יראה ושקטה: למשפט ש' דגשי וסי' נמסר בשמואל ב' סימן טו: תודך ב' וסי' כי חמת אדם תודך: כי לא שאול תודך: חמת ב' דר מל' וחד חס' וסי' שארית חמת תחגר: זאת איש חמות לא תבוא: בתרא מל':

הוא כנגד מדב' הרי' הם המופלים על כל האדם ולא הזכיר היתד הרביעי כי חין כח לו בעבור היתו תחת ה הארץ: כי הנה השם הוא השופ' על כן חין רחוי לכס להרי' קרן בחכמתך חו' בנבורתך חו' בעשרת: כי חמרי פועל עכר מגול' חומר מים רבים כמו עכור: ונר מזה: ומה כל כך הוא הכוס מלא וחמר על הכוס מלא גם ש' שמרי' כדך רוח גדולה וחוק והנה חין העליון ישנו הרשעים שחיים גמורים והשמרים כפי מעלתם: ואחי' דברי המשורר: לעולם כל ימי חביד זאת הכנולה לבני חלם חולי ויכחו ה זה הוא מדת השם הנכבד: וכל חגדעי' בדבור כמו וילחם ב ישראל על בלק גם תנו עז לחלהים: תרוממה קרנו צדיק: הפך חגדע: למנחם בנינות: על בנינות שונות חו' כועס פינט מחלתו כן: כודע: כדך כי כודע דוד לכל וטעם ביהודה שהם יושבי ירושלם: ויהי בשלם: היא ירושלם חולי נקרה כי כן היא שלימה כנגד שער ה השמים חו' שהיא רחוי' להיות בשלם חו' קרנ' כן על דרך תפלה כדך שאלו שלום ירושלם: שמה חמר רבי משה כי זה המזמור נאמר על מלחמת חויב סכר על ירושלם וכלל ודימי' חחי' לרשפי וכנינו' שהם עפים וסכר ישרת בעבור אחר וסכר מגן וחבר וכלי מלחמ' ב

באמת: כאור' חין דבר כח' שהוא נכבד שחינו גוף והוא עצם דבר רק האור לבדו ומלת כאור כמו כחן והנה זה כנגד הכבוד וחליר כמו חליר במרם יי' וטע' מהררי טרף שלא יוכל חלם לעלות עם' חל' משה הכהן חס הנר סכפחד ממנו יסגב כהרים שחם ירדו החיות לא ינצל ואין טעם בדבריו גם מפרשים אמרו כי כאור יגד' כחר מקדשו כמו משחית והגון שרם והנה עם התואר כמו קרוב ורחוק חן הוא פועל יבא כמו נשכח חני: השתוללו החלף תחת הא התפעל כמו התחבר ויחסר בית מולת סכתם: מנערתך: טעם חלה יעקב כאשר הזכיר בתחלה בישראל גדול שמו וטעם כדדס כל אחד מחנשי חיל הנזכרי' בספוק רחשון והוא הוא כדדס כל איש חיל ורכב וסוס: חתה: הטע' חתה לבדך כורחה והיה האחד מספיק וכמעוה יי' מעון חתה היית לנו כי היה מספיק יי' מעון היית לנו ומזה כמו מזה העקיד חותו: משמים: כי כל הנזרות בחות משמי' וטעם השמעת כאשר ישמעו כל יושבי הארץ שישבת לכסח ודנת באמת חו' יראו הנשחרים ממך ויסקוט כל אחד במקומו ולא יבואו לעיר קדשך להלחם עליה: ויא' כי טעם ארץ נראה הרשעים וטקטה הצדיקים: בקום זה הפסוק דבק עם הבח אחריו: חמר ר' משה כן פי' הפסוק כאשר תעשה דין בבעלי החמות תודה לך כל חמת חלם והטעם חל חלם בחמתו ירא ממך ולפי דעתי כאשר תודה לך חמת חלם והס הנדים על ירושלם חו' שארית חמות תחבור ותקשור ותהייה ברשותך להמיר מהם כפי חפנך: כדד

תהלים עז אבן עזרא

נדרו יתכן שאמרו כן חנשי ירושלים בעת צרתם או כאשר תחנור שארית חמות יאמרו חלה לאלה נדרו ושלמו: למורא בעבור המורא ורבי משה חזקוני כי הוא תאר כמו הוא מוראכם: יבדור לך משל כטעם יכרות מגזרת כבד וזה דבק כי כל סביבות ירושלים יובילו שי ברחותם כי השם יבדור רוח נגידו שהוא נודח למלכי ארץ כמו על כל מלכי ארץ: למנצח על ידותון על נועם פיוט תחלתו ידותון: קולי פעמים כי זה פעם אחר פעם יש חומרים והאזין היה רחמי להיות והאזין כמו לא האזין פועל עבר ורבי משה חזקוני לטון ציוני ולפי דעתי שהוא שם הפועל: ביום חכם גדול חכר ספר נכבד דק יש בו טענות שאמר כי ילי מקום עיני וזה לא יתכן לדבר חיש דעת כדבר הזה

רשי

נדרו ושלמו נדריכם: כל סביבו הסומעים תפועה זו וכן עשו כמו שכתו תהייה חמם ערים בארץ מצרים מדברו ספת כענן וכסבנו ליי צבאות: יובילו שי למורא למה לפי שבעת חפכו יבדור רוח צסה של נדיבים מועט גחותם יבדור ימעט כמו לא יבדור מהם: על ידותון על הדתות ועל הדיכין העובדים על ישראל: ילי מכתבי לילה נגדה בגלות זה שהוא כלילה היא נגדה ליחה ומרה: ולא תפנוי ולא תדמה נגרתה: אזכרה אלהי החסד שהיה רגיל לעשו לי בימי חבתי: אשיחה בחותן חסדים וטובות: ותתעטף רוחי פשולר בלעז: אחות שמורות עיני שמורות לטון אשמורת הלילה שאלם יעורר משכנתו ודעתו מיוסבת ולבו חוזר עליו ואני חיכי כן כלילה זו של גלות תמיד עיני כדבקות באלם נדרם מאוטם לב בצרות שאני רואה כפעמה רוחי ואין הדבור בי: חשבתי ימים מקדם לזכור החסדים שעשית עם אבותינו: אזכרה נבייתי כלילה בימי הגלות הזה שהו דומה ללילה אני וזכר את נבימותי שהייתי מנגן בימי קדם בבית המקדש: עם צבאי אשיחה אני מחשב רוחי מחפש מה היא כן מדתו של הקבה ואני תמיה הלעולמים ימח האפס: מלא כלה חסדו: גמר אומר גזירת עולם שלא ישוב מחורבנו עוד: השכח חנות להיות חונן חנות כמו עשית ראות לא חנות חכינו: אם קצן באף רחמינו סלה לטון לא תקפון ידך כלומר אם סגר הרחמים לעולם בשביל החמה: ואומר חלומי היא מחשבותי אומרו לי אין זאת אלא להחלתי וליראני לטוב חלמי חלומי כמו לחלומי לטון חלמי חיל: סנו ימין עליון את אשר נסתתת ימין עליון שהיתה כאלרי בכח דועצת חוב ועכשיו השיב אומר ימינו: והניתי בכל פעלך: טעמית לנו כבר: בקדש דרכך דרך מדתך לקדש את סמך בעולם לעשות דין ברשעי: ראוך מיס רבים כסגולת על היס: זורמו

נדרו ושלמו נדרים אלהכון כל דיתבין חוזר חוזר למקדשה ייתון קורבניא לבית מוקדש דחילו יזער נסורת רוחהון דרב רבניא דחילא על כל מלכי ארעהו עו לשבחה על יד ידותון לאסף תושבחה קולי קדם ואקבל קולי קדם אלהא ואצית מימרו ביום עקתי אולפן מוקדם תבעית שרת עלי נבואה בליליא זלגת עיני דמעמא ולא תפנו סריבת ל לאתנחמא נפשי: אדבר אלהא וארגוש קדם אמלל ותשתלחי רוחי לעלמין אחרתא תימורתא דעיני אטרפית ולא אמלל מניתי ימין טבין דמן לקדמין שניא טבין דמן עלמין: אדבר תושבחתי בליליא עם הרהורי לבבי אמלל ויבלש נפשי מנדע דרוחוי האפשר די לעלמין ירחק ילא יוסף לאתרעיא טובו האפשר די פסק לעלמין טוביה שלים פתגם דביש על כל דר ודר: האפשר דאתנשי לחיסא אלהא אין סליק ברוגזיה מן למכמר רחמי לעלמין: ואמרית מרעותי היא אשתגיו גבורת ימין עלאה: תא ואמרית בעותי היא שני דקץ מימין: אדבר עובדי אלהא ארום אדבר מן לקדמין פ פרשותך: ורגנות בכל עובדך טבין ובתסקופי נסיד אמלל: אלהא דקדושין אורדתך מן אלהא רבא כאלהא דישאל: את הוא אלהא עביר פרישן הודעת בעמא עושנדו פרקתא בגבורת אררעך עמד בגניא דאוליד יעקב וזן יוסף לעלמין: חמון שכנתך בגו ימא אלהא חמון גבורתך על ימא רתתון עממא לחוד אתרגוון תהוממא:

נדרו ושלמו ליהודי אלהיכם כל סביבו יובילו שי למורא: יבדור רוח נגידים נורא למלכי ארץ: למנצח על ידותון לאסף מומור: קולי אלהים ואצעקרה קולי אלהים והאזין אלי: ביום צרתי אדני דרשתי ידי לילה נגדה ולא תפנו מאנה הנחם נפשי: אזכרה אלהים ואהמיה אשיחה ותתעטף רוחי סלה: אחות שמורות עיני נפעמתי ולא אדבר: חשבתי ימים מקדם שנות עולמים: אזכרה נגיתי בלילה עם לבבי אשיחה ויחפש רוחי: הרעולמים יזנח אדני ולא יוסף לרצות עוד: האפס לנצח חסדו גמר אמר לדר ודר: השכח חנות אל אסקפץ באף רחמינו סלה: ואמר חלומי היא שנות ימין עליון: אזכר מעלליה כי אזכרה מקדם פלאך: והניתי בכל פערה ובעלילותיה אשיחה: אלהים בקדש דרכך מי אל גדול באלהים: אתה האל עשה פלא הודעת בעמים עוד: גאלת בזרוע עמד בני יעקב וינסף סלה: ראוך מיס אלהים ראוך מיס יחילו אף ירגוון תהומות:

עיני נגדה ולא תדמה: ולא אדבר ב' וסימ' ואמרתי לא אזכרו אחות שמורות עיני נפעמתי: ולא יוסף ג' וסימ' לגעת בך הלעולמים יזנח אדני: ברכת יי הוא תעשיר: אמר ו' סלעיל וחס' וסימ' עריה תעור: יום לזים יביע: אין אומר ואין דברים: יי יתן אמר: גמר אמר לדוד ודר: ותגור אמר: כאלהים ג' בקריאה וסימ' והייתם כאלהים יודעי טוב ודע' ובית דוד כאלהים: מי אל גדול כאלהים אנך:

כי חפס כסף חמר רבי משה כי גמר חמר כמו חס דברו ועברו נחמותיו ולפי דעתי כי גמר חמר סגור חומר שלעולם ינחמי: השכח חנות: שם והשלם חנינות הטעם מגזרת חנון וחכון פעול למלת סכח וכן רחמינו למלת קצן: ואומר חמר רבי משה חלומי מגזרת חמר חלה יי בה כמו ענותי ופי' שנות מגזרת סכח עולם זה רחוק בעיני כי איך תישן הימין שהיא הזרוע ואחרי חומרי כי שנות כמו השתנו מגזרת שונות מכל עם וטעם ימין עליון שהימין הוא העושה המלחמה והטעם כי חליתי בעבור שסתנה זרוע השם בעבור שלא יראה כחה בגלותינו ואחרים חומרים כי חלומי מגזרת רבים יחלופני נדיב כמו תפלותי וזאת הגזרה מזה הטעם לא תמנח בכל המקרה כי אם במלת פני ולפי דעתי כי זאת רמז למלת חשבתי כי כן הוא חשבתי מחשבה והיא חלומי והוא מחשבת שנות ימין עליון כאשר הזכיר שנות עולמים: אזכיר פלאך קשור עם מלת מקדם לא עם אזכרה: אלהים כדרך נאדר בקדש בעבור דרכך שאנחנו רואים בשמים לעד כי מי אל גדול ממך: חתה הטעם תעשה פלאים מעיני חסד גם נראים וזה הוא הודעת בעמים עך: גאלת עמך הוא הפועל כאילו כתוב גאלת עמך בזרוע נטויה וטעם להזכיר יוסף עם יעקב כי הוא החיה ישראל ככתוב מפס רועה חבן ישראל והטעם כי בזכות יעקב ויוסף פלית בניהם וכמוהו גם זרע יעקב וזרע עבדי חמאם שהטעם מי שהוא מבני נדיבים והעד שאמר מקחת מזרעו מוסלים והאומר כי יעקב תחת אהרן לא דבר נכבה: ראוך על דעת רבי משה כי זה רמז לעת שהולך השם את היס ברוח קדים עזה ולפי דעתי שהוא מדבר על עת ויטב היס לפנות בך כי בים דרכך ידבר על עת עביר ישראל כאשר פירשתי טעם ונבי ישראל הלכו ביבשה לאומרו פעמים וכן ין השירה הוא כסוק כי בא סוס פרעה: זורמו

עז

יוביל ב' חר מל חדר חס' וסימ' לך יובילו מלכים שוי נדרו ושלמו ליי' קדמא מל: מו ידותון דכתיב ידותון וקרינן ידותון ג' וסימ' למנצח לידיתון דאמרתי אשמרה דרכי מחטוא קולי אל אלהים ואצעקרה ומתגיה בן סיכה בן ידותון וא' ידותון קר' וכתיב ועבד אדום בן ידותון: נגדה ב' וסי' לילה נגדה ולא תפנוי חזקתי וכתיב כאילו כמם עד סגור דרך מ' משל כמו וימסו חסוריו חו יהיה חס' בית כאילו הוא בידי בעבור מכתו ונגעיו: לילה נגדה בעקתי כי למעלה כתו ואצעקרה והנה יש שם צעקה ואם לא היתה כתובה כדרך וברך ברכה ולא אשיבנה ו ורבים ככה והוא דרך משל כמו ויתנו כמים שאננותי או פירוש ידי מקומי כמו ויד תהיה לך והטעם סגור מקומו בעבור דמעותיו על כן אחריו מאכה להנחם כפטי כדרך ודמעתה על לחייה חן לה מכחם: אזכרה ואהמיה מלא והיוד תחת הא: ותתעטף כמו העטופים ברעב: אחות חמ רבי משה כי שמורות תאר השם כמו ענומות כי ה העפעפים שמורות ה העינים בהסגור ו והטעם אחות חומס עד שלא נסגרו עיני ולא יסנתי: כפעמתי כמו ותפעס רוחו כל כך הוכיתי עד שלא יכלתי לדבר: חשבתי מגזרת חשבון וחילוק דברים במחשב הלכ: עולמים שעברו כי הטעם כפולי ועולמים כמו זמנים: אזכרה רמז שהיה מנגן כלילה או כלילה אזכרה שהייתי מנגן בימים קדמוני לעבוד השם על דרך חשירה הפסח: ויחפש רוחי הוא המחפש והוא דבק באשר אחריו והוא ה הלעולמי והפעול חס' והוא חומי: האפס כמו

זרמו מיס עבורת קול נתנו שחקים אף חיציה יתהלכו קול רעמה בנגל האירו ברקים תבל רגזה ותרעש הארץ בים דרכה ושביליה במים רבים ועקבותיה לא נדעו נחית כצאן עמדה ביד משה ואהרן משביל לאסוף האזינה עמי תורתני הטו אזנכם לאמר פי אפתיחה במשל פי אביעה חירות מני קדם אשר שמענו ונדעם ואבותינו ספרו לנו לא נכתד מבניהם לדור אחרון מספרים תהלות ירוה ועוזו ונפל אתיו אשר עשה ויקם עדות ביעקב ותורה שם בישראל אשר צוה את אבותינו להודיעם לבניהם למען ידעו דור אחרון בנים ילדו יקמו ויספרו לבניהם וישירו באלהים כסלם ולא ישכחו מעללי אל ומצותיו ינצרו ולא יהיו כאבותם דור סורר ומרה דור לא דהבין לבו ולא נאמנה את אל רוחו בני אפרים נושקי רומי קשת הפכו ביום קרב לא שמרו ברית אלהים ובתורתו מאנו ללכת וישכחו עלילותיו ונפל אתיו אשר הראם נגד אבותם עשה פלא בארץ מצרים שדרה צעו בקעים ועעברים ויצבמים כמורנד וינחם בענו יומם וכל הלילה באור אש

רשי

עח האזינה יו בקריאה וסימ וישא משלו ויאמ קום בלק ושמע האזינה עדי אמרי האזינה יו בינה הגני תפלה לדוד שמעה י צדק האזינה אלהים תפלתו ואל תתעלם שמעה תפלתו יו ושועתי האזינה ואל דמעתי אלהים שמע תפלתו האזינה לאסרפי האזינה עמי תורתני רעה ישראל האזינה אלהים צבאות

זרמו מיס עבורת שחקים כטמו זרם מיס עבים חציד: חציד: בנגלל כמו בנגלל קול רעמיד בנגלל על הים להוס את מחנה מצרים: ועקבותיה לא נודעו חץ הפטיעות ככרות על המים ועקבותיה טרכס בלעו: במשל פי הם דברי תורה: לא ככחד מבניהם ונס חנו לא ככחד מבניהם של חבתינו מ מלהודיעם מה סספרו לנו: ככלס תוחלתס וכן חס סמתי זהב כסלי: כאבותם סהיו במצרים ובמדבר: בני אפרים סיצחו ממצרים בזרוע לפני הקד ונטחו בנגרותם ובחזיהם וסופס הפכו לנס ביום קרב כ כמפורס בדברי הימים ויהרגס חנסי נת הנולדים בארץ: רומי מסליכין וורקין כמו רמה בים: נגד חבותם עשה פלא אחרי כן כשהגיע הקץ חף הם ויוסיפו לחטוא לו כמו סמסיים והולך כנג חבותם חכרס יחק ועקב בלו על הים והראס הקפה היאך הוא גוחל את בניהם: כמו כד תל גבוה כדמתרגמי כצבו כמו כד קמו כסור: יבקע

אחיותו מיא ענני שמיא קלין יתבו שחקי לחוד כפי גרדך אזלין ומשתלהבין קל אכליותך בנגללא אשתמע אנהירו ברקין תבל רגזת ואתרניפת ארעא וציפא דסוף אורחך וכבשד במין סגיעין ורושמת פסיעתך לא אתידעו: דברתא היך ענא עפך ביד משה ואהרן עח שכלא דרוח קדשא על ידיו דאסף אצירת עמי ואוריתי אצלו אודניכון למימרי פומי: אפתח במתל פומי אביע חרוז דמן ל לקרמין: די שמענו וידענו להון ואבהתן תניאו לנא: לא נבפי מבניהון לדר ברתו משתעין תשכחתא ריי ועשניה ופרישותיה די עברו ואקים סהרותא כדבירת יעקב ואוריתא נור בדבית ישראל די פקד לאבדתן להודעותיהון לבניהון: מן בנגלל די ידעו דר בתרי בני דמתילרין יקובון ו ויתנו לבניהון: וישוון באלהא סברהון ולא יתגשונו עובדי אלהא ופקודיו ינטרון: יהוון היך אבדתהון דר מסרבין ומרגין דר דלא מתקן לביה ל למריה ולא הורת מהימנא באלהא רוחיה: כד הון יתבין במצרים אתרברבו בני אפרים מנו קצא וטעו ונפקו רגלתיו שנין קדם קצא בזיני קרבא ונברין נטלי קשתא אפיבו קרל ואתקמלו ביום סרדי קרבא: מטול דלא נטרו קים אלהא ובאוריתיה סרבו להלכא: ואתנשאו עובדי עמא בית ישראל ופרישותיה די אחמי יתהון: קבל אברהם יצחק ויעקב ושבתא דאבדתהון עבר פרישן בארעא דמצרים הקל טאנים: בנע יפא בחוטרא דמשה רבהון ואעברנון ואקים מיא צרירין היך זיקא: ודברנון בעננא ביממא וכל ליליא בנהור אשא:

זרמו מיס עבורת קול נתנו שחקים אף חיציה יתהלכו קול רעמה בנגל האירו ברקים תבל רגזה ותרעש הארץ בים דרכה ושביליה במים רבים ועקבותיה לא נדעו נחית כצאן עמדה ביד משה ואהרן משביל לאסוף האזינה עמי תורתני הטו אזנכם לאמר פי אפתיחה במשל פי אביעה חירות מני קדם אשר שמענו ונדעם ואבותינו ספרו לנו לא נכתד מבניהם לדור אחרון מספרים תהלות ירוה ועוזו ונפל אתיו אשר עשה ויקם עדות ביעקב ותורה שם בישראל אשר צוה את אבותינו להודיעם לבניהם למען ידעו דור אחרון בנים ילדו יקמו ויספרו לבניהם וישירו באלהים כסלם ולא ישכחו מעללי אל ומצותיו ינצרו ולא יהיו כאבותם דור סורר ומרה דור לא דהבין לבו ולא נאמנה את אל רוחו בני אפרים נושקי רומי קשת הפכו ביום קרב לא שמרו ברית אלהים ובתורתו מאנו ללכת וישכחו עלילותיו ונפל אתיו אשר הראם נגד אבותם עשה פלא בארץ מצרים שדרה צעו בקעים ועעברים ויצבמים כמורנד וינחם בענו יומם וכל הלילה באור אש

שמעה תפלתו האזינה תפלתו והקשיבה בקול אמרתי לוי אלי אתה י קראתך חושה לוי יו שמע תפלתו האזינה אל תתעלם ואלם שמע נא איוב האזינה ואת איוב עמר האזינה לקול מלי:

בני אפרים דרך דרס כי כל ישראל יקראו כן כמו הבן יקיר לי אפרים גם רמו לבני אפרים שיצאו ממצרים בטרם נעת הקץ והרמו בדברי הימים והרבו חנסי נת ויתאכל אפרים חביהם ועל דרך הפסג כי עקר זה המומר כאמר על מלכות דוד ובנין הר ציון וסס היה הארון במלך דוד אחר שמרבה טילה שהיתה לבני אפרים על כן ובשכט אפרים לא בחר באחרונה אחר שכחר בס בראסוכ לסכן סמו בסילה והעד הנאמן על זה הפי סכט אפרים רומי קשת הם חנסי טילה שאמ אחריהם לא סמרו ברית אלהים ועוד נגד חבותם עשה פלא וזה היה אחר זאת ישראל ממצרים: נושקי חסר כף כמו חס חוכלה הוא ומלת נושקי דבקה עם קשת כדרך נהרי כחלי דבס וחמאה והטעם שהפכו עורף ביום קרב משל בעבור סלא סמרו ברית אלהים שהשכן כבונו בתוכם ויס אומרים סמנה רומי קשת סלא יעמדו במקום אחד על כן הפכו ככה בני אפרים: לא סמרו ברית אלהים זה ברית סיני וישכחו בעבור היות הנפלאות נעלמות אחר כנגדם הרחס: כגד הרחס כי נגד חבותם עשה פלא והם שמעו מפיהם וטעם במצרים כל המופתים שהיו במצרים יס אומרים כי סדה כען כדרך סדה חוס: בקע ויבקעו המים: ויב מים כמו כד והמים להס חומה: וינחם יסכר חסדי השם עמהם הענן ביום סלא יכס השמש ואור חס בלילה סלא היו צריכים לחבוקת: יבקע

אבן עזרא

תהלים עח

תשמג

ויחברו זכרון כפי מחשבתם כדרך והאכסיהם רדפו אחריהם ודבר שמואל אחרי מותו: ולבס' הנה התברר כי עקר התפלה כונת הלב: והוא יכפר' כנגד הומן העומד כמו והבית ימלא עטן: אפני הוא הפעול: וזכור' אמר רבי משה הכהן טעם וזכור כי בשר המה כי חין להם כח לסבול חף השם כי מיד ימותו וזה טעם רוח הולך ולפי דעתו כי הגוף הוא הכשר כדרך ויגל כבודי חף בשדרי וככה עם בסרח לא חיתוהו וזכור בשר כי הם יתאוו הבשר כי התולדת תתאוה הדומה

רשי

ולבס' לא כפיהם ככון ואלפי כן והוא רחום להם ומכפר ע עונם תמיד ולא השחיתם: והרבה פעמים רבות: להפיד חפני מהם ואף חס נפרע מהם לא העיר עליהם כל חמתו כי חס מעט מעט לפי שזכר כי בשר המה וזכר הרע טמון בלבם והוא רוח הולך כשימותו ולא ישוב ח חמתו רוח בהם לעולם הבא כ כשיחי חין יכר הרע פולח בהם ולא יתכן לפרש רוח הולך ולא ישוב רוחם על חיים בהם שחם חמרת כן כפרת בתמיית' ה המתי' וכן מפורש בחגל' תלים: כמה פעמים ימרוהו תמיד במדבר: התנו' לסון סימן כמו והתנוית תיו וסימן הוא לסון מ מופת ונסיון בקסו ממנו חות וסימן הים יי בקרבנו חס חין: ותשחיתם' שומטין חת ביניהם: בחגל' סם הארבה ומדרשו בא חן ומל היה מולל חת יק העץ והעשב וחולכל: ויסגר לצרד בעירס' כשהתחיל הברד לירד המצרי מבריה חלנו לבית והברד כעסה למולו כמין כותל והמצרי שוחטו ונתנו על כתיפו להוליכו לבית ולחולכלו והעוף בא ומטלו הימנו וזהו ומקנייהם לרשפים לעופות כמו ובני רשף יגביהו עוף זהו מדרשו ולפי פשוטו לרשפים רשפי חס כ כדכתיב ואם מתלקחת בתך הברד: יפלט כתיב לאפני חלפי סבאף כשתלחו המכות לא שמשו חלא סליחותם מה שנצטוו להמית המיתו ולא הכל ב בנתיבותם הלכו' בפילוסים אחרים מ'חתי כן יפלט כתיב לחסו כשהכה כל בכור במצרים הורה דרך למסחית באף לבא חל בתי מצרים ולא לבתי בני ישראל: וחיתם' גופס: ויגרם מפניהם' טבעה חומות: באהליהם' של גנים: וינסו

ומותו ג' ב' חס' וא' מל' וס' זכרו נפלאותיו אשר עשה' וחברו דלה' אשר שם במצרים אתותיו' בתרא מל': לארבה ב' וס' ויתן לחסיל יבולס ועינים' מלך אן: ישלח יב וס' ויאמר יי אל משה בלכתך' ושלתו את ידו והכתי' עוד גנע אחד' וגם את הצרעה' ישלח יי בך את המארה' לכן ישלח האדון יי'

ואדברו ארום אלהא תקיפהון
ואלהא עלאה פרקנון ושרנינו
לידה בפומהון ובלישנהון מכרבין
ליה מטול דלבהון לא מהימן
עמידה ולא הימינו בקימיה:
והוא רחמנא מכפר עויתיהון
ולא מחבל יתהון ומסגי למתב
מן רוגזיה ולא יוחי בהון כל ח
חמתייה: ודכיר ארום בני בסרא
הנון רוחא דאול ולא תאב ו
כמה יסרבון לידה במדברא ורגוון
קרמוי באתר צדיא: ותבו ונסיא
אלהא וקדישא דישראל אתו
תוהא: לא אדברו ית נפא
דידיה ויזמא דפרקנון מן מעיקא:
רשיו במצרים אתוריו ותמרויו
בחקל טנים: ויהפך לדמא
אריתיהון ונזוליהון לא שרתו
מנהון: יגרי בהון ערבובי חיות
ברא ונפר יתרוון ועוידעניא
ויחבל יתהון: ויהב ומסר
לחלא עבודיהון ולעוריהון
לנובאי: וקלף בברדא גופניהון
ושקמתהון בכרוזבא: ומסר
לברדא בעיריהון ויגרייהון
לרשפין די נור: יגרי בהון מאתן
וחמשין מחו בתקוף רוגזיה ב
ברתחא ובתריכותא ובקפא
דמשלתהון בעדן בדיהון דאוגדין
בישין: וטיל בכביש תוקפיה לא
מנע ממותא נפשחון ובקערהון
לממותא מסר: וקטל כל בוכרא
במצרים שרוי צעירהון במשכנהון
דחם: ואטיל רהיף ענא עמיה
ודברנו חיד ענא עדרא א
במדברא: ואשרנון לרוחצו ולא רחליו וית בעלי דבניהון חפא יפא: ואעלנון
לתחום אתר בית מקדשיה טור דין קנת ימיניה: ותרג מן קדמיהון עפא ואשרי
יתרון בערב אחסנתיה ואשרי במשכנהון שבטיא דישראל: ואנסאו

גאלס: חצי הספר
ויפתוהו בפיהם ובל שונם יזכורלו:
ולבס לא נבון עמו ולא נאמנו
בבריתו: והוא רחום יכפר עון
ולא ישחית והרבה להשיב אפו ולא
יעיר כל חמתו: וזכר כי בשר
המה רוח הולך ולא ישוב: כפה
ימרוהו במדבר יעזיבוהו בישמון:
וישובו וינסו אל וקדוש ישראל
התו: לא זכרו את ידו יום אשר
פרס מניצור: אשר שם במצרים
אותותיו ומופתיו בשדה צעון: ויהפך
לרם יאריהם ונזוליהם בלישתיון:
ישלח בהם ערב ויאכלם ויצרדע
ותשחיתם: ויתן לחסיל יבולס
ויניעם לארבה: יהרג בברד גפנם
ושקמותם בחגמל: ויסגר לברד
בעירם ומקניהם לרשפים: ישלח
בם חרון אפו עברה ועם וצרה
משלחת מלאכי רעים: יפלט נתיב
לאפו לא חשך ממות נפשם וחיתם
לדבר הסגיר: וידבר בכור במצרים
ראשית אונים באהליהם: ויסע
בצאן עמו וינהגם בעדר במדבר:
וינחם לבטח ולא פחדו ואת אויביהם
בסה היס: ויביאם אל גבול
קדשו הרזה קנתה ימינו: ויגרש
מפניהם גוים ויפילם בחבל נחלה
וישבן באהליהם שבטי ישראל:

לה שיחזקנה עוד כי מלת קסול הוא הרוח בעבור חמרת המה רוח הולך כי האדם הוא רוח וגוף שהוא בשר שהוא מרנים: כמה במדבר' שאין שט יישוב: יעזיבוהו דרך משל מן עכבון כטעם מר כמו חס דרך עונב בי: וישובו בעבור שהזכיר בתחלה וינסו חל בלבכם והטעם שבו לנסותו וטעם חל אחר שהתברר שהוא חל: התנו' כמו והתנוית תיו שטמו בלבם תיו ונבול שלא יוכלו לעברו: וקדוש ישראל' שהשם יקדש וככד מוזת המחשבת: לא הטעם לא פחדו ממכתו ש שהכה המצריים במות הצבורים וזה טעם יום אשר פדם מני צר' אשר רוב האמות שזכירם הנביא טרם היותם וככה האמות כמו הבחלות והמופתים הם הפלאים: ויהפך' לא הזכיר דבר התקין כי לא היתה מכה ב בהם: ונזוליהם' הטעם כפול: ישלח' הזכיר ערוב תחלה כי היתה קשה ממכת ה הצפרדע או פירושו ו הצפרדע כבר השחיתה אותם כמו וירס תולעי ויבאש ולא הזכיר מכת כניס נס מכת שחן נס מכת חסך נס מכת דבר בעבור שנמלטו בני אדם ו בעבור היות מכת דס דחשול למכות הזכירה נס צורך גדול יש למים: ויתן' הזכיר זאת בעבור בורך הארץ ל ליבול הארץ: יהרג' דרך משל כמו תכחיבו באכנים: ושקמותם' לסון נקבותם שקמים זכרים כמו כפשות כפשות' אמר חסאן כי בתנול מין ממיני הארבה ופירס חמל שתי מלות ולפי דעתו כי בחמל חבן כמו אכנים גדולות מן השמים כי הוא כנגד כרד ויש לשקמים כרי כמו לתאנים ומלת חמל רכיעה: ויסגר' לרשפים' הם ותהלך חס ארצה: ישלח' רמו לרוב פחדם ממכת הברד כאשר הזכיר כל מנפותי חל לבך והלא תראה לא הורה פירעה לעולם לאמר חזי ועמיה הרשעים רק במכה הזאת והנה דימה חלה המנפות לעברת השם ומסלחת מלאכי רעים בעבור האש כמו עושה מלאכי דוחות מסרתיו חס ליהט ומלת מלאכי חיה סמוכה כאילו כתוב מלאכי השם כמו צד כביאי כל חוזה: יפלט' דרך משל ככד לרדת הנזרות מן השמים: וחיתם' כפסם וזו היא מכת בכורות כאשר פירס אחרי כן: ויק' הזכיר חס אכיהם דרך חסרון וקלון להם וראשית אונים תחלת כניס סכרחה חון האב: ויסע' טעם כצאן סנהלס לחט: וינחם' שלא יבא עליהם חזיב בדרך כצאתם עד בואם חל היס על כן הזכיר ואת חזיביהם כסה היס ויש אומרים וינחם לבטח ביבשה בעברם ולא פחדו: רביאם חל בגבול קדשו' ירשלים: הר זה' הוא הר המוריה' חס חסך זה המפורד הוא שהיה דוד חולי התנבא חו אמר זה המומור אחר כבולת נד ולפי דעתו כי בגבול קדשו הוא חרץ ישראל וזה זה קנתה הימינו הדר הטוב הזה והלבכון והעד על זה הפי' שאחר כן כתוב ויגרם מפניהם גוים הם הטבעה:

לאמר חן ישלח איש' והיה כעץ שתול על מים' ויהי למלא בטנו' איש תהפוכות ישלח מדן' ישלח בם תרוק אפני' ישלח בהם ערוב:

ויחברו זכרון כפי מחשבתם כדרך והאכסיהם רדפו אחריהם ודבר שמואל אחרי מותו: ולבס' הנה התברר כי עקר התפלה כונת הלב: והוא יכפר' כנגד הומן העומד כמו והבית ימלא עטן: אפני הוא הפעול: וזכור' אמר רבי משה הכהן טעם וזכור כי בשר המה כי חין להם כח לסבול חף השם כי מיד ימותו וזה טעם רוח הולך ולפי דעתו כי הגוף הוא הכשר כדרך ויגל כבודי חף בשדרי וככה עם בסרח לא חיתוהו וזכור בשר כי הם יתאוו הבשר כי התולדת תתאוה הדומה

ניכסו וימרו בימי השופטים: כקשת רמיה שחינה וזרקה חץ למקום שהמורה חפץ: ויתן לשבי עונו: מסר הארון והלוחות ביד פלשתים: בחוריו אכלה אש עברתו: לא הוללו: לא ככללו לאכריון וחופה שמתו החבורים במלחמה הוללו לשון הלל בארמית ורבותי דרשונו על נדב ואביהוא ואין לבי מתיישב לכרסו כן שהרי כבר התחיל במשכן סילה: כהניו כהרב כפלו: חפני ופנחס: ואלמנתיו לא תבכנה: חף אלמנתו לא ניתנה לבכותו שאף היא מתה ביום השמועה כמו שנאמר ותכרע ותלד כי הפכו עליה כירה: מתרונן: מתעורר ומתנבב בדבור להקין מיינו מתרונן לשון רנה הוא: ויך צרוי אחר: מכת חמורים בעפולי ובטחורים והיא חרפת נדף להם עולמית: וימאס כהאל יוסף: הוא סילה שהוא בחלקו של יוסף: ויבן כמו רמים מקדשו ונב' כמו שמי נארץ שנאמר בהם שתי ידים שנאמר חף ידי יסדה ארץ וימיני טמחה סלעים חף בית המקדש בשתי ידים שנאמר כוננו ידך ד"ה כמו רמים מקדשו כהרץ יסדה מה שמים נארץ חף להם חליפין חף מקדש חף לו חליפין להשרות עם סכינה: ממכללות באן: דירי באן כמו גור ממכלה באן: מאחר עלות הביאוי: שהיה רועה לחביו הכאן ה המכירות שהיה רחמי ומוציא הנדיים תחלה ומאכלין ראשי העשבים העליונים שהם רכים ומוציא התיישים אחריהם ונאכלין חמצע העשבים ואחר כך מוציא הזקנות והוללות ה הפרשים אמר הקבה ראוי הוא זה להיות רועה את עמי: לעיים: לנלים ומהו מזמור נהלא קינה הוא חלף לפי שנאמר כלה יי את חמתו וכמה כלה וינת חם בכיון מזמור ופיר הוא שסגן חמתו על העבים ועל האבנים ולא עשה כליה בכינו: בסר

ויגדוב' וסימ' בעלי שכם' ויסגו ויגדו כאבות: שלו ח' ככוסים בויהו: ואלמנתיו ב' חד חס' וחד מל' וסימ' כהניו בחרב נפלו: שריריו במות יקברו: בתרא מל': ויקץ ג' חס' ויקץ שלמה והגדה' ויקץ שמשון חנינא' ויקץ כישן ארני: אדבט' וסימ' בריש שמואל סימן א': כארץ ה' וסימ' בסדר לך לך: יסדה' ויאנסיו ויארגיו קדם אלהא עלאה וסדרותיה לא נטרו: וזורו ויארשיעו היך אברההריון אתרפיכו היך קשתא דרמיה גררין: וארניו קדמוי בנספיהו ובפסיליהו ובצלמניהו באקנון יתיה: שמיע קדם אלהא ורנו ורחקת נפשיה להרא בישראל: ושבק משבגא דשילו משפן די שרת תפן שכנתיה בנו בני נשא: ומסר לשביתא אוריתיה ו ושבחוריה ביד מעיקא: ומסר לקטלין בחרבא עמיה ובאחסנתיה ארניו: עולימוהי אכלת אשתא ובתולתיה לא אשתבחון: בהנוי בקטלא דחרבא יפלון וארמלתוי לא ספיקו דתבכין: [תא בערן דשבו פלשתאי ארונא דיי בחרבא נפלו כרזני שילו חפני ופנחס ו ובערן דבשרו נשוהי לא בכון ארום מיתו אוף אנון בהרא יומא: ויאתער היך דמיד יי היך גברא דמתפקח מן חמרא: ומקא מעיקוי בטחוריא באחוריהו קלנא בעלמא יהב להון: ורחק במשבגא דפרס על תהומיה דיוסף ובשבט אפרים לא רעא: ואתרעי ית שבט יהודה ית טורא דציון די רחים: ובנא היך קרנא דרימנא בקדשיה מעתר היך ארעא דיסרה לעלמי עלמין: ואתרעי כדוד עבדיה ודבריה מן עררי דענא: ומן בתר מינקן איתיה למשלט בעקב עמיה ובישראל אחסנתיה: ומלך עליהו בשלימות לכביה ובסובלתנות אידוי דברנון: עט תושבחה על ירוי דאסף על חורבן בית מקדשא אמר ברוח נבואה אלהים עמא באחסנתך סאיבו ית היכל קדשך שמוא ית ירושלם לצרו: יהבי

ויכסו עתה יספר חף מרו בני אפרים על כן חרבה סילה: ויסגו בניו כפעל מגזרת סג כמו ויכסו וטעם כחבותם בימי השופטים: כהפכו כקשת רמיה אמר רבי משה רמיה תאר לקשת והטעם כדרך זכר עזל וכלו כמו ורמיה תהיה למס ולפי דעתי כי רמיה סס כמו והסתיה כדת כמו רמיו קשת והעד לשון רמיה ואחריו חזי נבד' ע' ויגדוב' וסימ' בעלי שכם' ויסגו ויגדו כאבות: שלו ח' ככוסים בויהו: ואלמנתיו ב' חד חס' וחד מל' וסימ' כהניו בחרב נפלו: שריריו במות יקברו: בתרא מל': ויקץ ג' חס' ויקץ שלמה והגדה' ויקץ שמשון חנינא' ויקץ כישן ארני: אדבט' וסימ' בריש שמואל סימן א': כארץ ה' וסימ' בסדר לך לך: יסדה' ויאנסיו ויארגיו קדם אלהא עלאה וסדרותיה לא נטרו: וזורו ויארשיעו היך אברההריון אתרפיכו היך קשתא דרמיה גררין: וארניו קדמוי בנספיהו ובפסיליהו ובצלמניהו באקנון יתיה: שמיע קדם אלהא ורנו ורחקת נפשיה להרא בישראל: ושבק משבגא דשילו משפן די שרת תפן שכנתיה בנו בני נשא: ומסר לשביתא אוריתיה ו ושבחוריה ביד מעיקא: ומסר לקטלין בחרבא עמיה ובאחסנתיה ארניו: עולימוהי אכלת אשתא ובתולתיה לא אשתבחון: בהנוי בקטלא דחרבא יפלון וארמלתוי לא ספיקו דתבכין: [תא בערן דשבו פלשתאי ארונא דיי בחרבא נפלו כרזני שילו חפני ופנחס ו ובערן דבשרו נשוהי לא בכון ארום מיתו אוף אנון בהרא יומא: ויאתער היך דמיד יי היך גברא דמתפקח מן חמרא: ומקא מעיקוי בטחוריא באחוריהו קלנא בעלמא יהב להון: ורחק במשבגא דפרס על תהומיה דיוסף ובשבט אפרים לא רעא: ואתרעי ית שבט יהודה ית טורא דציון די רחים: ובנא היך קרנא דרימנא בקדשיה מעתר היך ארעא דיסרה לעלמי עלמין: ואתרעי כדוד עבדיה ודבריה מן עררי דענא: ומן בתר מינקן איתיה למשלט בעקב עמיה ובישראל אחסנתיה: ומלך עליהו בשלימות לכביה ובסובלתנות אידוי דברנון: עט תושבחה על ירוי דאסף על חורבן בית מקדשא אמר ברוח נבואה אלהים עמא באחסנתך סאיבו ית היכל קדשך שמוא ית ירושלם לצרו: יהבי

וינסו וימרו את-אלהים עליון וערותיו לא שמרו: ויסגו ויגדו באבותם נהפכו בקשת רמיה: ויכעיסוהו בבמותם ובפסיליהם ויקניאוהו: שמע אלהים ויתעבר וימאס מאד בישראל: ויטש משכן שלו אהל שכן באדם: ויתן לשבי עונו ותפארתו ביד-צר: ויסגר לחרב עמו ובנחלתו התעבר: בחוריו אכלה-אש ובתולתיו לא הוללו: כהניו בחרב נפלו ואלמנתיו לא תבכנה: ויקץ כישן ארני כנבדור מתרונן מיון: ויך צרוי אחר חרפת עולם נתן למו: וימאס באהל יוסף ובשבט אפרים לא בחר: ויבחר את-שבט יהודה את-הר ציון אשר אהב: ויבן במור רמים מקדשו כארץ יסדה לעולם: ויבחה ברוד עבדו ויקחהו ממכלאת צאן: מאחר עלות הביאו לרעות בעקב עמו ובישראל נחלתו: וירעם כתם לבבו ובתבונות כפיו ינחם: מזמור לאסף אלהים באו גוים: בנחלתך טמאו את-היכל קדשך שמו את-ירושלם לעיים:

עט

וינסו וימרו את-אלהים עליון וערותיו לא שמרו: ויסגו ויגדו באבותם נהפכו בקשת רמיה: ויכעיסוהו בבמותם ובפסיליהם ויקניאוהו: שמע אלהים ויתעבר וימאס מאד בישראל: ויטש משכן שלו אהל שכן באדם: ויתן לשבי עונו ותפארתו ביד-צר: ויסגר לחרב עמו ובנחלתו התעבר: בחוריו אכלה-אש ובתולתיו לא הוללו: כהניו בחרב נפלו ואלמנתיו לא תבכנה: ויקץ כישן ארני כנבדור מתרונן מיון: ויך צרוי אחר חרפת עולם נתן למו: וימאס באהל יוסף ובשבט אפרים לא בחר: ויבחר את-שבט יהודה את-הר ציון אשר אהב: ויבן במור רמים מקדשו כארץ יסדה לעולם: ויבחה ברוד עבדו ויקחהו ממכלאת צאן: מאחר עלות הביאו לרעות בעקב עמו ובישראל נחלתו: וירעם כתם לבבו ובתבונות כפיו ינחם: מזמור לאסף אלהים באו גוים: בנחלתך טמאו את-היכל קדשך שמו את-ירושלם לעיים:

וינסו וימרו את-אלהים עליון וערותיו לא שמרו: ויסגו ויגדו באבותם נהפכו בקשת רמיה: ויכעיסוהו בבמותם ובפסיליהם ויקניאוהו: שמע אלהים ויתעבר וימאס מאד בישראל: ויטש משכן שלו אהל שכן באדם: ויתן לשבי עונו ותפארתו ביד-צר: ויסגר לחרב עמו ובנחלתו התעבר: בחוריו אכלה-אש ובתולתיו לא הוללו: כהניו בחרב נפלו ואלמנתיו לא תבכנה: ויקץ כישן ארני כנבדור מתרונן מיון: ויך צרוי אחר חרפת עולם נתן למו: וימאס באהל יוסף ובשבט אפרים לא בחר: ויבחר את-שבט יהודה את-הר ציון אשר אהב: ויבן במור רמים מקדשו כארץ יסדה לעולם: ויבחה ברוד עבדו ויקחהו ממכלאת צאן: מאחר עלות הביאו לרעות בעקב עמו ובישראל נחלתו: וירעם כתם לבבו ובתבונות כפיו ינחם: מזמור לאסף אלהים באו גוים: בנחלתך טמאו את-היכל קדשך שמו את-ירושלם לעיים:

וינסו וימרו את-אלהים עליון וערותיו לא שמרו: ויסגו ויגדו באבותם נהפכו בקשת רמיה: ויכעיסוהו בבמותם ובפסיליהם ויקניאוהו: שמע אלהים ויתעבר וימאס מאד בישראל: ויטש משכן שלו אהל שכן באדם: ויתן לשבי עונו ותפארתו ביד-צר: ויסגר לחרב עמו ובנחלתו התעבר: בחוריו אכלה-אש ובתולתיו לא הוללו: כהניו בחרב נפלו ואלמנתיו לא תבכנה: ויקץ כישן ארני כנבדור מתרונן מיון: ויך צרוי אחר חרפת עולם נתן למו: וימאס באהל יוסף ובשבט אפרים לא בחר: ויבחר את-שבט יהודה את-הר ציון אשר אהב: ויבן במור רמים מקדשו כארץ יסדה לעולם: ויבחה ברוד עבדו ויקחהו ממכלאת צאן: מאחר עלות הביאו לרעות בעקב עמו ובישראל נחלתו: וירעם כתם לבבו ובתבונות כפיו ינחם: מזמור לאסף אלהים באו גוים: בנחלתך טמאו את-היכל קדשך שמו את-ירושלם לעיים:

וינסו וימרו את-אלהים עליון וערותיו לא שמרו: ויסגו ויגדו באבותם נהפכו בקשת רמיה: ויכעיסוהו בבמותם ובפסיליהם ויקניאוהו: שמע אלהים ויתעבר וימאס מאד בישראל: ויטש משכן שלו אהל שכן באדם: ויתן לשבי עונו ותפארתו ביד-צר: ויסגר לחרב עמו ובנחלתו התעבר: בחוריו אכלה-אש ובתולתיו לא הוללו: כהניו בחרב נפלו ואלמנתיו לא תבכנה: ויקץ כישן ארני כנבדור מתרונן מיון: ויך צרוי אחר חרפת עולם נתן למו: וימאס באהל יוסף ובשבט אפרים לא בחר: ויבחר את-שבט יהודה את-הר ציון אשר אהב: ויבן במור רמים מקדשו כארץ יסדה לעולם: ויבחה ברוד עבדו ויקחהו ממכלאת צאן: מאחר עלות הביאו לרעות בעקב עמו ובישראל נחלתו: וירעם כתם לבבו ובתבונות כפיו ינחם: מזמור לאסף אלהים באו גוים: בנחלתך טמאו את-היכל קדשך שמו את-ירושלם לעיים:

אבן עזרא תהלים פ רשי תשמד

כתנו: קצור זה הפסוק כי החסידים לא נקברו בעיני הדומים לקברים: שפכו דעת הסופרים כי אין דורש דמם כמים שהם מותרים: היינו הכסחרים ממנו: עד מה יי' תחלק לבנה: בנו: תבער כמו אש קנאתך: קנאת בעבור שעברו ישראל אלהי' אחרים ולמה לא תקנא בזרים: שפוך: ועל ממלכות: כמו אל הממלכות כמו אל יסוד המזבח: כי לא די

בסר חסידך: והלא רשעים היו אלה משקבלו פורענותם הרי הם חסידו וכן הוא חומר ונקלה חסיד כיון שלקה חסיד הוא כך מפורסם באגדה: וקלם' לשון דבה לדבר כס כמו למשל: עד מה: עד מה: תחוק: תקוף: קנאתך: חמתך שאלה מקנא להנקם לשון אל קנא חכפ' למנוט בלעז: הותר: פתח חסידים ממסגר שלה' כמו מתיר חסידים פלח מלך ויתירנה:

והזילנו ב' וס' מן הגוים: וכפר על חטאתינו: וכפר ד' וס' קרב אל המזבח ב' בו' וחולך מהרה אל העדה עזרנו אלהי ישענו: כגודל ב' חס' וס'ם' סלח נא לעון העם הזה: תבוא לפניך אנקת אסור: והשב ד' וס'ם' לו ישטמנו יוסף' שוב והשב את אחיך' והשב חרפתם אל' והשב לשכנינו שבעתים: לדוד ודרד' כתו

והזילנו ב' וס' מן הגוים: וכפר על חטאתינו: וכפר ד' וס' קרב אל המזבח ב' בו' וחולך מהרה אל העדה עזרנו אלהי ישענו: כגודל ב' חס' וס'ם' סלח נא לעון העם הזה: תבוא לפניך אנקת אסור: והשב ד' וס'ם' לו ישטמנו יוסף' שוב והשב את אחיך' והשב חרפתם אל' והשב לשכנינו שבעתים: לדוד ודרד' כתו
יהבוית גושמי עבדך למיכלא לעזרא
רשמיא בסר חסידך לחיות ארעא
שדון ארמון היך מנא חזרנות
דירושלם ולית דקבר ו' היונא
קלנא לשכננא תולעבא וגוחכא
לחזרנותנא: עד אימתי יי' תתקוף
לעלמין תבער היך אשא טנגותך
שדי חמתך על עממיא דלא חבימו
יתך ועל מלכותך די בשמך לא
צליאו: ארום גפרו בית יעקב וית
בית מקדשיה אצריאו ו'
תדבר לנא עזון דמן שרונה ב'
בסר רובינא יקרמון לך טבותך
ארום אתמסכננא לחדא ו'
סעד יתנא אלהי פורקנא: ו'
משול איקר שמך ופרוק יתנא
וכפר על חובנא בגלל שמך ו'
למה ימרון עממיא אן אלהון
יתגלו בעממיא למחמינא פורענות
ארם עבדך דאשתתף ו' תעול
קדמך אנקתא דאסירי היך סגי
תקוף ארעך שרי בניא ד'
דמתמסרון למיתותא: ואתיב
לשכננא על חד שבועה גומליא
על פורענות קימחון וחסרון די
חסרון יתך ו': ואתנחא עמך ועאן
רעיתך גודי קדמך לעלם דדי לדרו
דריא נתני תושבחתך ו'
פ' לשבחה על יתבי
סנהדרין די מתעסקין בסדרות
אוריתא על דיו דאסף תושבחתא ו'
פרנסא דישראל אצית דמרבר
היך ענא ארנא דיוסף דשכנתיה
שריא ביני כרוביא הופעו: קדם
אפרים ובנימן ומנשה עזר ית
כח גבורתך עלנא ועלך מן דינא
למפרוק לנא: אלהא אתיב יתנא
אלהים צבאות עד אימתי לא קבלתא
צלותא דעבדך: ואקבלתא להון לחם טמיש בדמעתא ולתמי: תשויתנא
כן קדמא מל תגין חס' וס' נס'ם' סי' ט' פ' רעה' קסעין כתו ו' וי' ויהי' ובל רעה צאן' כי תועבר
מצרים כל' ויאסרו אל פרעה רעה צאן עבדך: רעה ישראל האונה: לכה ד' כתובי' כן וס' בסדר תלדות:

נתנו את נבלת עבדיך מאכל לעוף השמים בשר חסידך לחיתו ארץ: שפכו דמם כמים סביבות ירושלם ואין קובר: היינו חרפה לשכנינו לען וקלם לסביבותינו: עדמה יהודה תאנף לנצח תבער כמוראש קנאתך: שפך חמתך אל הגוים אשר לא ידעו ועל ממלכות אשר בשמך לא קראו: כי אכל את יעקב ואת נוהו השמו: אל תזכר לנו עונת ראשנים מהר יקדמונו רחמיך פי דלוננו מאד: עזרנו אלהי ישענו על דבר כבוד שמך והזילנו וכפר על חטאתינו למען שמך: למה יאמרו הגוים איה אלהיהם יודע בגיים לעינינו נקמת דם עבדיך השפוך: תבוא לפניך אנקת אסור כגודל זרועה הותר בני תמותה: והשב לשכנינו שבעתים אל חיקם חרפתם אשר חרפוה אדני: ואתנחא עמך: וצאן מרעיתך נודרה לה לעולם לדוד ודרד' נספר תהלתך:
למנצח אל ששנים עדות לאסף מזמור: רעה ישראל האונה נהג כצאן יוסף ישב הכרבים הופיעה: לפני אפרים ובנימן ומנשה עזררה את גבורתך ולכה לישעתה לנו: אלהים השיבנו והאר פניך ונושעה: יהוה אלהים צבאות עדמת עשנת בתפלת עמך: האכלתם לחם דמעה ותשקמו בדמעות שליש:
מגלותנא ואנהר זיו סבר אפך עלנא ונתפרק: אללהים צבאות עד אימתי לא קבלתא צלותא דעבדך: ואקבלתא להון לחם טמיש בדמעתא ולתמי: תשויתנא
כן קדמא מל תגין חס' וס' נס'ם' סי' ט' פ' רעה' קסעין כתו ו' וי' ויהי' ובל רעה צאן' כי תועבר מצרים כל' ויאסרו אל פרעה רעה צאן עבדך: רעה ישראל האונה: לכה ד' כתובי' כן וס' בסדר תלדות:

יהבוית גושמי עבדך למיכלא לעזרא רשמיא בסר חסידך לחיות ארעא שדון ארמון היך מנא חזרנות דירושלם ולית דקבר ו' היונא קלנא לשכננא תולעבא וגוחכא לחזרנותנא: עד אימתי יי' תתקוף לעלמין תבער היך אשא טנגותך שדי חמתך על עממיא דלא חבימו יתך ועל מלכותך די בשמך לא צליאו: ארום גפרו בית יעקב וית בית מקדשיה אצריאו ו' תדבר לנא עזון דמן שרונה ב' בסר רובינא יקרמון לך טבותך ארום אתמסכננא לחדא ו' סעד יתנא אלהי פורקנא: ו' משול איקר שמך ופרוק יתנא וכפר על חובנא בגלל שמך ו' למה ימרון עממיא אן אלהון יתגלו בעממיא למחמינא פורענות ארם עבדך דאשתתף ו' תעול קדמך אנקתא דאסירי היך סגי תקוף ארעך שרי בניא ד' דמתמסרון למיתותא: ואתיב לשכננא על חד שבועה גומליא על פורענות קימחון וחסרון די חסרון יתך ו': ואתנחא עמך ועאן רעיתך גודי קדמך לעלם דדי לדרו דריא נתני תושבחתך ו' פ' לשבחה על יתבי סנהדרין די מתעסקין בסדרות אוריתא על דיו דאסף תושבחתא ו' פרנסא דישראל אצית דמרבר היך ענא ארנא דיוסף דשכנתיה שריא ביני כרוביא הופעו: קדם אפרים ובנימן ומנשה עזר ית כח גבורתך עלנא ועלך מן דינא למפרוק לנא: אלהא אתיב יתנא אלהים צבאות עד אימתי לא קבלתא צלותא דעבדך: ואקבלתא להון לחם טמיש בדמעתא ולתמי: תשויתנא
כן קדמא מל תגין חס' וס' נס'ם' סי' ט' פ' רעה' קסעין כתו ו' וי' ויהי' ובל רעה צאן' כי תועבר מצרים כל' ויאסרו אל פרעה רעה צאן עבדך: רעה ישראל האונה: לכה ד' כתובי' כן וס' בסדר תלדות:

לחם דמעה: במצרי: ותשקמו בדמעות שלים: כדכל שהיו שבעי' שנה שהו' שלים של מחמטים ועשר של מצרים ו' למדתי מוסודו של רבי משה הדרשן ויס לפתור על סם שמלכות יון היתה הכרה הסליסי' ואם תאמ' רביעי' היא שהרי פרס ומדי קדמו כל שבעים שנה של בכל אינס אלא גלות אחת ומנחם פירס שלים סם של כלי שטותין בו וכן פי' וכל בשלים עפר הארץ ורבותינו פירשו על שלם דמעות שהוריק עשו שכלם בו ויזעקו בעקה הרי אחת גדולה הרי שתיים ומרה הדי שלם ועליהם זכה לחיות על חרבו והיה כאשר תרדו ונ': תשימנו

דוד
על המלך
פ
דמעות
ל
ה

בזאתו על ארץ מצרים כמו ויבא יוסף רק לא מצאנו יוסף בסבלות וכפיו בדוד רק ככל רגלו בבית הסוהר ויש אומרים כי בראש השנה יבא מבית האסורים והנכון בעיני כי הזכיר יוסף בתוספת הא תפארת בעבור השם הנכבד והוא כנגד כל ישראל כדכר בני יעקב ויוסף סלה כאמר פירשתי שם בזאתו על ארץ מצרים בבואם להזכיר גבורת השם בתחלת כל מועד ויום החלש ככה או הזכיר יוסף כנגד כל ישראל כדכר בני יעקב ויוסף סלה כאמר פירשתי שם בזאתו על ארץ מצרים בבואם מרעמסס ועברו על ארץ מצרים ומצרים מקצרים וטעם שפת לא ידעתי חשמה הנה משורר כנגד כל ישראל שהזכירו ישראל במצרים ללמוד לטוב מצרים סלה ידעוה

רשי

שפת לא ידעתי חשמה מפרש במסכת סוטה שלמדו גבריהם טבעים לטוב: מדודי מעבודת עבדות לטוב קדוה כדכר שאר עבדים מדוד קדירה כמו והכה בכיור או בדוד: בכה קרחת לי כלכס קרחתם מזרת עבדות סבלות מצרים וחמלן חתכס: חשך בסת רעם חמה קרחתם בסתר בני וביניך ואני עניתיך בקול רעם הודעתי גבורות ו נוראות בפרהסיא: חכחק על מי מריבה סלה: וחק על פי סגליו ובחן לכני פחתם עתידים להמרותי בני מריבה כך סגוה במכילתא: שמע עמי אחרי סכל זאת עשיתי לך כדי חמה לשמוע לי: הרחב פך לשחול ממני כל תלות לך וחמלאהו: ככל אשר תסאל חמלא: בסרירות לנס במרחות לבס כמו למתן סודרי: לו עמי שומע לי: עדין חס היו רוצין לטוב לי ולשמוע אלי: כמעט אויביהם חכניע בשעה מועטת הייתי מכניע אויביהם: חטיב ידי חטיב מכתי מעליכס לתת אותה עליהם ואז משנאי יי יבחסו לו ויהי עתם פורענות לעולם: ויחכילנו לישראל: ומדודי הסביעס דכס כסהלכו בדרכיו כענין סנחמר ויניקת דכס מסלע: אליהם נכס בעדת חלי לראות חס חמת יספוטו וחחס הדיינים עד מתי תספוטו עול: הדדיקו חס זכאי הוא בדינו חל תהפכו דינו לחובה ב כסביל לשחת פני רשעים: לא

על ארץ ש בקריאה וסיס ושכתי את שבות מצרים גבה לכה בפיך ואמרת אעלה על ארץ פרוותי הבונה בשמים מעלותיו ואגדתו על ארץ להמטיר על ארץ לא איש מדבר ידן בגוים מלא גויות ערות ביהוסף שמו יהללו את שם כי נשגב וזהו כמלאות שבועים שנה וכל ארץ מצרים בצאתו על ארץ מצרים שפת לא ידעתי אשמע: הסירותי מסבל שכמו כפיו מדוד תעבנה: בצרה קראת ואחלצה אענה בסתר רעם אבחה על מי מריבה סלה: שמע עמי ואעידה כד ישראל אסי תשמע לי: לא יהיה כה אל זר ולא תשתחוה לאל נכר: אנכי יהוה אלהיך המעלה מארץ מצרים הרחב פיך ואמלאהו: ולא שמע עמי לקולי וישראל לא אברה לי: ואשלחהו בשרירות לבס ילכו במועצותיהם: לו עמי שמע לי וישראל בדרכי יהלכו: כמעט אויביהם אנניע ועל צריהם אשיב ידי: משנאי יהוה יכחשו לו ויהי עתם לעולם: ויאכילהו מתלב חטה ומצור דבש אשיבע: מזמור לאסף אלהים נצב בעדרת אל בקרב אלהים ישפט: ערמתי תשפטו עול ופני רשעים תשאור סלה: שפטו דל ויתום עני ורש הצדיקו: פלטו דל ואביון מיד רשעים הצילו:

הזכיר ויהי ראוי להיות שפת סלה ידעתי או תחסר מלת עם שפת עם לא ידעתי כדכר הסוטה במדוקי זהב או כסף יין ונתה הזכיר החק טעם האל בישראל שהזכירם ממצרים וזה הוא הסיבותי מסבל הסיבותי חני הוא שהסיבותי מסבל ש כמו שסם ישראל וכפיו תעבורל ססורנה מועטת חומר מעטות החומר והלבינים ולכשחם בדוד ויתכן היות שפת לא ידעתי רמו לישראל שסמע קול השם בסני והכה שפת סמוך כי ישראל לא ידעו השם כדאני דק אחרי שומעס קולו וכן הוא כתוב חמה הרחית לדע ומה הוא מן השמים השמייע חת קולו או יהיה שפת לא ידעתי משה שהיה ערל שפתים והיה ח הדרן לו לפה והיה משה מדבר על סם הכבוד לישראל: בצרה זה הוא שהנילס מתחת יד מצרים וטעם וחשך בסתר רעם כדכר עכני במרחביה כחילו הוא כתוב עניתיך בהסתיר הדעס מן בעת הסקיף השס ב בעמוד חס ועני וכמו קול רעמך בגלגל וטעם חכחק על מי מריבה מימי הנור ש סתקרא סס המקום משה ומריבה וטעם להזכיר זה עם זה כי בהיותך במים וחמה עובר בים הסתרתי ה הדעס והעני מן זב היותך ביבשה נתתי לך מים: חכחק בדכך ושם נסאו וסלה בחמת: סמגי הזכיר בתחלה הסיבותי מסבל שסם ישראל על כן הוא חייב לשמוע לי: כתו הנה לא יהיה כה אל זר לא יהיה כה אל זר נמצא ובדיבור שני כתו לא יהיה כה אלהים פי באמנת הלב מפי חכס לא כן נמצא וכן באמונת הלב: חככי כאשר תאמין כי חככי השם העומד לנכח התענג עלי סתבקס בפיך כל רכוכך ומסאל לך וחמלאהו ולא בימי הסופטים חז כבואת הבית הרחשון חס היה זה חסך הוא המסורר בימי דוד: וחמלאהו כמוני סלח פרח: בסרירות בחוק כמו סריר וקיים: לו הפך ולא שמע עמי לקולי: בדרכי יהלכו הסך ילכו במועצותיהם: כמעט ומעט חטיב בעבור סאכניע בימים קדמוים כל אויביהם: משנאי יבחסו לו ויחכילנו לך אויבך מרוב פחדם יבחסו סלח מרדו כך או על דרך ויכחשו אויבך לך מעט וכפרי חסם משמן: ויהי עתם כי בא ימו ונלולס לא יקומו: ור יהודה בן בלעס חמר כן ועל כריהם חטיב ידי שהם משנאי יי כי הם מכחשים אלהותו ויחשבו כי עד לעולם יעמודו וזה פי חרן ואינו על משפט לשון הקדס הלא רחא וקרוב לבח עתה ורבים ככה: ויאכילהו כל המפרסים חמרו כיויאכילהו על השם הנכבד למעלה משנאי יי וההוא והוא סב אל ישראל חס בדרכי יהלכו והטעם היה ראוי שיסמעו לו ויזכרו החסד שגמל לבנות והוא חכילת המן שהוא מתוק וככד יותר מחלב חטה והשביעס מים מזור מתוק מדבס ותהיה מים מזור מסרת חמר כדכר מאל חכך ויערך וטעם חשביעך כדכר מטרף בני עליית כל רוחו חומר לו ככה כעס ידבר כחילו חינו לנכח ופעס ידבר לנכח וככה שמת עבית כסית כי כן מנהג הלשון ויש אומרים כי ומדוד דכס חשביעך ידבר לנכח ישראל לעתיד: ממור לחסך אלהים וטעם נכס בעדת חל הכבוד שהוא עם עדת ישראל: בקרב אלהים הם המלאכים שהם האלהים ונכח השמים בני האלהים כיעל ידי המלאכים הם כל משפט אלהים בארץ ויש אומרים כי בקרב אלהים כמו אלהים לא תקל והטעם כי הוא בקרבים ויש להם ליסמר סלח יספטו עול: ער עתה יכיה הסופטים שהם אלהים מתי תספטו משפט עול כי כח השם במלאכים כפעלים: ופני רשעים תשאור: פלטו ספטו דל בממון ופלטו דל בכפס: לא

פב

דל

דאוריתא דכו: אנני יי וסיס בסדר וישמע יתרו: שמע עמי לקולי יח בליש שמיעה לקול וסיס נסם בספרא סיס נח: אויביהם סל וסיס וזר אף יי קדמא דשפטים ב בפסוק כמעט אויביהם אנניע וילחצום אויביהם ויכענו כי שמחם יי ואת אויביהם כסה הים: פכ ופני יו בקריא וסיס ופני יי לא חליתי ופני הסלך לא ראדו: וישב אבשלום בירושלם דשמואל סלכס תדכאו עפמי ופני עניים ודמורת פניהם פני אדם בפסוק ופני הקדש המראר ופני השני פני אדם קכצו פארור ופני אריה פניהם דרתי ופני תהום יתלכרו ופני רשעים תשאור ופני חסן חפוי ופני אדם אל התימורה ב בו:

באמנת הלב מפי חכס לא כן נמצא וכן באמונת הלב: חככי כאשר תאמין כי חככי השם העומד לנכח התענג עלי סתבקס בפיך כל רכוכך ומסאל לך וחמלאהו ולא בימי הסופטים חז כבואת הבית הרחשון חס היה זה חסך הוא המסורר בימי דוד: וחמלאהו כמוני סלח פרח: בסרירות בחוק כמו סריר וקיים: לו הפך ולא שמע עמי לקולי: בדרכי יהלכו הסך ילכו במועצותיהם: כמעט ומעט חטיב בעבור סאכניע בימים קדמוים כל אויביהם: משנאי יבחסו לו ויחכילנו לך אויבך מרוב פחדם יבחסו סלח מרדו כך או על דרך ויכחשו אויבך לך מעט וכפרי חסם משמן: ויהי עתם כי בא ימו ונלולס לא יקומו: ור יהודה בן בלעס חמר כן ועל כריהם חטיב ידי שהם משנאי יי כי הם מכחשים אלהותו ויחשבו כי עד לעולם יעמודו וזה פי חרן ואינו על משפט לשון הקדס הלא רחא וקרוב לבח עתה ורבים ככה: ויאכילהו כל המפרסים חמרו כיויאכילהו על השם הנכבד למעלה משנאי יי וההוא והוא סב אל ישראל חס בדרכי יהלכו והטעם היה ראוי שיסמעו לו ויזכרו החסד שגמל לבנות והוא חכילת המן שהוא מתוק וככד יותר מחלב חטה והשביעס מים מזור מתוק מדבס ותהיה מים מזור מסרת חמר כדכר מאל חכך ויערך וטעם חשביעך כדכר מטרף בני עליית כל רוחו חומר לו ככה כעס ידבר כחילו חינו לנכח ופעס ידבר לנכח וככה שמת עבית כסית כי כן מנהג הלשון ויש אומרים כי ומדוד דכס חשביעך ידבר לנכח ישראל לעתיד: ממור לחסך אלהים וטעם נכס בעדת חל הכבוד שהוא עם עדת ישראל: בקרב אלהים הם המלאכים שהם האלהים ונכח השמים בני האלהים כיעל ידי המלאכים הם כל משפט אלהים בארץ ויש אומרים כי בקרב אלהים כמו אלהים לא תקל והטעם כי הוא בקרבים ויש להם ליסמר סלח יספטו עול: ער עתה יכיה הסופטים שהם אלהים מתי תספטו משפט עול כי כח השם במלאכים כפעלים: ופני רשעים תשאור: פלטו ספטו דל בממון ופלטו דל בכפס: לא

אבן עזרא תהלים פה תשנו

כנספה' התאווה וכמעט כלמה מרוב התאוה והטע' שעברה חק התאוה על כן מלת נס: לחזרות יי' חס זה מבני קרח הוא כבבל און חס מבני קרח בימי דוד להכרות שהיה מבניו חלה הסם או דרך כבוהה: לבי' הוא הסכל והדעת שהם בכנסמה: ובסרי' הנוף והסער הפה פי' סער בסר הנוף המרכז עם סכל מחסבת הכל הוא הפה שהוא פתח הכסר על כן ירכנו וטעם אל כנגד כלמה או שהיה המיה הלכ עם הכסר: נס' כמו גם בסחוק יחב לב שטעמו כמו עד: ודורי' שם עוף מנגן אולי נקרא חן בעבור שחן מנהגו לנגן כל זמן שאינו חפשי וזה העוף ידוע הוא בספרד אמר רבי משה כי העוף שמוולדנו לכרות מיישוב בני אדם יחונ. למקום הכבוד מקום הקרבנות

רשי

כנספה' נחמדה: כלמה' כנחמותה כמו ומבל דוד המלך לזאת על חסבוס: לחזרות יי' כי חרבו ועל הגלות חמדה: לבי' ובסרי' ירכנו: יתפללו על זאת: גם כבוד מצא' בית' בחרבו קננו בו הצפורים ומדרש אגדה בכנינו מדבר והצפור היא כנסת ישראל: אשר סמה' שמה: אשרי' מי שיגיע עוד ליטב בביתך ועוד יהלך בתוכו: עז לו בך' אשר פס אותו עז מבטחו: מסלות בלכנס' החושב בלבו מסלות דרכו ליישר את דרכו: עוברי בעמק הבכא' אותם העוברים על דרך והנס בעומקה של גיהנם בכבי ויללה: מעין יסיתוהו: בדמעות עיניהם' ואלף ברכות יעטה מורה מברכים ומודים לשמו ואומרים יפה דן אותנו ואמת דנו וברכות יעטה לנו המור' אותנו ללכת בדרך הטוב ולא שמענו לו: ילכו מחיל אל חיל' אותם הנזכרים למעלה יושבי ביתו אשר מסלו בלכנס מחיל אל חיל מביית המדרש לביית המדרש ויראה כבאם וחילס אל הבה בכיון: שמעה תפילתי' לבית ביתך: מנגנו' הוא בית המקדש המגן עלינו: והבט פני' דוד משיחך והסתכל בחסדיו ובטרחו אשר טרה ויגע על בניינו: כי טוב יום' אחד במחירך ולמחר ימות מלחיות אלף שנים במקום אחד: בחרתי השתופף' על הסף ועל המזחה לטהר: מדור בזהלי רשע' מלהיות דר בסלוה בזהלי עשו הרשע להדבק בהם: כי שמש ומגן' יש לכתור שמש כמשמעו ומדרש תלמי פותרו לשון סיני חומה: רבות יי' ארצך ונג' חס שבת שבות יעקב ונסחת את ענס וכסית חטאתם וחספת עברתך מהם והשבות עמך מן מחרון חכך אז רצית ארצך נ ועולמך מתרצה וכל זמן שלא תעשה זאת חן ארצך ועולמך מתרצה: סובני' טוב חמה והסובני: הלא' חמה סופך שתשוב תחיינו שהרי הכתמתם כן על ידי כתיחך: חסמה

שחה ב' מלעיל וסי' לא ענתה ולא שחה אל לבה' אשר שחה אפרוחי: מובחתיך נ' חר סל וסי' ויאמר קנא קנאתי' ושלאתיו דגני אליהו' אשר שחה אפרוחי: מעין ה' קסץ וסי' נסס בסד' והיבוס השמיני: יעשה ד' וסי' נססר בסדר תוריע: וראה י' בקריא' וסי' אשר יאמר היום בהר' יי' ראד' מצות יאכל את

נכספה ונס-בלתה נפש לחצרות יהוה לבי ובסרי ירכנו אל אלהי: גם צפור מצאה בית ודרור קן לה אשר-שתי אפרחיה את מזבחותיה יהוה צבאות מלכי ואלהי: אשרי יושבי ביתך עוד יהללוה סלה: אשרי אדם עזר לו בך מסלות בלבבם: עברי' בעמק הבכא מעין ישיתוהו גם ברכות יעטה מורה: ילכו מחיל אל-חיל יראה אל-אלהים בציון: יהוה אלהים צבאות שמעה תפילתי האזינה אלהי יעקב סלה: מנגנו ראה אלהים והבט פני משיחך: כי טוב-יום בחצירה מאלף בחרתי הסתופף בבית אלהי מדור באהלי-רשע: כי שמש ומגן יהוה אלהים חן וכבוד יתן יהוה לא ימנע-טוב להלכים בתמים: יהוה צבאות אשרי אדם כטח בך:

למנצח לבני-קרח מזמור: רצית יהוה ארצה שבת שבות יעקב: נשאת עון עמך כסית כל-חטאתם סלה: אספת כל-עברתה השיבות מחרון אפך: שובינו אלהי ישענו והפר בעסק עמנו: הלעולם תאנה בנו תמשך אפך לדר ודרור: הלא אתה תשוב תחיינו ועמך ישמחור-בך: הראנו יהוה חסדך וישעה תתן לנו:

כל רונוך תבתא מן תקוף רונוך ו טוב לוותא אלהא פורקנא וכטל רונוך עפנתא ו האפשר די לעלמיא תתקף בנא תנגיד תוקפך לדר ודרור הלא את תתוב תחיי ותנא ועפך יחרון במימך ו אחסי ותנא יי טובך ופורקנך תתייב לנא ו אשמע

שבעת הימים ב' בפסוק' שלוש פעמים בשנה יראה כל זוכר רמשיפטי' וחברו דכתיב ד' ב' בפסוק' ולא יראה לך שאר בכל גבורך' מן אם יראה ורמח בארבע' וי' עלדים יראה ויצא ככר חצו' ועליך ירחי' וכבודו עליך' יראה אל אלהים בציון' וראה אל עבדיך פעליך: מדור ל': פח שביית ל' דכו' דכתיב שבות וקרינן שביית רצית' ארצך' וחלופי' ר' כתי' שביית וקרינן שבות וסי' נסס בירסי סוף סימן טט: כעסך ב' א' כתיב ש' וסי' שובינו אלהי ישענו והפר כעסך' והרב כעשך עמדי' בהרא כתב שן: הלעולם בקריא' וסי' הלעולם וזה יי' הלעולם תאנה בנו' הנביאים הלעולם היו:

הקרכים לפני דרך מסל והם עושים כן אולי היו קרכים אל מוכרך סידעו מקום הימצא על כן שמה שם אפרוחיה ורבי יהודה בן בלעס לעג לר' משה כי מה דעת יט בעופות דק הפי' כי כנספה נפשי לחזרות יי' ואל מובחתיך וחכי מתמודד ולא חמבא מר שחמפון והנה ה הצפור מצאה בית וקן וחכי חייני מוצא: חסרי יושבי ביתך הם הכהנים והלוים: חסרי חס' החוננים מישאל והם הכריכים לעז כי הם הולכים וטעם מסלות שחן בלכס חפץ ולא מ מחסבה דק המסלות שהולכי בס בית הסם: עברי' בעמק הבכא' שם מקום או עמק שם חילוכם הנקראים בכאס וטעם מעיין יסיתוהו מרוב החונני' בעמק סירד שם נסס בעבור רגלי העוברים ימצאו לעולם שם ה המים כאילו שם מעין והנה חסר כף כמעין יסיתוהו כמו חס' חוכלה הוא: גם ברכות יעטה מורה' הדך בעבור רוב המים וזה כדרך מ משכריך וגליך כאשר פירשתי' חמר רבי יהודה כי מורה שם מקום כמו מנבעת ה המורה בעמק כסוק הוא בסמואל ופירוש מחיל אל חיל מסעים שם הולכים החוננים מנורת חיל וחומה והכסן שחיל כחא חכמים רבים כדרך חבל כביאי' עד הגיעם אל מקום הכבוד בציון והטעם יראה כל אחד מהם כמו לראות את פני יי' אלהיך: יי' כבר פירשתי כי הוא דרך קצרה וכן הוא יי' אלהים אלהי צבאות

שחה עליו ולא ענתה

אלהי' כי שמש ומגן יהוה אלהים חן וכבוד יתן יהוה לא ימנע-טוב להלכים בתמים: יהוה צבאות אשרי אדם כטח בך:

פה

וטעם צבאות המלאכים וכנסדס הזכיר יעקב שבניו הם צבאותיו בחרן כמו כל צבאות יי' וזה המסורר מתפלל להקריב הישועה והנכון שהוא דבק גם הכתוב אחריו מנינו הוא המלך שיגן בעד העם כמו כי ליי' מנינו והטע' שישועי העם מלכנו כי בימינו ילכו חוננים אל בית הסם בלי פחד חוב: כי דבק עם תחלת המזמור כנספה: מחלף' יום אל מקום אחר והסתופף לשבת בסף הסער: מדור' כמו לגוד בלשון חרמית ומלת רשע מנזרת ובכל אשר יפנה ירשיע: כי בעבור שהזכיר מנינו דרה אלהים חמר כי המגן בהמת הוא הסם לכדו וטעם שמש כי החוננים כריכים לסמם בעבור הליכתם וטעם אחר בעבור כי השמש תכה יומם חמר כנגדה ומגן וטעם חן וכבוד יתן יי' הולכים בדרך תמים הם החוננים והשם יתן להם חן וכבוד בכל מקום שיעברו בו כי הסם לא ימנע מהמקבלים אותו: יי' זה הפסוק קסור בעליון הבוטח בשם ל' יי' יחס טוב: למנצח לבני קרח' זה המזמור על גלות בבל גם על גלותינו בדרך כבוהה: רצית יי' ארצך' בזמן בית שני כאשר נשאת כי בעבור ענס וחטאתם גלו והעד נ נשאת עוני כי אספת כדרך חסנו כנהם ופעול השיבות הוא חפך והנה מחרון כמו מחרות סם הפועל: סובני' הנה הטעם שמדבר המסורר על לשון ישראל בגלותינו כאשר שבת שבות יעקב בבית שני תשינו גם עתה: הפר כעסך' כנגד אספת כל עברתך: הלעולם' בעבור היות גלות בבל שבעים שנה וגלות החל הזה לדוד ודור עד היום: הלא' טעם לחכמו נחשבנו בגלות כמתים ואין מי יוכל לחיותנו וזולתך: חסמה

תהלים פו אבן עזרא

אשמעה דברי המזמור יבקש דרך כבודו כמו על משמרתו העמודה עד שראה בחזיון שאף השם ישוב מישראל וידבר שלום על עמו: לכסלה מנורת כסיל כדרך ועמך כולם כדקיים: אך א ירחב עמו בעבור חורך הגלות כי הגלות כי הישועה קרובה אם ישראל ישובו ליראה את השם אז ישוב השם מחרון חפול לכסון כבודו בתוכו זה אך קרוב והנה זה המזמור לעד כי הכבוד לא היה בבית שני: חסד הטעם בהיות הכבוד שוכן בחזן ישראל אז יהיו כולם חסידים ושלום חמת בעבור היות הגזירות תלויות לפי מועסה האדם בחזן על כן אמר תפתח חזן ויפרו יסע: גם זה הוא הטעם חזנו הטוב: דק' השם יהלך הצדק לפניו דרך משל והכסון כי דק' גם דבר ומחסר מלת חיש כחילו כתוב חיש

רשי

אשמעה מה ימלל אלהים יי ארום ימלל שלם לעמידה ולחסידיו ולא יחזרון לסכלא: פרם קרוב לדחלון מניה פורקניה לאשראה יקרא בארענא: טבון וקשוט ארעין צדיקא ושלמא אדבקו: קשוט מן ארעא ארביית וצדקא מן שמיא אודיקו: לחוד יי יתן טבא וארענא תתן אבהו צדקא קדמוי ירחלד ושוי לאורה טב אסתורוי: פו צלותא דצלי דוד אצלי יי אודנד עני יתי ארום עניא וחשיבא אנא ונטור נפשי ארום חסידא אנא פרוק עבדך את אלהי די אנא מתרחץ עלך: חום עלי יי ארום קדמך אצלי כל יומא אחדי נפשא דעבדך ארום לותך יי נפשי אוקוף בצלו: ארום את הוא יי טב לצדיקיא ושבק גרתיבין לאוריתיה ומסגו טיבו לכל דמצלון קדמך: אצית יי צלותי וקבל לקל תחנני: ביומא דעקתי אקרי לותך ארום את עני יתי: לית בר מנד באנגלי מרומא יי ולית בעובדך: כל עממיא די עבדת יתון ויסגרון קדמך יי ויתגון איקר לשמך: ארום דבא את אלהא ועבר פרישן ארת הוא אלהא בלחודך: אלף יתי יי אורחתך אתהלך בקושטך יחד לבבי למרחל שמך: אודה קדמך יי אלהי בכל לבבי ואקד שמך לעלם: ארום טובך רב עלי ופציתא נפשי משול ארעיתא: אלהא ודונן קמוז עלי ורתקופין רתבעו נפשי ולא שויאו יתך לגבלהון: וארת יי אלהא רחמנא וחננא מרחק רבו ומסגו למעבר טבון וקשוט: אתפני לותי וחום עלי הב עושנדך לעבדך ופרוק לבר אמתך: עשה

שלום כלהן מל בגז חס' וס' נמסר בסדר וישב ובחזקאל סימן ז: לשכן ג' חס' וס' או אמר שלמה דמלכים וחברו דלה' אף סררים לשכן יה' מסר' אחריתי מוסף עוד ג' או ימים או חדש או ימים בהארץ הענין לשכן כבוד בארענו' בערוץ נחלים' אנך' וד' בכתובים: נפשו ג' בקריא' וס' חסד ואמת

אשמעה מה ידבר האל: יהוה פי ידבר שלום אל עמו ואל חסידיו ואל ישובו לכסלה: אך קרוב ליראיו ישעו לשכן כבוד בארענו: חסד ואמת נפגשו צדק ושלום נשקו: אמת מארץ תצמח וצדק משמים נשקף: גם יהוה יתן הטוב וארענו תתן יכולה: צדק לפניו יהלך וישם לדרך פעמיו:

תפלה לרוד: הטה יהוה אונך ענני כי עני ואביון אני: שמרה נפשי כי חסיד אני הושע עבדך אתה אלהי הבוטח אליה: חנני אדני כי אליה אקרא כל היום: שמח נפש עבדך כי אליה אדני נפשי אשא: כי אתה אדני טוב וסלח ורב חסד לכל קראיה:

האזינה יהוה תפילתי והקשיבה בקול תחנונותי: ביום צרתי אקראך כי תענני: אין כמות באלהים אדני ואין כמעשיה: כל גוים אשר עשית יבואו וישתחוו לפניך אדני ויכבדו לשמך: כי גדול אתה ועשה נפלאות אתה אלהים לבדך: הורני יהוה דרכך אהלך באמתך יחד לבבי ליראה שמך: אודך אדני אלהי בכל לבבי ואכבדה שמך לעולם: כי חסדך גדול עלי והצלת נפשי משאול תחתיה: אלהים זדים קמו עלי ועדת ערצים בקשו נפשי ולא שמיה לנגדם:

ואתה אדני אל רחום וחנן ארך אפים ורב חסד ואמת: פנה אלי וחנני תנרע עזך לעבדך והושיעני לכן אמתך:

נפשו' עשיר ורש נפשו' רש ואיש תככים: וישסו רפז וס' בסדר נשא: פו תפלה לרוד ב' וס' תפלה לרוד שמעה יי צדק' הטה יי אונך ענני: אלהי ב' פתחון באתנחתא וס' הסתופף בבית אלהי' הושע עבדך אתה אלהי: האזינה יי וס' נמסר בספרא ס' ע' אקראך ב' וס' קרבת ביום' ביום צרתי אקראך: יבואו מ' וס' פן יבואו הערלים האלה' למה יבואו מלכי אשור' יבואו ויגידו צדקתו: אתה אלהים ה' וס' היום זרע כי אתה ראלהו' אתה אלהים תורידם לבאר' הלא אתה אלהים ונתתנו קרמא דמסק' שמעת לגדרי' גדול אתה ועשה נפלאות: זדים ד' וכל אב רבתי דכוו' וס' גוטי יכע וס' בסוף מלאכי ובישעיה סימן ז:

לכרך ואלהיהם חנים אלהים: הורני ברחמי בדרך כבודו כי יענה השם והוא מתחנן לתקן לו סכות ועלילות להוסיף ליראה את שמך ומלת יחד מנורת יחד חסד מנורת יחד: חורך על החסד שנמלתי הכתוב חריו' הוסיף דוד במלת עמנו לנולס' יותר מן הגוים שאמר עליהם ויכבדו והוסיף על הגוים המכבדי' שמו מלת לעולם: כי תחתיה' תואר לשאול כי לא שאול תודך: אלהים זדים' כנגד כי חסיד חני וערכים כנגד כי עני וחבין: עשה

צדק לפניו: יהלך השם כדרך התהלכו חבתי לפניו חברהם ויחמק והטעם שימור חיש צדק להתהלך ל לפניו ובח חסד חיש כמו אל תהי מרי וחיי תפלה צדק ישרת אחר וכן הוא וישם לדרך צדק פעמיו ו והנה הטעם כפול: תפלה לדוד הטה יי חזק ענני כי עני' דרך צרות ועני וחבין בעיניו אז כנגד מלכי הגוים אז התפלל זאת התפלה לפני מלכו: שמרה יי חומרים כי שמרה פועל עבר כמו זכרה ירושלם כי נפשי שמרה מה שראוי ל לשמור על היותי חסיד ויחמר רבי יהודה בן בלעם כי הטעם שמור נפשי עד שראה תמיד חסיד והכסון שמלת שמרה נפשי כמו ש שמרה נפשי והצילני כי חני חסיד וחיינו זר כי במזמור זדים קמו עלי גם הוא חמר לא מתן חסידך ינמלני כצדקי: חנני חן לי מה חשפה רק ה שאקרא חליך כל היום שתחנני: שמח טעם חליך יי נפשי אשא כדרך וחליו הוא נוסח את נפשו: כי טוב לטובים: וסלח לחטאים: ורב חסד לכל קוראיה' כנגד כי יאך אקרא כל היום: האזינ' שתעשה חסד עמי כי אתה רב חסד: ביום' לא אקרא לכסותך ולא לשוא כי חני בצרה וטעם כי תענני שאלע דעת חמת כי תענני בעבור שאין כמות באלהים יי כדברי משה כי' אלהינו בכל קראינו חליו: כל כאשר יראו הגוי' ססבנו כי חני בצרה גדולה כאשר יספרו לאחרים ש שהושעתני כי חני עני וחבין אז יבאו חליך הגוים לכבוד שמך: כי אז יספרו הגוים גדולתך וכחשן אלהי' וידו כי אתה אלהים

אבן עזרא תהלים פז פח רשי תשמו

עשה טעם אהות שיפלא בעיני הרואים ונחמתני מהצרות שעברו עלי לבי קרח מזמור שיר לאחד מכדי שמואל או מבני בנייה ועיקר זה המזמור יסודתו על הר הקדש אהוב העברים נכבדים מכל המסכנות והטעם לסבת כס ואחר כן יזכיר ירושלים נכבדות כל אחד מתהלות נכבדות מדובר כך את עיר האלהים בחמת נהיה ירושלים חזקת

עשה עמי אהות לטובה שיהא כיכר לאחרי שמחלת לי ויראו סונאמי האות ויבטחו ולא שמעו לו הקבה ליתן האות בימי שלמה בנו כשדבקו סערים זה בזה ולא נפתחו עד שאמר אתם פני משיחך זכרה לחסדי דוד עבדך יסודתו בהררי קדש יסודת מזמור זה על הררי ציון וירושלים יסוד המזמור נכבדות מדובר כך את ירושלים דברי כבוד

ויראו רפן וסימ' בסלכים כסימ' ו' פז יסודתו לבהררי קדש לנכבדות ל מדבר ל עיר האלהים ל: דהב חר סן יב בלישני וסימ' נסמ' בישעיה סימן ל ולקמן סי' פט: יאמר נ בקריא וסימ' גבור ציד לפני יי על כן יאמר בספר מלחמות יי ולציון יאמר איש ואיש ילד ברה וחד ויאמר למלך ירוחו: בכתובה מל

ויראו רפן וסימ' בסלכים כסימ' ו' פז יסודתו לבהררי קדש לנכבדות ל מדבר ל עיר האלהים ל: דהב חר סן יב בלישני וסימ' נסמ' בישעיה סימן ל ולקמן סי' פט: יאמר נ בקריא וסימ' גבור ציד לפני יי על כן יאמר בספר מלחמות יי ולציון יאמר איש ואיש ילד ברה וחד ויאמר למלך ירוחו: בכתובה מל

עשה עמי אות לטובה ויראו שנאי ויבשו כי אתה יהודה עזרתני ונחמתני:

עבר עמי את לטובה בזמן דעול שלמה ברי ית ארונה בבית מקדשא ותפתחן תרעמי א

לבני קרח מזמור שיר סודתו בהררי קדש: אהב יהוה שערי ציון מכל משכנות יעקב: נכבדות מדבר כך עיר האלהים סלה: אוביר רהב

אמטולתי ויחמון סנאי ארום שבקתמי לי ויפתחון וידון ארום את יי סיעתני ונחמתני פז על ידיו דבני קרח אתאמר שירתמי לקדמיו רחם יי מעלני בתי

ובבל לירעי הנה פלשת וצור עם בושזה ילד שם: ולציון יאמר איש ואיש ילד ברה הוא יבוננה עליון:

דמתסר על פום אבתמי דמן לקדמיו רחם יי מעלני בתי מדרשמי דקבען בציון מכל בתי בנישיא דבית יעקב מלין דיקר אתמלל עלך קרתמי ראלהא לעלמיו אדברו תושבחתך מצראי ובבלאי לירעי יתך היא פלישתמי וצוראי עם כושמי דין מליך אתרבא תמן: ולציון

יהוה יספר בכתוב עמים זה ילד שם סלה: ושירים בחללים כל מעיני שיר מזמור

יתאמר דוד מלכא ושלמה בריה אתרבא בנרה ואלהא הוא יש ישבללנה לעלא ו על ספרא די מכתבין ביה חושבן כל עלמיא דין מליך אתרבא תמן לעלמיו ואמרי שריו על חנניא כל מיני תושבחתן על קורבנא מתאמרין בנרנן פח שירא ותושבחתא על ידיו דבני קרח על צלותא לשבחה טבלא טבא על ידיו דהימן יציבא יי אלהא פורקני יימם קבלית בליליא צלותי לקבלך:

לבני קרח למנצח על מחלת לענות משביל להימן האזרחי: יהוה אלהי ישועתי יום צעקתי בלילה נגדה:

ותאמר דוד מלכא ושלמה בריה אתרבא בנרה ואלהא הוא יש ישבללנה לעלא ו על ספרא די מכתבין ביה חושבן כל עלמיא דין מליך אתרבא תמן לעלמיו ואמרי שריו על חנניא כל מיני תושבחתן על קורבנא מתאמרין בנרנן פח שירא ותושבחתא על ידיו דבני קרח על צלותא לשבחה טבלא טבא על ידיו דהימן יציבא יי אלהא פורקני יימם קבלית בליליא צלותי לקבלך:

תבוא לפניך תפילתי הטה אונך לרנתי: כי שבועה ברעות נפשי וחי לשאול הגיעו: נחשבתני עס יורדי בור הייתי כגבר אין

ותאמר דוד מלכא ושלמה בריה אתרבא בנרה ואלהא הוא יש ישבללנה לעלא ו על ספרא די מכתבין ביה חושבן כל עלמיא דין מליך אתרבא תמן לעלמיו ואמרי שריו על חנניא כל מיני תושבחתן על קורבנא מתאמרין בנרנן פח שירא ותושבחתא על ידיו דבני קרח על צלותא לשבחה טבלא טבא על ידיו דהימן יציבא יי אלהא פורקני יימם קבלית בליליא צלותי לקבלך:

איל: בפתים חפשי כמו חללים שכבי קבר אשר לא זכרתם עוד והמה מידך נגזרו: שתני בכור תחתיות במחשבים במצלות:

ותאמר דוד מלכא ושלמה בריה אתרבא בנרה ואלהא הוא יש ישבללנה לעלא ו על ספרא די מכתבין ביה חושבן כל עלמיא דין מליך אתרבא תמן לעלמיו ואמרי שריו על חנניא כל מיני תושבחתן על קורבנא מתאמרין בנרנן פח שירא ותושבחתא על ידיו דבני קרח על צלותא לשבחה טבלא טבא על ידיו דהימן יציבא יי אלהא פורקני יימם קבלית בליליא צלותי לקבלך:

תעול קדמך צלותי אצלי אודנך לבעותי בירת ישראל והט אודנך לתושבחתך דשבחית לי קדך: ארום שבועת בבישן נפשי וחי לשיוול מטון אתה שבירת עם נחתי בירת אסירי הויתי היך בר נש דלית ליה חיליא היך רשיעא דמיתו ולא תבו יתעברו בני חורין מן מצותא היך קטילין דחרבא שבכי בירת קבורתמי דלא דברתנן תוב והננו מאפי שבנתך אתפלגון שויתא יתי בגלותמי דמתיליא לנפא ארעיתא בחשוביא במצולתמי:

ותאמר דוד מלכא ושלמה בריה אתרבא בנרה ואלהא הוא יש ישבללנה לעלא ו על ספרא די מכתבין ביה חושבן כל עלמיא דין מליך אתרבא תמן לעלמיו ואמרי שריו על חנניא כל מיני תושבחתן על קורבנא מתאמרין בנרנן פח שירא ותושבחתא על ידיו דבני קרח על צלותא לשבחה טבלא טבא על ידיו דהימן יציבא יי אלהא פורקני יימם קבלית בליליא צלותי לקבלך:

תעול קדמך צלותי אצלי אודנך לבעותי בירת ישראל והט אודנך לתושבחתך דשבחית לי קדך: ארום שבועת בבישן נפשי וחי לשיוול מטון אתה שבירת עם נחתי בירת אסירי הויתי היך בר נש דלית ליה חיליא היך רשיעא דמיתו ולא תבו יתעברו בני חורין מן מצותא היך קטילין דחרבא שבכי בירת קבורתמי דלא דברתנן תוב והננו מאפי שבנתך אתפלגון שויתא יתי בגלותמי דמתיליא לנפא ארעיתא בחשוביא במצולתמי:

ותאמר דוד מלכא ושלמה בריה אתרבא בנרה ואלהא הוא יש ישבללנה לעלא ו על ספרא די מכתבין ביה חושבן כל עלמיא דין מליך אתרבא תמן לעלמיו ואמרי שריו על חנניא כל מיני תושבחתן על קורבנא מתאמרין בנרנן פח שירא ותושבחתא על ידיו דבני קרח על צלותא לשבחה טבלא טבא על ידיו דהימן יציבא יי אלהא פורקני יימם קבלית בליליא צלותי לקבלך:

בליש בקריא וסימ' נסמ' בישעיה סימן ל ולקמן סי' פט: יאמר נ בקריא וסימ' גבור ציד לפני יי על כן יאמר בספר מלחמות יי ולציון יאמר איש ואיש ילד ברה וחד ויאמר למלך ירוחו: בכתובה מל

ותאמר דוד מלכא ושלמה בריה אתרבא בנרה ואלהא הוא יש ישבללנה לעלא ו על ספרא די מכתבין ביה חושבן כל עלמיא דין מליך אתרבא תמן לעלמיו ואמרי שריו על חנניא כל מיני תושבחתן על קורבנא מתאמרין בנרנן פח שירא ותושבחתא על ידיו דבני קרח על צלותא לשבחה טבלא טבא על ידיו דהימן יציבא יי אלהא פורקני יימם קבלית בליליא צלותי לקבלך:

בליש בקריא וסימ' נסמ' בישעיה סימן ל ולקמן סי' פט: יאמר נ בקריא וסימ' גבור ציד לפני יי על כן יאמר בספר מלחמות יי ולציון יאמר איש ואיש ילד ברה וחד ויאמר למלך ירוחו: בכתובה מל

ותאמר דוד מלכא ושלמה בריה אתרבא בנרה ואלהא הוא יש ישבללנה לעלא ו על ספרא די מכתבין ביה חושבן כל עלמיא דין מליך אתרבא תמן לעלמיו ואמרי שריו על חנניא כל מיני תושבחתן על קורבנא מתאמרין בנרנן פח שירא ותושבחתא על ידיו דבני קרח על צלותא לשבחה טבלא טבא על ידיו דהימן יציבא יי אלהא פורקני יימם קבלית בליליא צלותי לקבלך:

בליש בקריא וסימ' נסמ' בישעיה סימן ל ולקמן סי' פט: יאמר נ בקריא וסימ' גבור ציד לפני יי על כן יאמר בספר מלחמות יי ולציון יאמר איש ואיש ילד ברה וחד ויאמר למלך ירוחו: בכתובה מל

ותאמר דוד מלכא ושלמה בריה אתרבא בנרה ואלהא הוא יש ישבללנה לעלא ו על ספרא די מכתבין ביה חושבן כל עלמיא דין מליך אתרבא תמן לעלמיו ואמרי שריו על חנניא כל מיני תושבחתן על קורבנא מתאמרין בנרנן פח שירא ותושבחתא על ידיו דבני קרח על צלותא לשבחה טבלא טבא על ידיו דהימן יציבא יי אלהא פורקני יימם קבלית בליליא צלותי לקבלך:

בליש בקריא וסימ' נסמ' בישעיה סימן ל ולקמן סי' פט: יאמר נ בקריא וסימ' גבור ציד לפני יי על כן יאמר בספר מלחמות יי ולציון יאמר איש ואיש ילד ברה וחד ויאמר למלך ירוחו: בכתובה מל

ותאמר דוד מלכא ושלמה בריה אתרבא בנרה ואלהא הוא יש ישבללנה לעלא ו על ספרא די מכתבין ביה חושבן כל עלמיא דין מליך אתרבא תמן לעלמיו ואמרי שריו על חנניא כל מיני תושבחתן על קורבנא מתאמרין בנרנן פח שירא ותושבחתא על ידיו דבני קרח על צלותא לשבחה טבלא טבא על ידיו דהימן יציבא יי אלהא פורקני יימם קבלית בליליא צלותי לקבלך:

בליש בקריא וסימ' נסמ' בישעיה סימן ל ולקמן סי' פט: יאמר נ בקריא וסימ' גבור ציד לפני יי על כן יאמר בספר מלחמות יי ולציון יאמר איש ואיש ילד ברה וחד ויאמר למלך ירוחו: בכתובה מל

ותאמר דוד מלכא ושלמה בריה אתרבא בנרה ואלהא הוא יש ישבללנה לעלא ו על ספרא די מכתבין ביה חושבן כל עלמיא דין מליך אתרבא תמן לעלמיו ואמרי שריו על חנניא כל מיני תושבחתן על קורבנא מתאמרין בנרנן פח שירא ותושבחתא על ידיו דבני קרח על צלותא לשבחה טבלא טבא על ידיו דהימן יציבא יי אלהא פורקני יימם קבלית בליליא צלותי לקבלך:

בליש בקריא וסימ' נסמ' בישעיה סימן ל ולקמן סי' פט: יאמר נ בקריא וסימ' גבור ציד לפני יי על כן יאמר בספר מלחמות יי ולציון יאמר איש ואיש ילד ברה וחד ויאמר למלך ירוחו: בכתובה מל

ותאמר דוד מלכא ושלמה בריה אתרבא בנרה ואלהא הוא יש ישבללנה לעלא ו על ספרא די מכתבין ביה חושבן כל עלמיא דין מליך אתרבא תמן לעלמיו ואמרי שריו על חנניא כל מיני תושבחתן על קורבנא מתאמרין בנרנן פח שירא ותושבחתא על ידיו דבני קרח על צלותא לשבחה טבלא טבא על ידיו דהימן יציבא יי אלהא פורקני יימם קבלית בליליא צלותי לקבלך:

תהלים פט אבן עזרא

רשי

עלי בעבור שהוא דימה עצמו לתחתית הים כי הוא מגורם מהיבשה בחמת הסם על כן עלי כמכה חמתך כדרך כי חזי עדי עמדי חסר חמתם פנתה רוחי ומלת עלי תשרת בעבור אחרת וכל מסבךך עכית עלי סלה ועכית כמו יסחו נהרות דכיס : הרחקת תועבות חסר כף : כלא מהחולי והטעם כי רחקי מיודעיו ולא יבקרוהו וירחם והוא כלוא ולא יוכל ללכת חליהם : עני לעולם עיני החולים משתנות וטעם בכל יום שארך חליו : הלמתים הטעם עשה פלא עמי בעורכי חיי וחלפתי : היספר הטעם לא המתים הללויה : היודע בארץ נפיה כמו חסר לא זכרתם עוד : ואני טעם בכרך כי חזי יקל מעט מרובי החולים וטעם שועתי לך לכרך ולא לרופא זולתך : למה כן חסווע ולמה תסתיר

פסוק דהא כי עני הטעם מימי הנוער לא היתה תולדתו חזקה כמו בוע היה כחשב אף על פי שהייתי עני כשאתי אימך והטעם החליים ומלת חסונה מנזרת כן כמו חלנה מנזרת על ומהיני מנזרת הנה והטעם חסונה וחפחד : עלי יספר כי רובית חלואי דכיס קרוהו : כמתותוכי פועל מורכב כדרך מבלגיתני יוסבת בלבנך מקוננת בחרונים : סבובי ברוב ימים טעברו ולא היה כריח : הרחקת ככה היה מנהג כל חסכו ודעיו שלא יבקרוהו כ בחליו כחילו מיועד במחשך ולא ירחם : משכיל לחיתן החזרחי חסדי יי עולם חסירתי חס זה חיתן הוא חסר הזכר שהוא בן זרע טעלתי הכתוב חומר מחיתן המזרחי ה התנכח על מלכות דוד שתפסק והיה בספרד חכם גדול וחסיד וזה המזמור היה עליו ק קפה ולא היה קורא חותולא היה יכול ל לסמעו בעבור כי זה המזמור ידבר כנגד הטעם הנכבד קפוט והגחן לא הזכיר בפירוש תיקון זה המזמור וכי משה הכהן האריך בענין זה ומקדתי ספרו כמיה פעמים ולא יכולתי ל להבין דברו והנה עוד זה המזמור כ כאשר החל חסדי יספר חסדי הטעם ומה שנכבד לוד והוא מ מדבר על דברי ה החובי טעם מחרפס ומכובס על כן הזכיר חרפת עבדך חסר חרפו חוביך יי וורה סוף דברו כי הוא מ מחיין כביאת המפסח חסר חרפו עקבות מ משיח כאשר חפרו חסדי הטעם ומה שחמרתך נכונה היא בטעמים והטעם והמפרשים עולם חסד יבנה כי בחסד נכונה העולם איכנו מטעם זה המזמור ועוד כי כל עולם ככל המקרא הוא זמן : עדי הנה זרעו עד היום וחס נפסקה מלכותו טעם דבות עוד תשוב ותעמוד מלכותו לנח : ויודע עתה יספר המזמור כי הטעם אל חמת ודברו יהיה חמת וטעם ויודע טעם בתנועתם תמיד על פלאך ועל חמנתך אף היא בקהל קדושי הם המלאכי המנעים : כי יעריך כמו יעריכנו הכהן : בני אלים הם הככבים והטעם כי חכמי המזל ירחו בכסיונס פלאות גדולו ומעשים נוראי מתחרשים חס וחס כפי כח הככבים ומערכת אלה לאלה והיודעי דעת עליו ידעו כי מעשה הטעם הנכבד נפלא יתגד ויתר : אל הוא התקף סירחונה הקדושים שאינם בנוף ורבה תואר לסוד ונורא על כל סביביו הם הצבא הגדול טעם גף וחסף תאל במסקל גביר מעזרת וחסף הוא : טעם נחמנתך סביבותך סאיננה מתפרדת כי איננה מקרת חתה

עלי סמכת היסודך וכל גזירן בישן תפרו יתי סגפתא לעלמין ו ארחקתא מידעני מני שוירת יתי ריחוקין לחון פלוא בבית אסירי ולא אפוקי עיני זלגת דמעין מן עניתא קריתך יי בכל יומא פרסית לתך בצלו יי האפשר די למיתא תעביד פרישן אין גושמא דאתמסיו בעפרא יקומן יודן קרמך לעלמין האפשר די יתחוי בבית קבורתא טובך קושטך בבית אברנא האפשר די תודעו בחשך גהנם פרישותך וצדקתך בארעא דצחמתא וצדקתך ואנא קרמך יי צלתי ובצפרא צלותי תקדמך : למה יי שבקתא נפשי תעלים אפך מני דלא אחמי בנהודך נהודך : עניא אנא ונגיד מן טליא סוכרית דחמתך טעניא עלי : עלי עברו רונוד בעתך שיצאו יתי אחזרו יתי הוד מוי כל יומא אקיפון עלי בחדא : ארחקתא מני רחומא וחרבא ולידעי חשיך אנא בפומהון פט שכלא טבא דאתאמר על ידא דאברהם דאתא מן מדינהא : חסדא דיי לעלם אשבח לדר ודר אהודע קושטך בפומי ארום אמרית עלמא בהסדא יתבני שמא תתקן קושטך בהון : גזרית קים לאברהם בחירי קימית לדוד עברי : ער עלמא אתקין בניד ואבני לדר ודר כ פורסי מלכותך לעלמין : ויודן שמיא פרישותך יי לחוד קושטך בכנישת קריתך : ארום מן הוא בשחקי דמשתוי ליי דרמי ליי באוכלוסי מלאכיא : אלהא תקיפא ברזיהון דקדשין יתיב על כורסי יקרא ורפא ורחיל על כל מלאכיא דקיסין חוזר חוזר ליה : יי אלהא על כל חילי מרומא מן דכותך חסינא יי וקושטך חוזר לך : את

עלי סמכת חמתך וכל משבריה ענית סלה : הרחקת מידעני ממני שתני תועבות למו פלא ולא אצנא : עיני דאברה מני עני קראתיך יהודי בכל יום שטחתי אליך כפי : הלפתים תעשה פלא אסרפאים יקומי יודך סלה : היספר בקבר חסדה אמונתך באבדון : היודע בחשך פלאה וצדקתך בארץ נשיה : ואני אליך יהודי שועתי ובבקר תפלתי תקדמך : למה יהוה תזנח נפשי תסתיר פניך ממני : עני אני ונוע מנער נשאתי אמך אפונה : עלי עברו חרונך בעותך צמתתוני : סבוגי במים כל היום הקיפו עלי יחד : הרחקת ממני אתב ורע מידעני מחשך : משביל לאיתן הארתי חסדי יהוה עולם אשירה לך ודר אודיע אמונתך בפי : כי אמרתי עולם חסד יבנה שמים יתכן אמונתך בהם : ברתי ברית לבחירי נשבעתי לדוד עבדי : ער עולם אבין זרעה ובניתי לך ודר כסאך סלה : ויודו שמים פלאך יהודי אף אמונתך בקהל קדשים : כי מי בשחק יערך ליהוה ידמה ליהוה בבני אלים : אל נערך בסוד קדשים רבה ונורא על כל סביביו : יהוה אלהי צבאות מי כמותך חסין יהוה ואמונתך סביבותיה :

בזאת לענות משכיל להוסיף האורח : לדר חזר ל דכו כתיב כן וסימ' עד עולם אבן דעך ד' חלוף דוד קדמא מל ותניא חס' וסימ' לכן ישבו ציים קרבם בתימו לעולם ואנחנו עמך וצאן מלכותם לכות כל : אלי ו' כתיב כן בגביא' וכתובים וסי' דבחסים באלים הבו ל' בני אלים דמה ל' בני אלים משתו יזרח אלים ועל אל אלים דבר ומבחו ל' זבחם דרד' וחד האלים וישחטו האלים ויזרקו הדם דדה :

עלי בעבור שהוא דימה עצמו לתחתית הים כי הוא מגורם מהיבשה בחמת הסם על כן עלי כמכה חמתך כדרך כי חזי עדי עמדי חסר חמתם פנתה רוחי ומלת עלי תשרת בעבור אחרת וכל מסבךך עכית עלי סלה ועכית כמו יסחו נהרות דכיס : הרחקת תועבות חסר כף : כלא מהחולי והטעם כי רחקי מיודעיו ולא יבקרוהו וירחם והוא כלוא ולא יוכל ללכת חליהם : עני לעולם עיני החולים משתנות וטעם בכל יום שארך חליו : הלמתים הטעם עשה פלא עמי בעורכי חיי וחלפתי : היספר הטעם לא המתים הללויה : היודע בארץ נפיה כמו חסר לא זכרתם עוד : ואני טעם בכרך כי חזי יקל מעט מרובי החולים וטעם שועתי לך לכרך ולא לרופא זולתך : למה כן חסווע ולמה תסתיר

פסוק דהא כי עני הטעם מימי הנוער לא היתה תולדתו חזקה כמו בוע היה כחשב אף על פי שהייתי עני כשאתי אימך והטעם החליים ומלת חסונה מנזרת כן כמו חלנה מנזרת על ומהיני מנזרת הנה והטעם חסונה וחפחד : עלי יספר כי רובית חלואי דכיס קרוהו : כמתותוכי פועל מורכב כדרך מבלגיתני יוסבת בלבנך מקוננת בחרונים : סבובי ברוב ימים טעברו ולא היה כריח : הרחקת ככה היה מנהג כל חסכו ודעיו שלא יבקרוהו כ בחליו כחילו מיועד במחשך ולא ירחם : משכיל לחיתן החזרחי חסדי יי עולם חסירתי חס זה חיתן הוא חסר הזכר שהוא בן זרע טעלתי הכתוב חומר מחיתן המזרחי ה התנכח על מלכות דוד שתפסק והיה בספרד חכם גדול וחסיד וזה המזמור היה עליו ק קפה ולא היה קורא חותולא היה יכול ל לסמעו בעבור כי זה המזמור ידבר כנגד הטעם הנכבד קפוט והגחן לא הזכיר בפירוש תיקון זה המזמור וכי משה הכהן האריך בענין זה ומקדתי ספרו כמיה פעמים ולא יכולתי ל להבין דברו והנה עוד זה המזמור כ כאשר החל חסדי יספר חסדי הטעם ומה שנכבד לוד והוא מ מדבר על דברי ה החובי טעם מחרפס ומכובס על כן הזכיר חרפת עבדך חסר חרפו חוביך יי וורה סוף דברו כי הוא מ מחיין כביאת המפסח חסר חרפו עקבות מ משיח כאשר חפרו חסדי הטעם ומה שחמרתך נכונה היא בטעמים והטעם והמפרשים עולם חסד יבנה כי בחסד נכונה העולם איכנו מטעם זה המזמור ועוד כי כל עולם ככל המקרא הוא זמן : עדי הנה זרעו עד היום וחס נפסקה מלכותו טעם דבות עוד תשוב ותעמוד מלכותו לנח : ויודע עתה יספר המזמור כי הטעם אל חמת ודברו יהיה חמת וטעם ויודע טעם בתנועתם תמיד על פלאך ועל חמנתך אף היא בקהל קדושי הם המלאכי המנעים : כי יעריך כמו יעריכנו הכהן : בני אלים הם הככבים והטעם כי חכמי המזל ירחו בכסיונס פלאות גדולו ומעשים נוראי מתחרשים חס וחס כפי כח הככבים ומערכת אלה לאלה והיודעי דעת עליו ידעו כי מעשה הטעם הנכבד נפלא יתגד ויתר : אל הוא התקף סירחונה הקדושים שאינם בנוף ורבה תואר לסוד ונורא על כל סביביו הם הצבא הגדול טעם גף וחסף תאל במסקל גביר מעזרת וחסף הוא : טעם נחמנתך סביבותך סאיננה מתפרדת כי איננה מקרת חתה

חסדי הטעם והאמונתו עד עולם חסיר : כי אמרתי בכלי פחד הטעם לעולם עומד ובני הנה יבנה כמו ובניתי לדוד ודר כסאך סלה ושחמנתך נכונה היא בטעמים והטעם כאשר הטעמים עומדים כן חמנתך עומדת וזה החסד נזחלת האמונה הם שחמרת : כרתי הנה הזכיר בתחלה כי לפני הכרית דבר הטעם היה חסד ואלה הכרית חמנה והמפרשים עולם חסד יבנה כי בחסד נכונה העולם איכנו מטעם זה המזמור ועוד כי כל עולם ככל המקרא הוא זמן : עדי הנה זרעו עד היום וחס נפסקה מלכותו טעם דבות עוד תשוב ותעמוד מלכותו לנח : ויודע עתה יספר המזמור כי הטעם אל חמת ודברו יהיה חמת וטעם ויודע טעם בתנועתם תמיד על פלאך ועל חמנתך אף היא בקהל קדושי הם המלאכי המנעים : כי יעריך כמו יעריכנו הכהן : בני אלים הם הככבים והטעם כי חכמי המזל ירחו בכסיונס פלאות גדולו ומעשים נוראי מתחרשים חס וחס כפי כח הככבים ומערכת אלה לאלה והיודעי דעת עליו ידעו כי מעשה הטעם הנכבד נפלא יתגד ויתר : אל הוא התקף סירחונה הקדושים שאינם בנוף ורבה תואר לסוד ונורא על כל סביביו הם הצבא הגדול טעם גף וחסף תאל במסקל גביר מעזרת וחסף הוא : טעם נחמנתך סביבותך סאיננה מתפרדת כי איננה מקרת חתה

אבן עזראי

תהלים פט

תשמה

חתי' הזכיר דברי השמים והקדושים ולא יבינו רק החכמים לבלם ועתה סב להזכיר גבורתו בדברים הנכחים והוא הים : בשוא' בהתרומוס : תשכחם' תשקוט כמו משכיה : חתה' יתכן היות טעם תשכחם בעבור ים הים וטעם דכית כחלל רהב הם מזרים והטעם חתה רהב : לך' עתה הזכיר לבר הרקיע והיבשה כי הוא חפץ לברוא חלום והנה השמים הם הקדושים אל הארץ ותכל היא הנושבת מהארץ על כן ומלואה' וטעם יסדתם רמת לשבעה גבולות כל הייסוב וככה יהיו תמיד : כפון' בעבור שהזכיר שמים וארץ והנה שתי פחות והן מעלה ומטה והזכיר כפון וימת ותבאר בפאת מערב והנה אחור ומרמון במזרח והנה קדם כמו זה וזה כמו בספר יצירה חתם בשם טבעות : לך'

רשי

בשוא גליו' בהנשא גליו' חתה' תשכחם' תשקוט וכן נחכם בחזיר ישכחנה וכן משכיה שאון ימים : רהב' מזרים : יודעי תרועה' שידעים לרצות את בוראם בראש הסנה בתרועה שמסדרים עליה מלכות וכרונ' וסופרות : וכרונ' סתה' מתרצה להם אפחיימנט בלעז : לחסידך' נתן הכביא נגד החוזה : שויתי ער' על דוד לעזר לו תמיד : לא ישיא חוב לו בו' לא יבצר עליו להיות לו כנוסה : בכור חתהו' גדול חתנהו' ופקדתי בשבט כשעם' כך חמר לו נתן הכביא על סלמה אשר בהענתו והוכחתו בשבט חאסים זה חזן בן אליעזר שמעל לסטן לו וכנעני בני חלם זה חסמדי' : חס

רהב יב בליש' וס' אחת דכאת בחלל רהב' אוכר רהב ובכל' תרדיוני בנפשי עז' ולא פנה ל' רהב' ורחב' עמל ואין' לך התרפס ורהב רע' ובתבתו מה' רהב' תותתו שחזו עזרו רהב' שהם הרדיוני שערך כעדר ירהבו ודער בוקן והנקלה' לך קראתי לזאת רהב' עזרי עזרי לכשי עז' וא' נל' ופחד ורחב לבבך : יהלכתי וס'

התברר כי ים לך זרוע והטעם חלוקה שתוכל לנטותה דרך משל אל מוקם שתחפוף והיא עם גבורה והנה אין ספק כי לעולם תעזו שמאלך תרום ימיך משל שתי ידיך : נדק' הטעם חלפ' סלך לנדך היא הגבורה הכל בנדק ומשפט וטעם יקדמו פניך שחיים זזים לעולם וטעם מכן כשהך על דרך מלכי האדמה ט' בשבתם על כסא ה המלוכה ככה כסא הכבוד : חסרי' הטעם להזכיר כזה כי בדרך כחונבול והחסד והחלם סביבותך חס כן למה תחלח להקים בריתך והחסד שהבטחתנו ו טעם להזכיר חסרי הטעם העם אחר חסד ומשפט כי מוסיע בגבורתך ו נכדך כל הקורא בשמך וטעם תרועה כמו ותרועת מלך בו : באור פניך יהלכתי כמו לאורו אלך חסד : כ בשמך' והזכיר שמך זה הוא גילם תמיד ו כה והזכירם בליתך י ידיו על כל בני חלם : כי' לא יתפארו בעוים כי חס בערך : כי' מלכנו הוא דוד סלך הוא ומננו סינן בעד עמו והטעם כפול כ כושפט : חז' לחסידך' המסודרים כמו הימן וחיתן סתקראו חוים וכביאים ובחור כמו כ כחור או בעבור היותו כן במלכו מבלתי הטעם שלא נמצא בלורו כמוהו : חסרי' תכונ עמו למתנו : לא חמר רבי משה הכהן כי לא ישיא כמו משחת מלומה לא יסלנט בו נושה ים חומרי כי הוא מוגרת זרן לכך ה הסיחך : וכתתי' הטעם כי בן עולה לא יענו רק חני חכות כ צרו' וחמוכתי' הטעם לא יתפרדו מעליו ו נבעבור סתקרא בשמי תרום קרנו : וסמתי' בעבור שהזכיר כי הסס מושל בגלות הים ה הזכיר שיתן חלק מהכח לדוד להתגבר בהלכים על הספינות בים וזכרונת : הוא' הטעם כי הסס בתדו בתחלה והוא מודה כי אין לו תוקף וישועה רק מחמתו : חף' מלך דאטון עובד הסס היה דוד בישראל אלפ' שהיה כן שאלו כפסקה מלכותו ובעבור כי מודה כי הסס תקפו וישעו על כן הוא עלין למלכי חרץ : לעולם חסמו לרוב הרחשון נבדיתי באמת תהיה לו : וסמתי' טעם הברית שיעמוד זרעו ומלכותו כימי סמים : חס' בריתי הוא ברית סיני והזכיר משפט' כי המלך הוא שופט : חס חקתי' מנתי לא חששה ומנתי מנות עשה : ופקדתי' תחסר מלת עליה או פטע הוא הפעול ובשכט כמו הכן חתה בשכט תכנו :

אתה מושל בגאות הים בשוא גליו' אתה תשכחם : אתה רבאת כחלל רהב בורע עזר פורת אויבי' : שמים אף לך ארץ תכל ומלאה אתה יסדתם : צפון וימין אתה בראתם תבור וחרמון בשמך ירננו : לך זרוע עם גבורה תעז ידה תרום ימיך : צדק ומשפט מכוון כסאך חסד ואמת יקדמו פניה : אשרי העם יודעי תרועה יהודה באור פניה יהלכתי : בשמה יגליו כל היום ובצדקתך ירמו : כיתתפארת עזמו אתה וברצונך תרים קרננו : כי ליהוה מנגנו ולקדש ישראל מלכנו : אז דברת בחזון לחסידך ותאמר שויתי עזר על גבור הרימורתי בחור מעם : מצאתי דוד עבדי בשמן קדשי משחתיו : אשר ידי תכונ עמו אף זרועי תאמצנו : לא ישיא אויב בו ובך עולרה לא יעננו : וכתותי מפניו צרו ומשנאו אגוף : ואמונתו וחסדי עמו ובשמי תרום קרנו : ושמתי בים ידו ובנהרות ימינו : הוא יקראני אבי אתה אלי וצור ישועתי : אף אני בכור אתנהו עלין למלכי ארץ : לעולם אשמור לו חסדי ובריתי נאמנת לו : ושמתי לעד זרעו וכסאו כימי שמים : אם יעזבו בניו תורתו ובמשפטי לא ילכתי : אם חקתי יחללו ומצותי לא ישמרו : ופקדתי בשבט פשעם ובנגעים עונם :

לי אבא אתה אלהא ותקוף פורקני : על אדאי על מלכי ארעא : לעלם אטור ליה טובי וקמי מהימנא ליה : ואשוו לעלמינו בגוי וכורסיה פיומא דיקומון שמיא : אין ישבקון בגוי אורתי וברני לא יהלכתי : ואסער על ידהו דשכטא דרשיעין מדדיהו וטובי

אשרי העם יודעי תרועה' שם אניות יהלכתי' המשלח מעינים בגללים : דרימות' ג בקר' ומשנין באחיהו וס' הרסתי יד' אל' אל' עילין קונה' ויהי בשמעו כי הרסתי קולי ואקרא' הרמותי בבור מעם' וכן דעם יד' הרסתי כתיב' קולי דרימתי' בחור דרימותי' : ישיא ח' וס' אל' ישיא ללכ' חזקיהו דמלכ' ועתה אל' ישיא אתכם חזקיהו דד' אל' ישיא ללכ' דישעיה' לא ישיא אויב בו וכן עולה' ישי מורג' עלימו' בתרא כתיב' כן : ילכתי ג' וס' ביואל סימן ג' : חקתי' ש' חס' בקרא וס' נסטר בסדר תולדות ורסיה סימן ס' : בשכטו' רפין בקרא וס' מני אפרים שרשב בעמלק' והוכחתו בשבט אנשים' ושפט בצדק דלים והוכיח במישור לעני ארץ' תרעם בשבט ברזל ככלי יצר' ופקדתי בשבט פשעם' אני הגבר ראה עני :

תהלים ע

אבן עזרא

וחסדי וטעם אחת שהיא מספקת או שלא נשבעתי לעולם בקדושת ריק זאת השבעה לבדה היא הנחמנה שלא יסוף זרעו לעולם על כן זרעו וכסאו כסאם נגדי על ימי המשיח: כירח הזכיר השמש שהוא המאור הגדול וכאשר הוא עומד לעולם נגד השם כן תעמוד מלכות דוד גם הזכיר מאור הקטן ומלת יכון שבה אל זרעו ועולם כמו לעולם והירח עד כאן: והקה פעול זמנת גם ותמאם הוא משיח: נארתה השתתה כמו נאר מקדשו והנן שרם והנור ינעם לראש על כן לארץ: פרשת החומות

רשי

סבנה ומבצרו טס למחנה: טסוהו כי חץ לו חומה ומבצר: הרימות הפך אשר ידי תכון עמו: השמחת ימן כנין הכבד הנוסף וחץ חרבת זולתה ב בעקלה: חף צור חרבנו חידוד חרבנו וחרבות צורס כדך מצור החלמים מ מחלמים צור: ולא הקמותו בפסלו או כמו העמדתו כמו וקס הבית: השבת מטהרו מקדשו שהוא טהור על משקל מקדש יי כוכני ידך וכחטף ב בקיץ בעבור חות ה הנדון ואמר מטהרו כי חץ בארץ מקוס ט טהור כמוהו וטעם הונו כי הוא סבה ראשון לכנות המקדש כי הוא הכין הכסף והזהב: מנרתה כמו תרנו ימנר כל מלך הקצרה: שלא חרבנו ימי מלכות דוד וטעם העטות שאין להם פתחון פ פה ותשובה: עד מה מפאה אחת כאילו ח חתה נסתרה ולא תראה ברעות משיחך רק פ תבער כמו חס חמתך בו עד היום: זכור זה המפורד ידבר על לשון ישראל בגלותם כי כל אחד רואה עורר הולך ודור באו חץ מ מושיע וכמה יקוה ה המקוה ופנתו קצרות וזה הוא זכור מה חטי מה חללי כי מה ישרת חמורנית כדך חס פטרה וברקת חופס כל חדרי בטן וחלד כמו הלא כח לאנוס עלי חרץ זמן ידוע וחללי כאין נגדך ולמה ב ברחתנו ואכחנו שוא כדך חך הכל בני ח חס כזב בני חס והנה הטעם כל אחד מישראל מתחונן בשבני כי ימות ולא יראה ישועת השם: מי הנה הטעם הנה חמות ולמה סבלתי עול הגלו

כשמש לו וחד בשמש ואינו מן אב מן חד חד כ' וחד ב' ברוש תיבותא וסימ' נסמר במסר' במס' רבתא במערכת אות הבית: הרימות נ' וסימ' את מי הרפת נגדפת דמלכי' וחברו דישעיה' אילין הרימותה כתיבן הרימות יפן צרו' בתרא חס' ה': עד מהר וסימ' אשור תשבך' תאנף לנצח' עד מהר' תסתר לנצח' ולא אתנו

וטובי לא אבטל מגיה ולא אשקר בהמנותי: לא אפס קימי ומפקנות ספותי לא אשני: חדא זמנא קימית בשום קודשי אם לרוד אכדיב: בנוי לעלם יהוון וכורסיה נהיר היך שמשא לקבלי: היך סיהרא דמתקן לאת לעלם וסיהיד בשתקא מחימן לעלמין: ואת שבקתא ורחקתא ארנותא עם משיחך: אשניתא קים דעם עבדא אפסתא לארעא כליליה: תקפתא כל פרכוי שויתא פציוחי תבירא: דמסין יתיה כל עברי אורחא הוה קלנא לשבבו: ארמתא ימינא דמעיקוי אחרתא כל בעלי דבבו: לחוד תתיב לאהורא סיפיה ולא אקמתא יתיה בקרבא: בטלתא בהנינא דמדין על מרפחא ומרפון עמידה וכורסי מלכותיה לארעא מ מנרתא: קצרתא יומי עלימוי עטפתא עלוי בהתא וכסופתא לעלמין: עד אימתי יי תסלק שבנתך לעלמין תדליק היך א אשתא המתך: ארבר די אנא אתבריתי מן עפרא מטול מרה לבטלא בריתא כל בני נשא: מן הוא נברא דיהו ולא יחמי מלאכא דמותא ושויב נפשיה מן יריה ולא יחות לבית קבורתיה לעלמין: אן הנון טבותך דמן שרוינא יי דקימתא לרוד בהימנותך: ארבר יי חסודא דעבדך סוכרית בעטפי כל גרופיהון דסביעין ע עממין: די חסירו בעלי דכבך יי די חסירו איחור רושמת רגלי משיחך יי: בריך שמא דיי בעלמא דרין אמן ואמן בריך שמא דיי לעלמא דאתי אמן ואמן: צ צלותא דצלי משה נביא דייבר חבו עמא בית ישראל במדברא עני וכן אמר יי דמדוד בית שכןתך בשמיא את הויתא לנא סעיד בכל דר ודר: בר איתגלו

וחסדי לא אפיר מעמו ולא אשקר באמונתי: לא אחלל בריתי ומוצא לה שפתי לא אשנה: אחת נשבעתי בקדשי אם לרוד אכזב: זרעו לעולם יהיה וכסאו בשמש נגדי: בירח יבון עולם ועד בשחק נאמן סלה: ואתה זנת ותמאס התעברת עם משיחך: נארתה ברית עבדך חללת לארץ נורו: פרצת כל גרתי שמת מבצרוי מחתה: שסהו כל עברי ררך הייה חרפה לשבנו: הרימות ימן צרוי השמחת כל אויביו: אף תשיב צור חרבו ולא הקמתו במלחמה: השבת מטהרו וכסאו לארץ מנרתה: הקצרת ימי עלומי העטות עליו בושה סלה: עד מה יהוה תסתר לנצח תבער כמר אש חמתך: זכר אני מה חלד על מה שוא בראת כל בני אדם: מי נבר יתיה ורא יראה מות ימלט נפשו מיד שאול סלה: איה חסדי הרשעים אדני נשבעת לרוד באמונתך: זכר אדני חרפת עבדיך שאתי בחיקי כל רבים עמים: אשר חרפו אויבי יהוה אשר חרפו עקבות משיחך: ברוך יהוה לעולם אמן ואמן: ספר רביעי תפלה למשה איש האלהים אדני מען אתה היית לנו בדר ודר:

חס לחד חכזב: לשון לא יכזבו מימינו כילכזב בלעז: ועד בשחק כאמן: הירח והשמש עדים לו שכל זמן שהם קיימים יתקיים מלכותו כמו שאמ' ירמיה חס תכרו את בריתי היום זאת בריתי הלילה גם בריתי תופר את דוד עבדי: ואתה זנת דקדקת אחר בניו לחשוב עונם עד אשר זנחתם ומאסתם בימי צדיקיהו: נארתה בטלת: כל גדלותיו: סבנה בירושלם: מבצרוי הר הבית ומזבחת ביון: חף תשיב צור חרבנו: הסיבות חמור והשבת את חידוד חרבנו כמו חרבות צורס וכן כל כלי יוצר עליו: ולא הקמתו ולא העמדתו מלכול: השבת מטהרו זרחתו כמו צהרים דמתרגמין טיהרא וכמו וכעס השמים ל לטוהר: לארץ מנרתה השפלת והשתתה כל לשון שחיה בתרגו יונתן מנר: זכר חטי מה חלד מה זקה יש לי הלא מעט ימי נדילך שאתה כפרע ממני במותי קצר ימים: על מה שיה' לחס ולהבל ברחת כל בני אדם: שאתי בחיקי כל רבים עמים: בגולה חטי נוסח סבלם ומשאם: עקבות משיחך: סופי מלך המשיח ולשון משל הוא בעקבות המשיח חובשא יסנא: ברוך יי לעולם: על כל אשר עשה לנו: תפלה למשה: אחד עשר מזמורים מכאן עד לרוד מזמור כלם משה חמרס כנגדם ברוך אחד עשר ברכות לאחד עשר שבטים בזאת הנרכה: מען חתה היית למ' מען מדור נמוס לבח טס: היית לנו לומר נור' מעולם כי חתה מקדס הכל היית: בטרס

ידע עד מה: ולא יראה ו' וסימ' ולא יראה בך ערות' ולא יראה כי יבא טוב' ואל שפעיה הגלמי' מי נגר יחיה ולא יראה מות' עבים סתר לו: צ' למשה איש האלהים יא אתקריאו איש האלהים וסימ' נסמר במלכים ב' סימן יב:

וכן הוא חומר שאתי בחיקי כל רבים עמים: איה הקס שבועתך צבית הנחל: זכור חרפת עבדיך שהאחרים יחרפום: חסר' פי' כי המחרפי' הם חויבי השם וטעם עקבות משיחך מנורת בעקב עשו ועקבותיך לא נודעו והטעם שאחרו פעמינו לבוא כאומרים נסברו עקביו על כן לא בח עתה: ברוך הטעם שראה המפורד ברוח הקדש באת המשיח על כן נתן הודות לשם ויש אומרים כדך חויב כי המשכיל יבדך השם חלפם שהחויב יחרפהו יסבול חרפתו: וחכס גדול ספרדי חומר כי הסופר שכתב זה הספר תחלה כתב בסוף הספר ברוך השם שעזרנו לכתבו כולו כדך הסופרים בלורינו לכתוב באחרונה ברוך נתן ליעקב כח: תפלה למשה איש האלהים לפי דעתי שמהם אדונינו חבר זאת התפלה כי היא על לשון רבים ואין דברי דוד ככה ועוד שהחל יי מען חתה ובתורה מעונה חללי קדס: חמר ר' משה כי מען מנורת עין מקיס מבט עין והנכון בעיני שהוא ממען קלסך והיא התקרה העליונה כמו ויהי בשלם סוכו והנה מעונתו כנגד סוכו והטעם כי הסמים חנים מעונות לנו באמת רק חתה המען באמת ודור הולך ודור בא והמען עומד לא ישתנה: טעם חתה עם מלת היית חתה לבדך: בטרס

אבן עזרא תהלים צ רשי תשמט

בטרם הזכיר השמי' שהם למעלה מן הארץ ועתה יזכיר הארץ ומלת בטרם ישרת בעבור שנים וכן הוא ובטרם תחולל ארץ ותבל וטעם להזכיר ההרי' בעבור היותם עומדים כלא הם קדמוני' כמו ומרחש הררי קדם וטעם יולדו כי הרומו' יולידים וארץ שהיתה תחת המים בבחייתה ותבל היא היבשה ששם הייסוב ורבי משה חמר כי

חיתה אל תקוף לכנח ולפי דעתי כי אל תחר הוא וכי' פירושו בטרם היות הר' וארץ ומעולם ועד עולם חיתה א' בעבו' שיח' על בן אדם דכה : תשב' חיתה אל ולא חרם תקוף כי תשב' ח' אכוס בימי האקנה עד היותו דכח' ותחמר שוכו בני אדם' אל העפר אשר לקחתם ממוכה' כי בעיני' עש בני אדם דכ' הפס ואל תתמה בעבור ש' שוכו לשון רבים ואחר כן בעיני' כי כן משפט הלשון זכור ימות עולם בינו טכ' כשיכס ונרד וטעם כיום א' חיות חיתה בן אדם אף שנים ככה יהי כיום חתומל כי יעבור שכב' אחר או כמו חסמורה בלילה ועל דרך הפשט מה טעם לח' כיום חתומל היה מספיק כיום והנו ח' כמו חלו חיה אף שנים ואם יורה יוסר פירושו שיחמר ימי שנותינו בהם שבעים שנה שלא יגיעו לח' ולפרש אותו על דור המבול רחוק הוא : זרמתם' שב לדבר עם השם כי ה' ה' תסימם כמו זרם ג' עבר חתם' כמו השינה ח' הטע' שיסנו שכת עולם : בבקר י' דור אחר דור וחלף מנורת חלפות שמלות כדרך חס הרבס ו' ודרשוהו תשלח דוחך

תשב' ד' קמץ ופארע וסי' רק את בני לא תשב שמה' תשב אנוש עד דכא' י' אהים א' תשב' בעבור דוד עבדך א' תשב פני' ואח' פתח ומלעיל אל תשב פני דבת שבע' : ויבש ה' וסימן ונשתו מים מהים' ואכלה כל סביביה' פריה יקוסם ויבש' אולו מים מני' ים' לערב ימולל ויבש' ראש הכרמל' : שמונים' מ' מל וסימן בסדר בראשית

בְּטָרִם הָרִים יִלְרוּ וְתַחֲלֹל אֶרֶץ וְתַבֵּל וּמַעֲלֹם עַד-עוֹלָם אֲתָה אֵל :
תִּשָּׁב אָנוּשׁ עַד-דְּכָא וְתֹאמַר שׁוּבוּ בְנֵי-אָדָם :
כְּיוֹם אֲרַתְמוּל כִּי יַעֲבֹר וְיִשְׁמֹרָה בְּלִילָה :
כַּחֲצִיר יִחְלַף : בְּבֹקֶר יִצְיָן וְחִלְף לְעֶרֶב יִמּוּלֵל וְיִבֶשׁ : כִּי-כִלְיָנוּ בְּאִפְךָ וּבְחַמְתְּךָ נִבְהַלְנוּ : שֵׁת עֹנֵתֵינוּ לְנַגְדְּךָ עֲלֵמָנוּ לְמֵאוֹר פְּנֵיךָ : כִּי-כֹל-יָמֵינוּ פָּנּוּ בְּעִבְרַתְךָ כִּלְיָנוּ שְׁנֵינוּ כְּמוֹ-הַגֶּהֱזָה :
יָמֵי-שְׁנוֹתֵינוּ בְּהֵם שְׁבַעִים שָׁנָה וְאִם בְּגִבּוֹרֹת שְׁמוֹנִים שָׁנָה וְרַהֲבָם עֵמֶל וְאִזּוֹן כִּי-יָנּוּ חֵישׁ וְנַעֲפָה : מִיִּיְדוּעַ עַד אִפְךָ וּכְיִרְאֲתָךָ עֲבַרְתָּךְ : לְמִנּוֹת יָמֵינוּ כֵּן הוֹדַע וְנָבִיא לִבְבִּי חֲכָמָה : שׁוֹבָה יְהוָה עַד-מֵתֵי וְהִנָּחֵם עַל-עֲבָרֵיךָ : שִׁבְעֵנוּ בְּבֹקֶר חֲסָדְךָ וּנְרַנְנָה וְנִשְׁמַחָה בְּכֹל-יָמֵינוּ : שִׁמְחָנוּ בְּיָמוֹת עֲנִיּוֹתֵנוּ שְׁנוֹת רֵאֵינוּ רַעָה : יִרְאָה אֵל-

בְּטָרִם הָרִים יִלְרוּ וְתַחֲלֹל אֶרֶץ וְתַבֵּל וּמַעֲלֹם עַד-עוֹלָם אֲתָה אֵל : תִּשָּׁב אָנוּשׁ עַד-דְּכָא וְתֹאמַר שׁוּבוּ בְנֵי-אָדָם : כְּיוֹם אֲרַתְמוּל כִּי יַעֲבֹר וְיִשְׁמֹרָה בְּלִילָה : כַּחֲצִיר יִחְלַף : בְּבֹקֶר יִצְיָן וְחִלְף לְעֶרֶב יִמּוּלֵל וְיִבֶשׁ : כִּי-כִלְיָנוּ בְּאִפְךָ וּבְחַמְתְּךָ נִבְהַלְנוּ : שֵׁת עֹנֵתֵינוּ לְנַגְדְּךָ עֲלֵמָנוּ לְמֵאוֹר פְּנֵיךָ : כִּי-כֹל-יָמֵינוּ פָּנּוּ בְּעִבְרַתְךָ כִּלְיָנוּ שְׁנֵינוּ כְּמוֹ-הַגֶּהֱזָה : יָמֵי-שְׁנוֹתֵינוּ בְּהֵם שְׁבַעִים שָׁנָה וְאִם בְּגִבּוֹרֹת שְׁמוֹנִים שָׁנָה וְרַהֲבָם עֵמֶל וְאִזּוֹן כִּי-יָנּוּ חֵישׁ וְנַעֲפָה : מִיִּיְדוּעַ עַד אִפְךָ וּכְיִרְאֲתָךָ עֲבַרְתָּךְ : לְמִנּוֹת יָמֵינוּ כֵּן הוֹדַע וְנָבִיא לִבְבִּי חֲכָמָה : שׁוֹבָה יְהוָה עַד-מֵתֵי וְהִנָּחֵם עַל-עֲבָרֵיךָ : שִׁבְעֵנוּ בְּבֹקֶר חֲסָדְךָ וּנְרַנְנָה וְנִשְׁמַחָה בְּכֹל-יָמֵינוּ : שִׁמְחָנוּ בְּיָמוֹת עֲנִיּוֹתֵנוּ שְׁנוֹת רֵאֵינוּ רַעָה : יִרְאָה אֵל-

בטרם הר' יולדו' כברח' ובטרם חוללת ארץ ותבל ומעולם עד עולם אחרון חיתה אל : תשב' אנוש עד דכא' מביא חמה יסורין על האדם עד שחיתה מחזירו להיות תשום כח וקרוב למות : ותאמר' ל' בייסורין שוכו בני אדם מדרכיכם הרע' : פי חלף שנים בעיניך' אף שנים של בני אדם הם כיום אחד של הקפה ועוד מן הלילה עמו פי' יום אחד של הבה ומעט מן הלילה של הבה הם אף שני' שהרי לא חמר הכתו' סיה' יומו של הבה אחד כחלף שנים אבל כשיצא מעט מן הלילה עמו אז יומו שלם והיו אף שנים ולכן מת' תוך חלף שנים חיה חלף הו' יותר מיומו של הבה ושמה' שיעור אותה חסמורה הוא כמו שיש ממותת אדם ה' הראשון עד חלף שנים ואין לא' י' ידען כמה הויה אותה חסמורה כי ח' מסב' ח' מ' כי חלף שנים בעיניך ונ' וכשעלתה תשוב' בדעתך מתחילה יפה דנת וברחת אותה ורחוין היו השנים לכך לפי שלא היו ימי בני האדם רבים שלא היו חלף שנים בעיניך חלף כיום האלך שוכו' וחולף ומעט מן הלילה עמו שהרי חמרת לאדם הראשון כי ביום חלך ממונו מות תמות ומה' תשע מחות ושלושים שנה כ' מנח' חלף שנים עולים ליום שלם ומעט מן הלילה עמו : כיום חתומל כי יעבור' שכבר עבר' זרמתם שנה יהיו' עכסיו חטפתם לחותם השנים והבחתם לימים מעטים שחיס' חלף כשנת תכומה ששני הדורות שבעים שנה הם כמו' ש' שמפורש בסוף הענין ימי שנותינו בהם שבעים שנה והם חסובי' שנה אחת כענין שחמר בסוב' י' חת שבות ביון היינו כחולמי' ועל שבעי' שנה של גלות בבל נחמר שהיה שבעי' שנה' זרמתם לשון שטיפה כמו זרם מים : בבקר כח' יחלף' הכולל בלילה מת בבקר לסוף השינה ואם בבקר יצ' מיד חלף ועד בא הערב ימולל ויבש' למה כי כליו' בחפך ונ' ועל כל זאת שתה עונותינו לנגדך' וחת עלומינו חת חטאת כעורינו שמת למח' פניך : עלומינו כעורינו כמו בן מ' זה ה' העלם' למחור פניך למולך להביט

בהם : פנו בעברתך' כפנו ונבערו והלכו להם בעברתך : כמו הנה' כדבור הממהר לכלות : ימי שנותינו בהם שבעים שנה' ימי שנותינו חלה בעונותינו חלה ובעלומינו חלה שבעים שנה הם : ואם בגבורות' ואם הרבה גברו ימי שנותים שנה הם : ורהבם עמל ואין' וכל הנדולה והשררה שיש לו לאדם בימים החלה חיס' חלף עמל ואין' ולמה שהרי כי נ' חיש' ונעופה בתוך עברת מהר חנו עפים ומתים נ' לשון העברה כמו ונחנו ועבר ויג' שלום מן היס' : מי יודע ענו חפך' בימים מעטים כחלה מי יקנה לו לב לדעת חת עז חפך' וליראה אותך' וחתם כירחתך עברתך כשם שחתה ירחוין עברתך קשה ונפרע מן החוטאים : למנות ימינו כן הודע' פאשר בתחילה הודע בעולם חת מנין ימינו חרובים וכיון שחארך ימים נוכל לקנות לב וכביח בתוכם לבב חכמה וכביח לשון הבאה' ויש חומרים למנות ימינו כן' כמנין כן' שבעים שנה ונמות לפי שיעור ימינו שהן מעט' כן תיסר אותנו וכן יודע בהם חכמי סוכות : שובה י' מחרון חפך' : והנחם' חסוב מחשבה טובה על עבדך : שבעינו בבקר חסדך' ביום הנחולה והתשועה שהוא בקר לליל הצרה והחכמה והחפזיה' ונכונה וכשמתה בכל ימינו : כלומר בכל הצרות שעבר עלינו בימינו חלה : שמחנו' לימות המשיח כללין ימות שעניתנו בגלות וכמנין שנות אשר ראינו רעה :

לצפרא : מן הוא הודע לאתבא עושנא דתוקפך אלהו צדיקא דדחלין מנך משדכין רונך ו לממני יומנא כן ותכוון להודע פרם נביא דלביה מבק חוכמתא : תוב' י' עד אימת תסנפננא ותוב מן בישתא די מללתא למעבר לעבדך : שבע יתנא לעלמא דמתיל לצפרא טובך ונרנן ונחרי בכולהון יומנא : שמח יתנא היך יומין דסנפנתנא היך שניא דחמינא בישתא : ובספר שופטים סימן ד' : יודע' מל וסימן בשמואל א' סימן כ' : למנות ה' ומל וסימן אשר אם יוכל איש' ויעמד ששן על ישראל ויסת' חלא אני אמרתי למנות בעם' יואב בן צרויה החל' למטרת ימינו כן הודע :

יב' חלון : בבקר' והדור שיצ' וחלף חמה אל הצק הדל שחך לו כח בו שבער ימולל ויבש והנה דימה חיי האדם כמו מבקר עד ערב : כי' כאלו חכפת בנו על כן יכלו ימינו : ובחמתך כבהלנו' כמו ויכל בהכל ימיהם ושנותם כבהלה : סתה' ובחמת יש לך להתעבר עלינו בעבור עונותינו תענישנו מעט מעט' חמ' משה כי עונותינו עונות עלומינו והנכון בעיני שהיא מנורת תעלומה על כן למחור פניך : כי' הנה פי' טעם אשר כליו' בחפך שכליו' שנינו כמו הגח כמו והגח מפיו יב' שחבור חן לו מעמד כי ברבע דבור המדבר ימחא ואחר כן כאלו לא היה : ימי' חולו יטעון טעון והלא משה חיה ק' שנה ואחר הוא יחמר שבעים שנה זה לאות' כי משורר היה שמו משה והתשועה ככה נוכל לומר כי נח דניאל ואיוב חיס' נודעים והלא יראה בתחלה איש האלהים ובעבור זה הזכיר שאיננו מתעסק בהכלי העולם וככה טעם זה המזמור משה ידב' על לשון כל דור ודור גם דורו כן היה עד היום חולו זה עשה זאת התפלה לפני התכבחו שהיה בן שמונים שנה וידיו ככדים וטעם בהם דבר גדול יהיה חס היה במספרם שבעי' שנה : ורהבם' ימי רהבם ימי הכח והחוזק שהם ימי הבחורו פולס הם עמל ואין : כי נ' שיכרתו מהרה כמו בני נזרך' וזה טעם חיש' ונעופה וזאת היתה כעוף נודד ממקומו אונעופה לשכון ארץ חסך ארץ עיפתה עושה שחר עיפה או המלה מנורת עפעף כמו תעופה כבוקר תהיה התעף עיניך בנואינו וכאלו תעופה היו ימינו : מי' חמר רבי משה כי זה הפסוק קשור עם הבא אחריו והטעם כל איש שהו' יודע ענו חפך' יודע למנות ימינו האמת נודע חלוי' וכביח הוא כי יש לו לבב חכמה ויפרט כן כמו כן בנות כלפחד' ומלת הודע כמו הושב כספיו ועל זה הדרך או הודע חלוי חטאתו אשר חטא' ולפי דעתי מי יודע מי זה שוכל לדעת ענו חפך' וכפי היראה ממך ככה עברתך על דרך בקרובי חקדש כאשר דרשו קדמונינו במלת וסביבו כשערה מאד : למנות' כדרך הודיעני י' ק' י' תן לנו לב לדעת למנות ימינו והטעם שדע שמשפרם מעט יהיה' וכביח בקרוביו חו' בנו לבב חכמה והנה כביח כמו ומה כביח לחיש' : שובה' הטעם מחרון חפך' כי למעלה כתוב כי כליו' בחפך' והנחם דרך משל לבן אדם שינחם : שבענו' חס שבענו חסדך בבקר אז כניל כל היום והטעם חס תעשה עמו חסד כבחרותינו שתלמדנו הדרך הישרה אז כשמח כל ימינו חפזי' בזקנה : שמחנו כימות עניתנו' בתחלואים וברחנות : יראה

תהלים צא עב

אבן עזרא

יראה' שיראה עזר השם להם כי הוסיף חסן כס: והיי טעם כוננה עלינו לתקן סבות ועלילות שלא יהי טורח להם ועמל בכל מעשיהם וטעם כוננהו שיהיה שלם על דרך חס' לא יבכה בית: יושב בסתר עליון יתכן שנס זה המזמור למשה או לאחד מהמסודרים והוא חומר לעבד השם שמעני אתה יושב בסתר עליון שהוא השם ומלת בסתר סמוכה כמו בכל פדי יתלונן כי הטעם כפול כמטפט: חומר ליי' בעבור יי' כמו נחמר פרעה לכי ישראל וזה פירושו חמר לך בעבור יי' שהוא מחסי ונזכרתי והוא חלתי שחבטנו בן והטעם דבק כי הוא חומר חכי כסמית זה וחכי חיה לך ערב: יקוש' פעול יקושתי לך חו תאר כמו עבדו וסמך דבר אל הוות שהוא הוה פתאום בחברתו יראה יי' וסי' נמסר בסדר בא ובסיפ' סי' פד' ומעשה י בקרי' וסי' נמסר במלכיא' סי' ז': צא יושב כל סיפ' חס' בלב' מל' וסי' יושב בשמים י שחק' ואתה קרוש יושב תהלות ישראל: תחסה חר' מן ט' רפך בלישנא וסימן נמסר בתלים סימן טב': לא תירא ח' בקריאה וסימן נמסר בחזקאל סימן ז': תבישה וסימן נמסר בסדר וירא

רשי

נועם יי' להינו' סכיתו ותנחמוני: ומעשה ידינו כוננה עלינו' לטון תחנה היא כוננה כמו סמרה ס שפטה: כוננה' כונן חותנוסני בעמים ומעשה ידינו כונן אחד על מלכות המסכן שזכרן לישראל והתפלל שתשרה סכינה במעשה ידיהם במסכן ואחד שתהא ברכה במעש' ידיהם: יושב בסתר עליון מי שהוא חוסה בסת' ככפי הסכינ' הוא יתלונן בכלל שהבה מנין עליו הרי משה רבינו זה משיח' חת בני האדם לחסות בכנפי השכינה: פדי לטון חזק' יושב בסתר עליון כמו בכלל חמדתי וישבת: חומר ליי' מחסי' הוא ומזדתי והכל ילמדו ממני ולמה חכי חומר כן כי הוא יבילך מפח יקוש' ובו לכל אחד ואחד הוא חומר יושב בסתר עליון: בחברתו' כקף: יסוך' יסוך: תחסה' תתכסה: כוחרה' היא גכה המקפת האדם קרוב לחרבע רוחותיו סוחרה לטון סחור סחור: לא תירא' חס' תבטח בו: מחן יעוף יומם' שד המעופף כחן: מדבר ומקטב' סמות שדים הם זה מוזיק בלילה וזה מוזיק בצהרי: יסיר' יסודד: יפול מדדך חלף' לטון חכיה כמו על פני כל אחיו כפל: מוזק' משמחך יחנולך חלף שדים וחלף לא יבטלו להויק: ושלומת' כליון ולמה כי חתה חמרת יי' מחסי והרי זה מקרא קצר: עליון סמת מעיניך' חת הקבה סמת מעין מבטחך: לא תחונה' לא תקרה וכן והאדם חנה לידו: פן תגוף' פן תכשל וכן כל לטון נניס חזקיהו בלעז: מזמור שיר' של לויס: לויס השבת' שאומרי חותו בסבתות והוא מוב' בענין העולם הכח סכולו שבת: להגיד בבקר חסדך' בעת הנחולה: ואמונתך בלילות' ובעוד ברת הגלו' להאמין בך שתסמור חבטחתך כל זה נחה וטוב: עלי עשור ועלי ככלי' ככור של עשרה נימך: חים

יתחמי לעברך עזברי נסד ושבהוך על בנייהו: ויהי בסימותא דנן עדן מן קדם יי' עלנא ועוברי דננא מניה יתקנון: צא דאשרי שכנתיה ברוא עלאה בטלל ענני יקרא דשדי יביתו אמר דוד אימר ליי' רוחצני וכך דתוקמי אלהי אכלי במימריה: ארום הוא יפצנך שלמה ברי מפחא ותקלא מפותא ואתרנושתא בטלל שכנתיה יטלל עלך ותחורת טלל יקריה תתרחץ תריסא ועניליה הימנותיה: לא תדחל מן דלוחא דמזיקי דאזין בליליה מן נררא דמלאך מותא דשדי ביממא מן מותא די בקבלא מחלף מסועת שריון דמחבלין בטיהרא: תדבר שמה דקורשא יפלון מן סטר שמאלך אלפא ורכבותא מן ימינך לויתך לא יקרבו למוקו לחור בעינך רתהי מסתכל ורחיק מתנמרין רשעי תחמו: עני שלמה וכן אמר ארום אנתה הוא יי' רוחצני במדור עלאה שויתא בירת שכנתך: אתיב מרי עלמא וכן אמר לא תארע לך בישראל ומכתשא ומויקיא לא יקרבו במשכנתך ארום מלאכו יפקד עלך למטרך בבל אורחתך: על תוקפיהו יטלונך דלמא תקל ביצרא בישא דמתיל לאבני רגלך: על נור בר אריון ופתנא תבעוז תרמוס ארוא וחורמנא: מטול די במימרי אתרעי ואשוכניה אשוכניה מטול דידע שמי: יצלי קדמי ואנא עני יתיה עמיה אנא בעקתא אפצנדי ואיקרניהו אורכות יומין אסבעניה ואחמניה בפורקניו צב דשבתא: טב לאודארה קדם יי' ולשבתא שמך עלאה: לתנאה בצפרא טובך וקושטך בליליון: על פום כנרא דעשרתי נימין ועל פום גבלא עלי דנגרת כנרא: ארום אחרירני יי' בעוברך בעוברי אידך אבוע: כמה

עבדיה פלגה והדרה על בניהם: ויהי נעם יהוה אלהינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו: יושב בסתר עליון בצל שדי יתלונן: אמר ליהוה מחסי ומצודתי אלהי אבטח בו: כי הוה יצילה מפח יקוש מדבר הוות: באברתי יסוד לך ותחת כנפיו תחסה צנה וסחרה אמתו: לא תירא מפחד לילה מחץ יעוף יומם: מדבר באפל יהלך מקטב ישוד צהרם: יפל מצודה ארף ורבברה מימנה ארף לא ינש: רק בעיניה תביט ושלמת רשעים תראה: כי אתה יהוה מחסי עליון שבת מעונה: לא תאנה אליה רעה ונגע לא יקרב באהלך: כי מלאכיו יצודה לך לשמרה בכל דרכיה: על כפים ישאונה פן תגוף באבן רגלך: על שחר ופתן תדרך תרפס כפיר ותנין: כי בי חשק ואפלטריו אשגבהו כי ידע שמי: יקראני ואענהו עמו אנכי בצרה: אתלצהו ואכברהו: ארץ ימים אשביעהו ואראהו בישועתי: מזמור שיר ליום השבת: טוב א להודות ליהוה ולזמר לשמך עליון: להגיד בבקר חסדך ואמונתך בלילות: עלי עשור ועלי ככלי עלי הגיון בכמה: כי שמחתני הוה בפעלה במעשי ידי ארגן: שבתא ושירא די אמר אדם קראמה על יומא וקושטך בליליון: על פום כנרא דעשרתי נימין ועל פום גבלא עלי דנגרת כנרא: ארום אחרירני יי' בעוברך בעוברי אידך אבוע: כמה

והטעם כנשר יעיר קינו והטעם שימלט מהפח ומדבר ויתכן היות הפח החל' על כן מלת סוחרה ונכה כמו סחרו חל חרץ תרגום סביב והנה הטעם כי חמונת הטעם תסובבהו ותצרהו: לא מפחד לילה מקורו לילה ולא מקורות היום שיעשו כחצים כאשר יפרס: מדבר' כי רוב הדבר בלילה הוא חס היתם הסבה קור' ואם מחוס יהיה ביום צהרים וקטב כמו דבר והטעם ה כתיבה חיה קטבך טחול וטע' ישוד שיסוד הדמות ובה בסורק כמו ירון ושמה יא' כי ישוד מנזרת שדים: יפול' הזכי כי כל הטעם יסמיהו והוא יראה שיכלו לימינו ושחאלו דביס בבח הדבר וזה טעם אך לא ינס: רק טעם שלומת רשעו כי הטעם הביח עליה דבר לטלס להם כפעלס: כי דברי המסורר לעבד יי' כי אתה העבד יי' שהוא מחסי עליון שמת מעונך והוא לעולם למעלה על כן: לא תחונה' סבוב כדרך חנה לידו רעה הס התחלואים באהלך דרך משל כמו וכסח' על הכתח: כי לך בעבורך כמו חמירי לחי הוא: עלי כאלו ישאונך על כפים ויו תגוף בעבור הרגל על דרך כי עס חכני הסדה כריתך: עלי כדרך וחית השדה השלמה לך חפילו תדריך עליהם ותרמוס לא ירעו לך: כי חלה דברי הטעם למלאכים וזאת היא המנה סצוס בעבורך שאמר להם כזה עבדי בי חשק וחכלותו ח חטובוהו שלא יוכל ה החויב להרע לו בעבור שהוא יודע סוד שמי: יקראני' ובעת שיקראחי בשמי ובח מזון סכינה חת היא יסועת הטעם בחמת חורמו למוות המטיח: מזמור שיר ליום השבת' לא הזכיר סס המסורר וטעם ליום השבת סיזמרו בזה המזמור והעד הבח אחריו טוב להודות באמונת הלב ולומר כפה ובגרון: לטמך עליון' שהזח עליון על כל השמות או להודות בלסון ולומר בככור והעד הבח אחריו לאחרים חסדך להודיע: ואמונתך בלילות' כדרך קדמו עיני חסמונת חנות לילה חקום להודות לך: עלי חלה כלי ניגונים והגיון נועם השיר או סס כלי הניגון: כי בעבור היות נפמת המסכיל בשפת ימי המעשים מתבודדת בעסקי העולם על כן היא מתבודדת בשבת להבין מעשה הטעם ונפלאותיו על כן: כי שמתתני ב' בפעלך' על דרך סנות השמטה שיסמען כל התורה למען ילמדו ויראו והטעם כי שמתתני בדעת כל מעשך שהם ישראלים: מה

אבן עזרא

תהלים צג צד

תשנ

מה' ולא יכולתי לחקרה כי גדלו מומני מחשבותיך' מאד עמקו והנה גדלו כמו נבהו מהם למעלה מעלה והפך זה עמקו והכל כנגד האדם: איש' רחיתי כי איש בער לא ידע מעשיך וכסיל הטעם כפול: בפרוח' הם המצליחים בחלק וטעם להסמך זאת היא אחריתם כמויחד כסיל ובער יחבדו כאשר פירשתי או שהטעם יסלם טוב לרשע בעולם הזה על טובה שנעשה להחבינו בחזרתנו ככתוב בתורת העם: ואתה' העם' מרום תחת תולדו הוא חסר בית והטעם כי אתה מרומם סובך הבער סוכך: כי הנה חזיבך' פעמים כי שמע המסכיל מה שקרה לרשעים גם ראה כן בימיו פעמים רבות כי חזיבי שהם סופם לחבדון: ותרם' אמ' ותרם כנגד ואתה מרום וטעם כראש שקרניו בבהות מואד:

רשי

ידע יט בקרא' וסמ' אל אלהים' הוא ידע' וישבע עוד דוד ויאמר' ויאמר דוד לאחיומלך' כי בטרם ידע הנער' וחבר קרא אבי' לך ידע עמי שמי' ויאמר השרים אל ברוך' ויוחנן בן קרח אמר' ויאמר צדקיהו אל ירמיהו' יכבדו בניו ולא ידע' תבואהו שואה לא ידע' אך בצלם יתהלך איש' איש בער לא

בנותי בשמן רענן' שמן המור רענן קרן ראשי בלול: ותבט' בסורי' תאר כמו נסורי בחרץ יכתבו מ מנודת סוררי וטעם ותבט שראה בעיניו נקמתו מחזיבו ה הרשעים הנמכחי עמו וככה תשמע אונן ב בחזיבו שאינם כ נמכחים ובעבור ש שהזכיר בקמים עלי פירש כי הם מרעים והכית ישרת בעבור אחר כאילו כתוב ב במרעים: צדיק' הנוד כי חזיבי העם וחזיבו יחבדו וחזיבי העם הם חזיבו כדרך הלא מסכחך' חטא אמר הפך זה צדיק כתמר שהוא עומד ש שנים רבות ואמר ר רשעים שהם רבים ו נדקך כי הם מעטים והמשילו בען כותן פרי הדך גם יפדה ויסגח כעץ החזק בלבבך והוא הארז והמשיל הרשעי לעשב ולבץ השדה ש שאינו עומד כי אם מעט: שתולים' ההנה מהצדיקים שתול בבית השם והם הכהנים ו המשוררים יראה פ פרחם בחזרות העם חוץ בית השם עד ש שירחם כל הבאים ל לעבודת השם ולתפלה: יפריחו' יוציאו פרח: עוד' והזקנים מהם שנבר עליהם היבוסת עבודת השם תדמם כדרך ולא כס' להם: להניד' עד שינידו כל האדם כי השם ישר יתן טוב לטובים: ולא עולתה בו' בהחבינו הרשעים: י' מלך' באות לבט' בעבור היות משפט המלכים ללבט' בגדי מלכות אמ' דרך משל כי השם באות לבט פועל עבר כמו אהב וכאשר לבט השם העות התאזר כ

הואמור למטה: בפרוח רשעים כמו עשב' חיס יודעים שהפרכתם אינה חלא להשמידם עדי עד שמסלם לשונחיו חל פניהם להחבידם: ואתה מרום' בכל משפטך ידך על העליונה שהכל מצדיקים עליך חת דיך: בלותי בשמן רענן' לבלתי בשמן של סדרה בלותי כמו בלול בשמן: בסורי' בעיניי כמו בסוררי: בקמים עלי מרעים' על הרשעים הקמים עלי שמעו חזני מחחורי הפרגוד שלא יעילו לבלתי חותנו סכך שמעתי צדיק כתמר יפרח וגו' כתמר לעשות פירות וכאשר בלבבך להחליף ג גועו: שתולים' יהו הצדיקים בבית י': יבובן' יבמחון: דסנים' שמנים ורעננים יהיו ואל ינידו כי ישר י': י' מלך' יאמרו לעתיד: חף תכח תבלי' במלכו תשמח הארץ: כשאו כהרות י' לסון צעקה וקובלן הוא זה אהה י' הנה האומות השוטפי' כהרות כושא קולם ויהמיון ואת דוך עמיק נכביהם ישאו וינביהו תמיד להתנאות נגדך: מקולות מים רבים וגו' כל לסון דכא לסון עומק וספלות ידעתי חני כי יותר מקולות המים הרבים אשר יהמיון עלינו ומאדירות מסברי הים הזה אתה אדיר במרום י' נידך תקיפה עליהם: עדותיך' שהעירו והבטיחו כביאך לביתך שהוא כחוף קדש' נחמנו לביתך מאד ולאורך ימים היא מצפה להם ואף על פי שארכו הימים נחמנים הם לה מאד' נחנה כמו נחות חלהים לסון כנה ותדע שכל כחוף שבמקל' אינן מקיין חלף לפי שהם לסון כני וזה מפיך חלף: הופיע' הראה וגלה לנו את נקמתך: יתחמרו

מה גדלו מעשיך יהוה מאד עמקו מחשבותיך: איש בער לא ידע וכסיל לא יבין את זאת: בפרח רשעים' כמו עשב ויציו כל פעלי און להשמדם ערי עד: ואתה מרום לעלם יהוה: כיהנה איביך יהוה כי הנה איביך יאבדו יתפרדו כל פעלי און: ותרם כראים קרני בלותי בשמן רענן: ותבט עיני בשוררי' בקמים עלי מרעים תשמענה אזני: צדיק כתמר יפרח בארז בלבנון ישנה: שתולים בבית יהוה בחצרות אלהינו יפריחו: עוד ינבון בשיבה דשנים ורעננים יהיו: להגיד בירושל יהוה צורי ולא עלתה בו: יהוה מלך גאות לבש לבש יהוה עז התאזר אף תכון תבל בל תמוט: נכון בסאך מאו מעולם אתה: נשאו נהרות יהוה נשאו נהרות קולם ישאו נהרות דכים: מקלותי מים רבים אדירים משברי אדיר במרום יהוה: עדתיך נאמנו מאד לביתך נאווה קדש יהוה לארץ ימים: אל נקמות יהוה אל נקמות הופיע: הנשא שפט הארץ השב גמול על גאים: עדמת רשעים יהוה עדמת רשעים יעלו:

במה רברבין עזבך' י' לחדי' עמיקין מחשבותיך: בר נש שטיא לא ידע וכסיל לא יבין את דא: כד מתלבבין רשעיא היך עסבא ונצצין כל עברי שקר ועתיר רישצונן אלהא עד עלמא: ואת רמא ועלאה בעלמא הדין י' ואת רמא ועלאה לעלמא דאתי: ארום היא בעלי דכבך י' ארום היא בעלי דכבך יהוה ויהוה לעלמא דאתי ומתפרשין מן סיעתהון דצדיקיא כל עברי שקר: וקפמא היך רימנא תוקפי רביתא יתי במשח רבותא רטיבת דזירת עבוף: ואסתכלת עיני באוברנא דמעיקי בקמין עלי לאבאשא שמעון אורני קל תביריהון: צדיקא היך דקלא ילבלב פרוץ היך אחא בלבנון יסנא ועביר שרשין: בניו יהוה שתילין בבית מקרשא דני בדרת בית אלהא ילבבון: חוב באבהתתון יעברון בניו בשיבו דהנין ורטיבין יהוה: מטול דיתוון דירי ארעא ארום תריץ י' תקפי ולית עולתא ביה: אלבש י' מלך ביותנותא אלבש אלבש י' עושנא ואודרו לחוד תקיף תבל דלא תודעו: מתקן כורסך מן לקדמין מן עלמא את אלהא זקיפין נהרותא י' זקיפין נהרותא קלהון בשיבתא יקבלון נהרותא אנר שבחיהון: מן קלן דמיין סניעין ממשבחא תבירי ימא רבא משבח בשמי מרומא דני: סהרותך קשיטין לחדא לבית מקדשך יאין וקדושי' יומין: צד אלהא מרי פורענותא י' אלהא מרי פורענותא הופיע: אתנטל דין ארעא אתיב נומלא בישא על ביותנא: צד ארעא י' ער אימתי רשיעא יתבון בשלותא: יבועון

ידע וכסיל לא' כי תאמר הן לא ידענו' נבהל להק איש' שמר מצוה לא ידע דבר רע ב' בפסוק' כי גם לא ידע האדם את עתו כדני' והסכל ירבה דברי': עולת' ג' וסמ' ודשת' רשע' תמים אתה בדרכך' צורי ולא עלתה בו כן כתי': צג' לבש לבש חד מן מלך דאיןק תאומי' וסמ' נסמ' רבת' במערכת אות התיו בערך תאום: נשאו' וסמ' בסדר משות ובשמואל' ב' סמ' יח: סקלות' ו' כתובין כן חס' ו' קרמא וסמ' הקלות יחזרו' ויחזרו הקלות' הלא קציר חטים' מקלות מים רבים' בעשותו למטר חוק' מי פלו לשטף תעלה' וד' כתי' חס' דחס' בסוף סדר וארא: לארץ ימים' וסמ' ושבת' בבית' י' עדותיך נאמנו' למדה לנצח תשכחנו: צד הופיע' וסמ' הופיע' מדר מארץ' מציון מכלל יופי אלהי' אל נקמו' י' וא' הופיע' אור עננו:

ידע וכסיל לא' כי תאמר הן לא ידענו' נבהל להק איש' שמר מצוה לא ידע דבר רע ב' בפסוק' כי גם לא ידע האדם את עתו כדני' והסכל ירבה דברי': עולת' ג' וסמ' ודשת' רשע' תמים אתה בדרכך' צורי ולא עלתה בו כן כתי': צג' לבש לבש חד מן מלך דאיןק תאומי' וסמ' נסמ' רבת' במערכת אות התיו בערך תאום: נשאו' וסמ' בסדר משות ובשמואל' ב' סמ' יח: סקלות' ו' כתובין כן חס' ו' קרמא וסמ' הקלות יחזרו' ויחזרו הקלות' הלא קציר חטים' מקלות מים רבים' בעשותו למטר חוק' מי פלו לשטף תעלה' וד' כתי' חס' דחס' בסוף סדר וארא: לארץ ימים' וסמ' ושבת' בבית' י' עדותיך נאמנו' למדה לנצח תשכחנו: צד הופיע' וסמ' הופיע' מדר מארץ' מציון מכלל יופי אלהי' אל נקמו' י' וא' הופיע' אור עננו:

במתאזר להראות כחונתהיה מלת עז מפרתת עם לבט ועם מלת התאזר' וטעם חף תכח תבלי' כי באות השם וכחונת עמדה בתוך הנבל הנדול כנקודה בתוך עגולה ולא תמוט: ככון' ובעבור שהזכיר הארץ כי היא העומדת בכח השם ועל מונקה שהיא הנקודה האמצעית והיא בעצמה נקודת כסא הכבוד שהיא הקו הסובב על כן נכון כסאך מלא ובעבור שהזכיר כי כסאו עומד אחר ומעולם אתה קדמון וחף ראשית לך כאילו אמר מעולם אתה יושב על הכסא: כשאו' אחר שהזכיר הארץ והשמים הזכיר הימים והנהרות שהם הולכים תמיד וזה הוא כשאו נהרות קולם' דכים הם המשברים והטעם פנה כי אחר היותם דכים יספחו נחפן הבורח בשלוח מלאכיו שהם הנהרות: מקולות מים רבים' יותר מקולות מים רבים שהם אדירים שהם מסבירים יותר אדיר השם במרום זה לאות כי לנבלים קולות וכן כתוב ביחזקאל כקול מים רבים וחלה הקולות לא ישמעו החרשים כאשר לא יביטו העורים מעשה השם נוראים: עדותיך' כדרך השמים מסבירים כבוד אל כי יותר נחמנים הם עדיך שהם עמות מעדות השמים והארץ והים על כן הוסף מאד והטעם כי עדות אלה הנוראים הנחמנים ועדותיך יותר וטעם לביתך שהוא כנגד כסא הכבוד מרום מראשון מקדשיו: לאורך ימים' בעבור כי כסא הכבוד עומד לנצח או תפלת המסורר שיאריך בית השם ימים רבים: אל נקמות' י' סנוי כאשר ראינו שאתה תקיף בנקמתך עשה כן פעם אחרת: הנשא' כנגד גאים: עדי' סנוי כאשר ראינו זה במקומות סוגות או בעתים פונים: יביעו

תהלים צה אבן עזרא

יצעו יצעו דברי עתק: יתאמרו יתרומו כנגד את יי האמרת בראש חמיר שהיא הסעף הנבנה: עמך ידכאו הפך יתאמרו כלב וידכאו במעשה ועמך ונחלתך הפך רשעים: אלמנה בתורה כתי' עושה משפט יתום וחלמנה וחמר שופט הארץ בתחלת מזמור זהו הפירוש הנשח שופט הארץ כי כתוב כי אתה עושה משפט גר יתום וחלמנה ואלה הם הרשעים אלמנה וגר יהרגו ויתומים ירכזו על כן אחריו ויאמרו לא יראה יה ולא יבין כי חושבים הם כי היוצר עין לא יראה והנוטע חוץ לא ישמע ויבין כדרך שמועו ואל תבינו: ידכאו מהבין הכבר כמו המרצח הזה: ויאמרו לא יראה יה: כי אין לו עין: ולא יבין כי אין לו חוץ כמו שמועו ואל תבינו: כימי דברי המסורר ובעריו מ

מגזרת בער והם על פנים מסקלים וטעם בעם פלי' בעם בעריו כמותם: הנוטע פועל כמו דוקע הארץ בעבודות הגרן וזה טעם נכבד כי אין צורך לעינים ולאזנים כי הוא הנוטע כח בעיני' לראו' ובאזנים לשמוע הנה המרחא והמשמע מ מחתו הם וחף לא ידע הכל והזכיר האזנים בראשונה בעבור ש שהשלי' ולא יבין כדרך וחתן לעשו והזכיר כ כטיעה עם האזני' שהם כטועים כסתי נקודות הסדקים בגלגל ועם העין הזכיר יצירה כי הנורות נוכרות בכל עת כעין: הוסר' סיכר אלשי המבול ו דור הפלגה ואנשי ס בדום הלא יוכיח אתכם והטעם הם אתם רבים כבר יסר רבים כמובט כי הוא יודע כל ד דבריכם כי הוא המלמד לאדם דעת והנה דעת אדם כנגד דעת עליון כאן וחף יחשוב האדם כי השם לא יראה ולא יבין והלא הוא המלמד לאדם ד דעת וידע כי הדעת מחתו הוא על כן א אחריו יי' יודע מחשבות אדם כי המה הכל כמו שחמ' הנוטע חוץ: יי' והוא שהדעת מחתו ידע כי כל מחשבות אדם הכל כי אין לו להוציא לאור תעלומה: אשרי' תיסרנו' עד שיסמור מכותיך: תלמדנו' כנגד המלמד אדם דעת: להסקיט לו מימי רע' גזרות רעות ונחלות מהשמים כדרך עוש' שלום וכרח רע והפך זה לרשע כי השם יאריך לו עד בא יצמו עת פקודתו: ובעבור יכרה לשון זכר נכח הוא להיות שחת מגזרת והת' שרם חו' הוא על דרך דעת לכפך ינעם ולא יבצר ממך מזמה ויהיה שחת כמו שחמה נהעד יכרה: כי עמו' כנגד עמך יי' ידכאו: גחלתו' כנגד ונחלתך והטעם שלא יטעם לכפך: כי אל הדק ישוב משפט השם בכללי רק בחלקים יש פעמים שאין עם דק והנה חתן לך משל כי כאשר ירד הנשם על הארץ דק וחמד לכלל כל העולם הכריכים למים דק למעטים מהם שהם חלקים ואינו דק שזיק להם הנשם ברוב ענין' ו'ו אחריו שב אל דק והטעם הם יענו הרשעים עמך לא סרו מהדק רק ירדפו אחריו כל ישרי לב שהם עם יי' באמת: מי' המסורר יספר כי היה בזרה גדולה עם הרשעים שיעלנו לזרתו והטעם מי יעמד עמי או בעבורי: לולי הטעם שלא מצא עזר כי אם מהסם לבדו: דומה מקום הכריתות כמו דומיתי חמך והוא הקבר: אם חשבתי בלבי ופחדתי אולי תמוט רגלי ידעתי כי חסדך יי' יסעדני ולא אמוט: ברוב' ברבות מחשבותי בלבי לא אמתחם כי אם כך אין לי תנחום כי אם תנחומך והם פועלים ונפשו פועל: היחברך מלה וזה הטעם היהיה חבר לך בעל כשא הוית או חים כמו הוית בעבור הרשע הויה תמיד לחשוב מחשבות רעות על כן מלת הוית ואני תפלה ופי' מרמה חים מרמה שהוא יוצר עמל וחון כמו פועל ובודה מלכו תה הוא חוקו וזה טעם עלי חוק ורבי משה אמר כי יוצר קהלה וכמוהו יוצר גובי והוא החרבה והכחן בעיני בעבור שהוית הזכיר שופט הארץ הנכח הוא שיחבר לך או יאמר עלך כסאך כמו הוית ושחתה יוצר עמל עלי חוק בעבור שיראו המסכילים כי הרשעים יגדו: יגדו' מגזרת גדול: וחס נקי ירשעו' הטעם בהיותו הרוב שיהרגוהו אלה הרשעים יחשבו המסכילים כי חים מות היה וחייב היה ורשע על כן הוית מה יאמר המסורר בעדו ובעד כל קהל ישראל ויהי' למשגב' בקים פועלי חן עלי וחשבו לטכין דמי שהוית דם נקי: וישב' אונס' כמו ועולתה קפצה פיה מן עול מגזרת חון מה שחשבו לעשות לי הביח השם עליהם וטעם יצמיתם פעמים פים מהם שהצמיתה אותם הרעה שחשבו לעשות לי ויש מהם שיצמיתם השם בדרך אחרת שלא עלתה על לבם: לבן נרננה' לבן חלי' כמו מלת סורו דברי המסורר לישראל: נקדמה' סגודה לו ותרועתינו תהיה עם זמירות כי זאת היא התורה והזמירות כי הוא תקף: כי

עמך ד' וסי' יצא עתק מפיכם הדברות על צדיק עתק: תדברו בצואר עתק' יבעו ידברו עתק' וא' עתק נקוד בצדיו חן עתק וצדקה: יה ד' דגשי בקריא וסי' ויאמרו לא יראה יה ולא יבין: אשרי הגבר אשר תיסרו יה: יסר יסרו יה ולמות לא: מן המצר קראתי יה: אשרי הגבר ד' וסי' אשרי הגבר יחסהבו אשר יבעו וימללון גדופין אמרין מלין דקלנא כל עבדי שקר: עמך יי' ישופון ואחסנתך ימסכנון: ארמלתא וניורא יקטלון ויתמי ירצחון: ואמרו לא יחמי יה ולא יתבין אלהא דיעקב: אתבוננו דשטין בעמא וכסיליא אימתי תשכילון: האפשר די נציב אודנא הלא שמי' אולפנא אין אפשר די ברא עינא ולא אסתכל באורייתא: האפשר דיקב אורייתא לעמיה ובר' יחובון הלא יתוכחון חליא: יי' אלף לאדם קדמי מנדעא: קדם יי' ויען מחשבת בני נשא ארום הנון למא: טב לגברא די תכסנניה יה ומן אורייתך האלפניה: לשדכא ליה מן יומי בישא ער דיתכרי לרשיעא שוחה: ארום לא ינטוש יי' עמיה ואחסנתיה לא ישבוק: ארום ער צדקתא יתוב דינא ובתרוי' יתפרקון כל תריצי לבא: מן יקום לי לאנחא קרבא עם מכאשין מן יתעמד לי למנצי עם עבדי שקר: אלולי יי' סעיד לי כוער שרת בשתיקותא נפשו' אין אמרית אתמוטטא רגלי טובך יי' יסעיד יתי: בסגעי מחשבתא בניי ניהומתך יפרנקון נפשו' האפשר דיתחבר עמך כורסי שקרא ברית לעותא היתעמד עלי קים: וכנשון בישן על נפשא דצדיקא ואדמא זפי יחובון דין דקטול: ויהי יי' לי לסעיד ואלהי לתקוף רוחצני: ואתיב עליהון ית שקריהון ובבישתהון ונברינון ונברנון יי' אלנהא: צה אתון נשבח קדם יי' ניבב קדם תקיף פורקנא: נקדם אפוי בתודתא בתושבתיא ניבב קדמוי: ארום

רשי
יתאמרו יסתבחו כמו האמרת והאמירך: כימי בערים בעם' האומות שטים שבעולם: הנוטע חוץ לא ישמע בעקת עמו ונעויו' הלא יוכיח ויסר אתכם על כך: יי' יודע' מחשבותיכם שחתם סבורך להתנאות במר המלוכה ותדעו כי הכל הם: אשרי הגבר' אשריהם הצדיקים המעזים תחת ידיכם ובלבד שיהו עוסקין בתורה ובמצות: להסקיט לו מימי רע' כי היסורין גורמן להסקיט להם מימי דין גיהנם: עדי' שיראה סיכרה לרשע שחת: כי עד דק ישוב משפט' היסורין שלהם עד שיכדקו בשבילם ואחר המשפט כל ישרו לב יתקבצו כי יטולו סכרם: מן יקום לי זכות מי יעמד לנו בין המרעיו' הללו: דומה' דומה: היחברך כשא הוית' היוכל ל להדמות לך מלכות האומות ה היוצרי' כלמים ומסכות של עמל: עלי חק' בשביל חק להיות חק להם עבודתם: יגדו' יחסנו גדודים על כפס ישראל להרוג: ירשעו' יחייבו בדן להורגו: אונס' אונס כמו יצפן לבניו חונו: ותועפות

שם יי' מבטחו' אשר תיסרו יה' אשר מלא אשפתו: לולי ז' דף וסי' לולי אלהי אבי בעזרי' לולי כעם אויב אגור' לולי יי' צבאות הותיר לנו' לולי יי' שדחה לנו בקום' לולי יי' עזרתה לי' לולי האסתני לראות' לולי תורתך שעשועי: צה בזמרות לו' ז' זמירות וסי' זמירות שמענו צבי לצדיק' ונעים זמירות ישראל' נותן זמירות בלילה' זמירות היו לי חקיך:

תולו
ה כלום וכל
קבין דכותי

צה

אבן עזרא

תהלים עו

תשנא

כ"י גדול ומלך על כל מלאכי שמים כי מלאכיו הם והם עושי מלאכותו: אשר בעבור שהזכיר נבא השמים חמד כי ברצונו תתחננה חן גם ההרים הנבזים על הארץ ותועפות כח וים אומרים כמו קדשים: אשר הזכיר בשם הזה הים והיבשה כי הם כמו כדור אחד ברחיית גמורות מחמת התולדת: בארץ בעבור שהזכיר שהיא מלך על כן חנן חיובין להסתחות לפניו: כבדכה כמו ויברך על ברכיו וטעם עושינו כי עשה הים והיבשה והם כללים ומהם עשה הפרטים: כי חלהינו מרחוק או חלהינו חמונתו: וכחן ידו כנגד ידיו יברו וטעם היום דבק עם בואו וסתחנה חם בלבבכם לשאנע בקולו הסתחונו לו היום חם בקולו תשמעון מה הוא קול השם: אל תקשו הסתבשו המפרשים

רש"י

ותועפות: לשון גובה כעוף המעופף: וכבדכה לשון ויברך את הנמלים: היום בעולם הזה חם בקולו תשמעון: בחנוני חנם: גם ראו פעלי במכדים: חרבעי שנה קטני בהם רבתי עמם לשון נקטה נפסי בחי כלחמתי גם חרבעים שנה ל להמיתם במדבר כי חמרת תועי לבב הם: אל מנחתו לארץ ישראל ולירושלם אשר קרחתיה מנחה סכאמר זאת מנחתו עדי עד: שיר חדש מזמור זה על העתיד וסוכו מוכיח כי בא לשבט את הארץ בכל מקום שיר חדש על העתיד: הבו ליי משפחות עמים ומה תתנו לו הבו ליי כבוד ועוז: יי מלך לעתיד לבא יהא שיר זה: ידן עמים במישרים חותם סיהפך להם שפה ברורה במישרים בזכות: ידעם הים להרים קול בתחילה: כל עני היער כל שלטוני האומות:

על כל אלהים נבסי וסימ' כי אל גדול" כי גדול" ומחולל מאד נעלית על כל אלהים: קולו בקלוה חס' בנביאי וכתובים וסימ' וישא שאול קלו' ועליו יתן קלו' היום אם בקלו תשמעו' שמעו שמעו ברנו קלו' וישקד' על הרעה' וכל אוריתא דכוו' חס' במא' של ונשמע קולו בבאו: ארבעים ב' רף וסימ'

כי אגדול יהודה ומלך גדול על כל אלהים: אשר בירו מחקר ארץ ותועפות הרים לו: אשר לו הים והוא עשהו ויבשת ידיו יצרו: באו נשתחוו ונכרעה נברכה לפני יהודה עישנו: כי הוא אלהינו ואנחנו עם מרעיתו וצאן ידו היום אם בקלו תשמעו: אל תקשו לבבכם במריבה כיום מסה במדבר: אשר נסונו אבותיכם בחנוני גם ראו פעלי: ארבעים שנה אקוט כדור ואמר עם תעי לבב הם והם לא ידעו דרכי: אשר נשבעתי באפי אם יבאון אל מנחתו:

שירו ליהוה שיר חדש שירו ליהוה כל הארץ: שירו ליהוה ברכו שמו בשירו מיום ליום ישועתו: ספרו בגוים כבודו בכל העמים נגד נפל אותיו: כי גדול יהוה ומהלל מאד נורא הוא על כל אלהים: כי כל אלהי העמים אילים ויהוה שמים עשה: הודו והדר לפניו עז ותפארת במקדשו: הבו ליהוה משפחות עמים הבו ליהוה כבוד ועז: הבו ליהוה כבוד שמו שאור מנחה ובאו לחצרותיו: השתחוו ליהוה בהדרת קדש חילו מפניו כל הארץ: אמרו בגוים יהוה מלך אף תכון תבל כל המוט ידן עמים במישרים: ישמחו השמים ותגל הארץ ידעם הים ומלאו: יעלו שרי וכל אשר בו אז ירגנו כל עצי יער: לפני יהוה כי בא כי בא לשפט הארץ ישפט תבל בצדק ועמים באמונתו:

חורשא קדם יי ארום אתא ארום אתא למדן ארעא ידון תבל בצדקתא ועמיא בהימנותיה:

צו

מסדר

ארבעים יכנו לא יוסף ארבעים שנה אקוט ואינן מן יד וזנן מן כב רף לא נסבו ו' בריש תיבותא ושאר קריאה נסבין ו' וסימנחון כססרה רבתא במערכת אורת הויו: צו שיר חדש ז' וסימ' יודי הם ומלאו איים שיר חדש הטיבונן ויתן בפי שיר חדש שירו ליי שיר חדש שירו ליי כל הארץ כי נפלאות עשה הושיעה אלהים שיר חדש אשירה לך הללויה שירו ליי שיר חדש משפחות יא בלישנא וסימ' ואחר נפצו ל' מל בתורה זאת עבדת משפחת הגרשני לעבד הגרשני דאורי המשק' ונשיא בירת אב

דקחתי ותרבו דמרוי אל תכיתו את שבט חקחתי ותקרבה נמת צלפחד והעולה על רוחכם והיה אשר לא יעלה מאת משפחתי הארץ הבו ליי משפחות עמים דדה' הבו ליי דתהלות' וכל אלה משפחות בני ומשפחות בני דכו' במב למשפחות וסימ' וקרבו ראש האבות למשפחת' חלך אביסלך בן ירבעל' וכל סדרא תליא דדה' מן ואינן ובניו עד ויהי בני אולם דכו' משפחות במב משפחות וסימ' משפחות בני קהת' ואחיהם לכל משפחות יששכר' וכל תורת כהנים והושע דכו' משפחות וסימ' נסמך בסדר במדבר סיני עש':

הסתחונו בנחשם במנחה אל החצר ומהיה הסתחונויכם בחיל ומה: אמרו ידבר עם המביאים המנחה שיחמדו הנוים כפונם כי השם מלך והטעם כי השם יסב את האדם על הארץ וטעם חף תכון כי השם מלך נדק הפך פוך התפוררה ארץ ימוטו כל מוסדי ארץ ישמחו' במת טלס והארץ תתן יכולה והסדה יתן פרוי וזהו יעלות' וטעם ידעם הענני העולים מהים או הכל דרך מסל כי כל עולם יהיה בהשקט ובטח בהרחות נדק השם בארץ או על דרך זאת הפרים והמננים לפני המלך כבואו ממקום רחוק' וטעם כי בא השני פי' הראשון כמו אל החצר החיצונה אל העם:

על כל אלהים נבסי וסימ' כי אל גדול" כי גדול" ומחולל מאד נעלית על כל אלהים: קולו בקלוה חס' בנביאי וכתובים וסימ' וישא שאול קלו' ועליו יתן קלו' היום אם בקלו תשמעו' שמעו שמעו ברנו קלו' וישקד' על הרעה' וכל אוריתא דכוו' חס' במא' של ונשמע קולו בבאו: ארבעים ב' רף וסימ' כי אגדול יהודה ומלך גדול על כל אלהים: אשר בירו מחקר ארץ ותועפות הרים לו: אשר לו הים והוא עשהו ויבשת ידיו יצרו: באו נשתחוו ונכרעה נברכה לפני יהודה עישנו: כי הוא אלהינו ואנחנו עם מרעיתו וצאן ידו היום אם בקלו תשמעו: אל תקשו לבבכם במריבה כיום מסה במדבר: אשר נסונו אבותיכם בחנוני גם ראו פעלי: ארבעים שנה אקוט כדור ואמר עם תעי לבב הם והם לא ידעו דרכי: אשר נשבעתי באפי אם יבאון אל מנחתו: שירו ליהוה שיר חדש שירו ליהוה כל הארץ: שירו ליהוה ברכו שמו בשירו מיום ליום ישועתו: ספרו בגוים כבודו בכל העמים נגד נפל אותיו: כי גדול יהוה ומהלל מאד נורא הוא על כל אלהים: כי כל אלהי העמים אילים ויהוה שמים עשה: הודו והדר לפניו עז ותפארת במקדשו: הבו ליהוה משפחות עמים הבו ליהוה כבוד ועז: הבו ליהוה כבוד שמו שאור מנחה ובאו לחצרותיו: השתחוו ליהוה בהדרת קדש חילו מפניו כל הארץ: אמרו בגוים יהוה מלך אף תכון תבל כל המוט ידן עמים במישרים: ישמחו השמים ותגל הארץ ידעם הים ומלאו: יעלו שרי וכל אשר בו אז ירגנו כל עצי יער: לפני יהוה כי בא כי בא לשפט הארץ ישפט תבל בצדק ועמים באמונתו: חורשא קדם יי ארום אתא ארום אתא למדן ארעא ידון תבל בצדקתא ועמיא בהימנותיה:

תהלים צו עח עט אבן עזרא

ה' מלך תגל הארץ ה' הנדולה הטעם חלפי שחינו כרחם בעצמו דקדקו כולע לדקיקים כי דקדק ונשפט מוכן כסאן על דרך כי בדקדק יכון כסאן: אש' דימה' הנזרות היורדות מהשמים לאש היא הסורפת שריחה מיית: האירני הטעם כמנהג הנשם ברדתו וברקיו הם הסכות ולא יבוס רק המשכילים והנחלים במרחא העין יחילו: הרים על משפט הנשם וטעם הרים הם המתנחלים וחמר נמשו חלפי שהם יבוס הפך התולדת וטעם חרון כי המתנחלים חיים חלוני הארץ בחמת: הנדוני יושבי שמים כי הם עושים דברי הטעם: יבוסו וטעם השתחוו לו כדרך ובלהיה עשה יי שפטים: שמעה יי חומרים כי כל אלהים הם המלחכים וטעם השתחוו לו להודות על כי בוש כל עובד פסל:

רשי

ה' מלך תגל הארץ תגלו המלוכה מעשו ומזרעו: תגל הארץ זהו שאמר יחזקאל כשמתח כל הארץ שממה חלפה לך על עסו כמכבא כן: אש לכניו תלך במלחמת גוב ומנוב דכתיב במלחמתו וכשפטתי אתו בדבר זכרם ונשם שוטף ואבני חלבבים אש נופרית: ותחל ביום ההוא יהיה דעם גדול על אדמת ישראל ורעשו מכניו דני היס: כדונב כמסו דכתיב ונהרסו ההרים ונכלו המדלגות: יבוסו כל עובדי פסל דכתיב והחלילים כליל יחלוף: ברקיו זכרונות לסון ליועץ היות לה ברק מרוטה: ותחל לסון חיל פולדה: כדונב כסעיה: המתהללי המתפארי לצל: משפטוי קמתך: חור זרוע לדקיק זריעה ממש מוכנת לכמות להם: סיכו ליי כל אלה לעתיד: כהרות ימחאו קף הנביאים דברו בלשון שהאין שומעת לא סיהא לכהרות קף אף לסון שמחה וחדוה: ירבו עמים מדכ במלחמ' גוב ומנוב ואז ירבו עמים כעניי סכ וחמת תהיה המנב גבו: תגונו לסון כטיו דגלי: ועז מלך מוסב על מקרח העליון: יוז שיק יודו את עז מלך האוהב משפט: אלה כוננת מיטרים פסרה ושומת שלום בין אחסים כוננת בחמך כי תראה חומר שחאך רובך וגו' כי תכנע שור חויכך ומי הוא סיחא חת סוכנו גומל לו חסד שלא ידבנו לבו לחבקי ולנשקו נכחומח: בעמוד

ה' מלך תרוץ ארעה יחדיו נגון סביעין: ענני יקרא ואמטתא חזור חזור די ליה צדקתא ודינא אתר די מבון כורסיה: אשא קרמוי תהלך ומצלחבא חזור חזור מעיקווי מנהרין ברקווי תבל חמת ואתחלתלת ארעה: טוריא היך שעא יתמסון מן קדם יי מן קדם רבון כל ארעה: יתנו אנלי מרומא צדקתיה ויחמו כל עמיא איקרדיה: יבהתון כל פלחי פסלא ומשתבחין בטעורתא ויסגרון קדמוי כל עמיא פלחי מעותא: שמעת וחדת כנשתא דציון ודיצן בנתא דבית יהודה מן בגלל דיניך יי: ארום את הוא יי עלאה על כל יתבי ארעה לחרא אתעלית על כל דחליא: רחימא דיי סנו ביש מטול דקרים נטר נפשת חסידוי מן אידיהון דרשיעי ופצי אנון: נהור דנח ומטמר לצדיקיא ולתריצי לבא חדוא: חרון צדיקיא במימרא דיי ואודון לדכרן שום קודשיה: צח תושבחת נבואה שבחו קדם יי שבח חדרת ארום פרישן עבר פריקת ליה ימיניה וארדע שכינת קודשיה: הודע יי פורקניה למחמיהון דעמיא גלי צדקתיה דכר טוביה וקושטיה לבית ישראל וחמון כל ספי ארעה ית פורקנא דאלהא: יביבו קדם יי כל יתבי ארעה בועו ושבחו וזמרו: זמרו קדם יי בכנירין בכנירין וקל זמריא: בחצוצרתא וקל שופרא יביבו קדם מלכא יי: יכלי יפא ומלדה תבל וכל דירין עלה: נהרותא ימחון כפיא כחדא טוריא ירננון: קדם יי ארום אתא למון ארעה ידון תבל בצדקתא ועמיא בתרוצתא: צט יי מלך יוועון עמיא די שכנתיה שריא ביני כרוביא חזוע ארעה: יי בציון רבא ורמא הוא על כל עממיא: יהודון שמך רבא ודחילא קדישא הוא: ועושניה דמלכא דדינא רחים את אתקינתא תריצותא דינא וצדקתא ביעקב את עברתא: שבחו קדם יי אלהנא וסגידו לבית מקדשיה קדיש הוא: משה

צו כדונב ג' ב' פתח וא' קמץ וסי' כדונב מפני האש דמיכה' הרים כדונב נסמו' היה לבי כדונב' הדין דייך דמומרא פתח: מלפני יי ח' וסי' הסוסרים מלפני יי' ויקס יונה לברוח תרשישה מלפני יי ב' בו' כי מלפני יי הוא בורח כי הגיד' או ירננו עצי היער דדה' ובזאת עלך קאף' ולא נכנע דאמך דדה' הרים כדונב נסמו' וכל אוריתא דכו' ככב ויתחבא האדם ואשתו מפני' ואתה ועבדיך ידעתי כי טרם' וכל שאר צו כדונב ג' ב' פתח וא' קמץ וסי' כדונב מפני האש דמיכה' הרים כדונב נסמו' היה לבי כדונב' הדין דייך דמומרא פתח: מלפני יי ח' וסי' הסוסרים מלפני יי' ויקס יונה לברוח תרשישה מלפני יי ב' בו' כי מלפני יי הוא בורח כי הגיד' או ירננו עצי היער דדה' ובזאת עלך קאף' ולא נכנע דאמך דדה' הרים כדונב נסמו' וכל אוריתא דכו' ככב ויתחבא האדם ואשתו מפני' ואתה ועבדיך ידעתי כי טרם' וכל שאר

יהוה מלך תגל הארץ ישמחו איים רבים: ענן וערפל סביבו צדק ומשפט מכוון בסאו: אש לפניו תלך ותלהט סביב צריו: הארץ ברקיו תבל ראתה ותחל הארץ: הרים כדונב נמשו מלפניו יהוה מלפני ארון כל הארץ: הגידו השמים צדקו וראו כל העמים כבודו: יבשו כל עבדי פסל המתהללים באלילים השתחוו לו כל אלהים: שמעה ותשמח ציון ותגלנה בנות יהודה למען משפטיך יהוה: כי אתה יהוה עליון על כל הארץ מאד נעלית על כל אלהים: אהבי יהוה שנאו רע שמר נפשות חסידיו מעד רשעים יצילים: אור זרע לצדיק ולישרי לב שמחה: שמחו צדיקים ביהוה והודו לו כר קדשו: שירו ליהוה שיר חדש כינפלאות עשרה הושיעה לו ימינו וזרוע קדשו: הודיע יהוה ישועתו לעיני הגוים לבית ישראל ראו כל אפסר ארץ את ישועת אלהינו: הריעו ליהוה כל הארץ פצחו ורננו וזמרו: זמרו ליהוה בכנור בכנור וקול זמרה: בחצוצרות וקול שופר הריעו לפניו המלך יהוה: ירעם הים ומלאו תבל וישבי בה: נהרות ימחאו כף יחד הרים ירננו: לפני יהוה כי בא לשפט הארץ ישפט תבל בצדק ועמים במישרים: יהוה מלך ירננו עמים ישב כרובים תנוט הארץ: יהוה בציון גדול ורם הוא על כל העמים: יודו שמך גדול ונורא קדוש הוא: ועז מלך משפט אהב אתה בוננת מישרים משפט וצדקה ביעקב אתה עשית: דובמו יהוה אלהינו והשתחוו להדם רגליו קדוש הוא: משה

צו ותשמח ציון כי טעם הכבוד בהרחות מ משפטיו חזו יתברך כי חתה עלין על כל אלה בשמים ובארץ: חוהבי הטעם הנה השם שופט על כן ח חתם חוהביו שנאו כל חים רע ולא תגורו מ ממנו כי הטעם לבנו הוא שומר חסידיו: חור' טעם זרוע אש זרע מעט יקצור ה הרבה: ולישרי לב שמחה זרועה חס כן ישמחו הטעם כל השמחה הוא בשם: מזמור סיכו ליי שיר חדש' הושיעה לו ימינו' כמו ותושע לי זרועי' וטעם זרוע קדשו שהיא כטויה ו ותביע למקום חכבו ח חולי זה המזמור על ביאת הגואל: הודיע לסון עבר והעד גלה בדקתו ומה היא ה הדקדק זהת היא: זכר' כל חפסי חרץ כנגד מקומות הישוב שהם שבעה גבולות בצפון וחמד ב' רוס: הריעו להשמיע הקול וכן פנחור ורכנו: זמרו בכנור' לבנו ובכנור וקול זמר: בחצוצרות' הוסף מלת המלך כי כן משפט היוצאים ל לקחתנו בבואו: ירעם כדרך וירננו ההרים חן הטעם כי שלו יהיה בכל הארץ: כהרות' הטעם כי בני חדש שהם בספינות הים ובנהרות ובחדים ירננו: לפני הכל ירננו בבואו לספט הארץ: יי מלך ירננו עמים' מלת מלך תשרת אחרת מלך יושב הכרובים: תנוט הארץ' כמו תרעם ואף חכר לו וטעם ירננו עמים שהם הרשעים: יי בעבור שהזכיר יושב הכרובים הזכיר כי מעונתו בזיון: יודו שכ אל העמים ושמן שם העצם ה הכבד הנלה על יד משה לישראל כי בכל הלשונות חן לשם שם כבוד רק עם ישראל לבדם: ועז' עז וכבוד הוא למלך שהנה חוהב מלת

אבן עזרא

תהלים ק קא

תשנב

כמה מלת כח בכל המקרא משרת כהני יי משרתי אלהינו וכהני לי על כן חס אהרן היה הכהן הראש משה כהן הכהנים כי הוא שרת שבעת ימי המלואים והזכיר שמואל שהוא ממספחותם בקריאתו אל הסם וענהו ככתוב הקרא אל יי וענהו מיד: בעמוד ענן אלהים ישוב אל משה ויהי ואלו שמואל עמהם כמו וישם דמי מלחמה בשלום שכא יחל לבדו ולא עמם וכמוהו רבים וטעם לאמר על משה ואהרן שהם שומרי עדותיו בעבור היותם חמצעיי בין השם ובין ישראל והעדות והחקים שכתן להם השם שמרום לאמרם כן לישראל ולא יוסיפו ולא יגרעו וזה הוא שבתם כי חץ כורך לזכור עליהם ששמרו התורה: רוממו בנאמנם אל המקדש: והשתחונו להדוס רגלינו לבגד מקום אהרן כי מקום הדומה קדוש הוא חו שב אל הסם הנכבד ככתוב בסוף המזמור: משה בעמוד פירשתיו: יי אלהינו אתה עניתם משה ואהרן כפעלם על פניהם ודבר הקטרת היית להם כי בעצמם כשחל לישראל: ונקים על עלילותם בדבר השופים והבלועים: רוממו כשחלם מן המקדש והשתחויה אל הר קדשו ככרה רק בחמנת הלב הוא לטעם הנכבד: מזמור לתודה הרעיוני כל הארץ כמו ארץ כי תחטא לי כי הארץ שם מין כולל כל יושביה: עבדי מנהג כל עובד להיומן כעבד על כן אמר ב בשמחה ולא תדלו ב בשמחה רק ברננה: דעו הוא אלהים לבדו ושלו אהנו עמו והמלה כמו כל קרי וכתוב על כן אמר הנאח כי ולו אהנו הפך ואני ע עשיתי ומלת עמו שבה אל דעו: בואו כבואם בשערים תודה וכחבר תהלה: כי זאת היא התוד והתהלה והכרטי שידו כי טוב יי לעולם חסדו: לוד מזמור טעם חסרה שיחבר שיר להגיד חסד ו והמשפט שהוא עושה לכל עמו כמו ויהי דוד עושה משפט וטעם לך יי חזמרה שהמשלתי ונלמתי ועורתי ל לעשו משפטך בארץ: חסכילה תמים תאר לדך כמו ויתן תמים דרכי: מתי תבא אלי הטעם כי הוא ישיבלי תמי בכל דגה להרגיל עכמו ללכ בה עד שלא יבוע ללכת וכאלו הדך תבא לוי מחליה כדרך הכינוי מרוב הרגילות ורבי משה אמר מתי תבא לי כמו ויבא אהי א בלעם שתסרה ברוח הקדש עליו בביתו ב בהתבודדו מבני אדם ויניחם ורבים ואיזה פיר שיהיה הוא הנכבד כן פי לי ואיזה פי הוא הנכבד ילכר על עת התבודדו והבללו וטעם עמ כלים מגזרת כי תטעה חשתו לא ידבק פי טעות: לבב אים חסר לבו עקם גם רע אים רע כי אים רע זהו הכסיל הכתוב עליהם כי חניס יודעים לעשות רע שהוא בתולדת האדם מעורתי: מלשני היוד נוסף והוא תאר וטעמו כמלשון: חכמית כמשפטי המלוכה או חכמית דכילותו רק מי שהוא רחב לבב והטעם חכם מחד כמו ורחב לב לא חוכל להצמיחו כי בחכמתו יסמור כפשו ודבריו ויש חומרים אונתו לא חוכל לראותו או לא חוכל שחנתו ואי יוצר קדוש: עיני לבבת עמדי: בשבתו על כסא המשפט אפילו לא ישרתו ויעמוד לפני בעת המשפט רק ההולך בדרך תמים: לא רמיה מרמה הם עושי רצונם ונוסכי שלחנו: לבקרים בכל יום כדרך דינו לבקך מוספטי ויש חומרים כי עיני כחמני ארץ לשבת עמדי בעצת המלוכה לא ישב הדייני ויש חומרים כי לא ישב כדרך היושבים ראשונה כאשר פירשתו: תפלה

משה ג' רף וסי' משה עבדי פת ועתה קום עבור משה עבד יי ובני ישראל הכום משה ואהרן בכחניו ושמואל: עדותוה בליש' ד' חסד ואחד מל' וסי' שמר תשמרון את מצותי אלהים כל ארחת יי חסד וינסו ויסרו בעמוד ענן ידבר אשרי נוצרי: ק לתודה ל ודך לתודה: הוא אלהים ד' וסי' ונשמע ומס לבנינו: משה ואהרן בכחניו ושמואל בקראי שמו קראים אל יהוה והוא יענם: בעמוד ענן ידבר אלהים שמרו ערותי וחק נתן למו: יהוה אל הינו אתה עניתם אל נשיא היית להם ונקם על עלילותם: רוממו יהוה אל הינו ור' שתחונו לתר קדשו כיה קדוש יהוה אל הינו: מזמור לתודה הרעיו לי יהוה כל הארץ: עבדו את יהוה בשמחה באו לפני ברננה: דעו כי יהוה הוא אלהים הוא עשנו ולא אהנו עמו וצאן מרעיתו: באו שעריו בתודה חצרתיו בתהלה הודו לו ברכו שמו: כי טוב יהוה לעולם חסדו ועד' דר ודר אמנתו: לוד מזמור חסד ומשפט אשירה לך יהוה אומרה: אשכילה בדרך תמים מתי תבוא אלי אתהלך בתם לבבי בקרב ביתי: לא אשיתי לנגד עיני דבר בליעל עשה סט' שנתתי לא ידבק בי: לבב עקש יסוד ממני רע לא אדע: מלושני כסתר רעהו אותו אצמית גבה עינים ורתב לבב אותו לא אוכל: עיני בנאמני ארץ לשבת עמך הולך בדרך תמים הוא ישרתני: לא ישיב בקרב ביתי עשה רמיה דבר שקרים לא יבון לנגד עיני: לבקרים אצמית כל רשעי ארץ להכרית מעור יהוה כל פעלי און:

משה ואהרן בכחניו ושמואל בקראי שמו קראים אל יהוה והוא יענם: בעמוד ענן ידבר אלהים שמרו ערותי וחק נתן למו: יהוה אל הינו אתה עניתם אל נשיא היית להם ונקם על עלילותם: רוממו יהוה אל הינו ור' שתחונו לתר קדשו כיה קדוש יהוה אל הינו: מזמור לתודה הרעיו לי יהוה כל הארץ: עבדו את יהוה בשמחה באו לפני ברננה: דעו כי יהוה הוא אלהים הוא עשנו ולא אהנו עמו וצאן מרעיתו: באו שעריו בתודה חצרתיו בתהלה הודו לו ברכו שמו: כי טוב יהוה לעולם חסדו ועד' דר ודר אמנתו: לוד מזמור חסד ומשפט אשירה לך יהוה אומרה: אשכילה בדרך תמים מתי תבוא אלי אתהלך בתם לבבי בקרב ביתי: לא אשיתי לנגד עיני דבר בליעל עשה סט' שנתתי לא ידבק בי: לבב עקש יסוד ממני רע לא אדע: מלושני כסתר רעהו אותו אצמית גבה עינים ורתב לבב אותו לא אוכל: עיני בנאמני ארץ לשבת עמך הולך בדרך תמים הוא ישרתני: לא ישיב בקרב ביתי עשה רמיה דבר שקרים לא יבון לנגד עיני: לבקרים אצמית כל רשעי ארץ להכרית מעור יהוה כל פעלי און:

משה ואהרן בכחניו ושמואל בקראי שמו קראים אל יהוה והוא יענם: בעמוד ענן ידבר אלהים שמרו ערותי וחק נתן למו: יהוה אל הינו אתה עניתם אל נשיא היית להם ונקם על עלילותם: רוממו יהוה אל הינו ור' שתחונו לתר קדשו כיה קדוש יהוה אל הינו: מזמור לתודה הרעיו לי יהוה כל הארץ: עבדו את יהוה בשמחה באו לפני ברננה: דעו כי יהוה הוא אלהים הוא עשנו ולא אהנו עמו וצאן מרעיתו: באו שעריו בתודה חצרתיו בתהלה הודו לו ברכו שמו: כי טוב יהוה לעולם חסדו ועד' דר ודר אמנתו: לוד מזמור חסד ומשפט אשירה לך יהוה אומרה: אשכילה בדרך תמים מתי תבוא אלי אתהלך בתם לבבי בקרב ביתי: לא אשיתי לנגד עיני דבר בליעל עשה סט' שנתתי לא ידבק בי: לבב עקש יסוד ממני רע לא אדע: מלושני כסתר רעהו אותו אצמית גבה עינים ורתב לבב אותו לא אוכל: עיני בנאמני ארץ לשבת עמך הולך בדרך תמים הוא ישרתני: לא ישיב בקרב ביתי עשה רמיה דבר שקרים לא יבון לנגד עיני: לבקרים אצמית כל רשעי ארץ להכרית מעור יהוה כל פעלי און:

משה ואהרן בכחניו ושמואל בקראי שמו קראים אל יהוה והוא יענם: בעמוד ענן ידבר אלהים שמרו ערותי וחק נתן למו: יהוה אל הינו אתה עניתם אל נשיא היית להם ונקם על עלילותם: רוממו יהוה אל הינו ור' שתחונו לתר קדשו כיה קדוש יהוה אל הינו: מזמור לתודה הרעיו לי יהוה כל הארץ: עבדו את יהוה בשמחה באו לפני ברננה: דעו כי יהוה הוא אלהים הוא עשנו ולא אהנו עמו וצאן מרעיתו: באו שעריו בתודה חצרתיו בתהלה הודו לו ברכו שמו: כי טוב יהוה לעולם חסדו ועד' דר ודר אמנתו: לוד מזמור חסד ומשפט אשירה לך יהוה אומרה: אשכילה בדרך תמים מתי תבוא אלי אתהלך בתם לבבי בקרב ביתי: לא אשיתי לנגד עיני דבר בליעל עשה סט' שנתתי לא ידבק בי: לבב עקש יסוד ממני רע לא אדע: מלושני כסתר רעהו אותו אצמית גבה עינים ורתב לבב אותו לא אוכל: עיני בנאמני ארץ לשבת עמך הולך בדרך תמים הוא ישרתני: לא ישיב בקרב ביתי עשה רמיה דבר שקרים לא יבון לנגד עיני: לבקרים אצמית כל רשעי ארץ להכרית מעור יהוה כל פעלי און:

וי אלהים אמת דעו כי אלהים ויאמר יי אלהי אבותינו: ולא חד מן טו לוד כתוב לא וסימן נסר בסדר ביום השמיני: קא לוד מזמור וסימן נסר בתלים סימן כד: עשוד ג' כתיב ה' ואחד כתיב ו' וסי' ולא נטשתני לנשק ואתם חשבתם עלי עשה סט' שנאתי עשה צדקה ומשפט קדמא כתיב ו' ועין סד' דאיתקשנא בהאי ענינא ב' רמיה סימן כב וגם בסמרה רבנא בערך עשה: לבקרים ד' וסימן הדר ורועם לבקרים לבקרים אצמית ונאכחתי לבקרים חדשים לבקרים ואחד לבקרים ולרועים:

והנה טעם אתהלך רגילות כמו ויתהלך חנוך: לא יספר על המחשבת שהוא כמנח: עפוי כמו עשות ספרים ביום השמיני: קא לוד מזמור וסימן נסר בתלים סימן כד: עשוד ג' כתיב ה' ואחד כתיב ו' וסי' ולא נטשתני לנשק ואתם חשבתם עלי עשה סט' שנאתי עשה צדקה ומשפט קדמא כתיב ו' ועין סד' דאיתקשנא בהאי ענינא ב' רמיה סימן כב וגם בסמרה רבנא בערך עשה: לבקרים ד' וסימן הדר ורועם לבקרים לבקרים אצמית ונאכחתי לבקרים חדשים לבקרים ואחד לבקרים ולרועים:

תהלים קב

אבן עזרא

תכלה לעניי יש חומרים כי זאת התפלה חברה משכיל ככל ביד חוביני והנכון שהיא הדרך הנכונה על לשון חגיגי הגלות והעד כי בנה יי' ציון נס תכתב זאת לדור אחרון ומלת יעטוף כמו העטופים ברעב וטעם יספוך שיספוך כל מה שיש בלבו: יי' זאת תחלת התפלה וידוע כי כל תפלה ישמע רק הטעם שיראו בני אדם כי כשמעיה תפלתו: חלי' דרך משל כי כן האדם בהסתירו פניו ולא יראה רק ישמע על כן הטעם חלי' חונק: כי דרך משל כאלו ימיו הושמו כעשן כדרך כלו כעשן כלו ומלת כמוקד סתים ונחתו כמו וחרה נחשתה כדרך מחרס שלא חס בעצמותי כי רוב כעסו על חוביני חמס גופו עד שנחרו עיניו שהם בתולדת קרות: הוכה הטעם כדרך יומם השמש לא

רשי

תפלה לעניי ישרא' שהם עם עניי: כי יעטוף בהתעטף כפסם בצרה: נחרו' ה'נן משמשת כמו נעשו נקבו נקנו והוא לשון יובס כמו נ ועצמי חרה מני חורב נחר מפוח: לחקתי' טעם עוף הוא: ככוס חרבות' טעם עוף כמו את הכוס ואת הסלך ואת הינסוף' חרבות מדברות דמיתי לקחת מדבר כך אלו נדודי' ממקומי ללכת בגולה: שקדתי' התבוננתי בעצמי והכני ככפור הכבוד על גג יושב לבדו בחץ וצ' בודד יוש' בדד: מהוללי' המתלוצצים בלשון הוללות: כי נסבעי' ראו ברעמי ונסבעים כי וחומרין חס לא יחלעבי כמו ט שחירע לישראל בה יעשה לי כמו לישראל: בבכי מסכתי' בלמעה מונתי: כי נשחתי' תחילה והנבנה תי ועתה השלכתי ממני' חרץ וחס לא נשחתי תחילה לא היתה חרפתי רבה כל כך: ככל כטוי' לעת ערב כשהכללים נוטים וכשחשיכה אין נכדים אלא כלים והולכי': ואתה' אשר לעולם תשב ונשבעת לנו כך כסם שאתה קיים יש עליך לקיימנו לבי' אתה תקום תרחם ציון כי עת לחנכה כי כך הכטחת כי יראה כי אולת יד והרי אולת יד: כי רצו' אהבו חף את חכיה ואת עברה ומדרש הגדה כשיחא יוכיה ובלתו נשאו עמהם מחבני ירושלים ועפר לבנות להם טעם בבבל בית הכנסת: וירחונני' את טמך כשתושיע את עמך: הערערי' הנזעק כמו צעקת סבר יעוערו' לא ערער הרום ונשחת כמו ערו ערו: תכתב זאת' כך יחמרו רוחי הישוע' תכתב הישועה הזאת לספר אותה לדור אחרון: ועם כברה' שנעשה בריה חדשה לכח מעבדות לחירות מאוכל ל לאור גדול: א חרץ הכיט' לרחות בעוני עמי: תמותה' חולה למות חמור ירידה בלעז: ענה

קב צלותא על מסבניא

ארום משתלחי וקדם יי' ימר צלותיהו יי' קבל צלותי ופנינותי לקרסך תעול: לא תסלק שכנתך מני ביום עקתי אצלי לותי אודך ביומא דאקרי סרהיב עני יתי: ארום אשתיצאו היך התנא יומי ואברי היך תפאי חררו: לקרא היך עסבא לבי ארום אתנשיתי אורית אולפני: מן קל תנחתי אדבק גרמי לבשרי: אדמית לקקתא דמרברא הוית היך קפופא די בארעא נגובתא: שקדית כל לילי' ודהויתי היך צפר הפרח וניד בלחוריה על אנרא: כל יומא יחסדון לי בעלי דבבי מתלעבי במימרי קימו מנו: ארום אפרא היך מונגא סעדי' ושקיותי בבכותא מונגית: מן קדם רונך וקצף ארום נטלתי וטלקתני: יומי היך טולא דיצלי ואנא היך עסבא איבשו וארת יי' מדורך לעלם בשמיא תתב ודכרנך לדר ודר: ארת תקום תרחם ציון ארום ערן למחוס עלה ארום אתא זמנא: ארום רעו עבדך ית אבהנא וית עפרהא יחיסון: וידחלון עמי ארת שמיא די וכל מלכא דארעא ית יקד: ארום איתבני במימרי די קרתא די ציון אתגלי בקריה: אתפני לות צלותיה די מצטרן ולא בסר ית צלותהו: תתפתב צלותא די לדר בתרי ועפא דערתי לאתברא ישבח יה: ארום אודיק משמי מרומא דקודשיה יי' מן שמיא לארעא אסתבל: די אסיריא למשרי בניא דמסרין למירתא

תפלה לעניי כי

יעטף זלפני יהוה ישפך שיחו: יהוה שמעה תפילתי ושוועתי אליה תבוא: אל תסתור פניך ממני ביום צר לי הטהר אלי אונך ביום אקרא מהר ענני: כי ברו בעשן ימי ועצמותי כמוקד נחרו: הוכה בעשב ויבש לבי כי שכחתי מאכל לחמי: מקול אנחתי דבקה עצמי לבשרי: דמיתי לקאת מדבר הייתי ככוס חרבות: שקדתי ואהיה כצפור בודד על גג: כל היום חרפוני אויבי מהוללי בי נשבעו: כי אפר כלחם אכלתי ושקוי בבכי מסכתי: מפני ועמך וקצף בי נשאתני ותשליכני: ימי בצל נטוי ואני בעשב איבש: ואתה יהוה לעולם תשב וזכרה לדר ודר: אתה תקום תרחם ציון כי עת לחננה כי בא מועד: פירצו עבדיך את אבניה ואת עפרה יחננו: ויראו גוים את שם יהוה וכל מלכי הארץ את כבודך: כי בנה יהוה ציון נראה בכבודו: פנה אל תפלת הערער ולא בזה את הפלתם: תכתב זאת לדר אחרון ועם נבוא יהלליה: כי השקיף ממרום קדשו יהוה משמים אל ארץ הבית: לשמע אנקת אסיר לפתח בני תמותה:

למשמע אני קורא למשתעי

כי נשאתני ותשליכני מצולה בלב ימים ונהר יסובבני אתה יי' רב בסופרא וסימן אתה יי' תשמרם תצרנו מן הדור לא תכל ארומך ממני אתה יי' גוים הורשת מלכי אלהים אתה סתר לי מצר תצרני אתה דעת חרפתי אתה פוררת בעזך אתה רצעת ראשי ליותן אתה הצבת כל גבולות ארץ אתה נורא אתה אתה בקעת מעין וגזל אתה האל עושה פלא אתה מושל בגאות הים אתה דכאת בתלל רהב אתה תקום תרחם ציון אתה צוית פקודי' וא באיכה אתה יי' לעולם תשב:

רוח טובה מאתך ולא יתמו מהרה: אתה' כאשר הזכיר כסאו בשמים הזכיר כסאו בחרץ במקום ציון כדרך מקום מקדשינו כן הכטחתו שתעמוד ציון לעולם בשכון כבודך טעם ואמר תקום כנגד תשב כי זה יהיה חסר קומו להלחם עם אויביו לחנכה טעם הפועל ובא הסגול שהוא פתח קטן תחת גדול כמו פן אכלך נס סניה קלים בלי דגם: כי כל רכז עבדיך לרחות חכניה וכלו יחאן עפרה לנשקו ורבי משה חמר כי רצו כמו אז תרצה החרץ ויחוננו לבנותה בבוא מועד כדרך חוננו אותם: ויראו טעם יי' ויראו ימסך השם עמו והטעם שיראו הגוים ומלכיהם את טעם כבודך: כי הזכיר טעם יי' ראו עת שיראה הכבוד בציון: פניה הזכיר כי בכך ציון יהיה בעבור תפלת ישראל בגלות טעם דומים כערער בערבה והחומר כי ישראל נקרא ערער ערני איננו נכון כי החומרים ערו ערו הם החומרים לכבליים כאשר חפרם במקומו: תכתב זה הפסוק לאות כי זאת דרך כבואה לאחד המסוררים וטעם ועם כברה כי יהיה נכרה בטוב הטעם שבות ציון: כי כדרך ראה ראיתי את עני עמי: לשמע' כדרך וישמע חללים את נחקתם בעבור חסר חמר לפתח ובני תמותה טעם מוכנים לטבח ולמות כמו תקומה תרומה: לסכר

קב

יככה היתה חרפ הנל כטעם סיכה העשב יובס כן טב לבו כי סרה ליחת התולדת מהלכ חסר בה הדבק הנפס עם הנכסר ולא יוכל לאכול לחם כי הוא שבע בלא מאכל והטעם כפול כי המאכל מחליף שהוא יבוא חלקי כנגד מה שילוך האויר וזה יודע בחכמת המולות: מקול מרוב צעקתי כחש בשרי וזה הוא ד דבקה עצמי לבשרי: דמיתי לקאת' סמוך ובלא סמוך נס הוא ב בתו' רק הקוף כשחינו סמוך קמוצה' ככוס' כמו את הכוס ואת הסלך והנה נכפשו משתוממת בתוכו כמנ הכוס שהוא דר בחרבנו: שקדתי' שקדתי על מקום אחד לבדי ואף אחד ממשפחתי עמי ככפור' לשון זכור ובתורה נקבה וככה מלת טה פורה רק טה תמים: כל התברר טעם המזמור כי כל ה הרעות שקרהו בעבור סבלו חרפת האויב ו ומלת מהוללי פעולים שהיו בעיני מהוללים הוא המתהולל טבו ל לאלה ולשבעה חס אכזב אהיה כפלוגי: כי חסרי דרך משל כמו הכפישני בחפר' ויו וסקוי תחת הא כי חותני חלוי מתחלפין: מפני מודה כי גברה יד האויב עלי בעבור שזעמתי: כי נשחתי' כדרך הסליך משמים חרץ תפחרת ישראל: ימי' כאשר השלכתי קצרו ימי והלכו ב במהרה ונטוי תואר כמו עכוס שהצל מיד יטה: ואתה' הטעם שאתה בלא שני על כן מלת תשב כי כל תנועה שני הוא וככה כסוף שהוא בשמים והטעם חולי תעמידני כן

דגחה

אבן עזרא

תהלים קנ

תשנב

לספר הנה זאת עת הישועה: בהקבץ כדרך ולעבדו עכס אחד: ענה זה המסורר ידבר על לשון חסידים בגלות בארץ מרחקים בבה עת הישועה שימותו בדך קודם שיגיעו אל ירושלים וידוע כי עכני הדך יקבץ ימי האדם: חומר זה יחמר כל אחד מן החסידים הרחוקים החזורים כי ידוע כי הנוף שהוא מן העכר הוא כלי לכסמה העליונה שהוא משימי השמים ובהסדרה מעל הנוף תשוב למקומה וכן כתוב והרוח פטוה אל האלהים אשר כתבה וזה טעם אל תעלני וטעם בזך דורס חולי יערה עליו רוח ממהם לעזרהו עד שלא ימות בחצי ימיו חולי יראה בטוב: לפניו טעם שנתיך לעולמי עד רק חץ כח בלשון רק לדבר כדרך בני אדם וטעם לפניו כי אתה קדמך לפני הארץ סיסמה

רשי

ענה בדרך כחי חוזר לקבל הרחשון כי נפשתו ותסליכמו ימי ככל כטווי: ענה בדרך חובי כחי: חומר לוי: חלי: חמה: אל תעלני בחצי ימי חל תסלק אותם להשימדנו מן הארמה ביד חובינו בחצי ימינו ומה הם ימינו כל ימות דור דורי שנותך הבטחת לקיימנו לפניך כמו שחומר בסוף המזמור נ וסנותך לא יתמו וזרע עבדך לפניך יכן: לפניו מתחילה: כלבוש תחליכס' כאלס ההופך לבשו ולפוסטו: וחתה הוא' וחתה הוא העומד וקיים: ברכי כפשי' חמסה ברכי כפשי יס כחן כנגד חמסה עולמות ש האדם דר בהס כמו שאמת רבותינו במסכת ברכות גר במעי חמו יונק מוסי חמו וכן כלס: תתחלס ככסר כעורכי ככסר הזה שמחדס ככפיס וכוכה משה לסנה ויס מדרש חגדה על מן כסר ככסמחן חזר לכערותו: יודיע דכיו מודיע דכיו ל למשה: זכור

וכלם ג' וסיס מן הסלע וכלם נבקעו וכלם כנגד יבולו וכלם בשמות: קנ' לדוד ז' בטע' בסי' וסימני' לדוד שפטני' י' אורי וישעי' ריבה י' את ירכי לחם' אל תתחר במרעים' לדוד ברכי נפשי' לדוד אודך בכל לבי' לדוד ברוך י' צורי: בטוב ט' דגשי' וסיס נפס' בישעיה' סיסן ז': צדקות ד' וסיס חולך

לספר בציון שם יהוה ותהלתו בירושלים: בהקבץ עמים יחדו וממלכות לעבד את יהוה: ענה בדרך כחו קצר ימי: אמר אלי אל תעלני בחצי ימי בדור דורס ש שנתיך: לפנים הארץ יסרת ומעשה ידך שמים: המה יאבדו ואתה תעמד וכלם כנגד יבולו כלבוש תחליפם ויחלפון: ואתה הוא ושנתיך לא יתמו: בני עבדיך ישבנו וזרעם לפניך יבון: לדוד ברכי נפשי את יהוה וכל קרבי את שם קדשו: ברכי נפשי את יהוה ואל תשכחי כל גמוליו: הסלח לכל עונכי הרפא לכל תחלואיכי: הגואל משחת חייכי המעטר כי חסד ורחמים: המשביע בטוב עדיך התחדש כגשר נעורכי: עשה צדקות יהוה ומשפטים לכל עשוקים: יודיע דרכיו למשה לבני ישראל ע עליותיו: רחום וחנון יהוה ארך אפים ורב חסד: לא לנצח יריב ולא לעולם ישור: לא כחטאינו עשה לנו ולא כעונותינו גמר עלינו: כי כגבה שמים על הארץ גבר חסדו על דאינו: ינצי ולא לעלם ינטור דבבו ו לא כחובנא עבר לנו ולא כעונותא שלם לנו: ארום הדי גביהין שמיא מעלוי ארעא הכדון גבר טוביה על דחלוין הדי

קנ

צדקות ודובר משרים אך בני לילאמר כי צדיק י' צדקות אהב' עשה צדקות י'

זכור וטעם לפניו כי אתה קדמך לפני הארץ סיסמה וסנותך לא יתמו וזרע עבדך לפניך יכן: לפניו מתחילה: כלבוש תחליכס' כאלס ההופך לבשו ולפוסטו: וחתה הוא' וחתה הוא העומד וקיים: ברכי כפשי' חמסה ברכי כפשי יס כחן כנגד חמסה עולמות ש האדם דר בהס כמו שאמת רבותינו במסכת ברכות גר במעי חמו יונק מוסי חמו וכן כלס: תתחלס ככסר כעורכי ככסר הזה שמחדס ככפיס וכוכה משה לסנה ויס מדרש חגדה על מן כסר ככסמחן חזר לכערותו: יודיע דכיו מודיע דכיו ל למשה: זכור

לספר

כרחוק

רב חסד'

תהלים קד אבן עזרא

כרחוקי טעם הרחיק כמה פעמים עשה כן בצרכנו חלית: כרחם פי רחום וחנן יי' וטעם על ידיהו כמנו ורחמתי את חסד רחמס: כי יצרימי תולדותינו זה כולל לכל חסד הזכיר כי הוא נוסע עין ופסע וחטאה ותחסר מלת לפניו וכן הוא זכור הוא לפניו וטעם כי עבר לחננו כי העצמות הם מוסדות הנגף והם קרות ויבסות כמתכונת העצמי: חסד י ועוד כי ימי חסד מעטים וידמה זמן הילדות לכך: כי רוח תעבור בדרך ותיבסנו וכחילו לא היה וככה האדם וטעם לא יכירנו כי המקומות יפרישו בין הפרטים כי חן נגף בלי מקום ולא יעכב פנים מקומות: וחסד י זהו סכר הנדיקים שהוא לכנח והזכיר בתורה לחהביו שהם במעלה הגבוהה ואחר כן לשומרי מצותיו

רשי

זכור כי עבר לחננו זכור הוא ולא טבח שאחננו עפר ויודע שאחננו כחזיר ימיו ונו: רוח עברה כו' חס עברה מולי של מיתה: משלה מוסלת: ברכו יי' כל מעשיו חסר הם בכל מקומות שממסלתו סס: עוטה חורי בריקיע כשלמה: עוטה מלאכיו רוחות: עוטה את הכחות שלחיו: תהום כלבוט כסיתו: והו דונמת האמור במקום אחר בשמי עין לכוסו נגד תהום הוא חס: על הרים יעמדו מי חוקייכם גבוה מכל העולם עומד על ההרים וכן הוא חומר הקורח למי חס ויפככם על פני הארץ חן שפיכה חלל מלמעלה למטה: מן נערמך ינוסון כשחמרת יקנו המים ומחמתו הקול יחפון ונקו חל מקום אשר יסדת להם: גבול

היך דרחיק מדנהא מן מערבא הכרין ארחיק מננא ית סורחננא: היך די רחם אבא על בניא הכרין רחם יי' על דחלויו ארום הוא ידע יצרנא בישא דמחמי יתנא דכיר קדמוי ארום מן עפרא אנהנא: בר נש היך עסבא וימיה היך נצא דחקלא הכרין יניין: ארום זעפא נתבת ביה וליתו ולא אשתמודעיה טוב אתריריה: וחסרא דיי מן עלמא ועד עלמא דארתי על דחלויו וצדקתיה לבני בניו: לנשרי קמיה ולדכרי פקודיו למעבריהו: מרומא אתקין בורסיה ומלכותיה בכולא שלמא: בריכו שמא דיי מלאכו דמתנבין בחילא עברי מלוהיה למשמע קל מלוהיה: ברכו שמא דיי כל חילוי משמשנוי דעברי רעותיהו: בריכו שמא דיי כל עובריו בכל אתר שולטניה: בריכו נפשא ית שמא דיי קד בריכו נפשי ית שמא דיי אליה אתגדלתא לתרא שבחא ושבהורא אל בישתא דמתעטף נהורא היך סרינא דמתח שמא היך יריעתא: דטלל במינא היך בנינא דכשווי אכסררוי רשוי ענניו ארתוכיה על ענניו קלילין היך בנפי נשרא דעבר אנדווי סרהובין היך רוחא שמשוי תקיפין היך אשא מצלהבא ודי מיסר ארעא עליו בסיסה דלא תזוע לעלמי עלמין: תהומא כד בלבושא חפיתה ומבצעין על טוריא וממין מאו: יסלקון מן תהומא לטוריא ונתתין בבקעתא לאתר דגן דיסרתא להון:

כרחק מורח ממערב הרחיק ממנו את פשעניו: כרחם אב על בניו רחם יהוה על יראיו: ביהוא ידע יצרנו זכור פי עפר אנחנו: אנוש כחציר ימיו כצץ השדה בן יציץ: כי רוח עברה לבו ואיננו ולא יכירנו עוד מקומו: וחסד יהוה מעולם ועד עולם על יראיו וצדקתו לבני בניו: לשמרי בריתו ולזכרי פקדיו לעשותם: יהוה בשמים הכין כסאו ומלכותו בכל משלה: ברכו יהוה מלאכיו גברי כח עשי דברו לשמע בקול דברו: ברכו יהוה כל צבאין משרתיו עשי רצונו: ברכו יהוה כל מעשיו בכל מקומות ממשלתו ברכי נפשי את יהוה: ברכי נפשי את יהוה יהוה אלהי גדלת מאד הוד ודודך לבשת: עטה אור כשלמה נוטה שמים בריעה: המקרה במים עליותיו השם עבים רכובו המהלך על כנפי רוח: עטה מלאכיו רוחות משרתיו אש להט: יסד ארץ על מכוניה בל תמוט עולם ועד: תהום בלבוש כסיתו על הרים יעמד מים: מן געתה ינוסון מן קול רעמה יחפון: יעלו הרים ירדו בקעות אל מקום זה יסדת להם:

מיראה וככה פי פה לירחיז והם עומדי ברינתו רק זוכרי פ פיקודיו הם האלהים כי לעולם פיקודיו ל לפניהם ובלבם לא יפכחו רגע אחד: יי' הטע בעבור שהזכיר שחסד השם על יריחיז מעולם ועד עולם בלי הפסק נתן רחיה ל לדבריו כי נכון הוא כי השם בלי סיני ונכחו נכון בשמים שהם עומדים ומלכותו בכל משלה בעליונים ובשפלים: ברכו ובעבור שהזכיר השמים הזכיר הדרים כן והם המלאכים שחינים נגף כי על ידם מבחנה הנורו מהשמים בדבר סנחריב ומשה חמ ויסלח מלאך פניו וישיעם ומלאך פניו הוסיעם: גבורי כח כי חן יכולת בנכרח לעמוד מפניהם והמלאך טבח אל יעקב מכונה היה וטעם לשמע בקול דברו כי חנים כבני חסד סיקו מהסם סכר בעשותם דברו רק זה הוא שסרס ומענונס ומבחרתם לשמוע ב בקול דברו: ברכו כבחו: הם זכאי השמים העליונים ומשרתיו הם הטבעה שהם בשבעה מעונות: ברכו כל מעשיו הם המתכו והנמחים וכל החיים כי הוא המושל בכס ואחר כן השלים כאשר החל ברכי כפשי את יי': ברכי כפשי את יי' בדרך הסבור גם זה המזמור לדוד כי תחלתו וסופו שיה כרחשן ובחומור ה זה יספר מעשה ב ברחשית והחל מהאור כי הוא ההוה בתמלה ואחל השמים והארץ והדשאים והמאורות

קד

כרחוק ממערב: עושי יו כתי יוד וסימ נסטר בסדר ויקח: ברכו יי' ה וסימ גמס בשפטים ריש סימן ח: קד גושה הנוטה ד סל וסימ הנוטה כרוק שמים ותשכה יי' עשך' הגני נוטה די על פלשת' נוטה שמים כדיתעה: עולם ועד ו' וסימ יי' מלך עולם ועד' כסאך אלהים עולם ועד' ואני כוית רענן' חיים שאל סמך' כי זה אלהים אלהינו יסד ארץ על מכוניה:

ודני הים וחיית השדה האדם והברכה שתברך הנפש סוד הוא שתודה ותאמר לטעם כי הוא גדול מאד על דרך ומרומם על כל ברכה ותהלה: וטעם הוד והלך לבשת רוב הודך והדרך ילחו עיני הכסמה החכמה לראות כבודך כאשר ימנע המלכות לראות ענש הלובס: עוטה הזכיר כי הנראה ממלכותו הוא האור: והוא עוטה חותו כשלמה על דרך כנגד יעטה זה האור הוא המכר במעשה בראשית הנכרח ביום הראשון: נוטה שמים כיריעה: ביום השני כדרך וימתח כאהל לשבת: המקרה: כיון המה קרויה: עליותיו הם העבים והם ככדור הסגרייר וטעם רכובו לרוכס: וטעם המהלך בעבור הגזרות הורדות בהם ויטלחם אל המקומות: וטעם כנפי רוח במרוצה: עוטה רוחות: הם מלאכיו כדרך ורוח סערה עושה דברו: ומשרתיו החבן העורפת סריחה ממות והאש היורד מהשמים הנברקים: יסר' הזכיר הרקיע והעבים והרוח נעתה הזכיר הארץ וטעם יסר כי היא מוצק בשמים השמים ומכונה כפי תולדתה כח השם על כן לא תמוט כי חן לה תנועה כי היא כולה קטנה כנגד השמים כנקודה בעגולה: תהום עתה הזכיר הים תהום המקום העמוק בים כי בהראות היבשה היה מקוה המים וטעם על הרים יעמדו מים זה הדבר ידוע ונראה בלב כיים מימי הים על הרים גבוהים גם על חומות שהיו בנויים: וטעם כלבוט כסיתו כי התהום הוא עומק הארץ והוא מכוסה במים כי חני הארץ היא מגולה וההופך דברי אלהים חיים על מים יעמדו הרים מהמכות בלבנו: ינערמך' ספר גלי הים בכא עליהם רוח סערה גם הרעם יעשה מעשה גדול בים: יעלו הרים וטעם אל מקום הוא שהזכיר אחריו: גבול

אבן עזרא

תהלים קד

תשנך

גבול החיבור כל יסודות לאות כי בתחלה היתה הארץ מכוסה במים וכוונת השם לחק הרוח אל המים ונראה כי הכוונה אחר פננתה האור שהיה עיקר כאשר פירשתי במעשה בראשית: המטלה אחר שהזכיר הים וידוע כי הארץ יעלה מהים והוא סבת הגשם וכן כתוב הקורא למו הים ומימי המטרה יהיו המעיינים ומים הנחלים ויסקו המעיינים והנחלים והזכיר פרחים דרך משל במדבר קדם ותמסר מלת בהם: יסברו פרחים במאס עליהם בעבור המעיינים: יסכן כל עוף כי מקום ביה חץ חי בנו: עפאים יס חומרים שעפים והנכון בעיני כמו עלים ועפיה ספיר: יתנו קול כמו כונן: משקה הנגס סימטרו העבים מפרי מעשך: הם האילנים: מזמיה ועשב:

המוכן לעשות ממנו לחם וטעם לעבודת האדם כי כאשר ש מעבד האדמה תנחיל צמח כבוד: ויין הזכיר הלחם והיין כי סנייה חיי האדם וזכעבור שהזכיר מ מעשה היין הזכיר מ מעשה הלחם להזהיל לתקן להחיר: יסבעו לחם החל דבר הגשם משקה הרים יסבעו עניי הים הנזמנים פרי יסבעו פעם אחרת חרו לכונן שהם נ גדולים: אשר הזכיר כי העבים הנזמנים כמו כוח לעופות: הרים כמו שהם הרים מה לעולם והסלעים כמו מחסה: עשה מפרשים רבים אמרו כי הפס עשה הירח בעבור קביעות מועדי השם ואין זה מטעם המזמור רק יספר מ מעשה בראשית והזכיר השמש והירח ולא הזכירים כי אלה סנייה הם המושלים וטע להזכירם במקום הזה כי הם סבת האשמים כפי תנועתם ומבט המפרשים עליהם וכפי תולדת שמולות שהיו בהם ופי עשה ירח למועדים כי אחר התחברו עם השמש מועדים ידועים בסוף כל חודש יתחדש הירח ולא כן הזכירם וכפי תוספת אורו ומסדרו יתחדשו דברי במתכות ובצמחים ובחיים וכפי נטות השמש בצפון או בדרו יתחדשו סיבויים בכל מקומות הישוב יס חומרים כי הפס ל לבדו ידוע מובח השמש וזה אינו נכון כי ידוע הוא מובח בראיות צמורות רק ספר יס ללכנה סיבויים רבים באור ותנועתיה ודרך אחד לשמש לזרוח ולסקווע ועת שקיעתה אז הוא חשק וזה הוא תשת חשך ויין חיייתו כוסף: הכפירים:

גבול שמת בל יעברון בל ישובו בל יבא ארץ: המשלה מעינים בנחלים בין הרים יהלכון: יסקו בל חיתו שדי ישברו פראים צמאם: עליהם עוף השמים ישכון מבין עפאים יתנו קול: משקה הרים מעליותיו מפרי מעשיך תשבע הארץ: מצמיח חציר לבהמה ועשב לעבדת האדם להוציא לחם מן הארץ: ויין ישמח לבב אנוש להזהיל פנים משמן ולחם לבב אנוש יסעד: ישבעו עניי יהוה ארזי לבנון אשר נטע: אשר שם צפרים יקננו חסידה ברושים ביתה: הרים הגבוהים ליעלים סלעים מחסיה לשפנים: עשה ירח למועדים שמש ידע מבואו: תשת חשך ויהי לילה בותרמש בל חיתו יער: הכפירים שאנים לטרף ולבקש מאל אכלם: תזרח השמש יאספון ואל מעונתם ירבצון: יצא אדם לפעלו ולעבודתו עדיערב: מה רבו מעשיך יהוה כלם בחכמה עשית מלאה הארץ קנינה: זה הים גדול ורחב ימים שם רמש ואין מספר חיות קטנות עם גדלות: שם אניות יהלכון ליותן זה יצרת לשחק בו: כלם אליה ישברון לתת אכלם בעתו: תתן לרים ילקטון תפתח ירך ישבעון טוב: תסתיר פניך יבהלון תסוף רוחם ינעוץ ואל עפרם ישובו: תשלח רוחך יבראון ותחדש פני אדמה: יהי כבוד יהוה לעולם ישמח יהוה במעשיו:

ישקו וסוים כי מן הבאר חדיא ולא ישקו אותם כוס תנחומים ישקו כל חיתו שדי: ארך ישמח וסוים ויין ישמח לבב אנוש: בן חכם ישמח אב ובן כסיל ותברו בן חכם ישמח אב ויין ישמח חיים מאור עינים ישמח לב שמן וקטרת ישמח לב איש אהב חכמה ישמח: ולבקש דוסיים ויקם אדם לרדוף:

גבול שמת בל יעברון בל ישובו בל יבא ארץ: המשלה מעינים בנחלים בין הרים יהלכון: יסקו בל חיתו שדי ישברו פראים צמאם: עליהם עוף השמים ישכון מבין עפאים יתנו קול: משקה הרים מעליותיו מפרי מעשיך תשבע הארץ: מצמיח חציר לבהמה ועשב לעבדת האדם להוציא לחם מן הארץ: ויין ישמח לבב אנוש להזהיל פנים משמן ולחם לבב אנוש יסעד: ישבעו עניי יהוה ארזי לבנון אשר נטע: אשר שם צפרים יקננו חסידה ברושים ביתה: הרים הגבוהים ליעלים סלעים מחסיה לשפנים: עשה ירח למועדים שמש ידע מבואו: תשת חשך ויהי לילה בותרמש בל חיתו יער: הכפירים שאנים לטרף ולבקש מאל אכלם: תזרח השמש יאספון ואל מעונתם ירבצון: יצא אדם לפעלו ולעבודתו עדיערב: מה רבו מעשיך יהוה כלם בחכמה עשית מלאה הארץ קנינה: זה הים גדול ורחב ימים שם רמש ואין מספר חיות קטנות עם גדלות: שם אניות יהלכון ליותן זה יצרת לשחק בו: כלם אליה ישברון לתת אכלם בעתו: תתן לרים ילקטון תפתח ירך ישבעון טוב: תסתיר פניך יבהלון תסוף רוחם ינעוץ ואל עפרם ישובו: תשלח רוחך יבראון ותחדש פני אדמה: יהי כבוד יהוה לעולם ישמח יהוה במעשיו:

רשי

גבול שמת להם החול אשר סביב ספתו: עליה עוף השמים יסכון על המעינים: מדף עפאים ענפי אילנות וכן עפיה ספיר: מזמיה חציר וגו' ויין אשר ישמח לבב אנוש גם אותו יוציא מן הארץ: וסמן להזהיל בו פנים ולחם אשר לבב אנוש יסעד: עניי בן עוף: צפרים יקננו ישראל יסכנו עם יקננו לסוף קץ כבוד: הרים הגבוהים ברח ליעלים: מחסה כל ל לסוף מחסה לסוף כל ומחבואו סאלס מתכסה סם מן הזרם ומן המטר חבוי אלמנט בלעו: למועדים למנות בו זמנים ורגלים: סמם ידע מבוואו חבל ירח לא ידע מבוואו פעמים סבא בחרכה פעמים סבא בקצרה: תשת חשך ויהי לילה בכל יום חמה מחשך ומערב חת השמש והוה לילה ובו תרמוס כל חיייתו יער: תזרח השמש יאספון במסתרים ונחבאים סם ימכי חדם ואז כל אדם יצא לפעלו: קנייך קניין סלך כמו קונה סמים וארץ הכל קנייך: רחב ידים רחב מקום לליים בלעו: לשחק בו סלס סעות ביום כך אמרו רבותינו במסכת עמוך מפורס בספר חייב ה התשחק בו ככבוד: תוסף רוחם לסוף כליון כמו ספו תמו: תשלח רוחך בהחיות המתים: ינע

ולבקש מאל אכלם והלכו ישבי אותם ולבקש מלפניו על עמה: ואם מספר דוסיים נמסר בריש זאל ולקמן סימן קה: יהלכון בקרי וסיים אשר העם ידועי תרועה המשלה מעינים שם אניות יהלכון ליותן זה יצרת: ישברון ל: תשלח ה בקריא וסיים וברוב נאונך תדרס קסוך שלח תשלח את האם ואת הבנים ויאמר הואל מדוע אתי בוכה תשלח קצירה עד ים תשלח רוחך יבראון וחד ותשלח פארות: ארסה יא בקריא וסיים נמסר בספר זאל סימן ב:

מה רבו פמסמנו רבים או מגזרת על כל רב ביתו וכולם לאות על חממתך וטעם מלאה הארץ קנייך כי חץ בארץ מקום רק זה אחר שהזכיר הכרחי בארץ הזכיר הכרחי בים וטעם זה הנה הוא ידוע ונראה גדול בארץ: ורחב ידים מקומות רחב: סם כי בעלי האניות יספרו לנו על חיות גדולות סראו בתוך הים: ליותן סם לכל דב גדול כמותו או הוא סם לכל מין ידוע ובו סב אל הים כי כל הדני מאלל לו והוא אינו מאלל: כלם סב אל חיות הארץ גם הים בעבור שהזכיר כי הליותן משחק בו כי מאללו מוכן חמר כי כולם יסברו אל הפס או כל אחד בעבור שהוא צריך או שהוא מנהגו: תתן תפתח ירך לבדך: תסתיר הטעם כאשר לא תפתח ירך כאליו סכחתם או חייך רואה אותם אז יבהלון: תוסף כמו תחמר כדרך רוחו ונשמתו אליו יאסוף: ואל עפרם ישובו כי העצמות הם בחיות הארץ וכס: תשלח חנשי המחקר חומרים כי כל חי אחר מותו יקום וחכמי התושיה חומרים כי הכללים סמורים והפרטים חובדים וטעם יבראון אחרים והמבין בני דרך האמת: יהי כבוד יי הים הכרחים כי בדברנו נעשו וטעם ישמח על עמידת הכללים: המביט

תהלים קה אבן עזרא

רשי

למען כי הוא תולה חרץ והוא נושאה בכוחו והזכיר כי לא תמוט לעולם וחילו היה רוצה היתה רועת וההרים סרופים ויש חומרים כי טעם ותערך כל יסבי
 החרץ: חסירה: חייב חכי להולות לשם העושה כל חלה הנבונות בעודי חי: יערב ייטב: חכמי אשמה ביי: כנגד יסמה יי במעשיו והטעם כי תעמוד כשמתו ותייה כמו
 הכלל: יתמו: תפלת הנביא בעבור סלח ידו הטעם ולא יבינו פעולותיו או הזכיר זה בעבור שאמר חכמי אשמה ביי ולא כן החטאים כי יתמו ויחבדו: עוד חכמי הטעם
 כפול: ברבי נפשו חת יי: על חבול הרשעים וחתם לאמר למשכילים הללויה: הודו ליי קראו בשמו: דבר דוד לישראל בנשאלם הארץ כי כן כתו והעד כי עם ישראל ידבר
 שאמר זרע אברהם
 וטעם קראו בשמו ו
 להודו דרך הטעם כמו
 אברהם ויקראו בשם
 יי אל עולם: שדו: ב
 פניכם: זמרו בכבוד
 יסחו לאחרים:
 התהללו: הטעם כי
 חץ לסוף סנקרא הטעם
 הנכבד בו רק כנגד
 מעשיו חן מישראל על
 כן התהללו גם יסמח
 לב המבקשי זה הטעם
 סלח ידעוה: דרשו
 ישרת אחר דרשו יי
 ודרשו עזו כמו ויתן
 לסבי עזו והוא הארץ
 והמפרסו עזו כמו ב
 בעזו חכמו ככון ו
 והטעם כמו לסכמו
 תדרשו: זכרו: בלב
 כפלותיו הם מעשה
 שמים וחרץ מופתו
 במצרים משפטו פי
 בסיו: זרע: חתם
 זרע אברהם והזכיר
 אברהם כאילו הוא
 האב הראשון שהחל
 לקבל מצות הטעם גם
 הזכיר יעקב כי הוא
 חביבו לכדו ולא יסתתק
 עמנו אחר ככתו הלא
 חלה ישראל חביבו:
 הוא יס לנו להתהלל
 כי אלהינו הוא לעולם
 הוא עומד הוא שופט
 כל הארץ: זכר: אחר
 זכר כנגד זכרו וזאת
 הברית היא ברית בין
 הצדדים וטעם זכר
 סלח תפסח: דבר
 צוה: כמו נזר כמו יי
 לא צוה וטעם לחץ
 דורכי עם ישראל לא
 יכרת ועוד יירש חרץ
 כנען לעולם: אחר
 הנה פי אמר ליצחק
 והקיימותי את השבועה
 לאמרי לכל אחד
 לך חתן בדבורי
 ולזרעך במעשה:
 בהיותם ידבר על
 האבות כי מספר ב
 בניהם היה מעט גרים
 ותוסבים בחרץ:
 ויתלכו: כאברהם
 במצרי ולאחר פלסתי
 גם יצחק לפלסתי
 ויעקב למצרים: לא
 וטעם ויזכר בדבר
 האבות כי מספר ב
 בניהם היה מעט גרים
 ותוסבים בחרץ:
 ויתלכו: כאברהם
 במצרי ולאחר פלסתי
 גם יצחק לפלסתי
 ויעקב למצרים: לא
 וטעם ויזכר בדבר
 האבות כי מספר ב
 בניהם היה מעט גרים
 ותוסבים בחרץ:
 ויתלכו: כאברהם
 במצרי ולאחר פלסתי
 גם יצחק לפלסתי
 ויעקב למצרים: לא

קח דרשו יי ג' וסימ' דרשו יי בהמצאו דרשו יי ועזו וחברו דרש: בקשו ז' וסימ' נמסר בצפניה
 ריש סימן ב': לישחק ד' כנו ליצחק וסימ' גם זרע יעקב ורוד עבדי אמאס: ונשמו במות ישחק' ולא תשיף
 על בית ישחק' ושבועתו לישחק דסיפרא: לאמר ט' רף בקרא וסימ' לאמר לאסורים צאו' לאמר
 דמסתכל ל' ארעה ומתרגמא
 מקרב בטוריא ומסקין תננא
 אשבח קדם יי בחיי אומר לאלהי
 בעור איתי: יכסם קדמוי שותי
 אנא אהדי במימרא דינו ישתצון
 חטאא מן ארעה ורשעיה טוב
 ליתיהון בריכי נפשי ית שמא די
 הללויה: קה שפחו קדם
 יי קרון בשמיה הודעון בעממיה
 עובריו: שפחו קדמוי ופרו קדמוי
 מלילו בכל פרישותיה: שפחו
 בשום קורשיה יחדי לבחון דתבעי
 אולפן מן קדם יי תבעו אולפנא
 די ואורייתיה אקבילו אפוי תדירא:
 אדברו פרישותיה די עבד תמהוי
 ודיני פומיה: זרעא דאברהם
 עבריה בני יעקב בחירוי: הוא
 יי אלהנא בכל ארעה מתיחין דינוי
 ודכיר לעלם קימיה פתגם פקר
 לאלפי דריו: די נזר עם אברהם
 וקימיה ליצחק: וקימנה ליעקב
 לניזרא לישראל קים עלם
 למיטר לד אמן ית ארעה דכנען
 ערב אהסנתכון: פר הויתון עם
 דמנן בזעיריו ויתבין ברה:
 והליכו מן עמא לעמא ממלכותא
 לעמא אחרון: לא שבק אנש
 לטלומחון ואוכח בנינהון מלכיא:
 לא תקרבון במשיחוי ובנביאי לא
 תבאישון ואכלי כפנא על ארעה
 כל סעיר לחמא תברו: שדר
 קרמיהון גבר חכים לעבדא אודבן
 יוסף: עניאו בשושלתא דגלוי
 שיר דפרול עלת בנפשיה: עד
 עדו דאתא פתגמיה מימרא די
 סגן יתירה: שדר מלך ושריה
 שולטן בעמא ופתח ליהו שויה
 רבון על ביתיה ושליט בכל
 קניניה: למיטר רב רבגנוי היר בנפשיה ומן סבוי אתחבב:
 ואתא

המביט לארץ ותערך יגע בהרים
 ויעשנו: אשירה ליהוה בחיי אומרה
 לאלהי בעודי: יערב עליו שיחי
 אנכי אשמת ביהוה: יתמו חטאים
 מן הארץ ורשעים עוד אינם ברכי
 נפשי את יהוה הללויה:
 הודו ליהוה קראו בשמו
 הודיעו בעמים עלילותיו: שירו לו
 זמרו לו שיחו בכל נפלאותיו:
 התהללו בשם קדשו ישמח לבי
 מבקשי יהוה: דרשו יהוה ועזו
 בקשו פניו תמיד: זכרו נפלאותיו
 אשר עשה מפתיו ומשפטי פיו:
 זרע אברהם עבדו בני יעקב בחיריו
 הוא יהוה אלהינו בכל הארץ
 משפטיו: זכר לעולם בריתו דבר
 צוה לארץ דור: אשר ברת את
 אברהם ושבועתו לישחק: ועמיה
 ליעקב לחק לישראל ברית עולם:
 לאמר לה אתן את ארץ כנען חבל
 נחלתכם: בהיותם מתי מספר כמעט
 ונרים בה: ויתלכו מגוי אל גוי
 מממלכה אל עם אחר: לא הניח
 אדם לעשקם ויזכר עליהם מלכים:
 אל תגעו במשיחי ולנביאי אל
 תרעו: ויקרא רעב על הארץ כל
 מטה לחם שבר: שלח לפניכם איש
 לעבד נמכר יוסף: ענו בכבל רגליו
 ברזל באה נפשו: עד עת בא דברו
 אמרת יהוה צרפתהו: שלח מלך
 ויתירהו משל עמים ופתחהו:
 שמו ארון לביתו ומשל בכל קנינו:
 לאסר שריו בנפשו וקניו יחבם:
 ואתא

קח

לישחק

ארץ

לשחק

לשחק

לשחק

לשחק

לשחק

לשחק

לשחק

לשחק

לשחק

הן ושלח את אשתו לאמר לך אתן את ארץ כנען וחברו דרש' מתי יעבור החדש אל הכהני' שובי נא
 איש מדרכו הרעה לאמר לא כי ארץ מצרים לאמר אלהים עזבו לאמר לך אתן הוא חד מן כן פסוקים
 דלית בהון לא ארץ ולא זעיר וסי' בלשון ארמי לא תקטל עבדא דשם יהב להון חמיסר בתריסר ותלת
 מלכין בארעא דכנענא וביאורם נמסר בסדר נשא:

חבימלך גם נכון שהוכיח אחרים ולא הזכיר הכתו: אל' זאת היא המוכחה וקראם משיחי כמו נסכי אולי כן היה אברהם נביא השב אשת האיש כי נביא הוא וברכת
 יצחק ליעקב בכנענה כדרכת משה: ויקראו כמו צוה הנזרות סגור הכל הם בקריאה: על הארץ חרץ כנען: סלח לפניכם לפני יעקב וכינוי שהזכיר למעלה ולמד
 לעבד בעבור וים חומרים כי פוטיפר עבד היה: ענו: לא הזכיר הפועלים וזה בהיותם בבית הסהר: כפשו: משל בעבור עמנו ותחסר בית בכרול בזה כפשו: עדי דרך
 צמות בשירים עד עת בא דברו והטעם שפא דבר החולם כאשר פתח כמו כי יבא דברך' וטעם אמרת יי צרפתהו שהטעם שם בפיו פתרון האמת על כן יבא פתרונו בדרך
 בלי סוף והנה ההוא והיו במלת צרפתהו שבה אל דבר יוסף יימ כי עת בא דבר יוסף לפני הסם אז אמרתו צרפתהו והיא הנזרה סגור: סלח: ישרת אחר טעם סלח נזר'
 מלך הוא מלך מצרים ופתחהו מהבבל: שמו: וכן אמר ולא חזן לכל ביתו והנה הזכיר חזון' נגד לעבד נמכר יוסף: סלח: ישרת אחר טעם סלח נזר'
 לאסר שרי פרעה בלא עצת פרעה כי אש בעצת כפשו: וזקניו: זקני פרעה שבו כמלמדיים לפני יחכם כמו ומועף השמים יחכמו ילמדם חכמה בעלמה מהם:
 ויכח

תהלים קו

אבן עזרא

לראות בטובת בחיריך כאשר יראו הם : חטאנו ונהיה תחלת תשובת זה המזמור שהוה חטאנו וחטאת עמו על כן חטאנו עם אבותינו כדרך והתורו את עונם והרעעו כנגד פשעינו ופעול העונו חסר דרכינו או כפשונו והרעענו כן חולי הוא כועל עומד : אבותינו לא הסכילו כפלאותיך האותות והמופתים שעשית במצרים רוב חסדיך עם ישראל במכת ערוב ודבר וכדו והחטך ומכת במצרים : וימרו על ים סאמרו הלא זה הדבר אשר דברנו אליך במצרים חו מחנו לעבור הים : ויושיעם כי שמו נקרא עליהם אלהי העברים : ויבער דימה רוח קדים לנערה : בתהומות מקומות ספלים כמדבר אשר אין עם מים כי היו להם חומה : ויושיעם סנא הוא פרעה ויכסו צריהם

רשי

וימרו על ים היו מקטני חמנה חמרו כעס פאנו עולין מכאן מנד זה חף המצריים עולים מנד אחר ויבואו אחרינו עד שרמו הקנה לים והקיאם ליבסה חו וירא ישר את מצרים מת לפיכך ויאמינו ביי חבל מתחילה לא האמינו מנחתי ויולכס בתהומות כמדבר ים סוף היה במדבר דכתי סגר עליהם המדבר ונו דרך שלשת ימים ונו : לא חכו לעצמו לא קו חל : ויתאוו תאוה מי יאכילו כסר : ויסלח רון ככפסס : וחף יי מרה בעס : ויקחו למסה כמדבר הכעיסוהו כיוו קנאוני בלא חל מנ תפתח חרן ונו נראה סחלק כבוד לכני קרח מלהזכיר אביהם תלה ה הקלקלה בדת וחכרים : ותבער חס ותכל את מקריבי הקטרת : חוכל עשב חין לך מתועב ומסוקן מן הסור בטעה שהו חוכל עשב שהו מוציא פרס דבה והו מלולך בה סא ריבו : וימאסו בחרן חמדה בשילוח מנגלים והכילו דבה על הארץ : ויסח ירו בסבועה : ולהפיל זרעם בגוים מחותה סעה נגור עליהם חורבן הבית שהרי ליל תסעה באב ככו וחמר הקנה הם ככו בכיה סל חנס וחמי חקבע להם בכיה לדורות : כי המרו מסה והרקן : את רוחו כסמעו כח המורים : ויבטח כספתיו סבועה לכן לא מביאו את הקהל חנה ונו : לא

למחמי בטובת בחיריך למחרי בחרות עמד לאשתבחא עם אחסנתך : חכנא עם אבהתנא אעוינא ארשענא : אבהתנא במצרים לא אשכילו פרשותך לא דברו ית סוגעי טובך וסריבו על מימדך על ימא בימא דסוף : ופרקנו בגלל שמירה לאודעא ית גבורתיה : ונוף בימא דסוף ואתנניב והלכנו בתהומות הך כבמדברא : ופרקנו מיד סנאה ופרק יתהון מן יד בעלי דבכא : וחפון מיא מעיקהון חר מנהון לא אשתאר : והימינו בשום כימריה שבהו תושבתיה : סרהיבו אתנשיאו עזבוי לא אסתברו למלכותיה : ושילו שאלתא במדברא ונשיאו אלהא באתר צרו : ויהב להון שילותהון ושרר פתרנותא בנפשהון : וסנו למשרה במשריתא לאהרן קרישא דיו : אתפתחת ארעא ובלעת דתן וחפרת על סיעת א אבירסו ודלקת אשתא בסיעתהון להבותא תשלהב רשיעיה : עברו עגלא בחורב וסגידו למתבא : ופרגנו ית איקר רבנהון ברמות תור דאביל עסבא ומודתס : אתנשיאו אלהא פרקהון דעבר רברבו במצרים : פרישן בארעא דחם דחילו על ימא דסוף : ואמר במימריה לשציותהון אלמלי משה בחיריה דקס ואתקף בצלו קדמוי לאתבא חמתיה מלחבלא : ואתרחיקת נפשהון בארעא ריניא לא המינו בפתנמיה : ואתרעמו במשפנהון לא קבילו במימרא דיו : וארים ידיה בשבועה מטולהון למרמי יתהון קטילו במדברא : ולאגלאר ורעיון בעמיה ולבדרותהון בארעתא : ואדיקו בטעות פעור ואכלו נכסי מיתיה : וארגו קדמוי בעזבדיהון ותקפת בהון מותנא : וקם פנחס וצלי ואתפלית מותנא : ואתחשבת ליה לזכו לדר ודר עד עלמא : וקאיש למשה בגללהון אחס סרבו על רוח קורשיה ופריש בספתיה : אידך

לראות בטובת בחיריך לשמח בשמחת גויה להתהלל עם נחלתך חטאנו עם אבותינו העונו הרשענו : אבותינו במצרים לא השכילו נפל אותיך לא זכרו את רב חסדיך וימרו עליים בים סוף : ויושיעם למען שמו להודיע את גבורתו : ויער בים סוף ויחרב ויולכס בתהומות במדבר : ויושיעם מיד שונא וינאלם מיד אויב : ויכסר מים צריהם אחר מהם לא נותר : ויאמינו בדבריו ישירו תהלתו : מהרו שכחו מעשיו לא חבו לעצתו : ויתאו תאוה במדבר וינכרו אל בישיומו : ויתן להם שאלתם וישלח רון בנפשם : ויקנאו למשה במחנה לאהרן קדוש יהוה : תפתח ארץ ותבלע דתן ותכס על עדת אבירס : ותבער אש בערתם להבה להט רשעים : ועשרעל בחרב וישתחוו למסכה : וימירו את כבודם בתבנית שור אכל עשב : שכחו אל מושיעם עשה גדלות במצרים : נפלאות בארץ חם נראות עליים סוף : ויאמר להשמירם לולי משה בחירו עמד בפרץ לפניו להשיב חמרו מהשחית : ומאסו בארץ חמדה לא האמינו לדברו : וירגנו באהליהם כה לא שמעו בקול יהוה : וישא ירו להם להפיל אותם במדבר : ולהפיל זרעם בגוים ולזרותם בארצות : ויעמדו לבעל פעור ויאכלו זבחי מתים : ויכעיסו במעלליהם ותפרץ בס מגפה : ויעמד פינחס ויפיל ותעצר המגפה : ותחשב לו לצדקה לדר ודר עד עולם : ויקציפו על מי מריבה ורע למשה בעבורם : כי המרו את רוחו ויבטא בשפתיו : ואדנחו על מי מצותא

פרעה וחילו זכן כתוב ובער פרעה וחילו : ויאמינו ויאמינו ביי : יסירו חו יסיר משה : מהרו טעם לא חכו כי עזת השם היתה טובה להם שלא יאכלו כסר תלות : ויתאוו וינסו חל בעבור היותם בחרן סממה מחין יבוא הכסר : ויתן רון מות המתאווים : ויקנאו זה שאמרו למשה כי תסתדר עלינו לאהרן בעבור הלויש בקך וידע את אשר לו ואת הקדוש הקריב אליו עלכן קראו קדוש יי : תפתח על דרך זמן עומד עדת חכירס הם ונשיהם וטעם והאלס אשר לקח ותבער קרח ועדתו והקסה מכל אה יעשו טעם בחורב במקום שסמענו קול השם : וימרו כבוש כינה לכבוד השם כדרך כי כאן נאצת והכינו כנגד דוד ה המלך דרך מוסר ולא חמר לו כי כאן נאצת השם ילעגו למנו וטעם חוכל עשב דרך בזיון וקלקן : שכחו מושיעם בים סוף כי הזמן היה קרוב לנחלתם ממצרי עלכן כפלאות בחרן חס : ויאמר זה הוה הרף ממני : וימאסו כנוסעס מחר וכלו להם עלה רס והס לא האמינו : וירגמו כמעסה כרגן : וישא סבועה כדרך בני חלס שיסח ירו חל השמים ולהפיל חס היו כמיהס מורדיס ככתוב בכרית השמי סכרת משה עס הבני : ויעמדו מגזרת צמיד בעבור הנשים : זבחי מתים לזבח חלליהם : ויכעיסו ותפרץ סמת חצי טבט סמען והעד כ במספרו ונשיאו כי הנשים במקום אחר באו : ויעמד ויכלל עסה דין כמו עין פלילי : ותחטב טעם לצדקה והיתה לו ויתכן היות דמות רוח משה והוא בטא שאמר לישראל מורים

עזרנו חמרו ברית כהנת עולם : ויקציפו מי מריבת קדס : ורע למסה כאשר חמר נס בני התלף : כי המרו את רוחו : סכ חל השם כמו והמה מרו ועבבו את רוח קדשו וטעם ויבטחו על השם סגור על משה שלא יכנס לארץ וסגנה היתה ממשס בעבור כעסו כאשר פילסתי במקומו ויתכן היות דמות רוח משה והוא בטא שאמר לישראל מורים וסכח לדבר ונהיה והיו ראו שלא יא הדבר מפיו עד ספלים מצות השם : לא

אבן עזרא

תהלים קז

רשי תשנו

לא חסר חמר יי להם להשמיע: ויתעברו: עד למדו חותם והוא הזהירם: ועבדו קראם עבדים לך קלון: ויזכרו לטובם: כינו מחשבתם כמו חכיה הנביא ויש חומרים לטובים שיסוד הדעת כמו יסוד כהרים: וישפכו: מרוב אהבתם לעצבי כנען עדם בניהם וכוונתיהם שפכו להם: ויטמאו: כי קדושים היו: ויחר: ויתעב: כי הם זנו: ויתנס: בימי הסופטים: וילחבו: ויכנעו: הטעם כפול או ויכנעו על דרך או אז יכנע על כן אחריו: פעמים: ובהם ימרו אחר שפכו והוא הזכירם: וימוכו כמו ומך אחיך בעבור המלם: וירא: את רכתם: צעקתם כמו ותעבור הלנה: ויזכור: ברית אברהם והנכון בעיני ברית סיני כי פס כתוב וזכרתי להם ברית ראשונים והם היוזאים ממזרים וכן כתוב חסר הזאתי חותם

רשי

לא השמידו: בימי יהושע: את העמים: חסר חמר להם לא תחיה כל כסמה לא ישבו בארצך והם הכינסו לכתם בקרבם למס עובד: ויתנס ביד גוים: בימי הסופטים בין סופט לסופ' כנען ענלן וכוסן רשעתיסמססרל ופלטתים ומדין מזאתי פעמים רבות יכלס כמה פעמים מכעיס: והוא מאריך חסו ומכילס: וירא בכר' מתוך תפלה: בשמעו את רכתם: מתוך זכות אבות: ויזכור להם בריתו מתוך תשוב: וינחם כרוב חסדיו: מתוך הקץ: בשמעו הושיענו וגו' אף משה כללה בפסוק אחד בכר לך ומאריך וגו': מן העולם ועד העולם: מן עלמא הדין ועד עלמא דהתי: וימוכו בעונם: נעשו שפלים בעונם: הושיענו: נס עתה יי אלהינו: הודו ליי יחמרו גאולי יי: כשיפדס מיד כר: מעו במדבר וגו' והולכי מדברות אף הם כריכין להודות סהרי פעמים סהס תועים ורעבים וכמאוס: וינחם: וינחם לפיכך וידולי חסדו: ויטבי חסך וכלמות: אף האסורי בבית הסוהר כריכיס להודות כשיוצאין מבית אסיריה: כי

אמר יי להם ד' וסימן הוא אהרן ומשה אשר אמר יי להם הוציאו יי להם מות ימתו דפנחס ויעברו הגוללים דמלכים: לא השמידו את העמים: ויתעב ד' קמצין בקריאה בלישנ' תיעוב וסימן לכוה נפש למתעב נוי ודבר תמים יתעבו: איש דמים ומרמה יתעב: ויחר אף יי בעסו ויתעב: וכל שארא לשון תיעוב פתח:

לא השיאו ית עמיה די אמר יי להון
ואתערביבו בעמיא ואליפות
עובריהון: ופלתות טעותהון
והו להון לתקלא: ודבחות
בניהון וית בנתיהון למיזקא:
ושרו אדם וזכר מי בניהון ובנתיהון
די דבחו למעות דכנענאי ואטנפת
ארעא בחובין דקטול: וטמיאו
בעובריהון וטעו במעללהון
ותקיף רוגזא דיי בעמיה ורחק ית
אחסנתיה: ומסרנון ביד עמיא
ושליטו בהון סנאיהון: ודחקנון
בעלי דבניהון וארובניעו תחורת
ידהון: זמנין סניעין יפציאנון
ורגנון יסרבון ליה במלכתרהון
ואתמכיאו בחוביהון: וחמא כר
עיק להון כר שמע ית צלותהון:
ודכיר להון קימיה ותב מן רוגזיה
כסונעי חסדיו: ויתב יתהון
לרחמינ באנפי כל דשבי יתהון:
פרוק יתנא יי אלהנא וכנוש יתנ
כביני עממיא לאודארה בשום
קודשך לאשתבחא בתושבחתך:
ברוך שםא דיי אלהא דישראל מן
עלמא הדין ועד עלמא דאתי וימר
כל עפא אמן הללויה:

לא השמידו את העמים אשר אמר יי להם יהוה להם: ויתעברו בגוים
ולמדו מעשיהם: ויעברו את
עצביהם ויהיו להם למוקש:
ויזכרו את בניהם ואת בנותיהם
לשרים: וישפכו דם נקי דם בניהם
ובנותיהם אשר זבחו לעצבי כנען
ותחנה הארץ בדמים: ויטמאו
במעשיהם ויזנו במעלליהם:
ויחר אף יהוה בעמו וירגע את
נחלתו: ויתנס ביד גוים ומשלו
בהם שנאיהם: וילחצום אויביהם
ויפגעו תחת ידם: פעמים רבות
יצילם והמרה ימרו בעצתם וימכו
בעונם: וירא בצר להם בשמעו
את רנתם: ויזכר להם בריתו
וינחם כרב חסדו: ויתן אותם לרחמים
לפני כל שוביהם: הושיענו יהוה
אלהינו וקבצנו מן הגוים להודות
לשם קדשך להשתבח בתהלתך:
ברוך יהוה אלהי ישראל מן העולם
ועד העולם ואמר כל ימי העם אמן
הללויה:

הודו ליהוה בירטוב כי
לעולם חסדו: יאמרו גאולי יהוה
אשר גאלם מירצר: ומארצות
קבצם ממזרח וממערב מצפון ומים:
תעו במדבר בשימון דרך עיר מושב
לא מצאו: רעבים גם צמאים
נפשם בהם תתעטף: ויצעקו אל
יהוה בצר להם מצוקותיהם יצילם
: וידריכם בדרך ישרה ללכת אל
עיר מושב: יודו ליהוה חסדו
ונפל אותו לבני אדם: כי השביע
נפש שקקה ונפש רעבה מלא טוב:
ישבי חשך וצלמות אסירי עני וברזל:
הודו ליהוה בירטוב כי
לעולם חסדו: יאמרו גאולי יהוה
אשר גאלם מירצר: ומארצות
קבצם ממזרח וממערב מצפון ומים:
תעו במדבר בשימון דרך עיר מושב
לא מצאו: רעבים גם צמאים
נפשם בהם תתעטף: ויצעקו אל
יהוה בצר להם מצוקותיהם יצילם
: וידריכם בדרך ישרה ללכת אל
עיר מושב: יודו ליהוה חסדו
ונפל אותו לבני אדם: כי השביע
נפש שקקה ונפש רעבה מלא טוב:
ישבי חשך וצלמות אסירי עני וברזל:

שפחו קדם יי
ארום טב ארום לעלם טוביהו
יימרו פריקיא דיי די פרקנון מן יד
בעיקא: ומארעתא כנשנון
מסדנחא ומפערבא מצפונא ומן
יפא דרומא: על עפא רבית
ישראל אתנבי ויאמר עפא בית
ישראל טעו במדברא בצרי ארעא
קרתא דמיתבא לא אשכחו
כפנים לחוד צהין נפשחון
תשתלהיא: וצלו קדם יי כר עיק
להון מפעקתהון פצא יתהון:
ודברנון באורח הרצתא למיזל
לירושלם קרתא דמיתבא: יהודון
קדם יי מטול חסדיה ומשתען
פרשותיה לבני נשא: ארום אשבע
נפש סריקא ונפשא כביניא מלי
טובא: על צדקיהו ורברבני ישראל ורברבני ישראל רגלו בכבל
ויתיבו בחשוכא וטולו דמותא והוון אסירין בסנוף שרי פרזלא: ארום

מסרה
וכסיפרי מסרה אדירתי מוניס גם זה
כל אוכל תתעב נפשם: וא מתאב
אנכי את גאון: כרוב ז חסרים
בקריאה וסימן נפן בוקק ישראל:
חנני אלהי חסדך ענני יי כי טוב
חסדך: ויזכר להם בריתו וינחם:
הללוהו כרב גדלו: כי אם הונה
ורחם: חוסה עלי כרב חסדך:
חד חסר אשר נמלס כרחמי וכרב
חסדיו: קו קבצם ב' וסימן
בעמיר ומארצות: ומסערב וסי'
ומסערב אקצך: כי לא מסנא
ומסערב: ומארצות קבצם:

בנותיהם
כילס מל כתיב
חס' וכל עזרא
דכו

כל שוביהם
ל' וכל וכל
סוכיהם

קז

יעלים
סימן קריאה
יבילס תכניכ
ותליתו שיעם
דביעה
ומעוקותיהם
וינחם

הוא חסר חמר יי להם להשמיע: ויתעברו: עד למדו חותם והוא הזהירם: ועבדו קראם עבדים לך קלון: ויזכרו לטובם: כינו מחשבתם כמו חכיה הנביא ויש חומרים לטובים שיסוד הדעת כמו יסוד כהרים: וישפכו: מרוב אהבתם לעצבי כנען עדם בניהם וכוונתיהם שפכו להם: ויטמאו: כי קדושים היו: ויחר: ויתעב: כי הם זנו: ויתנס: בימי הסופטים: וילחבו: ויכנעו: הטעם כפול או ויכנעו על דרך או אז יכנע על כן אחריו: פעמים: ובהם ימרו אחר שפכו והוא הזכירם: וימוכו כמו ומך אחיך בעבור המלם: וירא: את רכתם: צעקתם כמו ותעבור הלנה: ויזכור: ברית אברהם והנכון בעיני ברית סיני כי פס כתוב וזכרתי להם ברית ראשונים והם היוזאים ממזרים וכן כתוב חסר הזאתי חותם

תהלים קו

אבן עזרא

כי הנה הראה כי רובי הפסוקים לייסרם בעבור עונותיהם ומלת המרו או מרו קרובה בטעם וככה נאזן מהקל לונאזן כיון הכבד ואמרי חליהם פקודי הלב שהשם נטעם בלב כל מדבר: יודו נטעם לבני אדם סילמדו: ויכנע בעמל' שחזקיהם יעבדו בהם בפרך ואין עוזר לפנותם: ויצעקו' הזכיר יושע בעבור היותם ביד סנאיהם כמל' יושע' י' יוציאם מחטף' הכתוב למעלה: יתק' כנגד חסירי עמי וברול: כי תכן עלילות סברתו ממלכה דלתיה נחשת כאלו נסברו' ועתה יזכיר החוליס: חוליס' גם הזכיר כי החולי בעבור פצע ותוכחות על עון וכן בדברי אליהו וטעם חוליס חפילו הם חכמים הם נחשבו חוליס בעבור פשעם' ומלת מדרך מופכת עצמה ואחרת עמה

רשי

כי המרו אמרי אל' אין פורענות בזה על האדם חלל בעונו: כי סבר דלתות נחשת' שהיו כעולים בפניהם: חוליס מדרך פשעם' אשר מעונותיהם יתענו ביסורי חללים חף הם מן הכריכה להודו' ים סמנויות בפדש' זו וכאן לידרם במקום חכין ולכין למעט לומר פקדו קודם בור דין כענין לחגור דין חכם נענן: יחוגו' לפי סבר הוא וכן בחגי הסלג' וכן נהיתה נהיתה חזנות יהוד' למכרי' לחגה: ניטמחו כי יסתקו' הגלים: וינחם וינחם: מחוז' לסון גבול נמכה' חכרו עס וחזותינו את שחול גבולינו שלא יכנס בגבולינו וכן מחזה מול מחזה שלם פעמים ב בתנחומה: מנחתי' וירוממוהו בקהל עם צדיק לאודו' בחפי בני גשרה וכמוסב וקני' נתרין מנייהו צדקה מרבה: יסם נהרות למדב' כלומר כותן יישובי האומות לחורבן: למלחה' להיות בחרץ מלחה מעשות פרי: יסם מדבר לאנס מים' כותן ייפוט מרכ לכיין גמחיו כולקדמותו וימעט

ספירה

גמורות ומקין אכין ורקין שבחור' וסימן נספר בסדר בהעלותך: ועמד ד' בקרא' וסי' נספר במלכי' כ' ס' ח': ומסצוקותיה' חד סן מלך דמסמטין ומס ברשיהן וסימן ומסמנה ל' בני ישראל לא מת אחד' ומסמנים ל' ומסמנון עד רמת הסעפה' ומסמנ' ל' כל אלה אננים יקחת' ומסמנ' ל' מעוצר ומסמנ' לקח' ומסמנ' ל' והרפתך מסצבך ומסמנ' ומסי' ל' שמעו זאת בית יעקב' ומסמנ' ל' כי נער ישראל ואחבהו' ומסמנ' ל' וראו מסערב את שם' ומסמנ' ל' ואתה הנבא עליהם' ומסמנ' ל' ובכן ראיתי רשעים קבדים' ומסמנ' ל' וכן בחור ובתולה' ומסמנ' ל' והי כי גדול הזום הזוא' ומסמנ' ל' כעס לאכז' בן כסלי' ומסמנ' ל' הצילני מטיט' ומסצוקותיהם וצאי רביעא דענינא וממנ' צותיהם ל' ויאכל:

ואין עוזר וסימן נספר במלכים ב' סוף סימן יד' אולם ה' חס' קדמא בליש וסימן אך אולים שרי צעק' כלי דעה אולי' אולים מדרך פשעם' אולים יליץ אשם' ומסר אולים אולת: ויזבחו ב' וסימן ויסר הצפרדעים' ויזבחו זבחי תודה ויספרו ויספרו לבניהם' ויספרו לך דגיהם' ויזבחו זבחי תודה: ה' גונן

ארום סרבו על מימריה דאלהא ומלכת עלאה רחיקו: ותבר בלעותא לבהון ארתקילו ולית דסעירו: וצלו קדם יי פרעיק להון ממעיקתהון פרקנו: אפקנו מחשוכא וטולא רמותא ושלשלתהון יתרעו: יהודון קדם יי מטול חסדיה ומשרתען פרישותיה לבני נשא: ארום תבר דשי נחשא ועברי פרולא קצין: שטין מאורח מרדיהון ומעויריהון מסתפין: קל מיכלא תרחיק נפשחון ומטיין ער מעלני מותא: וצלו קדם יי פרעיק להון ממעיקתהון יפרקנו: ישדר פתנמי אסותיה וסי' ותהון וישויב מלחלותהון: יהודון קדם יי מטול חסדיה ומשרתען פרישותיה לבני נשא: ויכסון נכסי תודתא וישתעון עוברי דריצתא: מלתיא נחתינא כאלפיא עברי פולחנא במיין סניעין הנון חמון עובריא דיי ופרישותיה במצולתא: ואמר במימריה ואקים ועפא ועלעולא ואתרוממו גללוי: סלקין צירי שמייא נחרתין עמקי תהומיא נפשחון בבישא תתמונג ירתתו ויעוץ הדי רוייה דחטר וכל חוכמתהון מסתלעמא: וצלו קדם יי פרעיק להון וממעיקתהון יפיק יתהון: יקים עלעולא לשתיקותא וישתקון גלליו: וחדון ארום שתקין וזכרנון למחזרעיתהון: יהודון קדם יי מטול חסדיה ומשרתען פרישותיה לבני נשא: ומרומיין תיה בכנישת עפא ביר ישראל ובסנהדרין דחכימייא ושבחון יתיה: שוי נהרותא הדי מרבא ומפקנות מיא הדי צחותא: ארעא דישראל דעברא פרי צדא תיך סרום דאתהפכת מן גישות יתבין בהו: כד תבו לאזריתא שוי מדברא הדי אריתא דמיא ארע ציהיא למפקנות מיא: קרתא מתבא: וזרעו חקלין ונציבו כרמיא ועברו פרי אבא: ובריכינון

ואשרי תפן כפנים ואתקינו ובריכינון

וככה הוא ומדרך עונותיהם יתענו: כל' סערי מות' הקבר כי בהסגר סעריולא ירחו חור: ויצעקו' הזכיר זה המפורד כי אשר תעו במדבר לא יועילם יודעי הדרכים ולא המנחשים רק כ בצעקת הסם הוא ל לבדו יכול להצילם וכן האסורים לא יוכלו כל אכסי העולם עד עת סגור הסם וככה החוליס לא יוכלו כל ה הדופאים להועילם רק הסם לבדו וכן המלחים וחובלי הסם וכל חכמתם תתבלע: יסלח דברוי' סיבור ומיר יתרחא לא על ידי מסקה ומעם בן אדם: חוליס' חוליס' חוליס' פשוטותם מנורת יחוליס' הסמחה או מן כדה שחת כננ' סערי שאלו: יודו' גם אלה חייבים להודות: וזבחו' וחייבים לזבוח כי התועה והשכני הוא בריח בגופו והחולה קרוב ממת' ועתה יזכיר הכת הדביעית: יודו' כל הולך אל הים יורד הוא: היטה כי רגע אחד יחרד הים ומיר יסביחנו כרבונו' ויו גלוי סב אל הים יודו' הים: יעלו' הגלים או יודו' הים: יחוגו' כי מוקף הים אין בהם כח לעמוד כ בספינה או לסבט: תתבלע' מתכסה לא תראה כאלו לא היתה להם חכמה במלחכת המים: ויצעקו' חמר יוציא' כיהם בים חלתי כל שאלתם' חמר בני יהודה בן בלעם הים ראוי להיות תחת יקס יסב והנכון בעיני כי בתחלה חמ' ויעמד רוח סערה ועתה יקס ס סערה בלא רוח חז' תהיה לדממה: ויחשו גליהם' גלי הים הטיך תרומם גלוי ובעבור כי הגלים ישאו קול על כן דרך משל לדממה

ויחשו' ויסמחו' יודו' הים: כי יסתקו' הגלים: אל מחוז' כמו גבול וכמוהו לא חזו ימית פירוש לא גבול ימיו והטעם לא יסינו לדעת סוף ימיו: יודו' חסד' שהצילם וכפלותיהם במנוחה: וירוממוהו' הוסף להזכיר בעבור סרבו בני אדם לא ראו הים: יסם' סב המפורד להזכיר גבורות השם כאלו עושה דבר והפך הדבר כפי חמתו והשלים להזכיר הים וסב להזכיר הנחרות ההולכים אליו וטעם למדבר ארץ ביה ומוצאי מים הם המעיינים: חרץ' שהיתה סמוכה אל הכהר ואל המעינות שבה למלחה שלא תזרע ולא תזמיה ויוסב' רעבים' סלכלס בחרץ ביה: וזרעו פרי תבואה' הפך חרץ פרי למלחה: והפך הדבר ישם מדבר לאנס מים: ויברכם

תענו תהלים קח קט אבן עזרא

ויברכס' אחר היותם רעבים: וימעטו' עד עתה הזכיר סיחריס מדינת וינסיב שממות ועתה יספר כי הוא מוריש ומעשיר' ומכאן בלשון הקדש סיחירו הפעלים ולא סיחירו העצם כי הם בחמיונה כמו חרמנו ולא עתה חסורנו ולא קרוב ומי הוא זה זה כוכב שדרך מיעקב ויותר מבוחר הביטו חליו ונהרו והוא זה עני קרף וככה זה וימעטו ומי הם הם הנדיבים הנזכרים אחר כן בפסוק הסני והנה הפך ויברכס וימעטו: מעובר' רחם כדרך כי עבר עבר יי הפך וירבו ורעה הפך ויברכס והנה רעה תחלוהים בנף וינן בלבגס ויו וינן מוסך אחורנית כמו חודס פטרה וברקת מעובר ומרעה ומינן: עופך' נדיבים' הם הנכבדים כמו להושיבי עס נדיבים וכסח כבוד על כן בזה הפך כבודס: וימעט' סיככל דעתס: ויטנב' הנה החבינ במסנב: ויטס ככאן' הפועל הוא החבינ כמו ויטנו בניס: יראו' יבינס השס כמעשהס בעולס היה על כן' ושמחו היסריס כי ב בעבור היותס יסריס הס בסמחה ולא יראנו חויפחו סתבא עליהס כרה כזאת טבחה על הנדיבים ויקו טובה טבחה אליהס כשאר החביני וטעס כל עולה כל חאסי עולה יקפנו פיהס כי חף להס ת טובה בראותס זה: מוי' ויטמר חלה' סיסיס בלבנו חלה הדברי כדרך סמר תס ורחה יסר: ויטבוננו' הנבונס חסדי יי כמו והתבונן ככלאות חל ור' משה אמר כי חסדי השס יהיו מתבונניס: שיר מזמור לדוד' ככך לבי' שאסיר: חף כבדוי' ככך כדרך שפח לבי וינל כבדוי' ודבי משה אמר כי כבדוי' תזמר: עורה' דרך משל שיעיר הנבל מאוי בעת שיעיר השח' ור' משה חמכי חנירה פועל יוצא כמו ויעירי וטע' עורה הנבל כי חני חעירך בשחר: חודך' חמר חומךך בשחר במסתריס נס חומךך ביוס בגלוי: כי' מעלי' יומר וטעס ועד שחיקס שחף העין רוחה' גבוהס משה: רומה' הטע' חומךך בלאומיס וזאת היא ומירתי ס שחודיע כי גדול מעל שמיס חסדך וחתה ח' חלהס רחמה שחתה רס על הסמי' בהושיעך חותי על כן חחריו למען שחר המזמו פירסתינו במזמור על שוטן עדות והוא במזמור ססיס: למנכה' חלה תהלתי טעס חל תחרס כנגד הכח חחריו: כי' ופי מרמה' ופי חיס מרמ' כמו חל תהי מרי והפכה פעול למלת פתחו כחלל כתוב כי רשע ואיס מרמה פתחו פיהס עלי: ודברי' חסר ב'ת ובדברי' כמו כי טסת ימיס חו דרך משל כי הדברים סבבונו' וילחמוני עמי חסס כמו לח יגורך רע לח יגור עמך רע: תחת' יוד חבתי סימן הפועל: ואני תפלה' חיס תפלה והטעס שהייתי מתפלל למס בעדס כדרך ואני בחלותס לבוסי סק: ויסימו

רשי

וימעטו ויטנבו' והס מתחילה היו שוחין ומועטין מעובר רעה וינן: ויטס ככאן משפחו' ויטס החבינ משפחות זרעו ככאן רבי: קטבה' סתמה כמו לח תקפין חת ידך: ככך לבי' נחמן עמך: חף כבדוי' חף כבדוי הוא מה שחני מסודר לכך ד' חף כבדוי חף לפי כבדוי לח חמנע לסודר לנולח חחלוק ל לעצמי כבוד: חערה שחר' דרך שחר מלכיס השחר מעוררס וחני מעורר חת השחר שחני קס חנות לילה טהנבל והכנור מעוררני כמו טחמרו רבותינו כנור היה תלוי למעלה ממוטתו של דוד כיון שהגיע חנות לילה רוח כפונת מנסבת בו והוא מנגן מאיו: מעל סמי' וכתו' חחד חומר עד שמיס פירטו רזל כחן בעוטין לסמה כחן בעוטין טלח לסמה: ועכני' טכל עמך וירידך תלויין בי: חלהיס דבר בקדשו' טחמלו ויבא העת וחעלות בדברו: חחלקה טכס' חחלקה חרץ חויבי לישראל טכס חלק כמו טכס חחד על חחך: מואב סיר רחמי' כלומר עבדי וטמסי ככלי טסמיס טספתמיס בו: על חודס חשליך' עבודתי סיהו מלכיהס כועלין מעלי ברנלי: חחרועע' חריע ליהס קול לירחס מפני: מי יוכלני' לימות המשיח לכסוטיד בעשו ובערי מבכריו: מוי' טכמי ככר על חודס טהכיתי בהס בניח מלח טמנה עשר אף: חתי תהלתי חל תחרס' על כל יסרחל כאמר: כי פירסעי' עסו: תחת חבתי' חותך יטטוכי: ואני תפלה' ואני מתפלל חליך תמיד: מכחתי

קח שיר מזמור ג' בטעם וסימן נמסר בספרא סימן פנ: שחר ח' קמצין מלעיל בקריאה וסימן אשר אין לו שחר' אך נפלת משמים הליל בן' אעירה שחר' וחברו' אשא כנפי שחר' ואל יראה בעפעפי שחר' מי זאת הגשקה' ועינו כעפעפי שחר' וחד עורי שחר מעלי: סימן קרמא דספרא לי גלעד ולי מנשה' תנינא ויברכנו ויטנו לחדא ובעירהו לא יזערו' וכר חבו אזערו ואתמסכנו מן אניק בישתא ודונאו' שרי בסרנותא על רברבניא ואמעיאונון בלמא דלא אורחא: וכר חבו לאורייתא שנב חשיבא ממספינותא ושוי חיד עאני גניסאי: חמון תרציני' ויחדון וכל מרי שקרא שור פומא ואתחפסו: מן חפימא וינטור אלין ויתבוננון חסדי דיו' קח שירא וטבחה על ירא דדוד: תקין לבי אליהם אטבחה ואזמר לחוד איקרי: שבח נבלא וכנרא אטבחה בקריצתא: אודרה קרמך בעמי' ויאטבחהך באופיא: ארום רב מעלוי שמיא טוכך ועד שחקי מטי קושטך: אתרוםס עלוי שמיא אליהם ועל כל יתבי ארעא איקרדו: מן בגלל רישת' זבון רחמך פרוק מינד ועני יתו' אלהא ממלל כאתר בית שבנתיה אבוע אפלג בזתא עס יתבי שכס ועס יתבי מישר סבות אמשח תחומא: דילי גלעד דילי מנשה גברין רבית אפרים עושנא דרישו ומדבית יהודה ספריו' דוששית מואבאי חיד דודי שזוני על מלכות אדום אטלוק סנרלי על מלכות פלשתאי אתיכבו: וכרון מן אוביל יתי עד פרפא תקיפא מן דברני עד ארום: הלא על דחבנא קרס' שבקתנא ולא נפקא ש שבנתיה בחלותנא: חב לן סעדא מן מעיקא דכנן פורקנא דבר נשא: באלהא נעביד חילא והוא ירושש מעיקנא: קט לשבחה על יד דוד וטבחה אליהם טבחתה לא תשתוק: ארום פומא דרשיעא ופומא דנבלא עלי פתחין מלילו עמי לישן דשקרו וממללי סנותא חורו רתי ואניחו עמי מן: חלף די רחמית סטנו לי ואנא אצלי: ושיון

ויברכס וירבו מאד ובהמתם לא ימעטו: וימעטו וישחו מעצר רעה וינן: שפך בוז על נדיבים ויתעס בתהו לא דרך: וישגב אביון מעוני' וישם כצאן משפחות: יראו ישראלים וישמחו וכל עולה קפצה פיה: מי חכס וישמר אלה ויתבוננו חסדי ירוה: שיר מזמור לדוד: נכון לבי אליהם אשירה ואזמרה אף כבודי: עורה הנבל וכנור אעירה שחר: אודה בעמיס יהוה ואזמרה בלאמיס: כי גדול מעל שמיס חסדך ועד שחקים אמתך: רומה על שמיס אליהם ועל כל הארץ כבודך: למען יחלצון ידידיה הושיעה מינה ועננו: אליהם דבר בקדשו אעלה חחלקה שכס ועמך סכורת אמדד: לי גלעד לי מנשה ואפרים מעוז ראשי יהודה מחקקי: מואב סיר רחמי על ארום אשליך נעלי עלי פלשת אתרוועע: מי יבלני עיר מבצר מי נחני עד ארום: הלא אליהם זנחתנו ולא רצא אליהם בצבאתינו: הבה לנו עזרת מצר ושוא תשועת אדם: באלהים נעשה חיל והוא יבוס צרינו: למנצח לדוד מזמור אלהי תהלתי אל תחרש: כי פי רשע ופי מרמה עלי פתחו דברו אתי לישון שקר: ודברי שנאה סבבוני וילחמוני חנס: תחת אהבתי ישטנוני ואני תפלה:

קח שיר מזמור ג' בטעם וסימן נמסר בספרא סימן פנ: שחר ח' קמצין מלעיל בקריאה וסימן אשר אין לו שחר' אך נפלת משמים הליל בן' אעירה שחר' וחברו' אשא כנפי שחר' ואל יראה בעפעפי שחר' מי זאת הגשקה' ועינו כעפעפי שחר' וחד עורי שחר מעלי: סימן קרמא דספרא לי גלעד ולי מנשה' תנינא ויברכנו ויטנו לחדא ובעירהו לא יזערו' וכר חבו אזערו ואתמסכנו מן אניק בישתא ודונאו' שרי בסרנותא על רברבניא ואמעיאונון בלמא דלא אורחא: וכר חבו לאורייתא שנב חשיבא ממספינותא ושוי חיד עאני גניסאי: חמון תרציני' ויחדון וכל מרי שקרא שור פומא ואתחפסו: מן חפימא וינטור אלין ויתבוננון חסדי דיו' קח שירא וטבחה על ירא דדוד: תקין לבי אליהם אטבחה ואזמר לחוד איקרי: שבח נבלא וכנרא אטבחה בקריצתא: אודרה קרמך בעמי' ויאטבחהך באופיא: ארום רב מעלוי שמיא טוכך ועד שחקי מטי קושטך: אתרוםס עלוי שמיא אליהם ועל כל יתבי ארעא איקרדו: מן בגלל רישת' זבון רחמך פרוק מינד ועני יתו' אלהא ממלל כאתר בית שבנתיה אבוע אפלג בזתא עס יתבי שכס ועס יתבי מישר סבות אמשח תחומא: דילי גלעד דילי מנשה גברין רבית אפרים עושנא דרישו ומדבית יהודה ספריו' דוששית מואבאי חיד דודי שזוני על מלכות אדום אטלוק סנרלי על מלכות פלשתאי אתיכבו: וכרון מן אוביל יתי עד פרפא תקיפא מן דברני עד ארום: הלא על דחבנא קרס' שבקתנא ולא נפקא ש שבנתיה בחלותנא: חב לן סעדא מן מעיקא דכנן פורקנא דבר נשא: באלהא נעביד חילא והוא ירושש מעיקנא: קט לשבחה על יד דוד וטבחה אליהם טבחתה לא תשתוק: ארום פומא דרשיעא ופומא דנבלא עלי פתחין מלילו עמי לישן דשקרו וממללי סנותא חורו רתי ואניחו עמי מן: חלף די רחמית סטנו לי ואנא אצלי: ושיון

קח שיר מזמור לדוד: נכון לבי אליהם אשירה ואזמרה אף כבודי: עורה הנבל וכנור אעירה שחר: אודה בעמיס יהוה ואזמרה בלאמיס: כי גדול מעל שמיס חסדך ועד שחקים אמתך: רומה על שמיס אליהם ועל כל הארץ כבודך: למען יחלצון ידידיה הושיעה מינה ועננו: אליהם דבר בקדשו אעלה חחלקה שכס ועמך סכורת אמדד: לי גלעד לי מנשה ואפרים מעוז ראשי יהודה מחקקי: מואב סיר רחמי על ארום אשליך נעלי עלי פלשת אתרוועע: מי יבלני עיר מבצר מי נחני עד ארום: הלא אליהם זנחתנו ולא רצא אליהם בצבאתינו: הבה לנו עזרת מצר ושוא תשועת אדם: באלהים נעשה חיל והוא יבוס צרינו: למנצח לדוד מזמור אלהי תהלתי אל תחרש: כי פי רשע ופי מרמה עלי פתחו דברו אתי לישון שקר: ודברי שנאה סבבוני וילחמוני חנס: תחת אהבתי ישטנוני ואני תפלה:

דספרא לי גלעד לי מנשה ואפס ולי הדברים ונו' חוספת לי: ולא חצאו וסימן נמסר ביוקל סימן כד ובספרא סימן סד' בצבאותינו וסימן הלא אתה אלהים זנחתנו' אף זנחת ותכלימוני' הלא אלהים זנחתנו: קט למנצח לדוד מוסר דקרים דוד לסומור ו' וסימן נמסר בספרא סימן כד: ודבריה' ג' מנחת רף וסי' ודברי דוד הסלך הראשנים והאחרנים דרה' ודברי רחבעם הראשונים והאחרנים דרה' ודברי שנאה סבבוני דתהלות' הדר כבוד הודך ודברי' ויתר דברי מנשה ותפלתו אל אלהי ודה' ג' קדסא רף:

קט לשבחה על יד דוד וטבחה אליהם טבחתה לא תשתוק: ארום פומא דרשיעא ופומא דנבלא עלי פתחין מלילו עמי לישן דשקרו וממללי סנותא חורו רתי ואניחו עמי מן: חלף די רחמית סטנו לי ואנא אצלי: ושיון

ויברכס וירבו מאד ובהמתם לא ימעטו: וימעטו וישחו מעצר רעה וינן: שפך בוז על נדיבים ויתעס בתהו לא דרך: וישגב אביון מעוני' וישם כצאן משפחות: יראו ישראלים וישמחו וכל עולה קפצה פיה: מי חכס וישמר אלה ויתבוננו חסדי ירוה: שיר מזמור לדוד: נכון לבי אליהם אשירה ואזמרה אף כבודי: עורה הנבל וכנור אעירה שחר: אודה בעמיס יהוה ואזמרה בלאמיס: כי גדול מעל שמיס חסדך ועד שחקים אמתך: רומה על שמיס אליהם ועל כל הארץ כבודך: למען יחלצון ידידיה הושיעה מינה ועננו: אליהם דבר בקדשו אעלה חחלקה שכס ועמך סכורת אמדד: לי גלעד לי מנשה ואפרים מעוז ראשי יהודה מחקקי: מואב סיר רחמי על ארום אשליך נעלי עלי פלשת אתרוועע: מי יבלני עיר מבצר מי נחני עד ארום: הלא אליהם זנחתנו ולא רצא אליהם בצבאתינו: הבה לנו עזרת מצר ושוא תשועת אדם: באלהים נעשה חיל והוא יבוס צרינו: למנצח לדוד מזמור אלהי תהלתי אל תחרש: כי פי רשע ופי מרמה עלי פתחו דברו אתי לישון שקר: ודברי שנאה סבבוני וילחמוני חנס: תחת אהבתי ישטנוני ואני תפלה:

אבן עזרא

תהלים קי קיא

רשי תשנח

לדוד מוזמר כחם יי' לאדני נכון לפרס זה המוזמר על אברהם על דברתי מלכי
 דק רק יקשה עלינו ציון שהיתה עיר לוד וכוכל לתקנו בדרך רחוקה מעט והנכון
 בעיני כי זה המוזמר חבנו אחד מהמסוררים על לוד כמו מוזמר ענך יי' כיום ברה
 יי' בעיני יסמך מלך גם לסלמ' אלהים משפטך למלך תן וחבר זה המוזמר כאשר

כחם יי' לאדני רבותינו דרשוהו באברהם חבינו ואני הפרשנו כדבריהם כחם יי'
 לאברהם שקראוהו העולם חלוי שמעני חלוי: שב לימיני התעכב לתשועתי
 והתחולל לה חץ ישיבה אלה עכבה וכן הוא אומר ותסבו בקרם לימיני לתשועת
 ימיני: עד חשית חויבך אמרפל וחביריו: מטה' לסון משען כמו כל מטה לחם
 מטה עזך ישלח יי' מציון

כשבעו חלשי לוד לחמר
 לא תבא עמנו במלחמ'
 וזאת תחלת דברי ה
 המסורר כחם יי' ל
 לאדני שהוא לוד: שב
 לימיני והטעם שב א
 צבתי ועבד אותי
 וטעם לימיני כי הימין
 עושה חיל והנה הטעם
 לא תבא עמנו למלחמ'
 כי ימין הטעם תלחם
 בעבוכך והוא ישיב
 חויבך הדום דגלך
 שובחו לפיך ש
 שתדמסם: מטה' כי
 העז והכח יבא מציון ה
 שטם הכבוד להשחית
 כל חויב סיבוח חליך
 אל ציון חוטעו כדך
 יזכור כל מנחותיך ב
 ציון שטם הארון:
 עמך יתנדבו להלחם
 בעבוכך אמר רבי א
 משה בקיעת השחר
 נשם הרחם כנוי כ
 כדך אז יקע כשחר
 והוא יטבח לוד ודימה
 הלח שהיה בגוף כטל
 והטעם כי לא כס לחה
 במלחמות רבות ש
 שנלחם ויהיה כן מ
 שנקיעת השחר לך
 כשחר לא ילדותיך ו
 נאחרי אמרו מהמקום
 הספל השחר לך מנת
 ילדותיך ופירו' טל כמו
 יוטל את הגורל ורבי
 ישועה אמר כי מרחם

קי

צווח
כחם יי'
על עבדך

קי

קי לתלך ב' וסי' והם תכו לתלך ישא מדברתיך עד אשית אויבך הדום לתלך בתרא מל: ינחם
 ד' וסי' פן ינחם העם כי ינחם מאנקתם לא ישקר ולא ינחם נשבע יי' ולא ינחם ואל ינחם יי' על הרעה:
 נזיות ב' א' מל וא' חס' וסי' את גוית שאול ואת גוית בניו ידן בגוית מלא גוית וסי' מאן דמל מל: מנחל ד' וסי'
 לרוד מוזמר נאם יהוה
 לאדני שב לימיני עד אשית אויבך
 הדם לרגליך: מטה עזך ישלח יהוה
 מציון רדה בקרב אויבך: עמך
 נדבת ביום חילך בהררי קדש מ
 מרחם משחר לך טל ילדתך: נשבע
 יהוה ולא ינחם אתה כהן לעולם על
 דברתי מלכי צדק: אדני על
 ימינה מחץ ביום אפן מלכים: ידן
 בגוים מלא גויות מחץ ראש על
 ארץ רבה: מנחל בדרך ישתה על
 כן ירים ראש:

קי על יד דוד תושבחה אמר יי'
 במימריה לשואת יתי רבון על כל
 ישראל ברם אמר לי רבוב יאורד
 לשאול דמן שבטא דבנימן עד דימות
 ארום לית מלכותא מקרבא אהברתה
 ובתר פן אשוי בעלי דבבך פביש
 לרגלך: [תא] אמר יי' במימריה
 למתן לי רבנותא חלף דיתבית
 לאולפן אוריתא דימיני אורד עד
 דאשוי בעל דבבך פביש לרגלך:
 חומרא דעושנך ישדר יי' מציון
 ותהי רדי במצע בעלי דבבך:
 עמך דבית ישראל דמרתנדבין
 לאוריתא ביום אנהותא קרבא
 תסתיע עמהון בשבהורי קורשא
 רחמין דאלהא יסתרהבון לך היך
 גהרת טלא יתבון לרוחצן ת
 תולדתך קים יי' ולא יתוב דאנת
 מתמיני לרבא לעלמא דאתי בגין זכותא דהותא מלך זכין: שכנתא דיי' על ימינה מחא
 ביום רוגזיה מלכיא: אתמנא לרין על עממיא מלי ארעא גושמי רשיעין קטילין מחא
 רישי מלכיא על ארעא סניעין לחרא: מפום נביא באורחא אולפן יקבל מטול היבנא
 יקוף רישא: קיא הללויה אשבח קדם יי' בכל לבא ברזון דתריציא
 ובנשתא: רברבין עובריא דיי' מתפעין לכל רצבין להון: שבחא

ל' א' חס' וסי'

ל' א' חס' וסי'

ל' א' חס' וסי'

ל' א' חס' וסי'

ל' א' חס' וסי'

ל' א' חס' וסי'

ל' א' חס' וסי'

ל' א' חס' וסי'

ל' א' חס' וסי'

ל' א' חס' וסי'

ל' א' חס' וסי'

ל' א' חס' וסי'

ל' א' חס' וסי'

ל' א' חס' וסי'

ל' א' חס' וסי'

ל' א' חס' וסי'

ל' א' חס' וסי'

ל' א' חס' וסי'

ל' א' חס' וסי'

ל' א' חס' וסי'

נמסר בסדר דברי: קיא גדולי הגדולי כולחן חס' במו' מל' וסי' נמסר בשפטי' סימן ה' ובירמיה סימן כה:
 חמר היה על ימיך במלחמה: מחץ ביום חפן את ארבעה מלכים הוא ידן
 בגוים מלא גויות זו היא בסור' ברית בין הבתרי' שנחמ' לו על מצרים וגם את הגוי
 אשר יעבדו דן חכמי מלא גויות חסופת פנדים מלא לסון חסופה כמו קראו
 אחריך מלא אשר יקרא עליו מלא רועים והיכן דן מלא גויות את מצרים מת על
 שפת הים: מחץ ראש על ארץ רבה זו היא דונמת נבואת חבקוק מחצת ראש
 מבית רשע ראש פלעה שהיה ראש ושר על ארץ גדולה וחשוב על כל הארצות כמו
 שנחמר מושל עמים ויפתחהו שהיו כל האומות תחת ממסלת מצרים: מנחל
 בדרך ישתה וגו' מנילום הנהר בדרך הליכתו היתה זרצו שותה ולא הית' צריכה
 למי נשמים על כן היה מרים ראש ומתפאר יאור לי ונאני עשיתי יי' עניין אחר יש
 לפרס המוזמר הזה בדוד: כחם יי' לאדני על עסקי חלוי שאלו כשהייתי נרדוף
 מפניו לאדני על חלוי כמו ואמר פרעה לבני ישראל וישאלו חנשי המקום לחשתו:
 שב לימיני התעכב והמתן לתשועתי: מטה עזך ישלח יי' מציון מציון מעשים
 טובים המצויין בידך דא עוד תמלך בציון ושם ישולח לך מטה עז וזו תרדה
 בקרב אויבך: עמך נדבות ביום חילך עס ישראל יתנדבולעמרתך ביום שתעשה
 חיל כמו שמפורס בדברי הימים שהיו נקבצי עליו מכל שבט ושבת בלכתו אל בקרב
 כפלו עליו ממכסה וגו' ומן הנדיב נבדלו אל לוד וגו': בהדרי קדש מרחם מסחר'
 בפביל הדרות קדושה שהיו כך מעוררין: לך טל ילדותיך ילדות טובה ופכר
 נחה שהיה כך תהיה לך כטל שהוא נעים וערב ותעשה לך פירות להצליחך:
 כשבע יי' וגו' שהמלכות תהא סלך עולמית: אתה כהן לעולם וחזו מן הכהונות
 כהונה שהיא למעלה מכהונת מלכי דק וזוהי מלכות שהיא למעלה מכהונת גדולה
 בשלמים מעלות: על דברתי מלכי דק למעלה מכהונת מלכי דק שהיה כהן
 לאל עליון ואם תחמר אף הוא מלך היה מלוכה על הגוים חנה מלוכה חשוב כנגד
 ישראל: חרבי יהיה תמיד על ימיך להושיעך: חמר מחץ ביום חפן מלכים סכלחמו
 באוכלוסי סנחריב קבוק פנדים מתים וימחך בסנחריב שהוא ראשה של נכחה
 חמר מנחל בדרך היה שותה סנחריב שפת אוכלוסי מימי הירדן שנחמר חני קרתי וסתימי מים וחחרב וגו': על כן ירים ראש' היה משתבח
 ומתפאר בגדולו: זכר עשה לכפלותיו מוזמר זה הוסד בחלף בית אהת בראש הפסוק וזאת באמצעיתו וכן כלס מאלף ועד תינו וכמו כן מוזמר השני הראשון
 מוזכר בשבחו של הקבה והשני מספר בשבחו של דקיק ירא' קבע לישראל שבתות ומועדים ומזנות שכתוב בהם וזכרת כי עבד היית במצרים לבי שהוא חנון ורחם על

עם אברהם ועם ישוע ועם ברכ: ידן בגוים מלא גויות ועוד בימי חזקיהו כנך ידן באוכלוסי סנחריב קבוק פנדים מתים וימחך בסנחריב שהוא ראשה של נכחה
 וחמר מנחל בדרך היה שותה סנחריב שפת אוכלוסי מימי הירדן שנחמר חני קרתי וסתימי מים וחחרב וגו': על כן ירים ראש' היה משתבח
 ומתפאר בגדולו: זכר עשה לכפלותיו מוזמר זה הוסד בחלף בית אהת בראש הפסוק וזאת באמצעיתו וכן כלס מאלף ועד תינו וכמו כן מוזמר השני הראשון
 מוזכר בשבחו של הקבה והשני מספר בשבחו של דקיק ירא' קבע לישראל שבתות ומועדים ומזנות שכתוב בהם וזכרת כי עבד היית במצרים לבי שהוא חנון ורחם על

עם אברהם ועם ישוע ועם ברכ: ידן בגוים מלא גויות ועוד בימי חזקיהו כנך ידן באוכלוסי סנחריב קבוק פנדים מתים וימחך בסנחריב שהוא ראשה של נכחה
 וחמר מנחל בדרך היה שותה סנחריב שפת אוכלוסי מימי הירדן שנחמר חני קרתי וסתימי מים וחחרב וגו': על כן ירים ראש' היה משתבח
 ומתפאר בגדולו: זכר עשה לכפלותיו מוזמר זה הוסד בחלף בית אהת בראש הפסוק וזאת באמצעיתו וכן כלס מאלף ועד תינו וכמו כן מוזמר השני הראשון
 מוזכר בשבחו של הקבה והשני מספר בשבחו של דקיק ירא' קבע לישראל שבתות ומועדים ומזנות שכתוב בהם וזכרת כי עבד היית במצרים לבי שהוא חנון ורחם על

תהלים קיב קיג

אבן עזרא

הק' חלש סמנטי גדולים דרושים הם למרסיהם ומבוארים כי פועל השם נראה לעין על כן הוד והדר טעם ונדקתו שכל פעלו דק: זכר' הטעם בכל דבר יעשה זכר לכפלותיו טעם במזרים שהוא חנוך ורחום לחון הצועקים אליו כמו ושמעתי כי חנוך חני: טרף' דבר וינצל את מזרים כמו הטריפני טעם יזכור לעולם בריתו הוא ברית בין הבתרים וטעם כתוב ואחרי כן יצאו ברכום גדול: כח' הטעם שהם עושה חסד ומשפט ונדקה וזה הוא שהגיד לעמו ללכת אחריו לתת להם כדרך כי לא באתם על עתה וכתו' כמעשה ארץ מזרים וכמעשה ארץ כען וטעם כתו' את משפטי מעשו והנה פירש כח מעשו: מעשי' פקדוני' הם התורות והמנוחות הנכונות בלב כל האדם

רשי

טרף כת' מוזן: כח מעשו הנולד לעמו כשכתן להם כחלת ומדרש הודיעם כמו ונבחרתו ומדרש תנחומא כתב לישראל מעשה בראשית להודיעם שהארץ שלו וכדו להוסיב בה כל מי פירצה ולעקור אלו ונלוסיב אחרים שלא יוכלו האומנו לומר לישראל נולדו אהם סכסכתם ארץ שבעה גוים: סמוכים' הם פקדוני על סמך עז מחונקין בעונסין ואזהרות והמרסיות קבועות זן על זן כסדר ולדרוש והו' סאמר שלמה סוקר עמודי סם ונו': דור ישרים' אשר יבורך יהי זרעו: זרח בחסך חור' כמו הזרית ומדרשו הוא עכמו כביכול לעשה להם חור כמו י' חורי ויטעו: טוב אים חונן ומלוח ונו' סחונן דלים ומלוח להם ואים מדרק לומר איך יכולת בדי ואת דבריו ה הצרכין לו במחלל ובמסתה ו ובסנות מכלכל במשפט ובמדה וחס על כספיו: יכלכל דבריו במשפט' מנהיג חכמו: כסון לבו' כאמן לבו לזכרו: סמוך לבו' כשען וכטוח על הקנה: רסע יראה וכעס' לסון פעל כמו ויכעס לפיכך נקח חזיו ק קמן וחזי פתח וטעמו למטה:

על כן חמר עמהם כאמנים: סמוכים' הטעם פומכס לעד על כן יעמדו והוא עשה באמת וכדרך ישר: פדות' טעם פדות לעולם ישלח פדות ל לעמו והם הסומרים ה בריתו כי בריתו לעולם עומדת והוא קדוש ו ולא יוכל כבדח לחלל בריתו על כן מלת ו נורח: ראשית' בעבו' שהזכיר שהוא נורח חמר ראשית חכמה יראתי' שכל טוב יש לכל עושי פקדוני וכל אחד מהעושים תהלא עומדת לעד כמו בנות צעדה עלי סוכ ויתכן שישוב וז תהלתו אל שכל טוב' ורבי

משה חמר כי הא ומס' עושהם סבים אל ה החכמה והיראה ו הטעם כי העושי' כפי חיונם וכדרך סיומו: הללו יה אסרי אים' הללו יה דבר המסורר ה כמוני ואמר חסרי אים ירא יה' שפטר כ כפשו ממנות לא תעס לא בעבור תולדתו או פחד מלך או על דבר חרפה ובזיון רק ב בעבור ירחתו מהטעם: במנותת חפץ מאל' הם מנות עשה וטעם מאל כי בכל מאלו יעשה: גבור' חסר כף כמו ועיר פרח והטעם כגבור נודע בדומ' כן יהיה זרעו: דור ישרים' הוא האב והבן והבכרה היא הן ועוסר בביתו וההון סים לו לא ע עשהו בחמם ונול רק בצדק על כן ונדקתו: זרח' הצרות דומה לחסך כמו העם ה ההולכים בחסך ו הירשועה לאור על כן כי חסך בחסך י' אור לי והנה בבח הצרות על העולם ירח אור לישרים והוא הטעם

קני' משה חמר כי הא ומס' עושהם סבים אל ה החכמה והיראה ו הטעם כי העושי' כפי חיונם וכדרך סיומו: הללו יה אסרי אים' הללו יה דבר המסורר ה כמוני ואמר חסרי אים ירא יה' שפטר כ כפשו ממנות לא תעס לא בעבור תולדתו או פחד מלך או על דבר חרפה ובזיון רק ב בעבור ירחתו מהטעם: במנותת חפץ מאל' הם מנות עשה וטעם מאל כי בכל מאלו יעשה: גבור' חסר כף כמו ועיר פרח והטעם כגבור נודע בדומ' כן יהיה זרעו: דור ישרים' הוא האב והבן והבכרה היא הן ועוסר בביתו וההון סים לו לא ע עשהו בחמם ונול רק בצדק על כן ונדקתו: זרח' הצרות דומה לחסך כמו העם ה ההולכים בחסך ו הירשועה לאור על כן כי חסך בחסך י' אור לי והנה בבח הצרות על העולם ירח אור לישרים והוא הטעם

וצדקתו ג' וס' וחסד י' מעולם ועד עולם' הוד והדר פעלו' זמן ועשר בביתו: זמן ורחום ה' וס' וקרעו לבככם ואל בעריכם' על כן קדמתי לברוח תרשידה' כי בשזככם על י' זכר עשה לנפלאותיו' זרח בחסך אור' חנוך ורחום י' ארץ אפי' דתהלה לדוד' ויטאנו לשמוע דעורא' וברחמך הרבים דעור':

הוד והדר פעלו וצדקתו עמדת לעד: זכר עשה לנפלאותיו חנוך ורחום יהוה: טרף נתן ליראיו זכר לעולם בריתו: כח מעשיו הגיד לעמו לתת להם נחלת גוים: מעשי ידיו אמרת ומשפט נאמנים בל' פקדוני: סמוכים לעד לעולם עשויים באמת וישר: פדות' שלח לעמו צורה לעולם בריתו קדוש ונורא שמו: ראשית חכמה יראת יהוה שכל טוב לכל עשיתם תהלתו עמדת לעד:

הללו יה אשר יראים ירא את יהוה במצותיו חפץ מאד: גבור בארץ יהיה זרעו דור ישרים יברך: הון ועשר בביתו וצדקתו עמדת לעד: זרח בהשך אור לישרים חנוך ורחום וצדיק: טוב אים חונן ומלוח יכלכל דבריו במשפט: כי לעולם לא ימוט לזכר עולם יהיה צדיק: משמועה רעה לא ירא נכון לבו בטח ביהוה: סמוך לבו לא ירא עד אשר יראה בצריו: פור' נתן לאבינים צדקתו עמדת לעד קרנו תרום בכבוד: רשע יראה ויכעס שניו יחלק ונמס תאוות רשעים האבד:

הללו יה הללו עבדי יהוה הללו את שם יהוה: יהי שם יהוה מברך מעתה ועד עולם: ממזרח שמש עד מבואו מהלל שם יהוה: רם על כל גוים יהוה על השמים כבודו:

שבתא ושבתורא עובדיה וכותיה קימא לעלמין: דברו טב עבר לפרשותיה חננא ורחמנא י' מונג' יהב לרחלוי ודבר לעלם קימיה: חיל עובדיו חו לעמיה למתן להון אהסנת עממנא: עובדי ידיו קושטא ודינא מהימניו על פקדוניו: סמוך לעלמי עלמא מתעברין בקושטא ותירוץא: פורקנא שלח לעמיה פקד לעלם קימיה קדישא ורחילא שמייה: שרוי חוכמתא דחלמא דיו סכלא טבא לכל עובדיהון תושבהתיה קימא לעלמין: קיב הללויה טוביה דנברא דחל י' בפקדוני צבי לחרא: גבר באוריתא יהון בגוי ברר תריצא ותברך מולא ועתרא בביתיה וכותיה קימא לעלמין: דנח בחשוכא נהור לתריצא חננא ורחמנא וצדיקא: גברא טבא הים על עני ומזיוף יסובר מלוי פהלכתא: ארום לעלם לא יזוע לזכרן עלם יהי זכו משמועתא בישא לא יחל תקין לביה רחץ במימרא דיו: סמיד לביה לא יחל ער דחמי פורקנא בעקתא: בדר ממנה יהב לחשיבי וכותיה קימא לעלמא תוקפיה תרום באיקרא: רשעא יחמי ויכעוס עליו שנוי יעסי ו יאתמסא רבוג רשועי תיביר:

קיב הללויה שבתו שבתו עבדיה דיו יהו שטא דיו מברך מהשתא ועד עלמא: משפח שטא דיו: רמא על כל עמיא י' עליו שטא איקרדיהו קיב הללויה שבתו עבדיה דיו שבתו י' יהו שטא דיו מברך מהשתא ועד עלמא: משפח שטא דיו: רמא על כל עמיא י' עליו שטא איקרדיהו

סמוך לבו לא ירא: ויכעס ב' זר פתח וזר קסץ וס' רשע יראה ויכעס שניו יחלק ונמס תאוות רשעים האבד: ואינן סן אבא פתח' וקסץ וס' נמסר במס' רבת בערך פתח: קיב מברך ג' וס' את אשר תברך' יהו שב' סברך' ואמר ערום יצתי' וא' ומברך וס' ועתה הואלת לברך את בית עבדך דודה: מהלל ג' וס' בס' פרא סיסן יח:

שהוא חנוך ורחום וצדיק או יהיה אור מושך אחר עמו כחילו הוא חנוך: טוב' כמו הפוך איש טוב כמו כל רבים עמים כי הכל ככח בלשונית או טעמו מה טוב וככה הוא טוב הוא איש שהוא חנוך ואמר חנוך ללכת אחריו הטעם שהוא חנוך ומלת יכלכל כפול כמו וכל בשלים' במשפט כאשר הוא דאוי לעשות' ויס' אומרים כי יכלכל כמו יירא כי לבו בטוח בטעם והוא תאר על מסקל עבים וככה סמוך לבו בצרה שתבח עליו לבדו מאוביו: פור' לא הזכיר פעול פורקנא נתן כי הוא נודע כי מלת לאבינים תודיענו ופס' צדקתו כי מדרך צדק לעמוד בני גילו או על דרך ונדקה תהיה לנו: רשע' הפך הצדיק בראותו עושר הצדיק יכעס ברוב הקנאה' סיכיו כפי מחשבתו שימדוק עוד סיכיו להקס חז' יהיה כי ימס כל זה שיחשוב וככה תאות רשעי' שיתאו רע לטובים: הללויה הללו עבדי י' טעם לאמר הללו שלמה פעמים כדרך היכל י' פעם אחרי פעם וכעס עבדי י' חתם עבדי י' כמו הקהל חקה אחת לכס ואמר כן יהי וזאת היא התהלה באמת: ממזרח' ככה אורך היישוב טעם יב פענות ולא כן הרחוב על כן כתוב התבוננת עד רחבי ארץ: רם' הוא מרום על כל תהלות סיהללוהו כל גוים טעם בסבעה גבולות ממזרח שמש עד מבואו והאות על זה כי על השמים כבודו טעם למעלה על כל גוים ויתכן היות רש מושך אחר ורם על השמים כבודו:

פחת ג' זר חס' וס' ושתי פדות' פחות שלח לעמו' והרכב עמו פדות' קדמא חס: קיב יזכור ד' ב' פתח וס' אנה כי כן יברך גבר' גבור בארץ יהיה זרעו' ועתה הואל וברך את בית עבדך דשמואל' טוב עין הוא יברך' עברא וברא פתח: בטוח ב' זר חס' וזר מל וס' יצ' סמוך' משמועה רעה לא ירא' קדם מלא: סמוך ב' וס' יצ' סמוך' קדמא פתח' ואינן סן אבא פתח' וקסץ וס' נמסר במס' רבת בערך פתח: קיב מברך ג' וס' את אשר תברך' יהו שב' סברך' ואמר ערום יצתי' וא' ומברך וס' ועתה הואלת לברך את בית עבדך דודה: מהלל ג' וס' בס' פרא סיסן יח:

אבן עזרא תהלים קיד קטו רשי תשנ"ט

מי יס אומרים כי המנביה פועל עומד כמו אס תנביה כנשר והחמת שהיא פועל יוצא והפעול הוא קנך אמר רבי משה כי פועל המנביה הוא כבודו ויוד המנביה כפי חזבי מרום וחמר כיון הפירוש המנביה לשבת בשמים המספילי לראות בחרן וכמוהו חכמי טוהם לאפוד וחכמי מילוחים לחסן ולפי דעתי שהיא כמשמעו

מי כיו אלהינו בשמים ובחרן שיהא מנביה לשבת ומספיל לראות מנביה מיספילי מקימו להוסיבי מסיבי כלס יוד יתירה בהס עקרת הבית סין שהיא כעקרה יוסיבה: אס הבנים שמחה כי חלה ונס ילדה כיון חת בניה: יועס לועז עס שפת לסן חחר טחינולסון הקדס וחברו חת עס כועז לח תראה עס עמקי שפה וכו' ולכן נלמד כחלפות

המנביה מקום שבתו ובשמים ובחרן הכל שפלים כגדו וטעם לראות כי הכל ידע כמו הדבר הנראה וזה הוא הכתוב בתול הוא אלהי האלהים ואחריו עושה מספילי יתו: מקימי יגס זה הכתוב קטור כי העפר שהוא הארץ נקודת העגול הגדול שהוא המקף והנה הטעם כי הטעם העליון ידומם האביון וחילו היה בעפ דרך משל על כן טעם מקימי חספ' לסון יחיד מאשפתות וחף על פי שהוא על מסקל אחד והטעם כפול: להוסיבי היוד כנסך כמו מקימי וחחר שהזכיר נדיבים בחר כי אלה הנדיבים הם נדיבי עמו שהם ככבדי כדרך תהל לכל חסדיו: מוסיבי עקר במסקל גבר ואף המלה סמוכ' אל הכי העקר יוסיב' והיא טבה בית כמו מוסיב יחידים ביתה והבית כמו בית אהרן בית יעקב איש וכינו טעם אס הבנים כי תהיה העקרת אס ה הבנים שמהה כדברי חנה כי שמחתי ב ביסועתך וחת המסול במלת הללויה על אלה ככלאות שיעשה השם: בכתת ישראל לועז מדברי רול כמו לועז על בניה אוללוענות: הית יהוד' לסון נקבה כמו נדרא בצורה אחותה יהודה והזכיר יהודה כי הוא גבר בחייו: ישראל ממסלותי ממשלת כהנים ועדת יהודה לקדשו כמו ונו קדוש: היס שנברקעו מוימי היס ווי הירדן קימ כד אחד: ההרים דעסו מפני כבוד השם: מה כאלו המשורר ישאלס למה זה וטעם כי תנוס ששב לחרבה

קיד

קטו

כיו ד' וסי' ואמר למחר כי מי גוי גדול אין קדוש כיו מי כיו אלהינו המנביה: מאשפות ב' חס' וסי' מקים מעפר דל דהנה מקימי מעפר זול קור היתה ה' ר' וסי' היתה לי נחלתי כאריה ביער היתה עלי יד י' היתה לי דמעתי להם היתה יהוד לקדשו היתה כאניות טוחר: היס ל' ר' חזר וזהו בקעת לפניה

מי ביהוה אלהינו המנביה לשבת: **המשפילי לראות בשמים ובארץ:**
 מקימי מעפר דל מאשפת ירים
 אביון: להושיבי עס נדיבים עס
 נדיבי עמו: מושיבי עקרת הבית
 אס הבנים שמחה הללויה:
 בצאת ישראל ממצרים
 בית יעקב מעס לעז: היתה יהודה
 לקדשו ישראל ממשלותיו: היס
 ראיה ונס הירדן יסב לאהור:
 ההרים רקרו כאלים גבעות כבני
 צאן: מת לה היס כי תנוס הירדן
 תסב לאהור: ההרים תרקרו כאלים
 גבעות כבני צאן: מלפני ארון
 חולי ארץ מלפני אלוה יעקב:
 דהפכי הצור אנס מים חלמיש
 למעיני מים:
 לא לנו יהוה לא לנו בילשמך
 תן כבוד על חסדך על אמתך:
 למה יאמרו הגוים איה נא אלהיהם:
 ואלהינו בשמים כל אשר חפץ
 עשה: עזביהם כסף וזהב מעשה
 ידי אדם: פה להם ולא ידברו
 עינים להם ולא יראו: אזנים להם
 ולא ישמעו אף להם ולא יריחו:
 ידיהם ולא ימישון רגליהם ולא
 יהלכו לא ינהגו בגרונם: כמוהם
 יהיו עשיהם כל אשר בטח בהם:
 ישראל בטח ביהוה עזרם ומגנם
 הוא: בית אהרן בטחו ביהוה
 עזרם ומגנם הוא: יראי יהוה
 בטחו ביהוה עזרם ומגנם הוא:
 יהוה זכרנו יברך יברך את בית
 ישראל יברך את בית אהרן:
 סעדהו ותריסהו הוא:
 דחליא דיי רחיצו במימרא דיי
 מימרא דיי דבר יתנא לטב יברך ית
 בית ישראל יברך ית בית אהרן:
 יברך

מז פורתיה דיי אלהינא דגביה
 מותביה למתב: דמפיך עיניה
 למתמי בשמיא ובארעא: מקים
 מעפרא מספינא מקלקלתא ידים
 חשיכא: לאותבא עס רברבא
 עס רברבי עמיה: מותב כנשתא
 דישראל דמתילא לעקרא דיתבא
 מוריקא לאנשי ביהוה מליא
 אוכלוסין היד אפנא די על בניא
 הידא הללויה: קיד במפק
 ישראל ממצרים בית יעקב מעמי
 ברבראי: הות כנשתא דבית
 יהודה אחידא לקודשיה ישראל
 לשליטוי: יפא אסתבל ואפד
 יורדנא חור לאחור: טוריא טפוז
 היד דכרין גלמתא היד בני דעאן:
 מה לך יפא ארום תאפד יורדנא
 תחזור לאחורא: טוריא טפוז היד
 דכרין גלמתא היד בני דעאן: מן
 קדם קרים אתחלחלי ארעא מן
 קדם אלהא דיעקב: דהפך טינרא
 לאריתא דמא שמיר למעון דמיון
 קטו לא מטולתנא יי לא
 מטול זכותנא ארום לשמך הב א
 איקרא מטול טובך ומטול קושטך
 למא ימרון עממיא אן
 השתא אלהוון: ואלהנא מדוריה
 בשמיא כל די יצבי עבר: טעותהו
 דכספא ודהבא עובר ידוי בר נש:
 פומא להוון ולא ממליון עינין להוון
 ולא חסין: אורנין להוון
 ולא שמעיין נחירי להוון ולא
 מריחיון: יריהוון ולא ממשמשין
 רגלהוון ולא מהלכין לא מרגנין
 בענקהוון: דכמתהוון ירהוון
 עזבדיהוון כל די מתרחץ עליהוון:
 ישראל רחין במימרא דיי
 סעדהוון ותריסהוון הוא:
 דבירת אהרן רחיצו במימרא דיי

זו כזו כמו כפכה שהיא לשכה בספר עזרא: היתה יהודה לקדשו לקח יהודה לגדול חבלו וקדושתו ואף הם קדשו שמו כ בירידת היס כענין שנאמר שרי יהודה רגמתם וכמו כן למדרש באגדה מקרא זה היתה יהודה לקדשו טקפן נחשון לתוך היס ואמ' חגי חרד תחילה וזהו שאמר היתה יהודה לקדשו: הירדן יסוב לאחור: סכל מימי כדחסיית כבקעו: חולי חרץ המחולל חרץ יוד יתיר בוכמו מנביה מספילי וההפכי: למעיני מים: ויז יתירה כמו ויז של וחיתו יער: לא לנו לא בטכילנו ובכורם מעשינו תעשה עמנו: כי לשמך תן כבודי כדי שלא יחמדו איה כל אלהיהם: ולא ימישון לשון ימישוכי אבי: ירחי יי חלו הנדים: אהבתי

מסרה ואינו מן כה זוני רף חזר נסיב ויז וזה לא נסיב ויז וסי' נסס בסס רבת בערך אות הוי': חלמיש ד' בליש קמצין ומחרס וסי' חלמיש למעיני מים בחלמיש שלח ידו מצו החלמי' שמתי פני כחלמיש' וחד מחלמיש צוד: קטו על חסדך על חד מן יח פסוקי על על ומלה ביניהו וסי' נססר בסלכי' ב' סי' טו: אנו' ו' וסי' פקוח אנו' ולא להשמעות אנו' כן ארס בתוך בית המרי' טעמו נא זאת עם סכל' אונים לדס ולא ישמעו' וחברו ולא יאוינו' אונים כרית לי: בגרום גרו' ג' ב' מל וא חס' וסי' קבר פתוח גרם' ולא יהנו כגרום' רוסמות אל בגרום:

ויבשו המים וטעם ההרים הוא ההפכי הנזר חנם מים ובפסוק ההרים וכל גבעות הפרס הפרס שיש בנייהם: מלפני יוד חולי כנסף והוא שס המועל כמו לא יוכלו קום ועבור היות המלך באלף ארץ היתה עלת חולו מלעיל כאלו כתו חול תחול הארץ או חולי כווי כמו קומי והטעם מהדין הוא שתחולי ארץ ועתה יפרס טעם רקדת ההרים: ההפכי כי הוא יבש מי היס נהירדן והמי לחים והוכיח נחלים שהם לחי מסלע שהוא יבש גס ויז למעיני כוסף והנה הטעם כי הפס לבדו יעשה דבר והפך הדבר והנה היס נהירדן והזכיר בקעס והפך תולדתם: לא לנו יי לא לנו בעבורינו כמו אמרילי: כי לשמך שהוא נקרא עלינו תן כבוד חס שתעשה בעבור חסדך: למה כא' עתה וכבר פירשתי: ואלהינו בשמים בעליונים או בעבור פי מן השמים תבאנה כל הנזרות בארץ: עזביהם הזכיר גדולות השם ושחף כח לאלהי העמים וקראם עזבים כי הם לעצבן לעובדיהם ולא יועיל מעשה יהי אדם דרך קלן להס שיעבדו והנו חפילו לא יהנו כינה גס עוף אחר: כמוהם דרך תכלא: ישראל חמר בטח כנגד כל אשר בוטח בהם חמר בן בלעם כי עזרם ומגנם הוא היה ראוי להימתו עזרכס ומגנכס הוא והנכון בעיני שהוא כן ישראל בטח ביי כי הוא לעולם עמר לישראל ומגנם כמו מן ערך: בית אחר שהזכיר ישראל הזכיר קדושו והס בית אהרן: ירחי אחר כן כלל לירחי השם בכל עם ועס: יי אחר רבי משה כי זכרנו הזכרים סלנו ויברך בית ישראל הנקבות ואף זה נכון כי בית אהרן אינם נקבות איש וכתוב בכל המקרא רק זכרנו מזורת זכירה והאות על זה שהיא קמץ כי חילו היה מגורת זכרים היה הרים בקמץ קטן רק הטעם שהם סזכרנו תמיד הוא יברך חלה הבוטחים בנוסכ להזכירם:

האבתי כי ישמע יי את קולי... כפי למנוחי כי יי גמל עליכי חסד וכו'...

יברך וטעם הקטנים שהיו שוים בצרכה עם הגדולים: יוסף הנה פירש מה היא הצרכה כי היא תוספת ולהפך הקללה היא חסרון: ברוכים כי התפלה שהתפלל לצרכם מתקיים וטעם עושה שמים וחרץ שתקן היבשה והרקים כמו ביום עשות יי חלהים חרץ ושמים ונהה הטעם כי הוא מושל בעליון ובשפל נהוה יברך אתכם:

יוסף יא בלשון אוסופי ג' מלוח' חס' וסימ' נסדר בסדר וצא יעקב (ויש סקנת ענות): ברוכים ג' ב' סל' וא' חס' וסימ' ברוכי אתם ליי כי חמלתם אשר עשיתם חסד' ברוכים אתם ליי עשה שמים וארץ' דיבש גלעד חס': יורדי ג' חס' וסי' המה את ערלים ושכבו' לא המתים יהללו יי' וגמשלתו עם ירדי בור: קיו הטה ב' וסימ' ועלי

יברך יראי יהודה הקטנים עם הגדלים: יוסף יהוה עליכם עליכם ועל בניכם: ברוכים אתם ליהוה עשה שמים וארץ: השמים שמים ליהוה והארץ נתן לבני אדם: לא המתים והללו יהוה ולא כל ירדי דומה: ואנחנו נברך יה מעתה ועד עולם הללו יהוה:

יברך דחליה ריי ועיריא עם ר' דברביא: יוסף מימרא ריי עליוכו ועליוכו בניכו: בריכו אתו מן קדם יי עבר שמיא וארעא: שמי שמיא לשכינת יקרא ריי וארעא ייב לבני נשא: לא מיתא משבחין שמא ריי ולא כל נחתי בית קבורת אדמתא: ואנחנא נברך יה מן השתא ועד עלמא הללויה: קיו רחמיית ארום ישמע יי ית קלי בעותי: ארום אצלי אורגיה לי ובימי אנא קרי: אקיפו יתי מרעו מותא ועיקתין דשיוול אשכחוני עיקתא ורבנא אשכח: ובשמא ריי אקרי גבעו יי שויב נפשי: חננא יי וזכאה ואלהנא מרחם: נטר שרגונגא יי אתמסכניתי ולי חמי למפרוק: תיבי נפשי לבית מנחייכו ארום מימרא ריי גמל טובא עליכו: ארום פציתא נפשי מקטול ית עיני מן דמעתי ית רגלי מן לארתיא: אתהלך קדם יי בארעת חייא: הימניר ארום אמילל בכנישת צדיקי אנא שבחית לחדא: אנא אמרית במערקי כל בני נשא מקדבין: מה אתיב קדם יי כל גמולן טבן דיליה גמילין רהנון עלי: פסא דפוקנא אסובר לעלמא דאתי ובשמא ריי אקרי: נרדי קדם יי אשלם אתני כרון נסוי לכל עמיה: יקיר קדם יי מיתותא דמשלתחא לחסידוי:

אבתי ביישמע יהוה את קולי תחנוני: ביי הטה אזנו לי ובימי אקרא: אפפוני חבלי מות ומצרי שאול מצאוני צרה ויגון אמצא: ובשם יהוה אקרא אנה יהוה מלטה נפשי: חנון יהוה וצדיק ואלהינו מרחם: שמר פתאים יהוה דלותי ולי יהושיע: שובי נפשי למנוחיכי ביי יהוה גמל עליכי: כי חלצת נפשי ממות את עיני מן דמעתי את רגלי מדחי: אתהלך לפני יהוה בארצות החיים: האמנתי כי אדבר אני עיני מאד: אני אמרתי בחפזי כל האדם כזב: מה אשיב ליהוה כל תגמולוהי עלי: כוס ישועות אשא ובשם יהוה אקרא: נרדי ליהוה אשלם נגדה נא לכל עמו: יקר בעיני יהוה המותה לחסידוי: אנה יהוה ביי אני עבדך אני עבדך בן אמתך פתחת למוסרי:

בבעו יי ארום אנא עבדך בן אמתך שריתא לשולשלתוי:

הטה חסד' כי הטה אזנו ליי אנה ו' כתי' ה' בליש' בקשה וסימ' אנה יי זכור נא את אשר התהלכתי דמלכים וחברו דישעי' אל נא נאבדה בגפש' אנה יי הלא זה דברוי' אנה יי מלט נפשי' אנה יי כי אני עבדך: שובי ג' בטע' לרע וסימ' כי אודי שובי נחמתי' עד שובי בשלום' שובי נפשי למנוחיכי: ישועות ו' מל' וסימ' גמול ישועות מלכו דשמואל' וחברו סגדיל דסיפרא' פועל ישועות בקרב הארץ' ומעו ישועות ששיתו' מה תשתוחחי נפשי קדמא' צוה ישועות יעקב' כוס ישועות אשא: ובשם יי ג' וסימ' ובשם יי אקרא אנה יי' כוס ישועות אשא ובשם יי' לך אובח זבח תודה' וכולהו בחד ענינא:

הטח העם הזה והייתי חושב בלב כי חנון ורחום העם וצדיק ירא העם וטעם מרחם כמו רחום: שומר' הטעם שלא חסוב תחבולות להמלט כי שמתי נפשי כאחך הפתאים כי חס דלותי ידעתי כי העם שהוה חנון ורחום וישעני והייתי מבשר נפשי לאמר לה שובי כפשי למנוחיכי כנגד צרה ויגון חמצא כי פעמים רבות גמל העם עלייכי או בזה מלת גמל תחת יגמול כמו נתתי כסף השנה קח ממני: כי' כמה פעמים הצלת נפשי וטעם את עיני שהיה חושב שימות כמו ויבך חוקיהו' ואת רגלי כי בהם התנועה סיוכל לצרונ: אתהלך' בעבור שהזכיר רגלי אמר אתהלך בארצות החיים שהם על פני הארץ ולא תחתיה: האמנתי' אמר רבי משה עתה חלמין כי מה שהייתי מדבר על לבי היה אמת שאמר שובי כפשי ופי' אני עניתי כמו דלותי מנצרת עני וכמוהו זמיר עריבים יענה ופי' אני אמרתי על עת שככתב בו ויהי דוד נחפו ללכת' וטעם כל האדם כתב על שמואל שהבטיחו או כזב כמו לא אני עניתי כמו דלותי מנצרת עני וכמוהו זמיר עריבים יענה ולפי' דעתי עתה חלמין כאשר הדבר כי קודם עתה דברתי כזבים וככה עניתי כמו ויען חיוב הראשון ועני' ואמרתי: מה' מה מנחה אתן לשם כמו זה שייב למלך ישראל ודקדוק תגמולהי על לשון חרמית עלוהי כמו עליו ולפי' דעתי שהיה שתי מלות חלפ שהיה חסידת חלף כמו לפלימוני המדבר את אשר עזן ובבל ובמה: כוס' על דעת רבי משה שהוה כמו מנת חלקי וכוס' והנה הכוס מקרה והוה הנושא ואחר' אמרו כי הוה כממשעו' אשא חש כמו כוסק ומלת נח עתה ככל כח שבמקרא וזככס' למר' עש לכל עמו כמו מימין לבית: יקר' הזכיר הטע' למה מלטו העם כי הוה מהחסידי' יקר קשה כמו ויקר פדיון נפסם קשה הוה בעיני העם להמית חסידיו בלא עתם והוה המותה נוסף כחא לשחולה ואף ההוה סימן ללשון נקבה ופעד שהמלה מלעיל: חנה' כמו חנה הטח והוה לשון תודה כי מתחלף מלת חנה בלא חו' בחלף לסיים טעמים פעם' לשון פיוס ופעם לשון תודה כמו זה שהוה מודה כמו זה שהוה מלעיל: חנה' כמו חנה הטח והוה לשון תודה כי הושיענא הוה לשון פיוס וכפה מלת חולי פעם' שמה' ופעם כמו מתאוה חולי אוכל להלחם חולי יהיה זה ופעם שמה' חולי לא תחבה האשה מפי האדם: פתחת למוסרי' בחילו היה קשור במוסרות והלמד כוסף כלמד הדגו לחבד:

השמים' אמר רבי משה כי השמים כמו מקום ואני כבר פ' פירשתי בספר הטעם כי שמים על מתכונת שנים ונזרתו מסס בעבור שני מקומות טו בסדן שהם כטועים וכן כתו לנטוע שמים וליסוד חרץ וחסרי דעת חסכו כי ממשלת האל' בארץ כממשלת העם בשמים ולא דברו נכונה כי מלכות העם בכל משלה רק פירו' נתן לבני האדם שהאלם כמו פקיד חלהים בארץ על כל מה שיש בה והכל בדבר העם: לא' טעם העם כח נשמה באלם נתן בידו החיו והצמחים להכיר מ' מעשה העם ולהללנו בעודו חו: יורדי דומ' מקום כריתות וחרץ גזירה כמו ודמיתי ח' חמך ויש אומרים כי הוה מנצרת ולא דמיה לו לי ואל תחתי דומי לו ואף כי אחריו כתוב: וחננני' זאת הצרכה היא כפה להמות כי נשמת הצדיק לעולם תהלל את העם: חבהתי' כמה הייתי אוהב שישמע העם קולי בהתחנני' ויש אומרים אבתי יי כי יוסף קול תחנוני כמו אשר חכמים יגידו ולא כחדו ויש אומרים כי יוד קולי נוסף והכסן שיחסר בית בתחנוני: כי טעם ובימי אקרא כל ימי נזה חספד:

אבתי ביישמע יהוה את קולי תחנוני: ביי הטה אזנו לי ובימי אקרא: אפפוני חבלי מות ומצרי שאול מצאוני צרה ויגון אמצא: ובשם יהוה אקרא אנה יהוה מלטה נפשי: חנון יהוה וצדיק ואלהינו מרחם: שמר פתאים יהוה דלותי ולי יהושיע: שובי נפשי למנוחיכי ביי יהוה גמל עליכי: כי חלצת נפשי ממות את עיני מן דמעתי את רגלי מדחי: אתהלך לפני יהוה בארצות החיים: האמנתי כי אדבר אני עיני מאד: אני אמרתי בחפזי כל האדם כזב: מה אשיב ליהוה כל תגמולוהי עלי: כוס ישועות אשא ובשם יהוה אקרא: נרדי ליהוה אשלם נגדה נא לכל עמו: יקר בעיני יהוה המותה לחסידוי: אנה יהוה ביי אני עבדך אני עבדך בן אמתך פתחת למוסרי:

הטה חסד' כי הטה אזנו ליי אנה ו' כתי' ה' בליש' בקשה וסימ' אנה יי זכור נא את אשר התהלכתי דמלכים וחברו דישעי' אל נא נאבדה בגפש' אנה יי הלא זה דברוי' אנה יי מלט נפשי' אנה יי כי אני עבדך: שובי ג' בטע' לרע וסימ' כי אודי שובי נחמתי' עד שובי בשלום' שובי נפשי למנוחיכי: ישועות ו' מל' וסימ' גמול ישועות מלכו דשמואל' וחברו סגדיל דסיפרא' פועל ישועות בקרב הארץ' ומעו ישועות ששיתו' מה תשתוחחי נפשי קדמא' צוה ישועות יעקב' כוס ישועות אשא: ובשם יי ג' וסימ' ובשם יי אקרא אנה יי' כוס ישועות אשא ובשם יי' לך אובח זבח תודה' וכולהו בחד ענינא:

לך

אבן עזרא תהלים קיו קיח רשי תשם

לך ונבטח יי' חקראי יי' חקרא בני חכם לנבון חכם כדרך ויקרא חכם כשם יי' אל עולם: גדרי כי כבד הזכיר זה בראשון וטעם להזכירו פעם אחרת כי הנדר סגולה לא חסלמונו במקום אחר כי חכם בבית השם על כן אחריו בחכמה בית יי' יוד בתוככי כוסף כמו בתוככי מצרים או לנכח המדינה נחמס במלת הללויה סוף יחמר לכל עמו

זבח תודה וזכי הודייה על הנסים שעשית לי: גדרי קרבנות סגולה: בתוככי כמו בתוכך: כי נבד עליו חסדו כלל ואף כי אהמו חסד נבד עלינו חסדו ואמת יי' לעולם שסמך אכטחתו סגולה חת החבות: הודו ליי' נגו' יחמר נח ישראל לבי שלעולם חסדו: ירחי יי' חלו בני לוי שכתוב בהם מי ליי' חלי ויאספו חליו כל בני לוי במעשה העבד ונלחמו עם ישראל כשאמרו נתנה רחם וכסובה מ זכריהו: טוב לחסות ביי' נגו' חסיון זה חיוני חלח לשון חסיון כל ודבר מועט הוא ומבטח דב' בריח נסמך חוק ואלעפכ לחסות ביי' טוב מהבטחה בני חכם: כל בני סבבוי מדבר במלחמת נגו' ומנוג סכל הגוי יהיו עם כמו סל' וחכפתי חת כל הגוים חלי ירושלים למלחמה: חמילס' חכריתס' לסון ימוול ויבש דעכו כאש קיובי' כן לשון דעיכה נופל על לשון קפיכה ונתור ממחר להיות נתר ונתק ממקומו על כן הוא נופל על לשון חס ועל לשון חס כמו נדעכו ממקומו וכן יוד נדעכו וכן נרו עליו יעדך כדרך סלהבת הכתקת מן הפתיל ועולה למעלה כשהיא כבה: דחה דחיתני לכפולי חתה חויבי עשו: עזי וזמר יה ויהי לי לישוע' עזי חמרת נבורת הכה היה לי לישוע' עזי יוד יתירה כי לא מצינו במקרא עזי נקוד חטף קמץ חלח סורק חוץ משלטה מקומות שהוא סמוך חלל וזמרת ועל כרחק וזמרת דבוק לתבת הסס ואיך יכול לפרשו וזמרתו וחל תתמה על ויהי לי סלח חמר היה לי לישועה סהרבה כלה במקד' ואשר לא סס לכוננו ויעזב חת נכדיו ונגו' היה לו לכתוב עזב: קול רנה וישועה' תהיה לעתיד בהלה בדיקים ומהו קול הדנה ימין יי' עשה חיל ירנת ימין יי' רוממה נגו' יי' רוממ' מדרס חגדה עלינוס ברח הכה בימין לפיכ לא שלטה בהס מיתה סנח' חף ידי סדה חרן זה סמחל וימיני טפחה שמים זה ימין וכן חמר המסורר ימין יי' רוממה ס שברחה חותס סברומ סל עולם היא ימין יי' סתעשה חיללות סל צדיקים לעתיד לכח וגם בה יחיה חותס ויחיו לעולם וחל לא חמות כי אחיה לעולם: לא חמו' חני כנסת ישראל כשאר החומות מיתת עולם כי אחיה נגו': יסור יסרכייה' בגלות וסס נכתבו כל עונותי ו נלמות לא כתנני: פתחו לי סערי צדקי' וחלו הן סערי צדק זה הסער סלביה המקדס שהוא ליי' והצדיקים יבולו בו וסס חמד כי עניני מן הגלות: חבן

הנזכר למעלה: הללו חת יי' כל גוים על כן חמר עוד הללו לפי דעתי כי טעם כל גוי סהיו תחת יד ודד כמו חס יס גוי וממלכה ור' משה חמר כי הוא כלל לכל גוי וטע' כי נבד החסד סיעשה עם הכל לחותס ו ולכלכלס וחמ' נחמתי יי' לעולם כנגד הגוי סלח א ואמינו בהכליה וחתס הללו יה כן עס חמיר: הודו ליי' כי טוב' נחמס' מלת הוא והטע' כי טוב הוא' יח כי טוב פועל עבד לסון יחיד כדד' מה טובו חלוד לסון רבים פועל עבד: יחמר' הפעול סהוא האומני ט כי לעולם חסדו: יחמר' הזכיר קדמי ישראל בעבור נולד מעלתס כי סס יתד חייבים להודו' לפס וחלכלל יחמרני ירחי יי' בכל עם ועס: מן חמ' מפעלי הככל כמו מסס קלע: במרת' הסך מר כי בזה עכני והזכיר ססס פעמים דרך נחת כלסון הקד': יי' ססס עמי ומה וכל חסד לעשות לי ור' משה חמר חמר סהסס לי לא חירח מה סיעשה לי בן חלס: יי' חמר ד' משה כחמר יהיה ססס לבדו כנגד כל עוזרי חני ח חרחה בסוכאי והטעס חיינו חמר כי ססס יהיה חמד מעוזרי דק הוא כנגד כל העוזרים כי בהיות ססס עזרתה לי חל לי בורך לעזרים בלחוננו חלוי חני לי עוזרי דבי' והסס חיינו עוזרי חל ייעלני' וזה ספיר' חרן וחף סודך לורן הטעס סהסס יעזר עזרני וירחה בנקמתו בסוכאי ובעבו סהזכ' סיס' לו עוזרים חמר כי לא יבטח בהס דק כסס לבדו על כן טוב לחסות כסס כי בכל מקום יהיה לו מחסה והטעס חמר יחסה בו הוא יחס לו: כוב' בגדיכים כמוהו סהס נכדלי' מכל בני חלס: כל' חס סכבוי כל גוים חני חכריתס כסס יי' חמר חני חוסה בו ונולת חמילס כמו ימוולל ויבס כמו חכיס יכוון ובזה זאת הלמד קמוטה כדרך לבסס הכתן ור' משה חמר כי חמילס מנורת חמלל על מסקל פקידס והוא רחוק: סבוי' כמו יי' עזי ומעוזי פעס חמרי פעס: סבוי' דועכו' כמו בני יעדך נרו: כאס קויבס' חיינו עומד כי מיד הוא ככבה: דחה' לכפולי' סלס כמו לנדות ידו וטעס ויי' עזרכי הוא ססס סהזכיר למעלה זה ססס סהזכרתי עזרכי: עזי חמרת יה' חל משה כי רלס' זמרת קמץ והוא מוכרת כטעס כאלו הוא עזי חמרתו וכמוהו חס חתן סנת לעיני סהוא כמו סנתי חף כחלת ספרה עלי כחלתי וזה סנבה כי הקמץ מלחמהו בסמיכות כמו יי' מנת חלקי וכוכי ויכול להס' כי יי' הוא מנת וחלקי וכוכי חס כן מה יעשה במלת ומנת המלך וחמרי' חמרני כי יוד עזי כוסף והעד סהוא קמץ חטוף ולא סורק כמיי' עזי ומעוזי והנה מה יעשה כי הנה כתוב כי חקך הטריפני לחס חקי' יי' בערך ישמח מלך כהלת בערך חין הפרס ביניה' ועוד מה טעס לוי ויהי לי לישועה' וחי חמר חס חתן סנת לעיני סמוך חל עיני ובח הלמד כוסף כמו לימין לבית וחלן ספק כי לימין סמוך וככה מנת נס חף כחלת סמוך והכסמך חסר כמו וסכורת ולא מיין וחלן אהמו חוטסן סהוא כחלת בקמץ וככה פירוס דקוק עזי חמרת יה' סמוך ומלת עזי ספרת חחרת כמו יכפה חף וכן הוא עזי וזמרת עזי יה' עזי כח ותחלת כתי הוא ססס חו עזי וזמרת יה' עזי: קולי' וישועה' בעבור סהזכיר דחה דחיתני וטעס בהלה צדיקים סהיו לבטח' כמות מבקסי רעתס חזי יחמרני ימין יי' עשה חיל לבדה לא כן חלס וטעס חכור סלס פעמים ימין יי' כי זה יהיה פעס חמרי פעס: לא' חמר סימין ססס עשה חיל וחני חוסה בו לא חמות ביד חויב: יסור' ססס הפועל מהנכח חכד כמו סחול יסללו כחכל: פתחו' הוא סהזכיר להודות לו וזה הנח חכדק: זה' טעס סהער הודות לו:

לך יאזכר זבח תודה ובשם יהוה אקרא: נדרי ליהוה אשלם נודה נא לכל עמו: בתצורות בית יהוה בתוככי ירושלים הללויה:

הללו את יהוה כל גוים שבתוהו כל האמים: כי נבר עלינו חסדו ואמת יהוה לעולם הללויה:

הודו ליהוה כי טוב פי לעולם חסדו: יאמר נא ישראל פי לעולם חסדו: יאמר נא בית אהרן כי לעולם חסדו: יאמר נא יראי יהוה כי לעולם חסדו: מן המצר קראתי יה עני במרחב יה: יהוה לי לא אירא מה יעשה לי אדם: יהוה לי בעזרי ואני אראה בשנאי: טוב לחסות ביהוה מבטח באדם: טוב לחסות ביהוה מבטח בגדיכים: כל גוים סבבוני בשם יהוה בי אמלים: סבוני גס סבבוני בשם יהוה כי אמלים: סבוני כדברים דעכו

כאש קויצים בשם יהוה פי אמלים: דחה דחיתני לנפל ויהוה עזרני: עזי וזמרת יה ויהי לי לישועה: קולי רנה וישועה באהלי צדיקים ימין יהוה עשה חיל: ימין יהוה רוממה ימין יהוה עשה חיל: לא אמות פי אחיה ואספר מעשי יה: יסר יסרני יה ולמות לאנתנני: פתחו לי שערי צדק אנא גם אודה יה: זה השער ליהוה צדיקים יבאו בו:

אכנסני יה ולמות לא מסר יתני פתחו לי מעלני קראת רצוקא אעול בהון אשבחיה: דין מעלני דבית מקדשא דיי צדיקיא יעלון ביהו:

כנפזי' וט' רמץ בליש חסיה וסימן נמסר בספרא סימן סב: כדברים ג' בליש' חס' וסימן כאשר תעשנה ודברים' הנה עדת דברים' סבוי כדברים' אנך: עושהו וסימן רק עץ אשר תדע' אש וברד שלג וקשר' ולשמחה מה זה עשה' וסאמר מדרכי אסתר עשה' קול רנה וישועה' ימין יי' חוסס ימין:

לך אדבח זבח נכסתא ובשמת דיי אקריו נדרי קדם יי' אשלם אתני כרון נסוי לכל עמיה: בדרתא דיי בבית מקדש אללהנא במצעכי ירושלים הללויה:

קיח עמיא שבחו ליה כל אופיא: ארום אנבר עלנא טוביה וקושטירה דיי לעלמא הללויה קיח שבחו קדם יי' ארום סב ארום לעלם טוביהו: ימרון כרון ישראל ארום לעלם טוביהו: ימרון כרון בית אהרן ארום לעלם טוביהו: ימרון כרון דחליא דיי ארום לעלם טוביהו מן עקמתא קריתיה קבל צלותי בפתיא יהו: מימרא דיי בסעדי לא אדחל מה יעבד לי ברנשו:

מימרא דיי למסערא יתי ואנא אחמי פורענותא בסנאי: טב למתרחצא במימרא דיי מן למרחץ בברנשו: טב למתרחצא במימרא דיי מן למרחץ בברבאי: כל עטמיא חורו יתי בשום מימרא דיי רחצית ארום אתשנון: אקיפון ליאף חורו יתי בשום מימרא דיי רחצית ארום אתשנון: אקיפון לי חד' ובוריתא דלקין חד' אשתא בכובין בשום מימרא דיי רחצית ארום אתשנון: כדחידחית יתי למנפול ומימרא דיי סיעניו תוקפי ותושבתחיה דחיל על כל עלמא יי אמר בסמימריה ויהוה לי לפריק: קל תושבתחיה ופורקניא במשכנדהון דצדיקיא ימנא דיי עבדת חילא:

ימנא דיי סרממא ימנא דיי עבדת חילא: לא אמות ארום אחי ואשתעי עזברי אללה: מכנסא אהודי

כנפזי' וט' רמץ בליש חסיה וסימן נמסר בספרא סימן סב: כדברים ג' בליש' חס' וסימן כאשר תעשנה ודברים' הנה עדת דברים' סבוי כדברים' אנך: עושהו וסימן רק עץ אשר תדע' אש וברד שלג וקשר' ולשמחה מה זה עשה' וסאמר מדרכי אסתר עשה' קול רנה וישועה' ימין יי' חוסס ימין:

לך אדבח זבח נכסתא ובשמת דיי אקריו נדרי קדם יי' אשלם אתני כרון נסוי לכל עמיה: בדרתא דיי בבית מקדש אללהנא במצעכי ירושלים הללויה:

קיח עמיא שבחו ליה כל אופיא: ארום אנבר עלנא טוביה וקושטירה דיי לעלמא הללויה קיח שבחו קדם יי' ארום סב ארום לעלם טוביהו: ימרון כרון ישראל ארום לעלם טוביהו: ימרון כרון בית אהרן ארום לעלם טוביהו: ימרון כרון דחליא דיי ארום לעלם טוביהו מן עקמתא קריתיה קבל צלותי בפתיא יהו: מימרא דיי בסעדי לא אדחל מה יעבד לי ברנשו:

מימרא דיי למסערא יתי ואנא אחמי פורענותא בסנאי: טב למתרחצא במימרא דיי מן למרחץ בברנשו: טב למתרחצא במימרא דיי מן למרחץ בברבאי: כל עטמיא חורו יתי בשום מימרא דיי רחצית ארום אתשנון: אקיפון ליאף חורו יתי בשום מימרא דיי רחצית ארום אתשנון: אקיפון לי חד' ובוריתא דלקין חד' אשתא בכובין בשום מימרא דיי רחצית ארום אתשנון: כדחידחית יתי למנפול ומימרא דיי סיעניו תוקפי ותושבתחיה דחיל על כל עלמא יי אמר בסמימריה ויהוה לי לפריק: קל תושבתחיה ופורקניא במשכנדהון דצדיקיא ימנא דיי עבדת חילא:

ימנא דיי סרממא ימנא דיי עבדת חילא: לא אמות ארום אחי ואשתעי עזברי אללה: מכנסא אהודי

כנפזי' וט' רמץ בליש חסיה וסימן נמסר בספרא סימן סב: כדברים ג' בליש' חס' וסימן כאשר תעשנה ודברים' הנה עדת דברים' סבוי כדברים' אנך: עושהו וסימן רק עץ אשר תדע' אש וברד שלג וקשר' ולשמחה מה זה עשה' וסאמר מדרכי אסתר עשה' קול רנה וישועה' ימין יי' חוסס ימין:

אכנסני יה ולמות לא מסר יתני פתחו לי מעלני קראת רצוקא אעול בהון אשבחיה: דין מעלני דבית מקדשא דיי צדיקיא יעלון ביהו:

כנפזי' וט' רמץ בליש חסיה וסימן נמסר בספרא סימן סב: כדברים ג' בליש' חס' וסימן כאשר תעשנה ודברים' הנה עדת דברים' סבוי כדברים' אנך: עושהו וסימן רק עץ אשר תדע' אש וברד שלג וקשר' ולשמחה מה זה עשה' וסאמר מדרכי אסתר עשה' קול רנה וישועה' ימין יי' חוסס ימין:

אכנסני יה ולמות לא מסר יתני פתחו לי מעלני קראת רצוקא אעול בהון אשבחיה: דין מעלני דבית מקדשא דיי צדיקיא יעלון ביהו:

כנפזי' וט' רמץ בליש חסיה וסימן נמסר בספרא סימן סב: כדברים ג' בליש' חס' וסימן כאשר תעשנה ודברים' הנה עדת דברים' סבוי כדברים' אנך: עושהו וסימן רק עץ אשר תדע' אש וברד שלג וקשר' ולשמחה מה זה עשה' וסאמר מדרכי אסתר עשה' קול רנה וישועה' ימין יי' חוסס ימין:

אכנסני יה ולמות לא מסר יתני פתחו לי מעלני קראת רצוקא אעול בהון אשבחיה: דין מעלני דבית מקדשא דיי צדיקיא יעלון ביהו:

כנפזי' וט' רמץ בליש חסיה וסימן נמסר בספרא סימן סב: כדברים ג' בליש' חס' וסימן כאשר תעשנה ודברים' הנה עדת דברים' סבוי כדברים' אנך: עושהו וסימן רק עץ אשר תדע' אש וברד שלג וקשר' ולשמחה מה זה עשה' וסאמר מדרכי אסתר עשה' קול רנה וישועה' ימין יי' חוסס ימין:

אכנסני יה ולמות לא מסר יתני פתחו לי מעלני קראת רצוקא אעול בהון אשבחיה: דין מעלני דבית מקדשא דיי צדיקיא יעלון ביהו:

אבן עזרא

תהלים קיט

תשםא

בדרך' כאשר הרגיל כפשי בדרך עמותך אז חשמה: צפיקודי חשימה' עם לבבי שהפיקודים נטועים בו והפיקודים יודוהו לטמור חרותך שהם ישרים בכלים חף על פי שבפרטים ידעו למי שהיה הכללים שמורים לטוב לכל העמים ופירוש הדבר תבין מהנשם שהוא כלל שמור לטוב לכל העולם ובכללו שהוא מטיב יבוא ממנו מקרה רע למעטים: בחוקותיך בחוקות שהשם כהג עולמו' אשתעשע' על כן לא חשכה דברך שחמרת אחריי' אלהיכם תלכו: נמול' בעבור שהזכיר למעלה לא חשכה דברך חמר נמול על עבדך אחיה ואשמרה כמו לא חשכה: גלי' כפלאות מתורתך' איננו דבק כי אם ואביטה כמו ולא כחוד מאבותם וכן הוא גל עיני ואביטה מתורתך כפלאות ממני: גר' בעבור

רשי

החלם חל עושהו וחלי ישנו בדברי סקר: נמול על עבד' דבר שאחיה בובנמול חסדך: כפלאו מתורתך דברים המכוסים בה שאינם מפורשים בה' מתורתך כפלאים מפירושי תורתך שאינם מפורשים בה מנחתי גר אחי בחרץ ימים מועטים' חל חסדת ממני מנחתי הנעלמות שאוכל לקיימם שאם לא עכסו חיינתי: גרסה' נשתברת כפשי מחמ תהיה כמו גרם כדמל ומנחם חדר לתחכה עם מתחב חכמי חת גחון יעקב ושיחה לסוף טבר: גל מעלי' לסוף גלגול כמו ויבל חת האבן: בי כדברו' חעפי שמלכי אומות העולם מתלוצצים עלי שאכי עוסק בתורה: שעשועי' עסקי: חייני כדברך' כמו שהבטחתיני על ידי נתן הכהיה ט טובה: דרכי ספרתי' לך חת דרכי וחת חטאותי וחתה עניתי: דלפה כפשי' נטפה כלום נחסרת והולכת: משפטך שויתי' סמתי עכמי למשפטך ודבקתי בעדותך לבחור בדרך חמונה לך חכי שחל דרך סקר הסר ממני: ואזכרה עקב' אשמרנה בכל מעלותיה ועקבי כמדותיה לסוף עקבים ט טרבלשבלע: הקם לעבדך חמרתך' חסר הבטחתי: חסר ליראתך' שאהיה חכי ורעי ירחי סוף סעל מנת כן הבטחתי חס ישמרו כניך חת דרכם וגו': העבר חרפתי' מחול לי על חותנו עון ושוב לא יוכלו חויבי לחרפני בו: כי משפטך טובים' וכבר חכי מקבל עלי לשלם הכבשה חרבעתי: ויבאוני' תשועתך תבא חלי כאמרתך שהבטחתי: ואל

עדותך ט' מפקין ויו וסימן ולשלמה בני תן לבב שלם דודי' וח' אינן בענייני באב וסימן פרוץ בן דסה בסא צוות ערותך: ג' אחיה ד' וסימן ויפל אחיה בעד השכבה' מאסת לא לעולם אחיה' לא אמות כי אחיה' נמל על עבדך אחיה' וא' הבינני ואחיה: אוררים ג' וסימן ועתה אוררים אתם דיהושע' ואם בני האדם

בדרך ערותיך ששתי כעל כל-הון: בפקודיך אשיחה ואביטה ארחתיך: בחקתיך אשתעשע לא אשכח דברך:

נמל על עבדך אחיה ואשמרה דברך: גל-עיני ואביטה נפל-אות מתורתך: גר אנכי בארץ אל-הסתר ממני מצותיך: גרסה נפשי לתאבה אל-משפטיך בכל-עת:

נערת זדים אוררים השנים ממצותיך: גל מעלי חרפה ובוז כי עדתי נצרתני: גם ישבו שרים בי נדברו עבדך ישיח בחקיה: גם עדתיך שעשועי אנשי עצתי:

דבקה לעפר נפשי חייני בדברך: דרכי ספרתי ותענני למרני חקיה: דרך-פקודיך רבינני ואשיחה בנפל-אורתיך: דלפה נפשי מתונה קימני בדברך:

דרך-שקר הסר ממני ותורתך חנני: דרך-אמונה בחרתי משפטיך שויתי: דבקתי בעדותיך יהוה אל-תבישני: דרך-מצותיך ארוץ כי תרחיב לבי:

הורני יהוה דרך חקיה ואצרנה עקב: הבינני ואצרה תורתך ואשמרנה בכל-לב:

הדריכני בנתיב מצותיך כי-בו חפצתי: הט-לבי אל-עדותיך ואל-אל-בצע: העבר עיני מראות שוא בדרכך חייני: הקם לעבדך אמרתך אשר ליראתך: העבר חרפתי אשר ינרתני כי משפטיך טובים:

הנה תאבתי לפקודיך בצדקתך חייני: ויבאוני חסדך יהוה תשועתך באמרתך:

אוררים הם לפניי' נערת זדים אוררים: ד' כדברך ג' חס' וסימן נמסר בסדר ויצא יעקב: ספרתי ב' ובענין וסימן בשפתי ספרתי' דרכי ספרתי ותענני: דלפה ב' וסימן דלפה נפשי סתונה' אל אלה דלפה עיני: בעדותך ח' באב וסימן פרוץ בן דסה בסא צוות צדק עדותך: ארוץ ד' סימן נמסר בשמואל ב' סימן יח: ט' חורתך מתורתך ט באב וסימן גל עיני ואביטה' הבינני ואצרה' ולעפה אוחותי זכרתי בלילה' כרו לירחים' מה אהבתי' עת לעשות לה' פלגים' שלום רב לאהבי תורתך: גרתך חס' וסימן בסדר עקב: ו' חסדך כלהן מל במאויבאני חסדך י' דאב:

אורח הימנותא בחרתי דיניך שויתי: ארבעות בסהרותך י' לא תבהתנני: אורח פקודיך ארהוט ארום תפתני לבי:

אליף יתי' אורח נורתך ואנטרנה עד גמירא: תביננני ואנטור אוריתך י' ואנטרנה בכל לבא: תדרכנני בשביל פקודיך ארום ביה צביתו אצלי לבי לסהרותך ולא לות סמונא:

אעבר עיני מלמחמי שקרא בדברך אסייתו אקים לעבדך מימרך די לדחלתך: אעבר חסודי די דחילית ארום דיניך טבין: ה' רנגירי לפקודיך בצדקתך אסי ירתי:

וייתון עלי חסדך י' פורקנך היך מימרך: ואתיב אוררים הם לפניי' נערת זדים אוררים: ד' כדברך ג' חס' וסימן נמסר בסדר ויצא יעקב: ספרתי ב' ובענין וסימן בשפתי ספרתי' דרכי ספרתי ותענני: דלפה ב' וסימן דלפה נפשי סתונה' אל אלה דלפה עיני: בעדותך ח' באב וסימן פרוץ בן דסה בסא צוות צדק עדותך: ארוץ ד' סימן נמסר בשמואל ב' סימן יח: ט' חורתך מתורתך ט באב וסימן גל עיני ואביטה' הבינני ואצרה' ולעפה אוחותי זכרתי בלילה' כרו לירחים' מה אהבתי' עת לעשות לה' פלגים' שלום רב לאהבי תורתך: גרתך חס' וסימן בסדר עקב: ו' חסדך כלהן מל במאויבאני חסדך י' דאב:

אורח הימנותא בחרתי דיניך שויתי: ארבעות בסהרותך י' לא תבהתנני: אורח פקודיך ארהוט ארום תפתני לבי:

אליף יתי' אורח נורתך ואנטרנה עד גמירא: תביננני ואנטור אוריתך י' ואנטרנה בכל לבא: תדרכנני בשביל פקודיך ארום ביה צביתו אצלי לבי לסהרותך ולא לות סמונא:

אעבר עיני מלמחמי שקרא בדברך אסייתו אקים לעבדך מימרך די לדחלתך: אעבר חסודי די דחילית ארום דיניך טבין: ה' רנגירי לפקודיך בצדקתך אסי ירתי:

וייתון עלי חסדך י' פורקנך היך מימרך: ואתיב אוררים הם לפניי' נערת זדים אוררים: ד' כדברך ג' חס' וסימן נמסר בסדר ויצא יעקב: ספרתי ב' ובענין וסימן בשפתי ספרתי' דרכי ספרתי ותענני: דלפה ב' וסימן דלפה נפשי סתונה' אל אלה דלפה עיני: בעדותך ח' באב וסימן פרוץ בן דסה בסא צוות צדק עדותך: ארוץ ד' סימן נמסר בשמואל ב' סימן יח: ט' חורתך מתורתך ט באב וסימן גל עיני ואביטה' הבינני ואצרה' ולעפה אוחותי זכרתי בלילה' כרו לירחים' מה אהבתי' עת לעשות לה' פלגים' שלום רב לאהבי תורתך: גרתך חס' וסימן בסדר עקב: ו' חסדך כלהן מל במאויבאני חסדך י' דאב:

אורח הימנותא בחרתי דיניך שויתי: ארבעות בסהרותך י' לא תבהתנני: אורח פקודיך ארהוט ארום תפתני לבי:

אליף יתי' אורח נורתך ואנטרנה עד גמירא: תביננני ואנטור אוריתך י' ואנטרנה בכל לבא: תדרכנני בשביל פקודיך ארום ביה צביתו אצלי לבי לסהרותך ולא לות סמונא:

אעבר עיני מלמחמי שקרא בדברך אסייתו אקים לעבדך מימרך די לדחלתך: אעבר חסודי די דחילית ארום דיניך טבין: ה' רנגירי לפקודיך בצדקתך אסי ירתי:

וייתון עלי חסדך י' פורקנך היך מימרך: ואתיב אוררים הם לפניי' נערת זדים אוררים: ד' כדברך ג' חס' וסימן נמסר בסדר ויצא יעקב: ספרתי ב' ובענין וסימן בשפתי ספרתי' דרכי ספרתי ותענני: דלפה ב' וסימן דלפה נפשי סתונה' אל אלה דלפה עיני: בעדותך ח' באב וסימן פרוץ בן דסה בסא צוות צדק עדותך: ארוץ ד' סימן נמסר בשמואל ב' סימן יח: ט' חורתך מתורתך ט באב וסימן גל עיני ואביטה' הבינני ואצרה' ולעפה אוחותי זכרתי בלילה' כרו לירחים' מה אהבתי' עת לעשות לה' פלגים' שלום רב לאהבי תורתך: גרתך חס' וסימן בסדר עקב: ו' חסדך כלהן מל במאויבאני חסדך י' דאב:

אורח הימנותא בחרתי דיניך שויתי: ארבעות בסהרותך י' לא תבהתנני: אורח פקודיך ארהוט ארום תפתני לבי:

אליף יתי' אורח נורתך ואנטרנה עד גמירא: תביננני ואנטור אוריתך י' ואנטרנה בכל לבא: תדרכנני בשביל פקודיך ארום ביה צביתו אצלי לבי לסהרותך ולא לות סמונא:

אעבר עיני מלמחמי שקרא בדברך אסייתו אקים לעבדך מימרך די לדחלתך: אעבר חסודי די דחילית ארום דיניך טבין: ה' רנגירי לפקודיך בצדקתך אסי ירתי:

וייתון עלי חסדך י' פורקנך היך מימרך: ואתיב אוררים הם לפניי' נערת זדים אוררים: ד' כדברך ג' חס' וסימן נמסר בסדר ויצא יעקב: ספרתי ב' ובענין וסימן בשפתי ספרתי' דרכי ספרתי ותענני: דלפה ב' וסימן דלפה נפשי סתונה' אל אלה דלפה עיני: בעדותך ח' באב וסימן פרוץ בן דסה בסא צוות צדק עדותך: ארוץ ד' סימן נמסר בשמואל ב' סימן יח: ט' חורתך מתורתך ט באב וסימן גל עיני ואביטה' הבינני ואצרה' ולעפה אוחותי זכרתי בלילה' כרו לירחים' מה אהבתי' עת לעשות לה' פלגים' שלום רב לאהבי תורתך: גרתך חס' וסימן בסדר עקב: ו' חסדך כלהן מל במאויבאני חסדך י' דאב:

עדותך ט' מפקין ויו וסימן ולשלמה בני תן לבב שלם דודי' וח' אינן בענייני באב וסימן פרוץ בן דסה בסא צוות ערותך: ג' אחיה ד' וסימן ויפל אחיה בעד השכבה' מאסת לא לעולם אחיה' לא אמות כי אחיה' נמל על עבדך אחיה' וא' הבינני ואחיה: אוררים ג' וסימן ועתה אוררים אתם דיהושע' ואם בני האדם בדרך ערותיך ששתי כעל כל-הון: בפקודיך אשיחה ואביטה ארחתיך: בחקתיך אשתעשע לא אשכח דברך: נמל על עבדך אחיה ואשמרה דברך: גל-עיני ואביטה נפל-אות מתורתך: גר אנכי בארץ אל-הסתר ממני מצותיך: גרסה נפשי לתאבה אל-משפטיך בכל-עת: נערת זדים אוררים השנים ממצותיך: גל מעלי חרפה ובוז כי עדתי נצרתני: גם ישבו שרים בי נדברו עבדך ישיח בחקיה: גם עדתיך שעשועי אנשי עצתי: דבקה לעפר נפשי חייני בדברך: דרכי ספרתי ותענני למרני חקיה: דרך-פקודיך רבינני ואשיחה בנפל-אורתיך: דלפה נפשי מתונה קימני בדברך: דרך-שקר הסר ממני ותורתך חנני: דרך-אמונה בחרתי משפטיך שויתי: דבקתי בעדותיך יהוה אל-תבישני: דרך-מצותיך ארוץ כי תרחיב לבי: הורני יהוה דרך חקיה ואצרנה עקב: הבינני ואצרה תורתך ואשמרנה בכל-לב: הדריכני בנתיב מצותיך כי-בו חפצתי: הט-לבי אל-עדותיך ואל-אל-בצע: העבר עיני מראות שוא בדרכך חייני: הקם לעבדך אמרתך אשר ליראתך: העבר חרפתי אשר ינרתני כי משפטיך טובים: הנה תאבתי לפקודיך בצדקתך חייני: ויבאוני חסדך יהוה תשועתך באמרתך: אוררים הם לפניי' נערת זדים אוררים: ד' כדברך ג' חס' וסימן נמסר בסדר ויצא יעקב: ספרתי ב' ובענין וסימן בשפתי ספרתי' דרכי ספרתי ותענני: דלפה ב' וסימן דלפה נפשי סתונה' אל אלה דלפה עיני: בעדותך ח' באב וסימן פרוץ בן דסה בסא צוות צדק עדותך: ארוץ ד' סימן נמסר בשמואל ב' סימן יח: ט' חורתך מתורתך ט באב וסימן גל עיני ואביטה' הבינני ואצרה' ולעפה אוחותי זכרתי בלילה' כרו לירחים' מה אהבתי' עת לעשות לה' פלגים' שלום רב לאהבי תורתך: גרתך חס' וסימן בסדר עקב: ו' חסדך כלהן מל במאויבאני חסדך י' דאב: אורח הימנותא בחרתי דיניך שויתי: ארבעות בסהרותך י' לא תבהתנני: אורח פקודיך ארהוט ארום תפתני לבי: אליף יתי' אורח נורתך ואנטרנה עד גמירא: תביננני ואנטור אוריתך י' ואנטרנה בכל לבא: תדרכנני בשביל פקודיך ארום ביה צביתו אצלי לבי לסהרותך ולא לות סמונא: אעבר עיני מלמחמי שקרא בדברך אסייתו אקים לעבדך מימרך די לדחלתך: אעבר חסודי די דחילית ארום דיניך טבין: ה' רנגירי לפקודיך בצדקתך אסי ירתי: וייתון עלי חסדך י' פורקנך היך מימרך: ואתיב אוררים הם לפניי' נערת זדים אוררים: ד' כדברך ג' חס' וסימן נמסר בסדר ויצא יעקב: ספרתי ב' ובענין וסימן בשפתי ספרתי' דרכי ספרתי ותענני: דלפה ב' וסימן דלפה נפשי סתונה' אל אלה דלפה עיני: בעדותך ח' באב וסימן פרוץ בן דסה בסא צוות צדק עדותך: ארוץ ד' סימן נמסר בשמואל ב' סימן יח: ט' חורתך מתורתך ט באב וסימן גל עיני ואביטה' הבינני ואצרה' ולעפה אוחותי זכרתי בלילה' כרו לירחים' מה אהבתי' עת לעשות לה' פלגים' שלום רב לאהבי תורתך: גרתך חס' וסימן בסדר עקב: ו' חסדך כלהן מל במאויבאני חסדך י' דאב:

ואל תכל יופי דבר חמת ואתבדל מפי דבר חמת כמו ויכל להים חמת מקנה חביון מבחתי דבר חמת עד מאד בכל הורחותי ובכל דיני שלא חכשל בהם יחלתי קיימי ואתהלכה ברחבה בהלכה הרווחת ופוסטת בישראל דרשתי בקשתי זכר דבר אשר יחלתי עלי ידי נתן הנביא לעבדך משפטך מעולם שאתה מבחי

יסורין וחונד מחמתך וסולח ועל כן חתנחם זכרתי בלילה בעת צרה ואפילה זאת היתה לי עטרת ההולמת חותי לי לעדות ולזרעי הראויס למלוך בשכר שטפקודיך כזרתי כך דרשונו חכמי ישראל מבחתי לשמר דברך קיום דברך שיחלתי בכך חתה חלקי חלתי פניך בלפון חלקי חמרה נפשי על כן חזחיל לו חסבתי דרכי הפסד מנוה כנגד סכרה ושכר עבד כנגד הפסידה לפיכך וחשיבה רגלי אל עדותיך כי רחמי שהיה הטובה שבכולן חבלי רשעים עוונתי סיעות של רשעים שללוני כמו ויכל עד כך ח חברו מנחם ויש לפותרו לשון עול כלום כוספוכו רבנו עלי טרם חענה חותך במותך טרם הניתי בהם כבתי מדרשו חני סונג בהם וחוטא ועתה משנעניתי בהם ת תורתך שמרתי שהמדרש מלמדני לסיר מן העבירה לכן חני מבקש מונך טוב טעם ודעת למדני טרם חענה לשון טובה והונה בבית המדרש הוא כמו תנן לשוני ח חמרתך וכן יכרת יי לחיס אשר יעסנה עד ועונה מהלך יעקב עד בחכמים ועונה בתלמידים טפלו עלי סקר זדים חברו עלי סקר וכן נתטפל על עוני טובלי כי עונתי שכתסרתי ועונתי למען חשוב מדרך רעה ואשמור חוקיך בפירוסי חחרי מלחתי כן טובלי כי עונתי וגו טוב היה בעיני כ כסהייתי סוכל יסורך כדי ללמוד חוקך כסהייתי לומד תור כבער יחיך

ואתיב מחסדי פתגם ארום סברית כל דברך ולא תסלק מפומי פתגם דקשוטעד לחדא ארום לדינך אוריבית ואטור אוריך תרירא לעלמי עלמין ואהך בפתיות אוריך ארום פקודיך תבעית ואמלל בסהדותך קבל מלכיא ולא אבהית ואתפרנק בפקודיך דירחימית ואוקוף ידי לפקודיך דרחימית ואמלל בגורתך אדבר פתגמא לעבדך די אורכתני דא היא תנחומתי בסגופי ארום מימדך קיס יתי וידונן ממיקנין לי עד לחדא מאוריך לא אצליתי אדברית דינדך מן עלמא יי ואתנחמית רתיך אחרית יתי מרשיעי דשכין אוריך הושבחן יהוו לי גורתך בבית מדוריו אדברית בליליא שמך ונטרית אוריך דא הות לי לזכותא ארום פקודיך נטרית חולקי י אמרית למטר דברך צליתי קרמך בכל לבא חוס עלי היך מימדך חשיבית לאוטבא אורחי וארתיב רגלי לסהרותך זרות ולא אתעכבית למטר פקודיך סיעת רשיעא אתכנשו עלי אוריך לא אתנשיתי בפלנות ליליא אקום לשבחא קרמך מטול דיני צדקך חברא אנא לכל דחלין מנך ולנטרי פקודיך יי מליא ארעא גורתך אלף יתי טבא עברת עם עבדך יי היך דברך שפיר טעם ומנרעא אלף יתי ארום בפקודיך הימנית עד לא אסרתניף אנא שלי וכדון מימד נטרית טב את ומטיב אלף יתי גורתך חברו עלי שקרא וידונן אנא בכל לבא אטור פקודיך אטפש היך תרב יצרא דלבהון אנא אוריך פרנוקי טב לי ארום ארעניית מן בגלל דאלף גורתך טב לי אוריך פופד מן אלף בכרין דהב וסימא

ואתיב מחסדי פתגם ארום סברית כל דברך ולא תסלק מפומי פתגם דקשוטעד לחדא ארום לדינך אוריבית ואטור אוריך תרירא לעלמי עלמין ואהך בפתיות אוריך ארום פקודיך תבעית ואמלל בסהדותך קבל מלכיא ולא אבהית ואתפרנק בפקודיך דירחימית ואוקוף ידי לפקודיך דרחימית ואמלל בגורתך אדבר פתגמא לעבדך די אורכתני דא היא תנחומתי בסגופי ארום מימדך קיס יתי וידונן ממיקנין לי עד לחדא מאוריך לא אצליתי אדברית דינדך מן עלמא יי ואתנחמית רתיך אחרית יתי מרשיעי דשכין אוריך הושבחן יהוו לי גורתך בבית מדוריו אדברית בליליא שמך ונטרית אוריך דא הות לי לזכותא ארום פקודיך נטרית חולקי י אמרית למטר דברך צליתי קרמך בכל לבא חוס עלי היך מימדך חשיבית לאוטבא אורחי וארתיב רגלי לסהרותך זרות ולא אתעכבית למטר פקודיך סיעת רשיעא אתכנשו עלי אוריך לא אתנשיתי בפלנות ליליא אקום לשבחא קרמך מטול דיני צדקך חברא אנא לכל דחלין מנך ולנטרי פקודיך יי מליא ארעא גורתך אלף יתי טבא עברת עם עבדך יי היך דברך שפיר טעם ומנרעא אלף יתי ארום בפקודיך הימנית עד לא אסרתניף אנא שלי וכדון מימד נטרית טב את ומטיב אלף יתי גורתך חברו עלי שקרא וידונן אנא בכל לבא אטור פקודיך אטפש היך תרב יצרא דלבהון אנא אוריך פרנוקי טב לי ארום ארעניית מן בגלל דאלף גורתך טב לי אוריך פופד מן אלף בכרין דהב וסימא

תורתך טבא וסי לעיל באותה זמרות דג ככוא חס דחוס וסי נמסר בשמואל ב ריש סימן כג וסי סי ציה ח חלקיב רף וסו חלקי אמרה נפשי חלקי י אמרתי לשמר דברך חנני מן ריש סיפרא עד אלפא ביתא רבתי חנני וסן אלפא ביתא רבתי עד סוף סיפרא חניני כסן וסימן דרך שקר הסר ממני חליתי פניך בכל עת פנה אלי וחנני ט עבדך ל באתנחמא ודעת דג קסן וא פתח וסי והיה אמונה עתך חסן טוב טעם ודעת כתבתי לך שלישי ולבי ראה הרבה חכמה ודיסו באב וסי גוש יכע כחלב לא ואחד סלרע כחלב ואינון מן אב מן חר וחד כ בריש חיבותא ול רכו וסי נמס כמס רבת במערכת אות הקף בסד

ואענה חרפי שיחמר שלא תושיעני וחלי כל בקשתי עד מאד שלא תכל מפי דבר חמת כמו ויכלו חת מכרים והחמת שתעשה מסכ בחורפי ואשמרה חז חשמרה כמו ש ימשלו כי חז חיתם ואתהלכה בדרך הרחבה דרשתי כמו בחרתי וכמוהו דרוסיס לכל חפציהם ואלכרה בגלוי נגד מלכיס שמנהב חדם לירחה מהס ואשתעשע בסתר ואשח דרך כבוד וקבל מאהבה זכר שהבטיחו ותחסר מלת לו יחלתי לו והנה ינח לטכיס פעוליס זאת זכרתי כי חמרתך חיייתי כמה פעמים וזאת היא נחמתי בעת עניי זדים חלעפ סודי מה הליכוני התלוכוני כי כמו לא נענעך נעננו כך זכרתי משפטס טעמית בזדים כמוהם זלעפה מן רוח זלעפו פחדתי חיי יעבבו רשעי תורתך זמירות החדס בבית מגוריו מסתומי וההסך זמירו זכרתי גדולת שמך ואשמרה תורתך ביום זאת הטוב בתולדתי חלקי זה חמרת לרכיס חילי יסמרו ד דברך חיליתי כחמרתך וחנתי חת חסר חסון חסבתי כאשר חסכ חי זה דרך חלך חסיב רגליא דרך עדותי חסתי זרחן מקדימין למכו חבלי עוונתי חן לו ריע והאומר שהוא מ מנזרת יחל עד חן לו טעם וטעמו חס חחוני זכרתי חבליס כחבלי רשעים שהס רחויס לבוא ע עליהם חנות על משפטו כדקך ברשעי חסר ירחיק סירחו ממכות לא תעשה חסדך והנה חסדך מלאה החן והחסד שתעשה עמי חקך ל למדני טוב עבדך דבק עם השס כדכך מה הטוב טוב זה הטוב שחבקש עתה טרם חן כורך לענו כי סונג הייתי בימים שעברו על מלת ועתה טוב בלא בקשה ומטיב למבקס טפלוי כמו ותטפול על עוני דבר שלא עשיתי טכס חן חבלו וטעם טעשעתי כאשר התהללה החכמה ו טעשעשתי חת בני חדם טוב חס בחוני ענייסי עלי סיבוחי ללמ חקך חז טוב לי טוב חס מנהב חדם לענו ענימו לקנות חן על כן מטפי זהב ידך

ה' עשיתי עשיתי רבות: יהי' לנחמני שלא תעני עיניו רבים כאשר הבטחתי כי אפחד שחמות על כן אחרתי: יבואו רחמיך בעבור שאף לי שישועים כי חס תורתך: יבואו סרצו לענות חנתי מדרכי ישרה ולא יכולו כי אני חסיד בפיקודך: ישובו יריחך הפך הזדים: יהי' בעבור שהזכיר יבואו זדים התפלל שימרחו הסם לחיות לבו תמים ולא יבואו כמו הזדים: כלתה לתשועתך לחות ולעד כי יפחד מחיובי: כלו הזכיר העלם והיא הנכסס ואחר כן הנדחה והוא העץ וטעם לאמרך בנרתך: כי כחך בקיטור

רשי

יריחך ירחוני בטובה ויסמחון כי כנמולי נמולס סהרי מירחך חני ולדברך יחלתי: חמונה עניתני בדף עניתני: כי שקר עותוני כי על חס הרשעוני מז' חומר חני על לבן פניס שאול לו הבח על חסת חיס מיתתו במה והוא לא חטא: ישובו לי יריחך ספרטה הימנו סהדרי כשכטרע מואנו ען חף חס גרטה חיה נתן עינו בה כל ה הנוגע לא יקה: כלתה כפסי חותה: כלו עיני כופיס תמיד עד כי כלו: כחלך בקיטור כחלך של עור המתייבס בעטן: מתי תעסה שחלה פיי: שקר רלפני: לשוא רדפני חויבי: כרו לי שיוו שלא כתורה הבחיס לפסלני: כל מואתך חמונה מואבי ולא מואבית והס על שקר רדפו לאסרני: כמעט כלוני כלח הייתי חיה בחך וחני עמדת על כוריי וכן לי קנו רטעיס לחכלני מבח בקהל: לכל תכלה ונו' לכלסל ולכלכל בה וכן פתחת למוסרי: לכל תכלה לכל סיס דכר יס קך ונכול חכל מצותך חך קך ונכול לתכליתה מואתי מחויבי ת מחכמי מצותך על דוחג ו אחיתופל חמרו דלח חתיח להו שמעתח חליבא דהילכתח לעולם סוד התורה בירי סכן מכל מלמדי הטכלתי מזה למדתי קצת ומזה למדתי קצת: שיחה לי כל שיחתי היתה בס: כליתי

ידך כל ספרא פל בטה חס וסיס נסמר בספרא סיסן לב: יהלתי ה ובעניני באב וסיס ואל תאל מפי דבר יאך יראוני כלתה לתשועתך קדמתי בנשף סתרי ומני אתרה: שעשעי ה חס באב וסיס נס שחך שעשעי יבואו רחמיך לולי תורתך גר ופזוק תאבתי לישועתך וסיס ילגרת וס בשאר

אידך עברו יתי ואתקינו יתי

תביני ואילך פקודיך רחליך יחמוני יתי ויחרון ארום לפתנמד אוריכית ו ידעתי ארום ופאין דינדך ובקושטא סנפתני יהי כרון חסדך לנחמתי היך מימדך ל לעבדך יתון עלי רחמדך ואחי ארום אוריךך פרנקי ו יבהתון ידונין ארום על שקרא עותו יתי אנא אמלל בפקודך יתובן לאולפני רחליך וידעין סהדותך יתי לבי דלא מום בגורתך מן בגלל דלא אבהת רנינת לפורקך נפשי לפתנמד אוריכית ו ספו עיני למימדך למימד אימתי תנחם יתי ארום הייתי היך זרנוקא דתלי בקטרא גורתך לא אתנשיתי: בפה יומי עבדך אימתי תעביד ברודפי דינא: כרו לי ידונין שוחן דלא פקדתנון ב באוריךך: כל פקודך קושטא על שקרא רדפי יתי סערני: כוער שציאו יתי בארעא ואנא לא שבקתי פקודיך: היך חסדך קים יתי ואטור סהדות פוקך: לעלמא י פתנמד קים בשמיא: לרר ודר הימנותך אתקנתא ארעא וקומא: לדינדך קמו יוסנא ארום כולהון עבדך: אלולי אוריךך פרנקי הידין אוכרית בסנפוי לעלם לא אתנשי פקודך ארום ברון ק קימתי: די לד אנא פרוק יתי ארום פקודך תבעית: לותי אמתינו רשיעיא להובדא יתי סהדותך אתבין: לכל מה דאשתדל ואשתכל חמיתי סיפא פתיא תפקדתך לחדא:

מה רחמיית אוריךך כל יומא היא שותי: יתיר מבעלי דבבי מחפמה יתי פקודך ארום לעלם היא דילי: מכל מאלפי אסכלית ארום מכל סהדותך שותא לי: מן חפמיא אתבין ארום פקודך נטרית: מכל

קריא ושעשעי את בני אדם: כ לאמרך יב בליש חס וסיס האוסר לאביו ולאמו בלבי אפתי כי הדלח על כל שמך הקס לעבדך ויבאני חסדך חלתי פניך כלו עיני סה נמצלו לחכי פעמי חכן קדמו עיני אשמדות שש אנכי תען לשוני: ל אמנתך כל ליש מל בסו חס ו בליש יס וחמנת י ביש בניס לא אמן בס יי ישיב לאיש את צדקו ואת אמנתו כי באמנה הם עשים שמר אסני באמנתך עני האמנים עלי תולע חבקי וס וס בליש וסיס האמן ביי ויחשברו: תכלה וסיס אתה לא תכלא: כל הקסת לאתכלח לכל תכלה ראיתי קן קיסא דיי פתי א: ס תודתך ט באב וסיס נסמר לעיל באות ה: השכלתי ב דוד כתי סמן וסיס הגה הסכלתי ואשנה הרבה פאר מכל מלמדי השכלתי קיסא כתי סמן:

ידך עשוני ויבוננוי רביניני ואלמרה מצותיה: יראך יראוני וישמחו כי לדברך יחלתי: ידעתי יהודה כי צדק משפטך ואמונה עניתני: יהינא חסדך לנחמני כאמרתך לעבדך: יבאוני רחמיך ואחיה בי תורתך שעשעי: יבשו זדים כי שקר עותוני אני אשח בפקדיך: ישובו לי יריחך וידעו עדתך: יהי לבי תמים בחקך לפען לא אבוש:

כלתה לתשועתך נפשי לדברך יחלתי: כלו עיני לאמרך לאמר מתי תנחמני: כי הייתי כנאר בקיטור חקך לא שכחתי: כמה ימי עבדך מתי תעשה ברדפי משפט:

ברדלי זדים שתות אשר לא כתורתך: כל מצותיה אמונה שקר רדפוני עורני: כמעט כלוני בארץ ואני לא עובתי פקדיך: כחסדך חניני ואשמרה ערות פיך:

לעולם יהוה דברה נצב בשמים: לדר ודר אמונתך כוננת ארץ ותעמד: למשפטיה עמדו הים כי הכל עבדיך: לולי תורתך שעשעי או אברתי בעניי: לעולם לא אשכח פקדיך כי בס חיותני: לה אני הושיעני כי פקודיך דרשתי: לי קנו רשעים לאברני עדתך אתבונן:

לכל תכלה ראיתי קן רחבה מצותך מאד: כיה אהבתי תורתך כל היום היא שיחתי: מאיבי תחכמני מצותך כי לעולם היא לי: מכל מלמדי השכלתי כי עדותך שיחתי: לי: מזקנים אתבונן כי פקדיך נצרתני: סהדותך שותא לי: מן חפמיא אתבין ארום פקודך נטרית: מכל

קריא ושעשעי את בני אדם: כ לאמרך יב בליש חס וסיס האוסר לאביו ולאמו בלבי אפתי כי הדלח על כל שמך הקס לעבדך ויבאני חסדך חלתי פניך כלו עיני סה נמצלו לחכי פעמי חכן קדמו עיני אשמדות שש אנכי תען לשוני: ל אמנתך כל ליש מל בסו חס ו בליש יס וחמנת י ביש בניס לא אמן בס יי ישיב לאיש את צדקו ואת אמנתו כי באמנה הם עשים שמר אסני באמנתך עני האמנים עלי תולע חבקי וס וס בליש וסיס האמן ביי ויחשברו: תכלה וסיס אתה לא תכלא: כל הקסת לאתכלח לכל תכלה ראיתי קן קיסא דיי פתי א: ס תודתך ט באב וסיס נסמר לעיל באות ה: השכלתי ב דוד כתי סמן וסיס הגה הסכלתי ואשנה הרבה פאר מכל מלמדי השכלתי קיסא כתי סמן:

בעטן דרך מסל והנמשל עור בסרו כי הוא יבס: כמה יפחד סימות קודם שיכיר מחיובי: כרו קסר בפסוק העליון כי יפחד מהסימות חסר לא כתורתך שבית לא יספק דם קין: כל הנה מצותך לעשות חמונה והס ידפו שקר עורני עליהם: כמעט יזן מעט: כחסדך עד היום עמלי: לעולם דברך ככז גזירותך עומדים בסמים: לחר יס סוד עמיתך כי הזכיר לעלה כי דבר והס סוכני סמי לעולם ככבים וסוכני החלק הכללים ככבים על כן לחר ודור טעם תעמד סקינות החלק היא קצת הנגלה העליון כרחות נמוני: למשפטך הזכיר השמים והארץ והס עומדים כעבדי לעשות משפטך כדרך קולח חני חליה יעמדו יחדו: לולי כנגד דוד ודור לולי סעודתני בתורתך חז הייתי חובר כדרך הנה רחוק יאבדו כ כאשר פירשתיו: לעולם התברר מה שהוכרתי כמות ח חבדתי כי כנגדה ח חיותני חיי עד: לך חני דרשתי לחות פיקודך לחות כי סלך חני: לי טעם לחבדני מחי עד חז חוסף ל להתבונן עזותך סי בכל רגע יתגלו לי ס סודות עזותך חלפ שאף להס סוף על כן לחדיו לכל תכלה: לכל תכלה גלמונון פנס רחם ו פנעס סוף כמו על פני קנותיו מקצה נכול עכרים מן טבע פניס תעסה סמטה מן טבע פניס תפלחו ור משה חמר כי תכלה מגודת וכל בסליס כמו מדה על מטקל מסגרת ידך: מזה חוהב דבר היא שיחתי מחיובי תחכמי: כל חסת ממונתך כדרך כנות בעדה עלי סוד יתיר מחיובי: מכל יתיר השכלתי מכל מלמדי בעבור כי כל שיחתי היא תורתך והנה היא תלמודי יתיר מחקר למדוני מלמדי: מקנים חתבונן יתיר מהזקנים כי פקודך נטרית: מכל

תהלים קיט אבן עזרא

וְכָל לֵאמֹר רְגְלֵי רַגְלֵי מְעֻבְדֵי מְרֻעָה שְׁתִּיהִי לִי רֶקֶת בְּעֵבֶר לְשֹׁמֵר חֲמֹרֵי פִיךָ : מִמְּשֻׁפָּטֶיךָ הַטַּעַם הַזֶּה מִלְּפִי עַד שֶׁלֹּא סָרְתִּי : מֵהַ כְּמֹלֶבֶת מִלֵּא זֶרַח וּפְרוּשׁ מִתְקַן כִּי אֵיכָנּוּ מְנֻזְרֵת מִלֶּקֶת וּמִלֵּבָה כִּי מִלֶּקֶת כְּמוֹ מִקֵּיס וְחֵץ הַמֵּלֶס שָׂרַס גַּם מִלֵּבָה כְּמוֹ מִרִּיבָה וְחֵץ הַמֵּלֶס מִהַטְרָס עַל כֵּן כְּמֹלֶבֶת מִלֵּא זֶרַח כִּי הוּא כְּמוֹ כְּפִתְחוֹ כְּפִתְחוֹ נִדְבְּרוּ וְהַמֵּלֶס מִן כְּמֹלֶבֶת שָׂרַס כְּאֶחָד מֵהַלֵּב פֶּתַח שֹׁמֵר כִּי לֹא תִבְחַח חוֹת חֶסֶד לֹקֵן כַּעֲשֵׂל דֶּק מִן הַטְרָס פֶּלַח פֶּעַל עַל כֵּן יֵשׁ לְפָרְטָה כְּמוֹ מִתְקַן וַיְהִי הַטַּעַם כְּפֹל כְּמֹשֻׁפָּט כֵּן פִּירֵס לִי הַחֶסֶד שִׂיחִיהַ וְתִחַסֵּר מִלֵּת מִטַּעְמֵי כִי הֵם בְּכַח הַפְּעוּל : מִפְּקוּדֶיךָ בְּהַתְּבֹנְנִי מִדְּהַפְּקוּדֵי הַכְּטוּעִים בְּלֵב הֵם הַסִּירוּנֵי מְאֹרֶחַ שָׂקֵר : כִּי כְּמוֹ לִחוּדוֹ חֶסֶד חֶסֶד בְּלֵי מִכְשׁוֹל וְהַכְּשׁוֹל הַכְּבֹד הַמְאִיר כִּכְרִי :

רשי

כלאתי ב' חד כתוב יוד וסי' מתגרת יודי אני כליתי' מכל ארח רע כלאתי רגלי' בתרא כתוב א' : לכוני וסי' מה נמלצו' תרבק לשוני' ופריו מתוק לחכי' : נ' לרגליב וסי' ויברך' אותך לרגלי' נר לרגלי דברך : ואקיסרה ח' מן ויין קסצין בתמניא אמי' באב וסי' ואתנחם וזכרתי משפטך פעולם' ואשמה תורתך תמיד'

כלאתי רגלי' מנעתי כמו חסר כליתני היום מנחם בלמים : כמלכו' כמתקן : כר לרגלי דברך' כשחכי כח להורות הוראה חכי רואה בתורה והיא מפרשת אותנו מן החסור ככר המזיל את האדם מן הפחיתים : כעניתי' כעשיתי עני וספל כמו לענות מכני וענה נחן ישראל בפניו תירגם יונתן וימחך ועני חסוב כמת לפי' חייני כדברך' : כעניתי' חולי הוא סמטוקף את הדעת ושמו עניתי כלשון משנה : נדבות פי' דברי רבני ספי מתגדב לך כל נדבה לשון רצון הוא : כפסי בכפי תמיד' הרבה כסתכתי בסכנות רבות קרובות למיתה וחלש כן חכי תורתך לא סכחתי : לעולם עקב' על מעגלות ועל נתיבותם : פעמים שחתי' ח' שכי מחסבות חן כמו לכן סעיפי ישיבני על שתי הסעיפים כשחתי קורח סעיפים הוא סס המחשבה וכשחתי ק' קורח סעיפים כוכל הלשון על החיפוסים אותה : ואשעה במקך' ואתעסק כמו חל ישעו בדברי שרך לא ואשעה לשון ספור ושון כדמחרב ולשכינה ולשועץ : סלית' רמסת נתתם למרמס כמו סלה כל חכירי יי' : סמר' כמו תסמר טערת כשרי כאלס שעמדו טערתיו הריביר בלעז : וממשפטך ירחתי' מפורענות גזירותיך : ערב עבדך' לשון הצלה גארטנחיה בלעז היה ערב בשבילי לגל הרעה : ולאמרת דדך' הבט זה שהבטחתי : עת

מכל ארח בישא מנעית רגלי מן בגלל אטור דברך : מן דינדך לא עדית ארום את אלפתני : מה חלון למוריני מימרך בסימן יתיר מן דובשא לפומי : מפקודך אתבון מטול היכנא סניתי כל בר נש דמשקר : היך שרנא די מנהרא לרגלי דברך ונהורא לכבשי : אומיית וקימית למטר פקודי וכוונך : אסתנפיר ער לחדא יי אפי יתי היך דברך :

נר לרגלי דברך ואור קה לנתיבותי : נשבעתי ואקומה לשמר משפטי צדקה : נעניתי עד מאד יהוה חני כדברך : נדבות פי רצה נא יהוה ומשפטיך למדני : נפשי בכפי תמיד ותורתך לא שכחתי : נתנו רשעים פח לי ומפקודיך לא קיעיתי : נחלתי עדותיך לעולם כי ששון לבי המה : נטיתי לבי לעשות חקיך לעולם עקב :

סעיפים שנאתי ותורתך אהבתי : סתרי ומגני אתה לדברך יחלתי : סורו ממני מדעים ואצרה מצות אלהי : סמכני באמרתך ואחיה ואל תבישני משברי : סערגני וארשעה ואשעה בחקיך תמיד : סלית כל שונים מחקיך כי שרך תרמייתם : סינים השבת כל רשעי ארץ לכן אהבתי עדותיך : סמר מפחדך בשרי וממשפטך יראתי : עשיתי משפט וצדק בל תגיהני לעשקי : ערב עבדך לטוב אל יעשקני זדים : עיני בלו לישועתך ולאמרת צדקה : עשה עם עבדך כחסדה וחקיך למדני : עבדך אני הבינני וארעה עדותיך :

ואשיבה רגלי אל עדותיך' ואקיסה נשבעתי ואקיסרה' ואשאפה פי פערתי' ואשוע קדמתי בנשף' ואתקוטטה ראיתי בגדים' ואהבם שמרה נפשי עדתך' וסי' ח' חנפט רש' : ס' סעיפים ל דכונ והוא מן אב דמשמש אב בגד וסי' גמס במס' רבת במערכת אות האלף כסד' : מצות ג' יודין סורו סמני מרעו' חכם לב יקח מצות' והעמדני עלינו מצות' וכל דסמך לאדכרה דכונ מצות' יי' במצות' פתחיים וסי' לא שבקחן שמואל בזהורא' וביאורם נמסר ביהושע סי' ב' : ע' עשיתי ג' דף וסי' משפט וצדק' גנות ופרדסי' ברכות מים : ערב עבדך סימן כל אב רבתי אית בכל פסוק חד מן עשרה לישני אלין דרך עדות פקוד מצוה אמירה תורה משפט צדק חק דבור רמו לעשרת הדברים במא פסוק לית ביה חד מכל אלו וסי' ערב עבדך לטוב :

כי : חכי לא הייתי עושך רק עושה דרך ואתה חל תגיהני לעשקי : ערב' כדרך חכני אהבנו דרך משל סייטב לבו : עיני' ליסועתך' מיד העושקים ולגזירותך מהם כדרך לעשות בהם משפט : עסה' כחשך' עד היוס : עבדך' סכר עבדתי הוא סתניני :

הכבוד המאיר ככר : כשבעתי' כמו תשבע כל לשון יש אומרים על ברית משה ואת אשר איכנו פה אז היה בכח ועתה במעשה : כעניתי' חס בחאתני כרה וכעניתי בעיני חייני כדברך אשר יעשה אותם האדם וחי בהם : נדבות' הטעם להדבות תפלה חולי תרגילי משפטך : כפסי' חכי במקום מסוכן כמו ויטס כשנו בכפו : נתנו' התבדל דברי הסכנה : נחלתי' הטעם הוא נחלתי שחשמה בה ועדותך הם הכפלות שעיני שהעתיקו חבתי וחכי חשמה כחילו חכי על הייתי בימים ההם : כתיתי' כועל וחכ : לעולם עקב' סהס עומדים לעולם אז כי שכרם ותנמוס הוא לעולם : סעיפים' תואר כמו בעלי קטו המחשבות כמו לכן סעיפי ישיבני חל מגו מסעף פורה ויהיה התואר יוכח כמו' ושבח חכי את המעים והטעם משחיתים : סתרי ומגני אתה' שלא יסתיונו : סורן' כן אומר לסעיפים : סמכני' אשר יעשה אותם האדם וחי בהם על כן אחיה : סערגני' ואשעה' תרגם חספר ואשכחן בעיני מנורת סעשוסים וכפלה ה המלה כמו תסנטינה והעין היתה רחיה להיות בפתח קטן ח חולי יקמץ בעבור חות הגרון : סלית' מהבנת הקל כמו הכבד סלה כל חכירי והטע סערגני ואחיה כי ראיתי ססלית הרשעים סבמרמה היו אומרים שהם שונים : סינים' חסר כף כל רשעי ארץ הקדמונים כחשך כתוב בעדותיך : סמר' כאשר חזוקי המספטים שעיני ברשעי ארץ אז יחחוני פחד ואירח לעבדך מיד העושקים ולגזירותך עת

תהלים קכ

אבן עזרא

כחה' פיענו איתנו על כן אמר ואלכני: ריבה' ללול לאמרתיך בעבור אמרתך כמו אמרי לי: רחוק מרשעים' יום ישועה בעבור סלח לרשע חקיך ואני לא אהיה כמנהגו כי תורתך לא סכחתי: רחמיך' אם אני לבדי ורודפי רבים הם רחמיך סיסובבני כמספטיך לשומרי דבריך: רבים' לא נטית' אני לבדי כי הם נטו והנה נטיתי פועל עומד כמו סרתי ואם הוא יוצא יחסר לבי: רחמי' ואתקוטטה' מנורת נקטה כפסי: ראה' כנגד רחמי ומכני כנגד ואתקוטטה: ראש' תחלת דבור שבזויתו הוא אמת ור' ישועה חמר רמז לדבור חכמי בהר סיני: סרי' הם המטרת ר' ולא פחלתי מהם רק מדברך: סס' דבק בפסוק העליון לא פחלתי מהסרים ולא דחנתי רק שסתי באמרתך כאילו

רשי

ראש דברך אמת' סוף דברך הוכיח על הדאש שהוא אמת טכסמטעו החומות חכמי ולא יהיה לך ולא תשא אמרו הכל להנחתו ולכבודו כיון שטמטעו כבד לא תרצה לא תנחף הונו על ראש דברך שהוא אמת: סס' חכמי על אמרתך' על הבטחתך שהבטחתי לך על אמת מואמרתך הסתומות כשחתי מבן בה ורבותינו דרשו על המילה שהיה דוד בבית המרחץ וראה עצמו בלא ציית גבלא תפילין ובלא תורה אמר חזי לי שחכי ערוס מכל מצוה כיון שססתכל במילה שמח ואמר בבחתי סס' חכמי על אמרתך המילה שמתחילתה נתנה במאמר ולא בדבור שנאמר ויאמר אלהים אל אברהם ואתה חת בריתי תשמור: שבע ביום' סחריה סתים לפני קרית סמע וחאת לאחריה ובערב סתים לפני וסתים לאחריה: על מסכטו דקך' על קרית סמע שהיא דברי תורה: סכרתי' הוחלתי: כל דרכי נגדך' אתה יודע כל דרכי: כדברך הביניתי דברי תורתך כהלכתן וכחוייתן: תבענה' מדברכה: תען לפני כל ענין לסון קול רס הוא וחב לכולם וענו הלויס ואמרו: סיר המעלות' שואמרו הלוי' אונתו על חמש עשרה מעלות היוודות מ מעזרת ישראל עד עזרת נסים ויס כאן טו מזמורים סל סער המעלו ורבותי אמרו סיסדן דוד להעלות את התהום כמו שספורס במסכת סוכה ולפי חנד' פתרו' סיר למאה עולות: מספת סקר' זרעו סל עשו הרעס סדקן את הבריות בפיהם בעלילות רעס: מה יתן לך' היקבה: ומה יוסף לך' סמירה ומחיות והרי את כתובה לפניס מסתי מחיות: חני

ר' ריבה ריבוי כל ליש' סל בסו' חס' וסי' לא תענה על רב' נצב לרב' ח' הגני קורא לרב' ורב לא ידעתי אחקרו' אל תצא לרב סוד' ברבם עמדי: מעדותך ח' ספקן וז' באב וסי' פ' בן דסה בסא צוית צדק עדותך: ואתקוטטה חר מן ח' וזין ססצין באב בחמניא אפי וסי' ח' חנפט רש ביאורס לעיל באורת נ'ן:

ראה עני' וחלצני בי תורתך לא שכחתי: ריבה ריבוי ואלני לאמרתי חני: רחוק מרשעים ישועה בי חקיה לא דרשו: רחמי רבים יהוה כמשפטך חני: רבים רדפי וצרי מערותיך לא נטיתי: ראיתי בגדים ואתקוטטה אשר אמרתך לא שמרו: ראה כי פקודיך אהבתי יהוה כחסדך חני: ראש דברך אמת ו לעולם כל משפט צדקה:

חמי סנטי ופצי יתי ארום אורתיך לא אתגשיתי: נצי מצותי ופרוק יתי למימדך אפי יתי רחיק מן רשעי פורקנא ארום נורתך לא תבעו רחמך סניעין יי היד דינד אפי יתי סניעין רדפי ומעיקי מסהדוהך לא אצליתי חמיתי בוזי ואריגית עפהון די מימדך לא נטרו: חמי ארום פקודיך רחמי יי היד חסדך אפי יתי: שרוי פתנמך קשום ולעלם כל דיני צדקתך: רברבין רדפו יתי מן ומפתנמך רלח לבי: חרי אנא על מימדך היד גבר דמשכח עדי סני: שקרא סניתי ורחקית אוריך רחמימך: שבע זמנין ביומא שבחית ירדך מטול דיני צדקך: שלם סני לרחמי אוריך בעלמא הרין ולית להון תקלא לעלמא דאתי סברית לפורקנד יי ופקודיך עבדית: נטרת נפשי סהדוהך ורחמנון לחרא:

שרים רדפוני חנם ומדבריה פחד לבי: שש אנכי על אמרתך כמוצא שלל רב: שקר שנאתי ואתעבה תורתך אהבתי: שבע ביום הללתיך על משפטי צדקך: שלום רב לאהבי תורתך ואין למו מכשול: שברתי לישועתך יהוה ומצותיך עשיתי: שמרה נפשי עדתיך ואהבם מאד: שמרתי פקודיך ועדתיך כי כל דרכי נגדה:

נטרית פקודיך וסהדוהך ארום כל אורחתי לקבלך: התקרב צלותי קרמך יי היד פתנמך תבינני יתי צלותי קרמך היד מימדך פצי יתי תבעין ספתי תושבחתי ארום תלפנני נורתך: תתיב לישני מימדך ארום כל דינד צדקתך: תהא יד לסיעותי ארום פקודיך רעיתי: רנגית לפורקנד יי ואוריך פרנקי: תחי נפשי ותשבחנד דינד יסיעוני: תעיתי היד עאן דמתבר בעי עבדך ארום פקודיך לא א אתגשיתי: קכ שירא דאתמר על מסוקין דתהומא קרם יי פר עיק לי צליתי וקבל צלותי יי פצי נפשי מספותא דשקרא מן לישנא נכילתא: מא יהיב לך מלשינא ומא יוסף לך אכיל קורצי לישנא נכילתא:

הקרב רגתי לפניך יהוה כדברך הבינני: תבוא תחנתי לפניך קכ באמרתך הצילני: תבענה שפתי ההלה כי תלמרני חקיה: תען לשוני אמרתך כי כל מצותיך צדק: תהי ידך לעזרני כי פקודיך בחרתי: תאבתי לישועתך יהוה ותורתך תחזי נפשי ותהללך קעה תעיתי: ומשפטך יעזרני: תעיתי בשש אבד בקש עבדה כי מצותיך לא שכחתי: יהוה בצרתה לי קראתי וענני: יהוה הצילה נפשי משפת שקר מלשון רמיה: מה יתן לך ומה יסף לך לשון רמיה:

תקרב רגתי לפניך יהוה כדברך הבינני: תבוא תחנתי לפניך קכ באמרתך הצילני: תבענה שפתי ההלה כי תלמרני חקיה: תען לשוני אמרתך כי כל מצותיך צדק: תהי ידך לעזרני כי פקודיך בחרתי: תאבתי לישועתך יהוה ותורתך תחזי נפשי ותהללך קעה תעיתי: ומשפטך יעזרני: תעיתי בשש אבד בקש עבדה כי מצותיך לא שכחתי: יהוה בצרתה לי קראתי וענני: יהוה הצילה נפשי משפת שקר מלשון רמיה: מה יתן לך ומה יסף לך לשון רמיה:

ש' ש' ד' וסי' והיה כאשר ש' ע' עליכם' לשוש עליך לטוב' פגעת את ש' ועשדה צדק' ש' ש' אנכי על אמרתך' וחד כתיב סמן וכאמר יאכלם סס' וחד וש' לכבם: רב נ' קסצין בסוף וסי' ושלת חצין ופצב' בשרתי בקהל רב' שלום רב לאהבי תורתך' וכל אסף דכוו' ושלשים בשאר קרא וסי' ושלת חצין דבתא בערך רב: שמרה ב' גרשי' בסוף וסי' שמרה נפשי חסיד אני' שמרה נפשי עדתיך ואהבם: ת' תבוא כל ספרא מל' וש' חס' בשאר קרא וסי' בסוד תוריע וכל משלי דכוו' חס' בסל' מל' וסי' כי תבוא חכמדי' ואת איש חמור' ולפאזיוס יעבם' רעך ורעך אבין: ותורתך ח' באב וסי' רדך שקר הסר פמני' נפשי בכפי חמד' סעפים שנאתי' צדקתך צדק לעולם' תאבתי לישועתך יי' וסי' דנסצ'ר: קכ יסף יד כתי' כן חס' וזו וסי' נמסר בשמואל ב' סוף סימן ג':

מה יעשו רק לקרוא אל העס הנכבד: יי' מספת ספת סקר רמיה פירסתני: חני

כחתי הסרים ולקחתי סלסל: סקר' מצות לא תעשה תורתך אהבתי מצות עשה: סבע' הדבה ודבר סיסוב כמו הסבוע' מספטי דקך בסרים רדפוני חס: סלסל רב קנה לאוהבי תורתך' והוא אחד מהס תורתך ח' אהבתי' וחך לאו מכסול כמו סרים: סברתי לישועתך' סמרה' הזכיר המצות כאשר פירסתי נס הזכיר העדות לברס והפקודים והעדות יחיו: סמרת' והטעם אני חייב לסומר' כי אתה רואה כל מה שיש בלבי וכל מעשי: תקרב' דך מל בעבור מרחק השמים מהאחך אמר תקרב רכתי קול גדול כמו ותעבור הרכה: קסה תבא תחנתי' בצרתה לי כמו בהתחננו חלינו על כן הבינני: תבענה חס הצלתי והנכוו חס תלמדני חקיך: תען' חלמך אמרתך לכני חס כדי סידעו כי כל מצותיך דק: תהי' לעזרני' ללמד כאשר דבר וכל יד הויה חס היתה עס חות בית לעולם לנחי וחך ככחן חות בית: תחנתי' כמעט כליתי על דרך כנספה ונס כלתה נפשי: תחי' ומספטיך' בחוטי יעזרני להלך: תחי' הטעם תחי כפשי כי אני כסה ח' חובד סיסען על הרוע וטעם כי מצותך לא סכחתי חלפ' שהייתי כסה חובד לא חבני מצותך ממני: סיר המעלות' הנחך חמר כי חלה הסירי חמסה עשר כנגד חמש עשר מעלות נס חמר יתכן שהוא על כנינות בקול עליון וכבר הזכרתי בתחלת הספר מה סנכחה שהוא פיוט מה הסיר יונן על כועס המעלות ולא ה' הזכיר עס המסודר חולי ברנח הקדס נ' כאמ' על חכמי בלתינו שהס בצרה ולא ידעו חני

אבן עזרא תהלים קכא קכב תשסד

חזי דימה הדברים היוצאים מפיו לחצים שנונים כן ימיתו עם גחלי כי החצים בעופם יתחמו בו בחור כמו גחלי רתמים והנה הטעם שזה המשורר חס הנח על עצמו חו כבואה על ישראל שהם בגלות בוכה כי הוא חס חמת ודוד בגלותו עם העמים שכולם שפת סקר ולא עוד עד שיש מהם שידברו כזבים עליו וילטינוהו כדי שיהרג: חזיה חמר יוסף בן גוריון כי מסך הם חמסי תוספתא חזיה חמר הערב וישראל מפורסם במסך ועם חזיה חמר: רבת התנאים חס כמו וסבת לכסיה והמלה תחר והמתחל חסר כמו מדת זמן והדומה לה נה רמו לחורך הגלות: חזי חס שלום כמו וחזיתפלה וכי חזר שלום לחמסי מסך וקדר ילחמוני: שיר המעלות נעם פינט

רשי

חזי גבור שנונים והרי חת הורגת במקום רחוק כח: עם גחלי רתמים כל הנחלים כבו מבחון כבו מבכנים וחלו כבו מבחון ולא מבכני לא מה יתן לך מה סופו של הקבה לגזור עלך חזי גבורי עם גחלי רתמי חזי מלמעלה וביהס מלמטה: חזיה לוי חמרה ככת ישראל כי כבר לקיתי בגלות רבים הרי גרתי מסך עם בני יפת במלכות פרס ויון ומסך: חזי שלום עמהם וכי חזר חזיה שלום המה בחס להלחם בני מנחתו שיר למעלות רמו במזמור שני למעלות העולות לזדיקים לעתיד לבא מתחת עץ החיים לכסא הכבוד דתיחא ב בסופרי שיר המעלות חן כתוב כחן חלח שיר למעלות שיר למו שצתיד לעשות מעלות לזדיקים לעתיד לבא והוה סיסר הקלירי ומתחתיהם שלשים מעלות זו למעלה מזו עד כסא הכבוד ט טסות ועולות בשוח נעימת שיר המעלות: שמחתי בחומרים לוי שמעתי בני חס חומרים מתי ימות חומו זקן וימלך שלמה בנו ויבנה בית המקדש ונעלה לרגל ואני שמח: עומדות היו רגלינו במלחמה בכל מקום בטביל שערך ירושלים שעוסקין בהן בתורה: ירושלים הבנויה כפינה שלמה בני בית המקדש בתוכה תהא בנויה בטכניה ו ומקדש וחרון ומזבח: כעיר שחוכרה לה בשילה שדימה הכתוב זו לנו שחמ' חל המנוחה וחל הנחלה מנוחה זו שילה כ נחלה זו ירושלים ורבותינו חמרו יש ירושלים בנויה בשמי ועתדה ירושלים של מטה להיות כמותה: שסם עלו שבטים חמר סם בשילה עלו שבטי כשעלו ממצרי ונקבע המסכן בתוכה: שבטי יה שהו עמם לישראל ולפי שהחומות היו מלויין חמריהם כשיצאו מצרים וחומרי עליהם שהם ממזרים חס בגופם היו פולטין המצריים ככפותיהם לא כל סכן חמר הקבה חזי מעיד עליה שהם בני חבותיהם הטיל שמו עליהם הראובני השמעוני הסיף עליה חותיות הסם חתת מכאן וחתת מכאן נמצא הסם הזה יה עדות לישראל: כי שמה ישבנוג' כי גם בירושלים תשרה השכינה וישבו שם כסות לטפוט בהם חת החומות וכסאות מלוכה לבית דוד: שאלו שלום ירושלים ואמרו לה ישליו חובדיך ויהי שלום בחילך: למען ישראל חזי ורעי: חזרה נח' חזי דוד המלך שלום כך: שיר

שנונים ג' וסי' אשר חציו שנונים וכל קשתותיו חציו שנונים עמים חזי גבור שנונים: גרתי ב' וסי' עם לבן גרתי ב' גרתי משך: קכא אל ההרים ב' וסי' ראיתי את כל ישראל נפוצים אל ההרים דמלכים אשא עיני אל ההרים וכל יחזקאל דכונ בסב על ההרים וסי' על ההרים לא אכל תנינא דסי' ונתתי את

חזי גבור שנונים עם גחלי רתמים: א' חזיה לוי חמרה ככת ישראל כי כבר לקיתי בגלות רבים הרי גרתי מסך עם בני יפת במלכות פרס ויון ומסך: חזי שלום עמהם וכי חזר חזיה שלום המה בחס להלחם בני מנחתו שיר למעלות רמו במזמור שני למעלות העולות לזדיקים לעתיד לבא מתחת עץ החיים לכסא הכבוד דתיחא ב בסופרי שיר המעלות חן כתוב כחן חלח שיר למעלות שיר למו שצתיד לעשות מעלות לזדיקים לעתיד לבא והוה סיסר הקלירי ומתחתיהם שלשים מעלות זו למעלה מזו עד כסא הכבוד ט טסות ועולות בשוח נעימת שיר המעלות: שמחתי בחומרים לוי שמעתי בני חס חומרים מתי ימות חומו זקן וימלך שלמה בנו ויבנה בית המקדש ונעלה לרגל ואני שמח: עומדות היו רגלינו במלחמה בכל מקום בטביל שערך ירושלים שעוסקין בהן בתורה: ירושלים הבנויה כפינה שלמה בני בית המקדש בתוכה תהא בנויה בטכניה ו ומקדש וחרון ומזבח: כעיר שחוכרה לה בשילה שדימה הכתוב זו לנו שחמ' חל המנוחה וחל הנחלה מנוחה זו שילה כ נחלה זו ירושלים ורבותינו חמרו יש ירושלים בנויה בשמי ועתדה ירושלים של מטה להיות כמותה: שסם עלו שבטים חמר סם בשילה עלו שבטי כשעלו ממצרי ונקבע המסכן בתוכה: שבטי יה שהו עמם לישראל ולפי שהחומות היו מלויין חמריהם כשיצאו מצרים וחומרי עליהם שהם ממזרים חס בגופם היו פולטין המצריים ככפותיהם לא כל סכן חמר הקבה חזי מעיד עליה שהם בני חבותיהם הטיל שמו עליהם הראובני השמעוני הסיף עליה חותיות הסם חתת מכאן וחתת מכאן נמצא הסם הזה יה עדות לישראל: כי שמה ישבנוג' כי גם בירושלים תשרה השכינה וישבו שם כסות לטפוט בהם חת החומות וכסאות מלוכה לבית דוד: שאלו שלום ירושלים ואמרו לה ישליו חובדיך ויהי שלום בחילך: למען ישראל חזי ורעי: חזרה נח' חזי דוד המלך שלום כך: שיר

בשרך על ההרים: דנה לא ג' וסי' ואמר לו חזיה חמר סם בשילה עלו שבטי כשעלו ממצרי ונקבע המסכן בתוכה: שבטי יה שהו עמם לישראל ולפי שהחומות היו מלויין חמריהם כשיצאו מצרים וחומרי עליהם שהם ממזרים חס בגופם היו פולטין המצריים ככפותיהם לא כל סכן חמר הקבה חזי מעיד עליה שהם בני חבותיהם הטיל שמו עליהם הראובני השמעוני הסיף עליה חותיות הסם חתת מכאן וחתת מכאן נמצא הסם הזה יה עדות לישראל: כי שמה ישבנוג' כי גם בירושלים תשרה השכינה וישבו שם כסות לטפוט בהם חת החומות וכסאות מלוכה לבית דוד: שאלו שלום ירושלים ואמרו לה ישליו חובדיך ויהי שלום בחילך: למען ישראל חזי ורעי: חזרה נח' חזי דוד המלך שלום כך: שיר

בשרך על ההרים: דנה לא ג' וסי' ואמר לו חזיה חמר סם בשילה עלו שבטי כשעלו ממצרי ונקבע המסכן בתוכה: שבטי יה שהו עמם לישראל ולפי שהחומות היו מלויין חמריהם כשיצאו מצרים וחומרי עליהם שהם ממזרים חס בגופם היו פולטין המצריים ככפותיהם לא כל סכן חמר הקבה חזי מעיד עליה שהם בני חבותיהם הטיל שמו עליהם הראובני השמעוני הסיף עליה חותיות הסם חתת מכאן וחתת מכאן נמצא הסם הזה יה עדות לישראל: כי שמה ישבנוג' כי גם בירושלים תשרה השכינה וישבו שם כסות לטפוט בהם חת החומות וכסאות מלוכה לבית דוד: שאלו שלום ירושלים ואמרו לה ישליו חובדיך ויהי שלום בחילך: למען ישראל חזי ורעי: חזרה נח' חזי דוד המלך שלום כך: שיר

בשרך על ההרים: דנה לא ג' וסי' ואמר לו חזיה חמר סם בשילה עלו שבטי כשעלו ממצרי ונקבע המסכן בתוכה: שבטי יה שהו עמם לישראל ולפי שהחומות היו מלויין חמריהם כשיצאו מצרים וחומרי עליהם שהם ממזרים חס בגופם היו פולטין המצריים ככפותיהם לא כל סכן חמר הקבה חזי מעיד עליה שהם בני חבותיהם הטיל שמו עליהם הראובני השמעוני הסיף עליה חותיות הסם חתת מכאן וחתת מכאן נמצא הסם הזה יה עדות לישראל: כי שמה ישבנוג' כי גם בירושלים תשרה השכינה וישבו שם כסות לטפוט בהם חת החומות וכסאות מלוכה לבית דוד: שאלו שלום ירושלים ואמרו לה ישליו חובדיך ויהי שלום בחילך: למען ישראל חזי ורעי: חזרה נח' חזי דוד המלך שלום כך: שיר

תחלתו למעלות וזה שחמר על ישראל שהיו במצור ובמזוק או על בני גלתיכו: חסח' מנהג כל שהיה במצור לשחת עיני חזי יבואו עוררים לו להרחיק החוב ומלת מחין בזה כמו חנה חמנו עולים וחין כמוהו הן כולכם מחין וזאת הנורה לא מצאנוה במסרון חס: עזרי' בדרך כבואה חו על דרך תקוה חין לי כ בדרך לעזרת חס כי חס לעזרת השם לבדו שהוה עושה העלוינים והחרץ הספלה: חלי' כמו לא וככה דרך כתיבה חל מות בסודס א תבא נכסי המשורר יחמר לכפשו חו לכני הגלו חס העזר מהסם לבדו לא מפחד כי לא יתן למוט רגלך ב בלכתך בדחובו העיר חו על החומה ואל ינוס שומרך כי כל עיר שהיא במצור יש לה שומרי החומות בלילה הנה שומר י ישרא הוא יעקב חבינו ושמתוך בכל חמר תלך והוא היה יסן: ח' שומרך מהצר ומכל חולי כי הוא בלך על יד ימיך והזכיר טעם הכל יומם בשני ממים יום בלא לילה וידוע כי משמש תזיק ברוב החום שלה ו והלכנה בלילה מוסף לחה מולדת תחלואים וזה הדבר ברור ומנוסה: י' מכל רע' סיפקה לחס מחון ומכניס: י' ישמור בחתך במחאת למלחמה גם בנחך כדרך הכאה והיוצאת: שיר המעלות שמחתי בחומרים חמר רבי משה כי זה השיר חמר דוד ש שיחמר עם חומרות בכית השם בעת שיב' הבית ור' ישועה חמר כי זה בעבור הבית שהקים לו דוד כציון ויש חומרים על הבית השלישי כל אחד מישראל חומרים שמחתי בחומרי הם עולי רגלים: עומדות הטעם עמדנו להכתכל בכייני החומות ויפי הסערים והכנכן כי היו היתה מלאה חס והיינו מתעדרים בשערים לא נוכל להכנס מרוב העם הבאים והיוצאים ירושלים היתה דומה כשלט רגלים למדינה שהתחברו חליה כל כנתייה מסביב בעת הפחד: טעם' שבטים שהם שבטי עדות וחן ומצה לכא שלם בעמים והיו מודים השם בראותם מלכות דוד קיימת ואם זה המזמור על שלמה יהיו הכסאות לשלמה נחתי וחם לעתיד למשיח ולכני: שאלו פועל עבר לעולם שואלים על שלום ירושלים כי חו יחוננו חליה ויתכללו לחמר לככה ישליו חובדיך שהם הכהנים והלויים וחמרי ישראל הדרים בירושלים: למען' לבקש שלומך בעבור חמיו הכהנים והלויים וחמרי ישראל הדרים בירושלים: למען

קכא

קכב

אבן עזרא

תהלים קכו קכח קכט רשי תשסה

הזרעים המושל הנלות לכב שאין עם מים והיטעה כאפיקי מים ודימה בני הנלות כזרעים והטעם שומרי התורה: הלך וככה הטעם היה בוכה סיפח שיחבד הזרע וטעם מסך הכלי שיש בו הזרע: וזו חלמותו שב אל הזרע וזה משל לשכר שומרי התורה וטובלי הנלות: שיר המעלות לשלמה בעבור שלמה כמו

הלך ילך וככה וכו' כך ישראל זרעך לפני הקבה זרקה בזמנה בנלות ובונה יקצרה כשתשלש משכירתם לעתיד: שיר המעלות לשלמה: שיר שאמר דוד על שלמה בנו שכפה ברוח הקדש שעתיד לבנות בית המקדש וכו' ביום יבא שלמה את בת פרעה ועל זה נאמר כי על אפי ועל חמתי היתה לי העיר הזאת למן היום אשר בנו אותה לכך אמ' המזמור

הזה למה לך בני לבנות ביתי ונסור מאחרי המקדש מאחר ש שאינו חפץ בה לשוא עמלו בונו בו: שוא שוקד שומר על חס זוכה בה שומר: שוא לכס'

בעלי החומות המטכימים ומאחרי למלאכתם ומתפרנסים בעצמם וביניהם בלחם העצבים של טורה: כן יתן הקבה פרנסה למו שנגדל סבתו מעינו בסבילו לעסוק בתורה: לידלו סיכה למגדל מעינו סיכה: הנה נחלת יי' לחוננו הרים: בניס' אלו התלמידים שהם העמיד שהם לו כבנים: סכר פרי הבטן סכר פרי התורה שכלנו שנאמר כי נעים כי תסמך בטבך: כתבים ביד נבוכ' להלחם בס' את חויביו: כן בני הנעורים

התלמידים שהם מעמיד מנעוריו: אשרי הנבר אשר מלא חספתו מוחות חיים חספה תיק החיים שקורין קליכין כ בלעו: לא יבושו כי ידברו את חויבים בסער' תלמידי חכמים שמכחין זה את זה בהלכה ונראה כאובי זה לזה: שיר בני לכבוד ירשו נחלה וחין חספה זקוק ליכס אז שלום בעולם: שיר האריכו למענית' הוא תלם המחריפה ככחזי ונענה צמד סדה: שקדמת סלף יכס' שקוד סיסלפוהו וימלפוהו ממקומו הוא יכס: וחכמו כמו והביאו בניך בחוכן אה'יאל כ בלעו וכן גם חכמי נערתיו: שיר

מסרה משכימי קום מאחרי שנת אכיל: אשרי הגב ד' וסי' יחסה בו אשר עם יי' מבטחו אשר תיסרנו יי' אשר מלא: אשרתו ג' וסי' בירמי סימ' ה: קכח אשרך ב' וסימ' אשרך ישראל אשרך טוב לך: יבועך ד' ב' פתחין וסימ' נסטר בספרא סימן קיב ובסדר עקב: וראדה ג' רף וסימ' וראדה ועשה בתבניתם: אם דרך עצב בני וראדה בניס לבניך שלום: קכט קצץ ל עבות רשעים: וא קצץ פתח' בערת ההיא קצץ חוקיהו' וב' וקצץ וסימ' וקצץ פתילים וקצץ חניתי:

האב והבנים וטעם בשער לעני הכל והטעם להזכיר כי דאג דוד כאשר נאמר לו והוא לא יבנה הבית בעבור שיקמו חויביו ויסמחו וכאשר הגיד לו נתן כי בט הויכח מחלבו יבנה הבית סרה כל דאגתו: שיר המעלות כטעם העליון בדברי הבנים: אשרי כל ירא יי' שלא יעשה מצות לא תעשה מיראתו הפס' ההולך בדרכיו בדרכי השם ומצות עשה: יניע' בעבור כפסך בטרח הבח ביד בנינו כפך אשרך: אשתך כגפן פוריה שתלד בעתה וטעם כי כל גפן הוא מחוץ לבית מגולה לנגד השמש על כן אמר לנגד זה כשתלי וזים ככוחם ופלא יובל עליה ען הזית: הנה היא זאת הברכה שיבקש ירא שמים בעולם הזה: יברכך הטעם זאת הברכה תבוא לך מאלת הכבוד וסוכן בכין והטעם הבית הסמוך בציון הוא בית השם וטעם וראה בטוב ירוסלם בלכתו שלם רגלים: וראה ישרת בעבור אחר וכן הוא וראה שלום על ישראל: שיר המעלות: דברי המפורר ידבר על לשון ישראל בנלות: רבתי פירשתו: יאמר כח ישראל בדרך נבואה כי כן יאמר רבת פעם אחרי פעם והטעם אף על פי שזכרום לא יוכלו לאבד זכרם: עלי' חלפ' שעל גבי חרשמו חורשים והטעם הבוין והספלות על דרך ותשימו כאלך ניד: למעניות' מגורת ככתבי מענה: טעם קצץ כאשר יקצן העבות לא יוכלו לחרש על גבי והטעם כי השם יסיר סכלם מעל שכם ישראל בהכרת מלכותם: יבושו בחחרכה וטעם ציון כנסת ישראל: יהיו כחברי' הנזמח בנג' שלא יעמוד' שקדמת קודם שיבא לידי פועל כמו סליפת החרב והעל מיד יבס: שלא' זה הזכיר חין תועלת לו וזה הפך בא יבא ברנה כושא חלומותיו: וחכמו כמו גם חכמי נערתיו והוא פועל' מעמר מאסף העמרים: ולא

נלנו אמר זה השיר חכמו ח' מהמפורר' על שלמה כאשר חפץ דוד לבנות בית לשם והתבוא נתן כי שלמה בנו יכנו חו שמח דוד ה אחרי דאג והתל ה המפורר להזכיר כי הכל ביר השם ולא כ כפי מחשבת אדם ולא כפי סיפכר במעשיו ו ניתחוק בכל כמו והנה החל להזכיר הבנין שהוא בודק גדול לבני אדם ועוד כי היתה במחשבת דוד לבנות הבית והכין הכסף ו נהנה והנחשת וטעם שוא עמלו חס לא יעמרם השם חו יבוא דוח ויהרס הכל והנה הזכיר בעלי החומות וזה הבוני ואחרי כן שומרי הבנין הם ש שומרי העיר ומלת שקד כמו לשקוד על דלתותי ואחר כך ה הזכיר חכמי סחר העיר ואמר שוא משכימי קום למלאכה חו ל לסחורה חובלי לחם בעצבון וטע' יושכימי קום לסוק וככה ה מאחרי שבת סס: כן יתן השם הנזכר למעלה לחובביו סיכה על דרך מתיקה סנת העובד והנה הטעם הכל כגור מהשמים ולכל יתן השם כאשר גזר לא כמחשבת אד' ומרצתו ויניעתו ו מחבולותיו הנה גס חס יסכב אדם עם כסים רבות פעמי חין קן להם לא תקבל ה האש ההדיון רק בעת סגור השם כי בידו מפתחות כל רחם ו ומתת הכבי הוא נחלה ימננה כאשר חפץ: שכר' הטעם שכר המעשה והוא פרי הבטן: כתבים שהם חוקים: כן בני הנעורים ולא כן בני הזקנים: אשרי

קכו

קכח

קכט

יקצרו ג' וסי' כי רוח יורעו וסופתה יקצרו' הזרע' ברמעה ברוח יקצרו' בא יבאה חס' בשמואל וכחובי' וסי' בא אל פלשי אבך' כי אבא אתה' עד עת בא דברו' בא יבא ברנתי' ובא עם המלך דאסתר: קכו משכימי מאחרי ב' בפסוק וסי' חו משכימי בבקר וכו' מאחרי בנשף' שוא לכם

הזרעים ברמעה ברנה יקצרו: הלך ילך יבכה נשא משד' הזרע בא יבא ברנה נשא אלמתיו:

שיר המעלות לשלמה אס' יהוה לא יבנה בית שוא עמלו בונו בו אס' יהוה לא ישמר עיר שוא' שקד שומר: שוא לכם משכימי קום מאחרי שבת אכלי לחם העצבים כן יתן לידיו שוא: הנה נחלת יהוה בניס שכר פרי הבטן: כתבים ביד נבוכר כן בני הנעורים: אשרי הנבר אשר מלא את אשפתו מהם לא יבושו בידברו את אויבים בשער:

שיר המעלות אשרי פל' ירא יהוה ההלך בדרכיו: יגיע כפיד כי תאכל אשריך וטוב לך: אשתך כגפן פרייה בירכתני ביתך בניך בשתלי זיתים סכיב לשלחנה: הנה כי כן יברך נבר ירא יהוה: יברכה יהוה מציון וראה בטוב ירושלם כל ימי חייה: וראה בניס לבניך שלום על ישראל:

שיר המעלות רבת צררונני מנעורי יאמר נא ישראל: רבת צררונני מנעורי גם לא יכלו לי: על גבי חרשו חרשים האריכו למענותם: יהוה צדיק קצץ עבות רשעים: יבושו ויסגו אחור כל שנאי ציון: יהיו כחציר גנות שקדמת שלף יבוש: שלא מלא כפן קוצר וחצנו מעמר:

שיר המעלות רבת צררונני מנעורי יאמר נא ישראל: רבת צררונני מנעורי גם לא יכלו לי: על גבי חרשו חרשים האריכו למענותם: יהוה צדיק קצץ עבות רשעים: יבושו ויסגו אחור כל שנאי ציון: יהיו כחציר גנות שקדמת שלף יבוש: שלא מלא כפן קוצר וחצנו מעמר:

שיר המעלות רבת צררונני מנעורי יאמר נא ישראל: רבת צררונני מנעורי גם לא יכלו לי: על גבי חרשו חרשים האריכו למענותם: יהוה צדיק קצץ עבות רשעים: יבושו ויסגו אחור כל שנאי ציון: יהיו כחציר גנות שקדמת שלף יבוש: שלא מלא כפן קוצר וחצנו מעמר:

שיר המעלות רבת צררונני מנעורי יאמר נא ישראל: רבת צררונני מנעורי גם לא יכלו לי: על גבי חרשו חרשים האריכו למענותם: יהוה צדיק קצץ עבות רשעים: יבושו ויסגו אחור כל שנאי ציון: יהיו כחציר גנות שקדמת שלף יבוש: שלא מלא כפן קוצר וחצנו מעמר:

שיר המעלות רבת צררונני מנעורי יאמר נא ישראל: רבת צררונני מנעורי גם לא יכלו לי: על גבי חרשו חרשים האריכו למענותם: יהוה צדיק קצץ עבות רשעים: יבושו ויסגו אחור כל שנאי ציון: יהיו כחציר גנות שקדמת שלף יבוש: שלא מלא כפן קוצר וחצנו מעמר:

שיר המעלות רבת צררונני מנעורי יאמר נא ישראל: רבת צררונני מנעורי גם לא יכלו לי: על גבי חרשו חרשים האריכו למענותם: יהוה צדיק קצץ עבות רשעים: יבושו ויסגו אחור כל שנאי ציון: יהיו כחציר גנות שקדמת שלף יבוש: שלא מלא כפן קוצר וחצנו מעמר:

שיר המעלות רבת צררונני מנעורי יאמר נא ישראל: רבת צררונני מנעורי גם לא יכלו לי: על גבי חרשו חרשים האריכו למענותם: יהוה צדיק קצץ עבות רשעים: יבושו ויסגו אחור כל שנאי ציון: יהיו כחציר גנות שקדמת שלף יבוש: שלא מלא כפן קוצר וחצנו מעמר:

שיר המעלות רבת צררונני מנעורי יאמר נא ישראל: רבת צררונני מנעורי גם לא יכלו לי: על גבי חרשו חרשים האריכו למענותם: יהוה צדיק קצץ עבות רשעים: יבושו ויסגו אחור כל שנאי ציון: יהיו כחציר גנות שקדמת שלף יבוש: שלא מלא כפן קוצר וחצנו מעמר:

שיר המעלות רבת צררונני מנעורי יאמר נא ישראל: רבת צררונני מנעורי גם לא יכלו לי: על גבי חרשו חרשים האריכו למענותם: יהוה צדיק קצץ עבות רשעים: יבושו ויסגו אחור כל שנאי ציון: יהיו כחציר גנות שקדמת שלף יבוש: שלא מלא כפן קוצר וחצנו מעמר:

שיר המעלות רבת צררונני מנעורי יאמר נא ישראל: רבת צררונני מנעורי גם לא יכלו לי: על גבי חרשו חרשים האריכו למענותם: יהוה צדיק קצץ עבות רשעים: יבושו ויסגו אחור כל שנאי ציון: יהיו כחציר גנות שקדמת שלף יבוש: שלא מלא כפן קוצר וחצנו מעמר:

שיר המעלות רבת צררונני מנעורי יאמר נא ישראל: רבת צררונני מנעורי גם לא יכלו לי: על גבי חרשו חרשים האריכו למענותם: יהוה צדיק קצץ עבות רשעים: יבושו ויסגו אחור כל שנאי ציון: יהיו כחציר גנות שקדמת שלף יבוש: שלא מלא כפן קוצר וחצנו מעמר:

שיר המעלות רבת צררונני מנעורי יאמר נא ישראל: רבת צררונני מנעורי גם לא יכלו לי: על גבי חרשו חרשים האריכו למענותם: יהוה צדיק קצץ עבות רשעים: יבושו ויסגו אחור כל שנאי ציון: יהיו כחציר גנות שקדמת שלף יבוש: שלא מלא כפן קוצר וחצנו מעמר:

תהלים קל קלא קלב אבן עזרא

שיר עמק הסליחה לא נתת רשות לסליח לסלוח כמו שנאמר כי לא יסח לפסעכם לענן תורה על זאת סלא יהא חסם בטוח על סליחת אחר מצאתי קייתי יי קופה בפסי קייתי אחר קייתי קייתי חל יי חוק ויאמן לבך וקיה וכעין משמרים לבקר שמרים לבקר: כפסי ליי משמרים לבקר: הרניו מן המצפים לבחולה

ולא מנהג העבדים לחמר לקוצרים הסם יבדך את חמר נתן לכה והטעם כי בני חסם לא ישבחו על תורתם וחמונתם בלכס סחין כס חמוכה על כן דימה ישראל סומרי תורה בזרעים ונוי הארצות הסומרים הכליהם דימה לחזיר נבות: שיר המעלות ממעמקים טעם ממעמקי בעבור היות ישראל בבלות ודלות וקלות וספלו: חרני בעבור היותו

שומדים לבקר מכפין וחוררין ומכפין קן אחר קן: מצאתי שירי לא נבה לביונו לא נהנתי שררה לא עשיתי גדול תענונות בנינים ונטועות כעין טעמה בני הנני עליך כמי סחין לו ידים ערנלים כנולס מוטל לנגדך: שויתי ודוממתי עליך כפסי כפמול סהחא נתן עלי חמו: כמול יונק פדים: כנמול עלי כפסי כפסי בקרבי לנגדך כיעק שדי חמו: שיר המעלות זכור יי לגור את כל עונותי עניו כפשו חמר טרם ועמל למנוח לך מקי עד חמכא מקיס עד שידע היכן יהיה מקיס מקלסו מצאתי: שמענוה הבטוחה באפרתה במקו המשוב והמעולה כמו כן תחו כן זוף אפרתי חסו אבנינוס דא שמענוה באפרתה בספר יהושע סכא מחכרים ככל ה התחומן חו חומר ועלה הנכול ותחר הנכול וכחן חו חומר ו ועלה הנכול חל כתף היבוס י ירוסלס כמצאת ירוסלס נבניה מכל הארצות והיא רחיה לבית המקדס שנאמר וקמת ועלית חל המקוס ונו מלמד סבית המקדס נבניה מכל חרץ ישראל כך נדרס בטחיטת קדשים: מצאנוה בפסי יעד כנכול בנימן סכמסל לחית היער סנחמר בנימן זחכ יטרק: כבולה סמה למסכמתו: חל

ולא אמרו ד' וס' ולא אמרו איה' המעלה אותנו מארץ מצרים ולא אמרו לעלות עליהם לצבא ולא אמרו בלבם נירא נא את אלהינו ולא אמרו העברים ברכת א' אלים: קלא אונד' ב' מל בכחו וס' ואונד' קשובות' חהינה אונד' קשובות' וכל נביאים דכו' סלכס' וס' כי אחקר את אבי' כי יושב אל

ולא אמרו ד' וס' ולא אמרו איה' המעלה אותנו מארץ מצרים ולא אמרו לעלות עליהם לצבא ולא אמרו בלבם נירא נא את אלהינו ולא אמרו העברים ברכת א' אלים: קלא אונד' ב' מל בכחו וס' ואונד' קשובות' חהינה אונד' קשובות' וכל נביאים דכו' סלכס' וס' כי אחקר את אבי' כי יושב אל

במעמקי זועק סמעה בקולי חס' הטעם הוסיעני מהרה חל תזכור לי עונות סעברו כי לא חוכל לענות ו ולהסיב: כי הטעם כאשר תסלח לעני יסמעו חטאים ויסונו גם הם ויכחו חטאים וחס לא תסלח לא ירחוק ויעשו חפנס ככל חות כפסס: קייתי לסמוע בקולו לדברו לגזירותיו: כפסי קייתי חסו יסמרים החומות לבקר וטעם להזכירו פעמי כי חס מחוק' כפסס ומנחמי לבס כי יסנו לבקר: יחל לסון הכני מהבנין הככל וזה דברי המסורר יכיה ישראל וכמה בני חס פדה והוא יפדה אותך כל עונותיו כנגד חס עונות תסמר יה: שיר המעלות יי לא נבה לבני וכל רמו עיני בגלוי וכל הלכתי פועל עומד כמו קודר הלכתי וחס הוא יוצא יחסר לבנונה ההלך בלב ובמחשבת מלת מומי מסרת לבדלות ולכלאות: חס' שויתי כמו כסתו חו שמתי כמו שויתי: ודוממתי מנורת דומס חו מן דמיון וטעם כנמול בעבור שהזכיר ולא הלכתי והנה הנמול חן לו כח להלך חס לא יסנן על חמו כי מיד יפול והנה כנמול עלי כפסי הטעם כפול ומלת עלי כמו בעיני ויס חומרים כי הוא דרך תפלה כי לא חסנתי בלבי לבקס סודות וככלאות מומי רק חס לא שויתי כפסי כנמול עלי חמו כנמול עלי תהיה כפסי על דרך תדבק לסוכי

מסרה אכני גס סאו לא פתחהו אונד: חל ה' ג' קסען וב' פתחין וס' לא יחל דברו יחל ישראל אל יי וחברו סי האיש אשר יחל והוא יחל לחושע' ב' בתראי קסען: קלא שיר המעלות לדוד וס' שפוזתי באמרים לי לולי יי שהרה לנו יי לא נבה לבני הנה סה טובס נעים שבת: קלב זכור כל זכור חס' כמא זכור יי לדוד את כל עונותי ובסס ראיני נסס זכור יי לבני אחס וסען לפי דעתי ס לא נ במצ בשוה ספר מדויק סל ס אמ זכור יי לדוד וכל זכור מלאים בפס חס לא תירא סהס זכור יי דבן יקוד לי אמרים: שנת ה' בשנה וס' בחסס אשית את מסתיהם והשכרתי שרדה וחכמדי' אם אתן שנת לעניי סחוקה שנת העברי בלילח והוא נדרה שנת הסלך:

קלא שירא דאתאמר על מסוקין דתהומא יי לא נבה לפי ולא אתרוממו עיני ולא הלכית ברברון ובפרישן מניו אין לא שוית אידא לפום ושחקית נפשי עד דצית פתגמי אוריתא היך חסילא על תרני אמריה א אתנברית באוריתא היך חסילא עליו נפשי ו יוריד ישראל ליי מן השמא ועד עלמא:

שיר המעלות לדוד יהוה לא נבה לבני ולא רמו עיני ולא הלכתי בגדלות ובנפלאות ממני: אם לא שוית ודוממתי נפשי כנמל עלי אמו כנמל עלי נפשי: יחל ישראל אל יהוה מעתה ועד עולם: שיר המעלות זכור יהוה לדוד את כל עונותיו: אשר נשבע ליהוה נדר לאביר יעקב: אם אבא באהל ביתי אם אעלה על ערש יצועי: אם אתן שנת לעיני לעפעפי תנומה: עד אמצא מקום ליהוה משכנות לאביר יעקב: הנה שמענוה באפרתה מצאנוה בשירי יער: נבואה למשכנותיו נשתחוה להדם רגליו: קומה יהוה למנוחתך אתה וארון עזך: כהניך ילבשו צדק וחסידך ירגנו:

שיר המעלות לדוד יהוה לא נבה לבני ולא רמו עיני ולא הלכתי בגדלות ובנפלאות ממני: אם לא שוית ודוממתי נפשי כנמל עלי אמו כנמל עלי נפשי: יחל ישראל אל יהוה מעתה ועד עולם: שיר המעלות זכור יהוה לדוד את כל עונותיו: אשר נשבע ליהוה נדר לאביר יעקב: אם אבא באהל ביתי אם אעלה על ערש יצועי: אם אתן שנת לעיני לעפעפי תנומה: עד אמצא מקום ליהוה משכנות לאביר יעקב: הנה שמענוה באפרתה מצאנוה בשירי יער: נבואה למשכנותיו נשתחוה להדם רגליו: קומה יהוה למנוחתך אתה וארון עזך: כהניך ילבשו צדק וחסידך ירגנו:

לחכי חס לא חזכרתי וחמר דוד הנה חני כל מבטחי בפס וככה עשה ישראל על כן יחל לסון ציוני: שיר המעלות יתכן סזה הסיר חברו דוד בהתכסותו בסק הוא חקני ישראל בהיות הדבר בעס ולא מצא מקוס להקדיב קרבן בעד ישראל כי מקוס השמכן רחוק היה: זכור עונותי מנורת עיני והוא סס מהבנין סלא נקרא סס פועלו: חסר' חו נסכע וטעס לאביר יעקב כי יעקב נדר נדר והסלים נדרו במקוס סחמר יהיה בית חלהים: חס' נדר סלא יבא חל ביתו לירוסלס ולא יעלה על ערס שהוא יביע לו: חס' בכל כחו והנכון סהיא סנת זהרים וכבר הזכרתי דעתי במלת סנת סהיא קמוצה כמלת עזי ומרת יה: עד חמכא ידענו כל הארץ לסס היא כולה רק יס מקומות ככבדים סהס יותר ככבדים על כן וזה סער הסמיס: הנה' חמר רבי מסה שמענוה על ידי דוד סהיה מאפרתה והנכון בעיר כי בימים סעברו היו חומרים בני חיס ססמענו מפי נביאים כי המקוס הנכח קרוב הוא חל בית לחס אפרתה רק המקוס לא נודע חס מורח בית לחס חו מעברו חו לכפונו חו לדרומו וידוע כי על היס חן כן ירוסלס ובין בית לחס רק כמו סלס כרסאות: בסדה יעד פסס נורן חרונה היבוס: נבואה ראינו ססס כנה דוד מנכח לסס ויכפר על בני ישראל ויענהו הסס כחס מן הסמיס וסס חמר זה הוא בית חלהים: קומה דרך מסל קוס ולך חל המקוס חמר נמוכו: כהניך' חס בני ישראל ויענהו הסס כחס מן הסמיס וסס חמר זה לחמר על הכהנים בני דק כי חס מורים את התורה וסמטי ישראל: בעבור

אבן עזרא תהלים קלג קלד קלה רשי תשמו

אל תשב פני משיחך, שלמה בבלו להכניס עם את הארץ: ועדותיו חלמלם: וזו אשר חלמלם: צדקה מוונה: יצחק כמו וכו' כעין נחשת: שיר' הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד: כשישב הקהה בבית הבחירה עם ישראל הקרוין אחים ורעים ויהיה גם הוא יחד עמם: כשמן הטוב: שמעוהו בן

הארץ הכהן: היורד מראשו אל זקנו אל פי ראש הכתובת שלו שהזקן סוכב על פי הכתובת כן נעים טל חרמון שבנה על הררי ציון והטל יורד מחרמון להררי ציון כעס ששמן המסחה לבדולה כך טל ציון לתפארת ולכבוד ל לישראל כעס ששמן הטוב כן טל חרמון כזה כן זה כמו והיה כעס ככהן ורבותינו לרשו שבת אחים משה והארץ ולענין מעילה בשמן המסחה במסכת הוריות כל המזמור אבל יש בדברי תורה וקבלה משל ומליצה ודברי חכמים וחידושים ועקר שיר המעלות על בית המקדש נחמר: הללויה הללו את שם יי ונג': בריקים למטר עשה: הם זהרורי הרקיע המבריקים וחמרי לפני המטר פקודין חסילידים כלעז: מנח

מסדה

ג' וס' צדעת הראש או הוקן וס' את הוקן מסדה ירד על הוקן וקן אהרן: הברכה ב' בטעם אתנחתא וס' את הברכה אשר תשמעו: כי שם צוה יי הברכה: קלד בלילות וס' נמסר בס' סימן צב: וברכו ב' וס' ובס' אכפר דגבעונים שאו זיכם קדש וברכו את יי: קלה בבית יי סל בקר' וס' וכן יעשה שנה בשנה מדי עלותה: אם יעלה העם הזה ובשנה השביעית שלח יהודע דמלכים ויתן הכהן לשרי המאות דמלכים ובנה מונחות בבית יי ויתנה על יד עשי המלאכה תנינא דפסוק דמלכים: ספר התורה מצאתי דואמר חלקיהו דמלכים ותברו דדה ויען חלקיהו ויעל המלך בית יי וכל איש יהודה תנינא דפסוק דמלכים ויתן את בתי הקדשים אשר בבית יי דמלכים ואת עמודי הנחשת תנינא דפסוק דסוף מלכים וישמע פשחור בן אשר ויכה פשחור ארז ירמיהו וישמעו הכהנים והנביאים דירמיהו מדוע נבית בשם יי ואם נביאים

הם ויהי בשנה החיא בראשית ויאמר ירמיה הנביא אל תנגיד וישלח המלך צדקיהו ויקח ואת עמודי הנחשת אשר תנינא דפסוק דסוף ירמיה ויער את רוח זרבבל ביום ההוא יהיה על מצלות הסוס והיה כל סיר בירושלם לאלה מחלקות השערים דדה ויכל שלמה את בית יי ויכלותם הביאו לפני המלך וזעף עזיהו ובידו ויאמר יחזקיהו להכן לשכורת ובנה מונחות בבית יי דדה ויתנו על ידי עשי המלאכה דדה ב' בפסוק ויתנו את הכסף בבית יי דה אך טוב וחסד ירדפני אחת שאלתי מאת יי שתולי בבית יי בחצרות שיר המעלות הנה ברכו שעמדים בברך ונת יי מנחתו נאר מקדשו ועין מה דקשיא לי בהני סימנין במסדה רבא בערך אדני:

היה ראש המסוחים: כטל אמר רבי משה מה טעם הר חרמון להר ציון ופירם בו כטל חרמון שראו להיותו חרד על הררי ציון והכוכב בעיני כי כטל ישראל חרד וכן הוא כטל חרמון כטל שירד והנה הזכיר פני דברים על דרך יכפה אף ורבים כמוהו כי הברכה בטל אז תרבה התבואה שהיי האדם תלויין בה: שיר המעלות הנה ברכו הנה כאשר תהיו כטל חרמון מבורכים הנה אתם חייבים לכרך את השם וטעם בלילות שתברכוהו גם בלילות על הטובות שעשה עמכם והוא מדבר לכהנים על כן שאלו יליכם ביום והו וישא אהרן את ידיו וברכו את יי ביום זה הוא ברכת הכהנים: הללויה דברי המסורד לכהנים והללויה המסורדים: פעומדים הם הכהנים המקריבים העולות בחצרות הם המסורדים: הללויה פעם אחרי פעם: כי נעים תאר לשם הנכבד: כי שאתם זרעו: כי התברר לי עונם גדולתו על כן חשאל מכם שתברכוהו את הללויה מכל המלאכים העליונים והאלהים הסגלים שהם האלילים וקראם אלהים כנגד מחשבות עובדימו כמו חכניה הנביא והוא היה נביא שקר ורבים כאלה במקרא והרחה הגמורה על גדולת השם:

בעבור דבק עם קומה יי אל תשב פני משיחך הוא דוד כי הטעם כטל כמפלט פירם טעם בעבור וזה הוא נשבע הטעם כאשר אמרתי כי הסמות הם בכח הפעלים: נשבע יי לדוד שבועה שלא יסור ממכה: אם ועדותי החולס תחת שולך אז היה מלה זרה מורכבת מלסון יחיד ורבים כמו והפלא יי את מכותך וימם חלמלם שבה אל בריתי ועדותי ונולת גם הם ישבו גם ב בניהם: כי הזכיר ציון בעבור שנקראה עיר דוד כי שמח ב בהגלות לו כי הר בית יי הוא ציון זאת ידבר על לשון השם: צדקה הארץ תהיה נעמה מבורכת וטעם להזכיר צדקה מבורכת צדקה לדרך ובאה זאת המלה על דרך חלל פכה כי ברכה תמוכא בכל צדקה שילכו מ ממנה העוברים: וכהמה שהם לוכדים בגדי כהונה חלויים בגדי כדק ילבישם בגדי ישע כדק הלבושני בגדי ישע שתהיה י ישועה מפורסמת ו נכחה עליהם כנגד: וחסידיה הם הלויים: שם בדרך כבואה כי תעמוד מלכות דוד: ערכתי נר הטעם כפול כמו יערוך אותנו אהרן ובניו: ואויביו חמר אלבים בשם ח אויבי דוד הפך סילבים ישע הכהנים המתפללי בעדו וישבו מלת כזרו למלת שם חזמיה קן לדוד יצן מרו כמו ית ויראה וכו' מנח מן החרכים: שיר המעלות הנה הזכיר בספר העליון חזמיה קן לדוד והטעם בית דוד הזכיר כי יהיו לאגודה אחת בימי ש שלמה עם אחיו ותחסר מלת דבר וכן הוא ה הנה מה דבר טוב ומה דבר נעים כי טוב ונעי תואר והמתואר חסר וטעם גם רמז לכהנים אז הנכון להיות אחים על חברת הכהנים ו טעם גם על הכהן הגדול: כשמן הוא שמן המסחה על כן קודיעו פי על כן הוא כפתח כי הוא שמן הידוע כי הוא קולט והמסחה בו קדוש ו הזכיר אהרן כי הוא היה ראש המסוחים:

תשבד קמץ ומלרע וס' נמסר בס' פירא סימ' צ' ובסדר חיי: לכסאו רפץ וס' ותקעתיו יחד במקום נאמן כי עשית משפטי דיני ועל ידם החזיק מלטיה הנבעני וידבר אתו טובו נשבע יי לדוד אמר אם ישאח בניך בריתי ערכתיו וס' את שבע המונחות ערכתי נר לשחייה הנה נא ערכתי משפט: קלג הוקן

בעבור דוד עבדך אל השב פני משיחך: נשבע יהוה לדוד אמר לא ישוב ממנה מפרי בטנה אשירת לכסא לך: אם ישמרו בני בריתי ועדתי זו אלמדם גם בניהם ערי עד ישבו לכסא לך: כי בחר יהוה בציון אוה לכושב לו: זאת מנוחת ערי ער עד פה אשב כי אותיה: צדקה בך אברך אבנניה אשביע לחם: וכחניה אלביש ישע וחסידיה רגן ירגנו: שם אצמיח קרן לדוד ערכתי נר למשיחי: אויביו אלביש בשת ועליו יצין נזרו: שיר המעלות לדוד הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד: כשמן הטוב על הראש ירד על הוקן וקן אהרן שיר על פי מדותיו: כטל חרמון שיר על הררי ציון כי שם צוה יהוה את הברכה חיים עד העולם:

שיר המעלות הנה ברכו את יהוה כל עבדי יהוה העמדים בבית יהוה בלילות: שאו ירכם קדש וברכו את יהוה: יברכה יהוה מציון עשה שמים וארץ: הללו יהוה הללו את שם יהוה הללו עבדי יהוה: שעמדים בבית יהוה בחצרות בית אלהינו: הללו יהוה כי טוב יהוה זמרו לשמו בינעים: כי יעקב בחר לו יה ישראל לסגלתו: כי אני ידעתי כי גדול יהוה ואדנינו מכל אלהים:

מקדשאדי בדרת בית אלהנא: הללויה ארום טב וזמרו לשמיה ארום בסים: ארום דבית יעקב בחר ליה יי ישראל לחבוביה: ארום אנא ידעית ארום רב ורבוננא על כל אלהים:

הם ויהי בשנה החיא בראשית ויאמר ירמיה הנביא אל תנגיד וישלח המלך צדקיהו ויקח ואת עמודי הנחשת אשר תנינא דפסוק דסוף ירמיה ויער את רוח זרבבל ביום ההוא יהיה על מצלות הסוס והיה כל סיר בירושלם לאלה מחלקות השערים דדה ויכל שלמה את בית יי ויכלותם הביאו לפני המלך וזעף עזיהו ובידו ויאמר יחזקיהו להכן לשכורת ובנה מונחות בבית יי דדה ויתנו על ידי עשי המלאכה דדה ב' בפסוק ויתנו את הכסף בבית יי דה אך טוב וחסד ירדפני אחת שאלתי מאת יי שתולי בבית יי בחצרות שיר המעלות הנה ברכו שעמדים בברך ונת יי מנחתו נאר מקדשו ועין מה דקשיא לי בהני סימנין במסדה רבא בערך אדני:

היה ראש המסוחים: כטל אמר רבי משה מה טעם הר חרמון להר ציון ופירם בו כטל חרמון שראו להיותו חרד על הררי ציון והכוכב בעיני כי כטל ישראל חרד וכן הוא כטל חרמון כטל שירד והנה הזכיר פני דברים על דרך יכפה אף ורבים כמוהו כי הברכה בטל אז תרבה התבואה שהיי האדם תלויין בה: שיר המעלות הנה ברכו הנה כאשר תהיו כטל חרמון מבורכים הנה אתם חייבים לכרך את השם וטעם בלילות שתברכוהו גם בלילות על הטובות שעשה עמכם והוא מדבר לכהנים על כן שאלו יליכם ביום והו וישא אהרן את ידיו וברכו את יי ביום זה הוא ברכת הכהנים: הללויה דברי המסורד לכהנים והללויה המסורדים: פעומדים הם הכהנים המקריבים העולות בחצרות הם המסורדים: הללויה פעם אחרי פעם: כי נעים תאר לשם הנכבד: כי שאתם זרעו: כי התברר לי עונם גדולתו על כן חשאל מכם שתברכוהו את הללויה מכל המלאכים העליונים והאלהים הסגלים שהם האלילים וקראם אלהים כנגד מחשבות עובדימו כמו חכניה הנביא והוא היה נביא שקר ורבים כאלה במקרא והרחה הגמורה על גדולת השם:

תהלים קלו

אבן עזרא

כל אשר הזכיר בשמים ובארץ בימים שהם רבים וכל תאומות מעלה כתוב בירמיה הים בהבלי הגוים מנשמים ואם השמים בתולדותם יתנו רבנים רק הכל בחפץ השם וכן אמר חזק עשה גדולת עד חן חקר וחחריו הנותן מטר: כשיחיים חיד הארץ שיעלה וטעם מקצה הארץ כנגד מקצה השמים מובא כי העגול חן לו ראשית רק כנגד המחל וכנגד הסמך הדבר חליו והנה הטעם מכל מקום וטעם ברקים כי הם חם עם מטר שהוא מים גלגל למטר בעבור וטעם חזקנות לרוח שהם בכך כי הכח דבר חזק והנה המתברר כי כל חזקו יעשה והנה ראה חמת וראה שנית חזקות השם במזרים והזכיר תחלה מכת בכורות בעבור שני דברים האחד כי עקר יציאתנו ממצרי

רשי

מזבח לטון מזיחה כלומר חזקנות תקן לרוח ושם הם מזכירין לו לשלם במשלחנות: בתוככי כמו בתוכי: יי סמך לעולם בגדולתך ובממשלתך חן כן היא גם עתה והיכולת בידך לדון ולקיים בקמתנו: כי ידיו יי עמו יספוט משפטם מחובביהם: יתנחם יתעשת: ירחי יי חלו הנדים מ' חף חן יש רוח בפייה גם הרוח חן בפייה חפילו כ בכהמה ע כל סכן שלח ידברו כאלם ומאחר שאח בהם רוח חן כריך לכרם רוח החוטם חף זה פתח ואף להם ולא ירחיק קמן מ' לעושה בפלחית לבדו בראשון לא נכרח מלאך כשעשהו לכפלות הללו השמים והארץ השמים והירח למכה מזכירם בבכוריה בכוריה לא נאמר חלף בבכוריהם עמדו בכורות וקפחו סוף של חביהם המעבדן בישראל כששמעו נגע פסידו מפי משה:

לגורים

כל די יתרעו עבר בשמיא ובארעא ביממיא וכל תהומי

דמסיק ענין מסיפי ארעא ברקין למחת מטרא עבר דמסיק ועפיא מן תוסבריא דיליה: די קטל בוכריא דמצראי מאנשא עד בעריא: שדר אתין ותמהין במציעד מצרים בפרעה ובכל עבריו: די מחא עממין סגיון וקטל מלכין תקיפין: לסיחון מלכא אמורארה ולעונ מלכא דמתנן ולכל מלכות כנען:

ויהי ארעיהון אחסנא אחסנא לישראל עמיה: יי שמד לעלם יי דברנד לדר ודרו: ארום ידיו יי במימריה דינא דעמיה ועל עבריו צדיקיא יתוב ברחמו: טעון דעממיא סימא ורהבא עובר אודי בר נשו פוס להון ולא ממליון ענין להון ולא חמין:

אודנין להון ולא ציתין נחירי ולא אית רחא דחיי בפומהון:

די כמתהון יהיון עובריהון כל דמתרחץ עליהון דבית ישראל בריכו ית יי דבית אהרן בריכו ית יי דבית לויא בריכו ית יי דחליא דין בריכו ית יי בריך יי מציון דאשרי שכנתיה בירושלם הללויהו קלו שבחו קדם ארום טב ארום לעלם טוביהו:

שבחו לאלהי אלהי ארום לעלם טוביהו: שבחו למרי מריא ארום לעלם טוביהו: לעבר פרישן דברכו בלחוריה ארום לעלם טוביהו: לעבר שמיא בסוכלתנו ארום לעלם טוביהו: לרדיד ארעא עלוי דמיא ארום לעלם טוביהו: לעבר נהורין דברכו ארום לעלם טוביהו: ית שמשא למשלט ביממיא ארום לעלם טוביהו: ית סיהרא וכוכביא למשלט בליליא ארום לעלם טוביהו: למחי מצראי במכתשין קטל ארום לעלם טוביהו: ואמין

כל אשר חפץ יהוה עשה בשמים ובארץ בימים וכל תהומות מעלה נשאים מקצה הארץ ברקים למטר עשה מוצא רוח מאוצרותיו: שהכה בכורי מצרים מאדם עד בהמה: שלח אתות ומפתים בתוככי מצרים בפרעה ובכל עבריו: שהכה גוים רבים וחרג מלכים עצומים: לסיחון מלך האמרי ולעונ מלך הבשן ולכל ממלכות כנען: ונתן ארצם נחלה נחלה לישראל עמו: יהוה שמך לעולם יהוה זכרך לדרדור: בירדן יהוה עמו ועל עבריו יתנחם: עציבי הגוים בסף וזהב מעשה ידי אדם: פה להם ולא ידברו עינים להם ולא יראו: אונים להם ולא יאזינו אף אין ישרות בפייהם:

במהם יהיו עשיהם כל אשר בטח בהם: בית ישראל ברכו את יהוה בית אהרן ברכו את יהוה: ברכו את יהוה יראי יהוה ברכו את יהוה: ברוך יהוה מציון שכן ירושלם הללויהו:

הודו ליהוה ביריבו כי לעולם חסדו: הודו לאלהי האלהים כי לעולם חסדו: הודו לאדני האדנים כי לעולם חסדו: לעשה נפלאות גדולות לבדו כי לעולם חסדו: לעשה השמים בתבונה כי לעולם חסדו: לרוקע הארץ על המים כי לעולם חסדו: לעשה אורים גדלים כי לעולם חסדו: את השמש לממשלת ביום כי לעולם חסדו: את הירח וכוכבים לממשלות בלילה כי לעולם חסדו: למכה מצרים בבכוריהם כי לעולם חסדו:

והנה העצב פחות מכל מרגיש וטעם בפייה כי הרוח הנכנס מהפה יחיה ועמוד זה הרוח בלב ובזאתו מהלב יא בפה על כן אמר בפייה: כמותם שהם בלא נשמה וכלל באחרונה כל ירחי יי מושראל ומן הגוים וחת היא הכרחה: ברוך יי הודו לאדני האדנים: המלאכים העליונים שאינם גופות ולא כנפופות: הודו לאדני האדנים: לרקיע: כי המים תחת הארץ חזוני הארץ: לעשות נפלאות: מעין והם העגולות הכבודות שהם צבא הקוף בעבור אות הברק והנה הזכיר מה שהוא על ראש עין האדם והארץ אשר תחתיו: לעושה הזכיר שני המאורות כי חיי האדם תלויה בהם ואחר כך פירש כל אחד מהם את השמש לבדה ואת הירח משתתפים ובעבור היות השמש בלילה תחת הארץ חן כח לה וללוי חוד הלכנה והכוכבים לא יאחר חי וכמה ועם כל חלה הזכיר כי בעולם חסדו שהוא עושה בן תמיד ועב עתה להצטר כי חייבים אכחנו להודות לשם על החזקות שיעשה בעבור עמו והחל למכה אחד להזכיר למכה מזכיר פרוט בבכוריהם ויהי חסד גדול עש ישראל להקים מחובביהם:

היה בעבור מכת בכורות וכן כתוב הנה חזקי הוצג את בך בכורך והשני בעבור שנמלטו בכורי ישראל והנה היה גם בתוך נס: שלח הם שהיו לפני מכת בכורים וזו בתוככי לנוכח מצרים וכמוהו ועוררתי בך ציון על בנין יון והזכיר בפירוש וכל עבריו ואף כי בעמו: שהכה מלכים עצומים: כמו מלכי מדין חן הפירוש הבח אחריו: לסיחון הזכירם בעבור תקפס וכלל באחרונה וכלל ממלכות כנען: ונתן חן סיחון ועונ וכנען לנחלה פיר סלישראל לבדו נתנם לנחלה: יי אחר שהזכיר חלף הסתים הראיות אמר על כן סמך לעולם ע עומד וזה השם נודע לישראל לבדו ועליו הוא נקרא והוא יעמוד כי השם יעמידנו ואם עבר על ישראל רע עוד ישוב כשהיה על כן: כי ידיו כאשר דן עמו מיד פרעה: ועל עבריו יתנחם: דרך משל וכאשר יקח השם דן עמו מיד הגוים לא ייבולם עבדיהם כעו חלחי מצרים שעשה

קלו

השם בהם שפטים: עבדי קראם עבדים דרך כיוון שאין בהם תועלת רק עבדן חנם ונאם מעשה ידי חלם כי עושה נכבד מהם: פה וכוז האדם על כל נכרחי מטה כ כנסמה העליון בעלת הדיבור על כן חמ פה להם ואחר כן הזכיר הרגשת העין גם האונים שהם נכבדות בהרגשות והניח השלם האחרות וטעם חף חן יש רוח בפייה הרוח שהוא הגוף ס שימצא לאדם ולבהמה ולעוף לכל מרגיש והוא עיקר כל הרגשות ו

שהם בלא נשמה וכלל באחרונה כל ירחי יי מושראל ומן הגוים וחת היא הכרחה: ברוך יי הודו לאדני האדנים: המלאכים העליונים שאינם גופות ולא כנפופות: הודו לאדני האדנים: לרקיע: כי המים תחת הארץ חזוני הארץ: לעשות נפלאות: מעין והם העגולות הכבודות שהם צבא הקוף בעבור אות הברק והנה הזכיר מה שהוא על ראש עין האדם והארץ אשר תחתיו: לעושה הזכיר שני המאורות כי חיי האדם תלויה בהם ואחר כך פירש כל אחד מהם את השמש לבדה ואת הירח משתתפים ובעבור היות השמש בלילה תחת הארץ חן כח לה וללוי חוד הלכנה והכוכבים לא יאחר חי וכמה ועם כל חלה הזכיר כי בעולם חסדו שהוא עושה בן תמיד ועב עתה להצטר כי חייבים אכחנו להודות לשם על החזקות שיעשה בעבור עמו והחל למכה אחד להזכיר למכה מזכיר פרוט בבכוריהם ויהי חסד גדול עש ישראל להקים מחובביהם:

אבן עזרא תהלים קלו רשי תשמו

ויהי ויבא מלך מצרים ויתן את יתרו ויהי ויבא מלך מצרים ויתן את יתרו

ויבא מלך מצרים ויתן את יתרו ויהי ויבא מלך מצרים ויתן את יתרו... ויהי ויבא מלך מצרים ויתן את יתרו ויהי ויבא מלך מצרים ויתן את יתרו

ויבא מלך מצרים ויתן את יתרו ויהי ויבא מלך מצרים ויתן את יתרו... ויהי ויבא מלך מצרים ויתן את יתרו ויהי ויבא מלך מצרים ויתן את יתרו

מסרה

ויבא מלך מצרים ויתן את יתרו ויהי ויבא מלך מצרים ויתן את יתרו... ויהי ויבא מלך מצרים ויתן את יתרו ויהי ויבא מלך מצרים ויתן את יתרו

הנהר ובעבור שחמר נהרנות לאות כי היו רבים ולא היה בירושלם נהר כי נחון סתמו חוקיה וכתוב בצברי הילול ועוד ראה אחרת כי עם על ככל כי עם היו חומרים סירח

קלו

נגד אלהים אומרך לעיני השמים: כי הגדלת על כל שמך אמרתך שמך בעל
בבורות וקנאו וניקם ואמרת הבטחת טובך וחסדך הגדלת על כל שמך אמרתך
שאתה מעביר לנו על מדותיך וסולח לנו: תרהיבני הגדלתני: כי שמעני
כששמעו אמרי פיד לא תדעם לא תגאף הודו על אמרי פיד על חכמי ולא יהיה לך כדי

הוא להקבילם עול מלכותו עליהם
תחילה ואחר כך יגזור כל גזירותיו
: ידע יסר כמו יודע בהם
את חכמי סוכות: יגמור בעדי
יסכים על ידי בקשותי: מעשי
ידיך בבית הבחירה שנאמר בו
כוננו ידיך: בנתה לרעי מרחוק
בנתה מרחוק למושכני אל רעותך
חבתך לרעי לחברני אליך:
ארחי ורבעי זרתי דרכי ושכני
ורבני כבבת מחיבה שאח לי ל
לעשות דבר בלא ידיעתך זרית
לסון זר זהב כביב סן חברי מי
מנחם ורבותינו דרשו על טיפת
תשמים שהולל נוצר מן הכבוד
שבה ופירושו זרית לסון זורה
את התבואה לכבוד את הפסולת
שבה: הסכנתה למדת: אחור
וקדם ברתני פני ואחורי:
בפכה חכמך ורדויך דיסטרויט
בלגו: פליאה דעת וכו' מכוסה
ונעלם ממני מקום לברוח מפניך
מז ואיביה מצע ומשכב: אשא
ככפי שחר: אש אשא לי ככפיים
כשחר הזה המבהיק לפי שעה
מסוף העולם לסוכן חמהר לעוף
עד אשר חסכן באחרית ים:
ואומר

קלח לדוד בטיע בסיפרא וסימ נמסר בסיפרא סימ כו וסימ קג: אמרתך יב חס בליש וסימ האומר
לאביו ולאמו לא ראיתו בלבי צפנתי כי הגדלת על כל שמך הקס לעבדך ובאני חסדך חליתי
פניך כל עיני מה נמלאו לחכי פעמי הכן קדמו עיני אשמורת שש אנכי תען לשוני: תרף ג'
אמר גבריאל רבה דציון לאומא
בבליתא בזויתא טב ליה דישלם
לך ית נומליך ביש די גמלת לנא:
טב ליה דאחר ומרטש ית טליך על
פיפא: קלח על יד דוד אודי
קדמך יי בבל לבי קבל דיניא
אזמרך: אסגור קדם היכלא
דקודשא ואודי ית שמך מטול
טובך ומטול קושטך ארום א
אסגיתא על כל שמך מימרי
תושבחתך: ביומא די קרית עיני
יתי אסגיתני בנפשי עושגא:
יודון קדמך יי כל מלכי ארעא
ארום שמעו מימרי תושבחתך:
ושבחונו על כבישי יי ארום רב
איקרא די: ארום רמא יי ומבד
יחמי לטב וגויתגא מן שמיא
דחיקין ומאד: אין אהלך במצע
עקתא תחיני על נחירא בעלי
דכבי תושיט אידך לחבלותהון
ותפרקני ימינדו יי ישלים בישא
עלצהון אמטולתי יי טובך לעלם
עובדי אידך לא תשבוק:
קלט לשבחת על יד דוד
תושבחתא יי פשפשתני וידעת:
את קדמך גלי אותבותי למעסק
באורייתא ואוקימותי למיל בקרבא
אתבינת לחברותי בכנשתך מן
עם רחיק: פרוו בהליכותי
באורחא וברבעותי למעסק
באורייתא אתעבדת חילוני וכל
ארחתי אספנתא: וכר לית
ממלל בלישני הא יידעת בחשבת
לבי כוליא: מאחורי ומאפי
אעקתא יתי וגרית עלי מחתא דידך:
אין איול מן קדם ועפד ואן מן קדמך אפוד:
הא תמן מימדך: אוקוף איצין דקריין אשרי בסופי יפא:
לחור

בתבבל השודרה אשרי שישלם
לך את גמולך שנמלת לנו: אשרי
שיאחו ונפץ את עולליך אל הסלע:
לדוד: אודך בכל
לבי נגד אלהים אומרך: אשתחור
אל היכל קדשך ואודה את שמך
על חסדך ועל אמרתך כי הגדלת
על כל שמך אמרתך: ביום קראתי
ותענני תרהבני בנפשי עו: יודך
יהיה כל מלכי ארץ בי שמעו אמרי
פיד: וישירו ברכי יהיה בי גדול
כבוד יהוה: כירם יהוה ושפל יראה
ונבוה ממרחק ידע: אם אלך
בקרב צרה תחיני על אף איבי ת
תשלח ידך ותושעני ימינד: יהוה
יגמר בעדי יהוה חסדך לעולם
מעשי ידיך אל תרף:
למנצח לדוד מזמור
יהוה חקרתני ותרע: אתה ידעת
שבת יקומי בנתה לרעי מרחוק:
ארחי ורבעי זרית וכל דרכי
הסכנתה: בי אין מלה בר שוני
הן יהוה ידעת כלה: אחור וקדם
צרתני ותשת עלי כפכרה: פלאיה
דעת ממני נשגבה לא אוכל לה:
אנה אלך מרוחק ואנה מפניך אברח:
אם אפק שמים שם אתה ואציעה
שאול הנך: אשא כנפתי שחר
אשכנה באחרית ים:
מכסא למידע מני אתקפת לא אכול לה:
אין אפק לשמיא תמן אנת ואמוד לשיוול
הא תמן מימדך: אוקוף איצין אשרי בסופי יפא:
לחור

בת דברי המשורר מתפלל שתהיה בת בבל סדודה: אשרי ספר חזירותי לבס
שנכבו עוללי ישראל על כן למעלה את גמולך: לדוד אודך בכל לבי בעלם נגד
אלהים הם הדיונים המקיימים משפטי אלהים בארץ: אומרך בגלוי: אשתחור
יש אומרם כי היכל קדשך השמים וזה רחוק בעבור אשתחור והכבן שהוא המקום
שהיה שם הארון
מזכרו בכל ספר כל
שמך בקמך חטף על כן
לא דבר ככונה המפרש
שאמר כי הגדלת על
כל בחולם והפעול שמך
ותחסר ויו ואמרתך
והכבן בעיני כי יש
לשם הנכבד שמות
תואר כמו חלמי הקמת
גם אלהים חלו שדי רק
שם העצם הוא הנכבד
ואינו נקרא הוא ה
הנכבד והנודע על הכל
וזה השם לא נודע עד
שבח משה חזונו ו
והשם אמר לו זה השם
וזה הוא וזהו את
שמך שהוא שם העצם
והנה הטעם כי הגדלת
על כל שם שיש לך שהם
שמות התואר השם
הנכבד שאמרת:
ביום תרהבני
תחזקני עוז פעול והל
מלת תרהבני ינחה
לשנים פעולים: יודך
טעם שמעו אמרי פיד
שמשתחית להיתנו כבד
ועמים ישראלוני:
ויסירו לא יהיה להם
סירות חשק או סירות
מלחמות רק סירות
בדרכי השם ולספר
מעשיו: כי אז
יתברר להם כי השם
אף על פי שהוא רם על
הכל הוא רואה הספל
כמוני שהייתי בתחלה
רועה צאן וטעם רואה
שיושיעני ומלת ידע
מהכבד כמו ינויב ו
ונפתח הללת בעבור
אות הנרון ממרחק
ממקום רחוק כבונה
שמים מעל הארץ
ומלת ידע ילמדנו דעת
שיוסרנו כמו ויודע ב
בהם את חכמי סוכות:
חס הכה ידעתי כי

אתה רם ותראה הספל על כן אדע חס אלך בקרב כרה אדע שתחייני ואיך תחיני שתשלח ידך הנטויה ותושעני על אף חובי אמר רבי משה אף על חובי ולפי דעתי שהוא
כמשמעו על אף חובי כמו להכעיסם והטעם בעל כרחם: יי יגמר חפצי בעדי או יגמור מעשי והנה הוא חסר כמו תשכח ימיני והנה חסדך לנולם עומד ואני מעשה ידך
חס כן לא תרפני ומלת תרף מהבני הכבד כדרך למעשה ידך: למנצח לדוד מזמור יי חקרתני זה המזמור נכבד מאלך בדרכי השם ואין באלה החמשה ספרים מזמור
כמוהו וכפי בית אלד בדרכי השם ודרכי הנשמה יתבונן בטעמי ועתה אפרשנו בדרך קצרה בעה החל חקרתני כדרך חוקר לב ובחן כליות ויכולת לדעת כל סודי:
אתה ידע שבת יקומי והטעם כי תנועת האדם הפוכות והכל כפי כוונת האדם ומחשבתו וחפצו על כן מלת לרעי כמו מחשבתו וכמוהו וברעיך לבו ובחמת רעיוןך
על משכבך סליקו ובאה המלה עם למד כמו הרבו וטעם מרחוק מומן רחוק מן רחוק יי נראה לי והנה הטעם קודם רעי כדרך בטרם אהרך בבטן ידעתך
וטעם להוסיף אתה כי אתה לבדך תדע מספר כל תנועותי לא האדם בעצמו: ארחי הזכיר הישיבה והקיימה והזכיר ההליכה והיא ארחי והנה יהיה רבני כמו בשכבי כי
אלה הארבעה הזכרים בקרית שמע ורבי משה הכהן אמר כי רבני תרגום רבני ופי זרית מן זר זה והוא מהבני הכבד הדגוש והטעם כאילו שמת זר זהב מקום שכבי
וכביב כל ארחי ומלת הסכנת פועל ינחא מגזרת ההכסן הסכנתי והטעם כמו הרגלת ומלת דרכי הם דרכי התולדת העץ לראות והאין לשמוע והחיד לטעום והלסן לרבר
והאף להריח וכל הנוף להמיש וכן מעשה כל חבר דבר ידוע לא יעשנו חבר אחר וחכמי התולדת יבינו זה והנה זה כדרך חס יזכר עץ הלא יבט: כי קודם שתהיה המלה
שלימה בלשוני אתה ידעת כולה ועוד לא שלמתיה: אחור ברתני כי ברתני אחור ולפנים וזרת עליה ואל יתמה בעבור שלא אמר ברת עלי כי הנה כמוהו אל תבורס ואל תתגר
בם ומלת וקדם לפנים ואחור הפך תנועת האדם והנה הטעם כי ברתני אחור ולפנים וזרת עליה ואל יתמה בעבור שלא אמר ברת עלי כי הנה כמוהו אל תבורס ואל תתגר
וזאת הדעת המחשבת היא: אנה אין יכולת בחלם ללכת חס לא יוליכהו רוח השם על כן חנה אלך מרוחק והטעם כמו מפניך: חס חשבתני בלבי אולי אוכל לעלות אל
השמים שם אתה ומלת חסך כמו תרגום וכמוהו חס נסקה ביעקב כמו עלתה חלפם שהוא כתוב בסוף: ואיביה חס שמתי מצעי או ינעני פאול שהוא תחתיות הארץ הפך
שמים והנה איביה פועל ינחא: אשא דע כי נקראה פאת מוערבים בעבור היית הים הגדול במערב ארץ ישראל רק באחרית הים הטעם ים ממש כי כבר הזכיר השמים
והארץ שהיוזק הוא האול ועתה יזכיר הים וטעם ככפי שחר חלו היו לו ככפיים עפות במהרה סירימום וישאם כי ברבע עלות השחר יהיה פרום מקצה מזרח עד סוף מערב
האור הנראה בעבים לפני זרוע השמש גם זה טעם נכבד:
גם

קלח
קלט

אבן עזרא תהלים קלט רשי תשסח

גם שם לא הייתי יכול ללכת אל חכרית ים אם לא תנחמי ידך והנה ידך תנחמי מתחזני ימיך והנה הייתי כבורח מידך אל ידך: ואומר: כמו חכרתי חכי עם לבי ומלת יסופני מנורת נסף והם שנים שרשים כמו כי מוליד הם וממלתם נכמהו אחרים והנה יסופני כענין יסופני והטעם חולי החשך יסופני שלא תדחה

ואומר אך חשך יסופני אם חכרתי חכי נסתר בעהשך והחשך יחשך עלי ולא תדחני יסופני לטון נסף: ולילה אור בעדני והלילה יהי מחפיל לכנדי אור זה לטון חופל הוא כמו יפק עין אורו וכן כל כנדי אורו וכן יואר את הלילה: גם שם חן לי מנום פי כל חשך לא יחשך ממך: כחשיכה כחורה סנייהם שנין לך: כליותי החושבי כל מחשבתי: תסוכני תסוכני

ישופני ב' וסי' ואמר אך חשך יסופני אשר בשערה ישופני: ולילה ו' בעמוד אש להאיר ולילה ולא דומיה לוי ולילה ללילה יזוה דעת ולילה אור בעדני ולילה ביום יאיר ולילה באים להתרן: יכתבו ד' וסי' נספר ברמיה סימן ז' ובסיפרא סימן ט': ערך ח' בלש' דבבו וסי' נספר בשמואל א' סימן

עופתי בסתר בסמנים: בתחתית חרץ במדור התחתון שבמעי חמה גולמי רחי עיניך מחז בראת את העולם רחו עיניך את כל גולמי הדורות הבאים גולמי זהרתי ותבנית דורת בטורס הולדי ובטרס בוחי לעולם רחני עיניך: ועל ספרך כלם יכתבו וכל יצורי עולם כמוני כמוהם גם כלם בטורס הבראש יחדיו גלוים לפניך: ימים יוצרו ולא אחד בהם כל מעשה האל ותכלי' הימים גלוים לפניך כאילו יוצרו כבר חף על פי שלא היה אחד מכלם ולא היה עדיין כחאד בעולם ולאו הם כלאי מפעלות אלהים ומשפט גבורתו סעתיזות גלוים לפני טורס תכאנה וכן הוא אומר בטורס חרץ בבטן וגו' ועל ספרך כלם יכתבו ספר תולדות אדם שהרשית לאדם הראשון כלם יכתבו כמו נכתבו: ימים יוצרו ולא אחד בהם לסוף ימים רבים היו עתידין ל להברא ולא היה עדיין אחד מהם נברא בהן לפי המסורת שכתוב ולא זהו פירושו ולפי המקרא שה' נקרא ולא כך פירושו ימים יוצרו הראהו ימים העתידים להברא ולחלקו בירך אחד את יום השב' לח זה יום הכבוד לסליחה: ולי מה יקרו רעך כנסת ישראל ח' אומרת מה נכבדו בעיני הדדיקים סבכל דוד ודוד ומה עצמו ראשיהם חשבון סבורותיה לטון כי תשח את ראש בני ישראל: חספרס מחול חס בחתי לספור את טיב מעשיהם הטובים מחול רבון: הקימותי ועודי עמך הגני בחתי עתה לקן הדורות אשר קצבת מחז עד היום ועוד דור זה עמך וברחמיך ולא כטיתי מאחריו: חס תקטל וגו' הלואי ותקטל את עשו הרשע:

גם שם ידך תנחמי ותאחזני ימיך: ואמר אך חשך יסופני ולילה אור בעדני: גם חשך לא יחשך ממך ולילה ביום יאיר כחשיכה כאורה: כי אתה קנית כל ימי תספני בבטן אמי: אודך על כי נראות נפליתי נפל אים מעשיך ונפשי ידעת מאד: לא נכחד עצמי ממך אשר עשיתי בסתר רקמתי בתחתיות ארץ: גרמי ראו עיניך ועל ספרך כלם יכתבו ימים יצרו ולא אחד בהם: ולי מה יקרו רעיה אל מה עצמו ראשיהם: אספרם מחול רבון הקיצתי ועורי עמך: אסתקטל אלוהי רשע ואנשי דמים סורו מני: אשר ימרוך למזמה נשוא לשוא ערף: הלא משנאיה יהוה אשנא ובתקוממה אתקוטט: תכלית שנאה שנאתים לאויבים היו לי: חקרני אל ודע לבבי בחנני ודע שרעפי: וראה אם דרך עצב בי ונחני בדרך עולם:

לחור רמון אודך הרביר ימי ותחדני ימיך: ואמרת ברם חושך מחכרבר עלי ולילה קבל אמטולתי: לחוד חשוכא לא יחשך מן מיימדך ולילה רחוק יומא ינהיר היך חשוכא היך נהורא שונן: ארום אנת קניתא בליתי אשתית לי בכריסא דאמי: אודינד מטול הדחילן פרישית פרישו עובדיך ונפשי הפמא ל לחדא: לא אתפסא גרמי מנד די אתעבדיית בטורמא אצמירית בכריסא דאמי: גושמי חמין עינד ועל ספר דכרנד בולדיון יומי מכתבין ביומא דאתברי ע עלמה מן שריתא אתבריאו כולדיון בריתא ולית בחר חד ביניהון: ולי כמה יקיריו רחמיך צדיקיא אלתא פמה אתחילו רבניהון: אמננו בעלמא דיון יתיר מן הללא יסנעון אתערית בעלמא דאתי ועד ברון אנת נבדו אין תקטול אלתא לרשיעא ונברין דתיבין דין דקטול וזרון מני: די יימון בשמך על נבלא משתבעין על מן בעלי דכבד:

כח ובסיכה סימן ה': הכלית ה' וסי' תכלית שנאה שנאתים: ובל תכלית הוא זכר' אם עד תכלית שדי תסנא' עד תכלית אור עם חשך ועד תכלית בית אלישיב:

עד שצאות סניתי סניתינון לבעלי דבבין חזון לוי חקרני אלתא וידע רעיוני בחון יתי וידע הירדורו וחקמי אין אורח דשעין בי ודבר יתי באורח תריצי עלמא: לשבחה

הוא מסנאד יי אנת סני וכד קימין לקבלך אנת מנרג: אר שצאות סניתי סניתינון לבעלי דבבין חזון לוי חקרני אלתא וידע רעיוני בחון יתי וידע הירדורו וחקמי אין אורח דשעין בי ודבר יתי באורח תריצי עלמא: לשבחה

הוא מסנאד יי אנת סני וכד קימין לקבלך אנת מנרג: אר שצאות סניתי סניתינון לבעלי דבבין חזון לוי חקרני אלתא וידע רעיוני בחון יתי וידע הירדורו וחקמי אין אורח דשעין בי ודבר יתי באורח תריצי עלמא: לשבחה

כח ובסיכה סימן ה': הכלית ה' וסי' תכלית שנאה שנאתים: ובל תכלית הוא זכר' אם עד תכלית שדי תסנא' עד תכלית אור עם חשך ועד תכלית בית אלישיב:

עד שצאות סניתי סניתינון לבעלי דבבין חזון לוי חקרני אלתא וידע רעיוני בחון יתי וידע הירדורו וחקמי אין אורח דשעין בי ודבר יתי באורח תריצי עלמא: לשבחה

כח ובסיכה סימן ה': הכלית ה' וסי' תכלית שנאה שנאתים: ובל תכלית הוא זכר' אם עד תכלית שדי תסנא' עד תכלית אור עם חשך ועד תכלית בית אלישיב:

עד שצאות סניתי סניתינון לבעלי דבבין חזון לוי חקרני אלתא וידע רעיוני בחון יתי וידע הירדורו וחקמי אין אורח דשעין בי ודבר יתי באורח תריצי עלמא: לשבחה

כח ובסיכה סימן ה': הכלית ה' וסי' תכלית שנאה שנאתים: ובל תכלית הוא זכר' אם עד תכלית שדי תסנא' עד תכלית אור עם חשך ועד תכלית בית אלישיב:

עד שצאות סניתי סניתינון לבעלי דבבין חזון לוי חקרני אלתא וידע רעיוני בחון יתי וידע הירדורו וחקמי אין אורח דשעין בי ודבר יתי באורח תריצי עלמא: לשבחה

כח ובסיכה סימן ה': הכלית ה' וסי' תכלית שנאה שנאתים: ובל תכלית הוא זכר' אם עד תכלית שדי תסנא' עד תכלית אור עם חשך ועד תכלית בית אלישיב:

עד שצאות סניתי סניתינון לבעלי דבבין חזון לוי חקרני אלתא וידע רעיוני בחון יתי וידע הירדורו וחקמי אין אורח דשעין בי ודבר יתי באורח תריצי עלמא: לשבחה

כח ובסיכה סימן ה': הכלית ה' וסי' תכלית שנאה שנאתים: ובל תכלית הוא זכר' אם עד תכלית שדי תסנא' עד תכלית אור עם חשך ועד תכלית בית אלישיב:

עד שצאות סניתי סניתינון לבעלי דבבין חזון לוי חקרני אלתא וידע רעיוני בחון יתי וידע הירדורו וחקמי אין אורח דשעין בי ודבר יתי באורח תריצי עלמא: לשבחה

כח ובסיכה סימן ה': הכלית ה' וסי' תכלית שנאה שנאתים: ובל תכלית הוא זכר' אם עד תכלית שדי תסנא' עד תכלית אור עם חשך ועד תכלית בית אלישיב:

עד שצאות סניתי סניתינון לבעלי דבבין חזון לוי חקרני אלתא וידע רעיוני בחון יתי וידע הירדורו וחקמי אין אורח דשעין בי ודבר יתי באורח תריצי עלמא: לשבחה

כח ובסיכה סימן ה': הכלית ה' וסי' תכלית שנאה שנאתים: ובל תכלית הוא זכר' אם עד תכלית שדי תסנא' עד תכלית אור עם חשך ועד תכלית בית אלישיב:

עד שצאות סניתי סניתינון לבעלי דבבין חזון לוי חקרני אלתא וידע רעיוני בחון יתי וידע הירדורו וחקמי אין אורח דשעין בי ודבר יתי באורח תריצי עלמא: לשבחה

כח ובסיכה סימן ה': הכלית ה' וסי' תכלית שנאה שנאתים: ובל תכלית הוא זכר' אם עד תכלית שדי תסנא' עד תכלית אור עם חשך ועד תכלית בית אלישיב:

עד שצאות סניתי סניתינון לבעלי דבבין חזון לוי חקרני אלתא וידע רעיוני בחון יתי וידע הירדורו וחקמי אין אורח דשעין בי ודבר יתי באורח תריצי עלמא: לשבחה

הוא מסנאד יי אנת סני וכד קימין לקבלך אנת מנרג: אר שצאות סניתי סניתינון לבעלי דבבין חזון לוי חקרני אלתא וידע רעיוני בחון יתי וידע הירדורו וחקמי אין אורח דשעין בי ודבר יתי באורח תריצי עלמא: לשבחה

תהלים קמ קמא

אבן עזרא

יגורו מלחמות יהיו מלחמות במוצאותם וכוונותם: חמת עכשוי חמת לשון ארם כמו חמת תנינים יינס שאם תפרסמו לשון ארם וכו' לשון ארם כופל חלל יין חלל לשון ארם וכו' בלעז וכן כופל כאן לשון ארם תחת השפ' עכשוי עכשוי ארזיאל בלעז: וחבלים פרשו רשת דרך הרשת לקשור חבל חרץ בראש והצייד בשרואה את העופות עוכבים תחת הרשת מושך החבל והרשת נופל על העופות: ליד מעגל חבל נתיבותי ופעמי ליד חלל כמו לחו חלקת יחב על ידי: מאויי רשע עשו הרשע: זממו חל תפקי מחשבתו חל תכלית: ידמו סלה כי יתגאו סלה ורבתינו פרשו זממו לשון רכז הזומם את פי הנמל ולשון משנה הוא חל תפק חל תנחית מלתינו: ראש מסכי חבורות הסבון גדודי עשו הזומר להסב חותי מעליך עמל ספתיים יכסס מוז' ימוטו יהיו מוטים הנחלים עליהם ישכבו בהם עד שיתמוטטו ויכבו עליהם כמזח הנוף כלה נחמד: באש יפילם המפיל ומקס בחלים של גיהנם במהמורו יפילם לכל יקומו עוד במהמורו במלחמו נתגר לשון ממרים הייתם: איש לשון עשו כי יוד בפיו גד את חביו בפי: יזדנו הרע שהוא עושה הוא יזדנו: ידעתי כי שוף הדברים יעשה יי' דין עני וקני' כקמת עבדיו: אך ימהר יעשה כדי שיווד צדיקים לשמו: משחת כפי' מה שאני נושא כפי חליך: שיתיי' שם לבי בהתפללי לפני להינתנו מדבר צחות שיהיו לרצון: דל ספתי' היא שפה העליונה: את אישים עם אנשים מנחתי חל תט לבי חל יהיה נוטה לרע וכל חלום במעמיהם ולא חיה מוסב בסעודתם: יהלמי צדיק חסד ויוכיחני טוב לי שיוכיחני ויסרני כבית חמת וצדק סכל מ מהלומי ותוכחתו חסד: שמן ראש חל יחא ראשי שמן מלכות שהוצק על ראשי כמו סל דשנת בשמן ראשי חל יסוד את ראשי מתוכחת הצדיק ללכת וללחום את פועלי חון: כי עוד ותפילתי כי כל עוד ותפילתי בפי הרי היא בשכיל רעויתי' של פועלי חון שלא חסל בהם: כשמו

למנצח מזמור לדוד הלכני רע' זה המזמור חברו דוד לפני גלכו בימי שאול כי היה מנצח מנצח ארם טלפיונהו חל שאול וכן אומר איש לשון ומלת תנצרו בחה שלימה כמו וכל עכשויס תנצשו: אסר יגורו יקבצו כמו יגורו יצפוניס חומרים שהוא כמו חל מתנצר בס וזה פניו פרחים: שגנו לשונם שהוא מושך כמו נחש עכשוי סס חיה רעה נוסכת סלה ב' בחמת: שומרי סב לפרס טעם שומרי ופיר' אשר חסכו לחו פעמי כמו ואת רגלי מלתי: טמוני לדי' מקום כמוני תהיה לך מעגל המקום הישר הדרך תמיד: חמרתי חן לחל ידי להמלט מהם או לעמוד כנגד דק כן ואתה לבדך חלתי: סכמתה שיכור ראשו כמו הכובע ולא ייקנו חן והנה הטעם סכותה כובע הישועה לראשי על כן חל עו יסועתי: חל' מלת חל תפק תפרת בעבור חמת וכן הוא זממו חל תפק חל ידמו סלה הוא והדומה לו או יהי דבק תפק עם ראש ובה ידמו תחת ירום' ורבי משה חל ראשי מזה שיקרה מוסיבי עמל שבתיו יכסימו והטעם שהם מתפארי' כי יחמוני במוקסי' ימוטו בחלים נוהמים כמו בחלים בעלנו ממונ ברד ונחלי אש באש יפילם היא החכב שהיא מ מומיה בריחה וחף כי בנפיה במהמורות מקום סכל בעבור כל יקומו וחן רע לו ב בלסוכו: חיש יתכנלו עלילות שלא יכון בחרץ והטעם ישנו בייסוב יזדנו יזדנו סידחפוהו ח חכמי חרצו: ידעתי חז הדע ומלת יעש בעבור חחרת יעשה משפט חכוי' חך טעם חך להזכיר הרשע והיסרי יתמידו לסבת חל כניך בבית התפלה: מזמור לדוד תכון קטרת תחכר מלת כף כקטור לכניך כמו וסלמ פדים שפתינו וככה מנחת ערב כי הקטורת היא בבקר: סיתה' חמר ל משה כי שמרה שם כמו שמויה על מ משקל עבמ יכנה ולפי דעתי כי הפועל חסר כמו סיתה יי' מהסוס חו כדמות מחסו ומלת

קמ

קמ חמסס ד' וס' מאיש חמסס תצילני דשמואל יי' ויין חמסס ישחו: מוקשים ג' חס' בליש וס' קדמוני מקשי מות דשמואל מקשים שתו לי סלה ומקשות פעלי און יזחה אדני ח' כתיב קן וס' יי' אדני חילי האל לנו אל למושעות ועתה יי' אדני עש' יי' אדני עז קמ לשבחה תושבחתא על יד דוד פצני יתיי מבר נש ביש מבר חטופין תנטור יתיי די חשילו בישן בלבא כל יומא מנרנין קרביא ו מתניין בלישנהו היד חווא ארסא דעכוביתא תחות ספותהו לעלמין נטור ירני יי' מן יד דרשיעיא מן גבר חטופין תנטור ירני די חשילו למנקוף אסתורי' פמנו גינתין פחא לי ואשלייא פרסין מצרתא לסטר אורחא תקלון שון לי תדירא אמרית לי אליה אנת אצית יי' לקל בעותי: אלהים יי' עושנא דפורקני מללתא על רישי ביום קרבא לא תתן יי' רגוני דואג רשיעא מחשבתיה לא תספק יסתלקון לעלמין אחתופל ריש סנהדרין תלמידי ל לעורת מלשינותא דספותהו יחפיון יקטון עליוהו גומרין מן שמיה בנדרה דנהינם יפלגון בניצין דמחמין דלא יקומו לתני עלמא: גבר דמשתעי לישן תליתי לא אפשר דיתפן בארעא דחיי גבר חטופא ביש יצודייה מלאך דמותא ינקפניה בנהנבם הקבו גלי קדמי ארום יעפר יי' דינהו דעניי דינא דחשיכי: ברם צדיקיה יחורון לשמד יתבון תריצי לללאה קדמך קמא תושבחתא לרוד יי' קריתך חיש לי אצית קלי בקברי לך ותפון עלותי היד קטורת בוסמין קדמך וקפות ירי בצלו היד חורון בסים דמתקרב ברמשו שוי יי' מסרא לפופי נטר על זקוף סמתי: לא תצלי לבי לפתגם ביש למחשב מחשבון ברשעא עם גברי עברי שקר ולא אסעוד בזמר בית משתיהוון יתפחני צדיקא סטול חסרא ויכסגני משח רבות קודשא לא יבטל מן רישי ארום עד ברוך עלותי מסתדרא בבישתיהוון:

למנצח מזמור לדוד: חלצני יהוה מארם רע מאיש חמסס הנצרני: אשר חשבו רעות בלב כל יום יגורו מלחמות: שגנו לשונם כמו נחש חמת עכשוי תחת שפתיו סלה: שמרני יהוה ימירי רשע מאיש חמסס הנצרני אשר חשבו לדחות פעמי: טמנוגאים פח לי וחבלים פרשו רשת ליד מעגל מקשים שתולי סלה: אמרתי ליהוה אלי אתה האזינה יהוה קול תחנוני: יהוה אדני עז ישועתי סכותה לראשי ביום נשק: אל תתן יהוה מאויי רשע זממו אל תפק ירמו סלה: ראש מסכי עמל שפתיו יכסמו: ימיטו עליהם גחלים באש יפילם במהמרות בל יקומו: איש לשון בל יכון בארץ איש חמס רע יצודנו למדחפרת: ידעת כי יעשה יהוה דין עני משפט אבנים: אך צדיקים יורו לשמד ישבו ישרים את פניך:

קמא

מזמור לדוד יהוה קראתיך חושה לי האזינה קולי בקראי לך: תכון תפלתי קטרת לפניך משאת כפי מנחת ערב: שית יהוה שמרה לפי נצרה על דל שפתי: אל תט לבי לדבר רע להתעורר עללות ברשע את אישים פעלי און וכל אלהים במנעמיהם: יהלמי צדיק חסד ויוכיחני שמו ראש אל יני ראשי כי עוד ותפלתי ברעותיהם:

מזמור לדוד יהוה קראתיך חושה לי האזינה קולי בקראי לך: תכון תפלתי קטרת לפניך משאת כפי מנחת ערב: שית יהוה שמרה לפי נצרה על דל שפתי: אל תט לבי לדבר רע להתעורר עללות ברשע את אישים פעלי און וכל אלהים במנעמיהם: יהלמי צדיק חסד ויוכיחני שמו ראש אל יני ראשי כי עוד ותפלתי ברעותיהם: חשעתי סכתה כי אלקי יי' אדני עניי בכה חסיתי וזר אדוני מל ועתר מנות אל אדוני: יפילם חס' בליש וס' נסס בסדר נשא: אבנים ג' חס' בליש וס' כי יעשה יי' דין עני משפט אבנים יטו אבנים מדרך וסתנות לאבני: קמא דל ודל הדל ידל יב פתתי בליש בקראיהו סים העשר לא ירבה וחדל לא ימעש ואם דל הוא ואין יזו משנת הנה אלפי הדל במנש' סרוע אתה דל ככה בן הסלך ביום ההוא ידל כבוד יעקב נצרה על דל שפתי ותהי לדל תקוה ועולתה קפצה דלו סאנש נעו אל תגזול דל כי דל הוא דל מבין יחקרנו אם דל ואם עשיר ודל ישראל מאר וכל דסמך לעני ואכין דכונ:

למנצח מזמור לדוד חלצני יהוה מארם רע מאיש חמסס הנצרני: אשר חשבו רעות בלב כל יום יגורו מלחמות: שגנו לשונם כמו נחש חמת עכשוי תחת שפתיו סלה: שמרני יהוה ימירי רשע מאיש חמסס הנצרני אשר חשבו לדחות פעמי: טמנוגאים פח לי וחבלים פרשו רשת ליד מעגל מקשים שתולי סלה: אמרתי ליהוה אלי אתה האזינה יהוה קול תחנוני: יהוה אדני עז ישועתי סכותה לראשי ביום נשק: אל תתן יהוה מאויי רשע זממו אל תפק ירמו סלה: ראש מסכי עמל שפתיו יכסמו: ימיטו עליהם גחלים באש יפילם במהמרות בל יקומו: איש לשון בל יכון בארץ איש חמס רע יצודנו למדחפרת: ידעת כי יעשה יהוה דין עני משפט אבנים: אך צדיקים יורו לשמד ישבו ישרים את פניך:

שמרה כמו שמרה כפסי והצילני ומלת נצרה לשון זוו והדגש נוסף בצדי לדבר בה צחות כמו חס יקדך עין וככה צדי נצרה כי היא חייך ונולת דל כמו דלת כי התיו סימן לשון נקבה הדלת תסוב על צירה והנה הטעם כמו פתחי פיך והטעם שיעורנו שלא ידבר בלמונו מה שחיינו ככונ: חל' וככה שיעורנו לתקן סבות שלא יטה לו לדבר רע להעשול עלילות שיהיה בהם טום רשע עם אישים פועלי חון וכל חלום כמו חל תלחם את לחם רע עין וכו' חוכל: יהלמי: הטעם לא חשבון סאלחם עם הרשעים רק חס יכני חילו היה מכה חותי ליסרני מה שהוא צדיק חסד היה עושה עמי ויוכיחני זה היה נחשב בעיני כמו שיון ראש זאת דעת רבי משה הכהן וכלי דעתי ששמן ראש כמו במנעמיהם והטעם שיון ראש כמו ראשית שמיים ראש כמו בנעמיהם על כן זה היה להפך וחמר יחא כנגד יהלמי וטעם ברעותיהם שתכונת עליהם רעה: כשמו

אבן עזרא תהלים קמב קמג תשס"ט

כשמונו במוקדמות הסלע בשמונו לרדוף אחרי נביאיהם ופוטניהם ושמענו זה הוא מרשעים יבא רשע: כמו חומר רבי משה זהו ושמענו חמרי כי כולנו נמות ולפי דעתו שהטעם שכתבו חכמי דוד על דרך והתפחדו כל עצמותי: כי חל תערר כמו ותערר כדה כי הרחוק מלא הנקב: שמרני יקטן לי חלה ומקטנות חמרי פועלי חן: יסלף פולס במכמור אחד מהם כי כל מחסבותם וסודם יחד חכמי חולי חעבור על הפח והלכד והתפס כדרך וחכמי מעשיהם ומחשבותיהם על כן היתה מלת יחד דברה עם חכמי ורבי משה הכהן חמר כי הטעם יפלו יחד עד שחעבור חמי ולא יתפשוני: ממסיל לדוד על מנעם כיוט מחלתו ממסיל: קולי זה הוא קולי שחזק חל הטעם: חספוך פועלו היות הקול בגלוי יהיה עיני בסתר:

רשי

נשמנו בדי סלע שפטיהם דיכיהם ומנהיגיהם של חלו נשמנו מדרך הטוב בדי יזכר הדע ולב האבן תקטה כסלע: ושמענו חמרי הנעמיים שחמי מדרך במצותיו של הקב"ה ואינם שנים מדרך הדעה ורבותינו בבביתא דסיפרא דרשאו במשה ואהרן סמנו על ידי הסלע חל חמי יכול ליישב ה המקרא סומנו לראשו וכמעט יש ליישב ולומר דומין חלו לעקבות לחותן סמתו משה ואהרן על ידי הסלע על ידיהם כי חף חלו שמענו חמרי נעמיים ואינם שנים: כמו מולח עבים וביקע בחרץ כן כפירו עצמי להגיע לפתח המות בשביל רעותיהם של עובדי עבירה מולח לסוף בקוע כמו יפלה כלותיה: כי חליץ עיני מוסב למקראות של מעלה היתה שמרה לפי ואל תט כי חליץ עינינו: חל תערר כפשו חל תטנך כפשו מולבניך כמו ותערר כדה חל הסוקת: יפלו במכמורו רשעי יפיל הרשע עצמו במכמורו שהח פורס לגלוי: במערה סכרת בה כקף המעיל חסר לשאול: ואתה ידעת נתיבתי כמה מוקמים יש בה: וחל לי מכיר חן ככל משרתי שאלו סימחה בידו: בי יכתירו צדיקי בשבילו יכתירו צדיקים ויודו לשמך שאת סומך את יריחך: בחמתך להחמץ הבטחה ש שהבטחתני: כי דרך חויב נפשי כלומר חס חטאתי לך הרי לקימי וכנגד כל ישראל כאמר מומור זה: זכרתי ימים מקדם שהפלאת לנו כמים רבים: ישתומם לשון חוטם ותמהון כמו וחסב עם טבעת ימים משמי בתוכי ותשב תמר וסוממה: כארץ עיפה בגולה: כלתה רוחי המתחזה ואינו מסיב קרני כליון עינים וכליון רוח: בכק

אעבור ג' מל' וסי' ותאמר לא אעבור כי על גבעה יחד אנכי עד אעבור ארדו גדר ולא אעבור: קמב בהתעטף ב' וסי' עלי נפשי דיונה בהתעטף עלי רוחי: דורש ד' מל' וסי' ואין דורש ואין מבקש ומה י' דורש מסך דסיכה כי כל לבבות דורש י' דה' ואין דורש לנפשי: דלוהי ב' חר מלרע וחר מלעיל וסי'

נשמנו בדי סלע שפטיהם ושמענו אמרי כי נעמו: כמו פלח ובקע בארץ נפזרו עצמינו לפי שאול: כי אליך יהוה אדני עיני בכה חסיתי אל תער נפשי: שמרני מירי פח יקשו לי ומקשות פעלי און: יפלו במכמורו רשעים יחד אנכי עד אעבור:

משכיל לרוד בהיותו במערה תפלה: קולי אל יהוה אזעק קולי אל יהוה אתחנן: אשפך לפניו שיחי צרתי לפניו אניד: בהתעטף עלי רוחי ואתה ידעת נתיבתי בארץ זו אהלך טמנו פח לי: הביט ימין וראה ואדירי מכיר אבך מנוס ממני אין דורש לנפשי: זעקתי אליך יהוה אמרתי אתה מהסי חלק בארץ החיים: הקשיבה אל רנתי כיר רלתי מאד הצירני מרדפי כי אמצו ממני: הוציאה ממסגרי נפשי להודות את שמך בי יכתירו צדיקים כי הגמל עלי:

מוכר לרוד יהוה שמע תפילתי האזינה אל תחנני באמנתך ענני בצדקתך: ואל תבוא במשפט את עבדך כי לא יצדק לפניך כל חיי: כי רדף אויב נפשי דבא לארץ חיתי הושיבני במחשבים כמתי עולם: ותתעטף עלי רוחי בתוכי ישתומם לבי: זכרתי ימים מקדם רגיתי בכל פעלך במעשרה ידך אשוחח: פרשתי ידי אליך נפשי בארץ עיפה לה סלרה: מהר ענני יהוה כלתה רוחי אל תסתור פני ממי ונמשלתי עם ירדני בור:

מודיקא לך לעלמין סרהב עני ירתי יי רנעת לך רוחי לך תסלק שכתבך מני ואתמלילת עם נהתי נוב ביר קבורתא ו אשמיע

ולי יחושע הקשיבה אל רנתי כי דלותי מאד בתרא מלעיל: יכתרו ב' וסי' בי יכתרו צדיקים ותחבם יכתרו דעת: קמב האזינה י' וסי' נמס' בתלו' סיסן עת: באמתך ז' חס' בליש וסי' נמס' באב רבתי סיס' אות לסד: כי ד' בטעם וסי' כי גדול ומהלל מאד נורא הוא כי גבר עלינו חסדו ואמת י' כי רדף אויב נפשי: כי יוסף על חטאתו משע בנינו: פרשתי ג' וסי' פרשתי ידי כל היום בארבע רוחות השמים פרשתי ידי אליך: יורדי ג' חס' וסי' נמסר לעיל בסופרא סיסן קמ:

היה עיני בסתר: בהתעטף כמו הפלה לעני כי יעטוף בהתעטף קנתי על קנתי וחתי ידעת הנתיב שחכמי ללכת בו ורפי משה הכהן חמר נתיבתי שהיא ישרה לנגד ולא הזכיר הטומאים כמו חמר ילדה חותה: הבט חמר ר' משה כי הם על לשון ולכי דעתי כי הבט סה ה הטעם כמו והצל תביל וראה כמו דלות נס הוא סה הפועל על מ מקל למען היה לה ברה: זעקתי כאמר החל וטעם חלקי בחלק החיים כי לא חקיה שירפא חס מולח החיים רק חמה חלקי: הקשיבה כנגד קולי אל יי כי דלותי מאד בפני בסתר כנגד רנתי: הוציאה טעם מוסגר בעבור היותו במערה וכבר הזכרתי כי כח השמות בפסלים חס כן הוא בי יכתירו צדיקים כתר הטעם שיתפארו כחילו כתר מלכות ברהס: מומור לוד י' שוע תכלתי בית בצדקתך כבתי ענני במרחב יה והטעם שתרחה צדקתך: וחל חת עבדך כמו עם והטע חס חטאתי לך חל תבא במשפט עמי עתה כי פרה גדולה יסלי מ מהאויב וכלל כי לא יצדק למיך כל חיולך חזקת חמי: כי דבא דמו לבו ולקלן וטע במחשבי שהוא כחבא מפני חו ידמה כדה הלכ ליוסב חסך שחייב דושה כמתי עולם שים להם זמן רב סמתו: ומתעטף מחסבת הנכס והעטף קתה על קתה: בתוכי הטעם בפול זכרתי הימים הרדמוכים שהוסעתני ומלת חסוח מהפעלי עלומי העין והללך כ בפול כמו יכון: פרשתי כל המתחנן שביקטנה יתן לו בידו על כן חמר ידי השמים וטעם כארץ עיפה ש שתקיה למים כן כפסי תקיה לך: מהר כי כמעט כלתה רוחי ונמשלתי עם ירדני בור הטעם בפול חו מלת ואל תסתור בעבור חמרת כמו בארס הד יס וילדו ואל חקיה נמשל עם ירדני בור:

קמב

קמג

השמיעני

תהלים קמד אבן עזרא

השמיני כי כחילו קול יקראני ממרום כי הפס יעשה עמי חסד וטעם בבקר כי רובי ההליכות והמלאכות תחלתם בבקר וטעם חלף כשחתי כפשי כמו וחליו הוא נושא את כפשו: הבילוי חמר רבי מרינוס זל כי חלף כסיתי כמו בך חסיתי והכנן בעיני כי מלת לקיחה תהי להפך בעבור חות חסיתי כמו קחו מאתכם תרומה והנה הטעם כמו תנו קחי לו שתקח לכרכו וככה סורה חלי סיסור ממקומו ויבוא חליה והפך זה סורה ממני חס כן מלת כסוי חס חמר המכסה חני מחברהם ידוע וחס חמר המכסה חני חל חברהם הדבר יהיה להפך והנה הטעם הבילוי מאיבי יי כי חלף חגלה חותם בסתר והנה תיקון הלשון כי כסיתי זה הדבר מחסיתי כי חץ לי כורך לגלות להם כי לא יוכלו לעמוד לי לבד חלף

רשי

בבקר' בצמח הנחולה מצאתי
הודיעני דרך זו נשאתי כפשי חלף
שתקבל שאלתי: חלף כסיתי
תלחוני חני מכסה מכל חלם ל
להגידם חלף: הרוול עמי תחתי
הרוקע ושונת את עמי לרכון
במקומו כמו שונת לנוס מגדל
חותם רודד תרגו של רוקע כ
כדמתרג וירקעו ורדוויים כותרי
הרוול עמי תחתי המחלים עמיס
תחתי חף בסכר מדויק מנה עמי
ומסורת עליו נ סכרין עמי וקורין
עמי ועל תחתי ים מסורת עליו
תחתי קרי: מה חלם מה עשו
וישמעו חל לפיך כי ידעתם להרכו'
להם גדולה: ימיו ככל עוברי שלמה
חמר ויעשם ככל לא פירם חס כל
דקל חו כל כותל שהם קבועי כבר
פירם חטו ככל עובר כלו של עוף
הפורה: פכמי הוכיחי ולסוף הכלה
הוא וכן הפול את דוד עבדו מצאתי
פיהם דבר שוא וגו' תלה הכתוב
שוא כפה וסקר בימין בלו לספר
כפה בודים גוזמא על שוא חף
לשונת את הידוע בלו לפטט י
ימינים לשכוב' חלו משוא שכתם
עליו כנכב חבל בסקר כשבעין
שכך גורלם: הנותן תשועה
למלכים' מדבר על סלע המחלקין'
שהי דוד קרוב ליתפס ביד שאל
ובח מלחך חל שאל מהרה ו
ולכה וגו' הביל את שאל מהיות
שופך דם כיקו ואת דוד מהי' כהרב:
ככני והבילוי' כאשר כפית חו כן
ככני עתה: חמר ככני וגו' כלומר
גם עתה דוד זה כמר הוא ככני
ככני עי' שאין בהם מוס כל כך הם
מנוקים מעבירה מצאתי מגדלים
מנעוריהם בשם טוב זה שהם
ככני עי' כנעדות גדלי כל ימיהם
וחי חיפסר לקיי כל שבת זה חלף
בדורו של חזקיהו: בנותינו גבוהות
קיומה כלה כוונות של בית חכמים
שוונות האכן מכוונת כנגד חבירת'
ועולה למעלה עד שהזויות מיוסרן:
מחוטבות תכנית היכל' מהוללות
בכי רוחיהן ומדמין חותן לתבשת
קומת היכל ורבותינו פירשו ב
בנותינו כוונת מתמלחות תלחה
כוונות מובח המלחו' דם וחין
כבעלות חלף לבעליהן: מווינו
מלחי' זויות חוכרותינו מלחי' טוב:
מזיקים מוזן חלון' מספיקים מוזן
מוסכה לשנה מוזן א זן מועת חסיף
מוזן לשנה זו עד זמן חסיף מוזן
לסכה אחרת זן גובילייל בלעז:
מחלישו' מרובות חלופים ולל' גו'
עושות פרי: חלופינו

אלוהי ב' סל וס' לסדני לעשות רצונך כי אתה אלוהי' תהלה לרוד ארוממך חוד אלוהי' סל וס' חו יו'
וברוך צורי דספרא: צורי' חס וס' וסרה קנאת אפרים' כי ירעתי רבים פשעיתם' והאבדת כל צורי
נפשי: קמד לרוד ו בטעם וס' נסטר בס' ס' ס' כו וס' קג': ידו לא בקראו וס' ואפן וארד מן החר

אשמיע יתי בצפר טובך ארום
במירך סברית אודע יתי אורה
דגו דאחלך ארום לותך זקפית
נפשי בצלו: פצי יתי מבצלי
דכבי יי סמרך מניתי לפריק ו
אלף יתי למעבר רעותך ארום
אנת אלתי רוח קודשך טבא ת
תרבר יתי בארעא תריץ מן בגלל
שמו יי תקימני בצדקך אפק מן
עקתא נפשי: ובחסדך תמנר בעלי
דכבי ותהובר כל מעיקי נפשי ארום
אנא עבדך: קמד על יד
דוד ברך יי תוקפי דמאלף
אורי לסדרי קרב אצבעתי לאנחא
קרבא: עבר טיבו וכרך תקיפי
תקיפי ומשוב יתי תריסי ובמיריה
סברית די מררד עמין תחתי: יי
מרה הוא בר נש דחבימיתיה בני
אנשא וחשבמיה: בר נש ללמא
ארמא יומיו חיד טולא דעבר: יי
ארבין שמיא ותתגלי קרב בטוריה
ומסקין תננא: אבריק פרקא
וברגנון שדר גררין תשגשגנון
אויש ידך מן שמי מרומא פצי
יתי ושייב יתי מאוכלוסין דמתולין
למיין סגיון מן ירהון דבני נ
נוכראין: די פומהון ממלל
מומתא דמגן ואורייתו אורית
שקראו אלהים טבח חדת אטבח
קרמך בגבלא עסרתי נימין אומר
קרמך: דיהב פורקן למלכיה
דפצי ית דוד עבריה מחרבא בישא
דגלית: פצי יתי ושייב יתי
מידיהון דבני נוכראין די פומהון ז
מלל מומתא דמגן ואורייתו ז
אורית שקראו דבגנא כנציבין

השמיעי בבקר חסדך ביבך
בטחתי הודיעני דרך זו אלך בי אליך
נשאתי נפשי: הצילני מאיבי יהוה
אלך כסתי: לסדני לעשות
רצונך כי אתה אלוהי רוחך טובך
תנחני בארץ מישור: למען שמך
יהוה תהיני בצדקתך תוציא מצרה
נפשי: ובחסדך תצמית איבי
והאבדת כל צורי נפשי בי אני
עבדך:

לרוד ברוד יהוה צורי המלמד ידי
לקרב אצבעותי למלחמה: חסדי
ומצודתי משגבי ומפלט לי מגני ובו
חסיתי הרוד עמי תחתי: יהוה
מה אדם ותדעהו בן אנוש ות
ותהשבהו: אדם להבל דמה ימי
כצל עובר: יהוה הט' שמך ותרד
גע בהרים ועשנו: ברק ברק
ותפיצם שלח חציה ותהמם: שלח
ידך מפרוים פצני והצילני ממים
רבים מיד בני נכר: אשר פיהם דבר
שוא וימינם ימין שקר: אלהים שיר
חדש אשירה לך כנבל עשור אומרה
לך: הנותן תשועה למלכים הפוצה
את דוד עבדו מחרב רעה: פצני
והצילני מיד בני נכר אשר פיהם
דבר שוא וימינם ימין שקר: אשר
בנינו בנטעים מגדלים בנעוריהם
בנותינו כוונות מחטבות תכנית היכל:
צאונו מאלפות מרפבות בחוצותינו:

דקלין באולפן אוריתא רגן מן שליותהון בנתנא
דמשמשין במצע היכלא: תוסברנא מלון מספקן מן שתתא לשתתא עאננא
מילדן אלפיה מפשן רבותא באשקקנא: תוריא

והחר בער באש' ואחפש בשני הלחות ואשלכם מעלי' גמלניו' כצדקתי דשמואל' מלמד ידי לסלחמה
דשמואל' אשר ברכו יי צבאות לאמר' כי בראותו ירדו מעשה ועל פעל די חצוני' אנכי עשיתי ארץ' ומסך
כלם צדיקים לעולם ירשו ארץ' פרשתי ידי כל היום' חזי למתפרות' גמלניו' כצדקי דתהלות' וישב יי
לי כצדקי כבר ידי' מלמד ידי לסלחמה דתהלות' כי סככנו כלבים עדת פרעם הקיפוני' שמע קול תחנוני
בשועי אליך' פרשתי ידי אליך נפשי כארץ עפרה' לרוד ברך יי צורי' ופניתי אני בכל מעשי שעשו ידי
ובקמל' והנה יד ננעה בי' כי כלם סראים אותי' חוד וירי נטפו סר ואצבעותי: בנותינו ד' מל בליש וס' ס'
מה נעשה להם לגותרים' ואנחנו לא נוכל לתת דבנימן' והנה נפלו אבותינו' בנותינו כוונות:

לכרך כי אתה תוכל
להצילני: למדני'
הרגילני כטע' פרח
למוד מדברניא כי דימ'
עצמו שהוה בתוך היס
על כן יבקש רוח טובה
שתניחיהו ויחל לחץ או
תחסר חות בית והוא
הימר בעיני כרוחך
טובה תכחי והתא
לכח הפס ור' שלמה
ספרדי זל חמר כח
מהרומ העליונ': למען'
בעבור שידיע סמך או
בעבו שחכי עובד סמך'
ובחסדך' עלי לבדי
וטעם כי חני עבדך
לחות על הפירוש השני
בפסוק למען סמך יי
תחיני: לרוד ברך יי'
זה המזמון חברו כחמר
הניח לו הטעם מכל
סכינו כי כן טעם כל
המזמור: המלמד'
המרגיל: חסדי' הכה
חתך לך כלל תחמי חלתי
מהלתי גם תהלתי לבדי
כמו הוא תהלך חלתי
צורי ברך יי צורי וכן
חלתי חסדי גם חסדי
ומזמורי כי הטעם הכח
שקבל מהעליון והנה
חסדי במוחתי ומזמורי
בכרתי' הרוד עמי
יחמר כי הכל הביל כי
מי יוכל לעמוד לפני מי
שהטעם עורו: יי
ותחשבהו' כי הוא
מחומה חלם חינוך רק
הכל: יי' הט' רמז
לבויות הבחנת ה
העתידות מהשמים ו
וטעם נע בהרים בלם
היורדת על כן יעשמ
והטע' כי ההרים שהם
עומדים חס תנע בהם
מיד יעסנו חף כי החלם
שהו הביל: ברך כרך
ויסלח חני: סלח' כמו
תסלח ידיך וסלח ממרו'
ודימה החויב חל מוס
רבים על כן פירש מיד
בכי נכר: אשר יחמדך כן
בלעם כי וימינס לשון
קדר טבעותם והכנן
בעיני שהוא כממעו
והטעם כחם ונבורתם
והכה פיהם שוא וכחם
שקר והנה הדבור ו
והמעשה: חלה' סיר
חלם' על החסד ס'
שהבלתי ככל עשור
פכמי פעם אחרת כן עשה עמי תמיד והזכיר עם הראשון סיר חלם ועם האחרון ס' שכנו לבטח: אשר בנינו' הם מגדלים כנעוריהם ככני עי' בנותינו כוונות חרמון מלך
ס' ס' משיתחות וממוריר' מחוטבות כמו חוטבות חלון מכלי' מווינו' זויות בתינו מלחים מפיקים רמו למסרת' מוזן חל זן מין כמו תרג' למוינ
לזכור' וכן חכיס מרוקחים והטע' מי חטה ואורו ודוחן והדומה להם יח מגדרת מוזן ונה המכרס חמר כי מלת מפיקים סבה חל מווינו ופירושם כפי כורך המקין בלי חמר:
חלפנו מחליפות' עושות חלף מרובות מגדרת רבבה בכח עליון והטעם חלפנו מהלפות סהין מחליפות סבו מרובות: חלופינו

קמד
התני
לפי כי יי
כסר שוא
ועל שוא
סיהו ה
כמוב תחתי
וקיי תחתי
יכל כי חל
טע' חל
רבת לא חל
כי חל יכתי
ויו כספ
ויו חל
וכדתי חל
וכה חל
מסר חל
מוינס חל
זכ חל
כנכה עשור

אבן עזרא תהלים קמה תשע

אלופינו כמו סגן חלפין וכמוהו ככנס חלוקי מסובלים כי הם סובלים העגלות המלחות חץ כרך בחומות העיר וחץ יצאת מהשערים הגדולים היועשים וחץ צווחה ברחובותינו כי כן היה מכהגם בבא שמועה רעה כי נגף ישראל לפני אויביו: אשתי ולמה באה לו כל זאת הטובה בעבור סי' אלהיו: תהלה לדוד ארוממך בדבור וצחמות הלב והזכיר המלך כי הוא המלך בחמת וזהו יסוד כל התהלה הזאת: ואברכה שמך להוסף על רוממותך והנה הטעם שאברכה שאתה מרום: בכל יום יום אחד יום אברכה שמך עד שאהיה מהמללים תמיד סועלתם גדולה מהמכרכים: גדול בעבור שהזכיר וזהללה שמך הזכיר כי הטעם גדול מהמללו על כן ומהולל מחל יותר מהללי ובעבור שאמר שהוא גדול ה

רשי

אלופינו מסובלים חלופים גדולים טכנו נסבלי על קטניהם שהקטנים נסמעים לגדולים ומתוך כך חץ כרך במ: וחץ יצאת חץ שמועה רעה יצאת ל למרחוק: וחץ צווחה וחץ קול מהומת מלחמה: טכנה לו טכל טובה הזאת שלו: דור לדור ישבח מעשך ונס אני הדר כבוד הודך חסיה: ועוז נודחותיך יחמרו ונס חכי גדולתך חספניה: זכר רב טובך יביעו דור לדור ובבורתך ידברו זה לזה לאמר טוב לנו להודיע לבני האדם נבורותינו וכבוד הדר מלכותו של הקדש מנחתו לן חסדה מחלפא ביתא לפי שראה דור בה מפלה קשה נפלה ולא תוסף קום בתולת ישראל וחוד וסמכה ברוח הקדש שמך " לכל הנפלים: ומשביע לכל חי רצון כדי פרנסתו הוא משביעו את טובו ואת רצונו ואת ברכתו רצון חכיימנט בלגו: תהלת יי ידבר פי ונס כל בסר יכרך את סס קדשו לעולם ועד: חומרה

יצאת היצאת ה' מל וסימ' נמטר כי תבא ועמוס סימן ה': שככה ב' וסימ' אשרו העם שככה לו' אשרו שככה השבעתנו: קמה ארוממך ג' בקריא ומל וסימ' ארוממך אודה שמך כי עשית ארוממך אלהי המלך ואברכה ארוממך כי דילתני ולא שמרת: דור לדור ה' ככל בליש בכתובי וסי' דור לדור ישבח

אלופינו מסבליים אין פרץ ואין יצאת ואין צווחה ברחבתינו: אשרי העם שככה לו אשרי העם שיהיה אלהיו: וזהלה

לדוד ארוממך אלהי המלך ואברכה שמך לעולם ועד: בכל יום אברכה ואהללה שמך לעולם ועד: גדול יהוה ומהלל מאד ולגדלתו אין חקר: דור לדור ישבח מעשך

וגבורתך יגידו: הדר כבוד הודך ודברי נפלאותך אשיחה: ועוזו נוראותיה יאמרו ונגדלותך אספרנה: זכר רב טובך יביעו וצדקתך ירגנו:

חנן ורחום יהוה ארך אפים וגדול חסד: טוב יהוה לכל ורחמיו על כל מעשיו: יורה יהוה כל מעשך

וחסידך יברכוכה: כבוד מלכותך יאמרו וגבורתך ידברו: להודיע לבני האדם גבורתו וכבוד הדר מלכותו: מלכותך מלכות כל

עלמים וממשלתך בכל דור ודור: סומך יהוה לכל הנפלים וזקוף לכל הכפופים: עיני כל אליה ישברו

ואתה נותן להם את אכלם בעתו: פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון: צדיק יהוה בכל דרכיו וחסד בכל מעשיו: קרוב יהוה לכל

קראיו לכל אשר יקראו באמרת: רצון יראיו יעשה ואת שועתם ישמע וישועם: שומר יהוה את כל אהביו ואת כל הרשעים ישמיד:

תהלת יהוה ידבר פי ויברך כל בשר שם קדשו לעולם ועד:

כי לעולם חסן כסאן לדוד ודוד והימים האלה נזכרים והארץ לעולם עומדת וכל דור דור חס' ד' כתובים כן דוד קדמא מל תנין חס' וסימ' נמטר בספרא סימן מט וסימן מט: יאמרו וסימ' חס' יאמרו ועוזו נראתך יאמרו כבוד מלכותך יאמרו: עולמם ג' חס' ו' בליש וסימ' כבר היד לעלמים מלכותך מלכות כל ולהביא צדק לעלמים: נותן מ' מל וסימ' הגני נותן בו רוח דסנחריב ואתה נותן להם את אכלם בעתו לבהמה לחמה: נותן לרש אן מסור: נותן לכסיל כבוד וצדיק חונן ונותן: שומר מ' מל וסימ' נמטר בשמואל א' סימן י': תהלת ד' וסימ' עוד תהלת שואב' איד לא עובדה עיר תהלת' בלכדה ששך תהלת' ידבר פי:

הדורות וטע' ובבורתך כי מתהלות המלך ה' היותו גבור: הדר' הדורו יגידו בגבורתך הנכחות וחכי חסיהנו עס לבני הדר כבוד הודך עקרי כבוד נגד גבורתך הנכחות נס דברי כפלותך שלא יביעו הדורות: ועוזו וזלה הדורות יספרו הנכחות שעשית ל לעיניהם כמו חותות מצרים ושאר כפלות מראי רץ חכי גדולתך שהיא גדולת כבודך חספר להם חולי יבינו והנה טעם נודחותך כי כן רחוי להיות ה המלך נורא: זכר המלך חס היה טוב כל חס' יביעו טובו ובה רב טובך והטעם טובך הרב כמו בגדול זרועך שהוא כזרוע הגדול וצדקתך ירגנו נס רחוי הוא שהיה המלך ע עושה צדק ומלת ירכנו בפרהסיא חס אמרים חנק להושיע המשווע אליו ורחום לשומר עבדו שלא יכסל: טוב וכל מלך לא יתכן להיות טובו רץ לאחסים מעט והס' לבדו טוב לכל נס ה המלך לא יתכן לרחם רץ עבדיו הנאחבים והטעם לבדו רחמיו על על כל מעשיו: יודך הנה כל מעשך יודך כי כן אתה וחסידך וסימו' להודות לך: כבוד ומה היא ברכת חסידך שילמדו כבוד מלכותך לאשר לא ידעוך: להודיע לבני האדם שהם קטנים ויו נבורותיו טכ אל כבוד מלכותך יחמרו וחץ טענה חץ שמך כבוד הדר מלכותך וכל מלך נכבד וזה יסוד כל התהלה הזאת: ואברכה שמך להוסף על רוממותך והנה הטעם שאברכה שאתה מרום: בכל יום יום אחד יום אברכה שמך עד שאהיה מהמללים תמיד סועלתם גדולה מהמכרכים: גדול בעבור שהזכיר וזהללה שמך הזכיר כי הטעם גדול מהמללו על כן ומהולל מחל יותר מהללי ובעבור שאמר שהוא גדול ה

קמה

תהלתך פכ מלך מוקדם פשוט

האדם שהם קטנים ויו נבורותיו טכ אל כבוד מלכותך יחמרו וחץ טענה חץ שמך כבוד הדר מלכותך וכל מלך נכבד וזה יסוד כל התהלה הזאת: ואברכה שמך להוסף על רוממותך והנה הטעם שאברכה שאתה מרום: בכל יום יום אחד יום אברכה שמך עד שאהיה מהמללים תמיד סועלתם גדולה מהמכרכים: גדול בעבור שהזכיר וזהללה שמך הזכיר כי הטעם גדול מהמללו על כן ומהולל מחל יותר מהללי ובעבור שאמר שהוא גדול ה

תהלים קמו קמו אבן עזרא

רשי

הזמרה לאלהי בעודי בני עמנו
 חיי עשתונותינו מחשבותינו
 חשרי מי שאל יעקב בעודו
 שהבטיחו הנה הנה חכמי עמך
 ושמרתך והשבותך ולמה חשרי
 לפי שהנה עשה שמים וארץ ואת
 הים וכיון שהכל שלו יש בידו
 לשמרו בים וכיבש הכל מלך בשר
 ודם חס שומרו כיבשה חיכו יכול
 לשמרו בים : השומר חמת
 לעולם : לסוף דורות רבים הוא
 מקיים ושומר חמתה הבטחתו :
 יעודל לשון כח : ימלוך יי לעולם
 יקיים את מלכותו בגלות בניו :
 כי טוב זמרה : כי טוב לומר לו :
 לחמה : מחללה : לבני עורכי
 פירשו רבותינו שהוא חזרי על
 בניו והקבה מרחם עליהם ומזמן
 להם יתנוח מתוך כוחם וכנסין
 לתוך פיהם : לא בגבורת הסוס
 יחפץ הקבה : ולא בשוקי האיש
 ירצה : ולא בקלות מרובת שוקי
 האיש ירצה : חלב חטים : טוב
 חטים סמיים : כפור

מסדה

במלכים ב' ס' ז' נבי פרשתא
 דארבעה אנשים היו מצורעים
 וכל העושה דכח פתחי במא וסי'
 וימרד בו לשלח מלאכיו : וה'
 קמצין וסי' נמס' בסדר בשלח
 וכל אמת דתקע דכח קמצין :
 קמו נאוד ד קמצין וסי' נאוד
 בירושלם אומה כגדולות
 לישרים נאוד תהלה : כי נעים
 נאוד תהלה : לא נאוד לגבל
 שפת יתר' וא' שחורה אני ונאודי
 וא' לביחך נאוד קדש : ענו ב'
 וסי' ענו ליי בתורה זמרו : עלי
 באר ענו לה : המכסה ב' וסי'
 המכסה אני מאברהם : המכסה
 שמים בעבים : וכל הכליו דכח :
 גותן ו' מל וסי' לעיל בספרא
 סימן קמו : רוצה ב' מל וסי' רוצה
 יי את יראיו : כי רוצה יי בעמו :
 השם ד' וסי' השם בקרבן ארז
 רוח' השם עבים רכובו : השם
 נפשונו בחיי' השם גבולך שלום :

קמו הללויה שבחי נפשית שמא
 דיין אשבח יי בחיי אומר לאלהי
 בראיתו לא תתרחצון ברברביא
 בבר נש דלית ליה פורקניא :
 תפוק רוחיה יתוב לעפריה
 ביומא ההוא הוברו זמיונוי :
 טוביה דאלהא יעקב בסעדיה
 סבריה על יי אלהיה : דעבר
 שמיא וארעא ית ימא וירת כל די
 בהון די גטר קשוט לעלם :
 די עבר דינא לטלומין יהב מזון
 לכפינין יי דשרי אסירינא :
 יי פקח לסמין יי זקף פפיפין יי
 רחם צדיקיא : יי גטר
 ית גיורא יתם וארמלא יסוכר
 ואורחא דרשעין וטלטל : ימלוך
 יי לעלם אלהך ציון לדר ודר
 הללויה : קמו הללויה
 ארום טב לזמרא קדם אלהא
 ארום בסים יאמא תושבחתא :
 בני ירושלם יי גלות ישראל יכנס :
 דמפי לתבירי לבא ומסיק
 ארכיא לצעריהון : מני סכום
 לכוכביא לכולהון בשמא קרי :
 רב מרנא וסי' חילא לסוכלתנותיה
 לית סכום : מסוכר ענותניא יי
 מכיך רשעיא ערי ארעאן שבחו
 קדם יי בתודתא זמרו קדם אלהא
 בכנרא : דחפי שמיא בענני
 דמתקן לארעא מטרא דמרבי
 טוריא עסבי : יהיב לבקערא מוונה
 לבני עורבא דקרן : לא בגבורתא
 דרכיבין על סוסי יצבי לא בשוקי
 גוברין דהטנין יצבי : דעני יי ית
 דחלוי ית דמורכין לטוביה :
 ציון ארום תקף נגרי תרעך ברך
 בניכי במצעך : דשוי תחומך
 שלם שמן חנטיא יסבעך :
 דמשדר מימריה לארעא עד יי
 סרהובא ירהוט מלוליה :

קמו בעודי כל ליש' מל' בלב' בליש' וסי' אמללה יולדת השבעה בעד רשע' לגדו' ויב עור חס' וסי'
 נמסר בסדר נח : עושה ו' בספרא בסגול וסי' מגדיל ישועות מלכו דסיפרא דום ליי והתחולל לו' שכחו
 אל מושיעם עשה מלאכיו רוחות עשה משפט לעשוקים עשה שמים וארץ ויו בשאר קריא וסי' נמס'

הללויה הללי א
 נפשי את יהוה : אהללה יהוה בחיי
 אזמרה לאלהי בעודי : אל תבטחו
 בנדיבים בבן אדם שאין לו תשועה :
 תצא רוחו ישב לאדמתו ביום
 ההוא אברו עשתנתיו : אשרי שאל
 יעקב בעורו שברו על יהוה אלהיו :
 עשה שמים וארץ את הים ואת כל
 אשר בם השמר אמת לעולם : עשה
 משפט לעשוקים נתן לחם לרעבים
 יהוה מתיר אסורים : יהוה יפקח
 עורים יהוה זקף כפופים יהוה אהב
 צדיקים : יהוה שמר את גרים
 יתום ואלמנה יעודד ודרך רשעים
 יעורר : ימלך יהוה לעולם אלהיך
 ציון לדר ודר הללויה :
 הללויה כי טוב זמרה אלהינו כי
 נעים נאוד תהלה : בונה ירושלם
 יהוה נדחי ישראל יכנס : הרופא
 לשבורי לב ומחפש לעצבותם :
 מונה מספר לכוכבים לכלם שמות
 יקרא : גדול ארזינו ורב כח
 לתבונתו אין מספר : מעודד עניים
 יהוה משפיל רשעים ערי ארץ :
 ענו ליהוה בתודה זמרו לאלהינו
 בכנור : המכסה שמים בעבים
 המכין לארץ מטר המצמיח הרים
 חציר : נתן לבהמה לחמה לבני ערב
 אשר יקראו : לא בגבורת הסוס יחפץ
 לא בשוקי האיש ירצה : רוצה יהוה
 את יראיו את המיחלים לחסדו :
 שבחי ירושלם את יהוה הללי
 אלהיך ציון : כי חזק בריחי שערך
 ברך בניך בקרבך : השם גבולך
 שלום חלב חטים ישיבעך : השלח
 אמרתו ארץ עד מהרה ירוץ דברו :

קמו
 מין שהם בחזק וביס
 רק בשמים כל חצר
 בהם בפרטיות הם
 שמורים לעולם על כן
 לא תפחדו מאלהם כי
 סיעשוק חתכם והוא
 מטריככם לחם חקכם
 והוא יתיר חסורכס :
 יי הנה הטעם חזן
 רחוי להשען חס על
 חס וחם חס יחזק
 ימנו יענן עליו כ
 בתפלתו א השם וככה
 חס רעב חוהיה חסור
 וככה חס בח לו חולי
 עינים חו שהיה כפוף
 קבוע ערס לא יענן
 על רופא וטע' יי חוהב
 צדיקים שהוא ישמרם
 ולא יהי עשוקים ולא
 רעבים חו חסורים חו
 עורים חו כפופים :
 יי שומר חס גרים
 שאין להם עוזר כי הם
 מגויי אחר ומלת יעודד
 פירשתיה וטעם יענת
 סיכב סבות ויתכן
 עלילות לענת דרכם
 שלא ימלא שאלתם
 ולא יהיה חפצם :
 ימלוך חס הטעם הוא
 ככה הוא רחוי להיותו
 מלך ולו לבדו תאות
 המלוכה וחתם ה
 המפורד כאשר החל :
 הללויה דברי ה
 המפורד בדרך כנראה
 ישבה השם בראותו
 בחזיון כי השם יבנה
 ירושלם ויקבץ כלחי
 ישראל ומלת זמרה
 שם הפועל כמו ליסר
 חתכם וההא כנס כי
 ישרת בעבור אחר כי
 טוב זמרה חלוינו כי
 נעים וכי כאוה מגזרת
 תחזה כאשר פירשתי
 שהמלה לבכך נפעל
 כמו וכל נעשה ב
 במרחשת : בונה
 יכנס : כמו לך כנס
 חס כל היהודים

הרופא לשבורי לב : הם חבילי ציון ומחבם כמו לא זורו ולא חושבו ו' יחזק הספרדי חמר כי לעצבותם כמו לשון ישמעאל וכמוהו יליך עכבני ולפי דעתי שהוא כמו נבעם
 שהנבוע בעכב גדול בעבורם : מונה בעבור שהזכיר נלחי ישראל שהם מפוזרים בכל הארץ הזכיר כנגד זה מונה מספר לכוכבים שהכוכבים הם מפוזרים בגלגל העליון
 והוא ידעם כולם והנה יהיה הפרש בין מנין ומספר כי מספר הוא הפרט ומונה מספר הכל קרוב מגזרת מנין : לכולם שמות יקרא והטעם כמו חיש לא כעדר וזה חמת וככין
 גדול : חמר מונה מספר לכוכבים כנגד ולתבונתו חזן מספר : מעודד עניים : הם השפלים והם נדחי ישראל : משפיל רשעים הם מלכי הגוים שהיו תחת ידי ישראל : ענו דברי
 המפורד ליי' כמו וענית וחמרת ויש חומרים כמו קול ענות וענתה שמה כימי נעוריה בעבור כתוב בכיכור : המכסה : הטעם שהוא מראה גבורות בכל זמן כדרך עושה
 גדולות ואחריו כתוב הנותן מטר וטעם המכסה כי עכס השמים לטוהר : המצמיח הרים שהם יבשים וחזקים : כותן : הזכיר הבהמה שאין לה לב לתקן מזון לכפשה והזכיר
 מהעוף לבני עורב כי חכמי הגוים חומרים כי אבותם יעזבו בהולד : לא : הטעם חזן חפץ השם בגבורה רק ביראתו כמו התמן לסוס גבורה וטעם בשוקי הוא הרובב
 רוצה : הטעם כי השם נותן לכה לכל בשר ולא בעבור גבורתם וכי עורב לעדים כאמרים : שבחי : זה לעתיד כי העיר חזקה שיפחד החויב לכח עליה ומה הוא החזק
 סכך בניך שהם רבים בקרבך : השם : הטעם חס תשכנו לבטח עם טובע גדול : השולח : כאשר הזכיר חלב חטים הזכיר סבתו והיא שאמירתו היא גזרתו ירק דברו
 הטעם כמל חו על דרך ועל העבים חזקה מהמטיר כן ינוח להמטיר :

אבן עזרא

תהלים קמח

תשעא

הנותן בעתו כי בהיותו רב בימי החורף אז יסיה חלב חטים בימי הקצף: משליך קרחו: כמו הקרח המרח: יפלה: וימס: הסלג והכפיר והקרח: יסב רוחו מהכניף הכבד הנוסף מגזרת רוח יי' כשבה בו מהכניף הקל: מגיד דבריו: הטעם הגיד דבריו הם המכות ליעקב וכן כי חקיו ומשפטיו כי הם סבת רדת הגשם בעתו ככתבו כפרשת ויהי חם שמע תשמעו א מצותי וכתתי מטר ארככס בעתו: לא: הטעם שלא נתן תורתו רק לעמו לבדו מהכדילו להיות לו לעם סגולה וחתם המסורר כאשר החל: הללויה: זה המזמור נכתב מחד יום בנסמות עמוקים ועתה החל לדבר על השני עולמות האחד העולם העליון והוא העולם הרחב והגדול ואחר כך הזכיר עולם השפל שהוא כמו

הכקודה במחשבת ה המוסב בעגולה גדולה והחל לחמך הללויה חתם מן השמים הללויה במרומים ו והטעם חתם הדרים בשמים המרומים וחס שמי השמים: הללויה כל מלאכיו: הם שחיים נופות ואחר כן כל זכאיו והם נ גופות טהורות ולא מ מורכבו והם המוכנים הדנים שהם בגלגל המזלות ואחר כן ה הזכיר המפרטים ו והזכיר בתחלה שמש וירח כי הם המושלים ואחר כן הזכיר כל כוכבי אור בעבור שיש להם אור גדול בעבור היותם קרובי א' הארץ ואחר כן הזכיר שמי השמים והוא כדור הארץ שהוא סמוך אל כדור הלבנה ואחר כן הזכיר כדור הסגיר והוא אשר מעל השמי עד כה בגול העולם העליון והנה החל ב בנכבד והשלים בנבואה והפך זה עשה בהזכירו העולם השפל ואמר על העולם העליון ו והדרים בו הללו: כי הוא בזה וכדורו: נזר חן וועמיד: פי' שלא ישתנו לעולם כי אינם מורכבים מ מחדבוע יסודות: חן כחן ולא יעבור החן אחד מהם או החן לא יפסק והטעם כי שבתו יסוב בגלגל פ פעמים כתפע וחמשי שנה וכן לכל אחד חן עולם ואמר חבוב חם ימוסו החוקים האלה: ועתה יחל להזכיר העולם השפל והחל להזכיר התנאים שהם בים כי הארץ והמים הם כדור אחד ברחיות נמוכות והנה תנינים שהם חיים ו מתהומות שאינם חיים והנה הזכיר אלה

קמח

יעבור

הנתן שלג כצמר כפור כאפר יפור: משליך קרחו כפתים לפני קרתו מי יעמד: ישלח דברו וימס ישב רוחו ילדמים: מגיד דברו ליעקב חקיו ומשפטיו לישראל: לא עשה כן לכל גוי ומשפטים בל ידעום הללויה: הללויה הללו את יהוה מן השמים הללויה במרומים: הללויה כל מלאכיו הללויה כל צבאו: הללויה שמש וירח הללויה כל כוכבי אור: הללויה שמי השמים והמים אשר כעל השמים: יהללו את שם יהוה כי הוא צוה ונבראו: ויעמידם לעולם חק נתן ולא יעבור: את יהודה מן הארץ הננים וכל תהמות: אש וכרד שלג וקיטור רוח סערה עשה דברו: ההרים וכל גבעות עץ פרי וכל ארזים: החיה וכל בהמה רמש וצפור כנף: מלכי ארץ וכל לאמים שרים וכל שפטי ארץ: בחורים ונס בתולות זקנים עסנערים: יהללו את שם יהוה כי נשגב שמו לבדו הודו על ארץ ושמים: וירם קרן לעמו תהלה לכל חסידיו לבני ישראל עם קרבו הללויה:

דיבב תלגא חור היך עמר קליר היך קטם יבדר: מטלק קרחיה פליג היך רסוקין דמן קדם קוריה מן אפשר ליה למקסו: ישדר קדום חסרתיה וימסנון יגרב רוחיה ולחיו מסא: דתני דבריא דאזריתא ליעקב קימו ודינו לישראל: לא עבד היבנא לכל עמא ודינו לא הודענון הללויה: קמח הללויה שבחו ית יי בריאתא קדישא מן שמיא שבחו יתיה כל חילו אנגלי מרומא: שבחו יתיה כל מלאכיה די משמשין קרמוי שבחו יתיה כל ח הללויה: שבחו יתיה שמיא וסיתרא שבחו יתיה כל כוכבי שמיא ויהורא: שבחו יתיה שמי שמיא ומינא דתלגא במימרא מעלוי שמיא: ושבחון ית שקא דיי ארום הוא פקד ואתבריאוו והקיסנון לעלמי עלמין גורמא: יהב ולא יעברו: שבחו ית יי מן ארעא תנינא וכל תהומיא: אשא וכרדא תלגא וקטרא רוח עלעולא עברא פתגמיה: טוריא וכל גלמתא גליל דעבר פרוין וכל ארזין: חיתא וכל בעירא דחשא וצפר נדפא דפרח: מלכיא דארעא וכל אומיא רברבנא וכל דיני ארעא: עולימיא ולחוד בתולין סביא עם טליא: ושבחון ית שקא דיי ארום תקיף שמיא בלחודיו ת תושבתיה על ארעא ושמיא: ויקף איקר לעפיה שבחא לכל חסידיו לבני ישראל עמא דקריבין ליה שבחו ית יי שבחו

רשי כמור: גלגל כלעז: משליך קרחו כפתים: המים מגל דים ונעסין פתיתין פתיתין ומדרס חגדה כפתים הכל לפי מסח הכריות העני לפי חוסר מלכותו מקל עליו: מי יעמוד: שלא יהא צונן בקרתו: יפלה דברו וימס: לחותם פתים: יסב רוחו: רוח מערבית להטביח הקרח ויזלו מים: כוכבי אור: כוכבי לילה: חק נתן: להם: זה ימסם ביום וזה ימסם בלילה: ולא יעבור: חותמך: תנינים: דגים גדולים: וכרד: גלגל כלעז: סלג: לייף כלעז: וקיטור: ענן פיהה סקורי: ברוחיה כלעז: ורות סערה: העטף חת דברו וסליחותו ואמרו דבותינו: שהדברים הללו היו תחילתם נמוז בשמים וכא זוד והודיע לארץ לפי שהם מיני פודעניות ואין נחה להם להיות נמוז במגוריו מל הקבה: רוממות

דמל וסימ שבת ראשי תנינים: תנינים וכל תחומות: וג' כתיב תנינים חם יוד בתרא וסימ ויברא אלהים ארץ: וישליכו איש מטהו: חמת תנינים ינים: בתולות ד' משנין באתיהון וסימ לא חלתי ולא ילדתי: לרקמות תוכל לפלך בתלות כתיב חם יוד קמא: וא חם דחם נשים בצוק ענו: וא מל דמל ותירוש ינובב בתולות: וכל סגילת אסתר בתולות כתי מל: ומלשון זה הסמורת יש לי להזכיר אני הצעיר המאסף כי דין בתולו דמוטורא דין בתולת כתי חם ו בתרא דוק וחשכת וקהנא בהא דוכת הכי למי שבכל הספרי שהיו לפני בתולו דין דמוטור: היה מל דמל ולרעת הסמורה לא יתכן ובספר אחר היה נמסר על הדין דין ד מל (המפל הזאת אינה מוקדש יפה ונב): וירם ח וסימ בסדר הקה:

עם איננה סמוכה אל קרובו רק פירשונו שהיא קרובה שהוא קרוב אל העם וכמוהו לאיש חסידך: הללויה Fff I h כח

תהלים קמט קנ

אבן עזרא

הללויה בעבוד זאת התכחרת סנתן לכהסס לכדכס סירו לו סיר חדס: ישמח ישראל בעסותי: לסון רבים כדקד כי בעלדך עושך כמלת הלהים וכבר סירעמיה בפרסת בראשית: יהללו סחין לו רסון בכל הארץ רק בעמו לבדו: יעלזו בכבודי הוה סיעמחו לכנח והטעם על כסמותס או לעמיד לבוה וטעס ירכנו על מסכבותס בהתבודסס בלילה: רוממות: חמר ר' מיהה כי ישבתו הטסס בבוחס למלחמה ור' יסועה חמר רוממות חל בברוכס כמו חרב ספיות בידס: לעשות: הטעס להסביב לעבוד הטסס סכס אחדוה בימי המסיה: לחסור: חמר שהזכיר לעשות נקמה בנויס הזכיר גס מלכיהס על דרך ומלכיהס נהגיס: לעשות: יעסו בהס מפסט סהיה כתוב לדור חמר להיות

רשי

רוממות חל בברוכס: והס לחרב כספיות בידס: בזיקיס: שלטרחות: משפט כתוב: ונתתי את קרמתי בחדוס ונר' ואס תחמר עדיין לא כולד יחוקחל כסחמר דוד זאת כתנכח דוד על קן הנחולה וכטיבח הקן ככר כתוב הוא הנוספט זה ימים רבים: במיניס וענב: מיכי כלי סר הס: כלכלי סמע: מכלתיס המסמיעיס קול: סמע סס דכר הוא כמו סמע כסגול ומפני האתחכתח הוא כקוד קמן גדול ולכך טעמו למעלה תחת הסין:

סליק ספר תהלים

קמט שפחו קדם יי שפח חדרת
 תושפחתה בקהלא דחסידיו: יחרון
 רבית ישראל בעובדיהון בני ציון
 ירוצו במלכיהון: ישפחון שמיה
 בחנניו בתופין וכנרין: יפרון ליהו:
 ארום רעותא ריי בעפיה ישפחו
 ענותניא בפורקניא: יבועון
 חסידו בקרא ירננו על דמכיהון:
 רנושפחו דאלהא בעונקיהון
 והיך ספא דיוסטרא באדיהון:
 למעבר נקמתא בעמיא מכסנותא
 באומיא: למיסר מלכיהון בשירין
 ויקריהון בככלי דפרזלא:
 למעבר בהון דין דכתיב באוריתא
 שבהורא הוא לכל חסידיו הללויה:
 קנ הללויה שפחו אלהא
 בבית מקרשיה שפחו יתיה ברקיעא
 דעושניה: שפחו יתיה בנבורתיה
 שפחו יתיה היך סוגעי רבותיה:
 שפחו יתיה בתקיעותא דשופרא
 שפחו יתיה בנבלין וכנרין:
 שפחו יתיה בתופין וכנרין שפחו
 יתיה בחלילין ואבובין: שפחו
 יתיה בצלצלון דשמעון:
 בלחוריהון שפחו יתיה בצלצלון
 דשמעון ביבכא: כל נשמתא
 תשבח יי הללויה:
 חזק

קמט משכבות ד' וסימ' היו חושבי און ופעלי: יבא שלום ינחו על משכבותם: יעלזו חסידים בכבוד:
 ילילו על משכבותם: בגרוגס ו' וסימ' קבר פתוח גרוגס: ולא יהגו בגרוגס: רוממות אל בגרוגס:
 קנ כרבו חס' וסימ' נכס' לעיל בספר ס' קו: וענב ב' חד חס' וחד סל וסימ' אבי כל תפש כנור וענב

קמט שפחו קדם יי שפח חדרת
 תושפחתה בקהלא דחסידיו: יחרון
 רבית ישראל בעובדיהון בני ציון
 ירוצו במלכיהון: ישפחון שמיה
 בחנניו בתופין וכנרין: יפרון ליהו:
 ארום רעותא ריי בעפיה ישפחו
 ענותניא בפורקניא: יבועון
 חסידו בקרא ירננו על דמכיהון:
 רנושפחו דאלהא בעונקיהון
 והיך ספא דיוסטרא באדיהון:
 למעבר נקמתא בעמיא מכסנותא
 באומיא: למיסר מלכיהון בשירין
 ויקריהון בככלי דפרזלא:
 למעבר בהון דין דכתיב באוריתא
 שבהורא הוא לכל חסידיו הללויה:
 קנ הללויה שפחו אלהא
 בבית מקרשיה שפחו יתיה ברקיעא
 דעושניה: שפחו יתיה בנבורתיה
 שפחו יתיה היך סוגעי רבותיה:
 שפחו יתיה בתקיעותא דשופרא
 שפחו יתיה בנבלין וכנרין:
 שפחו יתיה בתופין וכנרין שפחו
 יתיה בחלילין ואבובין: שפחו
 יתיה בצלצלון דשמעון:
 בלחוריהון שפחו יתיה בצלצלון
 דשמעון ביבכא: כל נשמתא
 תשבח יי הללויה:
 חזק

קמט שפחו קדם יי שפח חדרת
 תושפחתה בקהלא דחסידיו: יחרון
 רבית ישראל בעובדיהון בני ציון
 ירוצו במלכיהון: ישפחון שמיה
 בחנניו בתופין וכנרין: יפרון ליהו:
 ארום רעותא ריי בעפיה ישפחו
 ענותניא בפורקניא: יבועון
 חסידו בקרא ירננו על דמכיהון:
 רנושפחו דאלהא בעונקיהון
 והיך ספא דיוסטרא באדיהון:
 למעבר נקמתא בעמיא מכסנותא
 באומיא: למיסר מלכיהון בשירין
 ויקריהון בככלי דפרזלא:
 למעבר בהון דין דכתיב באוריתא
 שבהורא הוא לכל חסידיו הללויה:
 קנ הללויה שפחו אלהא
 בבית מקרשיה שפחו יתיה ברקיעא
 דעושניה: שפחו יתיה בנבורתיה
 שפחו יתיה היך סוגעי רבותיה:
 שפחו יתיה בתקיעותא דשופרא
 שפחו יתיה בנבלין וכנרין:
 שפחו יתיה בתופין וכנרין שפחו
 יתיה בחלילין ואבובין: שפחו
 יתיה בצלצלון דשמעון:
 בלחוריהון שפחו יתיה בצלצלון
 דשמעון ביבכא: כל נשמתא
 תשבח יי הללויה:
 חזק

מספר הפסוק של תהלות אלפים וחמש מאות ושבעה
 ועשרים אא כד סימן וחציו ופתוחו בפייהם וסדריו
 יש ומסורים קן

הללויה במניס ועב: קדמא סל: בצלצלי ב' ובפסוק' והוא סן אב סן ב' ובפסוק' וסימ' נמסר במסר'
 רבת במערכ' אות הבית בסר:

ואברהם בנו מאיר כללס:
 ומי הוא זה אשר החל וכלס:
 ראה ספר תהלות תס ונעלס:
 ולא תמו תהלות חל לעלס:

קמט

קנ

הדר לכל חסידיו:
 הללויה: חמר ר' מסח
 בקדשו השמים וככס
 ברקיע עון כמו ועונו
 בסחקים ור' יהודה
 א הלוי חמ' הלל א שהוה
 בקדשו והטע' הדכרי
 וההיכל וברקיע עון
 הוא הארון וזה
 היוסורר עם הלויס
 יכר שהס מסודרים
 בככליס וככל מיני כ'
 כיגויס: הללויה:
 טעס כנבורתת
 סתהללויה סתספרוסי:
 הללויה כרוב גדול
 הטעס הללויה הרבה
 כאסר גדולמו רבה:
 הללויה ככלל: יס לו
 עסרה נקבי' הללויה
 במיניס כליל רביס
 וכינון אחד: הללויה
 בכלכלי סמע: סהס
 א המכלתיס הנזכרים
 בדברי הימים: זה
 הכלל חק לך לענת
 חלה כלי הנגויס-כי
 כליל לכנויס הרבה
 ימחאו בחרץ יסמעחל
 ואכסי חדוס לא רחוס
 גס יס בחדוס כליל
 לא סמעוס חכמי:
 יסמעחל: כל: חמר
 ר' יהודה בעבוד היות
 המנבן חומר נעימות
 על הכימר ויסתנו ה'
 הנעימות כפי חריכות
 הרוח וקוצר הקול או
 גבהותו או ספלותו או
 מהירותו על כן חתס
 כל הנסמה תהלל יי
 ורבי סלמה הספרדי
 חמר כי זה רמו ל'
 לנסמה העליוכ' סהיה
 בסמיס: